

การประชุมวิชาการระดับชาติ เภทจมิตรวิชาการ ครั้งที่ 2

เรื่อง การบูรณาการความรู้สู่การพัฒนาที่ยั่งยืน
Knowledge Integration to Sustainable Development
วันที่ 29 พฤษภาคม 2555

บทความวิจัย เล่มที่ 3
บทความด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ (ส่วนที่ 1)

มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ วิทยาเขตรังสิต

คำกล่าวเปิดการประชุมวิชาการระดับชาติ เบญจมิตรวิชาการ ครั้งที่ 2

เรื่อง การบูรณาการความรู้สู่การพัฒนาที่ยั่งยืน

Knowledge Integration to Sustainable Development

โดย ดร.ประเสริฐ ประวัตีรุ่งเรือง อธิการบดี มหาวิทยาลัยธนบุรี

ณ มหาวิทยาลัยธนบุรี กรุงเทพมหานคร เขตรังสิต

วันที่ 29 พฤษภาคม 2555

ท่านรองเลขาธิการสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา อธิการบดี ผู้บริหาร คณาจารย์ นักวิชาการ นักวิจัย และท่านผู้มีเกียรติทุกท่านที่เคารพ

ในนามของมหาวิทยาลัยธนบุรี ขอต้อนรับทุกท่านที่เคารพด้วยความยินดี ที่ท่านให้เกียรติเข้าร่วมงานประชุมวิชาการในวันนี้ และโดยส่วนตัวกระผมมีความยินดีที่ได้รับเกียรติมากกล่าวเปิดการประชุมวิชาการระดับชาติ เบญจมิตรวิชาการ ครั้งที่ 2 ในวันนี้ ในหัวเรื่อง “การบูรณาการความรู้สู่การพัฒนาที่ยั่งยืน (Knowledge Integration to Sustainable Development)” การจัดการประชุมวิชาการนี้เกิดจากความร่วมมือของเครือข่ายเบญจมิตร นับได้ว่าเป็นสิ่งที่ดี มีประโยชน์ และช่วยส่งเสริมสนับสนุนให้คณาจารย์ นักวิจัย และนิสิตนักศึกษาได้มีโอกาสเผยแพร่ผลงานวิจัย ผลงานวิชาการ และได้แลกเปลี่ยนความรู้ประสบการณ์ซึ่งกันและกัน ในปัจจุบันนี้ การวิจัยเป็นสิ่งที่สำคัญและเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาของสังคมและประเทศชาติของเราเป็นอย่างมาก ประเทศอุตสาหกรรมที่เจริญแล้ว มีการลงทุนด้านการวิจัยและพัฒนา เป็นเงินจำนวนมาก และสามารถนำผลงานวิจัยไปพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของเขาได้เจริญก้าวหน้าได้อย่างรวดเร็ว ประเทศไทยควรให้ความสำคัญต่อการลงทุนและพัฒนากิจการวิจัยในด้านต่าง ๆ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ผลงานวิจัยควรนำไปเผยแพร่และพัฒนาต่อยอดให้ประโยชน์ต่อสังคม และเกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน

การวิจัยที่ดีควรมีการบูรณาการและผสมผสานศาสตร์ต่าง ๆ เข้าด้วยกัน เพื่อให้เกิดคุณค่าต่องานวิจัยอย่างแท้จริง และสามารถนำผลการวิจัยนั้นไปใช้ได้จริงจิงในทางปฏิบัติ จากความสำคัญข้อนี้ โดยกลุ่มเครือข่ายเบญจมิตรวิชาการ ได้เห็นพ้องต้องกัน ที่จะให้เกิดเวทีในการนำเสนอผลงานวิจัยและเพื่อให้ศาสตร์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกัน ได้นำผลการวิจัยไปพัฒนาต่อยอดเพื่อบูรณาการความรู้ รวมทั้งให้เกิดการพัฒนาประเทศต่อไป หากสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทยทุกแห่งมุ่งเน้นให้ความสำคัญกับการพัฒนาการวิจัย จะทำให้สถาบันอุดมศึกษาของไทย เกิดความเข้มแข็งด้านวิชาการ สามารถที่จะแข่งขันกับสถาบันการศึกษาของต่างประเทศได้อย่างมีคุณภาพ เมื่อมีการเปิดเสรีของประชาคมอาเซียนในปีพ.ศ. 2558

บัดนี้ ถึงเวลาอันสมควรแล้ว กระผมขอเปิดประชุมวิชาการระดับชาติ เรื่อง “การบูรณาการความรู้สู่การพัฒนาที่ยั่งยืน” ประจำปีการศึกษา 2554 ณ บัดนี้ และขออำนวยการให้ท่านทั้งหลายจงประสบแต่ความสุข ความเจริญในชีวิตตลอดไป และขอให้การจัดประชุมวิชาการระดับชาติในครั้งนี้ สำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ทุกประการ

คำกล่าวรายงานการประชุมวิชาการระดับชาติ เบญจมิตรวิชาการ ครั้งที่ 2
เรื่อง การบูรณาการความรู้สู่การพัฒนาที่ยั่งยืน
Knowledge Integration to Sustainable Development
ณ มหาวิทยาลัยนอร์คกรุงเทพ วิทยาเขตรังสิต
วันที่ 29 พฤษภาคม 2555

กราบเรียนท่านประธานที่เคารพ

ข้าพเจ้า ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมยศ อวเกียรติ ผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายวิเทศสัมพันธ์ และคณบดีคณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยนอร์คกรุงเทพ ในนามของคณะกรรมการจัดงาน ขอกราบขอบพระคุณท่านอธิการบดี ดร.ประเสริฐ ประวัติรุ่งเรือง เป็นอย่างสูงที่ได้กรุณาให้เกียรติมาเป็นประธานในพิธีเปิดประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 2 เรื่อง “การบูรณาการความรู้สู่การพัฒนาที่ยั่งยืน (Knowledge Integration to Sustainable Development)” ในวันนี้ การจัดประชุมวิชาการในครั้งนี้ เกิดจากความร่วมมือของ 6 สถาบันอุดมศึกษาในนาม “เครือข่ายเบญจมิตรวิชาการ” อันประกอบด้วย มหาวิทยาลัยนอร์คกรุงเทพ มหาวิทยาลัยธนบุรี วิทยาลัยกรุงเทพสุวรรณภูมิ วิทยาลัยเซาธ์อีสท์บางกอก วิทยาลัยราชพฤกษ์ และมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น เนื่องจากสถาบันอุดมศึกษาในเครือข่ายเบญจมิตรวิชาการนั้น มีความตระหนักถึงการวิจัยเพื่อพัฒนาและสร้างเสริมปัญญาโดยบูรณาการศาสตร์ต่างๆ เข้าด้วยกัน ได้แก่ ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ซึ่งผลงานวิจัยในศาสตร์เหล่านี้จะเป็นรากฐานที่สำคัญในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนไทย และจะถูกนำไปใช้เพื่อในการพัฒนาประเทศอย่างสมดุลและยั่งยืน

การจัดประชุมวิชาการในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ

1. เพื่อเป็นเวทีสำคัญให้แก่นักวิชาการทั้งในส่วนของภาครัฐและเอกชน รวมทั้งนักศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษาได้มีโอกาสเผยแพร่บทความวิจัย บทความวิชาการ และบทความวิทยานิพนธ์
2. เพื่อเปิดโอกาสให้มีการแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดเป็นซึ่งกันและกัน และสนับสนุนให้เกิดเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการในหมู่นักวิชาการและนักวิจัย
3. เพื่อเป็นการส่งเสริมความร่วมมือของเครือข่ายวิชาการเบญจมิตร ในการพัฒนาความก้าวหน้าของมหาวิทยาลัยในด้านวิจัยและด้านวิชาการ

ในการจัดประชุมวิชาการระดับชาติครั้งนี้ ได้รับความร่วมมืออย่างดียิ่งจากสถาบันอุดมศึกษาทั้งภาครัฐและเอกชน จึงทำให้การดำเนินงานเป็นไปด้วยความเรียบร้อย มีนักวิจัย นักวิชาการ จากหลายสถาบันอุดมศึกษา และจากหน่วยงานทั่วประเทศเข้าร่วมนำเสนอผลงานวิจัยรวมทั้งสิ้น 222 เรื่อง จาก 27 สถาบัน

บัดนี้ ได้เวลาอันเป็นมงคลฤกษ์แล้ว ขอกราบเรียนเชิญท่านประธานกล่าวเปิดการประชุมวิชาการระดับชาติ เรื่อง “การบูรณาการความรู้สู่การพัฒนาที่ยั่งยืน” ประจำปีการศึกษา 2554 ขอกราบเรียนเชิญครับ

สารอธิการบดีมหาวิทยาลัยธนบุรี

การศึกษา นับเป็นปัจจัยที่สำคัญต่อการพัฒนาประเทศ การศึกษาจะช่วยให้เกิดความเจริญก้าวหน้าและพัฒนาไปได้มากเพียงใด สิ่งที่จะช่วยให้เกิดการพัฒนาดังกล่าวได้อย่างมีประสิทธิภาพก็คือ การวิจัย ปัจจุบันนี้ทุกสถาบันการศึกษาได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของการวิจัย โดยส่งเสริมให้คณาจารย์และนักศึกษาได้ทำงานวิจัย และเพื่อให้เกิดการบูรณาการความรู้ รวมทั้งผลการวิจัยนำไปใช้ประโยชน์ได้จริง ทางสถาบันการศึกษาในเครือข่ายเบญจมิตรวิชาการ ซึ่งประกอบด้วย มหาวิทยาลัยธนบุรี มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรเวศน์ วิทยาลัยการศึกษามหาสารคาม วิทยาลัยการศึกษามหาสารคาม วิทยาลัยการศึกษามหาสารคาม วิทยาลัยการศึกษามหาสารคาม วิทยาลัยการศึกษามหาสารคาม จึงได้จัดการประชุมวิชาการระดับชาติเบญจมิตรวิชาการ ครั้งที่ 2 ขึ้น ในวันอังคารที่ 29 พฤษภาคม 2555 ภายใต้หัวข้อเรื่อง “การบูรณาการความรู้สู่การพัฒนาที่ยั่งยืน (Knowledge Integration to Sustainable Development)” ที่ห้องประชุมสัตตบงกช มหาวิทยาลัยธนบุรี โดยมุ่งหวังให้คณาจารย์ นักศึกษา และนักวิจัยจากหน่วยงานต่าง ๆ ได้มีโอกาสได้นำเสนอเผยแพร่ผลงานวิจัย ซึ่งจะก่อให้เกิดประโยชน์อย่างยิ่งต่อสถาบันการศึกษาและประเทศชาติต่อไป รวมทั้งเป็นการยกระดับคุณภาพงานวิจัยให้เป็นที่ยอมรับในระดับชาติอีกทางหนึ่งด้วย

ท้ายนี้ ขอขอบคุณคณะกรรมการดำเนินงานการจัดงาน คณะกรรมการประเมินบทความ ผู้บริหาร คณาจารย์ ผู้นำเสนอบทความ และผู้เข้าร่วมประชุมทุกท่าน ที่ทำให้การประชุมครั้งนี้ดำเนินการไปด้วยความเรียบร้อย และขออวยพรให้การจัดการประชุมวิชาการระดับชาติครั้งนี้ ประสบความสำเร็จได้ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ทุกประการ

(ดร.ประเสริฐ ประเวดีรุ่งเรือง)

อธิการบดี มหาวิทยาลัยธนบุรี

คณะกรรมการดำเนินการจัดประชุมวิชาการระดับชาติ เภยจมิตรวิชาการ ครั้งที่ 2 วันที่ 29 พฤษภาคม 2555 มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ วิทยาเขตรังสิต		
ลำดับ	รายชื่อคณะกรรมการจัดงาน	บทบาทหน้าที่
1	อธิการบดี มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ	ที่ปรึกษา
2	รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ	ที่ปรึกษา
3	ศ.ดร.จรินทร์ ธานีรัตน์	ที่ปรึกษา
4	ผศ.ดร.สมยศ อวเกียรติ	ประธานกรรมการ
5	รศ.ดร.เสาวณีย์ สิกขาบัณฑิต	รองประธานกรรมการ
6	รศ.ดร.ทองฟู ศิริวงศ์	กรรมการ
7	รศ.ดร.วิรัช วรณรัตน์	กรรมการ
8	รศ.ดร.ชาติชาย พถมานานนท์	กรรมการ
9	ผศ.ดร.สุนันท์ ศลโกสม	กรรมการ
10	ผศ.ดร.ทองดี ชีวฤกษ์	กรรมการ
11	ดร.อุไรรัตน์ แยมชุตติ	กรรมการ
12	ดร.อนุพงษ์ อินฟ้าแสง	กรรมการ
13	ดร.วันนิวัติ ปันสูงวงศ์	กรรมการ
14	ผศ.สุรเดช บุญลือ	กรรมการ
15	อาจารย์เรณู จันทะวงศา	กรรมการ
16	อาจารย์บริสุทธิ์ พึ่งผดุง	กรรมการ
17	อาจารย์ศรันย์ นาคถนอม	กรรมการ
18	อาจารย์ปณิตนันท์ ปานพลอย	กรรมการ
19	อาจารย์सानิต ศิริวิศิษฐ์กุล	เลขานุการ
20	อาจารย์วิยะดา วรนนท์วณิช	ผู้ช่วยเลขานุการ

คณะกรรมการประเมินให้ข้อเสนอแนะบทความ (Peer review)			
ลำดับ	รายชื่อคณะกรรมการ (Peer review)	สังกัด	ความเชี่ยวชาญ
1	ศ. ดร. จงจิตร ธีรฤพลภ	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี	เทคโนโลยีพลังงาน
2	รศ. ดร. ศรีสักดิ์ สุนทรไชย	มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช	สาธารณสุข
3	รศ. ดร. บุญทิพย์ สิริรังศรี	มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช	การพยาบาล
4	รศ. ดร. สุวัจน์ ธีญรส	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัยวิทยาเขตตรัง	การประมง
5	รศ. ดร. สมบัติ ทัชทรัพย์	มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย	วิศวกรรมเครื่องกล
6	ผศ.ดร. ถวัลย์ เนียมทรัพย์	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	จิตวิทยาอุตสาหกรรมและองค์การ
7	ดร.ดนัย ลิลสวัสดิ์รัตนากุล	มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต	การบริหารจัดการและเทคโนโลยี
8	ดร. วิชรพงษ์ พินิตารัง	มหาวิทยาลัยทักษิณ	บริหารธุรกิจ, รัฐประศาสนศาสตร์
9	ผศ.ดร. ทรงพร หาญสันติ	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	เศรษฐศาสตร์
10	ดร. วินัย ใจกล้า	มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา	วิศวกรรมไฟฟ้า
11	ดร. สมภพ รอดอัมพร	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	วิศวกรรม
12	รศ. ดร. ไกร โพธิ์งาม	มหาวิทยาลัยรามคำแหง	เศรษฐศาสตร์
13	ผศ. รสตา เวชภูพานธุ์	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	เศรษฐศาสตร์
14	ผศ. ดร. ปุเมศ วัลลิกุล	สถาบันพระจอมเกล้าพระนครเหนือ	วิศวกรรมเครื่องกล
15	รศ.ดร.ปิยะบุตร วานิชพงษ์พันธุ์	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี	Membrane Technology
16	ผศ.ตาบทิพย์ ไกรพรศักดิ์	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	การจัดการ
17	รศ. ดร. วรณวดี ชัยชาญกุล	มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา	ภาษาศาสตร์ (ภาษาอังกฤษ)
18	ดร. วันนิวัต บันสูงวงศ์	มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น เชียงใหม่	การจัดการ
19	ผศ.ดร.เพ็ญประภา ภัทรานุกรม	มหาวิทยาลัยเกริก	เพศภาวะ (gender) สังคมสงเคราะห์
20	ผศ.ดร.ทิพย์วัลย์ สุรินยา	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	จิตวิทยาชุมชน
21	ผศ.ดร.สิทธิพันธ์ ท่อแก้ว	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	วิศวกรรมเคมี วัสดุ สิ่งแวดล้อม
22	รศ.ดร. ไพศาล นายล	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	วิศวกรรมศาสตร์
23	รศ. ศิริลักษณ์ สุวรรณวงศ์	มหาวิทยาลัยมหิดล	คณิตศาสตร์
24	รศ. มัลลิกา มัสอูดี	มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช	ประวัติศาสตร์
25	รศ.ผ่องพรรณ รัตนธนาวันต์	วิทยาลัยเซาธ์อีสท์บางกอก	การสอนคณิตศาสตร์
26	ผศ. ณัฏธรงค์ จตุรัส	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี	เทคโนโลยีสารสนเทศ
27	ผศ. มาลี จตุรัส	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี	การบัญชี
28	ผศ. ดร. บัลลังก์ เนียมมณี	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ	วิศวกรรมไฟฟ้า
29	ดร.สมมาส แก้วล้วน	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
30	ผศ.ดร. ผกาพันธ์ ภูมิจิตร	มหาวิทยาลัยเกริก	การจัดหลักสูตรและการสอน
31	รศ.ดร.ธนาคม สุนทรชัยนา?ค	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ	วิศวกรรมเครื่องกล
32	ผศ. ดร. กัณวรัช พลุประาญ์	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	วิศวกรรมเครื่องกล
33	ผศ. พินิจ เทพสาธร	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	Control Theory Instrument
34	ผศ.ดร. มัลลิกา ธรรมจริยาวัฒน์	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	บริหารธุรกิจ
35	รศ. พรรณพิมล ก้านนก	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	บริหารธุรกิจ
36	ผศ. พรรณราย แสงวิเชียร	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	บริหารธุรกิจ

คณะกรรมการประเมินให้ข้อเสนอแนะบทความ (Peer review)			
ลำดับ	รายชื่อคณะกรรมการ (Peer review)	สังกัด	ความเชี่ยวชาญ
37	รศ.ดร.วิไลลักษณ์ รัตนเพียรธัมมะ	มหาวิทยาลัยเกริก	บริหารธุรกิจ
38	รศ.วิรัช สวงวงค์วาน	มหาวิทยาลัยจามคำแหง	บริหารธุรกิจทางเศรษฐศาสตร์
39	รศ.วสันต์ กันอ่ำ	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี	การพัฒนาซอฟต์แวร์
40	ผศ. ดร. ปรัชญนันท์ นิลสุข	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ	เทคโนโลยีสารสนเทศ
41	ผศ.ดร. เสาวลักษณ์ ชายทวีป	มหาวิทยาลัยแม่โจ้	สิทธิมนุษยชน
42	ผศ. สมชัย อภิรัตน์พิมลชัย	มหาวิทยาลัย ธนบุรี	การตลาด, การจัดการ
43	ดร.มงคล กลิ่นกระจาย	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี	Software Engineering
44	ผศ.ภัทรชัย ลลิตใจวงศ์	สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า ลาดกระบัง	Software Development
45	พ.อ.ดร. เศรษฐพงศ์ มะลิสวรรณ	สำนักงาน กสทช.	โทรคมนาคม
46	ดร.ไพศาล ตระกูลสุข	บริษัทการบินไทย	เทคโนโลยีสารสนเทศ
47	รศ.ดร.จันทรีบุรณ์ สถิตวิริยวงศ์	สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า ลาดกระบัง	เทคโนโลยีสารสนเทศ
48	ดร.รัฐการ อภิวัฒน์วาจา	สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า ลาดกระบัง	เทคโนโลยีสารสนเทศ
49	ดร.อภิรักษ์ ปรีชญสมบุรณ์	สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า ลาดกระบัง	เทคโนโลยีสารสนเทศ
50	ดร.ราชันย์ เหล็กกล้า	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี	เทคโนโลยีสารสนเทศ
51	ผศ.ดร.สุพจน์ นิตยสุวัฒน์	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ	เทคโนโลยีสารสนเทศ
52	รศ.ดร.สัลยุทธ์ สว่างวรรณ	โรงเรียนนายเรืออากาศ	เทคโนโลยีสารสนเทศ
53	ผศ.สุรเดช บุญเลิศ	มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ	เทคโนโลยีสารสนเทศ
54	ดร.เฉลิมชัย วิโรจน์วรรณ	มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ	เทคโนโลยีสารสนเทศ
55	ดร.วิระ สุภะ	มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ	นิเทศศาสตร์
56	ผศ.สำราญ ทองเล็ก	มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ	บริหารธุรกิจ
57	ผศ.ดร.สมยศ อวเกียรติ	มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ	การจัดการ
58	รศ.ดร.เสาวณีย์ สิกขาบัณฑิต	มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ	การศึกษา
59	ผศ.ดร.สุนันท์ ศลโกสม	มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ	การศึกษา
60	ดร. ธนายุส ธนธิตี	มหาวิทยาลัยมหิดล	การศึกษา
61	รศ.ดร. ฉัตรสุมล พฤทธิบุญ	มหาวิทยาลัยมหิดล	สาธารณสุขศาสตร์
62	ดร. สิงหนาท น้อมเนียน	มหาวิทยาลัยมหิดล	ภาษาศาสตร์ (ภาษาอังกฤษ)
63	รศ.สุวรรณมา สมบุญสุข	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี	คอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีการศึกษา
64	ดร.ณัฐสรณ์ ลีศิริเสริญ	โรงเรียนกรุงเทพบริหารธุรกิจ	การศึกษา
65	ดร.พงษ์ชัย ดำรงใจน์วัฒนา	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	ชีววิทยา
66	ดร.อรุณี หงษ์ศิริวัฒน์	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	ครุศาสตร์
67	ผศ. ดร.วัลยา ชูประดิษฐ์	วิทยาลัยเซาธ์อีสท์บางกอก	การบริหารการพัฒนา, การศึกษา
68	ดร. รุ่งระวี สมะวรรณนะ	โรงเรียนวินิต	หลักสูตรและการสอน
69	ศ.ดร. เดวิด บรรเจิดพงศ์ชัย	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	วิศวกรรมไฟฟ้า
70	ผศ.ดร.พสุ แก้วปลั่ง	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	วิศวกรรมไฟฟ้า
71	ผศ.ดร. จิตตรา เพ็ญเขียว	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	จุลชีววิทยา
72	ดร.ศิริเชษฐ์ สังขะมาน	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	วิจัยสังคม

คณะกรรมการประเมินให้ข้อเสนอแนะบทความ (Peer review)			
ลำดับ	รายชื่อคณะกรรมการ (Peer review)	สังกัด	ความเชี่ยวชาญ
73	ดร. เพ็ญจันทร์ ประดับมุข เซอร์เรอร์	มหาวิทยาลัยมหิดล	สังคมศาสตร์
74	ดร. กนกอร หัสโรค์	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา	วิศวกรรมเคมี
75	ดร. ภัทราวดี มากมี	มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย	การศึกษา
76	ดร. อุไรรัตน์ แยมขุติ	มหาวิทยาลัยธนบุรี	การศึกษา
77	ดร. อนุพงษ์ อินฟ้าแสง	มหาวิทยาลัยธนบุรี	บริหารธุรกิจ
78	รศ.ดร. สมชัย ศิริสมบุญวัฒน์	มหาวิทยาลัยรามคำแหง	นิติศาสตร์
79	รศ. ประเทือง ธนัยผล	มหาวิทยาลัยรามคำแหง	นิติศาสตร์
80	ดร. อรุณญา กัลยาสิริ	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	วิศวกรรมคอมพิวเตอร์
81	ดร.ดวง บงกชเกตุสกุล	มหาวิทยาลัยธนบุรี	Computer Eng. and Computer Sci.
82	รศ.ดร. สุธรรม นันทมงคลชัย	มหาวิทยาลัยมหิดล	ระเบียบวิธีวิจัย/สุขภาพผู้สูงอายุ
83	รศ.ดร. สิริพร ทิพย์คง	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	คณิตศาสตร์ศึกษา
84	รศ.ดร. พรรณี บัวเล็ก	มหาวิทยาลัยเกริก	ประวัติศาสตร์
85	รศ.ดร. ทองฟู ศิริวงศ์	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	บริหารธุรกิจ
86	รศ. สาโรจน์ โอพิทักษ์ชินวิน	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	บริหารธุรกิจและรัฐประศาสนศาสตร์
87	รศ.ดร. สมศักดิ์ สามัคคีธรรม	โครงการหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์	รัฐศาสตร์ และสังคมวิทยา
88	ผศ.ดร. พิพัฒน์ นนทนาธรณ์	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	บริหารธุรกิจ
89	ดร.จินตนาญ ไพรสนต์	มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต	Industrial Engineering
90	ผศ.ดร. ประพันธ์ ชัยกิจอุไร	มหาวิทยาลัยศรีปทุม	Management
91	รศ.อรสา อร่ามรัตน์	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	การบัญชี
92	ดร.เทพชัย ทรัพย์นิธิ	สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ	Electronic and Computer Eng.
93	ดร.อุษณี มงคลพิทักษ์สุข	มหาวิทยาลัยเกริก	ปรัชญา การเมืองการปกครอง
94	รศ.ดร.วิรัช วรณรัตน์	วิทยาลัยราชพฤกษ์	การอุดมศึกษา การวัดผลการศึกษา
95	รศ.ดร.ชาติชาย พนมมานนถ์	วิทยาลัยราชพฤกษ์	บริหารธุรกิจ และประวัติศาสตร์
96	รศ.ดร.ลัดดาวัลย์ เพชรโรจน์	วิทยาลัยราชพฤกษ์	สถิติวิจัย การศึกษา บริหารการศึกษา
97	รศ.ดร.ชุตินา วัฒนศิริ	วิทยาลัยราชพฤกษ์	หลักสูตรและการสอน สิ่งแวดล้อม
98	รศ.ดร.ทิพย์ศิริ กาญจนวาสี	วิทยาลัยราชพฤกษ์	สาธารณสุขศาสตร์ สิ่งแวดล้อม
99	ผศ.ดร.วิวัฒน์ กิตติพิชัย	มหาวิทยาลัยมหิดล	สาธารณสุขศาสตร์ สิ่งแวดล้อม
100	รศ.ดร.ประทุม รอดประเสริฐ	มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ	เทคโนโลยีการศึกษา
101	ดร.ณรงค์ พิมพ์สาร	มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ	เทคโนโลยีการศึกษา
102	ผศ.ดร. กอบชัย ภัทรกุลวณิชย์	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	จุลชีววิทยา
103	ผศ. นฤทัย โลหะศิริวัฒน์	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	วิศวกรรมความปลอดภัย
104	ดร. นิพา ศรีระมย์	มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ	การบริหาร, ทรัพยากรมนุษย์
105	รศ.ดร. สิริพร ทิพย์คง	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	คณิตศาสตร์ศึกษา
106	ผศ.ดร. กอบชัย ภัทรกุลวณิชย์	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	จุลชีววิทยา
107	ดร.สุดาพร สวาม่วง	มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย	การตลาด

กำหนดการประชุมวิชาการระดับชาติ เบญจมิตรวิชาการ ครั้งที่ 2
เรื่อง การบูรณาการความรู้สู่การพัฒนาที่ยั่งยืน
Knowledge Integration to Sustainable Development
วันที่ 29 พฤษภาคม 2555
มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ วิทยาเขตรังสิต

วันอังคารที่ 29 พฤษภาคม 2555

- 08.00 – 08.30 น. ลงทะเบียน
- 08.30 – 09.00 น. พิธีเปิดการประชุมวิชาการระดับชาติ เบญจมิตรวิชาการ ครั้งที่ 2
กล่าวรายงานโดยประธานคณะกรรมการดำเนินงานจัดการประชุม
กล่าวเปิดการประชุมโดยอธิการบดี มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ
- 09.00 – 10.00 น. บรรยายพิเศษ เรื่อง “การบูรณาการความรู้สู่การพัฒนาที่ยั่งยืน”
โดย รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ กำจร ตติยกวี
รองเลขาธิการคณะกรรมการการอุดมศึกษา
- 10.00 – 10.30 น. รับประทานอาหารว่าง
- 10.30 – 12.00 น. นำเสนอผลงานวิชาการ ช่วงที่ 1
- 12.00 – 13.00 น. รับประทานอาหารกลางวัน
- 13.00 – 16.30 น. นำเสนอผลงานวิชาการ ช่วงที่ 2

ประชุมวิชาการระดับชาติ ภาควิชาวิศวกรรม

กำหนดการนำเสนอผลงานวิจัย

กลุ่มที่ 1 ห้อง 404 อาคาร 1 ชั้น 4 มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

ประธานกลุ่ม: รศ.ดร.ศัลยยุทธ สว่างวรรณ

เลขานุการกลุ่ม: อ.กษมาวรรณ ป้อมเมือง

เวลา	ชื่อเรื่อง	ผู้นำเสนอ	เลขหน้า
นำเสนอผลงานภาคบรรยาย (Oral Presentation) ช่วงที่ 1			
10.30 – 10.50 (bjms040)	เทอร์โบ ฮีปพิลด์ เน็ตเวิร์ค	กล้าศักดิ์ เชื้ออนนิล ปรากกร ศรีงามสร	419
10.50 – 11.10 (bjms049)	การสืบค้นรูปภาพจากการเปรียบเทียบค่าฮิสโตแกรม โดยใช้เวกเตอร์โมเดล	อนุภาค แสงสว่าง	492
11.10 – 11.30 (bjms055)	การเปรียบเทียบประสิทธิภาพอัลกอริทึมระหว่างการค้นหาข้อมูลแบบไบนารี และแบบแฮชชิง	สมบูรณ์ สุภัทรกุลชัย	551
11.30 – 11.50 (bjms056)	ปัจจัยที่ส่งผลต่อความผิดพลาดในการระบุตัวตนด้วยจังหวะในการพิมพ์	ชนินทร์ เอี่ยมสอาด	559
11.50 – 12.10 (bjms112)	เทคนิคการซ่อนรูปภาพสำหรับการตัดและการวางวัตถุบนภาพฉากหลังใหม่	ชัยพิชิต คำพิมพ์ สุชาติ รมณีราษฎร์	948
นำเสนอผลงานภาคบรรยาย (Oral Presentation) ช่วงที่ 2			
13.00 – 13.20 (bjms073)	การเปรียบเทียบอัลกอริทึมการจัดกลุ่มข้อมูลโรคมะเร็ง	มณีกาญจน์ ก้านเหลือง พิเชษฐ์ จุลรอด	668
13.20 – 13.40 (bjms101)	การเปรียบเทียบประสิทธิภาพของการลดขนาดตัวแปรข้อมูล สำหรับ โครงข่ายประสาทเทียม ระหว่างการสุ่มเพื่อการคัดเลือกคุณสมบัติและการวิเคราะห์ส่วนประกอบหลักในการพยากรณ์ข้อมูลโรคผิวหนัง	ปณิคนันท์ ปานพลอย พิเชษฐ์ จุลรอด	861
13.40 – 14.00 (bjms102)	การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีการระบุคลื่นความถี่วิทยุในประเทศไทย	ปิยะมาส กล้าแข็ง	810
14.00 – 14.20 (bjms103)	การศึกษาปริมาณธาตุจากเขม่าป็นที่ติดอยู่บนถุงมือภายหลังจากการยิงที่ระยะเวลาต่างกันด้วยเครื่อง SEM	กำชัย ศรีธรรม	878
14.20 – 14.40 (bjms113)	การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนแบบทบทวนบนระบบเครือข่าย วิชาหลักการเขียนโปรแกรม เรื่อง งานเลือกทำและงานทำซ้ำ	นรงค์ ตรีธัญญา	953
14.40 - 14.50	พัก 10 นาที		
14.50 – 15.10 (bjms104)	การพัฒนาระบบการฝึกทักษะทางปัญญาของนักศึกษารายวิชา โครงสร้างข้อมูลและการจัดการแฟ้มข้อมูลผ่านระบบเครือข่าย อินเทอร์เน็ต	พุทธินันท์ นาคสุข	887
15.10 – 15.30 (bjms804)	การออกแบบโครงรถสูตรนักศึกษาแบบสเปซเฟรมเพื่อใช้ในการแข่งขัน TSAE Auto Challenge 2011-12	อรรถพล ชัยมนัสกุล, กฤษณ์ เรืองรัศมี พงษ์ ชานนท์ ประสาททอง ประเสริฐ มูลดี พิเชษฐ ชะบาทอง อโณทัย แก้วสะอาด	764
15.30 – 15.50 (bjms805)	การวิเคราะห์ความเสี่ยงการเกิดอุบัติเหตุในกระบวนการผลิตสายพานรถจักรยานยนต์	จิรศักดิ์ ชัยสุวรรณ ปัญญา สำราญพันธ์	771
15.50 – 16.10 (bjms086)	การสร้างประสิทธิภาพชุดทดลองปฏิบัติ วิชาไมโครคอนโทรลเลอร์ด้วย PIC18F485	ประเสริฐ กมลภพ-ตระกูล สมเกียรติ คงคะชาติ	779
16.10 – 16.30 (bjms115)	การสร้างบทเรียนคอมพิวเตอร์การสอนวิชาสุขศึกษา	เจษฎ์บัณฑิต จิตต์โสภิธานนท์	976
16.30 – 16.50 (bjms096)	การสร้างบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนวิชาภาษาอังกฤษ	จิตต์ธัญญา จำลองศุภลักษณ์	817

ประชุมวิชาการระดับชาติ ภาควิชาบริหาร

กำหนดการนำเสนอผลงานวิจัย

กลุ่มที่ 2 ห้อง 405 อาคาร 1 ชั้น 4 มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

ประธานกลุ่ม: ดร.ดวง บงกชเกตุสกุล

เลขานุการกลุ่ม: อ.อนุมาศ แสงสว่าง

เวลา	ชื่อเรื่อง	ผู้นำเสนอ	เลขหน้า
นำเสนอผลงานภาคบรรยาย (Oral Presentation) ช่วงที่ 1			
10.30 – 10.50 (bjms017)	การพัฒนาระบบคอมพิวเตอร์ไร้อินเทอร์เน็ต โดย โอเพนซอร์ส อุบลคู	ภูมินทร์ สิงห์ลา	176
10.50 – 11.10 (bjms022)	การวิเคราะห์และออกแบบระบบฐานข้อมูลศิษย์เก่ามหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง	ชาญวิทย์ ดวงบุปผา	230
11.10 – 11.30 (bjms024)	การพัฒนาระบบบันทึกและประมวลผลเวลาเข้าและออกงานบริษัทอุครเซ่งหลีไถ่มอเตอร์จำกัด	ณัฐพล เศรษฐ์สกุล	251
11.30 – 11.50 (bjms029)	พัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารความเสี่ยงทางคลินิกและความเสี่ยงทั่วไปในโรงพยาบาลบางปะหัน	สมบูรณ์ มีใจทรง	302
11.50 – 12.10 (bjms034)	กระบวนการจัดการเรียนการสอนผ่านเว็บสำหรับมหาวิทยาลัยเอกชน โดยบูรณาการเทคโนโลยีการศึกษา เทคโนโลยีสารสนเทศ เทคโนโลยีการถ่ายทอดวัฒนธรรม และเทคโนโลยีการจัดการธุรกิจ	บัญชา เกิดมณี	351
นำเสนอผลงานภาคบรรยาย (Oral Presentation) ช่วงที่ 2			
13.00 – 13.20 (bjms035)	การพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการบริหาร โครงการผ่านระบบออนไลน์ของสำนักวิจัยและบริการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	เฉลิมวุฒิ จันโทภาส	359
13.20 – 13.40 (bjms044)	การพัฒนาระบบสารสนเทศจัดการผลการเรียน โรงเรียนบ้านหนองลาดระดับมัธยมศึกษาตอนต้น	ทวีศักดิ์ ธาตุชัย	441
13.40 – 14.00 (bjms048)	การพัฒนาระบบกองทุนหมู่บ้าน ค.บางพลีใหญ่ อ.บางพลี จ.สมุทรปราการ	ปัญจรัตน์ หาญพานิช	484
14.00 – 14.20 (bjms053)	การใช้ภาษา PHP ในการพัฒนาระบบจัดการโครงการรณรงค์ส่งเสริมประชาธิปไตยของมหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ	กษมาวรรณ ป้อมเมือง กัจฉพรรณ แสงแก้ว และชิตชนก ศรีช่วงงค์	533
14.20 – 14.40 (bjms068)	การพัฒนาระบบจัดเก็บและรายงานอุณหภูมิผู้เก็บขยะแบบออนไลน์ กรณีศึกษาสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์การแพทย์ทหาร	มณูญ นุญญะ	629
14.40 - 14.50	พัก 10 นาที		
14.50 – 15.10 (bjms077)	การพัฒนาระบบสารสนเทศสำหรับบริหารจัดการทรัพยากรงานโสตทัศนูปกรณ์ กรณีศึกษา : สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์	รุ่งอรุณ สุไลมาน	687
15.10 – 15.30 (bjms105)	การพัฒนาต้นแบบพยากรณ์ความต้องการของตลาดผลิตภัณฑ์ที่เป็นไปได้ด้วยเทคนิคการพยากรณ์เชิงปริมาณ	สรวิศ เกลิมแสน	895
15.30 – 15.50 (bjms107)	การพัฒนาระบบสนับสนุนการตัดสินใจเลือกสาขาวิชาลงทะเบียนเรียน	พัชรินทร์ ส่วยสิน	912
15.50 – 16.10 (bjms108)	การพัฒนาแม่แบบเว็บไซต์โรงเรียน ด้วยระบบจัดการเนื้อหาเว็บเพจ	ลำยอง ศรีชัย คูสิตา ปานสุวรรณ	920
16.10 – 16.30 (bjms097)	สภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของบุคลากรวิทยาลัยเทคนิคหนองคาย	กรรณิกา สายสิญจน์	824
16.30 – 16.50 (bjms098)	ศึกษาความต้องการ และการยอมรับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา	ธิชนินทร์ แจ่มจรัส	833

ประชุมวิชาการระดับชาติ ภาษามิตรวิชาการ

กำหนดการนำเสนอผลงานวิจัย

กลุ่มที่ 3 ห้อง 406 อาคาร 1 ชั้น 4 มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

ประธานกลุ่ม: ดร.มงคล กลิ่นกระชาย

เลขานุการกลุ่ม: อ.ศุติตา ปานสุวรรณ

เวลา	ชื่อเรื่อง	ผู้นำเสนอ	เลขหน้า
นำเสนอผลงานภาคบรรยาย (Oral Presentation) ช่วงที่ 1			
10.30 – 10.50 (bjms023)	การศึกษายุทธศาสตร์การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ วิทยาลัยเทคโนโลยีอาเซี่ยน	ภมร บุตรสีทัด	238
10.50 – 11.10 (bjms025)	ศึกษาสภาพการดำเนินงานและความต้องการการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาของโรงเรียนด้านขุนทด	นุชจรรย์ จันทพัฒน์	261
11.10 – 11.30 (bjms026)	ศึกษาความรู้ ทักษะและทักษะการใช้คอมพิวเตอร์ของผู้บริหารและครู-อาจารย์วิทยาลัยเทคนิคราชบุรี	บุษกร คำเปลว	275
11.30 – 11.50 (bjms030)	ตัวแปรที่ส่งผลกระทบต่อทัศนคติใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของบุคลากรวิทยาลัยอาชีวศึกษาสันติราษฎร์ในพระอุปถัมภ์ฯ	ภาคภูมิ พันธุ์พินามมาศ	313
11.50 – 12.10 (bjms031)	ศึกษาแนวคิดและความเห็นของนักศึกษาต่อการให้บริการอินเทอร์เน็ตผ่านระบบเครือข่ายไร้สาย ของมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง	อำภาพร มุ่นพลาย	321
นำเสนอผลงานภาคบรรยาย (Oral Presentation) ช่วงที่ 2			
13.00 – 13.20 (bjms032)	ศึกษาพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) วิทยาลัยเทคนิคเพชรบุรี	สุเทพ จันเพ็ชร	330
13.20 – 13.40 (bjms033)	ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการยอมรับการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในระบบบริการผู้ป่วยของบุคลากรโรงพยาบาลกรุงเทพราชสีมา	ศุภลักษณ์ อิ่มสรรพางค์	339
13.40 – 14.00 (bjms036)	ศึกษาสภาพและแนวโน้มการนำเทคโนโลยีสารสนเทศ มาใช้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่นผ่านระบบเครือข่าย	ร.ศ.หญิงวรรณธิดา ชื้อจิ่ง	371
14.00 – 14.20 (bjms037)	ความรู้ และพฤติกรรมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของบุคลากรวิทยาลัยเทคนิคหลวงพ่อกุณ ปริสุทโธ เพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับการบริหารแบบบูรณาการผ่านระบบเครือข่าย	กฤษณะ คุณขุนทด	383
14.20 – 14.40 (bjms039)	การศึกษายุทธศาสตร์และการพึงพอใจต่อการใช้อินเทอร์เน็ตของนักศึกษา ระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยขอนแก่น วิทยาเขตหนองคาย	ชานนท์ อรรถนิตย์	408
14.40 - 14.50	พัก 10 นาที		
14.50 – 15.10 (bjms045)	ศึกษาตัวแปรที่มีผลกระทบต่อทัศนคติในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของบุคลากรในวิทยาลัยเทคนิคเพชรบุรี	วรกฤต อยู่เย็น	450
15.10 – 15.30 (bjms046)	สภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดการเรียนการสอนของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาหนองคาย เขต 1	ฤตินันท์ บุญทอง	458
15.30 – 15.50 (bjms051)	ผลของการเรียนรู้ด้วยเว็บควสท์ หน่วย ปรากฏการณ์ของโลกและเทคโนโลยีสารสนเทศที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	โนรีนาฎ คามาอุ	510
15.50 – 16.10 (bjms110)	ความต้องการการพัฒนาความรู้ด้านคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ สำหรับการปฏิบัติงานของบุคลากร ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาหนองคาย เขต 1	จิรพรรณ จรรย์ชัด	961
16.10 – 16.30 (bjms081)	ผลของการใช้อีเลิร์นนิ่งวิชาคณิตศาสตร์ทั่วไป เรื่อง เซต ของนักศึกษาระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยกรุงเทพสุวรรณภูมิ	ผกากรอง อรรถการุณพันธ์	729
16.30 – 16.50 (bjms100)	การพัฒนาแบบสารสนเทศตรวจสอบการมาเรียนของนักศึกษาวิทยาลัยการอาชีพพิบูลย์	จิรวัฒน์ ลุชิตา	853

ประชุมวิชาการระดับชาติ เภษามิตรวิชาการ

กำหนดการนำเสนอผลงานวิจัย

กลุ่มที่ 4 ห้อง 407 อาคาร 1 ชั้น 4 มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

ประธานกลุ่ม: ดร.เทพชัย ทรัพย์นิษ

เลขานุการกลุ่ม: อ.ชรินทร์ เอี่ยมสะอาด

เวลา	ชื่อเรื่อง	ผู้นำเสนอ	เลขหน้า
นำเสนอผลงานภาคบรรยาย (Oral Presentation) ช่วงที่ 1			
10.30 – 10.50 (bjms018)	การสร้างบทเรียนคอมพิวเตอร์การสอน(CAI) วิชา คณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เรื่อง เศษส่วน	เอกพันธ์ สาครกำปิง	187
10.50 – 11.10 (bjms019)	การสร้างบทเรียนคอมพิวเตอร์การสอน วิชาภาษาไทย เรื่องการใช้คำ สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4	ปรีชาดิ พลอดกระโทก	198
11.10 – 11.30 (bjms020)	การพัฒนาบทเรียน e-Learning วิชาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5	อิรวรรส พูนผล	208
11.30 – 11.50 (bjms021)	ศึกษาสภาพ ปัญหาและความต้องการใช้ระบบ NPU e-Learning ในการจัดการเรียนการสอนของอาจารย์มหาวิทยาลัยนครพนม	โกวิท ขอดมมงคล	218
11.50 – 12.10 (bjms027)	พัฒนาบทเรียน E-Learning วิชา ทักษะและเทคโนโลยีมวยไทย	เอกรวี คุรุทางคะ	284
นำเสนอผลงานภาคบรรยาย (Oral Presentation) ช่วงที่ 2			
13.00 – 13.20 (bjms038)	การสร้างบทเรียนคอมพิวเตอร์การสอนบนอินเทอร์เน็ต วิชาหลักการเขียนโปรแกรม	บัญชา วงศ์คำภา	396
13.20 – 13.40 (bjms047)	การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์การสอน วิชาเทคโนโลยีสำนักงาน	พັນนิภา จันทินามาร	474
13.40 – 14.00 (bjms050)	การพัฒนาวัตกรรมการเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนแบบมัลติมีเดียผ่านอินเทอร์เน็ตในการเรียนรู้ เรื่องความปลอดภัยในห้องปฏิบัติการเคมี	คณารักษ์ โชติจันทร์-ทีก	501
14.00 – 14.20 (bjms052)	การพัฒนา และหาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนหลังจากเรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนผ่านเว็บ แบบบททวนวิชาการสื่อสารข้อมูลเครือข่าย	จุติเดช ทองมี	520
14.20 – 14.40 (bjms061)	บทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ วิชาสถิติธุรกิจ	อัศวิน เสนิษฐ์	597
14.40 - 14.50	พัก 10 นาที		
14.50 – 15.10 (bjms065)	การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานรายวิชาเครือข่ายคอมพิวเตอร์	อดิรกร เขาวังค์ จิตติมาปัญญาพิสิทธิ์ ศรินทร์ นาคถนอม	610
15.10 – 15.30 (bjms071)	พัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์การสอน วิชาคอมพิวเตอร์ 3 สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2	เอกภักดิ์ ฉ่ำมณี	648
15.30 – 15.50 (bjms082)	โมดูลรายวิชาภาษาอังกฤษสำหรับหัวหน้าพนักงานต้อนรับบนเครื่องบินตามหลักสมรรถนะ โดยผ่านสื่อ : จาก โมดูลรายวิชาภาษาอังกฤษสำหรับหัวหน้าพนักงานต้อนรับบนเครื่องบิน โดยผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์: จากการวิเคราะห์ความต้องการของผู้เรียนตามหลักสมรรถนะอาชีพสู่การพัฒนารายวิชา	อโชนัทย์ ทิพนก	736
15.50 – 16.10 (bjms109)	พัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยในการเรียนการสอนแบบมีส่วนร่วมวิชาเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์เรื่องความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์	สุรพล ดีข้า	927
15.50 – 16.10 (bjms110)	แนวทางการพัฒนาแบบการจัดการเรียนการสอนด้วยระบบไฮบริด สำหรับนักศึกษาปริญญาบัณฑิต มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย	ปัญญา ศรีสวัสดิ์ฉิม	935
16.10 – 16.30 (bjms001)	ศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตของนักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี	พิศาล คงเอียด	1

ประ-ศุนวิทาการระดับชาติ เบญจามิตรวิชาการ

กำหนดการนำเสนอผลงานวิจัย

กลุ่มที่ 5 ห้อง 408 อาคาร 1 ชั้น 4 มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

ประธานกลุ่ม: รศ.สุวรรณา สุขบุญสุโข

เลขานุการกลุ่ม: อ.สุรพล ดีข้า

เวลา	ชื่อเรื่อง	ผู้นำเสนอ	เลขหน้า
นำเสนอผลงานภาคบรรยาย (Oral Presentation) ช่วงที่ 1			
10.30 – 10.50 (bjms002)	การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์การสอน วิชาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2	ราชสิทธิ์ ศรีเสนห์	13
10.50 – 11.10 (bjms003)	พัฒนาระบบการประเมินผลตัวชี้วัด (KPI) ด้านสาธารณสุขของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดหนองคาย	ศิริศักดิ์ ประพฤติ	22
11.10 – 11.30 (bjms004)	การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์การสอน วิชาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1	วรวิทย์ เกษรสมบัติ	32
11.30 – 11.50 (bjms005)	บทเรียนคอมพิวเตอร์การสอน วิชาคอมพิวเตอร์และระบบปฏิบัติการเบื้องต้น	ฐาปกรณ์ นิยม	42
11.50 – 12.10 (bjms006)	การสร้างบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน วิชา คอมพิวเตอร์	สุภารัตน์ คลังพลอย	53
นำเสนอผลงานภาคบรรยาย (Oral Presentation) ช่วงที่ 2			
13.00 – 13.20 (bjms007)	การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน รายวิชา การสร้างเว็บเพจ (ภาษา HTML)	จूरีพร เงินจิงหรีด	65
13.20 – 13.40 (bjms008)	การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์การสอน วิชา หลักการและการปฏิบัติงานโปรแกรมคอมพิวเตอร์กราฟิก ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ปีที่ 2	วิรัช สีขาว	75
13.40 – 14.00 (bjms009)	การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์การสอน วิชาเทคโนโลยีสารสนเทศเบื้องต้น ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.)	สมพร แพรวขุนทด	84
14.00 – 14.20 (bjms010)	การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน วิชาการเขียนโปรแกรมบนระบบปฏิบัติการ GUI สำหรับนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 3 โรงเรียนมารีย์บริหารธุรกิจ	ภูวคณ เข้มพิลา	96
14.20 – 14.40 (bjms011)	การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่องชีวิตพืชและสัตว์ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4	อาศิร วิเศษษา	108
14.40 - 14.50	พัก 10 นาที		
14.50 – 15.10 (bjms012)	การสร้างบทเรียนคอมพิวเตอร์การสอน วิชางานไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์เบื้องต้น	ธนทัต คุณจานุทัศน์	119
15.10 – 15.30 (bjms013)	การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์การสอน วิชาคณิตศาสตร์ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551	ฤชกร ลิขสิทธิ์ศุภการ	129
15.30 – 15.50 (bjms014)	การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน วิชาการสนทนาภาษาอังกฤษ 2	พุทธานุกุล อ่อน-ราษฎร์	141
15.50 – 16.10 (bjms015)	การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์การสอน วิชาพลังงานและสิ่งแวดล้อม	อรทัย ทาทิพย์	153
16.10 – 16.30 (bjms016)	บทเรียนคอมพิวเตอร์การสอน วิชา คณิตศาสตร์ เรื่อง เซตและการดำเนินการของเซต ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4	ชัชชาจ ปั่นสันเทียะ	164

ประชุมวิชาการระดับชาติ เภษภณศาสตรบัณฑิต

กำหนดการนำเสนอผลงานวิจัย

กลุ่มที่ 7 ห้อง 504 อาคาร 1 ชั้น 5 มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

ประธานกลุ่ม: ผศ.ดร.ปุมยศ วัฒนกุล

เลขานุการกลุ่ม: อ.ปิยสิทธิ์ บัณฑิตสกุลชัย

เวลา	ชื่อเรื่อง	ผู้นำเสนอ	เลขหน้า
นำเสนอผลงานภาคบรรยาย (Oral Presentation) ช่วงที่ 1			
10.30 – 10.50 (bjms028)	การใช้แมลงน้ำเป็นดัชนีบ่งชี้คุณภาพน้ำอย่างง่าย	ดร. กัญญาณัฐ สุนทร-ประสิทธิ์	294
10.50 – 11.10 (bjms041)	การหาปัจจัยที่เหมาะสมในกระบวนการกัด โดยการออกแบบการทดลอง	อาทิตย์ นุ่มหันต์	428
11.10 – 11.30 (bjms042)	การเปรียบเทียบวิธีการแก้ปัญหาอัตราสัมพัทธ์ของความคลาดเคลื่อนอันดับหนึ่งในตัวแบบสมการเชิงเส้น	อัศวิน เสนิษฐ์	434
11.30 – 11.50 (bjms111)	การจำลองกึ่งหั่นลมด้วยมอเตอร์กระแสตรงแบบกระตุ้นแยกขนาด 1 กิโลวัตต์	บัญชา ศรีวิโรจน์	941
11.50 – 12.10 (bjms054)	เครื่องมือวัดความสูงของล่องกองและผลปาล์มน้ำมัน	สุปราณี วุ่นศรี	541
13.00 – 13.20 (bjms057)	การออกแบบโครงสร้างการควบคุมแผ่นที่ไว้ค้ของกระบวนการเมทิลอะซีเตต	โชคสกุล อารยะศิลป์-ธร	568
13.20 – 13.40 (bjms058)	การออกแบบชุดทดลองไมโครคอนโทรลเลอร์ตระกูล PIC	จิระศักดิ์ วงศา พงษ์ศักดิ์ สาธิต เอกรัตน์ นกานต์	576
13.40 – 14.00 (bjms059)	เตาหุงต้มเหนี่ยวนำความร้อนแบบสวิตซ์เดี่ยวควบคุมด้วยไมโครคอนโทรลเลอร์ตระกูล PIC	จิระศักดิ์ วงศา จิระศักดิ์ ส่งบุญแก้ว	582
14.00 – 14.20 (bjms060)	การทดสอบการป้องกันการลัดวงจรของอุปกรณ์สวิตซ์หลักด้วยไมโครคอนโทรลเลอร์ตระกูล PIC	จิระศักดิ์ วงศาและบัญชา ศรีวิโรจน์	590
14.20 – 14.40 (bjms064)	การศึกษาอัตราเซพทางสิ่งแวดล้อมในโครงสร้างราคาเชื้อเพลิงสำหรับภาคกลางคมนาคมขนส่งของไทย	ณัฐวีรยา จึงสมาน วิรินทร์ หวังจิรินันต์	602
14.40 - 14.50	พัก 10 นาที		
14.50 – 15.10 (bjms066)	การพัฒนาระบบเครือข่ายตรวจจับแบบไร้สายโดยใช้แบบหลายเครือข่าย	ศรันย์ นาคอนอมอดิเรก เข้าวังค์	617
15.10 – 15.30 (bjms067)	การพัฒนาแบบจำลองสมการโครงสร้างแบบหลายกลุ่มเพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารงานบริการเทคโนโลยีสารสนเทศของสถาบันอุดมศึกษา	ศรันย์ นาคอนอม เถลิษฐ์ ผู้พัฒนา	623
15.30 – 15.50 (bjms069)	การออกแบบโครงสร้างการควบคุมแบบเพนดิวัดสำหรับกระบวนการบิวทิลอะซีเตต	อรชา รัตนนิพนธ์	638
15.50 – 16.10 (bjms072)	การออกแบบโครงสร้างการควบคุมแบบเพนดิวัดสำหรับกระบวนการอัลลิเลชันชนิดหล่อเย็นอัตโนมัติ	ซัพพียา เบญจวิเชียร	658
16.10 – 16.30 (bjms078)	ผลประโยชน์จากการปลูกแฝกในภูมิสังคมการเกษตรที่แตกต่างกัน	สุวิทย์ ถาวรวงษ์	693

ประชุมวิชาการระดับชาติ เบญจมิตรวิชาการ

กำหนดการนำเสนอผลงานวิจัย

กลุ่มที่ 8 ห้อง 505 อาคาร 1 ชั้น 5 มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

ประธานกลุ่ม: ดร.อนุพงษ์ อินฟ้าแสง

เลขานุการกลุ่ม: อ.สมบูรณ์ สุภัทรกุลชัย

เวลา	ชื่อเรื่อง	ผู้นำเสนอ	เลขหน้า
นำเสนอผลงานภาคบรรยาย (Oral Presentation) ช่วงที่ 1			
10.30 – 10.50 (bjmh003)	กลยุทธ์การตลาดของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในประเทศไทย	ดร.อภิวัฒน์ กาญจน -วนิชย์กุล วนิดา วาดีเจริญ ดร.ชาตรี ไกรพิรพรรณ บัญชาเกษมณี	1051
11.10 – 11.30 (bjmh009)	การวิเคราะห์โอกาสและอุปสรรคของรถยนต์พลังงานทางเลือกในประเทศไทย	ภูษิต เรืองวิวัฒน์โรจน์	1062
11.30 – 11.50 (bjmh012)	ความสัมพันธ์ระหว่างดัชนีตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยและดัชนีหลักทรัพย์ต่างประเทศ	สินีนุช บุญมี	1090
11.50 – 12.10 (bjmh019)	ปัจจัยสำคัญในการตัดสินใจเลือกซื้อโทรศัพท์มือถือของผู้บริโภคในพื้นที่เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร	มะลิ แซ่ถัน	1155
นำเสนอผลงานภาคบรรยาย (Oral Presentation) ช่วงที่ 2			
13.40 – 14.00 (bjmh036)	ปัจจัยที่สำคัญและพฤติกรรมในการเลือกซื้อข้าวกล้องบรรจุถุงของผู้บริโภคในเขตบางเขน กรุงเทพมหานคร	อารีย์ แซ่เอี้ยว	1279
14.00 – 14.20 (bjmh038)	ปัจจัยที่สำคัญในการตัดสินใจเลือกบริโภคเห็ดนางฟ้าภูฐานของผู้บริโภคในอำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี	พรนภา มะเสนีย์	1131
14.20 – 14.40 (bjmh045)	พฤติกรรมการตัดสินใจสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ ของประชาชนอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี	สลักจิตร์ หิรัญสาลี	1378
14.40 - 14.50	พัก 10 นาที		
14.50 – 15.10 (bjmh054)	การศึกษาพฤติกรรมการใช้บัตรเครดิตในสถานะเศรษฐกิจวิกฤต กรณีศึกษา : ลูกค้านับบัตรเครดิตธนาคารกรุงไทย	ปรีชาภรณ์ เมฆาวรรณ์	1442
15.10 – 15.30 (bjmh066)	พฤติกรรมการเลือกใช้บริการธุรกิจสปาของผู้บริโภควัยทำงานในเขตเทศบาลนครลำปาง อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง	กุลวรรณ โสติดิกุล ภัทริกา มณีพันธ์ จินดนา จันเรือน	1561
15.30 – 15.50 (bjmh067)	การศึกษาปัจจัยทางการตลาดที่มีผลต่อความต้องการซื้อขนมไทยของผู้บริโภคในจังหวัดชลบุรี	บุษบา อู่อรุณ	1571
15.50 – 16.10 (bjmh086)	ปัจจัยส่งผลต่อพฤติกรรมผู้บริโภคในการเลือกซื้อแว่นตาในเขตกรุงเทพมหานคร	ณัฐนันท์ โกมลดิษฐ์	1718
16.10 – 16.30 (bjmh087)	ปัจจัยที่สำคัญในการตัดสินใจบริโภคกาแฟสด และพฤติกรรมการบริโภคกาแฟสดของประชาชน จังหวัดปทุมธานี	จิรวรรณ ลำเจียก	1729
16.30 – 16.50 (bjmh007)	การศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบุคลากรภาคธุรกิจโรงแรมในเขตกรุงเทพมหานคร	มะลิวัลย์ ช่องงาม	1051

ประชุมวิชาการระดับชาติ แภงาไมตรีวิชาการ

กำหนดการนำเสนอผลงานวิจัย

กลุ่มที่ 9 ห้อง 506 อาคาร 1 ชั้น 5 มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

ประธานกลุ่ม: ผศ.สำราญ ทองเล็ก

เลขานุการกลุ่ม: อ.คนารักษ์ โชติจันทิก

เวลา	ชื่อเรื่อง	ผู้นำเสนอ	เลขหน้า
นำเสนอผลงานภาคบรรยาย (Oral Presentation) ช่วงที่ 1			
10.30 – 10.50 (bjmh010)	การศึกษาห่วงโซ่อุปทานปาล์มน้ำมัน ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี	พงศกร สยามล	1701
10.50 – 11.10 (bjmh011)	การจัดการชุมชนโฮมสเตย์ในด้านการบริการ : กรณีศึกษาดำบลหินตั้งจังหวัดนครนายก	มะลิวัลย์ ช่องงาม	1081
11.10 – 11.30 (bjmh014)	ความคิดเห็นของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค(สำนักงานใหญ่)ที่มีต่อความพร้อมในการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้	ชัชฌิพงษ์ ประทุมทัช	1133
11.30 – 11.50 (bjmh033)	ปัจจัยที่สำคัญในการตัดสินใจเลือกเช่าหอพักของนักศึกษาจีน มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ มหาวิทยาลัยเกริก มหาวิทยาลัยศรีปทุม ในเขตสายไหม บางเขน จตุจักร	MISS QIN XUEJIA	1253
11.50 – 12.10 (bjmh037)	ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อระดับปริญญาตรีของนักศึกษาจีนที่ศึกษาในมหาวิทยาลัยเอกชน เขตบางเขน เขตจตุจักรและเขตสายไหม กรุงเทพมหานคร	MR.WENXIAN LIANG	1286
นำเสนอผลงานภาคบรรยาย (Oral Presentation) ช่วงที่ 2			
13.00 – 13.20 (bjmh131)	การศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการพัฒนาตนเองในการปฏิบัติงานของพนักงาน การกีฬาแห่งประเทศไทย (ส่วนกลาง)	ณัฐพัชร พานทอง	2109
13.20 – 13.40 (bjmh050)	การศึกษาเจตคติของผู้ชมรายการโทรทัศน์ที่มีต่อการนำเสนอรายการข่าวภาคค่ำทางสถานีโทรทัศน์ทั้ง 6 ช่อง (3,5,7,9,11 และ ThaiPBS)	สรวรค์ธน์ภูษี พงศ์สร้อยเพชร	1415
13.40 – 14.00 (bjmh056)	ความพึงพอใจที่มีต่อปัจจัยในการทำงานของประชากรในเขตลาดกระบัง	วันทนา สุขอนุเคราะห์	1458
14.00 – 14.20 (bjmh058)	ความคิดเห็นของผู้บริหารฝ่ายบุคคลในนิคมอุตสาหกรรม จังหวัดลำพูนเกี่ยวกับปัจจัยที่มีต่อการเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานของพนักงาน	ดวงธิดา นำเวียง ธนพล บุญปลุก	1480
14.20 – 14.40 (bjmh074)	ทัศนคติและการซื้อของผู้บริโภคที่มีต่อกิจกรรมการตลาดทางตรงในจังหวัดนนทบุรี	กรัณย์พัฒน์ อิ่มประเสริฐ	1619
14.40 - 14.50	พัก 10 นาที		
14.50 – 15.10 (bjmh075)	ทัศนคติและความพึงพอใจของพนักงานธนาคารที่มีต่อการแข่งขันในที่ทำงาน	ภาณุ ปิณฑุกาฬ	1626
15.10 – 15.30 (bjmh077)	การศึกษาปัจจัยผลักดันและปัจจัยดึงดูดที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกมาท่องเที่ยวในประเทศไทยของนักท่องเที่ยวชาวญี่ปุ่น	สมฤทัย ณ น่าน	1646
15.30 – 15.50 (bjmh079)	การศึกษาศักยภาพการท่องเที่ยวทางน้ำของคลองประเวศบุรีรมย์	ภณสิทธิ อ้นชะ	1668
15.50 – 16.10 (bjmh088)	รูปแบบการสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการ ที่ส่งผลกระทบต่อรับรู้ตราสินค้าของผลิตภัณฑ์เครื่องสำอางตราสินค้าต่างประเทศในระบบขายตรง	ณัฐกาญจน์ สุวรรณ-ธาวา ผศ.วัลลภ นินมานนท์	1739
16.10 – 16.30 (bjmh090)	แรงจูงใจ ความไว้วางใจ และส่วนประสมทางการตลาดที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการซื้อทองของผู้บริโภคในจังหวัดสุพรรณบุรี	มลฤดี วัฒนชโนบล	1747
16.30 – 16.50 (bjmh006)	ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ชาเขียวในเขตกรุงเทพมหานคร	จารึก สิมพลีวงศ์	1041

ประชุมวิชาการระดับชาติ ภาควิชาบริหาร

กำหนดการนำเสนอผลงานวิจัย

กลุ่มที่ 10 ห้อง 507 อาคาร 1 ชั้น 5 มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

ประธานกลุ่ม: ดร.พนัส อุณหับันจิต

เลขานุการกลุ่ม: อ.จิราวัฒน์ มงคลบุตร

เวลา	ชื่อเรื่อง	ผู้นำเสนอ	เลขหน้า
นำเสนอผลงานภาคบรรยาย (Oral Presentation) ช่วงที่ 1			
10.30 – 10.50 (bjmh059)	Product Placement Prominent Aspects For Ecology Car and Demographic Profile Toward Consumer Behavioral Dimensions	Johnson Kanlayanawat Prin Laksitamas	1486
10.50 – 11.10 (bjmh024)	อรรถประโยชน์การใช้จ่ายเงินของพนักงานการศึกษาแห่งประเทศไทย (หัวหน้าภาค)	วุฒิชัย ทองจรัส	1203
11.10 – 11.30 (bjmh034)	พฤติกรรมกรรรับชมข่าวในช่วงเวลา 19.00 น. ในกรณีโทรทัศน์ฟรีทีวีช่องข่าวระหว่างข้าราชการกับพนักงานเอกชนในพื้นที่ จ.ลพบุรี	เอกศักดิ์ คุ้มทรัพย์	1263
11.30 – 11.50 (bjmh035)	พฤติกรรมกรรประหยัดพลังงานไฟฟ้าของครัวเรือน ในเขตอำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี	เสาวภา จันทร์กระจำง	1271
11.50 – 12.10 (bjmh039)	ปัจจัยที่สำคัญต่อการใช้บริการรถตู้ของผู้อาศัยในจังหวัดปทุมธานี	ชินภัทร แก้วขาน	1311
นำเสนอผลงานภาคบรรยาย (Oral Presentation) ช่วงที่ 2			
เวลา	ชื่อเรื่อง	ผู้นำเสนอ	เลขหน้า
13.00 – 13.20 (bjmh129)	องค์ประกอบที่มีผลกระทบต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าผ่านอินเทอร์เน็ต กรณีศึกษา : กรณีศึกษานักศึกษาระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ	WEN MIN	2097
13.20 – 13.40 (bjmh076)	ปัจจัยที่มีผลต่อความผูกพันต่อองค์กรของพนักงานการศึกษาแห่งประเทศไทย	เพ็ญใจ เข็ยเจริญ	1636
13.40 – 14.00 (bjmh092)	ปัจจัยที่มีผลต่อระดับความจงรักภักดีของลูกค้าในการใช้สินค้าและบริการ โทรศัพท์เคลื่อนที่ของบริษัท แอดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส จำกัด (มหาชน) ในเขตจังหวัดกรุงเทพมหานคร	สุวรรณศรี ศรีรักษ์	1758
14.00 – 14.20 (bjmh093)	ทัศนคติและแรงจูงใจของผู้บริโภคที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเลือกใช้รถยนต์ นิสสันมาร์ช ในเขตกรุงเทพมหานคร	พิชชาภา กิตตินันท์-วัฒนา	1770
14.20 – 14.40 (bjmh101)	ความสัมพันธ์ระหว่างแหล่งข้อมูลของสินค้า กลุ่มอ้างอิงและการใช้สื่อสังคมออนไลน์กับการซื้อผลิตภัณฑ์บำรุงผิว	พิชามณูช อดุลวิทย์ ธิดิมา กิจจาบัณจิต	1829
14.40 - 14.50	พัก 10 นาที		
14.50 – 15.10 (bjmh108)	การศึกษาพฤติกรรกรรใช้จ่ายเงินส่วนบุคคลกรณีศึกษา กลุ่มผู้ค้าตลาดสด โปธิ์สุวรรณ เขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร	สุกัญญา ศิริโท	1903
15.10 – 15.30 (bjmh109)	ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรกรรใช้บริการสินเชื่อเงินสดในจังหวัดนนทบุรี	วิยะดา วรรณท้วนิช	1911
15.30 – 15.50 (bjmh111)	ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อคอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊กของผู้บริโภค ในเขตสายไหมกรุงเทพมหานคร	วัลภา คงพัวะ	1937
15.50 – 16.10 (bjmh112)	ทัศนคติของผู้ใช้บริการต่อรูปแบบและแนวทางในการพัฒนาระบบขายปลีกสินค้าออนไลน์ผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต	เอกวิทย์ ขวนมาลัย	1949
16.10 – 16.30 (bjmh115)	พฤติกรรกรรฝากเงินของลูกค้านาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ การเกษตร สาขาจตุจักร กรุงเทพมหานคร	จรัมจิต เกิดบ้านชั้น	1980
16.30 – 16.50 (bjmh023)	พฤติกรรกรรใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวเรือสำราญชาวต่างชาติในประเทศ กรณีศึกษา บริษัท ปริ้นเซส คลุสไลน์	นครินทร์ ทังทอง	1191

ประชุมวิชาการระดับชาติ ภาษามิตรวิชาการ

กำหนดการนำเสนอผลงานวิจัย

กลุ่มที่ 11 ห้อง 508 อาคาร 1 ชั้น 5 มหาวิทยาลัยนอร์คกรุงเทพ

ประธานกลุ่ม: ผศ.ศิริพร พงศ์ศรีโรจน์

เลขานุการกลุ่ม: อ.สุกัญญา ศิริโท

เวลา	ชื่อเรื่อง	ผู้นำเสนอ	เลขหน้า
นำเสนอผลงานภาคบรรยาย (Oral Presentation) ช่วงที่ 1			
10.30 – 10.50 (bjmh013)	ปัจจัยที่สำคัญในการตัดสินใจบริโภคอาหารอีสาน ในด้านส่วนประสม การตลาดของผู้บริโภค ในเขตธนบุรี	ศรายุทธ์ งามแสง	1100
10.50 – 11.10 (bjmh018)	การศึกษาพฤติกรรมการความเสี่ยงของตราสารหนี้ภาครัฐและภาคเอกชน	นรเศรษฐ ศรีธานี	1142
11.10 – 11.30 (bjmh021)	การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลในการทำธุรกิจ	ชนาเทพ กิวเที่ยง	1174
11.30 – 11.50 (bjmh022)	การเปรียบเทียบประสิทธิภาพผลการพยากรณ์อัตราเงินเฟ้อจากแบบจำลอง เศรษฐกิจมหภาคและการคาดการณ์อัตราเงินเฟ้อจากภาคเอกชนในประเทศไทย	มัทนา เฉลยขุน	1183
นำเสนอผลงานภาคบรรยาย (Oral Presentation) ช่วงที่ 2			
13.00 – 13.20 (bjmh128)	ความพร้อมของเส้นทางทางรถยนต์ของประเทศไทย ต่อการแข่งขันทางธุรกิจ ในกลุ่มประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน	ฉัตรชัย เหล่าเขตการณ์	2087
13.20 – 13.40 (bjmh042)	คุณภาพกำไรของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ในดัชนี SET 50	ธนธร จงศิริวิฑูศักดิ์	1351
13.40 – 14.00 (bjmh044)	การศึกษาความต้องการของผู้ทำบัญชีที่มีต่อกิจกรรมการพัฒนาความรู้ ต่อเนื่องทางวิชาชีพ (CPD) ในเขตบางนาและจังหวัดสมุทรปราการ	ภัทรา เตชะธนเศรษฐ์	1367
14.00 – 14.20 (bjmh130)	การวิเคราะห์เปรียบเทียบผลตอบแทน ความเสี่ยงและการประเมินมูลค่า หลักทรัพย์กลุ่มธนาคารในประเทศสิงคโปร์ มาเลเซียและไทย โดยใช้แบบจำลอง CAPM	สุพรรณิ สังข์สม	1425
14.20 – 14.40 (bjmh051)	ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับแนวความคิดและกลยุทธ์ทางการตลาด	กมลทิพย์ เหมือนสุวรรณ	1425
14.40 - 14.50	พัก 10 นาที		
15.10 – 15.30 (bjmh097)	การศึกษาปัญหาการใช้บัตรเครดิตกรุงไทย KTC ในเขตกรุงเทพมหานคร	สุภาวดี ศิริวัฒน์	1790
15.30 – 15.50 (bjmh104)	ความพึงพอใจของผู้โดยสารที่มีต่อคุณภาพการบริการของสายการบินต้นทุนต่ำภายในประเทศ	พีระยุทธ กุ่มศักดิ์	1693
15.50 – 16.10 (bjmh105)	แนวทางการพัฒนาองค์กรแห่งการเรียนรู้ของวิชาชีพบัญชีในประเทศไทย	สมชาย เลิศภิรมย์สุข	1703
16.10 – 16.30 (bjmh107)	การศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำบัญชีสำหรับธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม(SMEs)ในกรุงเทพมหานคร	นพจักร ทองเรือนดี	1895
16.30 – 16.50 (bjmh017)	การบริโภคอาหารไทยของนักท่องเที่ยวต่างชาติ: ความเห็นผู้ประกอบการ	จันทร์จิรา ฉัตรวานิช	1333

ประตุนวัตกรรมระดับชาติ เบญจมิตรวิชาการ

กำหนดการนำเสนอผลงานวิจัย

กลุ่มที่ 12 ห้อง 602 อาคาร 1 ชั้น 6 มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

ประธานกลุ่ม: ผศ.ดร.สุนันท์ สกลโกสุม

เลขานุการกลุ่ม: อ.สุภาวดี ศิริวัฒน์

เวลา	ชื่อเรื่อง	ผู้นำเสนอ	เลขหน้า
นำเสนอผลงานภาคบรรยาย (Oral Presentation) ช่วงที่ 1			
10.30 – 10.50 (bjmh002)	การศึกษาเปรียบเทียบความสามารถทางเชาว์ปัญญา การเรียนรู้ทางอารมณ์ และสังคม และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาระดับปริญญาตรี	รังสิริรัตน์ วงศ์อุปราษพิร วงศ์อุปราษ อุไรรัตน์ เข้มชุตติ	999
11.10 – 11.30 (bjmh026)	ปัจจัยการเรียนรู้ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี คณะบัญชี ศูนย์การศึกษามหาวิทยาลัยธนบุรี วิทยาลัยเทคโนโลยีหมู่บ้านครูภาคเหนือ	จารุณี ทองจันทร์เทพ	1222
11.30 – 11.50 (bjmh046)	ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบที่ไม่ใช่ด้านสติปัญญา กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์และสถิติธุรกิจของนักศึกษามหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ	ปิยสิทธิ์ บัณฑิตสกุลชัย	1386
11.50 – 12.10 (bjmh047)	การศึกษาความต้องการจำเป็นในการดำเนินการด้านประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1	ราชา บุญจามานนท์	1392
นำเสนอผลงานภาคบรรยาย (Oral Presentation) ช่วงที่ 2			
13.00 – 13.20 (bjmh049)	ความคิดสร้างสรรค์ของนักศึกษานิเทศศาสตร์มหาวิทยาลัยเอกชน	สินาพร วิทขวานิชชัย อัฐลญา แพทย์ ศาสตร์	1409
13.20 – 13.40 (bjmh055)	การศึกษาและเปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากรในมหาวิทยาลัยธนบุรี เกี่ยวกับการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาตามเกณฑ์องค์ประกอบคุณภาพของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา องค์ประกอบตามนโยบายรัฐบาล "สถานศึกษา 3 ดี (3D)" และ อัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัยธนบุรี	ชัชฌิมา โวโร บุญญา วีรนุช แซ่ถิน	1450
13.40 – 14.00 (bjmh057)	คุณลักษณะของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพที่พึงประสงค์ของสถานประกอบการ	ปิยภา พรหมทอง	1474
14.00 – 14.20 (bjmh061)	ความคิดเห็นของนักศึกษานิเทศศาสตร์ต่อหน้าที่ ผลกระทบและจรรยาบรรณของสื่อมวลชน	ณัฐนิชา เพชรนันท์	1508
14.20 – 14.40 (bjmh062)	การบูรณาการความรู้ผู้เรียนสู่กระบวนการออกแบบปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ และคอมพิวเตอร์ด้วยการสอดแทรกการจำลองสถานการณ์การปฏิสัมพันธ์	สินีนภคินัญ จรูญสารทูล	1517
14.40 - 14.50	พัก 10 นาที		
14.50 – 15.10 (bjmh064)	การจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 : กรณีศึกษา โรงเรียนมูลนิธิอาชีวะสถาน จังหวัดปัตตานี	ชานูรี เมาะบุลา	1539
15.10 – 15.30 (bjmh065)	การศึกษาสภาพปัจจัยในการสอนที่สัมพันธ์กับการเรียนรู้อย่างมีความสุขของนักศึกษา ศูนย์การศึกษามหาวิทยาลัยเซาธ์อีสท์บางกอก – เทคโนโลยีศรีราชา	ดร.เฉลิมวิทย์ ติม-ตระกูล และคณะ	1551
15.30 – 15.50 (bjmh073)	การศึกษาความผูกพันองค์กรและทัศนคติต่อคุณลักษณะผู้บริหารการศึกษาของบุคลากรในมหาวิทยาลัย กรณีศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี	กิม พรประเสริฐ อมรัตน์ ธีโรภาส เกียรติศักดิ์ พระเนตร	1609
15.50 – 16.10 (bjmh080)	การศึกษาการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน โรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน	ภูวนัช สุวรรณธรรมา	1675
16.10 – 16.30 (bjmh119)	การพัฒนากระบวนการประกันคุณภาพการศึกษา มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ	ตระกูล จิตพัฒนาก	2024

ประชุมวิชาการระดับชาติ ภาษามิตรวิชาการ

กำหนดการนำเสนอผลงานวิจัย

กลุ่มที่ 13 ห้อง 603 อาคาร 1 ชั้น 6 มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

ประธานกลุ่ม: รศ.ดร.วิไลลักษณ์ รัตนเพชรธัมมะ

เลขานุการกลุ่ม: อ.วรรณภา อิมะไชย์

เวลา	ชื่อเรื่อง	ผู้นำเสนอ	เลขหน้า
นำเสนอผลงานภาคบรรยาย (Oral Presentation) ช่วงที่ 1			
10.30 – 10.50 (bjmh029)	เจตคติของนักศึกษาที่เรียนวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพื่อคุณภาพชีวิตภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2554 ที่มีต่อวินัยด้านการตรงต่อเวลาและแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน	วรัญญา กันทะ	1230
10.50 – 11.10 (bjmh127)	การประยุกต์ใช้แผนภูมิควบคุมในชั้นเรียนวิชาสถิติธุรกิจ	พรรณณี ล้ำวรรณวงศ์	2078
11.10 – 11.30 (bjmh040)	ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกประกอบวิชาชีพบัญชี กรณีศึกษา บัณฑิตที่สำเร็จจาก คณะบัญชี มหาวิทยาลัยธนบุรี	ธนวรรณ แจ่งเข้าโถม	1321
11.30 – 11.50 (bjmh048)	การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้รูปแบบการสอนซิปป์ (CIPPA MODEL) กับรูปแบบการสอนตามวัฏจักรการเรียนรู้ (4 MAT)	กัญญา แสงสว่าง	1399
นำเสนอผลงานภาคบรรยาย (Oral Presentation) ช่วงที่ 2			
13.00 – 13.20 (bjmh068)	การศึกษาสมรรถนะของนักศึกษาสาขาการจัดการการท่องเที่ยวและโรงแรม กรณีศึกษา ด้านการจัดการบริษัททัวร์จำลอง	อุทุมพร เรืองฤทธิ์	1576
13.20 – 13.40 (bjmh069)	ศึกษาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการเรียนรู้	ณัฐนันท์ ภักธสวัตต์	1585
13.40 – 14.00 (bjmh078)	การทำนายสภาพการสำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรของนักศึกษาสาขาเทคโนโลยีสารสนเทศ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยกรุงเทพ	ศิริรัตน์ วีระชาติยานุกุล	1659
14.00 – 14.20 (bjmh081)	การเปรียบเทียบระดับที่เป็นอยู่กับความต้องการในการพัฒนาการสอนของครูเอกชนแห่งหนึ่ง ในเขตกรุงเทพมหานคร	ชนิตา เอี่ยมสะอาด	1682
14.20 – 14.40 (bjmh082)	การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อการเรียนวิชาบัญชีขั้นต้น เรื่องการวิเคราะห์รายการค้าของนักศึกษาระดับปริญญาตรี หลักสูตร 4 ปี และหลักสูตร 2 ปี วิทยาลัยกรุงเทพสุวรรณภูมิ	ศศิณา สมเดช พัทธิธีรา จิระอุดม-สาโรจน์	1688
14.40 - 14.50	พัก 10 นาที		
14.50 – 15.10 (bjmh083)	ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อในระดับปริญญาตรี สาขาบัญชี (หลักสูตรเทียบโอน) วิทยาลัยกรุงเทพสุวรรณภูมิ	พัทธิธีรา จิระอุดมสาโรจน์	1701
15.10 – 15.30 (bjmh100)	ลักษณะการเรียนรู้ของนักศึกษาศาสตรบัณฑิตวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ตรัง ปีการศึกษา 2553	เบญญา คุณรักษ์พงศ์ ไสภิด สุวรรณ เวลา น้ำทิพย์ จิตรชูชื่น	1819
15.30 – 15.50 (bjmh103)	การทำหน้าที่ต่างกันด้วยวิธีแปลงค่าความยากและวิธีถอดขอยโลจิสติก สำหรับข้อสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ปีคตานี เขต 2	นุริชัน ขาโกะ	1849
15.50 – 16.10 (bjmh110)	ผลการสอนแบบสาธิต โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในการสืบค้นข้อมูลเอกสารเพื่อการวิจัยแก่นิสิตระดับปริญญาตรี	จิตพร ไกลวิเชียร และคณะ	1925
16.10 – 16.30 (bjmh125)	ทัศนคติและพฤติกรรมการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา เพื่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ	ปิยะวัฒน์ อารีชัยมิตร	2059

ประชุมวิชาการระดับชาติ เภษามิตรวิทยาการ

กำหนดการนำเสนอผลงานวิจัย

กลุ่มที่ 14 ห้อง 604 อาคาร 1 ชั้น 6 มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

ประธานกลุ่ม: ดร.วนิดา วาดิเจริญ

เลขานุการกลุ่ม: อ.จารึก ลิ้มพลีวงศ์

เวลา	ชื่อเรื่อง	ผู้นำเสนอ	เลขหน้า
นำเสนอผลงานภาคบรรยาย (Oral Presentation) ช่วงที่ 1			
10.30 – 10.50 (bjmh015)	ความสัมพันธ์ระหว่างการพัฒนาคุณภาพบริการพยาบาลกับผลลัพธ์บริการพยาบาลตามการรับรู้ของผู้บริหาร	พนารัตน์ ศาสนะสุพันธ์	1123
10.50 – 11.10 (bjmh025)	ระดับความสำคัญระหว่างปัจจัยในการปฏิบัติงานและแรงจูงใจของพนักงานฝ่ายช่างองค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย	ปริชาพล อินทร โชติ	1211
11.10 – 11.30 (bjmh030)	ประโยชน์ของการดำเนินงานโดยการรวมกลุ่ม : กรณีศึกษากลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงปลานิลสันทราย ตำบลหนองจ่อม อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่	คเชนทร์ แปลกมาก	1237
11.30 – 11.50 (bjmh041)	ปฏิสัมพันธ์ภายในองค์กร โดยผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์เฟสบุ๊ก และพฤติกรรมการใช้ของพนักงานในกลุ่มสายธุรกิจสื่อสาร ไอที และโทรคมนาคม ครบวงจร (ICT Solutions) บริษัท สามารถคอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน)	พรชนก งามเนียม	1342
11.50 – 12.10 (bjmh043)	ผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงวิธีการบันทึกบัญชีเงินลงทุน และความคิดเห็นของนักลงทุนต่อการเปลี่ยนแปลงวิธีการบันทึกบัญชีเงินลงทุน	เนตรเจลิษา สิริกวินวิทย์	1359
นำเสนอผลงานภาคบรรยาย (Oral Presentation) ช่วงที่ 2			
13.00 – 13.20 (bjmh053)	ความพึงพอใจต่อการรับรู้คุณภาพบริการของสถาบันเอกชนกรณีศึกษาในเขตลาดกระบัง	เอมศักดิ์ พวงผิว	1432
13.20 – 13.40 (bjmh063)	ความตระหนัก ที่สนใจต่อคุณค่าการมีจิตอาสาและความพึงพอใจของชุมชนในอำเภอคลองหลวงและอำเภอเมืองในจังหวัดปทุมธานีที่ร่วม โครงการ "ห้องเรียนชีวิตจิตอาสา" : กรณีศึกษา คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ	พัชรารัตน์ เกษะประ-กร	1523
13.40 – 14.00 (bjmh072)	พฤติกรรมการใช้บริการอินเทอร์เน็ตของเยาวชนในเขตจังหวัดนครพนม	เจณิภา คงอิม	1601
14.00 – 14.20 (bjmh085)	การติดตามผลบัณฑิตระดับปริญญาตรี สาขาการบัญชี วิทยาลัยกรุงเทพสุวรรณภูมิ ที่สำเร็จการศึกษาในภาคการศึกษา 2553	วฤตดา พิพัฒน์กุล	1709
14.20 – 14.40 (bjmh096)	การวิเคราะห์งบการเงินของบริษัทจำกัดสัญชาติญี่ปุ่นในประเทศไทย	กฤติกร เลิศปรีชาภักดี	1781
14.40 - 14.50	พัก 10 นาที		
14.50 – 15.10 (bjmh098)	พฤติกรรมการสูบบุหรี่และการรับรู้ผลกระทบจากการสูบบุหรี่ของนักศึกษาวิทยาลัยธนบุรี	สมัชช อภิรัตน์พิมลชัย ฐิติกร กรีช วิเศษ สุกานดา ไรจนประภา-ชนด์	1800
15.10 – 15.30 (bjmh106)	การศึกษาสภาพการใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ในงานบัญชีของห้างหุ้นส่วนจำกัดในเขตบางเขน กรุงเทพมหานคร	วรรณภา อิมะไชย์	1886
15.30 – 15.50 (bjmh113)	การจัดการการผลิตและการปฏิบัติการที่มีผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานในอุตสาหกรรมการผลิต: กรณีศึกษา บริษัท ควาบาเทคโนโลยี (ไทยแลนด์) จำกัด	พินิจ แก้วเกษตรภรณ์	1958
15.50 – 16.10 (bjmh114)	การใช้เครื่องมือบัญชีบริหารในภาคการผลิตของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม จังหวัดปทุมธานี	วิชุดา นาคเดือน	1969
16.10 – 16.30 (bjmh116)	การวิเคราะห์การดำเนินงานของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม หมวดธุรกิจอาหารและเครื่องดื่มภายหลังวิกฤติอุทกภัย ปี พ.ศ. 2554 : กรณีศึกษา จังหวัดเชียงใหม่	อภิชา นินเวศน์	1991
16.30 – 16.50 (bjmh060)	บทบาทของญี่ปุ่นในการเปิดเสรีทางเศรษฐกิจในลาว	กฤติยา เพ็ชร์ชัย	1494

ประชุมวิชาการระดับชาติ เภษามิตรวิทยาการ

กำหนดการนำเสนอผลงานวิจัย

กลุ่มที่ 15 ห้อง 605 อาคาร 1 ชั้น 6 มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

ประธานกลุ่ม: รศ.ดร.สมศักดิ์ สามัคคีธรรม

เลขานุการกลุ่ม: อ.ณัฐฐาติ ห้วยเรไร

เวลา	ชื่อเรื่อง	ผู้นำเสนอ	เลขหน้า
นำเสนอผลงานภาคบรรยาย (Oral Presentation) ช่วงที่ 1			
10.30 – 10.50 (bjmh001)	ข้อถกเถียงทางประวัติศาสตร์เรื่อง พระราชประวัติของสมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรี ก่อนเสด็จขึ้นครองราชสมบัติ	สำราญ ผลดี บัณฑิต อินทรีย์มีศักดิ์	985
10.50 – 11.10 (bjmh004)	แนวคิดเรื่อง “ประชาธิปไตย” ในสยาม	สำราญ ผลดี	1027
11.10 – 11.30 (bjmh020)	อิทธิพลของประสิทธิผลและการควบคุมการคอร์รัปชันของภาครัฐต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ : การศึกษาเชิงประจักษ์ระหว่างประเทศ	นิษากร สิริวัฒน์	1168
11.30 – 11.50 (bjmh032)	ประชาธิปไตยและหลักการเสียงข้างมาก : มุมมองของพุทธศาสนา	คณนง ปาลีภัทรางกูร	1244
11.50 – 12.10 (bjmh089)	ความสัมพันธ์ของปฏิบัติการทางสังคม และพื้นที่ว่างสาธารณะในช่วงประเพณีเมืองเก่าลำพูน จังหวัดลำพูน	ลลิตทิพย์ รุ่งเรือง	2126
นำเสนอผลงานภาคบรรยาย (Oral Presentation) ช่วงที่ 2			
13.00 – 13.20 (bjmh124)	ผลของการให้สัดขำบนต่อสนธิสัญญาว่าด้วยความช่วยเหลือซึ่งกันและกันในเรื่องทางอาญาของภูมิภาคอาเซียนในประเทศไทย	เกรียงศักดิ์ โภษมรัตน์	2047
13.20 – 13.40 (bjmh070)	การต่อสู้กับโจรสลัดในอ่าวเอเดน : แกะรอยโจรสลัดในชายฝั่งโซมาเลีย	รณรงค์ แสงมงคล	1591
13.40 – 14.00 (bjmh099)	วิถีชีวิตชาวประมง ภูมิศึกษา หมู่บ้านเกาะมุกด์ ต. เกาะลิบง อ.กันตัง จ.ตรัง	กาญจนา พรหมทอง สุาปณี อัครสุวรรณกุล สภิต สุวรรณเวลา	1810
14.00 – 14.20 (bjmh102)	คุณภาพชีวิตตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงและคุณภาพชีวิตในการทำงานของประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตสายไหม จังหวัดกรุงเทพมหานคร	มิตร ทองกาบ	1838
14.20 – 14.40 (bjmh117)	พฤติกรรมกรเทียวกกลางคืนของกลุ่มวัยรุ่นในเมือง ภูมิศึกษา สถาบันเทิขบริเวณถนนข้าวสาร กรุงเทพมหานคร	โสธรา พาหุวัฒน์กร	2004
14.40 - 14.50	พัก 10 นาที		
14.50 – 15.10 (bjmh118)	การศึกษาคำรณการช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัย ปี2554 ด้วยมาตรการเร่งด่วน : ภูมิศึกษา เขตสายไหม กรุงเทพมหานคร	ปัญญาวัฒน์ จูจามาศ	2014
15.10 – 15.30 (bjmh122)	ความรู้คู่คุณธรรม คือ ปรัชญาแห่งมหาวิทยาลัยยุคใหม่	จิรวัฒน์ มงคลบุตร	2032
15.30 – 15.50 (bjmh123)	ปัจจัยที่สำคัญต่อพฤติกรรมกรเลือกใช้สื่อสังคมออนไลน์ของวัยรุ่นในเขตสายไหม กรุงเทพมหานคร	สุทัศน์ เดชกฤษกร	2039
15.50 – 16.10 (bjmh126)	ปัญหาอำนาจอธิปไตยของประเทศสมาชิกในประชาคมอาเซียน	มนัส ชยาพัฒน์	2070
16.10 – 16.30 (bjmh095)	พฤติกรรมกรปรับตัวของนักเรียนในการศึกษาภาคพิเศษ	ณัฐนันท์ ภัทรสวรรค์ สันติ เติมผล	2121

ข้อถกเถียงทางประวัติศาสตร์เรื่อง

พระราชประวัติของสมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรีก่อนเสด็จขึ้นครองราชย์สมบัติ

The Historical Arguments on Biography of King Taksin the Great before Ascending the Throne

สำราญ ผลดี¹ บัณฑิต อินทริย์มีศักดิ์²

¹ศูนย์ศิลปวัฒนธรรม, มหาวิทยาลัยธนบุรี, itee007@hotmail.com

²คณะวิศวกรรมศาสตร์, มหาวิทยาลัยธนบุรี, bundit288@hotmail.com

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงข้อถกเถียงทางประวัติศาสตร์เกี่ยวกับพระราชประวัติของสมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรีก่อนเสด็จขึ้นครองราชสมบัติด้วยหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่มีอยู่ในปัจจุบัน

ผลการศึกษาพบว่า หนังสือ “อภินิหารบรรพบุรุษ” เป็นหลักฐานทางประวัติศาสตร์เพียงชิ้นเดียวที่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับพระราชประวัติของสมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรีก่อนเสด็จขึ้นครองราชสมบัติมากที่สุด แม้ว่าจะมีหลักฐานทางประวัติศาสตร์อื่นที่มีข้อมูลอยู่บ้าง แต่ก็เชื่อว่าน่าจะได้รับอิทธิพลหรือเค้าเรื่องมาจากหนังสือดังกล่าวเช่นกัน อย่างไรก็ตามด้วยเนื้อหาที่ปรากฏพบว่าเต็มไปด้วยเรื่องราวที่เกินความจริง จึงเป็นหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่ขาดความน่าเชื่อถือ ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าเรื่องพระราชประวัติของสมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรีก่อนเสด็จขึ้นครองราชสมบัติยังคงไม่มีความชัดเจน เนื่องจากหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่เท่ามียังมีความคลาดเคลื่อน และมีข้อเคลือบแคลงสงสัยให้ได้อีกถึงกันอีกมากในหลายประเด็น

คำสำคัญ: ประวัติศาสตร์, พระราชประวัติ, สมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรี

ABSTRACT

This article is to study the historical arguments concerning biography of King Taksin the Great before ascending the throne with existing historical documents. It is found that “Apiniharn Bunpaburut” is only one book which mostly recorded information regarding the King Taksin the Great before ascending the throne. Although there is not much historical evidence, the main ideas are apparently influenced by book of Apiniharn Bunpaburut. However, it also finds that the contents of this book are mainly filled with unrealistic or unreliable stories. Thus, it is safe to conclude that biography of King Taksin the Great before ascending the throne is inaccuracy because the existing historical records are incorrect and skeptical in many aspects

KEYWORDS: History, Biography, King Taksin the Great

บทนำ

คำว่า “ประวัติศาสตร์” นั้นทำความเข้าใจเป็นเบื้องต้นอย่างกว้างๆ ก่อนว่า หมายถึง เรื่องราวหรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นแล้วในอดีต เราจะรู้และเข้าใจอดีตได้ก็ด้วยความทรงจำหรือหลักฐานที่จดจารบันทึกไว้ในรูปแบบต่างๆ เช่น พงศาวดาร ผลงานศิลปะ โบราณสถาน โบราณวัตถุ ฯลฯ หากว่าประวัติศาสตร์นั้นสืบเนื่องย้อนหลังกลับไปยาวนานยิ่งยากต่อการสรุปความ เพราะภาพของประวัติศาสตร์นั้นก็ย่อมเลื่อนรางไปตามกาลเวลาด้วยเช่นกัน

หลักฐานทางประวัติศาสตร์เท่าที่มีนี้แหละคือสิ่งที่จะช่วยเราฉายภาพอันเลื่อนรางนั้นให้ออกมาเป็นเรื่องราว จะมีความชัดเจนหรือมีดม่นก็ด้วยการใช้ความเป็นวิชาการนั้นตีความหลักฐานทางประวัติศาสตร์อย่างมีเหตุผลและถูกต้องตามบริบทของประวัติศาสตร์ที่เกิดขึ้นในอดีต แต่นั่นก็ไม่ได้หมายความว่าการศึกษาทางประวัติศาสตร์ด้วยวิชาการที่กระทำอยู่จะได้ข้อสรุปเสมอไป แต่ควรได้มีการถกเถียงกันไปมาอย่างใจกว้างให้เห็นถึงความน่าจะเป็นอย่างใดอย่างหนึ่งกับประวัติศาสตร์นั้น

ประวัติศาสตร์ไทยสมัยพระเจ้ากรุงธนบุรีก็เช่นกัน แม้เราจะยอมรับกันว่าพระเจ้ากรุงธนบุรีเป็นมหाराชที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ เป็นผู้กอบกู้เอกราชของชาติไว้ภายหลังจากการเสียกรุงศรีอยุธยาแก่พม่าครั้งที่ 2 ธนบุรีเคยเป็นเมืองหลวงของไทยในอดีตถึง 15 ปี ก่อนที่จะย้ายราชธานีเข้ามาทางฝั่งตะวันออกเป็นกรุงเทพมหานครในปัจจุบัน แต่ในรายละเอียดของประวัติศาสตร์ก็ยังคงมีข้อเคลือบแคลงสงสัยและมีประเด็นที่น่าสนใจให้ได้ถกเถียงเพื่อหาคำตอบกันอีกมากมาย โดยเฉพาะพระราชประวัติของมหाराชผู้หนึ่งที่ดูจะมีข้อเคลือบแคลงสงสัยอยู่อีกจำนวนมากที่รอให้นักวิชาการและผู้ทีสนใจทางด้านประวัติศาสตร์นั้นได้พิสูจน์

พระราชประวัติของพระเจ้ากรุงธนบุรีที่มีผู้พยายามสรุปกันว่าทรงมีเชื้อสายจีนโดยบิดาของพระองค์เป็นจีนไหยสอง แซ่แต้ ส่วนมารดาเป็นคนไทย ชื่อนางนกเอี้ยง ขึ้นไปรับราชการทางหัวเมืองเหนือเป็นหลวงยกกระบัตรเมืองตาก เป็นเจ้าเมืองตาก เป็นพระยาวชิรปราการเจ้าเมืองกำแพงเพชร เป็นกษัตริย์แห่งพระนครธนบุรี พระราชประวัติเหล่านี้เราพยายามอธิบายหรือสร้างเรื่องเหล่านี้ขึ้นมาโดยอาศัยหลักฐานทางประวัติศาสตร์โดยเฉพาะอย่างยิ่งพงศาวดารเป็นแกนของเรื่อง ในขณะที่บางครั้งเราก็ตั้งข้อสงสัยและกังขากับหลักฐานเหล่านี้ว่ามีความน่าเชื่อถือมากน้อยเพียงใด

เรื่องราวพระราชประวัติของมหाराชผู้นี้ดูจะมีความมีดม่นมากกว่ามหाराชพระองค์อื่นๆ เนื่องจากหลักฐานที่ชัดเจนและน่าเชื่อถือนั้นมีน้อยเต็มที โดยเฉพาะพระราชประวัติก่อนเสด็จขึ้นครองราชย์สมบัติ อย่างไรก็ตามมีหลักฐานเพียงชิ้นเดียวที่ดูจะมีรายละเอียดของพระองค์มากที่สุดนั่นคือ หนังสือ “อภินิหารบรรพบุรุษ” ที่จะถูกต่อต้านจากนักวิชาการด้านประวัติศาสตร์ทั้งหลายในปัจจุบันว่าเป็นหลักฐานในการทำงานนวนิยายจินตนาการเสียมากกว่าที่จะนำมาอ้างอิงเป็นหลักฐานทางประวัติศาสตร์

อย่างไรก็ตามเราก็จะได้เห็นผู้เขียนประวัติศาสตร์ไทยสมัยพระเจ้ากรุงธนบุรีทั้งหลายก็ได้ใช้นวนิยายจินตนาการนี้เป็นแกนในการสร้างเรื่องแทบทั้งสิ้น ด้วยว่าอย่างน้อยที่สุดเราก็ไม่ได้สร้างจินตนาการประวัติศาสตร์ด้วยการใช้จินตนาการของตัวเอง

ด้วยความที่หนังสือ “อภินิหารบรรพบุรุษ” เป็นหลักฐานที่มีความชัดเจนเพียงชิ้นเดียวที่มีเรื่องราวเกี่ยวกับพระราชประวัติของสมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรีก่อนเสด็จครองราชสมบัติ แม้ว่าเนื้อหาจากหนังสือเล่มนี้จะเต็มไปด้วยเรื่องราวที่เกินความเป็นจริง แต่ก็มี ความน่าสนใจอยู่ไม่น้อยว่าทำไมหนังสือเล่มนี้จึงมี

อิทธิพลต่อการเขียนประวัติศาสตร์ไทยสมัยพระเจ้ากรุงธนบุรีอย่างมาก

หนังสือ “อภินิหารบรรพบุรุษ”

กับพระราชประวัติสมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรีก่อนขึ้นครองราชสมบัติ

หนังสือเล่มดังกล่าว ต้นฉบับเป็นสมุดไทยขาว ตัวหมึกจีนรวม 2 เล่ม แต่เดิมมีชื่อที่หลังปกว่า “หนังสือบรรพบุรุษ 1249” พิมพ์ขึ้นครั้งแรกเมื่อ พ.ศ. 2474 ในงานศพของหม่อมเจ้าปิยภักดีนารถ สุประดิษฐ์ ซึ่งเป็นนักเลงหนังสือเก่าที่มีชื่อเสียงและเป็นเจ้าของต้นฉบับ¹ และก็เชื่อได้ว่ามีอิทธิพลต่อการให้ข้อมูลในส่วนของพระราชประวัติสมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรีที่เขียนขึ้นในชั้นหลังจำนวนมาก

“อภินิหารบรรพบุรุษ” เป็นหนังสือที่มีเนื้อความที่เกี่ยวข้องกับพระราชประวัติของสมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรีก่อนเสด็จขึ้นครองราชสมบัติมากที่สุด อย่างไรก็ตามก็มีความผิดพลาดชัดเจน โดยเนื้อความมีเรื่องของอิทธิฤทธิ์ปาฏิหาริย์จำนวนมาก และด้วยความที่พบข้อผิดพลาดชัดเจนในหลายช่วงตอนของอภินิหารบรรพบุรุษนี้เอง นักวิชาการจึงเชื่อกันว่าน่าจะเขียนสมัยรัชกาลที่ 4 หรือรัชกาลที่ 5

หากเป็นเช่นนั้นการที่พระราชประวัติของสมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรีไม่ได้ถูกสร้างขึ้นร่วมสมัยกับพระองค์ แต่เป็นการสร้างขึ้นในชั้นหลัง ประเด็นที่น่าสนใจไม่ได้อยู่ที่ว่าหลักฐานชิ้นนี้สร้างขึ้นช่วงเวลาใด หากแต่เป็นคำถามที่ว่าสร้างขึ้นเพื่อวัตถุประสงค์ใด เราอาจพิจารณาพระราชประวัติของสมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรีที่ปรากฏในหนังสือตำนานอภินิหารบรรพบุรุษนี้จึงอาจพิจารณาออกได้เป็น 2 แนวทางคือ

¹ นิธิ เอียวศรีวงศ์ การเมืองไทยสมัยพระเจ้ากรุงธนบุรี (เชิงอรรถบทที่ 2) พิมพ์ครั้งที่ 9 สำนักพิมพ์มติชน 2550 หน้า 188-189

1. การมุ่งเน้นสร้างความเข้มข้นในพระราชประวัติของมหाराชพระองค์นี้ให้ดูเข้มข้นมากขึ้นเนื่องจากเนื้อหาที่ปรากฏภายในหนังสืออภินิหารบรรพบุรุษในส่วนของพระเจ้ากรุงธนบุรีนี้ หากได้พิจารณาเนื้อความแล้วจะพบว่าเป็นเรื่องราวที่เต็มไปด้วยอิทธิฤทธิ์ปาฏิหาริย์เกินความเป็นจริง แน่แน่นอนว่าส่งผลมาจากอิทธิพลความเชื่อของสังคมไทยที่มีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ในอดีตที่มีความเข้มข้นมาก ในสมัยอยุธยาทำให้พระมหากษัตริย์นั้นเป็นดั่งสมมติเทพหรือเป็นประหนึ่งเทวดาที่ลงมาจากสรวงสวรรค์ เพื่อช่วยปราบยุคเข็ญ ช่วยบำบัดทุกข์ บำรุงสุขให้กับมนุษย์ ดังนั้นช่วงชั้นหรือความห่างระหว่างสถาบันกษัตริย์กับประชาชนจึงมีความห่างกันอย่างชัดเจนในรูปของชนชั้นทางสังคม

พระราชประวัติของสมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรีก็เช่นกัน การที่พระองค์ทรงเป็นพระมหากษัตริย์ที่อยู่ในช่วงระหว่างการเปลี่ยนผ่านทางการเมือง และมีวิกรรมมากมายในช่วง 15 ปีในการเสด็จขึ้นครองราชย์ของพระองค์ การสร้างความเข้มข้นในพระราชประวัติจะเป็นหนทางหนึ่งที่จะช่วยเพิ่มความขลังให้กับ “มหाराช” พระองค์นี้ได้ระดับหนึ่ง

2. การที่มีนักวิชาการพยายามหาข้อสรุปว่าเป็นเอกสารที่เขียนขึ้นในชั้นหลังก็ทำให้วิเคราะห์ออกไปให้ต่างจากแนวคิดในเบื้องต้นได้อีกว่า ความเหนือเหตุและผลตามความเป็นจริง หรือความเป็นปาฏิหาริย์เกินจริงของพระราชประวัติของสมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรีที่ปรากฏอยู่ในหนังสืออภินิหารบรรพบุรุษนี้ ก็มีส่วนลดทอนความชัดเจนทางประวัติศาสตร์ และยังทำให้พระราชประวัติของพระองค์นั้นยังคงเลื่อนรางคลุมเครืออยู่เช่นเดิม เพราะตราบไคที่พระราชประวัติของพระองค์ที่ปรากฏอยู่ในหลักฐานทางประวัติศาสตร์ยังไม่สามารถสร้างความชัดเจนและเชื่อถือได้ ย่อมส่งผลต่อความเป็น

พระมหากษัตริย์ที่เป็น “มหाराช” ของไทยพระองค์นี้ต่อไป

อย่างไรก็ตาม ในทางประวัติศาสตร์หากว่าเรายังไม่สามารถหาหลักฐานที่มีเหตุผลและน่าเชื่อถือมาหักล้างข้อมูลที่มีอยู่เดิมได้ชัดเจน สักคมก็ยังคงรับรู้ข้อมูลที่มีอยู่เดิมนั่นเอง

ข้อเคลือบแคลงสงสัยในพระราชประวัติของ

สมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรีที่ปรากฏใน “อภินิหารบรรพบุรุษ”

ดูเหมือนว่าประวัติศาสตร์ไทยสมัยพระเจ้ากรุงธนบุรี เรื่องพระราชประวัติของพระยาตากผู้นี้จะ เป็นเรื่องคลุมเครือมากที่สุด แม้ว่าจะมีผู้พยายามอย่างมากที่จะอธิบายความเป็นมาเป็นไปของพระองค์ให้ชัดเจนแต่ก็เป็นการสร้างภาพประวัติศาสตร์ส่วนนี้ขึ้นในชั้นหลังเสียมากกว่า รวมไปถึงเป็นภาพที่เคลือบแฝงไปด้วยมายาและอิทธิฤทธิ์ปาฏิหาริย์ในเชิงตำนานของบรรพบุรุษที่ค่อนข้างจะเกินความจริงอยู่มาก ทั้งที่เอกสารทางประวัติศาสตร์อย่างเช่นพงสาวดารที่เรามักใช้อ้างถึงเสมอและน่าเชื่อถือที่สุดในช่วงเวลานั้นกลับมีเนื้อหาที่กล่าวถึงพระราชประวัติของพระองค์ไม่มากนัก ซึ่งส่วนใหญ่ให้ความสำคัญในเรื่องของการสงครามเสียมากกว่า

นักประวัติศาสตร์คนสำคัญอย่างสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพทรงกล่าวถึงประวัติของพระยาตากไว้เพียงสั้นๆ ในพระราชพงสาวดารเรื่อง **ไทยรบพม่า** ว่า

“พระยาตากคนนี้เป็นเชื้อจีน เดิมอยู่ในกรุงศรีอยุธยา แล้วขึ้นไปรับราชการทางหัวเมือง

เหนือ ไปทำราชการมีความชอบ ได้เป็นเจ้าเมืองตาก เมื่อยังเป็นเมืองขึ้นของเมืองกำแพงเพชร...”²

ในขณะที่นักประวัติศาสตร์อีกหลายคนพยายามสืบค้นถึงพระราชประวัติของพระองค์ในเชิงลึกซึ้งโดยทั่วไปกล่าวไว้ว่า พระยาตากคนนี้มีเชื้อสายจีน บิดาเป็นชาวจีนชื่อนาย “ไหยฮอง” มารดาชื่อนาง “นกเอี้ยง” ซึ่งก็คงเป็นคนชาวสยามโดยไม่น่าจะมีปัญหา แต่ชื่อของบิดานี้ น่าสนใจว่า ชื่อไหยฮองไม่น่าจะเป็นชื่อจริง นิธิ เอียวศรีวงศ์ให้เหตุผลเพราะชื่อไหยฮองกลับเป็นชื่อของอำเภอเล็กๆ อำเภอหนึ่งในจังหวัดแต่จิว ซึ่งออกสำเนียงแต่จิวว่า “ไฮฮอง” หรือจีนกลางว่า “ไห่เฟิง” เป็นอำเภอล่างสุดและเล็กที่สุดของซัวเถาและทำให้เชื่อกันต่อมาว่าพระราชบิดาของพระองค์คงเกิดที่นี่³ ซึ่งในช่วงเวลานั้นอาจเป็นแผ่นดินที่แร้นแค้นอย่างใดอย่างหนึ่งจนทำให้พระราชบิดาของพระองค์ต้องเดินทางเข้ามายังกรุงศรีอยุธยา

อย่างไรก็ตามก็มีนักประวัติศาสตร์บางคน อย่างเช่น คุณพระสารสาสน์พลขันธ์ ซึ่งแต่งหนังสือภาษาอังกฤษเล่มหนึ่งชื่อ **“My Country Thailand”** เมื่อปี พ.ศ.2485 ได้พยายามปฏิเสธความมีเชื้อสายจีนของพระเจ้าตากสิน โดยกล่าวว่าพระเจ้าตากสินนั้นเป็นไทยแท้ไม่มีเลือดจีนปนเลย⁴ ซึ่งก็เป็นอีกแง่มุมหนึ่งทางประวัติศาสตร์ที่น่าสนใจ แต่ก็ไม่น่าเป็นเรื่องแปลก

² สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ พงสาวดาร เรื่อง ไทยรบพม่า พิมพ์ครั้งที่ 3 สำนักพิมพ์มติชน 2551 หน้า 373

³ นิธิ เอียวศรีวงศ์ การเมืองไทยสมัยพระเจ้ากรุงธนบุรี พิมพ์ครั้งที่ 9 สมนักพิมพ์มติชน 2550 หน้า 63

⁴ สังข์ พัธโนทัย เทียวเมืองแต่จิว... ความสัมพันธ์ระหว่างพระเจ้าตากสินกับพระเจ้ากรุงจีน (เอกสารจากจีนซึ่งเปิดเผยเป็นครั้งแรก) ศูนย์การพิมพ์ ม.ป.ป. หน้า 139-140

หรือเป็นสาระสำคัญแต่ประการใดเลยกับการมีเชื้อสายจีนหรือไม่ หากการมีเชื้อสายจีนหรือความสัมพันธ์ทางสายเลือดเป็นเงินของพระยาตากนั้กลับเป็นผลดีและมีบทบาทสำคัญต่อประเทศในหลายเรื่องที่เกิดขึ้นในภายหลัง

ในหนังสือ “คูณาวากลางมหาสมุทร” ของ คุณหญิงจางศรี รัตนิน (หาญเจนลักษณ์)⁵ มีการระบุไว้ชัดเจนว่า บิดาของสมเด็จพระเจ้าตากสินนั้น **แซ่แต่** ชื่อว่า **แต่ย้ง (เจิ้งหยง)**⁶ เป็นชาวแต่จิวที่ถือกำเนิดในอำเภอท่งไฮ่ในหมู่บ้านที่อยู่ไม่ไกลจาก โจยโศย มากนัก แต่ย้งและชาวท่งไฮ่หลายคนได้หนีความยากจนในบ้านเกิดของตนเองด้วยการลงเรือสำเภาرونแรมมาสยามประเทศในสมัยอยุธยาตอนปลาย ปัจจุบันที่เมืองแห่งนี้มีสุสานสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชตั้งอยู่ ซึ่งก็ช่วยยืนยันความเป็นเชื้อจีนของพระเจ้ากรุงธนบุรีได้อีกทางหนึ่ง

ส่วนมารดาที่ชื่อว่า นางนกเอี้ยงนั้นเห็นจะเป็นคนสยามแน่นอน ส่วนหนึ่งก็ด้วยชื่อที่ว่านกเอี้ยงหรือเอี้ยงนั้นเป็นชื่อตามนิยมของสังคมสยามแต่เดิมที่เชื่อกันว่าต้องตั้งชื่อบุตรีดาเป็นชื่อของสัตว์ชนิดต่างๆ เพื่อไม่ให้ “ผี” มาเอาเด็กคนนั้นไป ซึ่งนางนกเอี้ยงนี้มีพื้นเพมาอย่างไร ไม่เป็นที่ประจักษ์ชัด แต่ก็กล่าวได้ว่านางเป็นผู้มีบุญวาสนามากเพราะมีชีวิตอยู่จนถึงบุตรชาย (นายสิน) ได้ใช้ความสามารถกอบกู้เอกราชและขึ้นครองราชสมบัติเป็นพระมหากษัตริย์อยู่ถึง 8 ปี นางได้รับการสถาปนาขึ้นเป็นกรมพระเทพามาตย์ ซึ่งปรากฏชัดอยู่ในพระราชพงศาวดารแล้ว นางนกเอี้ยงหรือกรมพระเทพามาตย์นี้สิ้นพระชนม์เมื่อ พ.ศ. 2317

นอกจากนี้สิ่งที่ช่วยยืนยันถึงความเกี่ยวข้องกับความเป็นจีนอีกอย่างหนึ่งก็คือ ในยามที่บ้านเมืองเกิดวิกฤติในสมัยกรุงศรีอยุธยา เมื่อพระยาตากตีฝ่าวงล้อมได้นำทหารติดตามออกไปด้วยประมาณ 500 คน ซึ่งส่วนใหญ่ก็เป็นชาวจีน

การศึกษาพระราชประวัติของพระเจ้ากรุงธนบุรีหรือประวัติศาสตร์ของบรรพบุรุษในอดีต มักมีเรื่องของอิทธิฤทธิ์อิณินหารเพื่อเสริมสร้างบุญญาบารมีให้กับบุคคลสำคัญของประวัติศาสตร์นั้นเสมอ พระยาดากก็เช่นกัน พระราชประวัติของพระองค์อันเป็นเรื่องราวที่สืบทอดกันมาจนเป็นประวัติศาสตร์ที่แฝงไว้ด้วยมายาภาพของการแต่งเติมเสริมสร้างภาพของพระองค์เสียจนบางครั้งก็อาจฟังดูเกินจริงไปบ้างนั้น เชื่อกันว่ามาจากหนังสือชื่อว่า **“อภินิหารบรรพบุรุษ”**⁷ ซึ่งเป็นหนังสือที่กล่าวถึงประวัติดั้งเดิมของพระเจ้าตากสิน ก่อนเสด็จขึ้นครองราชย์สมบัติ ที่มีคนเขียนไว้ในสมุดไทย กระดาษข่อยขาวตัวหมึก ซึ่งใครเป็นผู้เขียนนั้นไม่มีหลักฐานที่แน่ชัดแต่อย่างใด

หนังสือเล่มนี้กล่าวไว้ว่า⁸

“ในแผ่นดิน สมเด็จพระบรมราชาธิราช พระพุทธเจ้าอยู่หัวบรมโกศ กษัตริย์องค์ที่ 32 ครองกรุงศรีอยุธยา เจ้าพระยาจักรีผู้เป็นสมุหนายก ตั้งบ้านเรือนอยู่ในกำแพงพระมหานคร ในกาลครั้งนั้นมีจีนคนหนึ่งชื่อ ไทยสอง เป็นขุนพัฒน์ นายอากรบ่อนเบี้ย เข้าไปพึ่งบารมีเจ้าพระยาจักรี ต่อมาภรรยาของจีน ไทยสองคลอดบุตรเป็นชาย เมื่อปีชวด จุลศักราช 1096 ตรงกับ พ.ศ. 2277 อันเป็นปีที่ 3 ในรัชกาลพระเจ้า

⁵ จางศรี รัตนิน (หาญเจนลักษณ์) คูณาวากลางมหาสมุทร พิมพ์ครั้งที่ 3 บริษัท นานมีบุ๊คส์ จำกัด 2542 หน้า 21

⁶ ในหนังสืออภินิหารบรรพบุรุษก็มีกล่าวไว้เช่นกันว่าเป็นจีน ไทยสองชื่อหยง แซ่แต่

⁷ สังข์ พัทโนทัย เทียวเมืองแต่จิว... ความสัมพันธ์ระหว่างพระเจ้าตากสินกับพระเจ้ากรุงจีน (เอกสารจากจีนซึ่งเปิดเผยเป็นครั้งแรก) ศูนย์การพิมพ์ ม.ป.ป. หน้า 137-138

⁸ เรื่องเดียวกัน หน้า 138

แผ่นดินพระองค์นั้นอันหมายถึงพระเจ้าตากสินนั่นเอง”

การเป็นนายอากรบ่อนเบี้ยของพระราชบิดาของสมเด็จพระเจ้าตากสินก็น่าสนใจอยู่ไม่น้อย หากว่าเงินไทยของคนนี้เดินทางเข้ามากรุงศรีอยุธยาเพื่อความรื่นเริงนออดอยากยากจน นั่นย่อมหมายความว่า เป็นบุคคลที่ถือว่าเป็นผู้มีต้นทุนทางชีวิตต่ำ ชาวต่างชาติ โดยเฉพาะชาวจีนที่เดินทางเข้ามาในกรุงศรีอยุธยาส่วนมากมาทำงานรับจ้างหรือใช้แรงงานเป็นหลัก หากว่าเงินไทยของคนนี้สามารถไปถึงขุนพัฒน์ นายอากรบ่อนเบี้ยได้ในช่วงเวลาไม่นานหรือเพียงชั่วคนเดียวย่อมต้องมีอะไรที่แปลกหรือพิเศษและเป็นข้อสงสัยอยู่ว่าอาจไม่เป็นความจริง

แม้แต่เรื่องของการเกิดของพระองค์หนึ่งสื่อดังกล่าวอันเรียกได้ว่าเป็นต้นเรื่องที่เรานำมาสร้างเป็นประวัติศาสตร์ของพระองค์กันจำนวนมากนั้น ก็ยังได้กล่าวไว้ในเชิงเสียดสีอย่างพิสดารว่า⁹

“พระวรกายของพระเจ้าตากสินนั้น ได้สัดส่วนเป็นสี่เหลี่ยมดุจดั่งพุทธรักษาของพระพุทธเจ้า คือ วัดตั้งแต่ปลายเท้าถึงสะดือได้ส่วนเท่ากันวัดจากปลายสะดือถึงหมักหน้าผาก และได้สัดส่วนเท่ากับวัดจากราวนถึงปลายนิ้วมือข้างซ้ายกับข้างขวา สะดือเป็นหลุมลึกพอจุหมากสงทั้งเปลือกได้สองลูก ซึ่งผิดจากสามัญชนคนทั้งหลาย”

หากพิจารณาลักษณะของเด็กตามที่อภินิหารบรรพบุรุษได้กล่าวไว้นั้นนอกจากประหลาดว่าเป็นลักษณะของเด็กที่แตกต่างจากเด็กทั่วไปจนเกินจริง

อภินิหารบรรพบุรุษยังกล่าวต่ออีกว่าในยามเมื่อคลอดนั้นก็เกิดเหตุอัศจรรย์ขึ้นเมื่อท้องฟ้าเกิดอสุนิบาตหรือฟ้าผ่าลงมาตรงเสาดังที่เรือนคลอด ฟ้าผ่าที่เมฆฟ้าก็ไม่มีที่ท่าว่าจะมีเมฆหมอกเมฆฝนแต่อย่างใด มิหนำซ้ำเด็กคนนั้นก็กลับไม่เป็นอะไรเลย ตรงนี้หาก

พิจารณาอีกมุมหนึ่งจะเห็นว่าเหตุเรื่องฟ้าผ่าลงมาอย่างประหลาดนี้มักเป็นเรื่องเล่าในเชิงตำนานที่เกี่ยวข้องกับการพบสิ่งศักดิ์สิทธิ์หรือพระพุทธรูปสำคัญ ดังเช่นตำนานการค้นพบพระแก้วมรกตที่เมืองเชียงราย เป็นต้น

ต่อมาเมื่อคลอดได้ 3 วันก็เกิดเหตุอัศจรรย์ขึ้นอีกครั้งเมื่อพบว่ามิงูเหลื่อมตัวใหญ่ตัวหนึ่งเข้าไปนอนขดอยู่ใต้กระดังงอที่เด็กชายสินนอนอยู่ กล่าวกันว่าตามธรรมเนียมของจีนนั้นหากเกิดเหตุดังกล่าวถือว่าเป็นเรื่องไม่ดี จำเป็นต้องนำเด็กนั้นไปฝังเสีย แต่นั่นเป็นธรรมเนียมของชาวจีน แม้ว่าบิดาจะเป็นชาวจีนแต่วิธีการดังกล่าวก็ไม่สามารถกระทำได้ที่กรุงศรีอยุธยา หากยังคงเชื่อเรื่องโชคกลางดังกล่าวอาจทำได้อย่างมาก เพียงแต่นำเด็กนั้นไปทิ้งเสียในที่เงียบๆ น่าสังเกตว่าเรื่องที่มีงูเหลื่อมมาครอบเด็กโดยไม่ทำร้ายแต่อย่างใดนั้น ออกจะเป็นเหตุเกินจริงอยู่สักหน่อย

อภินิหารบรรพบุรุษยังกล่าวต่อไปอีกว่า พอตีเช้าวันนั้น เจ้าพระยาจักรีออกมาตักบาตรพระสงฆ์แล้วทราบเรื่อง ด้วยความสงสารจึงได้ออกปากขอเด็กคนนั้นมาเลี้ยงไว้เองในฐานะบุตรบุญธรรม ความจริงหากพระยาจักรีรับทราบข่าวเรื่องการจะต้องนำเด็กคนนี้ไปทิ้งหรือกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งกับเด็กก็น่าจะรับทราบถึงเหตุและผลความจำเป็นจะต้องกระทำดังกล่าวด้วยแล้วใยจึงรับเด็กคนนี้ไว้ อาจเป็นด้วยความสงสารตามเรื่อง แต่การยกขึ้นเป็นบุตรบุญธรรมนั้นก็เป็นที่น่าสงสัยอยู่

ต่อมาเมื่อพระยาจักรีรับบุตรของจีนผู้นี้ไว้เป็นบุตรบุญธรรมแล้วตัวเจ้าพระยาจักรีเองกลับเจริญรุ่งเรืองด้วยลาภและทรัพย์สมบัติเป็นอันมาก และด้วยเหตุดังกล่าวข้างต้นพระยาจักรีจึงตั้งชื่อบุตรบุญธรรมของตนว่า “สิน” ซึ่งหมายความถึงทรัพย์สินเงินทองที่ได้มาพร้อมกับบุตรบุญธรรมและเป็นมงคลกับตนเองด้วย

⁹ เรื่องเดียวกัน หน้า 144-151

เมื่อเด็กชายสินอายุได้ 9 ปี พระยาจักรีก็ได้นำไปฝากไว้กับอาจารย์ทองดี มหาเถร ที่วัดโกษาวาสหรือวัดคด้าง ในกรุงศรีอยุธยา อันเป็นประเพณีบ้านเมืองสมัยนั้น เพื่อให้ได้รับการศึกษาศิลปะวิทยาการต่างๆ กล่าวกันว่า เด็กชายสินได้เรียนหนังสือทั้งขอมและหนังสือไทยจากพระอาจารย์ทองดีจนเจนจบแล้ว จึงเรียนคัมภีร์พระไตรปิฎก ซึ่งถือเป็นวิทยาการชั้นสูง ช่วงเวลานั้นบ้านเมืองไม่ได้อุดมสมบูรณ์ดังอดีต รายได้ส่วนใหญ่มาจากการพนัน แม้กระทั่งเงินไทยของบิดาตัวจริงของเด็กชายสินก็เป็นนายอากรบ่อนเบี้ย ทำให้เด็กชายสินนั้นชื่นชอบการเล่นการพนันไปด้วยร้ายแรงถึงขั้นที่เด็กชายสินตั้งตัวเป็นเจ้ามือบ่อนถั่วในวัดเสียเอง

เรื่องนี้รู้ถึงพระอาจารย์ทองดีจึงได้ลงโทษเด็กชายสินด้วยการมัดมือคร่อมไว้กับบันไดทำน้ำของวัดเพื่อเป็นการสั่งสอนและประจานความผิด จากนั้นพระอาจารย์ทองดีก็ไปสวดมนต์ในโบสถ์จนถึงพลบค่ำจึงเลิก ประกอบกับเป็นช่วงเวลาที่น้ำขึ้นพอดีเมื่อพระอาจารย์นึกขึ้นได้ก็ตกใจรีบชวนพระลูกวัดไปที่ทำน้ำ เพราะเชื่อว่าอย่างไรเสียเด็กชายสินนั้นก็คงจะตายเสียแล้ว แต่เมื่อไปถึงบันไดทำน้ำกลับไม่พบเด็กชายสินแต่อย่างใด ทุกคนต่างช่วยกันค้นหา ทว่ากลับพบว่าเด็กชายสินนั้นนอนอยู่ที่ริมตลิ่ง บันไดทำน้ำนั้นจะถอนขึ้นมาด้วยวิธีการใดก็ตามแต่อกนิหารบรรพบุรุษก็กล่าวไว้ว่า บันไดนั้นถอนหลุดขึ้นมาด้วย “อำนาจบุญญาธิการ” ที่เด็กชายสินจะได้เป็นพระเจ้าแผ่นดินต่อไป

ภายหลังจากที่เด็กชายสินนั้นได้ทำพิธีโกนจุกตามประเพณีแล้ว พระยาจักรีก็ได้นำเด็กชายสินนั้นไปถวายตัวเป็นมหาดเล็กในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวบรมโกศคู่กับหลวงนายศักดิ์ บุตรของเจ้าพระยาจักรีเอง แม้แต่เรื่องของพิธีการตัดจุกนี้ก็ยังมีเรื่องที่ยพยายามผนวกรวมเข้าไว้เพื่อเสริมอิทธิบาทมีปาฏิหาริย์ของพระองค์ว่า

“ในขณะที่ทำพิธีมงคลตัดจุกอยู่นั้น ได้มีสิ่งหลวมมาจับเพดานเบญจาทิรคน้ำและจับอยู่ถึง 7 วัน จึงบินไปโดยทิศทางทิศเป็นศุภนิมิตที่ประหลาด”

เรื่องนี้เห็นจะเป็นการผนวกรวมปาฏิหาริย์เข้าไปเพื่อให้พระราชประวัติของพระองค์นั้นดูยิ่งใหญ่ขึ้น เพราะตามคติความเชื่อของคนโบราณถือว่า การที่มีสิ่งหลวมมาทำรังหรือมาอิงอาศัยอยู่ ณ ที่บ้านเรือนหรือที่อยู่ของผู้ใด ให้ถือเป็นมงคลอันประเสริฐสิ่งนั้นจะนำแต่สิ่งดีๆ เข้ามาในชีวิตอยู่แล้ว

และนั่นคือจุดเริ่มต้นของพระราชประวัติของสมเด็จพระเจ้าตากสินที่เราเรารู้กันมาจนเป็นประวัติศาสตร์ แม้ว่านักประวัติศาสตร์ในชั้นหลังจะคัดค้านหัวชนฝากับประวัติและเรื่องราวของพระองค์ที่ปรากฏในอภินิหารบรรพบุรุษ แต่ท่านเหล่านั้นก็ยังคงใช้ต้นเค้าจากเรื่องเหล่านี้มาเป็นแกนหลักของเรื่องเสมอ อย่างไรก็ตามเป็นเรื่องที่ถูกต้องว่าการศึกษาประวัติศาสตร์ตามแนวทางการศึกษาสมัยใหม่จะต้องเป็นไปด้วยเหตุและผล แต่ตำนานอภินิหารเหล่านี้แหละคือสีสันของประวัติศาสตร์อย่างแท้จริง

สรุปความ

หนังสือ “อภินิหารบรรพบุรุษ”

กล่าวได้ว่า หนังสือ “อภินิหารบรรพบุรุษ” เป็นแหล่งข้อมูลแหล่งเดียวที่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับพระราชประวัติของสมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรีก่อนเสด็จขึ้นครองราชสมบัติมากที่สุด แม้ว่าจะมีหลักฐานทางประวัติศาสตร์อื่นที่มีข้อมูลอยู่บ้าง แต่ก็เชื่อว่าน่าจะได้รับอิทธิพลหรือเค้าเรื่องมาจากหนังสือเล่มนี้ด้วยเช่นกัน

แม้ว่าเนื้อหาที่ปรากฏอยู่ในหนังสือ “อภินิหารบรรพบุรุษ” นี้ จะเป็นเรื่องที่พบความผิดพลาดในเนื้อหาอยู่มากจนถึงขั้นมีการสรุปกันว่าเป็นหลักฐานที่เขียนขึ้นในชั้นหลัง ทว่าเค้าโครงของเรื่องก็ไม่ได้ไกลเกินความเป็นจริงมากนัก ดังเช่นเรื่องของช่วงเวลา

อย่างไรก็ตามตราใบที่เรายังไม่มีความสำคัญที่น่าเชื่อถือมากกว่าหนังสือ “อภินิหารบรรพบุรุษ” พระราชประวัติของพระองค์ก็ยังคงเป็นไปตามที่ปรากฏในหนังสือดังกล่าวอยู่ต่อไป รวมถึงข้อมูลนี้ก็ได้ถูกสืบทอดจากนักสร้างประวัติศาสตร์มาอย่างยาวนาน จนอาจเรียกได้ว่า ความเลือนรางดังกล่าวนี้ ได้กลายเป็นความชัดเจนของคนบางกลุ่มไปเสียแล้ว

ที่สุดแล้ว พระราชประวัติของสมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรีก่อนเสด็จขึ้นครองราชสมบัติก็ยังคงเป็นประวัติศาสตร์ที่มีข้อถกเถียงกันในแง่มุมต่างๆ อยู่ต่อไป ที่สำคัญคือไม่ควรอย่างยิ่งที่จะมีใครไปสรุปประวัติศาสตร์ว่าเป็นอย่างไร ตราใบที่ความหมายของคำว่าประวัติศาสตร์ยังคงเป็นเรื่องราวหรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในอดีต การได้ถกเถียงกันด้วยข้อมูลที่มีอยู่ทั้งเก่าและใหม่อย่างมีเหตุผล จะเป็นหนทางให้ประวัติศาสตร์เป็นเรื่องที่น่าสนใจและน่าศึกษาต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- [1] ดำรงราชานุภาพ, สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ. *พงศาวดาร เรื่อง ไทยรบพม่า พิมพ์ครั้งที่ 3*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มติชน, 2551
- [2] นิธิ เอียวศรีวงศ์. *การเมืองไทยสมัยพระเจ้ากรุงธนบุรี พิมพ์ครั้งที่ 9*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มติชน, 2550
- [3] ตำราญ ผลดี. *ว่าด้วยประวัติศาสตร์ไทย สมัย... พระเจ้ากรุงธนบุรี*. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธนบุรี, 2553
- [4] สังข์ พัธโนทัย. *เที่ยวเมืองแต่ใจ ความสัมพันธ์ระหว่างพระเจ้าตากสินกับพระเจ้ากรุงจีน*. กรุงเทพฯ : ศูนย์การพิมพ์. ม.ป.ป.
- [5] จำนงศรี รัตนิน (หาญเจนลักษณ์). *ดูจนวางกลางมหาสมุทร พิมพ์ครั้งที่ 3*. กรุงเทพฯ : บริษัทนานมีบุ๊คส์ จำกัด, 2542

- [6] เอกสารแจกจ่ายของจังหวัดธนบุรี. *การบริหารงานจังหวัดธนบุรี*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ไทยสงเคราะห์ไทย, 2502
- [7] *ประชุมพงศาวดาร เล่มที่ 40 (ประชุมพงศาวดาร ภาคที่ 65-66) พระราชพงศาวดารกรุงธนบุรี จดหมายเหตุรายวันทัพสมัยกรุงธนบุรี ฉบับพันจันทนุมาศ (เจิม) พิมพ์ครั้งที่ 2*. กรุงเทพฯ : องค์การค้าของคุรุสภา, 2528
- [8] *พระราชพงศาวดาร ฉบับ พระราชหัตถเลขา เล่ม 2*. กรุงเทพฯ : กรมศิลปากรจัดพิมพ์, 2535
- [9] *พระราชประวัติสมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรี ฉบับกรมศิลปากร (จากหนังสืออภินิหารบรรพบุรุษ)*. พิมพ์แจกเป็นอนุสรณ์ในงานพระราชทานเพลิงศพ คุณแม่ทองอยู่ ศิลปเดช จม. ณ เมรุวัดนางนอง เขตบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร วันอาทิตย์ที่ 23 มีนาคม 2518
- [10] สุโขทัยธรรมมาธิราช, มหาวิทยาลัย สาขาวิชาศิลปศาสตร์. *เอกสารประกอบการสอนชุดวิชาประวัติศาสตร์ไทย พิมพ์ครั้งที่ 9*. นนทบุรี : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2542
- [11] สุโขทัยธรรมมาธิราช, มหาวิทยาลัย สาขาวิชาศิลปศาสตร์. *เอกสารประกอบการสอนชุดวิชาไทยศึกษา พิมพ์ครั้งที่ 9*. นนทบุรี : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2543

การศึกษาเปรียบเทียบความสามารถทางเชาวันปัญญา การเรียนรู้ทางอารมณ
และสังคม และผลสัมฤทธิทางการเรียนของนักศึกษาปริญญาตรี
มหาวิทยาลัยของรัฐและเอกชน

A comparative study of intelligence, social and emotional learning and academic achievement
of undergraduates of public and private universities

รังสิริศม วังศ์อุปราช¹ พีร วังศ์อุปราช² และ ดร.อุไรรัตน์ แยมชุตี³

¹สาขาวิชาการศึกษา คณะศิลปศาสตร มหาวิทยาลัยพะเยา, Email: Rangsiratnilrat@gmail.com

²หมวดคศึกษาทั่วไป, มหาวิทยาลัยชนบุรี, Email: Bentley45@hotmail.com

³บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยชนบุรี, Email: Urairat-y@hotmail.com

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ และความแตกต่างในความสัมพันธ์
ความสามารถทางเชาวันปัญญาและการเรียนรู้ทางอารมณและสังคมของนักศึกษาปริญญาตรีจำนวน
429 คน ผลการวิจัยพบว่าตัวแปรที่สามารถทำนายผลสัมฤทธิทางการเรียนได้แก่ ความมั่นใจทางการ
เรียน ($\beta = 0.229$) การเรียนรู้ทางอารมณและสังคม ($\beta = 0.120$) และความสามารถทางเชาวัน
ปัญญา ($\beta = 0.143$) โดยที่ตัวแปรความมั่นใจทางการเรียนเป็นตัวแปรที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิทางการ
เรียนมากที่สุด รองลงมาได้แก่ความสามารถทางเชาวันปัญญา และการเรียนรู้ทางอารมณและสังคม
ตามลำดับ และทั้งสามตัวแปรทำนายสามารถทำนายตัวแปรตามได้เพียง 8.4% เท่านั้น

คำสำคัญ: ความสามารถทางเชาวันปัญญา การเรียนรู้ทางอารมณและสังคม ผลสัมฤทธิทาง
การเรียน ความมั่นใจทางการเรียน

Abstract

The objectives of this study are to investigate the relationship between intelligence and
Social and Emotional Learning (SEL) and also study the differential relationship among
intelligence, SEL and academic achievement of a 429-undergraduate student. The results reveal
that academic confidence ($\beta = 0.229$), SEL ($\beta = 0.120$), and intelligence ($\beta = 0.143$) can
significantly predict academic achievement, respectively. In addition, these significant predictors

are able to explain only 8.4% variance of academic achievement. Furthermore, this research suggests ideas, procedures, and activities, which are suitable for developing social and emotional learning and academic success for undergraduates.

Keywords: Intelligence, Social and Emotional Learning (SEL), Academic achievement, Academic confidence

1. บทนำ

ในอดีตนักวิชาการหลายท่านเคยมีความเชื่อกันว่าความสามารถทางเชาวน์ปัญญา (Intelligence Quotient) เป็นปัจจัยสำคัญที่สุดที่ทำให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จ ดังนั้นนักจิตวิทยาที่มีชื่อเสียงหลายท่านจึงได้พยายามพัฒนาทฤษฎีเชาวน์ปัญญาเพื่อใช้ในการอธิบายความสามารถทางสมองของมนุษย์ เช่น ทฤษฎีองค์ประกอบสองตัว (Two-Factor Theory) ของ Spearman (1907) ทฤษฎีองค์ประกอบหลายตัว (The Multiple Factor Theory) ของ Thurstone (1938) ทฤษฎีโครงสร้างเชาวน์ปัญญา (The Structure of Intelligence) ของ Guilford (1965) ทฤษฎีองค์ประกอบทั่วไปสองตัว (General Two-Factor Theory) ของ Cattell (1971) ทฤษฎีเชาวน์ปัญญาสามองค์ประกอบ (Triarchic theory of Intelligence) ของ Sternberg (1985) และทฤษฎีเชาวน์ปัญญาหลายแบบ (Multiple Intelligences) ของ Gardner (1985) แต่ในปัจจุบันพบว่านอกจากตัวแปรความสามารถทางเชาวน์ปัญญา ยังมีอีกหลากหลายตัวแปรที่สามารถทำนายความสำเร็จของผู้เรียนได้ โดยตัวแปรหนึ่งที่มีความน่าสนใจและเป็นตัวแปรใหม่ทางจิตวิทยา คือ การเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคม (Social and Emotional Learning) ซึ่งมีองค์ประกอบ 5 ด้าน ได้แก่ การตระหนักรู้ตนเอง (Self-Awareness) การจัดการตนเอง (Self-Management) การตระหนักรู้สังคม (Social-Awareness) การรับผิดชอบต่อการตัดสินใจ

(Responsible Decision Making) และการสร้างสัมพันธภาพ (Relationship Skills) ตามแนวคิดขององค์กรความร่วมมือเพื่อการเรียนรู้ทางวิชาการ อารมณ์ และสังคม (Collaborative for Academic, Social, and Emotional Learning; CASEL, 2010)

ในช่วงต้นปีพุทธศักราช 2553 กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข ได้ดำเนินงานติดตามสถานการณ์ความเข้มแข็งด้านจิตใจเพื่อให้การดูแลและช่วยเหลือแก่นักเรียนและนักศึกษาที่มีความเสี่ยงปัญหาด้านอารมณ์และจิตใจ โดยการใช้แบบประเมินจุดแข็งและจุดอ่อน (Strengths and Difficulties Questionnaire; SDQ) ในการคัดกรองนักเรียนและนักศึกษาที่เข้าร่วมโครงการจำนวน 1,732 คน พบว่าปัญหาส่วนใหญ่ที่พบคือ ปัญหาความสัมพันธ์กับเพื่อนซึ่งถูกพบมากถึงร้อยละ 73.9 ส่วนปัญหาพฤติกรรมก้าวร้าวถูกพบเป็นอันดับรองมาร้อยละ 29.6 นอกจากนี้ยังมีปัญหาสมาธิสั้นและอยู่ไม่นิ่ง และปัญหาด้านอารมณ์ถูกพบเป็นร้อยละ 27.8 และ 13.9 ตามลำดับ (กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข, 2553) ซึ่งปัญหาเหล่านี้ล้วนมาจากสาเหตุสำคัญ 2 ประการ ได้แก่ สาเหตุจากอารมณ์ของตนเอง และสาเหตุจากบริบทของสังคม จากข้อมูลดังกล่าวจึงสามารถสรุปได้ว่าตัวแปรที่จะสามารถทำนายความสำเร็จของผู้เรียนได้ในปัจจุบันมิได้มีเฉพาะความสามารถทางเชาวน์ปัญญา (Intelligence Quotient) เท่านั้น แต่ต้องคำนึงถึงความสามารถในการเรียนรู้ทาง

อารมณ์และสังคมอีกด้วย ซึ่งจะเป็นแนวทางในการป้องกันความเสี่ยงและแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนในปัจจุบันได้อย่างเหมาะสมและครอบคลุม (ริงสิริศม์ นิลรัตน์, 2553)

นอกจากนี้จากการศึกษาผลการวิจัยระหว่างความสามารถทางเชาวน์ปัญญา และการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคมทั้งในและต่างประเทศพบว่า มีอีก 1 ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับทั้งสองตัวแปรนี้ คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (Academic Achievement) เช่น การศึกษาของวีระวัฒน์ ปันนิตามัย (2542) และ การศึกษาของสายสุณีย์ สุกรเดมิย์ (2543) พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถทางเชาวน์ปัญญากับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีบทบาทต่อกันอย่างมาก กล่าวคือผู้เรียนที่มีความสามารถทางเชาวน์ปัญญาในระดับสูงมีแนวโน้มที่จะประสบผลสำเร็จทางการเรียนด้วย และการศึกษาของ Kramer และคณะ (2009) และ การศึกษาของ Payton และคณะ (2008) พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคมกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีความสัมพันธ์กันในทุกทางบวก กล่าวคือเมื่อการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคมของผู้เรียนได้รับการพัฒนาให้มีระดับที่สูงขึ้น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนมีระดับที่เพิ่มขึ้นตามไปด้วย

ดังนั้นผู้วิจัยจึงเล็งเห็นถึงความสำคัญในการศึกษาเปรียบเทียบความสามารถทางเชาวน์ปัญญา การเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคม และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาปริญญาตรี มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ เพื่อทราบถึงระดับและความสัมพันธ์ของทั้งสามตัวแปรของนักศึกษา โดยประโยชน์ที่ได้จากการศึกษาในครั้งนี้ ย่อมนำมาซึ่งแนวทางในการทำนายและพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนด้านการเรียน อารมณ์ สังคม และความสามารถในด้านต่างๆ ของผู้เรียนต่อไปในอนาคต

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ความสามารถทางเชาวน์ปัญญาและการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคมของนักศึกษาปริญญาตรี
2. เพื่อศึกษาความแตกต่างในความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถทางเชาวน์ปัญญา การเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคม และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาปริญญาตรี

3. แนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3.1 ความสามารถเชาวน์ปัญญา (Intelligence Quotient)

ความสามารถเชาวน์ปัญญา (Intelligence Quotient) มีความหมายและรายละเอียดดังนี้

Piaget (1974) กล่าวว่า เชาวน์ปัญญา คือ ความสามารถของผู้เรียนในการปรับตัวและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในสถานการณ์ต่างๆ ได้

Wechsler (1975 อ้างถึงใน Feldman, 1990) กล่าวว่า เชาวน์ปัญญา คือ ความสามารถของผู้เรียนในการคิดเชิงหลักเหตุและผล สามารถแสดงออกและจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

Brown (1976) กล่าวว่า เชาวน์ปัญญา คือ ความสามารถของผู้เรียนในการเรียนรู้ ทำความเข้าใจ และรักษาความรู้ต่างๆ ไว้ได้

Gardner (1985) กล่าวว่า เชาวน์ปัญญา คือ ความสามารถของผู้เรียนในการแก้ปัญหาและสร้างสรรค์ผลงานได้อย่างเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมในขณะนั้น

Carvin (1999) กล่าวว่า เชาวน์ปัญญา คือ ความสามารถของผู้เรียนในการแสดงออกได้อย่างยืดหยุ่นและเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมในลักษณะต่างๆ

สปรานซ์ โคว์ตริส (2553) กล่าวว่า เซาว์นปัญญา สามารถแบ่งออกได้เป็น 4 กลุ่ม ดังนี้ เซาว์นปัญญา คือ ความสามารถของผู้เรียนในการปรับตัว (Adaptability) ให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม โดยผู้เรียนที่มีเซาว์นปัญญาสูงจะสามารถปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมได้ดีกว่าผู้เรียนที่มีเซาว์นปัญญาดำ เซาว์นปัญญา คือ ความสามารถของผู้เรียนในการแก้ไขปัญหา (Problem Solving) โดยผู้เรียนที่มีเซาว์นปัญญาสูงจะมีความสามารถในการแก้ไขปัญหาได้ดีกว่าผู้เรียนที่มีเซาว์นปัญญาดำ เซาว์นปัญญา คือ ความสามารถของผู้เรียนในการเรียนรู้ (Learning) โดยผู้เรียนที่มีเซาว์นปัญญาสูงจะมีความสามารถในการเรียนรู้สิ่งต่างๆ ได้เร็วกว่าและดีกว่าผู้เรียนที่มีเซาว์นปัญญาดำ เซาว์นปัญญา คือ ความสามารถของผู้เรียนในการคิดเชิงนามธรรม (Abstract Thinking) โดยผู้เรียนที่มีเซาว์นปัญญาสูง จะมีความสามารถในการคิดเชิงนามธรรมในสถานการณ์ต่างๆ ได้ดีกว่าผู้เรียนที่มีเซาว์นปัญญาดำ

จากความหมายของความสามารถทางเซาว์นปัญญาตามที่นักจิตวิทยาและนักการศึกษา กล่าวมาทั้งหมดนี้จึงสามารถสรุปได้ว่า ความสามารถทางเซาว์นปัญญา (Intelligence Quotient) คือ ความสามารถของผู้เรียนในการเรียนรู้ ทำความเข้าใจ คิด แก้ไขปัญหา ปรับตัว และแสดงออกต่อสถานการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นได้อย่างเหมาะสม

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความสามารถทางเซาว์นปัญญาที่ตรงประเด็นกับเนื้อหาการวิจัยในครั้งนี้มีดังต่อไปนี้

1. ทฤษฎีองค์ประกอบสองตัว (Two-Factor Theory)

Spearman (1907) ได้แบ่งเซาว์นปัญญาของผู้เรียนออกเป็น 2 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบทั่วไป (General Intelligence หรือ g-factor) คือ ความสามารถพื้นฐานของผู้เรียน กล่าวคือหากผู้เรียนมี

ปริมาณขององค์ประกอบด้านนี้สูง จะมีความสามารถในการทำงานทุกอย่างได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งองค์ประกอบทั่วไปประกอบไปด้วยความสามารถ 3 ส่วน ได้แก่ ความสามารถในการใช้เหตุผล (Logical Ability) ความสามารถเชิงกล (Mechanical Ability) และความสามารถเชิงมิติสัมพันธ์ (Spatial Ability) และองค์ประกอบเฉพาะ (Specific Intelligence หรือ s-factor) คือ ความสามารถเฉพาะของผู้เรียน เช่น ความสามารถทางคณิตศาสตร์ ภาษา ดนตรี กีฬา ศิลปะ เป็นต้น

2. ทฤษฎีองค์ประกอบหลายตัว (Multiple Factor Theory)

Thurstone (1938) กล่าวว่า เซาว์นปัญญาไม่ได้เป็นความสามารถทั่วไปเพียงอย่างเดียว แต่ประกอบด้วยความสามารถทางสมองหลายชนิด ได้แก่ การคิดหาเหตุผล (Reasoning หรือ r-factor) ความจำ (Memory หรือ m-factor) ความสามารถทางตัวเลข (Number หรือ n-factor) ความรวดเร็วในการรับรู้ (Perceptual Speed หรือ p-factor) ความเข้าใจภาษา (Verbal Comprehension หรือ v-factor) ความคล่องแคล่วในการใช้คำ (Word Fluency หรือ w-factor) การมองมิติของภาพ (Space หรือ s-factor)

3. ทฤษฎีโครงสร้างเซาว์นปัญญา (The Structure of Intelligence)

Guilford (1965) กล่าวว่า เซาว์นปัญญาของผู้เรียนประกอบด้วยความสามารถที่แตกต่างกัน 180 ชนิด โดยสามารถแบ่งได้เป็น 3 มิติ คือ มิติที่ 1 การคิด (Operation) ได้แก่ การรับรู้และเข้าใจ (Cognition) การจำ (Memory) การคิดเอนกนัย (Divergent Thinking) การคิดเอกนัย (Convergent Thinking) การประเมินค่า (Evaluation) มิติที่ 2 เนื้อหา (Content) ได้แก่ ภาพ (Figural) สัญลักษณ์ (Symbolic) ภาษา (Semantic) พฤติกรรม (Behavioral) มิติที่ 3 ผลการคิด

(Product) ได้แก่ แบบหน่วย (Units) แบบกลุ่ม (Classes) แบบความสัมพันธ์ (Relations) แบบระบบ (Systems) แบบการแปลงรูป (Transformations) แบบการประยุกต์ (Implication)

4. ทฤษฎีองค์ประกอบทั่วไปสองตัว (General Two-Factor Theory)

Cattell (1971) ได้แบ่งเชาวน์ปัญญาของผู้เรียนออกเป็น 2 องค์ประกอบ ได้แก่ เชาวน์ปัญญาเหลว (Fluid Intelligence หรือ gf) คือ ความสามารถของผู้เรียนในการรับรู้และกระทำสิ่งต่างๆ ความสามารถในการปรับตัวเมื่อผู้เรียนเผชิญหน้ากับปัญหาหรือสิ่งแวดล้อมใหม่ที่ไม่คุ้นเคย ซึ่งความสามารถด้านนี้เป็นความสามารถที่ติดตัวมาตั้งแต่กำเนิด มีการพัฒนาขึ้นและเรียนรู้ด้วยตัวของตัวเอง ซึ่งไม่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมใดๆทั้งสิ้น เชาวน์ปัญญาตกผลึก (Crystallized Intelligence หรือ gc) คือ ความสามารถของผู้เรียนที่เกิดขึ้นจากทักษะประสบการณ์ และการฝึกฝน เป็นกระบวนการที่มีความเฉพาะเจาะจง เช่น ความสามารถทางการพูด การคำนวณ ทักษะเชิงกล ความรวดเร็วในการคิดและตัดสินใจในสถานการณ์เฉพาะ เป็นต้น

5. ทฤษฎีเชาวน์ปัญญาสามองค์ประกอบ (Triarchic Theory of Intelligence)

Sternberg (1985) กล่าวว่า เชาวน์ปัญญาของผู้เรียนเกิดจากกระบวนการคิด แล้วแสดงพฤติกรรมที่แสดงถึงเชาวน์ปัญญาออกมา เช่น การเรียนรู้ การปรับตัว การแก้ไขปัญหา เป็นต้น ซึ่งมี 3 องค์ประกอบ คือ การวิเคราะห์ (Analytic: Componential Intelligence) มีหน้าที่ 3 ประการ Meta Component คือ การเลือกปัญหาและวิธีการแก้ปัญหา Performance Component คือ การทำตามแผน Knowledge Acquisition Component คือ การรับความรู้ใหม่ การคิดสร้างสรรค์ (Creative: Experiential

Intelligence) คือ ความสามารถในการแก้ปัญหาด้วยความคิดสร้างสรรค์อย่างมีประสิทธิภาพ ปฏิบัติ (Practical: Contextual Intelligence) ได้แก่ การปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อม (Adaptation) การเลือกปรับตัวตามความเหมาะสม (Selection) การเปลี่ยนสิ่งแวดล้อมใหม่ (Shaping)

6. ทฤษฎีเชาวน์ปัญญาหลายแบบ (Multiple Intelligences)

Gardner (1985) กล่าวว่า เชาวน์ปัญญาของผู้เรียนมี 8 แบบ ได้แก่ ความสามารถในการใช้เหตุผลและทางคณิตศาสตร์ (Logical Mathematic) ความสามารถในการใช้ภาษาพูดและภาษาเขียน (Verbal/Linguistic) ความสามารถทางดนตรีและจังหวะ (Musical/Rhythmic) ความสามารถด้านมิติสัมพันธ์ (Visual-Spatial) ความสามารถในการเคลื่อนไหวร่างกาย (Bodily/Kinesthetic) ความสามารถด้านการสร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่น (Interpersonal) ความสามารถในการเข้าใจตนเอง (Intrapersonal) ความสามารถในการเป็นนักธรรมชาติวิทยา (Naturalist)

3.2 การเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคม (Social and Emotional Learning)

การเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคม (Social and Emotional Learning) คือ กระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนเพื่อพัฒนาความสามารถทางอารมณ์และสังคมได้อย่างเหมาะสมตามหลักพัฒนาการและมาตรฐานการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคมของแต่ละช่วงวัย ซึ่งส่งผลให้ผู้เรียนสามารถรับรู้และเข้าใจความคิด อารมณ์ และความรู้สึกของตนและผู้อื่นได้ตามความเป็นจริง สามารถควบคุมอารมณ์และการกระทำของตนให้แสดงออกได้อย่างเหมาะสม สามารถตัดสินใจและ

รับผิดชอบสิ่งที่เกิดขึ้นอันเนื่องมาจากการกระทำของตน รวมทั้งสามารถสื่อสารกับผู้อื่นและสร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่นได้เป็นอย่างดี โดยการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคมมีองค์ประกอบ 5 ด้าน ได้แก่

1. การตระหนักรู้ตนเอง (Self-awareness) คือ ความสามารถของผู้เรียนในการอธิบายถึงสาเหตุและผลของอารมณ์ ความรู้สึก ความคิด ความต้องการ ความสนใจ พฤติกรรม ความสามารถ ข้อดีและข้อเสียของตนเองได้อย่างถูกต้อง

2. การจัดการตนเอง (Self-management) คือ ความสามารถของผู้เรียนในการอธิบายถึงการจัดการความเครียดและควบคุมการแสดงออกทางอารมณ์และพฤติกรรมของตนเองได้อย่างเหมาะสม รวมทั้งสามารถตั้งเป้าหมายการทำงานและดำเนินการให้สำเร็จได้ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

3. การตระหนักรู้สังคม (Social-awareness) คือ ความสามารถของผู้เรียนในการอธิบายถึงสาเหตุและผลของอารมณ์และความรู้สึกของผู้อื่น เคารพและตระหนักถึงความเหมือนและความต่างของบุคคลและสังคม รวมทั้งตระหนักถึงผลประโยชน์ของสังคมได้

4. การรับผิดชอบต่อการตัดสินใจ (Responsible decision making) คือ ความสามารถของผู้เรียนในการแก้ไขปัญหาด้วยการกำหนดปัญหา วิเคราะห์ถึงสาเหตุและผลลัพธ์ของการแก้ไขปัญหา และประเมินทางเลือกอย่างหลากหลายผ่านการคิดพิจารณาถึงความปลอดภัยและเคารพต่อผู้อื่น

5. การสร้างสัมพันธภาพ (Relationship skills) คือ ความสามารถของผู้เรียนในการอธิบายถึงวิธีการสร้างและรักษาสัมพันธภาพกับผู้อื่นได้อย่างเหมาะสม ให้ความร่วมมือในการทำงาน การขอและให้ความช่วยเหลือผู้อื่น รวมทั้งสามารถอธิบายวิธีการป้องกันและแก้ไขปัญหาความขัดแย้งระหว่างบุคคลได้อย่างเหมาะสม

มาตรฐานการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคม

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่า องค์การความร่วมมือเพื่อการเรียนรู้ทางวิชาการ อารมณ์ และสังคม (Collaborative for Academic, Social, and Emotional Learning; CASEL, 2010) เป็นองค์กรที่ถูกก่อตั้งขึ้นโดยมหาวิทยาลัยอิลลินอยส์ (The University of Illinois at Chicago) เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคมของผู้เรียน ซึ่งได้กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคม (Social and Emotional Learning Standards) ของผู้เรียนในระดับอุดมศึกษาไว้อย่างเป็นมาตรฐาน ดังนี้

วัตถุประสงค์ที่ 1 ผู้เรียนสามารถพัฒนาความสามารถในการตระหนักรู้ตนเอง (Self-awareness) และการจัดการตนเอง (Self-management) เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตและพัฒนาการศึกษาของผู้เรียนให้ดีขึ้น

1. ผู้เรียนสามารถเข้าใจและจัดการกับอารมณ์รวมทั้งพฤติกรรมของตนเองได้

1.1 ผู้เรียนสามารถประเมินอารมณ์ของตนเองที่แสดงออกต่อผู้อื่นในสถานการณ์ต่างๆ ได้อย่างถูกต้อง

1.2 ผู้เรียนสามารถประเมินคุณค่าและผลลัพธ์ของการแสดงออกถึงเจตคติที่ดีได้อย่างถูกต้อง

2. ผู้เรียนสามารถตระหนักถึงความสามารถของตนเองและปัจจัยสนับสนุนได้

2.1 ผู้เรียนสามารถพัฒนาความสามารถของตนเองตามวิธีการที่เตรียมไว้ได้อย่างเหมาะสม

2.2 ผู้เรียนสามารถประเมินคุณค่าของการพัฒนาความสนใจด้านต่างๆ ที่สนับสนุนการพัฒนาคุณภาพชีวิตและการศึกษาของตนเองได้อย่างเหมาะสม

3. ผู้เรียนสามารถอธิบายถึงทักษะที่สัมพันธ์กับความสำเร็จในชีวิตและการศึกษาได้

3.1 ผู้เรียนสามารถระบุและตั้งเป้าหมายในระดับต่อไปและประเมินความสำเร็จได้อย่างเหมาะสม

3.2 ผู้เรียนสามารถดำเนินวิธีการเพื่อความสำเร็จและประเมินคุณค่าของผลดีและผลเสียได้อย่างถูกต้อง

วัตถุประสงค์ที่ 2 ผู้เรียนสามารถใช้ความสามารถในการตระหนักรู้สังคม (Social-awareness) และการสร้างสัมพันธภาพ (Relationship skills) เพื่อการสร้างและรักษาสัมพันธภาพอันดีกับผู้อื่นได้อย่างเหมาะสม

4. ผู้เรียนสามารถตระหนักถึงความรู้สึกและความคิดของผู้อื่นได้

4.1 ผู้เรียนสามารถอธิบายวิธีการแสดงออกถึงความเข้าใจผู้ที่มีความคิดเห็นที่แตกต่างกับตนเองได้อย่างเหมาะสม

4.2 ผู้เรียนสามารถแสดงออกถึงความเข้าใจผู้อื่นได้อย่างเหมาะสม

5. นักศึกษาสามารถตระหนักถึงความเหมือนและความต่างระหว่างบุคคลและกลุ่มคนได้

5.1 ผู้เรียนสามารถใช้กลวิธีแสดงเคารพต่อความคิดที่มีอคติและความลำเอียงของผู้อื่นได้อย่างเหมาะสม

5.2 ผู้เรียนสามารถหาวิธีการสนับสนุนสิทธิของผู้อื่นในทางที่ถูกต้องได้อย่างเหมาะสม

6. ผู้เรียนสามารถใช้ทักษะสังคมและทักษะการสื่อสารเพื่อการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นได้

6.1 ผู้เรียนสามารถประเมินทักษะสังคมและการติดต่อสื่อสารกับผู้เรียนคนอื่นๆ ผู้สอน และครอบครัวในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสม

6.2 ผู้เรียนสามารถวางแผนและประเมินหน้าที่การทำงานกลุ่มได้อย่างมีประสิทธิภาพ

7. ผู้เรียนสามารถแสดง ความสามารถในการป้องกัน และจัดการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งระหว่างบุคคลได้

7.1 ผู้เรียนสามารถประเมิน ผลของการใช้วิธีการเจรจาต่อรองเพื่อประณี-ประนอมยอมความทั้งสองฝ่ายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

7.2 ผู้เรียนสามารถประเมินวิธีการแก้ไขปัญหาที่ใช้และสามารถพัฒนาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ที่ 3 ผู้เรียนสามารถแสดงออกถึงความสามารถในการตัดสินใจและแสดงความรับผิดชอบต่อบุคคล โรงเรียน และสังคมได้อย่างเหมาะสม

8. ผู้เรียนสามารถพิจารณาถึงค่านิยมเชิงจริยธรรม ความมั่นคงปลอดภัย และปัจจัยอื่นๆ ทางสังคมเพื่อการตัดสินใจได้

8.1 ผู้เรียนสามารถนำเหตุผลเชิงจริยธรรมประยุกต์ใช้ร่วมกับค่านิยมทางสังคมได้อย่างเหมาะสม

8.2 ผู้เรียนสามารถบอกความแตกต่างของค่านิยมกับวัฒนธรรมทางสังคมได้ว่าส่งผลต่อการตัดสินใจของสมาชิกได้อย่างไร

9. ผู้เรียนสามารถประยุกต์ใช้ทักษะการตัดสินใจที่มีต่อหน้าที่และความรับผิดชอบของตนเองในชีวิตประจำวัน รวมถึงการศึกษาและสถานการณ์อื่นๆ ได้

9.1 ผู้เรียนสามารถวิเคราะห์ถึงผลของการตัดสินใจในเหตุการณ์ปัจจุบันที่มีต่อการศึกษาและการทำงานในอนาคตได้

9.2 ผู้เรียนสามารถประเมินถึงความรับผิดชอบต่อการตัดสินใจที่ส่งผลต่อสัมพันธภาพระหว่างบุคคลได้อย่างถูกต้อง

10. ผู้เรียนสามารถเสริมสร้างสุขภาวะที่ดีของตนเอง โรงเรียนและสังคมได้

10.1 ผู้เรียนสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ และประเมินแผนการทำงานที่ตอบสนองต่อความต้องการของโรงเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

10.2 ผู้เรียนสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ และประเมินแผนการทำงานที่ตอบสนองต่อความต้องการของสังคมทั่วไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคม

จากการศึกษาเอกสารและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องพบว่า การเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคมมีพื้นฐานมาจากแนวคิดและทฤษฎีเป็นจำนวนมาก ซึ่งในที่นี้ผู้วิจัยขอนำเสนอทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคมทั้งหมด เพื่อการทำความเข้าใจในพื้นฐานแนวคิดของการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคมอย่างชัดเจน และถูกต้องตามหลักมาตรฐานการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคมขององค์การความร่วมมือเพื่อการเรียนรู้ทางวิชาการ อารมณ์ และสังคม (Collaborative for Academic, Social, and Emotional Learning; CASEL, 2010) โดยผู้วิจัยขอนำเสนอดังนี้

1. ทฤษฎีสารสนเทศทางสังคม (Social Information Processing Theory)

จากการศึกษาพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของผู้เรียนของ ด็อกซ์ และคณะ (Dodge et al., 2002) พบว่า ผู้เรียนที่ไม่สามารถดำเนินกระบวนการทางสารสนเทศทางสังคมได้อย่างถูกต้องจะมีความเสี่ยงของการเกิดปัญหาด้านพฤติกรรม แต่ในทางตรงกันข้ามหากผู้เรียนสามารถดำเนินกระบวนการแต่ละขั้นตอนได้อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ เขาก็จะสามารถแสดงออกทางพฤติกรรมที่พึงประสงค์ได้อย่างเหมาะสม ซึ่งสามารถอธิบายได้ด้วยองค์ประกอบของกระบวนการสารสนเทศทางสังคม 5 ขั้นตอน ได้แก่ การแปลสารสนเทศที่เกี่ยวข้องให้เป็นรหัส การให้ความหมาย

ของรหัสและเก็บไว้ในความจำระยะยาว การตอบสนองเชิงพฤติกรรม การประเมินการตอบสนอง และการแสดงออกทางพฤติกรรม

2. ทฤษฎีพฤติกรรมที่เป็นปัญหา (Problem Behavior Theory)

เจสเซอร์ และคณะ (Jessor et al., 1991) กล่าวว่า ปัจจัยสำคัญที่เป็นสาเหตุของพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของผู้เรียน ประกอบด้วย 3 ปัจจัยด้วยกัน คือ ปัจจัยทางด้านภูมิหลังและครอบครัว ปัจจัยด้านบุคลิกภาพส่วนบุคคล และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม ซึ่งสำหรับผู้เรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลายแล้ว ปัจจัยสำคัญที่เป็นความเสี่ยงและมีลักษณะพฤติกรรมที่เป็นปัญหา คือ สาเหตุของลักษณะการเรียนรู้จากสังคมและสิ่งแวดล้อม และการทำความเข้าใจเพื่อปรับใช้ข้อมูลและประสบการณ์ที่ได้รับอย่างถูกต้องเหมาะสมกับสถานการณ์ต่างๆ ดังนั้นการทำความเข้าใจถึงสาเหตุของพฤติกรรมที่เป็นปัญหา คือ การเข้าใจถึงความสัมพันธ์ของบุคลิกภาพของผู้เรียนกับสังคมและสิ่งแวดล้อมได้อย่างชัดเจน ซึ่งจะนำไปสู่แนวทางการให้ความช่วยเหลือป้องกันและแก้ไขพฤติกรรมที่เป็นปัญหาที่เหมาะสมแก่ผู้เรียนต่อไป

3. ทฤษฎีการจัดการตนเอง (Self-management Theory)

แบนดูรา (Bandura, 1989) กล่าวถึงรูปแบบของการจัดการพฤติกรรมตนเอง (A-O-B-C Model) มีองค์ประกอบสำคัญ 2 ประการ คือ การควบคุมสิ่งเร้า (Stimulus control) และผลการกระทำ (Consequence) มี 4 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นที่ 1 การควบคุมสิ่งเร้าหรือการวางแผนจัดสิ่งแวดล้อม หรือ A (Stimulus / Activator Control or Environmental Planning) ขั้นที่ 2 การใช้กระบวนการทางพุทธิปัญญาภายในตนเอง หรือ O (Cognitive process organism) ขั้นที่ 3 การให้แรงเสริมและลงโทษตนเอง หรือ B (Self-reinforcement and

Self-punishment) และขั้นที่ 4 การควบคุมพฤติกรรมด้วยพุทธิปัญญา หรือ C (Cognitive control) ส่วน Kanfer (1980) กล่าวถึงรูปแบบการกำกับตนเอง (Self-regulatory model) มี 3 ขั้นตอน ได้แก่ การสำรวจตนเอง (Self-monitoring) การประเมินตนเอง (Self-evaluation) และการเสริมแรงตนเอง (Self-reinforcement)

4. ทฤษฎีแบบแผนความเชื่อทางสุขภาพ (Health Belief Model Theory)

เบคเกอร์ และคณะ (Becker et al., 1975) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของแบบแผนความเชื่อทางสุขภาพ 6 องค์ประกอบ ได้แก่ การรับรู้โอกาสเสี่ยงของการเกิดความเจ็บป่วย (Perceived susceptibility) การรับรู้ความรุนแรงของความเจ็บป่วย (Perceived severity) การรับรู้ประโยชน์และการป้องกันรักษาความเจ็บป่วย (Perceived benefits) การรับรู้อุปสรรคของความเจ็บป่วย (Perceived barriers) แรงจูงใจด้านสุขภาพ (Health motivation) และปัจจัยร่วม (Modifying factor) ส่วน สเตเชอร์ และ โรเซนสต็อก (Stecher and Rosenstock, 1997) กล่าวถึงหลักการของแบบแผนความเชื่อทางสุขภาพ 3 ขั้นตอน ได้แก่ ความพร้อมที่จะปฏิบัติ (Readiness to take action) การประเมินคุณค่าการปฏิบัติตามคำแนะนำด้านสุขภาพของตนเอง (The Individuals' evaluation of the advocated health action) และสิ่งที่ชักนำไปให้เกิดการปฏิบัติ (Cue to action)

5. ทฤษฎีการส่งเสริมความสามารถทางอารมณ์และสังคม (Social and Emotional Competence Promotion Theory)

เวสต์วูด (Westwood, 1997) กล่าวถึงขั้นตอนการพัฒนาความสามารถทางสังคมของผู้เรียนได้เป็น 6 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นที่ 1 การกำหนดทักษะที่จะสอน (Definition) ขั้นที่ 2 การทำให้ดู (Model the skill) ขั้นที่ 3 การเลียนแบบและฝึกซ้อม (Imitation and rehearsal)

ขั้นที่ 4 การประเมินผล (Feedback) ขั้นที่ 5 การจัดเตรียมสถานการณ์เพื่อให้โอกาสผู้เรียนได้ใช้ทักษะ (Provide opportunity for the skill to be used) และขั้นที่ 6 การให้แรงเสริมอย่างสม่ำเสมอ (Intermittent reinforcement) ส่วน โกลแมน (Goleman, 1998) ได้เสนอแนวคิดวิธีการพัฒนาความสามารถทางอารมณ์ของผู้เรียนไว้ 5 ประการ ได้แก่ การตระหนักรู้ในตนเอง การควบคุมตนเอง การสร้างแรงจูงใจให้ตนเอง การเข้าใจอารมณ์ของผู้อื่น และการสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น

6. ทฤษฎีปัญญาสังคม (Social-cognitive theory)

Bandura (1986) กล่าวถึงแนวคิดของการเรียนรู้โดยการสังเกตหรือการเลียนแบบ (Observational learning หรือ Modeling) มี 2 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 การได้รับมาซึ่งการเรียนรู้ (Acquisition) มี 4 กระบวนการ ได้แก่ กระบวนการเอาใจใส่ (Attention) กระบวนการจดจำ (Retention) กระบวนการแสดงพฤติกรรม (Reproduction) และกระบวนการการจูงใจ (Motivation) ขั้นที่ 2 การกระทำ (Performance) มี 3 กระบวนการ ได้แก่ กระบวนการสังเกตของตนเอง (Self Observation) กระบวนการตัดสิน (Judgment Process) และกระบวนการแสดงปฏิกิริยาต่อตนเอง (Self-Reaction) ส่วนแนวคิดของการรับรู้ความสามารถของตนเอง (Self-Efficacy) กล่าวถึงการรับรู้ความสามารถของตนเอง (Self-Efficacy) และความคาดหวังผลที่จะเกิดขึ้น (Outcome Expectation) ว่าการรับรู้ความสามารถของตนเองเป็นการตัดสินความสามารถในการทำงานของตัวผู้เรียนเอง แต่การคาดหวังเกี่ยวกับผลที่จะเกิดขึ้นเป็นการประเมินผลลัพธ์ของพฤติกรรม ซึ่ง 2 ตัวแปรนี้มีความสัมพันธ์กันและมีผลต่อการตัดสินใจแสดงพฤติกรรมของผู้เรียน

7. ทฤษฎีความฉลาดทางอารมณ์ (Emotional Intelligence Theory)

Mayer and Salovey (1997) กล่าวถึงความฉลาดทางอารมณ์ (Emotional Intelligence) ซึ่งประกอบด้วยทักษะการปรับตัวของผู้เรียน 4 ประการ ได้แก่ ประการที่ 1 ความสามารถในการรับรู้ การประเมินและการแสดงออกทางอารมณ์ได้อย่างเหมาะสม ประการที่ 2 ความสามารถของอารมณ์ในการกระตุ้นความคิด ประการที่ 3 ความสามารถในการทำความเข้าใจและวิเคราะห์ถึงอารมณ์ ประการที่ 4 ความสามารถในการตระหนักและควบคุมอารมณ์ของตนเอง ต่อมา Goleman (1998) ได้ปรับโมเดลความฉลาดทางอารมณ์ให้ประกอบไปด้วย ความสามารถส่วนบุคคล (Personal Competence) คือความสามารถของผู้เรียนในการบริหารจัดการตนเอง ประกอบด้วยองค์ประกอบ 3 ด้าน ได้แก่ ความสามารถตระหนักรู้ในตนเอง ความสามารถจัดการอารมณ์ของตนเอง และความสามารถในการจูงใจตนเอง ความสามารถทางสังคม (Social Competence) คือความสามารถของผู้เรียนในการสร้างและรักษาสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคล ประกอบด้วยองค์ประกอบ 2 ด้าน ได้แก่ ความรู้สึกร่วมกันมีส่วนร่วมในสังคม และทักษะสังคม

8. ทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล (Reasoned Action Theory)

Fishbein and Ajzen (1975) กล่าวถึงผู้เรียนว่าโดยทั่วไปแล้วผู้เรียนมีเหตุผลและสามารถใช้ข้อมูลของตนเองอยู่อย่างเป็นระบบ เพื่อพิจารณาผลที่อาจเกิดขึ้นจากการกระทำของตนเองก่อนตัดสินใจลงมือกระทำหรือไม่กระทำพฤติกรรมนั้นๆ ซึ่งจากทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล (Reasoned Action Theory) เป็นทฤษฎีที่ใช้ในการทำนายและอธิบายพฤติกรรมของบุคคล โดยมีความเชื่อมโยงของตัวแปรทางจิตวิทยาลักษณะในเชิงเหตุผลอย่างชัดเจน

ซึ่งสามารถสรุปได้ว่า พฤติกรรมของผู้เรียนอยู่ภายใต้การควบคุมของความคิด โดยการใช้ข้อมูลที่มีอยู่ซึ่งประกอบด้วยความคิดและความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มผู้ที่ใกล้ชิดหรือมีอิทธิพลต่อตนเอง ผ่านการรับรู้ค่านิยมและมาตรฐานทางสังคม และความเชื่อเกี่ยวกับผลที่เกิดขึ้นจากการกระทำของตนเอง รวมทั้งการประเมินผลดีและผลเสียที่เกิดขึ้นจากการกระทำของตนเอง โดยประเมินผ่านการรับรู้ผ่านจากการมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นเครื่องมือในการตัดสินใจต่อการแสดงพฤติกรรมของผู้เรียน

3.9 ทฤษฎีรูปแบบพัฒนาการทางสังคม (Social Developmental Model Theory)

Elliott and Mihalic (2004) กล่าวถึงกรอบคร่าวสังคม และสิ่งแวดล้อมว่ามีบทบาทสำคัญต่อปัญหาทางพฤติกรรมของผู้เรียน โดย การแสดงเป็นรูปแบบพัฒนาการทางสังคม (SDM) ซึ่งจะเห็นได้ว่าการเรียนรู้ทางสังคม (Social Learning) ที่ผิดของผู้เรียน เป็นปัจจัยสำคัญต่อการส่งเสริมปัญหาทางพฤติกรรมให้มีความรุนแรงมากขึ้น ดังนั้นแนวทางการให้ความช่วยเหลือเพื่อป้องกันและแก้ไขพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของผู้เรียนได้ดีที่สุด คือการสนับสนุนการเรียนรู้ทางสังคมที่ถูกต้อง ส่วน Hawkins, Catalano and Miller (1992) กล่าวถึงปัจจัยเสี่ยงต่อปัญหาทางพฤติกรรมที่สำคัญของผู้เรียน โดยแบ่งออกเป็น 4 ปัจจัยสำคัญ ได้แก่ ปัจจัยทางสังคม (Community Domain) ปัจจัยทางครอบครัว (Family Domain) ปัจจัยทางโรงเรียน (School Domain) และปัจจัยส่วนบุคคลและกลุ่มคน (Peer Group and Individual Domain)

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคมงานวิจัยในประเทศ

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่าในประเทศไทยยังไม่มีการศึกษาเรื่องการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคมโดยตรง ซึ่งเป็นเพียงการศึกษา

องค์ประกอบของการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคมแยกส่วนกันดังนี้

จิรวดี จุลสารวาล (2552) ศึกษาเรื่องการสร้างโมเดลการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อพัฒนาสมรรถภาพทางสังคมของผู้เรียนช่วงชั้นที่ 3 ของโรงเรียนในสังกัดเมืองพัทยา จากผลการวิจัยพบว่าหลังการทดลองกลุ่มทดลองที่ได้รับการให้คำปรึกษากลุ่มมีระดับของทักษะทางสังคม (Social Skills) การกำกับตนเอง (Self-Regulation) การสื่อสาร (Communication) และ การตัดสินใจทางสังคม (Social Decision Making) สูงขึ้นกว่าก่อนการทดลอง และสูงกว่ากลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับการให้คำปรึกษากลุ่มอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

อคุล นาคะโร (2551) ศึกษาเรื่องการพัฒนาหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดการตนเองโดยใช้กิจกรรมแนะแนว สำหรับผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จากผลการวิจัยพบว่าหลังการทดลองกลุ่มทดลองที่ได้รับการสอนกิจกรรมแนะแนวที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น มีระดับความสามารถในการจัดการตนเอง (Self-Management) สูงขึ้นกว่าก่อนการทดลอง และสูงกว่ากลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับการสอนกิจกรรมแนะแนวที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

สกล วรเจริญศรี (2550) ศึกษาทักษะชีวิตและการสร้างโมเดลกลุ่มฝึกอบรมเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตของผู้เรียนวัยรุ่น จากผลการวิจัยพบว่าหลังการทดลองกลุ่มทดลองที่ได้รับการเข้าร่วมกลุ่มฝึกอบรมที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น มีระดับทักษะการตัดสินใจ (Decision-Making Skill) สูงขึ้นกว่าก่อนการทดลอง และสูงกว่ากลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับการเข้าร่วมกลุ่มฝึกอบรมที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

สุนทรี ชำรงโสคติสกุล (2550) ศึกษาเรื่องการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ด้านการตระหนักรู้ตนเองของผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยการจัดการกิจกรรมกลุ่ม จากผลการวิจัยพบว่าหลัง

การทดลองกลุ่มตัวอย่างที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยกิจกรรมกลุ่มที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นเพิ่มสูงขึ้นกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ปิยนากู สิทธิฤทธิ์ (2549) ศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อการตระหนักรู้ตนเองของผู้เรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 จากผลการวิจัยพบว่าปัจจัยเชิงสาเหตุทั้ง 6 ปัจจัยมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการตระหนักรู้ตนเอง (Self-Awareness) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยปัจจัยที่มีน้ำหนักความสำคัญรวมสูงที่สุดคือ การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล (Reasoning-Oriented Child Rearing) รองลงมาคือ บุคลิกภาพแสดงตัว (Extravert Personality) สัมพันธภาพระหว่างบุคคล (Interpersonal Relationship) เจตคติต่อพุทธศาสนา (Attitude Toward Buddhism) และลักษณะความเป็นหญิงและชาย (Femininity and Masculinity) ตามลำดับ

วาสิณี ชุ่มกิ่ง (2549) ศึกษาผลของกิจกรรมกลุ่มที่มีต่อทักษะชีวิตด้านจิตพิสัยของผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จากผลการวิจัยพบว่าหลังการทดลองกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยการจัดการกิจกรรมกลุ่มที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมีระดับการตระหนักรู้ตนเอง (Self-Awareness) สูงขึ้นกว่าก่อนการทดลอง และสูงกว่ากลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยการจัดการกิจกรรมกลุ่มที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

สมาภรณ์ แผนสมบูรณ์ (2548) ศึกษาเรื่องผลของโปรแกรมทักษะชีวิตเพื่อพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ของผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดจันทรสโมสร จากผลการวิจัยพบว่าหลังการทดลองกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยการสอนด้วยโปรแกรมทักษะชีวิตเพื่อพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมีระดับการตระหนักรู้ตนเอง (Self-

Awareness) และและการตัดสินใจ (Decision Making) สูงขึ้นกว่าก่อนการทดลอง และสูงกว่ากลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยการจัดกิจกรรมกลุ่มที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ผลงานวิจัยต่างประเทศ

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่า มีนักจิตวิทยาและนักการศึกษาต่างประเทศได้ศึกษาเกี่ยวกับการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคมโดยตรง ดังนี้

วอชเบิร์น (Washburn, 2010) ศึกษาการประเมินผลโปรแกรมการเรียนรู้ทางอารมณ์ สังคม และพัฒนาการทางบุคลิกภาพของผู้เรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลายจากโรงเรียนรัฐบาลในประเทศสหรัฐอเมริกา จากผลการวิจัยพบว่าหลังจากที่กลุ่มทดลองได้รับการสอนด้วยโปรแกรมการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคม PA มีคะแนนความสามารถในการรักษาผลประโยชน์ของตนเอง (Relatively Beneficial) ความสามารถในการคิด (Thought Declining) และระดับของพัฒนาการ (Developmental Trajectory) เพิ่มสูงขึ้นกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

คอลลาลเลล่า และคณะ (Caldarella et al., 2009) ศึกษาการพัฒนาการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคมของผู้เรียนเกรด 2 จากผลการวิจัยพบว่าหลังการทดลองกลุ่มทดลองที่ได้รับการสอนด้วยโปรแกรมการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคม Strong Start มีคะแนนระดับพฤติกรรมที่พึงประสงค์ภายใน (Internalizing Prosocial Behavior) พฤติกรรมที่พึงประสงค์ภายนอก (Externalizing Prosocial Behavior) การแสดงพฤติกรรมที่พึงประสงค์ต่อผู้อื่น (Peerrelated Prosocial Behavior) สูงกว่าก่อนการทดลอง และสูงกว่าควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ฮิลเล่ (Hearle, 2008) ศึกษาผลของการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคมต่อพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของ

ผู้เรียนหญิงเกรด 7 ด้วยโปรแกรมการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคม จากผลการวิจัยพบว่าทั้งก่อนและหลังการทดลอง ระดับของตัวแปรตามทั้งในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

เมอร์เรลล์ และคณะ (Merrell et al., 2008) ศึกษาการประเมินความรู้ด้านอารมณ์และสังคม และความผิดปกติทางอารมณ์ของผู้เรียนเกรด 5 จากผลการวิจัยพบว่าหลังการทดลองกลุ่มผู้เรียนเกรด 5 ที่ได้รับการสอนด้วยโปรแกรมการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคม Strong Kids มีระดับคะแนนความรู้ด้านอารมณ์และสังคม (Social and Emotional Knowledge) สูงขึ้นกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่ผลที่ได้จากการทดสอบความผิดปกติ (Symptoms Test) กลับไม่พบความแตกต่างระหว่างก่อนและหลังการทดลอง ส่วนผลการทดลองกลุ่มผู้เรียนเกรด 5 ที่ได้รับการสอนด้วยโปรแกรมการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคม Strong Kids และผู้เรียนเกรด 9-12 ที่ได้รับการสอนด้วยโปรแกรมการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคม Strong Teens หลังการทดลองมีระดับคะแนนความรู้ด้านอารมณ์และสังคม (Social and Emotional Knowledge) สูงขึ้นกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญ และสามารถลดระดับของความผิดปกติด้านอารมณ์และสังคม (Negative Social and Emotional Symptoms) ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

แฮนเซน (Hansen, 2007) ศึกษาผลของความสามารถทางภาษาที่มีต่อสัมพันธภาพระหว่างบุคคลของผู้เรียนเกรด 4-6 จากผลการวิจัยพบว่าหลังการสอนด้วยโปรแกรมการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคม กลุ่มผู้เรียนที่มีระดับความสามารถทางภาษาต่ำสามารถมีพัฒนาการด้านพฤติกรรมและอารมณ์ที่ดีขึ้น และมีคะแนนด้านสัมพันธภาพสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่เมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มผู้เรียนที่มีระดับความสามารถทางภาษาในระดับปกติ กลับพบว่า

กลุ่มผู้เรียนที่มีระดับความสามารถทางภาษาในระดับปกติมีพัฒนาการด้านพฤติกรรมและอารมณ์ที่ดีกว่า และมีคะแนนด้านสัมพันธภาพสูงกว่าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

อิสซาวา (Isava, 2006) ศึกษาผลของโปรแกรมการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคมที่มีต่อปัญหาการเจ็บป่วยและการรับรู้ข้อมูลของวัยรุ่นในศูนย์การแพทย์ (Residential Treatment Center) ประเทศสหรัฐอเมริกา จากผลการวิจัยพบว่าหลังจากการสอนด้วยโปรแกรมการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคม กลุ่มทดลองมีระดับคะแนนของทักษะทางอารมณ์ (Emotional Skills) ทักษะทางสังคม (Social Skills) และทักษะการแสดงออกทางพฤติกรรม (Behavior Skills) สูงขึ้น ในขณะที่คะแนนของกลุ่มควบคุมไม่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

เฟล และคณะ (Frey et al., 2005) ศึกษาผลของโปรแกรมการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคมที่มีต่อการตั้งเป้าหมาย (Goal Setting) การอนุมานสาเหตุ (Attribution) และพฤติกรรมของผู้เรียนเกรด 5-6 จากผลการวิจัยพบว่าหลังจากการสอนด้วยโปรแกรมการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคม กลุ่มทดลองแสดงพฤติกรรมที่พึงประสงค์ (Prosocial) เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ สามารถร่วมมือกันทำงาน (Cooperative) และสามารถให้เหตุผลสำหรับการแก้ไข้ปัญหา (Egalitarian Reason) ได้เหมาะสมกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นอกจากนี้ยังพบว่ากลุ่มทดลองมีระดับของความก้าวร้าว (Aggressive) และพฤติกรรมต่อต้านสังคม (Antisocial) น้อยกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคมทั้งในและต่างประเทศ ผู้วิจัยขอเสนอข้อค้นพบดังนี้

1. ในประเทศไทยยังไม่มีการศึกษาเรื่องการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคมโดยตรง แต่เป็นเพียงการศึกษาองค์ประกอบของการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคมแยกส่วนกันเท่านั้น หรือเป็นเพียงการศึกษาผ่านตัวแปรอื่นๆ เช่น ทักษะชีวิต (Life Skills) ความฉลาดทางอารมณ์ (Emotional Intelligence) เป็นต้น ซึ่งตัวแปรเหล่านี้มักได้รับการศึกษาซ้ำๆ ดังนั้นงานวิจัยในประเทศไทยจึงต้องการการศึกษาดูตัวแปรใหม่ๆ เช่น การเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคม (Social and Emotional Learning) ซึ่งเป็นตัวแปรใหม่ที่กำลังได้รับความสนใจจากนักจิตวิทยาและนักการศึกษาต่างประเทศ นำมาศึกษาและพัฒนาให้มีความเหมาะสมกับบริบทและวัฒนธรรมทางสังคมของประเทศไทย เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตและยกระดับการศึกษาของนักศึกษาไทยให้ดีขึ้นต่อไปในอนาคต

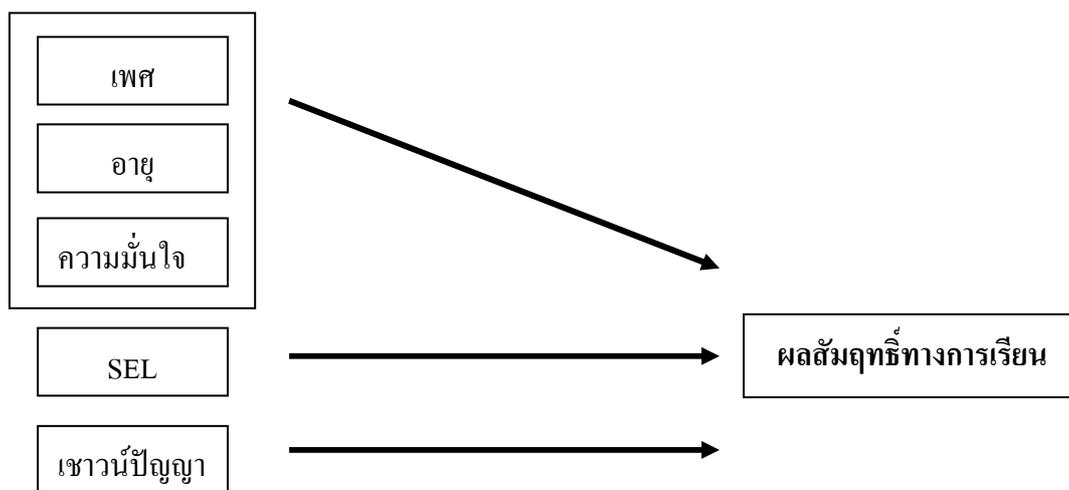
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาส่วนใหญ่เป็นนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลายถึงมัธยมศึกษาตอนต้น เนื่องจากนักเรียนวัยนี้เป็นวัยที่กำลังพัฒนาสู่ช่วงวัยรุ่นจึงมีความเสี่ยงของปัญหาด้านพฤติกรรมมากที่สุด ดังนั้นนักวิจัยส่วนใหญ่จึงตระหนักถึงความสำคัญในการป้องกันความเสี่ยงและแก้ไขปัญหาพฤติกรรมของนักเรียนในกลุ่มนี้มากที่สุด แต่อย่างไรก็ตามหากพิจารณาในบริบทของระบบการศึกษาไทย การให้ความสำคัญในช่วงวัยดังกล่าวถือว่ายังไม่เพียงพอ ซึ่งงานวิจัยชิ้นนี้ถือเป็นการสำรวจเบื้องต้น และมุ่งหาแนวทางในการพัฒนาในกลุ่มวัยรุ่น ซึ่งเป็นช่วงวัยสำคัญที่ต่อเนื่องจากวัยเด็ก

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคมทั้งในและต่างประเทศ สามารถสรุปได้ว่างานวิจัยต่างประเทศที่ศึกษาเกี่ยวกับการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคมส่วนใหญ่ใช้โปรแกรมที่มีลักษณะการทำกิจกรรมกลุ่มเป็นเครื่องมือในการพัฒนาการวิจัยส่วนใหญ่เป็นลักษณะกึ่งทดลอง (Quasi-

Experiment) ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเป็นนักเรียนปกติที่กำลังศึกษาระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลายถึงมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 30-60 คน และผลการทดลองจากการพัฒนาในระดับของการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคมของนักเรียน สามารถลดระดับของปัญหาทางพฤติกรรมและเพิ่มระดับของพฤติกรรมที่พึงประสงค์ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่งานวิจัยในประเทศไทยยังไม่มีการศึกษาและพัฒนาการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคมของนักเรียนไทยโดยตรง แต่เป็นเพียงการศึกษาองค์ประกอบของการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคมแยกส่วนกันเท่านั้น ดังนั้นผู้วิจัยจึงเห็นถึงความสำคัญในสำรวจระดับการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคม สำหรับนักเรียนมหาวิทยาลัยซึ่งยัง

ไม่มีการศึกษามาก่อนทั้งในและต่างประเทศ โดยนอกจากนี้ยังได้พัฒนาแบบประเมินให้มีความเหมาะสมกับบริบทและวัฒนธรรมทางสังคมของประเทศไทย ตลอดจนเป็นแนวทางให้แก่ผู้ที่สนใจศึกษาหรือนำไปประยุกต์ใช้ เพื่อป้องกันความเสี่ยงและแก้ไขปัญหาทางพฤติกรรม และผลการเรียนของนักศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไปในอนาคต

การศึกษารเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคม สำหรับนักศึกษาปริญญาตรี มหาวิทยาลัยธนบุรี และมหาวิทยาลัยพะเยาผู้วิจัยขอเสนอกรอบแนวคิดของการวิจัยดังนี้

แผนภาพ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย (Conceptual framework)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ส่วนแรก แบบสอบถามเพื่อสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับตัวแปรเพศ อายุ ระดับการศึกษา ศาสนา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน อาชีพของผู้ปกครอง ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง สถานภาพสมรสของผู้ปกครอง และรายได้ของผู้ปกครอง

ส่วนที่สอง

มาตรวัดการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคม (A social and emotional learning self-rating assessment) ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง โดยพิจารณาจากองค์ประกอบย่อยทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ (1) ด้านการตระหนักรู้ตนเอง จำนวน 4 ข้อ (2) ด้านการจัดการตนเอง จำนวน 5 ข้อ (3) ด้านการตระหนักรู้สังคม จำนวน 8 ข้อ (4) ด้านการสร้างสัมพันธภาพ จำนวน 6

ข้อ และ (5) ด้านการรับผิดชอบต่อการตัดสินใจ จำนวน 8 ข้อ รวมเป็นข้อคำถามทั้งหมดจำนวน 31 ข้อ เป็นมาตรวัดแบบจัดอันดับ (Rating scale) ประกอบไปด้วย 5 ช่วง ได้แก่ “1” หมายถึง ไม่เคย จนถึง “5” หมายถึง ตลอดเวลา

สำหรับค่าความเที่ยงของมาตรวัดการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคม พบว่า เมื่อพิจารณามาตรวัดรวมความเที่ยงอยู่ในระดับสูงมาก เท่ากับ 0.931 สำหรับมาตรวัดรายด้าน (1) ด้านการตระหนักรู้ตนเอง เท่ากับ 0.729 (2) ด้านการจัดการตนเอง เท่ากับ 0.717 (3) ด้านการตระหนักรู้สังคม เท่ากับ 0.833 (4) ด้านการสร้างสัมพันธภาพ เท่ากับ 0.822 และ (5) ด้านการรับผิดชอบต่อตัดสินใจเท่ากับ 0.853

ส่วนที่สาม แบบทดสอบเขาวัวปัญญา เมตริกซ์ก้าวหน้าขั้นสูง (Advanced Progressive Matrices-APM) ของ Raven เพื่อวัดความสามารถทางเขาวัวปัญญาด้านองค์ประกอบทั่วไปตามทฤษฎีองค์ประกอบสองตัว (Two-Factor Theory) ของ Spearman โดยแบบทดสอบมีจำนวน 36 ข้อ ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้ 2 ตัวแปร ได้แก่ ความสามารถในการคิดเชิงก้าวหน้า (Educative Ability) และความสามารถในการย้อนคิด (Reproductive Ability)

4. การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ผู้เข้าร่วมการวิจัยนี้โดยส่วนมากเป็นนักศึกษาเพศหญิง โดยคิดเป็นสัดส่วนประมาณร้อยละ 72 หรือจำนวน 310 คน อายุโดยเฉลี่ยเท่ากับ 19 ปี ส่วนผลการเรียนโดยเฉลี่ย พบว่า กลุ่มตัวอย่างนักศึกษาระดับปริญญาตรี มีผลการเรียนโดยเฉลี่ยเท่ากับ 2.59 ซึ่งมีช่วงคะแนนอยู่ระหว่าง 1.25 จนถึง 3.79 ส่วนระดับความมั่นใจทางการเรียน พบว่าอยู่ในระดับปานกลาง หรือมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.10 จากคะแนนเต็ม 7

ด้านศาสนานักศึกษาโดยส่วนมากนับถือศาสนาพุทธ คิดเป็นร้อยละ 98.4 ส่วนในด้านผู้ปกครองของนักศึกษาพบว่า โดยส่วนมากประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไป คิดเป็นร้อยละ 34 หรือจำนวน 146 คน รองลงมาได้แก่ประกอบอาชีพเกษตรกร คิดเป็นร้อยละ 31.2 หรือจำนวน 134 คน ถัดมาได้แก่อาชีพกิจการส่วนตัว คิดเป็นร้อยละ 15.9 หรือจำนวน 68 คน และอาชีพรับราชการคิดเป็นร้อยละ 15.2 หรือจำนวน 65 คน ตามลำดับ สำหรับระดับการศึกษาของผู้ปกครอง พบว่า โดยส่วนมากแล้วจบการศึกษาในชั้นประถมศึกษาตอนปลาย คิดเป็นร้อยละ 31.9 หรือจำนวน 137 คน รองลงมาได้แก่ ระดับประถมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนต้นในร้อยละที่ใกล้เคียงกัน คิดเป็นร้อยละ 14.9 หรือ 64 คน และคิดเป็นร้อยละ 14.7 หรือ 63 คนตามลำดับ

เช่นเดียวกับรายได้ของผู้ปกครอง พบว่า ผู้ปกครองมีรายได้โดยส่วนมากอยู่ในช่วงระหว่าง 5,001 – 10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 41.3 หรือจำนวน 177 คน รองลงมาอยู่ในช่วงน้อยกว่า 5,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 24.2 หรือจำนวน 104 คน และช่วงมากกว่า 20,001 บาท คิดเป็นร้อยละ 12.6 หรือจำนวน 54 คนตามลำดับ สุดท้ายสถานภาพสมรสของผู้ปกครอง พบว่า โดยส่วนมากแล้วผู้ปกครองอยู่ด้วยกัน คิดเป็นร้อยละ 77.9 หรือจำนวน 334 คน รองลงมาได้แก่ หย่าร้าง คิดเป็นร้อยละ 10.7 หรือจำนวน 46 คน และเสียชีวิตคิดเป็นร้อยละ 8.2 หรือจำนวน 35 คน

สำหรับการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคมของนักศึกษาระดับปริญญาตรี พบว่า คะแนนเฉลี่ยรายด้านทุกด้าน และโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ตั้งแต่คะแนนเฉลี่ย 3.47 จนถึง 3.73 จากคะแนนเต็ม 5 โดยในด้านการรับผิดชอบต่อตัดสินใจเป็นด้านที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงที่สุด (3.73) รองลงมาได้แก่ด้านการ

ตระหนักรู้ตนเอง (3.69) และด้านการสร้างสัมพันธภาพ (3.62) ตามลำดับ สำหรับความสามารถทางเชาวน์ปัญญาพบว่าได้คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 26.60 จากคะแนนเต็ม 36 คะแนน

5. การวิเคราะห์ผลถดถอยพหุแบบเชิงชั้นของตัวแปรตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาในระดับปริญญาตรี

ข้อมูลจากตาราง 1 พบว่าผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุแบบเชิงชั้น โดยตัวแปรตามได้แก่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาระดับปริญญาตรี พบว่า ในชั้นที่ 1 เมื่อตัวแปรพื้นฐาน อันได้แก่ เพศ อายุ และความมั่นใจทางการเรียน ได้ถูกใช้ทำนายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนพบว่า มีเพียงความมั่นใจทางการเรียนเท่านั้นที่ทำนายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งตีความได้ว่าเมื่อนักศึกษามีความมั่นใจทางการเรียนส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพิ่มขึ้น โดยตัวแปรทำนายทั้งสามตัวสามารถอธิบายความแปรปรวนในตัวแปรตามได้เพียง 6.4% ในชั้นที่ 2 เมื่อตัวแปรการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคมถูกนำเข้าสู่สมการทำนาย พบว่าการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคมทำนายตัวแปรตามได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยสามารถตีความได้ว่า เมื่อระดับการเรียนรู้ทางอารมณ์และ

สังคมเพิ่มขึ้นส่งผลต่อระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่เพิ่มขึ้นตามไปด้วย โดย

ตัวแปรทำนายการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคมนี้เพียงตัวเดียวสามารถอธิบายความแปรปรวนในตัวแปรตามได้เพิ่มขึ้น 1.1% สุดท้ายเมื่อนำตัวแปรทำนายความสามารถทางเชาวน์ปัญญาเข้าสู่สมการพบว่า นอกจากความมั่นใจทางการเรียน การเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคมแล้ว ความสามารถทางเชาวน์ปัญญาเป็นอีกตัวแปรที่สามารถทำนายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยตัวแปรทำนายความสามารถทางเชาวน์ปัญญาเพียงตัวเดียวสามารถอธิบายความแปรปรวนของตัวแปรตามได้เพิ่มขึ้น 2%

สรุปตัวแปรที่สามารถทำนายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ได้แก่ ความมั่นใจทางการเรียน ($\beta = 0.229$) การเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคม ($\beta = 0.120$) และความสามารถทางเชาวน์ปัญญา ($\beta = 0.143$) โดยที่ตัวแปรความมั่นใจทางการเรียนเป็นตัวแปรที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมากที่สุด รองลงมาได้แก่ความสามารถทางเชาวน์ปัญญา และการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคม ตามลำดับ และทั้งสามตัวแปรทำนายสามารถทำนายตัวแปรตามได้เพียง 8.4% เท่านั้น

ตาราง 1 ผลการวิเคราะห์ถดถอยของชุดตัวแปรทำนายต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (N=429)

ตัวแปรทำนาย	ค่าสัมประสิทธิ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน (β)			ค่า r ชั้นตอนที่ 3	ค่า ΔR^2		
	ชั้นที่ 1	ชั้นที่ 2	ชั้นที่ 3		ชั้นที่ 1	ชั้นที่ 2	ชั้นที่ 3
อายุ	0.052	0.047	0.051	1.038			
ความมั่นใจทางการเรียน	0.254**	0.240**	0.229**	4.631			
การเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคม		0.109*	0.120*	2.429			
ความสามารถทางเชาวน์ปัญญา			0.143**	2.930			

หมายเหตุ $R^2 = 0.084$, * = $p < .05$, ** $p < .01$

6. สรุปผลการวิจัย

1. ความสามารถทางเชาวน์ปัญญาและการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคมของนักเรียนระดับปริญญาตรี มีความสัมพันธ์ทางบวกต่อกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

2. ความสามารถทางเชาวน์ปัญญาและการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคมมีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับปริญญาตรีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

7. อภิปรายผล

1. จากผลการวิจัยสามารถสรุปได้ว่า ความสามารถทางเชาวน์ปัญญา กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนมีความสัมพันธ์กันทางบวก ซึ่งผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุแบบเชิงชั้นโดยตัวแปรตามได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับปริญญาตรี พบว่าเมื่อตัวแปรทำนายความสามารถทางเชาวน์ปัญญาถูกนำเข้าสู่สมการทำนาย พบว่าความสามารถทางเชาวน์ปัญญาสามารถทำนายตัวแปรตามได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยสามารถตีความได้ว่าระดับความสามารถทางเชาวน์ปัญญาที่สูงส่งผลกระทบต่อระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้สูงขึ้นตามไปด้วย ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ Blood (1990) ศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถทางเชาวน์ปัญญาของนักเรียน โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนเกรด 4 จำนวน 75 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และแบบทดสอบวัดเชาวน์ปัญญา จากผลการศึกษาพบว่า เชาวน์ปัญหามีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกลุ่มตัวอย่าง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่

ระดับ .05 นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับศึกษาของ Jensen (1998) ที่ศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของความสามารถทางเชาวน์ปัญญาที่มีต่อการทำนายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ซึ่งจากผลการศึกษาพบว่าความสามารถทางเชาวน์ปัญญาองค์ประกอบด้าน g factor สามารถทำนายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้ และมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .75 และสอดคล้องกับการศึกษาของ จันทร ติยะวงศ์ (2528) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถทางเชาวน์ปัญญา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิตครูศาสตร์ชั้นปีที่ 1 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบทดสอบเมตริกซ์ก้าวหน้าขั้นสูง (Advanced Progressive Matrices-APM) จากการศึกษาพบว่าความสามารถทางเชาวน์ปัญญาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกลุ่มตัวอย่างมีความสัมพันธ์กันเชิงบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .14

2. จากผลการวิจัยสามารถสรุปได้ว่าการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคม กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนมีความสัมพันธ์กันทางบวก ซึ่งผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุแบบเชิงชั้นโดยตัวแปรตามได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับปริญญาตรี พบว่าเมื่อตัวแปรการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคมถูกนำเข้าสู่สมการทำนาย พบว่าการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคมสามารถทำนายตัวแปรตามได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยสามารถตีความได้ว่าเมื่อระดับการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคมเพิ่มขึ้นส่งผลกระทบต่อระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่เพิ่มขึ้นตามไปด้วย ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ Kramer และคณะ (2009), Payton และคณะ (2008), Romasz และคณะ (2004), และ Elias และคณะ (1997) พบว่าเมื่อระดับของการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคมของกลุ่มตัวอย่างเพิ่มสูงขึ้น ส่งผลกระทบต่อ

ทางการเรียนเพิ่มสูงขึ้นตามไปด้วย โดยสามารถอธิบายได้ว่าการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคมประกอบไปด้วยองค์ประกอบ 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการตระหนักรู้ตนเอง (Self-Awareness) ด้านการจัดการตนเอง (Self-Management) ด้านการตระหนักรู้สังคม (Social-Awareness) ด้านการรับผิดชอบต่อการตัดสินใจ (Responsible Decision Making) และด้านการสร้างสัมพันธภาพ (Relationship Skills) ซึ่งองค์ประกอบด้านต่างๆ เหล่านี้จะส่งผลให้นักศึกษาสามารถรับรู้และเข้าใจสิ่งต่างๆ รอบตัวที่เกิดขึ้นได้ตามความเป็นจริง สามารถควบคุมอารมณ์และการกระทำของตนให้แสดงออกได้อย่างเหมาะสม สามารถคิดตัดสินใจและแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งสามารถสื่อสารกับผู้อื่นและสร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่นได้เป็นอย่างดี ซึ่งปัจจัยเหล่านี้ล้วนเป็นสิ่งเป็นสิ่งสำคัญสำหรับการหล่อหลอมกระบวนการคิดแก้ไขปัญหาและสร้างวินัยในการเรียน โดยจะช่วยให้นักศึกษาสามารถพัฒนาศักยภาพในการเรียนได้ดียิ่งขึ้น และส่งผลผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้นตามไปด้วย

8. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลวิจัยไปใช้

1. ผู้สอนควรมีบทบาทในการเปิดโอกาสให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นในการทำกิจกรรมอย่างทั่วถึง เพื่อกระตุ้นให้นักศึกษาได้มีโอกาสฝึกฝนการแสดงออกทางความคิดที่เสริมสร้างการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคมของนักศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ผู้สอนควรมีบทบาทในการเปิดโอกาสให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการแสดงออกถึงความสามารถในการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคมในสถานการณ์สมมติอย่างทั่วถึง เพื่อกระตุ้นให้นักศึกษาได้มีโอกาสฝึกฝนการแสดงออกถึงความสามารถในการเรียนรู้

ทางอารมณ์และสังคมในสถานการณ์จริงได้อย่างถูกต้อง

3. ผู้สอนควรแจ้งผลการประเมินใบงานของนักศึกษาแต่ละคนให้ทราบในทุกกิจกรรม เพื่อเป็นข้อมูลย้อนกลับให้นักศึกษาได้ประเมินระดับการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคมด้วยตนเอง ซึ่งจะทำให้นักศึกษามีความสนใจในการทำกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง

4. ในส่วนของกิจกรรมกลุ่มแต่ละครั้งผู้สอนควรแบ่งกลุ่มนักศึกษาในการทำกิจกรรม โดยแบ่งกลุ่มให้นักศึกษาทุกคนสลับเปลี่ยนกลุ่มการทำกิจกรรมไปเรื่อยๆ เพื่อเปิดโอกาสให้นักศึกษาทุกคนได้ทำงานร่วมกันอย่างทั่วถึง ซึ่งจะช่วยให้นักศึกษาได้เรียนรู้ถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล การทำงานร่วมกับผู้อื่นในลักษณะต่างๆ รวมไปถึงได้ฝึกฝนวิคิด วิธีการทำงาน การแสดงออก และการแก้ไขปัญหา กลุ่มที่แตกต่างกันไปแต่ละสถานการณ์อย่างเหมาะสม

5. ในขณะที่ทำกิจกรรมทุกครั้งผู้สอนควรสังเกตและบันทึกพฤติกรรมการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคมของนักศึกษาเป็นรายบุคคล โดยเฉพาะอย่างยิ่งพฤติกรรมการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคมที่ไม่เหมาะสมของนักศึกษา แล้วนำมายกเป็นตัวอย่างคำถามของกิจกรรมในแต่ละครั้ง เพื่อกระตุ้นให้นักศึกษาช่วยกันคิดวิธีการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจริงในห้องเรียน และเป็นการให้ข้อมูลย้อนกลับแก่นักศึกษาที่แสดงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม ซึ่งจะช่วยให้นักศึกษาค้นดังกล่าวได้ตระหนักถึงพฤติกรรมของตนเองในทันที เนื่องจากนักศึกษบางคนไม่ทราบลักษณะและวิธีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของตนเอง

6. ควรส่งเสริมลักษณะกิจกรรมที่สอดคล้องกับการพัฒนาการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคมของนักศึกษาระดับปริญญาตรี เช่น กิจกรรมที่เข้าไปมี

ส่วนร่วมกับชุมชน และการให้บริการแก่ชุมชนในลักษณะจิตอาสา เป็นต้น (Wilhite & Silver, 2005)

9. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาระดับการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคมของนักเรียนระดับชั้นอื่นๆ เพื่อส่งเสริมให้นักศึกษาในทุกระดับชั้นเข้าใจและเห็นความสำคัญในการพัฒนาความสามารถในการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคมของตนเองมากขึ้น ซึ่งจะเป็นแนวทางในการป้องกันความเสี่ยงปัญหาทางพฤติกรรมของนักศึกษาที่มีประสิทธิภาพในอนาคต

2. ควรศึกษาตัวแปรทำนายอื่นๆ ที่สามารถทำนายผลการเรียนและการรับรู้ศักยภาพทางสังคมของนักศึกษาเพิ่มเติม เพื่อนำมาใช้เป็นข้อมูลย้อนกลับในการส่งเสริมผลการเรียน และคุณลักษณะการรับรู้ศักยภาพทางสังคมของนักศึกษาได้อย่างเหมาะสม

3. ควรพัฒนาแบบประเมินการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคม และแบบสอบถามเกี่ยวกับการรับรู้ศักยภาพทางสังคมนรูปแบบอื่นเพิ่มเติม เพื่อให้การวัดระดับการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคม และคุณลักษณะของการรับรู้ศักยภาพทางสังคมของนักศึกษามีความเที่ยง (Reliability) และความตรง (Validity) มากยิ่งขึ้น และจะช่วยให้สามารถวางแผนการแก้ไขปัญหาคารเรียนและพฤติกรรมทางสังคมที่ไม่เหมาะสมของนักศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

10. เอกสารอ้างอิง

- 1] กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข. (2553). *ข่าวสารกรมสุขภาพจิต ฉบับเดือนมกราคม 2553*. นนทบุรี: สำนักพัฒนาสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข.
- [2] จิรวดี จุลสำรวจ. (2552). *การศึกษาและการสร้างโมเดลการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อพัฒนา*

สมรรถภาพทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ของ โรงเรียน ในสังกัดเมืองพัทยา. วิทยานิพนธ์ปริญญาคุญบัณฑิต, สาขาวิชาจิตวิทยาการให้คำปรึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- [3] ปิยนากู สิทธิฤทธิ. (2549). *ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อการตระหนักรู้ตนเองของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในเขตพื้นที่การศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการวิจัยและสถิติการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.*
- [4] รังสิริศม์ นิลรัตน์ (2554). *การพัฒนาโปรแกรมการเรียนรู้ทางอารมณ์และสังคมสำหรับนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 4-6. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต, สาขาจิตวิทยาการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*
- [5] วาสิณี ชุ่มกิ่ง. (2549). *ผลของกิจกรรมกลุ่มที่มีต่อทักษะชีวิตด้านจิตพิสัยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต, สาขาวิชาการแนะแนวและให้คำปรึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น.*
- [6] วีระวัฒน์ ปันนิตามัย. (2542). *ความฉลาดทางอารมณ์ (EQ) คชนี้วัดความสุขและความสำเร็จของชีวิต. กรุงเทพฯ: เอ็กชเปอร์เน็ม.*
- [7] สมภรณ์ แผนสมบูรณ์. (2548). *ผลของโปรแกรมทักษะชีวิตเพื่อพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดจันทรส โมสร. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต, สาขาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.*

- [8] สกกล วรเจริญศรี. (2550). การศึกษาทักษะชีวิตการ
สร้างโมเดลกลุ่มฝึกอบรมเพื่อพัฒนาทักษะ
ชีวิตของนักเรียนวัยรุ่น. วิทยานิพนธ์ปริญญา
คุชฎีบัณฑิต, สาขาวิชาจิตวิทยาการให้
คำปรึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- [9] สายสุณีย์ สุกรเทมีย์. (2543). ศึกษาเปรียบเทียบ
เชาวน์ปัญญากับความฉลาดทางอารมณ์ของ
วิศวกร ครู พยาบาล นักร้อง และพระสงฆ์ที่
ประสบความสำเร็จ. วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต. สาขาวิชาจิตวิทยาอุตสาหกรรม
และองค์การ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- [10] สุนทรี ช่างโตสถิตสกุล. (2550). การพัฒนาความ
ฉลาดทางอารมณ์ด้านการตระหนักรู้ตนเอง
ของนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 4 โดยการจัดกิจกรรมกลุ่ม.
วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, สาขา
การศึกษาพิเศษ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิ
โรฒ.
- [11] สุรางค์ ไคว่ตระกูล. (2553). จิตวิทยาการศึกษา.
พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่ง
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- [12] อุดล นาคะโร (2551). การพัฒนาหลักสูตรเพื่อ
เสริมสร้างความสามารถในการจัดการ
ตนเองโดยใช้กิจกรรมแนะแนว สำหรับ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. วิทยานิพนธ์
ปริญญาคุชฎีบัณฑิต, สาขาการวิจัยและ
พัฒนาหลักสูตร มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิ
โรฒ
- [13] Bandura, A. (1989). *Social Learning Theory*,
Englewood Cliffs. New Jersey: Prentice
Hall.
- [14] Becker, M. H., Drachman, R. H. and Kirscht, J.
P. (1975). A new approach to explaining
sick-role behavior in low-income
populations. *American Journal of Public
Health*, 64(3), 197-206.
- [15] Beland, K. (2007). Social and emotional
learning hikes interest and resiliency.
Principal Leadership, 7, 24 - 29.
- [16] Bird, K. A., and Sultmann, W. F. (2010).
Social and emotional learning: Reporting a
system approach to developing
relationships, nurturing wellbeing and
invigorating learning. *Educational and
Child Psychology*, 27(1), 143155.
- [17] Bloom, B. S. (1971). *Handbook on formative
and summative evaluation of student
learning*. New York: McGrawHall.
- [18] Caldarella, P., Christensen, L., Kramer, T. J.,
and Kronmiller, K. (2009). Promoting
social and emotional learning in second
grade students: A study of the strong
start curriculum. *Early Childhood
Educational*, 37, 51 - 56.
- [19] CASEL. (2010). *The benefits of schoolbased
social and emotional learning programs:
Highlights from a major new report*.
Chicago, IL: Collaborative for Academic,
Social, and Emotional Learning. [Online].
Available from: <http://www.casel.org>
[2010, September 27].

- [20] Denham, S. A., and Weissberg, R. P. (2004). *Socialemotional learning in early childhood: What we know and where to go from here*. New York: Kluwer Academic/ Plenum Publishers.
- [21] Dodge, K. A., Laird, R., Lochman, J. E., Zelli, A., & Conduct Problems Prevention Research Group (2002). Multidimensional latent construct analyses of children's social information processing patterns: Correlations with aggressive behavior problems. *Psychological Assessment, 14*, 60-73.
- [22] Elias, M. J. (2009). Social emotional and character development and academics as a dual focus of educational policy. *Education Policy, 23*, 831 - 846.
- [23] Elliott, D. S., & Mihalic, S. (2004). Issues in disseminating and replicating effective prevention programs. *Prevention Science, 5*, 47-53.
- [24] Fishbein, M., and Ajzen, I. (1975). *Belief, attitude, intention and behavior: An introduction to theory and research*. Reading, Massachusetts: AddisonWesley Publishing.
- [25] Frey, K. S., Nolen, S. B., Edstrom, L. V. S., and Hirschstein, M. K. (2005). Effects of a school-based social emotional competence program: Linking children's goals, attributions, and behavior. *Applied Developmental Psychology, 26*, 171 - 200.
- [26] Gardner, H. (1999). *Intelligence reformed: Multiple intelligences for the 21st century*. New York: Basic Books.
- [27] Goleman, D. (1998) *Working with Emotional Intelligence*. New York: Bantam Books.
- [28] Guilford, J. P. (1988). Some changes in the structure-of-intellenct model. *Educational and Psychological Measurement 48*: 1-4.
- [29] Hansen, S. C. (2007). *The effect of language ability of internalizing students on improvement in strong kids: A social and emotional learning curriculum for students in grades 48*. Hawaii: Brigham Young University.
- [30] Hawkins, J. D., Catalano, F. R., and Miller, J. Y. (1992). Risk and protective factors for alcohol and other drug problems in adolescence and early adulthood: Implications for substance abuse and prevention. *Psychological Bulletin, 112*(1), 64-105.
- [31] Hearle, N. J. (2008). *Investigating the impact of social emotional interventions: An evaluation of the "Welcome to my life" program*. Vancouver: University of British Columbia.
- [32] Hromek, R., and Roffey, S. (2009). Promoting social and emotional learning with games "Its fun and we learn things". *Simulation and Gaming, 40*(5), 626644.
- [33] Isava, D. M. (2006). *An investigating the impact of social and emotional learning curriculum on problem symptoms and knowledge gains among adolescents in a*

- residential treatment center.* Eugene: University of Oregon.
- [34] Jessor, R., Donovan, E. J., & Costa, M. F. (1991). *Beyond adolescence: Problem behavior and young adult development.* Cambridge: Cambridge University Press.
- [35] Kanfer, F. H. (1980). *Self-management method.* New York: The Pergamon Press.
- [36] KidsMatter. (2008). Why social and emotional learning is important. Commonwealth of Australia: KidsMatter. [Online]. Available from: <http://www.kidsmatter.edu.au> [2010, September 27].
- [37] Koffka, K. (1978). *Encyclopedia of the social science.* New York: Macmillan.
- [38] Kramer, T. J., Caldarella, P., Christensen, L., and Shatzer, R. H. (2009). Social and emotional learning in the kindergarten classroom: Evaluation of the strong start curriculum. *Early Childhood Education, 37*, 303-309.
- [39] Mayer, J. D. and Salovey, P. (1997). *What is emotional intelligence?* New York: Basic Books.
- [40] Merrell, K. W., Juskelis, M. P., Tran, O. K., and Buchanan, R. (2008). Social and emotional learning in the classroom: Evaluation of strong kids and strong teens on students social emotional knowledge and symptoms. *Journal of Applied School Psychology, 24*(2), 209 - 224.
- [41] O'Brien, M. U., and Resnik, H. (2009). The Illinois SEL standards: Leading the way for school and student success. *Illinois Principals Association Building Leadership, 16*(7), 15.
- [42] Payton, J., et al. (2008). *The positive impact of social and emotional learning for kindergarten to eighth-grade students: Findings from three scientific reviews.* Chicago: Collaborative for Academic, Social, and Emotional Learning.
- [43] Piaget, J. (1971). *The theory of stages in cognitive development.* New York: McGraw-Hill.
- [44] Russell, R. L., and Hutzell, R. (2007). Promoting social and emotional learning through service learning art projects. *Art Education, 60*(3), 611
- [45] Strecher, V. J., & Rosenstock, I. M. (1997). *The health belief model.* Jossey-Bass, San Francisco, CA.
- [46] Washburn, I. J. (2010). Evaluation of a social emotional and character development program. Oregon: Oregon State University.
- [47] Westwood, P. (1997). *Commonsense Methods for Children with Special Needs.* London: Routledge.
- [48] Zins, J. E., Weissberg, R. P., Wang, M. C., and Walberg, H. J. (Eds.). (2004). *Building academic success on social and emotional learning: What does the research say?* New York: Teachers College Press.
- [49] Zins, J.E., and Elias, M.J. (2006). *Social and emotional learning.* Bethesda, MD: National Association of School Psychologists.

กลยุทธ์การตลาดของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่มีอิทธิพล ผลต่อการตัดสินใจ
เข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ในประเทศไทย

The Marketing Strategies of the Private Higher Education Institutes Influencing on Student
Decision Making to Study in the Private Higher Education Institutes of Thailand

The Effect of the Higher Education Institutes's Marketing Strategies (Strategies) on Students
Decision Making (Decision Making) to Study in the Private Higher Education Institute of Thailand

ดร.อภิวัฒน์ กาญจนวนิชย์กุล,¹ดร.วนิดา วาดีเจริญ,²

ดร.ชาติรี ไกรพิรพรรณ³ และ บัญชา เกิดมณี⁴

1 อาจารย์ประจำคณะบริหารธุรกิจสาขาการตลาด มหาวิทยาลัยธนบุรี

2 อาจารย์ประจำคณะบริหารธุรกิจ สาขาการจัดการ มหาวิทยาลัยธนบุรี

3 อาจารย์ประจำหลักสูตรบริหารธุรกิจคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

4 อธิการบดี มหาวิทยาลัยธนบุรี

บทคัดย่อ

บทความนี้นำเสนอการศึกษากลยุทธ์การตลาดของสถาบันการศึกษาเอกชนที่มีผล (อิทธิพล) ต่อการตัดสินใจของนักศึกษาที่เข้าศึกษาต่อในสถาบันการศึกษาเอกชนในประเทศไทย โดยมีวัตถุประสงค์การวิจัยครั้งนี้คือศึกษารูปแบบกลยุทธ์ทาง การตลาดในด้านผลิตภัณฑ์ ราคา สถานที่ และการส่งเสริมการตลาด ที่สถาบันอุดมศึกษาเอกชน นำมาใช้เพื่อเป็นเครื่องมือในการกระตุ้นให้นักเรียนชั้นระดับมัธยมปลายที่ต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา เลือกเข้าศึกษาในสถาบันของตนเอง ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษาเอกชนของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ประจำปีการศึกษา 2554 ของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน สังกัดทบวงมหาวิทยาลัยจำนวน 10 แห่ง และอาจารย์แนะแนว ผู้บริหารสถาบันการศึกษา ครอบคลุมพื้นที่ในภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้โดยสถาบันการศึกษาเอกชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ใช้เป็นแนวทางในการจัดทำกลยุทธ์ของ สถาบันเพื่อให้มีผลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อของนักศึกษา

ผลการวิจัยในเรื่องกลยุทธ์การตลาดของสถาบันการศึกษาเอกชนที่มีผล อิทธิพล ต่อการตัดสินใจของนักศึกษาที่เข้าศึกษาต่อในสถาบันการศึกษาเอกชนในประเทศไทย ได้แบ่งผลการวิเคราะห์ออกเป็น 6 ตอน คือ 1) การวิเคราะห์ข้อมูลถึงระดับความสำคัญของบุคคลแต่ละส่วนที่เกี่ยวข้องกับการสร้างกลยุทธ์ทางการตลาดในสถาบันการศึกษาเอกชน ซึ่งจากการศึกษาพบว่าระดับที่มีความสำคัญมากสำหรับบุคคลที่มีอิทธิพลในการกำหนดกลยุทธ์ของสถาบันการศึกษาเอกชนมากที่สุดคือ อธิการบดีและลำดับรองลงมาได้แก่ รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ, คณบดี และ

ผู้อำนวยการ ส่วนบุคคลที่มีอิทธิพล บทบาทในการกำหนดกลยุทธ์น้อยที่สุดคือฝ่ายวิชาการ 2) การวิเคราะห์ความคิดเห็นของนักศึกษาถึงปัจจัย ที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาในสถาบันการศึกษาเอกชน โดยแบ่งการพิจารณาออกตามกลยุทธ์ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคา ด้านสถานที่ และด้านการส่งเสริมการตลาด ซึ่งพบว่า กลยุทธ์ด้านผลิตภัณฑ์มีปัจจัยที่มีอิทธิพลในระดับมากที่สุดได้แก่ ชื่อเสียงผู้ก่อตั้ง บุคลากรผู้สอน ภาพลักษณ์ของสถาบัน อุปกรณ์การเรียนการสอน ความหลากหลายในสาขาวิชาที่สอน และจำนวนนักศึกษาในระดับปริญญาตรีกลยุทธ์ด้านสถานที่ ซึ่งปัจจัยที่มีผลต่อกลยุทธ์ด้านสถานที่มากที่สุดคือ ความสะดวกในการเดินทาง กลยุทธ์ด้านการส่งเสริมการตลาด ซึ่งปัจจัยที่มีอิทธิพลมากที่สุดคือ การให้ทุนสนับสนุนการศึกษา และการให้ผ่อนชำระค่าหน่วยกิต และ กลยุทธ์ด้านราคา ซึ่งมีปัจจัยสำคัญได้แก่ ค่าหน่วยกิต และค่าบำรุงการศึกษา 3) การวิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบถึงความคิดเห็นที่มีต่อระดับความสำคัญของปัจจัยต่าง ๆ ระหว่างสถาบันการศึกษาในส่วนกลาง และส่วนภูมิภาค พบว่านักศึกษาในทั้งสองส่วนไม่มีความคิดเห็นที่แตกต่างกัน กล่าวคือนักศึกษาทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ต่างก็มีความคิดเห็นที่มีต่อกลยุทธ์ทางการตลาดเหมือนกัน 4) การวิเคราะห์ถึงปัจจัยในกลยุทธ์แต่ละด้าน โดยหาความสัมพันธ์และจัดกลุ่มให้ปัจจัยในกลยุทธ์แต่ละด้าน พบว่าในกลยุทธ์ด้านผลิตภัณฑ์นั้นสามารถแบ่งปัจจัยได้ออกเป็นสองกลุ่มคือ ด้านนโยบายและผลงาน และอีกกลุ่มหนึ่งได้แก่ภาพลักษณ์และชื่อเสียง ส่วนกลยุทธ์ด้านราคาและด้านสถานที่นั้น ไม่สามารถแยกปัจจัยเป็นกลุ่มออกได้ สำหรับกลยุทธ์ด้านการส่งเสริมการตลาดนั้นสามารถแบ่งปัจจัยได้เป็น 2 กลุ่ม คือการสื่อสารโฆษณาประชาสัมพันธ์เพื่อให้เกิดการรับรู้ และ การส่งเสริมด้านราคา 5) การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐาน ว่า กลยุทธ์การตลาดที่แตกต่างกันของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนจะมีอิทธิพลผลต่อระดับการตัดสินใจเข้าศึกษาของนักศึกษาแตกต่างกัน พบว่ากลยุทธ์ด้านผลิตภัณฑ์มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจมากที่สุด รองลงมาคือกลยุทธ์ด้านสถานที่ รองลงมาคือกลยุทธ์ด้านส่งเสริมการตลาด และกลยุทธ์ด้านราคา มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจน้อย

1. ความเป็นมาและความสำคัญของการวิจัย

ในปัจจุบันสังคมไทยมีการแข่งขันทางการตลาดที่ทวีความรุนแรงมากขึ้น ส่งผลให้นักบริหารการตลาด และองค์กรธุรกิจต่างๆ มุ่ง พัฒนาและประยุกต์ใช้ หา กลยุทธ์ทางการตลาดใหม่ๆ วิธีการทางการตลาดทั้งกลยุทธ์ใหม่ๆ เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ เพื่อเพิ่มศักยภาพการแข่งขัน และช่วงชิงความได้เปรียบทางการตลาด โดยเฉพาะกลยุทธ์ที่เน้นศูนย์กลางไปยังผู้บริโภค (Customer Focus) เพื่อปรับตัวให้ทันกับยุคสมัย ดังนั้น การเรียนรู้จึงเป็นตลาดสำคัญ ที่มีการแข่งขันสูงมาก “ธุรกิจการศึกษา” จึงค่อยๆ เติบโตขึ้น โดยการศึกษาในระดับอุดมศึกษาในมหาวิทยาลัย การแข่งขันมีความรุนแรง ทำให้จำนวนนิสิตนักศึกษาใน

สถาบันอุดมศึกษาทั้งภาครัฐ และเอกชนลดลง บางแห่งมาก บางแห่งน้อย เนื่องจากมีสถาบันที่เปิดสอนมากขึ้น สถาบันอุดมศึกษาจึงต่างเร่งพัฒนาคุณภาพและใช้กลยุทธ์ต่างๆ เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายตัดสินใจเลือกเข้าศึกษา ซึ่งเห็นได้จากมีการเปิดหลักสูตรใหม่ๆ ทั้งในระดับปริญญาตรี โท และปริญญาเอก สถาบันที่เปิดดำเนินการสอนมานานและได้รับความเชื่อถือจากผู้บริโภคย่อมได้เปรียบสถาบันอื่นๆ โดยเฉพาะเมื่อมีการจัดอันดับโดยหน่วยงานต่างประเทศ ก็ยิ่งดึงดูดนิสิตนักศึกษาเข้าไปมากยิ่งขึ้น โดยปัจจัยที่ใช้ในการจัดอันดับก็หนีไม่พ้นความเก่าแก่ ความหลากหลายของสาขาวิชาผลงานวิจัย และการแข่งขันทั้งในประเทศและต่างประเทศ เพราะในโลกแห่งการแข่งขันทุกวันนี้ เวที

การศึกษาได้เปิดกว้างมากขึ้น อันเนื่องมาจากกระแสโลกไร้พรมแดน และการเปิดเสรีทางการค้าทำให้ไม่ได้แข่งขันเฉพาะกับตัวเองอีกต่อไป แต่เป็นการแข่งขันในระดับภูมิภาคไปจนถึงระดับโลก ความแตกต่างของการเรียนในประเทศที่เคยมีจุดแข็งที่ “กรณีศึกษาภายในประเทศ” ดีกว่าการเรียนในต่างประเทศ หรือการประหยัดค่าใช้จ่าย จึงไม่ใช่จุดแข็งของการแข่งขันอีกต่อไป นั่นเป็นเหตุผลสำคัญที่ทำให้สถาบันการศึกษาหลายๆ แห่งต้องเปิดกว้างในด้านความร่วมมือกับสถาบันการศึกษาที่มีชื่อเสียงจากต่างประเทศ และมหาวิทยาลัยระดับโลกหลายแห่งก็มาเปิดสอนอยู่ใกล้ๆ เช่น อังกฤษ สหรัฐอเมริกา ฮองกง สิงคโปร์และจีน เป็นต้น

มหาวิทยาลัยในประเทศไทยก็จะพบกับคู่แข่งเช่นจีน สิงคโปร์ ฮองกง อื่น ๆ ที่มีความพร้อมมากกว่า หากสถาบันการศึกษาไม่สามารถปรับตัวได้ทัน และสถาบันการศึกษายังไม่สนใจแนวโน้มการแข่งขันดังกล่าวนี้ อาจทำให้มาตรฐานการเรียนรู้อยู่ของไทยต่ำกว่าประเทศคู่แข่ง คุณภาพการศึกษา จึงเป็นสิ่งที่ธุรกิจการศึกษา ต้องใส่ใจ และหาทางพัฒนา เพราะผลผลิตของสถาบันเหล่านี้ก็คือ บัณฑิตซึ่งเป็นที่กำลังสำคัญในอนาคต คุณภาพของบัณฑิตสะท้อนถึงขีดความสามารถทางการแข่งขัน สำหรับมหาวิทยาลัยของรัฐก็ต้องเผชิญกับการออกนอกกระบวน (Autonomous) โดยต้องบริการแบบกึ่งธุรกิจ เพื่อความคล่องตัวและมีอิสระในการบริหารจัดการก็ต้องปรับตัวเช่นกัน

ในขณะที่สถาบันอุดมศึกษาเอกชนก็ต้องเข้าสู่เวทีการแข่งขันที่กำลังจะเปลี่ยนไปนี้กับการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนแล้วนั้น การใช้กลยุทธ์การตลาดเพื่อการเอาชนะใจกลุ่มลูกค้าเป้าหมาย จึงเป็นยุทธศาสตร์การบริหารสถาบันการอุดมศึกษาเอกชนที่สำคัญ จะต้องทุ่มเทงบประมาณในการดำเนินการ

หลากหลายวิธี จึงจะสามารถเข้าถึงใจคนรุ่นใหม่และทำให้สังคมทั่วไปยอมรับได้ซึ่งเป็นปัจจัยความสำเร็จของการดำเนินการบริหารจัดการสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ในฐานะที่ศึกษาหลักสูตรปริญญาตรีบัณฑิต สาขาบริหารเชิงบูรณาการ จึงเห็นความจำเป็นที่จะต้องศึกษา กลยุทธ์การตลาดของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของผู้เข้ามาเรียน และตัดสินใจเข้ามาศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน เพื่อนำความรู้ดังกล่าวไปใช้ในการบริหารจัดการ ให้สถาบันอุดมศึกษาเอกชนเจริญก้าวหน้าต่อไป

2. ประเด็นที่ศึกษา

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องได้ตั้งสมมติฐานการวิจัยไว้ดังนี้

1. กลยุทธ์การตลาดของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแตกต่างกันทำให้ความพึงพอใจเข้ามาศึกษาแตกต่างกัน
2. กลยุทธ์การตลาดที่แตกต่างกันของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนจะมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาของนักศึกษาแตกต่างกัน

3. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษากลยุทธ์การตลาดของสถาบันการศึกษเอกชนที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของนักศึกษาที่เข้าศึกษาต่อในสถาบันการศึกษเอกชนในประเทศไทย

4. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

สถาบันการศึกษเอกชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องใช้เป็นแนวทางในการจัดทำกลยุทธ์ของสถาบันเพื่อให้มีอิทธิพล ผลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อของนักศึกษา

5. นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ผู้ประกอบการธุรกิจ หมายถึง เจ้าของหรือผู้รับผิดชอบต่อการดำเนินงาน และวินิจฉัยชี้ขาดในปัญหาต่าง ๆ ทั้งด้านนโยบาย และเป็นผู้ใช้อำนาจหน้าที่ในการควบคุมการปฏิบัติงานของธุรกิจให้ เป็นไปตามการวินิจฉัยชี้ขาดในสถาบันอุดมศึกษา เอกชน

2. สถาบันอุดมศึกษาเอกชน หมายถึง สถาบันอุดมศึกษาที่จัดตั้งโดยเอกชนเพื่อดำเนินการ จัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษา ดำเนินการสอนถึงระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่าและอยู่ในการควบคุมของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา

3. กลยุทธ์การตลาด หมายถึง การค้นหาโอกาสทางการตลาดที่น่าสนใจและการพัฒนากลยุทธ์ และแผนการตลาดที่สามารถสร้างผลตอบแทนได้ซึ่งได้แก่ 4 ข้อคือส่วนประสมทางการตลาดประกอบด้วย ผลผลิต ราคาค่าบริการ ที่ตั้งของสถาบันอุดมศึกษา การส่งเสริมการตลาด

4. กลยุทธ์การบริหารจัดการธุรกิจบริการ หมายถึง เครื่องมือทางการตลาด ที่จำเป็นต้องใช้เพิ่มเติมจากส่วนประสมทางการตลาด สำหรับธุรกิจที่มีการให้บริการนั้นๆ ได้แก่ ตลาดภายใน คุณภาพการให้บริการ และการทำให้บริการแตกต่างจากคู่แข่ง

5. การประชาสัมพันธ์ หมายถึง การส่งเสริมสร้างความสัมพันธ์และความเข้าใจอันดีระหว่างองค์กร หรือสถาบันกับกลุ่มประชากรที่เกี่ยวข้อง เพื่อหวังผลในความร่วมมือและสนับสนุนจากประชาชน โดยใช้สื่อประชาสัมพันธ์ สื่อมวลชน โทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ กิจกรรมการเผยแพร่ในรูปแบบนิตยสารทั้งแบบเฉพาะและแบบมีส่วนร่วม ตามดัชนีตัวบ่งชี้ (Key Performance Indicator : KPI)

6. ประสมทางการตลาดหมายถึงปัจจัยซึ่งมี

อิทธิพลต่อการตัดสินใจการรับนักศึกษาให้เข้ามาศึกษา ประกอบด้วย

6.1. ผลผลิต (Product) หมายถึง การ

ให้ความรู้วิชาการตามหลักสูตรรวมถึงคุณภาพบัณฑิตการให้บริการ ความหลากหลายของหลักสูตร บริการการอำนวยความสะดวกให้กับนักศึกษา เช่น ห้องเรียนติดเครื่องปรับอากาศ หอพักสำหรับนักศึกษา ห้องสมุดทันสมัย,บริการคอมพิวเตอร์ทันสมัย ชื่อเสียงของสถาบันอุดมศึกษา จำนวนบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษา ความเชื่อถือในตัวผู้ประกอบการ สถาบันอุดมศึกษาเอกชน โดยอาศัยผลการรายงานการประเมินสถาบันอุดมศึกษาเอกชนของสำนักงานคณะกรรมการ

6.2. ราคาค่าบริการ (Price) หมายถึง

ค่าใช้จ่ายในการเรียนทั้งหมดที่สถาบันการศึกษาจัดเก็บจากนักศึกษามาตรฐานการศึกษา(สมส.) ความสามารถของบัณฑิต

6.3. ที่ตั้งของสถาบันอุดมศึกษา (Place)

หมายถึง สถานที่สถาบันอุดมศึกษาตั้งอยู่ รวมทั้งสภาพแวดล้อมรอบๆ สถาบันอุดมศึกษา ที่จอดรถ สะดวกสบายและปลอดภัย

6.4. การส่งเสริมการตลาด (Promotion)

หมายถึง การที่สถาบันอุดมศึกษาแจ้งกิจกรรม หรือข้อมูลข่าวสารให้บุคคลภายนอกได้รับรู้ ซึ่งได้แก่ การประชาสัมพันธ์ สื่อมวลชน โทรทัศน์ วิทยุ การประชาสัมพันธ์ และอื่นๆ

7. สถาบันการศึกษาของรัฐ หมายถึง

สถาบันอุดมศึกษาของรัฐบาลที่จัดการศึกษาในระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่า โดยสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

8. นักศึกษา หมายถึง ผู้เรียนในหลักสูตร

การศึกษาในระดับปริญญาตรี ในสถาบันศึกษา
อุดมศึกษาเอกชนในปี พศ.2554

6. วิธีดำเนินการวิจัย

ในการดำเนินการวิจัยเพื่อศึกษากลยุทธ์
การตลาดของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่มีผลอิทธิพล
ต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน
ในประเทศไทย มีการดำเนินการ 6 ขั้นตอน ดังนี้
ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาข้อมูลเพื่อจัดทำกรอบ
แนวคิดการวิจัย โดยมีการดำเนินการดังนี้

โฆษณา การประชาสัมพันธ์ และอื่นๆศึกษา
ค้นคว้าและรวบรวมทฤษฎีตลอดจนงานวิจัยและ
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับ แนวคิด ทฤษฎีและรูปแบบ ของ
กลยุทธ์ทางการตลาดที่สถาบันอุดมศึกษาเอกชน
นำมาใช้ในการดึงดูดความสนใจของผู้ที่เข้ามาศึกษา
และผู้ปกครองที่จะให้เด็กเข้ามาศึกษา

นำผลจากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องตามข้อ
1.1 มาสรุปเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย

ขั้นตอนที่ 2 นำกรอบแนวคิดที่งานวิจัยใช้
เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม ซึ่งเป็น
เครื่องมือในการวิจัย

ขั้นตอนที่ 3 กำหนดประชากรและกลุ่ม
ตัวอย่างที่จะทำการเก็บรวบรวมข้อมูลงานวิจัย

ขั้นตอนที่ 4 เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่ม
ตัวอย่างและทำการวิเคราะห์ข้อมูล

ขั้นตอนที่ 5 ทำการสรุปผลงานวิจัย

ขั้นตอนที่ 6 จัดทำกลยุทธ์ด้านการตลาด เพื่อ
เผยแพร่และพิจารณารูปแบบกลยุทธ์ที่จะนำมาใช้ใน
สถาบันศึกษาเอกชนยุทธที่จะนำมาใช้ในสถาบันศึกษา
เอกชน

7. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรงานวิจัยครั้งนี้แบ่งประชากร

ออกเป็น 2 กลุ่ม คือ

1. นักศึกษาชั้นปีที่ 1 ประจำปีการศึกษา 2554ของ
สถาบันศึกษาอุดมศึกษาเอกชน สังกัด
ทบวงมหาวิทยาลัย ซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น 268,979 คน

2. กลุ่มบุคคลากรระดับสูงในสถาบันศึกษา
อุดมศึกษาเอกชน ซึ่งได้แก่ ผู้บริหาร และอาจารย์แนะ
แนวการศึกษา

8. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

โดยใช้แบบสอบถามในการเก็บข้อมูล ซึ่ง
ภายในแบบสอบถาม แบ่งเป็นคำถามชนิดปลายปิด
(close-ended questionnaires) และชนิดเปิด (open-
ended questionnaires) จำนวน 62 ข้อ แบ่งออกเป็น 6
ส่วน ในแต่ละส่วนจะประกอบด้วยคำถามดังนี้

ส่วนที่ 1 : คำถามบุคคลผู้มีส่วนในการจัดทำ
กลยุทธ์ทางการตลาด จำนวน 9 ข้อ

ส่วนที่ 2 : คำถามเกี่ยวกับกลยุทธ์ด้านผลิตภัณฑ์
จำนวน 14 ข้อ

ส่วนที่ 3 : คำถามเกี่ยวกับกลยุทธ์ด้านราคา
จำนวน 6 ข้อ

ส่วนที่ 4 : คำถามเกี่ยวกับกลยุทธ์ด้านสถานที่
จำนวน 15 ข้อ

ส่วนที่ 5 : คำถามเกี่ยวกับกลยุทธ์ด้านการ
ส่งเสริมการตลาดจำนวน จำนวน 16 ข้อ

ส่วนที่ 6 : คำถามเกี่ยวกับข้อคิดและการ
คำแนะนำเพิ่มเติมจำนวน 2 ข้อ

9. ผลการวิจัยและการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลจากการเก็บรวบรวมข้อมูลของกลุ่ม
ตัวอย่างจากผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นนิสิตนักศึกษา

ชั้นปีที่ 1 ที่เข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน 10 สถาบัน กระจายการเก็บข้อมูลไปทั่วประเทศไทย ทั้ง 4 ภาค คือ กลุ่มภาคกลาง ภาคเหนือ ภาคใต้ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 1,000 คน

ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลและแปรผลการวิเคราะห์ข้อมูลของการวิจัยครั้งนี้ได้วิเคราะห์และนำเสนอ โดยแบ่งออกเป็น 6 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 : การวิเคราะห์ข้อมูลถึงระดับ

ความสำคัญของบุคคลแต่ละส่วนที่เกี่ยวข้องกับการสร้างกลยุทธ์ทางการตลาดในสถาบันการศึกษาเอกชน และทดสอบสมมติฐานว่าค่าเฉลี่ยของระดับความสำคัญของผู้บริหารในการสร้างกลยุทธ์ทางการตลาดให้แก่สถาบันศึกษาเอกชนอยู่ในเกณฑ์ระดับมาก

ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของนักศึกษาเกี่ยวกับบุคคลที่มีส่วนในการกำหนดกลยุทธ์ทางการตลาดให้แก่สถาบันการศึกษาเอกชน พบว่าบุคคลที่มีอิทธิพลในการกำหนดกลยุทธ์ของสถาบันการศึกษาเอกชนมากที่สุดคือ อธิการบดี ส่วนบุคคลที่มีบทบาทอิทธิพลคือฝ่ายวิชาการ

ตอนที่ 2 : การวิเคราะห์ความคิดเห็นของนักศึกษาถึงปัจจัยต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาในสถาบันการศึกษาเอกชน และทดสอบสมมติฐานว่า ค่าเฉลี่ยของระดับความสำคัญในปัจจัยแต่ละกลยุทธ์มีผลอยู่ในเกณฑ์ระดับมาก ต่อการตัดสินใจเลือกเข้าในสถานศึกษาเอกชน

โดยวิเคราะห์ความคิดเห็นของนักศึกษาถึงระดับความสำคัญของปัจจัยแต่ละส่วนที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาในสถาบันศึกษาเอกชน โดยคาดว่าปัจจัยในกลยุทธ์ด้านการตลาดในแต่ละด้าน ได้แก่ ด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคา ด้านสถานที่ และด้านการส่งเสริมการตลาดจะมีระดับคะแนนระดับ

ความสำคัญมากกว่า ซึ่งเป็นระดับคะแนนในเกณฑ์ของกลุ่มปัจจัยที่มีอิทธิพลในระดับมาก

จากการศึกษาพบว่ากลุ่มปัจจัยในกลยุทธ์ด้านผลิตภัณฑ์นั้นสามารถแบ่งระดับความสำคัญออกได้เป็น 2 กลุ่มคือ ระดับที่มีความสำคัญมากที่สุด ชื่อเสียงของผู้ก่อตั้งเป็นปัจจัยที่มีระดับความสำคัญมากที่สุด และปัจจัยที่มีความสำคัญน้อยที่สุด คือ เรื่องของการเน้นจำนวนนักศึกษาปริญญาเอก

จากการศึกษาพบว่า กลุ่มปัจจัยในกลยุทธ์ด้านราคา ปัจจัยเรื่องกำหนดยูกิต ค่าบำรุงการศึกษา ค่าบริการด้านข้อมูลสารสนเทศ และ ค่าบริการหอพัก นั้นปัจจัยในกลยุทธ์ด้านราคาทั้ง 4 ปัจจัยที่กล่าวมาแล้วข้างต้นมีความสำคัญต่อการกำหนดกลยุทธ์ทางการตลาดมาก ปัจจัยเรื่องค่าบริการอินเทอร์เน็ตและค่าบริการอื่น ๆ ไม่ได้มีความสำคัญมาก

จากการศึกษาพบว่า ปัจจัยเรื่อง ความสะดวกในการเดินทาง, ห้องสมุดที่ทันสมัย, สถานที่เรียนมีความสวยงาม, สถาบันในเครือที่เรียนอยู่ , ความสวยงามอาคารเรียนและห้องเรียน, ที่พักผ่อน ที่กล่าวจากการศึกษาพบว่า ปัจจัยเรื่อง ความสะดวกในการเดินทาง, ห้องสมุดที่ทันสมัย, สถานที่เรียนมีความสวยงาม, สถาบันในเครือที่เรียนอยู่ , ความสวยงามอาคารเรียนและห้องเรียน, ที่พักผ่อน ที่กล่าวมาแล้วข้างต้นมีความสำคัญต่อการกำหนดกลยุทธ์ทางการตลาดมากคงมีเพียงปัจจัยเรื่อง ห้องบริการอินเทอร์เน็ต, ความพอเพียงของสถานที่จอดรถ 1 ปัจจัยเรื่องห้องบริการอินเทอร์เน็ตและสถานที่จอดรถ จึงยอมรับ H_0 และปฏิเสธ H_1 หมายความว่าปัจจัยเรื่อง ห้องบริการอินเทอร์เน็ต, ความพอเพียงของสถานที่จอด

รถ และสนามกีฬา ไม่ได้มีคะแนนความสำคัญที่มากกว่า 2.51 (ตารางที่ 4)

จากการศึกษาพบว่า ระดับความสำคัญของปัจจัยในกลยุทธ์ด้านการส่งเสริมการตลาดนั้นมีเพียงปัจจัย ทุนสนับสนุนด้านการศึกษา และ ค่าบำรุงการศึกษา เท่านั้นที่มีความสำคัญอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนปัจจัยอื่นนั้นอยู่ในระดับที่มีความสำคัญมาก = โดยปัจจัยที่มีความสำคัญน้อยที่สุด คือ การประเมินคุณภาพและจัดอันดับสถาบัน

ปัจจัยเรื่องผลตอบแทน Commission กับผู้แนะนำ, การประชาสัมพันธ์ทางสื่อโทรทัศน์ และการประชาสัมพันธ์ทางสื่อวารสารและปัจจัยเรื่องจ่ายผลตอบแทนค่าแนะนำ Commission กับผู้แนะนำการประชาสัมพันธ์ทางสื่อโทรทัศน์ และการประชาสัมพันธ์ทางสื่อวารสารไม่ได้มีความสำคัญมาก

ตอนที่ 3 : โดยสรุปจะพบว่าความคิดเห็นของนักศึกษาในการให้ระดับความสำคัญของปัจจัยในกลยุทธ์แต่ละด้าน ที่มีอิทธิพล ส่วนในการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาในสถาบันการศึกษาเอกชนในแต่ละพื้นที่นั้นไม่มีความแตกต่างกันหรืออีกนัยหนึ่งคือนักศึกษาทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาคมีความคิดเห็นต่อปัจจัยต่าง ๆ ในการพิจารณาเลือกสถานศึกษาเอกชนเหมือนกัน

ตอนที่ 4 : การวิเคราะห์ถึงปัจจัยในกลยุทธ์แต่ละด้าน โดยหาความสัมพันธ์และจัดกลุ่มให้ปัจจัยในกลยุทธ์แต่ละด้าน (Factor Analysis) เพื่อจัดกลุ่มปัจจัยที่มีอิทธิพล ผลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อในด้าน

ผลิตภัณฑ์ จากผลการวิเคราะห์ปัจจัยด้านกลยุทธ์ที่เกี่ยวข้องกับผลิตภัณฑ์ ที่มีอิทธิพล ผลต่อการพิจารณาเลือกเข้าศึกษา เรียนในสถาบันการศึกษา เอกชน โดยใช้วิธีการวิเคราะห์แบบ Principal Component Analysis ได้ปัจจัยทั้งสิ้น 3 ปัจจัยคือ

ปัจจัยที่ 1 : ผลงานและนโยบาย ซึ่งประกอบด้วย

- ข้อ 7 อุปกรณ์การเรียนการสอนและเทคโนโลยีสารสนเทศ
- ข้อ 1 เน้นคุณภาพศิษย์เก่าที่สำเร็จการศึกษา
- ข้อ 12 การวิจัยที่สร้างประโยชน์ให้สังคม
- ข้อ 5 การให้บริการความรู้วิชาการต่อสังคมและบริการห้องสมุด
- ข้อ 13 เน้นภาษาต่างชาติในการเรียนการสอน
- ข้อ 4 เครือข่ายความร่วมมือจากมหาวิทยาลัยต่างประเทศ

ปัจจัยที่ 2 : ชื่อเสียงและบุคลากร ซึ่งประกอบด้วย

- ข้อ 14 ชื่อเสียง ผู้ก่อตั้ง
- ข้อ 6 บุคลากรผู้สอน
- ข้อ 3 ชื่อเสียงภาพลักษณ์ของสถาบันอันยาวนาน
- ข้อ 2 ความหลากหลายของวิชาที่สอน

ปัจจัยที่ 3 : ปัจจัยด้านจำนวนนักศึกษาในแต่ละระดับการศึกษา ซึ่งประกอบด้วย

- ข้อ 9 เน้นจำนวนนักศึกษาปริญญาตรี
 - ข้อ 10 เน้นจำนวนนักศึกษาปริญญาโท
 - ข้อ 11 เน้นจำนวนนักศึกษาปริญญาเอก
- ดังนั้นกลุ่มปัจจัยกลุ่มที่หนึ่ง ซึ่งได้แก่ผลงานและนโยบายของสถาบัน จึงมีความสำคัญต่อกลยุทธ์ด้านผลิตภัณฑ์มากที่สุด

จากผลการวิเคราะห์ปัจจัยด้านกลยุทธ์ที่เกี่ยวข้องกับราคา ที่มีอิทธิพล ผลต่อการพิจารณาเลือกเข้าศึกษา เรียนในสถาบันการศึกษา เอกชน โดยใช้วิธีการวิเคราะห์แบบ Principal Component Analysis ได้ปัจจัยทั้งสิ้น 2 ปัจจัยคือ

ปัจจัยที่ 1: ค่าใช้จ่ายหลักในการศึกษา ซึ่งประกอบด้วย

- ข้อ 1 ค่าหน่วยกิต
- ข้อ 2 ค่าบำรุงการศึกษา
- ข้อ 3 ค่าบริการหอพัก
- ข้อ 4 ค่าบริการด้านข้อมูลสารสนเทศ
- ข้อ 5 ค่าบริการอินเทอร์เน็ต

ปัจจัยที่ 2 ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ซึ่งประกอบด้วย

- ข้อ 6 ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ

จากปัจจัยข้อมูลเกี่ยวกับกลยุทธ์ด้านสถานที่ ซึ่งมีทั้งหมด 9 ข้อ เมื่อนำมาวิเคราะห์ปัจจัย (Factor Analysis) เพื่อจัดกลุ่มปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อในด้านสถานที่

จากผลการวิเคราะห์ปัจจัยด้านกลยุทธ์ที่เกี่ยวข้องกับสถานที่ ที่มีผลต่อการพิจารณาเลือกเรียนในสถาบันการศึกษาเอกชน โดยใช้วิธีการวิเคราะห์แบบ Principal Component Analysis

จากปัจจัยข้อมูลเกี่ยวกับกลยุทธ์ด้านการส่งเสริมการตลาด ซึ่งมีทั้งหมด 17 ข้อ เมื่อนำมาวิเคราะห์ปัจจัย (Factor Analysis) เพื่อจัดกลุ่มปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อในด้านการส่งเสริมการตลาด

จากผลการวิเคราะห์ปัจจัยด้านกลยุทธ์ที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการขาย ที่มีผลต่อการพิจารณาเลือกเรียนในสถาบันการศึกษาเอกชน โดยใช้วิธีการวิเคราะห์แบบ Principal Component Analysis ได้ปัจจัยทั้งสิ้น 2 ปัจจัยคือ

ปัจจัยที่ 1 : การสื่อสารเพื่อส่งเสริมการรับรู้ ซึ่งประกอบด้วย

- ข้อ 15 การประเมินคุณภาพและจัดอันดับสถาบัน
- ข้อ 16 นิทรรศการประชาสัมพันธ์สถาบัน

ข้อ 7 ให้สัมพันธ์ภาพบุคลากรศิษย์เก่า ประชาสัมพันธ์สถาบัน ศูนย์บริการรับสมัครและสอบคัดเลือกประจำภูมิภาค

ข้อ 9 ครูแนะแนวโรงเรียนในเครือข่าย

ข้อ 10 การประชาสัมพันธ์ทางสื่อวิทยุ

ข้อ 14 การประชาสัมพันธ์ทางสื่อป้ายโฆษณา

ข้อ 8 Commission กับผู้แนะนำ

ข้อ 11 การประชาสัมพันธ์ทางสื่อโทรทัศน์

ข้อ 13 การประชาสัมพันธ์ทางสื่อวารสาร

ข้อ 12 การประชาสัมพันธ์ทางสื่อหนังสือพิมพ์

ข้อ 6 บริการรถรับส่ง

ปัจจัยที่ 2 : ทุนการศึกษาและค่าใช้จ่าย ซึ่งประกอบด้วย

ข้อ 1 ทุนสนับสนุนด้านการศึกษา

ข้อ 4 ค่าบำรุงการศึกษา

ข้อ 5 การผ่อนชำระค่าหน่วยกิต

ข้อ 2 ทุนสนับสนุนด้าน

ศิลปวัฒนธรรม

ข้อ 3 ทุนสนับสนุนด้านกีฬา

ดังนั้นกลุ่มปัจจัยกลุ่มที่หนึ่ง จึงมีความสำคัญต่อกลยุทธ์ด้านการส่งเสริมการตลาดมาก

ตอนที่ 5 : การวิเคราะห์ความคิดเห็นของนักศึกษาถึงระดับความสำคัญของกลยุทธ์แต่ละด้าน และการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐาน ที่คาดว่ากลยุทธ์ทางการตลาดในแต่ละด้านมีอิทธิพล ผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาในสถาบันศึกษาเอกชนจะมีระดับความสำคัญมาก

ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของนักศึกษาถึงระดับความสำคัญของกลยุทธ์แต่ละด้านว่ามีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาในสถาบันการศึกษาเอกชนมากน้อยแตกต่างกัน

โดยสรุปจะพบว่า กลยุทธ์ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ กลยุทธ์ด้านผลิตภัณฑ์, กลยุทธ์ด้านราคา, กลยุทธ์ด้านสถานที่ และกลยุทธ์ด้านการส่งเสริมการตลาด ล้วนมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาในสถาบันศึกษาเอกชนของนักศึกษาทั้งสิ้น

กลยุทธ์ที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจมากที่สุดคือกลยุทธ์ด้านผลิตภัณฑ์ และเมื่อพิจารณาถึงปัจจัย กลยุทธ์ที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจน้อยที่สุดคือกลยุทธ์ด้านราคา

10.สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยในเรื่องกลยุทธ์การตลาดของสถาบันการศึกษาเอกชนที่มีอิทธิพล ผลต่อการตัดสินใจของนักศึกษาที่เข้าศึกษาต่อในสถาบันการศึกษาเอกชนในประเทศไทย ได้แบ่งผลการวิเคราะห์ออกเป็น 6 ตอน คือ

ตอนที่ 1 : การวิเคราะห์ข้อมูลถึงระดับความสำคัญของบุคคลแต่ละส่วนที่เกี่ยวข้องกับการสร้างกลยุทธ์ทางการตลาดในสถาบันการศึกษาเอกชน ซึ่งจากการศึกษาพบว่า พบว่า บุคคลในทุกระดับมีความสำคัญต่อการกำหนดกลยุทธ์ของสถาบัน ศึกษาเอกชน โดยสามารถแบ่งระดับความสำคัญออกได้เป็น 2 กลุ่มคือ ระดับที่มีความสำคัญมากที่สุด และระดับที่มีความสำคัญมากสำหรับบุคคลที่มีอิทธิพลในการกำหนดกลยุทธ์ของสถาบันการศึกษาเอกชนมากที่สุดคือ อธิการบดีและลำดับรองลงมาได้แก่ รองอธิการบดี ฝ่ายวิชาการ, คณบดี และ ผู้อำนวยการ ส่วนบุคคลที่มี

อิทธิพล บทบาทในการกำหนดกลยุทธ์น้อยที่สุดคือฝ่าย วิชาการ

ตอนที่ 2 : การวิเคราะห์ความคิดเห็นของนักศึกษาถึงปัจจัยต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาในสถาบันการศึกษาเอกชน โดยแบ่งการพิจารณาออกตามกลยุทธ์ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคา ด้านสถานที่ และด้านการส่งเสริมการตลาด ซึ่งพบว่า กลยุทธ์ด้านผลิตภัณฑ์มีปัจจัยที่มีอิทธิพลในระดับมากที่สุดได้แก่ ชื่อเสียงผู้ก่อตั้ง บุคลากรผู้สอน ภาพลักษณ์ของสถาบัน อุปกรณ์การเรียนการสอน ความหลากหลายในสาขาวิชาที่สอน และจำนวนนักศึกษาในระดับปริญญาตรี

กลยุทธ์ด้านสถานที่ ซึ่งปัจจัยที่มีอิทธิพล ผลต่อกลยุทธ์ด้านสถานที่มากที่สุดคือ ความสะดวกในการเดินทาง กลยุทธ์ด้านการส่งเสริมการตลาด ซึ่งปัจจัยที่มีอิทธิพลมากที่สุดคือ การให้ทุนสนับสนุนการศึกษา และการให้ผ่อนชำระค่าหน่วยกิต และ กลยุทธ์ด้านราคา ซึ่งมีปัจจัยสำคัญได้แก่ ค่าหน่วยกิต และค่าบำรุง การศึกษา

ตอนที่ 3 : การวิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบถึงความคิดเห็นที่มีต่อระดับความสำคัญของปัจจัยต่าง ๆ ระหว่างสถาบันการศึกษาในส่วนกลาง และส่วนภูมิภาค พบว่านักศึกษาในทั้งสองส่วนไม่มีความคิดเห็นที่แตกต่างกัน กล่าวคือนักศึกษาทั้งในส่วนกลาง และส่วนภูมิภาค ต่างก็มีความคิดเห็นที่มีต่อกลยุทธ์ทางการตลาดเหมือนกัน

ตอนที่ 4 : การวิเคราะห์ถึงปัจจัยในกลยุทธ์แต่ละด้าน โดยหาความสัมพันธ์และจัดกลุ่มให้ปัจจัยในกลยุทธ์แต่ละด้าน พบว่าในกลยุทธ์ด้านผลิตภัณฑ์นั้น สามารถแบ่งปัจจัยได้ออกเป็นสองกลุ่มคือ ด้านนโยบายและผลงาน และอีกกลุ่มหนึ่งได้แก่ภาพลักษณ์ และชื่อเสียง ส่วนกลยุทธ์ด้านราคาและด้านสถานที่นั้น ไม่สามารถแยกปัจจัยเป็นกลุ่มออกได้ สำหรับกลยุทธ์

ด้านการส่งเสริมการตลาดนั้นสามารถแบ่งปัจจัยได้เป็น 2 กลุ่ม คือการสื่อสาร โฆษณาเพื่อให้เกิดการรับรู้ และการส่งเสริมด้านราคา

ตอนที่ 5 : การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐาน ว่า กลยุทธ์การตลาดที่แตกต่างกันของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนจะมีอิทธิพล ผลต่อระดับการตัดสินใจเข้าศึกษาของนักศึกษาแตกต่างกัน พบว่ากลยุทธ์ด้านผลิตภัณฑ์มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจมากที่สุด

รองลงมาคือกลยุทธ์ด้านสถานที่ รองลงมาคือกลยุทธ์ด้านส่งเสริมการตลาด และกลยุทธ์ด้านราคา มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจน้อยที่สุด

11. ข้อเสนอแนะ

การแข่งขันของ การศึกษาในระดับอุดมศึกษามีความรุนแรงขึ้น นอกจากการแข่งขันกันเองของมหาวิทยาลัยเอกชน ที่มีการเปิดตัวเพิ่มขึ้นมาก แล้วยังต้องประสพกับคู่แข่งที่เป็นของภาครัฐ ซึ่งได้แก่ วิทยาลัย และสถาบันราชภัฏ ที่ปรับระดับฐานะขึ้นเป็นมหาวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยของภาครัฐ (สถาบันราชภัฏ สถาบันราชมงคล) ซึ่งมีความได้เปรียบในด้านค่าใช้จ่ายที่ถูกกว่ามหาวิทยาลัยเอกชน แต่หากเปรียบเทียบถึงจุดแข็งของมหาวิทยาลัยเอกชนเทียบกับวิทยาลัยหรือมหาวิทยาลัยราชภัฏนั้น จะพบว่า มีความได้เปรียบในเรื่องของชื่อเสียง ความน่าเชื่อถือ และคุณภาพของการศึกษามากกว่า เนื่องจากมหาวิทยาลัยเอกชนจะมีความพร้อมในด้านของบุคลากรผู้สอนที่มักเชิญผู้มีชื่อเสียงมาเป็นอาจารย์พิเศษ และมีอุปกรณ์เทคโนโลยีในการเรียนการสอนที่ทันสมัยกว่า

ดังนั้นสถาบันการศึกษาเอกชนควรเพิ่มความแข็งแกร่งในการแข่งขันด้วยประเด็นดังต่อไปนี้

ประเด็นที่ 1 การแข่งขันในธุรกิจการศึกษาในปัจจุบันใช้กลยุทธ์ Product Differentiation (ของ ไม

เคิล อี.พอดเตอร์) โดยสร้างจุดเด่นที่แตกต่างจากตลาดและคู่แข่ง ซึ่งจุดเด่นดังกล่าวจะออกมาในลักษณะการจัดตั้งหลักสูตรเฉพาะทาง หรือการเรียนสอง – สามภาษา หรือการสร้างแตกต่างจากการมีพันธมิตรจากต่างประเทศสนับสนุน

ประเด็นที่ 2 การเปิดหลักสูตรวิชาเรียนที่เฉพาะและหลากหลายเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของตลาดนั้น สิ่งสำคัญคือสถาบันควรมีความพร้อมและสมบูรณ์เพียงพอต่อการเรียนการสอนในหลักสูตรดังกล่าว เพราะหากจัดการเรียนหรือสอนขึ้นทั้งที่ไม่มีความพร้อมอย่างแท้จริง บัณฑิตที่จบการศึกษาออกไปจะไม่มีคุณภาพพอจะส่งผลในระยะยาว เพราะธุรกิจการศึกษานั้นต่างจากธุรกิจอื่น ๆ อย่างชัดเจน เพราะขึ้นอยู่กับคุณภาพและความน่าเชื่อถือเป็นสิ่งสำคัญ การปรับภาพลักษณ์ที่เป็นเพียงสิ่งฉาบฉวยจะเกิดผลลบในระยะยาว

ประเด็นที่ 3 แนวทางในอนาคต สถาบันศึกษาควรมีความชัดเจนในภาพลักษณ์และความถนัดเฉพาะด้าน (Core Competency) ของตนเอง เช่น เป็นมหาวิทยาลัยที่เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยี วิศวกรรม, หรือ ด้านบริหารธุรกิจ และสร้างให้เป็นจุดขายที่โดดเด่น ซึ่งจะช่วยลดการแข่งขันจากตลาดรวมลงได้

เอกสารอ้างอิง

- [1] กิ่งทอง ไบทอง, 2546.กลยุทธ์และนโยบายธุรกิจ. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช,
- [2] นวรัฐ ติระพันธ์, 2547.การจัดการเชิงกลยุทธ์ของอุตสาหกรรมไวน์ในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

- [3] บังอร สัตยวณิช, 2539. การวางแผนการสร้างภาพลักษณ์ของมหาวิทยาลัยบูรพา. การศึกษาค้นคว้าอิสระ ศศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- [4] ปรีชา วอนขอพร, 2525. หลักการตลาด. กรุงเทพฯ: อักษรพิทยา
- [5] พะยอม วงศ์สารศรี, 2536. องค์การและการจัดการ. พิมพ์ครั้งที่ 5 กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์
- [6] พักตร์ผจง วัฒนสินธุ์ และพสุ เดชะรินทร์, 2542. การจัดการเชิงกลยุทธ์และนโยบายธุรกิจ. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- [7] เพ็ญศรี วายวานนท์, 2537. การจัดการทรัพยากรคน. พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ: โครงการส่งเสริมเอกสารวิชาการ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
- [8] ยูพิน จำพันธ์, 2543. ปัจจัยทางการตลาดที่มีผลต่อการซื้อสินค้า Brand Name ที่นำเข้าจากต่างประเทศในห้างสรรพสินค้า. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีปทุม
- [9] วิทวัส รัชตะวรรณ, 2541. การศึกษาความคิดเห็นที่มีต่อสื่อโฆษณาที่ใช้รณรงค์รับสมัครนักศึกษาใหม่ของ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. วิทยานิพนธ์ศศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีปทุม
- [10] วีระชาติ จิววงษ์, 2543. กลยุทธ์ในการดำเนินธุรกิจการไอเคะในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. รายงานการศึกษา ค้นคว้าอิสระ ศศ.ม. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
- [11] ศิริวรรณ เสรีรัตน์, 2539. การบริหารการโฆษณาและการส่งเสริมการตลาด. กรุงเทพฯ: พัฒนาศึกษาศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ, 2539. การบริหารการตลาดยุคใหม่. กรุงเทพฯ: บริษัทวิสิทธิ์พัฒนาจำกัด
- [12] สมพงษ์ เกษมสิน. การบริหารงานบุคคลแผนใหม่. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช, 2526.
- [13] อุษณีย์ จิตตะปาโล และ วุฒิกกร สินธุวาทีน, 2543. พฤติกรรมในการตัดสินใจของผู้บริโภคในการใช้บริการ และกลยุทธ์ทางการตลาด. กรุงเทพฯ: ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ ทบวงมหาวิทยาลัย, 2541. รายงานประจำปี 2541, ทบวงมหาวิทยาลัย. กรุงเทพมหานคร: ไม่ปรากฏสถานที่พิมพ์. ทบวงมหาวิทยาลัย, 2541. สมาคมสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ทองกวาง.
- [14] ประกอบ คุปรัตน์ และคณะ, 2533. โครงการวางแผนคณิตศึกษาระยะยาว 15 ปี (2531-2534) โครงการวิจัยที่ 4.1 เรื่องบทบาทอุดมศึกษาเอกชน. กรุงเทพมหานคร: สำนักบริการวิชาการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- [15] พาชิตชนัด ศิริพานิช และอุบลรัตน์ สานแสงจันทร์, 2532. ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาโท. วารสารพัฒนาบริหารศาสตร์. กรุงเทพมหานคร: สถาบันบัณฑิตบริหารศาสตร์
- [16] สมาคมสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย, 2533. การบริหารสถาบันอุดมศึกษาเอกชน. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย กองสถาบันอุดมศึกษา. สำนักกิจการสถาบันอุดมศึกษาเอกชน สำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย, 2539. รายงานสถิติ/ข้อมูล

- สถาบันอุดมศึกษาเอกชน ปีการศึกษา 2537-2539.
- [17] กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ประกายพริ้ง.
สำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย, 2539.
แผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา ฉบับที่ 8 (พ.ศ.2540-2544). กรุงเทพมหานคร : เนติ
กุลการพิมพ์.
- [18] สุภร เสรีรัตน์, 2544. พฤติกรรมผู้บริโภค.
พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : เออาร์ บิสิเนส
เพรส.
- [19] สุปัญญา ไชยชาญ, 2543. การวิจัยการตลาด.
พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : พี.เอ. ลิฟวิ่ง จำกัด.
- [20] ศิริชัย พงษ์วิชัย, 2546. การวิเคราะห์ข้อมูล
ทางสถิติด้วยคอมพิวเตอร์. กรุงเทพฯ:
สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- [21] อุดลย์ จาตุรงค์กุล, 2534. พฤติกรรมผู้บริโภค.
กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- [22] Bovee, Courtland L. and others, 1993.
Management, New York:
- [22] Mc Graw-Hill, Inc.Channay, R., 1969.
Vacational Values of Children as They
Relate to Economic Community Grade
Level, Sex and Parental Occupational Level.
Dissertation_Abracts International. New
York: 2957-2559-A.
- [22] Kreach, D.,R.S. Crutchfile and E.L.
Ballachey, 1962. Individual in Society, New
York: McGraw Hill Book Company
- [23] Rogers, E.M, 1964. Diffusion of Innoration.
New York: The Free Press.

แนวคิดเรื่อง “ประชาธิปไตย” ในสยาม

The Concept of “Democracy” in Siam

ตำราญ ผลิตี¹¹ศูนย์ศิลปวัฒนธรรม, มหาวิทยาลัยธนบุรี, itee007@hotmail.com

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา แนวความคิดในเรื่องการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยในประเทศสยามก่อนการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ.2475

ผลการศึกษาพบว่า แนวคิดเรื่อง “ประชาธิปไตย” เริ่มเข้ามาในประเทศสยามอย่างชัดเจนตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 5 การส่งพระบรมวงศานุวงศ์ชั้นสูงและข้าราชการไปศึกษาต่างประเทศ ทำให้มีการรับและนำเอาแนวคิดดังกล่าวเข้ามาเผยแพร่ในประเทศสยาม โดยมีเหตุการณ์สำคัญอย่างน้อย 3 เหตุการณ์ ที่แสดงให้เห็นอย่างชัดเจนถึงการเข้ามาของแนวคิดเรื่องประชาธิปไตย คือ การถวายนามคิดเห็นเรื่องการเปลี่ยนแปลงการปกครองเมื่อปีพุทธศักราช 2427 หรือ ร.ศ. 103 กรณี “กบฏ ร.ศ.130” และการปฏิวัติเปลี่ยนแปลงการปกครองใน พ.ศ.2475 แสดงให้เห็นถึงระยะเวลาและความยุ่งยากนานัปการกว่าที่จะมีการเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์มาเป็นประชาธิปไตย

คำสำคัญ: ประชาธิปไตย, แนวคิด, ประเทศสยาม

ABSTRACT

The objective of this study is to investigate the concept of democracy in Siam before the 1932 revolution.

The result shows the concept of democracy obviously came to Siam and disseminate since King Rama V. The adoption of this concept was mainly from the royal family and public servants who had the opportunities to study abroad. There are three important events in which apparently support these notices (1) presenting the proposal of 1884 revolution (2) palace revolt of 1912, and (3) the Siamese revolution of 1932 or the Siamese Coup d'état of 1932. These events displayed long-duration problems before democratic reform.

KEYWORDS: Democracy, concepts, Siam

1. บทนำ

นักประวัติศาสตร์เชื่อว่า การปกครองในระบอบประชาธิปไตยไม่ใช่ระบบการปกครองที่เกิดขึ้นในยุโรปก่อน หากแต่ลักษณะดังกล่าวน่าจะมีขึ้นมาตั้งแต่สมัยโบราณแล้ว นครเอเธนของกรีกโบราณน่าจะเป็นหลักฐานได้อย่างดีว่ามีทำให้เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นกับสมาชิกของสังคม โดยการที่ในแต่ละชนเผ่าจะมีการส่งผู้แทนของตัวเองมาร่วมประชุมเพื่อตกลงเรื่องใดๆ ก็ตามที่เกี่ยวข้องกับตนเอง ต่อมาความยุ่งยาก ลำบากในการใช้ระบบดังกล่าวส่งผลให้มีการเปลี่ยนแปลงระบบมาเป็นการปกครองแบบคนเดียวในการตัดสินใจ ที่เราเรียกว่า “สมบูรณาญาสิทธิราชย์” ซึ่งมีการใช้กันมาทั่วโลก แม้ปัจจุบันระบบดังกล่าวก็ยังมีการใช้กันอยู่

ประชาธิปไตย หมายถึง การปกครองที่ประชาชนเป็นใหญ่ รากศัพท์มาจากคำว่า **ประชา + อธิปไตย** คือ **ประชาชน + อำนาจสูงสุด** หมายความว่า **ประชาชนมีอำนาจสูงสุดในการปกครอง**

อับบราฮัม ลินคอล์น ประธานาธิบดีคนที่ 16 ของสหรัฐอเมริกา ได้ให้คำจำกัดความไว้ว่า ประชาธิปไตยหมายถึง **การปกครองของประชาชน โดยประชาชนและเพื่อประชาชน** ตลอดจนเป็นวิธีการในการดำเนินการชีวิตของคนในการอยู่ร่วมกันโดยสันติ ภายใต้ความเชื่อที่ว่า คนเราเกิดมาเท่าเทียมกัน มีสิทธิเสรีภาพในการดำเนินชีวิตภายใต้ขอบเขตของกฎหมาย

ประวัติศาสตร์ชาติไทย หากเรานับเอาสุโขทัยเป็นปฐมราชอาณาจักรก็ต้องนับว่าเราใช้วิธีการปกครองแบบสมบูรณาญาสิทธิราชย์มาโดยตลอด และมีการปฏิวัติเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชมาเป็นระบอบประชาธิปไตยเมื่อวันที่ 24 มิถุนายน พ.ศ.2475 คณะผู้ก่อการในครั้งนี้

เรียกตัวเองว่า “คณะราษฎร” ได้ทำการยึดอำนาจจากพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวด้วยเหตุผลที่ว่า ระบอบประชาธิปไตยจะนำมาซึ่งความสุขสมบูรณ์แก่ราษฎรด้วยการใช้หลายคนคิดหลายคนแก้ไขแทนรูปแบบการคิดด้วยคนเดียว

ประเด็นที่น่าสนใจคือ ผู้มีอำนาจสูงสุดก่อนหน้านั้น ไม่ได้เห็นความสำคัญหรือคุณค่าของการปกครองในระบอบประชาธิปไตยเลยหรือ เหตุใดจึงปล่อยให้มีการเรียกร้อง แข่งชิง “อำนาจการปกครอง” อันเป็นอำนาจที่ส่งผลกระทบต่อสมาชิกในสังคม และนี่คือคำถามที่ต้องการคำตอบ

2. แนวคิดเรื่องประชาธิปไตยในสยาม

ประเทศสยามใช้รูปแบบการปกครองแบบสมบูรณาญาสิทธิราชมานานหลายร้อยปี ต่อเมื่อเราได้รับอิทธิพลตะวันตกในสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้นแนวคิดเรื่องการปกครองในระบอบประชาธิปไตยที่เกิดขึ้นในยุโรปได้แผ่ขยายไปทั่วทุกมุมโลกรวมถึงภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

ยุคล่าอาณานิคมตะวันตก ถือว่าเป็นยุคเปลี่ยนผ่านในหลายๆ ด้านของโลก ทั้งเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม รวมถึงอิทธิพลเรื่องการเมืองการปกครองด้วย ในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว จะเป็นช่วงเวลาที่จะวันตกได้เพื่ออิทธิพลอยู่เหนือภูมิภาคนี้ได้ชัดเจนที่สุด พระองค์ทรงเล็งเห็นถึงภัยที่จะเกิดขึ้น ทรงใช้พระบรมราโชบายหลายๆ ด้านเพื่อคงรักษาไว้ซึ่งความเป็นเอกราชของชาติ

การเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 ถือว่าเป็นการเปลี่ยนโฉมหน้าการเมืองการปกครองของประเทศไทย และเป็น การ สิ้น สิ้น ุ ต ระ บ บ สมบูรณาญาสิทธิราชย์หรือการใช้พระราชอำนาจ

ระบบที่ประเทศที่เรียกตัวเองว่าสยามใช้กันมาเป็นระยะเวลาอันยาวนาน

หากเรายังสงสัยอยู่ว่ารูปแบบการปกครองแบบสมบูรณาญาสิทธิราชย์นี้มีความสำคัญอย่างไรเกิดขึ้น คงอยู่และเสื่อมสลายลงได้อย่างไร และที่สำคัญคือมีพัฒนาการมาอย่างไร เราคงต้องสืบย้อนกลับไปตั้งแต่การเกิดเป็นสังคมของคนไทย ซึ่งรูปแบบการปกครองนี้เกิดขึ้นมาพร้อมกับการเกิดขึ้นของสังคม หากแต่ถ้ามีความแตกต่างกันไปก็เนื่องด้วยการปกครองของสังคมนั้นๆ มีการพัฒนาเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงของสังคมนั่นเอง

สำหรับสังคมไทยที่เรานับเอาว่าสุโขทัยคือเมืองเริ่มต้น เราก็คงต้องถือเอารูปแบบการปกครองของสุโขทัยเป็นต้นแบบ แต่ที่น่าสนใจ คือ เราอาจสามารถสืบย้อนกลับไปได้ไกลกว่านั้น จากนักวิชาการที่ทำการศึกษาเอาไว้ตั้งแต่ถิ่นฐานดั้งเดิมของคนไทย แม้ว่าคำตอบที่ได้จะเป็นเพียงสมมติฐานก็ตาม ทั้งนี้ก็เพื่อให้เห็นภาพพัฒนาการของการปกครองของคนในสังคมแต่ละยุคแต่ละสมัยได้ดียิ่งขึ้น

การเข้ามาตั้งรกรากของประชากรที่เรียกตัวเองว่า “ไทย” นี้ มีประวัติความเป็นมาตามที่นักวิชาการได้ทำการศึกษาไว้หลายสมมติฐาน บ้างก็ว่าคนไทยคือคนพื้นเมืองที่ตั้งรกรากอยู่ในดินแดนปัจจุบันนี้ บ้างก็ว่าคนไทยเป็นคนเชื้อชาติที่อพยพเข้ามาจากดินแดนตอนใต้ของจีน หรือบ้างก็ว่าเป็นชนชาติที่มีทั้งที่ตั้งถิ่นฐานอยู่เดิมและอพยพเข้ามาแล้วผสมผสานชนชาติเดิมเข้าด้วยกันจนเกิดกลายเป็นคนไทยที่เห็นกันอยู่ในปัจจุบัน

อย่างไรก็ตามทฤษฎีที่มีผู้เชื่อว่ามีความเป็นไปได้และมีการนำไปอ้างอิงกันมากที่สุดก็คือ สมมติฐานที่ว่าคนไทยเราได้อพยพมาจากดินแดนในตอนใต้ของจีน ภายหลังจากที่อาณาจักรน่านเจ้าถูกขุบไล่นานตีแตกจากนั้นคนน่านเจ้าก็เคลื่อนย้ายอพยพเข้ามาตั้งถิ่นฐานในเขตเมืองเชียงแสน และสุโขทัยตั้งแต่ราวพุทธ

ศตวรรษที่ 17-18 ลงมาจนกระทั่งพุทธศตวรรษที่ 19 ก็ประกาศความเป็นใหญ่ขึ้นที่เมืองสุโขทัย¹ อย่างไรก็ตามเรื่องของคนชาติไทยปัจจุบันนี้ก็ยังมีข้อโต้แย้งทางสมมติฐานอีกหลายประเด็น และหนึ่งในนั้นก็คือความเห็นของนักวิชาการที่เป็นแพทย์อย่างศาสตราจารย์นายแพทย์สุด แสงวิเชียร ท่านกลับมีความเห็นว่า คนไทยคือกลุ่มชนที่มีอยู่ดั้งเดิมในดินแดนประเทศไทยมาแต่ดึกดำบรรพ์ ไม่ได้อพยพมาจากจีนแต่อย่างใด²

ส่วนเรื่องของการปกครองของคนกลุ่มนี้เชื่อกันว่ามีรูปแบบสมบูรณาญาสิทธิราชย์มาตั้งแต่เป็นอาณาจักรน่านเจ้า ซึ่งรูปแบบนี้เป็นการปกครองที่ผู้นำสูงสุดหรือพระเจ้าแผ่นดินมีพระราชอำนาจสิทธิขาดเหนือประชาราษฎร หรืออาจกล่าวว่าเป็นอำนาจแบบเบ็ดเสร็จเด็ดขาดสมบูรณ์อยู่ที่ผู้ปกครองสูงสุด

เมื่อถึงสมัยสุโขทัยตามหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่สำคัญที่ปรากฏอยู่ในศิลาจารึกหลักต่างๆ ก็สามารถอธิบายรูปแบบการปกครองในสมัยนี้ได้ว่าเป็นแบบ “พ่อปกครองลูก” หรือเรียกว่า “แบบปิตาธิปไตย” ที่ผู้นำและประชาชนมีความใกล้ชิดกันมากดุจดั่งบิดากับบุตร ดังที่ปรากฏอยู่ในหลักศิลาจารึกหลักที่ 1 ที่กล่าวถึงพระราชกรณียกิจของพ่อขุนรามคำแหงมหาราชว่าทรงดูแลอาณาประชาราษฎร์ของพระองค์ด้วยความใกล้ชิด ประชาชนสามารถร้องเรียนร้องทุกข์ ถวายฎีกาถึงพระองค์ได้ด้วย การไปสิ้นกระดัง

¹ ศรีศักร วัลลิโภดม. “เหล็ก “โลหปฏิวัติ” เมื่อ 2,500 ปีมาแล้ว ยุคเหล็กในประเทศไทย : พัฒนาการทางเทคโนโลยีและสังคม” (กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มติชน, 2548) หน้า 13

² ศาสตราจารย์นายแพทย์สุด แสงวิเชียร ได้ทำการศึกษากลุ่มเลือดของคนโบราณ ซึ่งได้ผลพบว่า คนที่เป็นคนท้องถิ่นของภูมิภาคนี้เป็นกลุ่มคนที่มีกลุ่มเลือดแบบคนไทยในปัจจุบัน

ที่แขวนไว้ที่หน้าประตูพระราชวัง เพื่อที่เมื่อพระองค์ได้ ยินก็จะออกมาถามถึงความทุกข์ร้อนของประชาชนได้ ทันที ดังความในศิลาจารึกตอนหนึ่งที่ว่า

“...ในปากประตู มีกะดิ่งอันหนึ่งแขวนไว้หัน ใพรไฟาหน้าปาก กลางบ้านกลางเมืองมีถ้อยมีความ เจ็บ ท้องข้องใจ มันจะกล่าวถึงขุนบ'ไร่' ไปลั่นกะดิ่งอันท่าน แขวงไว้ พ่อขุนรามคำแหงเจ้าเมืองเรียก เมื่อถามสวน ความแก่มันด้วยชื่อ ใพรในสุโขทัยนี้จึงชม”

ต่อมาในสมัยอยุธยา การปกครองแบบ สมบูรณาญาสิทธิราชย์มีความเข้มข้นมากขึ้น ภายหลังจากที่กษัตริย์อยุธยาไปตีเมืองขอมหรือเขมรซึ่งเคยเป็น อาณาจักรที่ยิ่งใหญ่และรุ่งเรืองมาก่อน ได้สำเร็จ ชัยชนะ ของอยุธยาในครั้งนี้ได้รวมไปถึงการนำเอาความคิด ความเชื่อ แบบขอมเข้ามาใช้กับกรุงศรีอยุธยา (เนื่องจากขอมเป็นดินแดนที่รุ่งเรืองมาแต่อดีต ดังนั้น การรับเอารูปแบบหรือวัฒนธรรมที่เคยรุ่งเรืองมาใช้จึง เป็นเรื่องปกติของการถ่ายทอดวัฒนธรรม)

แนวความคิดเรื่องการเมืองการปกครองแบบ ขอนี้ เป็นแนวคิดที่ได้รับอิทธิพลจากอินเดียที่เคย รุ่งเรืองและยิ่งใหญ่มากในอดีตอีกทอดหนึ่ง คติแบบ พราหมณ์ของอินเดีย เป็นคติที่ถือว่าพระมหากษัตริย์คือ สมมติเทพ ทรงเป็นเจ้าของชีวิต และเป็นเจ้าแห่งแผ่นดิน เป็นผู้มียุทธศาสตร์สูงซึ่งต่างจากราชกรทั่วไ้ รวมทั้ง มีอำนาจเหนือประชาราษฎร์ทั้งหมด

ระยะเวลาที่รื่อยกว่าปีของอยุธยาได้สร้าง ปรากฏการณ์ให้เห็นเป็นประจักษ์ถึงความรุ่งเรืองอย่าง มาก เป็นอาณาจักรที่ยิ่งใหญ่ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ อาณาจักรหนึ่ง แม้ว่าจะต้องพ่ายแพ้สงครามกับพม่าถึง 2 ครั้ง แต่ก็สามารถกลับมารุ่งเรืองได้ในระยะเวลา อันรวดเร็ว รูปแบบการปกครองเป็นปัจจัยหนึ่งที่สร้าง รากฐานความมั่นคงให้กับอาณาจักรอยุธยา ดังนั้นเมื่อ

เสียกรุงครั้งที่ 2 และมีการกู้อิสรภาพขึ้นอีกครั้ง อาณาจักรที่สร้างขึ้นใหม่จึงชวนชวยอย่างมากที่จะ นำเอารูปแบบทางสังคม เศรษฐกิจ วัฒนธรรมรวมของ อยุธยาเข้ามาใช้ ทั้งนี้เพราะคนในสมัยรัตนโกสินทร์ ตอนต้นเคยมีชีวิตอยู่ในกรุงศรีอยุธยาสมัยรุ่งเรืองและ ระยะเวลาที่รื่อยกว่าปีที่ผ่านมาคือประจักษ์พยานสำคัญ ที่แสดงถึงความสำเร็จของอยุธยาได้อย่างดี

ในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ตอนต้น รูปแบบ การเมืองการปกครองยังคงสืบทอดมาแต่ครั้งกรุงเก่า คือ “สมบูรณาญาสิทธิราชย์” สถาบันที่มีหน้าที่บริหาร จัดการบ้านเมืองประกอบด้วย เสนาบดีสมุหกลาโหม สมุหนายก และจตุสดมภ์ คือ เวียง วัง คลัง นา อย่างไรก็ตาม อำนาจการควบคุมสูงสุดยังคงขึ้นตรงต่อ พระมหากษัตริย์

เมื่อชาติต่างๆ ในยุโรปประสบความสำเร็จใน การ “ปฏิวัติอุตสาหกรรม” ในสมัยรัตนโกสินทร์ ตอนต้นชาติต่างๆ เหล่านี้ก็ได้แผ่อิทธิพลของตนเอง ออกไปยังทวีปต่างๆ ทั่วโลกในฐานะ “นักล่าอาณานิคม”

การล่าอาณานิคมของชาติตะวันตกเหล่านี้จะเป็นด้วยเหตุผลใดก็ตาม แต่สิ่งที่เห็นได้ชัดเจนอย่าง หนึ่งก็คือความสำเร็จที่เกิดขึ้น จากการที่ประเทศต่างๆ มากมายต้องตกอยู่ใต้อาณานิคมของประเทศยุโรป เหล่านี้ และที่สำคัญคือประเทศที่ตกอยู่ในเป้าหมาย จำเป็นต้องปรับตัวเองในด้านต่างๆ ทั้ง สังคม เศรษฐกิจ วัฒนธรรม และการเมืองการปกครองเพื่อรองรับ อิทธิพลดังกล่าว ซึ่งรวมถึงประเทศสยามด้วย

ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้า เจ้าอยู่หัว ทรงมีพระบรมราโชบายที่จะพัฒนาบ้านเมือง ให้มีความทันสมัยเจริญทัดเทียมนานาอารยประเทศ ทั้งนี้ประการสำคัญก็คือเพื่อต้องการป้องกันการรุกราน จากชาติมหาอำนาจตะวันตกอย่างอังกฤษและฝรั่งเศส ในฐานะนักล่าอาณานิคม ซึ่งพระบรมราโชบายดังกล่าว

ประสบความสำเร็จอย่างมากจากการที่ประเทศไทยยังคงมีอิสรภาพไม่ได้ตกเป็นเมืองขึ้นของประเทศใดประเทศหนึ่งดังเช่นประเทศเพื่อนบ้านโดยรอบที่ตกเป็นเมืองขึ้นของชาติตะวันตก

พระบรมราชโชนบายที่สำคัญคือ การเปลี่ยนแปลงส่วนราชการจากเดิมแบบจตุสดมภ์เป็นระบบกระทรวง มี 12 กระทรวง ปกครองส่วนภูมิภาค แบ่งออกเป็นมณฑลเทศาภิบาล นอกจากนี้ยังมีพระบรมราชโชนบายที่ถือว่าเป็นรากฐานของการปกครองแบบประชาธิปไตย เช่น การเลิกทาส การวางพื้นฐานทางสังคม เศรษฐกิจ การศึกษา เป็นต้น

การปกครองแบบประชาธิปไตย เป็นการปกครองที่เกิดขึ้นในประเศยุโรป เมื่อชาติต่างๆ ในยุโรปได้ขยายอิทธิพลไปยังดินแดนต่างๆ ทั่วโลก แนวคิดเรื่องรูปแบบการปกครองแบบประชาธิปไตยได้นำไปแพร่ขยายด้วย จากความสำเร็จด้านการพัฒนาในประเทศต่างๆ ที่ปกครองในระบบประชาธิปไตย ทำให้ประเทศต่างๆ ได้เล็งเห็นผลและนำมาเปรียบเทียบระหว่างกันถึงผลได้ผลเสียที่เกิดจากการปกครองในระบบประชาธิปไตยกับสมบูรณาญาสิทธิราชย์

พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงเล็งเห็นและเข้าพระทัยเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี และพระองค์ทรงมีพระบรมราชโชนบายเกี่ยวกับเรื่องนี้ อย่างเป็นรูปธรรม กล่าวคือ พระองค์ทรงเริ่มปลดปล่อยประชาชนออกจากความเป็นทาสเป็นอันดับแรก เพื่อให้ประชาชนมีเสรีภาพและได้รับรู้ถึงความเป็นอิสระแก่ตัว ทรงพัฒนาด้านการศึกษาอย่างเป็นระบบ ด้วยการส่งพระราชวงศ์รวมถึงข้าราชการไปศึกษาความเจริญก้าวหน้าด้านต่างๆ จากประเทศในยุโรป กลับมาพัฒนาหรือเผยแพร่ความรู้ดังกล่าวโดยผ่านระบบราชการ

ต่อมาในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว พระองค์เองก็ทรงเล็งเห็นถึงความสำคัญ ของรูปแบบการเมืองการปกครองโดยมีรัฐธรรมนูญ เช่นกัน เห็นได้จากการที่พระองค์ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้จัดตั้ง “ดุสิตธานี” ขึ้น เพื่อเป็นการทดลอง และฝึกหัดเรื่องการเมืองการปกครองแบบประชาธิปไตยให้กับข้าราชการ ทรงส่งเสริมการศึกษาให้กับราษฎรไทยออกพระราชบัญญัติประถมศึกษาขึ้นเพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมให้แก่ประชาชน

จะเห็นได้ว่าทั้งพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ทั้งสองพระองค์ต่างก็เล็งเห็นความสำคัญและความจำเป็นที่ประเทศสยามจะต้องมีการนำรูปแบบการปกครองแบบประชาธิปไตยมาใช้กับประเทศในอนาคต ทรงเล็งเห็นวิธีการนำมาใช้แบบค่อยเป็นค่อยไปแทนการเปลี่ยนแปลงแบบฉับพลันทันด่วน ทรงเล็งเห็นเตรียมความพร้อมให้กับประชาชนของพระองค์มากกว่าการยึดยึดระบบการปกครองแบบใหม่ให้กับประชาชน ซึ่งมีความคุ้นชินกับการอยู่แบบเจ้าขุนมูลนายมาแต่โบราณ

อย่างไรก็ตามการรุกรานอย่างหนักของมหาอำนาจตะวันตก รวมถึงพระบรมราชโชนบายเรื่องการพัฒนาประเทศให้ทันสมัยตามแบบอย่างตะวันตก ทำให้แนวคิดเรื่องการเมืองการปกครองแบบประชาธิปไตยที่ให้สมาชิกในสังคมได้เข้ามามีส่วนร่วมในการรับรู้ แสดงความคิดเห็นและบริหารจัดการเข้ามาสู่สังคมสยามอย่างรวดเร็ว ในขณะที่การเตรียมความพร้อมของสังคมสยามโดยส่วนใหญ่เป็นไปอย่างเชื่องช้า ทำให้เกิดมีกระแสเรื่องการเมืองการปกครองแบบประชาธิปไตยเข้ามามีพลังหรือมากระตุ้นให้ชนชั้นปกครองได้สั่นไหวหลายครั้งด้วยกัน คือ

ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้มีคณะบุคคลซึ่งประกอบด้วยเจ้านายและข้าราชการซึ่งเป็นผู้ที่ได้รับการศึกษาจากต่างประเทศได้พร้อมกันถวายนโยบายความคิดเห็นเรื่องการเปลี่ยนแปลงการปกครองเมื่อปีพุทธศักราช 2427 หรือ ร.ศ. 103 ซึ่งพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวเองก็ทรงเข้าพระทัยเรื่องนี้ดี หากแต่ทรงมีพระบรมราชาธิบายพร้อมด้วยการยกเหตุผลประกอบว่ายังไม่ถึงเวลาสำหรับเมืองไทยในขณะนั้น³

พระองค์ทรงมีพระบรมราชาธิบายว่าประเทศสยาม ณ เวลานั้น การปกครองแบบสมบูรณาญาสิทธิราชย์เป็นระบอบการปกครองที่เหมาะสมที่สุด เหตุเพราะว่าราษฎรยังไม่มีความรู้ความเข้าใจหรือมีคุณลักษณะเกี่ยวกับเรื่องประชาธิปไตยได้ดีเท่ากับชาวตะวันตก หากว่ามีการนำมาใช้ในช่วงเวลาดังกล่าวแล้ว จะไม่ส่งผลกระทบต่อประเทศสยาม ในทางตรงกันข้ามจะนำมาซึ่งปัญหายุ่งยากมากมาย

พระบรมราชาธิบายดังกล่าวเป็นสิ่งที่ชัดเจนและถูกต้องที่สุด เพราะแม้ในปัจจุบันที่ล่วงเลยรัชสมัยของพระองค์มานับร้อยปีแล้วก็ตามการปกครองแบบประชาธิปไตยที่ใช้อยู่ก็ยังคงสร้างความยุ่งยากให้กับสังคมไทยตลอดเวลา ทั้งนี้ก็เนื่องด้วยสังคมไทยยังมีความรู้ความเข้าใจ เรื่องประชาธิปไตยแบบตะวันตกน้อยเกินไปนั่นเอง

ต่อมาในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวก็เกิดมีการทำทนายแนวความคิดทางการเมืองขึ้นอีกครั้งเมื่อเกิดกรณี “กบฏ ร.ศ.130” ขึ้น โดยเหตุการณ์นี้เกิดขึ้นเมื่อมีนายทหารหนุ่มจำนวนราว 100 คนได้รวบรวมกันคบคิดที่จะเปลี่ยนแปลงการ

ปกครอง ในพ.ศ. 2454 (ร.ศ. 130) โดยเรียกตัวเองว่า “คณะพรรค ร.ศ. 130” โดยมีจุดมุ่งหมายร่วมกันว่าจะทำการยึดอำนาจทางการเมืองจากพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว จากนั้นจะทำการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการปกครองบ้านเมืองใหม่เป็นแบบ “ประชาธิปไตย” ที่เปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการรับรู้ แสดงความคิดเห็นและมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการบ้านเมืองตามแบบอย่างตะวันตก

อย่างไรก็ตามแนวคิดของ “คณะพรรค ร.ศ. 130” นี้ไม่ได้มุ่งหวังที่จะแย่งชิงอำนาจทางการเมืองโดยที่กลุ่มมุ่งหวังว่า หากทำการสำเร็จจะมีการเปลี่ยนเป็นกษัตริย์พระองค์ใหม่แทนพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว เรื่องนี้ศาสตราจารย์รอง ศยามานนท์ได้เขียนไว้โดยอ้างจากบันทึกของเลขานุการพรรคและนายทะเบียนพรรคว่า กลุ่มทหารบกจะทูลเชิญสมเด็จพระเจ้าน้องยาเธอ เจ้าฟ้ากรมหลวงพิชณุโลกประชานาถขึ้นเป็นพระมหากษัตริย์ กลุ่มทหารเรือสมัครใจที่จะเลือกสมเด็จพระเจ้าน้องยาเธอ กรมหลวงนครสวรรค์วรพินิตเป็นองค์ประมุขภายใต้รัฐธรรมนูญ ส่วนกลุ่มนักกฎหมายและพลเรือนต้องการที่จะทูลเชิญพระเจ้าพี่ยาเธอ กรมหลวงราชบุรีดิเรกฤทธิ์เป็นประธานาธิบดีแห่งสาธารณรัฐไทย และทั้ง 3 ทางเลือกนี้ก็ยังไม่สามารถตกลงกันได้ รวมถึงเจ้านายทั้ง 3 พระองค์มิได้มีส่วนรู้เห็นกับเรื่องดังกล่าวเลยแม้แต่น้อย⁴

เหตุการณ์ “กบฏ ร.ศ.130” นี้เกิดขึ้นโดยการกำหนดลงมือปฏิบัติการในวันที่ 1 เมษายน พ.ศ. 2455 ซึ่งเป็นวันที่พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวจะเสด็จไปยังวัดพระศรีรัตนศาสดาราม แต่เหตุการณ์กลับ

³ พระบรมราชาธิบายว่าด้วยการจัดการเปลี่ยนแปลงแก้ไขการปกครองแผ่นดิน (พระนคร : โรงพิมพ์พระจันทร์, 2513)

⁴ รอง ศยามานนท์ “ประวัติศาสตร์ไทยในระบอบรัฐธรรมนูญ” (กรุงเทพฯ : บริษัท สำนักพิมพ์ ไทยวัฒนาพานิช จำกัด 2520) หน้า 17

ไม่เป็นไปตามที่วางแผนเอาไว้ เมื่อปรากฏว่าเกิด “ความลับรั่วไหล” ขึ้นก่อน

หนึ่งในสมาชิกของ “พรรค ร.ศ. 130” คือ ร้อยเอกยุทธ คงอยู่ (ซึ่งต่อมาเป็นพันเอก พระยากำแพงรามภักดี) ได้รายงานความลับนี้ให้กับผู้บัญชาการทราบก่อน เหตุนี้สมเด็จพระเจ้าน้องยาเธอ เจ้าฟ้ากรมหลวงพิชณุโลกประชานาถจึงได้วางแผนการจับกุมก่อนลงมือปฏิบัติการ

ถือได้ว่าพระสยามเทวาธิราชยังปกป้องคุ้มครองพระบรมราชจักรีวงศ์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวที่ได้ทรงมีอันตรายแต่ประการใด ด้วยในเวลานั้นพระองค์เสด็จแปรพระราชฐานประทับอยู่ที่ พระราชวังสนามจันทร์ จ.นครปฐม

ศาลได้ตัดสินให้ลงโทษสมาชิกของผู้ก่อการหนักเบาแตกต่างกัน คือ ให้ประหารชีวิต 3 คน และจำคุกตลอดชีวิต และลดหลั่นลงมาจนถึงจำคุก 12 ปี รวม 88 คน

นับเป็นพระมหากรุณาธิคุณอย่างหาที่สุดมิได้ต่อสมาชิกของพรรค ร.ศ. 130 เมื่อพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ลดโทษลงมาอีก จากประหารชีวิตมาเป็นเพียงโทษจำคุกตลอดชีวิต และลดหลั่นกันลงมาจนที่สุดแล้วมีผู้ที่ต้องโทษจำคุกจากกรณีดังกล่าวเพียงแค่ 23 คนเท่านั้น

เหตุการณ์ “กบฏ ร.ศ. 130” นี้ ถือได้ว่าเป็นการทำลายพระราชอำนาจของกษัตริย์ที่ชัดเจนและรุนแรงมากกว่าครั้งแรก กล่าวคือ ครั้งแรก (ร.ศ. 103) เป็นการท้าทายในลักษณะที่ต้องการนำเสนอแนวทางและปัญหาของประเทศต่อพระมหากษัตริย์ แต่เหตุการณ์ “กบฏ ร.ศ. 130” นี้เป็นการกระทำที่มีความหมายมากไปกว่านั้น ซึ่งพิจารณาได้เป็น 2 ประการ คือ

ประการแรก คณะผู้ก่อการมีเจตนาที่ต้องการเปลี่ยนแปลงการปกครองจากสมบูรณาญาสิทธิราชย์มา

เป็นระบอบประชาธิปไตยที่สำคัญคือการเปลี่ยนองค์พระมหากษัตริย์จากพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวด้วย

ประการที่ 2 มีเจตนาต้องการเปลี่ยนรูปแบบการปกครองประเทศให้เป็นสาธารณรัฐซึ่งเป็นแบบเดียวกันกับที่ ดร.ซุน ยัตเซน ได้เปลี่ยนแปลงประเทศจีนมาแล้ว⁵

ทั้งสองเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นนี้ ได้แสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่า รูปแบบการปกครองแบบประชาธิปไตยเปรียบได้ประหนึ่ง “ไฟร้อน” ที่ได้ก่อตัวเต็มรูปแบบอย่างชัดเจนขึ้นแล้วในสังคมสยาม และแน่นอนว่าเป็นไฟที่คงจะไม่มอดเชื้อลงง่ายๆ แน่แน่นอน

เรื่องดังกล่าวพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวก็ทรงทราบดี พระองค์เองก็ได้ทรงนิ่งเฉยแต่อย่างไร ทรงมีพระราชดำริที่จะพระราชทานรัฐธรรมนูญให้กับประชาชนให้ได้ในรัชสมัยของพระองค์ ในขณะเดียวกัน คนช่วงต้นรัชกาลพระองค์เองก็ทรงเห็นด้วยว่าสังคมไทยยังไม่พร้อมกับการปกครองแบบประชาธิปไตย แต่ในอนาคตสังคมไทยก็ต้องเปลี่ยนแปลงแน่นอน พระองค์จึงทรงเร่งดำเนินการตามแนวพระราชดำริทันที โดยที่พระองค์ทรงเชื่อมั่นในระบอบประชาธิปไตยอย่างแน่วแน่ ทรงก่อตั้งสถาบันที่เกี่ยวกับการปกครอง โดยยึดแนวทางการพัฒนารูปแบบประชาธิปไตยจากล่างขึ้นสู่บน เป็นการเปิดโอกาสและให้ความรู้กับราษฎรในการมีส่วนร่วมในการปกครองตนเอง

แนวทางดังกล่าวเห็นได้ชัดเจนในเรื่องการจัดตั้งการปกครองท้องถิ่นตามแบบ “เทศบาล” ขึ้น ซึ่ง

⁵ วัลย์วิภา จรุงญโรจน์ “แนวพระราชดำริทางการเมืองของพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว : การวิเคราะห์เชิงประวัติศาสตร์” วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต แผนกวิชาประวัติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2520 หน้า 7

เป็นหน่วยการปกครองตนเองแบบเล็กๆ ก่อนเพื่อให้ราษฎรได้รู้และได้เห็นคุณค่าและคุณประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นจากการปกครองด้วยตนเอง และเมื่อถึงเวลาอันสมควร ซึ่งหมายถึงประชาราษฎร์มีความพร้อมแล้ว พระองค์ก็จะได้ทรงพระราชทานรัฐธรรมนูญสำหรับประชาชนต่อไป

รูปแบบการปกครองแบบประชาธิปไตยที่เหมาะสมกับสังคมไทยนี้ พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงเห็นว่าระบอบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขเหมาะสมกับสังคมไทยมากที่สุด ทั้งนี้ก็เนื่องจากว่า สังคมไทยมีการปกครองแบบสมบูรณาญาสิทธิราชย์มาแต่โบราณ ราษฎรจะเคยชินกับระบอบที่มีพระประมุขมีพระราชอำนาจสูงสุดมาเป็นเวลานาน

นอกจากนี้ พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวยังทรงเร่งพัฒนาและสร้างสถาบันทางการเมืองอย่างเร่งด่วน

คำว่า **“สถาบันทางการเมือง”** นี้ หมายถึง รูปแบบของการบริหารจัดการด้วยการร่วมกันคิด ร่วมกันทำ ร่วมกันแสดงความคิดเห็นเพื่อพัฒนาไปสู่จุดมุ่งหมายอย่างมั่นคง ในระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์การบริหารจัดการประเทศขึ้นอยู่กับการตัดสินใจจากพระมหากษัตริย์เป็นสำคัญ แต่การพัฒนาสถาบันทางการเมืองในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวก็เพื่อแบ่งถ่ายเรื่องที่จะต้องตัดสินใจ พระทัยไปสู่สถาบันที่จะได้ร่วมกันแสดงความคิดเห็น ซึ่งสถาบันทางการเมืองดังกล่าวที่ชัดเจนได้แก่ **“อภิรัฐมนตรีสภา”**

ภายหลังที่เสด็จขึ้นครองราชสมบัติ ได้เพียง 2 วัน (28 พฤศจิกายน 2468) พระราชกรณียกิจแรกที่ทรงกระทำคือ การแต่งตั้ง **“อภิรัฐมนตรีสภา”** ซึ่งเป็นสภาที่ปรึกษาราชการส่วนพระองค์ชั้นสูง ซึ่งประกอบด้วย พระราชวงศ์ชั้นสูงจำนวน 5 พระองค์ คือ

1. สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้าภาณุรังษีสว่างวงศ์ กรมพระยาภาณุพันธุวงศ์วรเดช ซึ่งเคยทรงเป็นเสนาบดีกระทรวงกลาโหม เป็นผู้บัญชาการทหารบกและทหารเรือ เป็นเจรทัพบก รวมถึงเป็นผู้สำเร็จราชการแผ่นดินแทนพระองค์ในรัชกาลที่ 6

2. สมเด็จพระเจ้าพี่ยาเธอ เจ้าฟ้าบริพัตรสุขุมพันธุ์ กรมพระนครสวรรค์วรพินิต ซึ่งเคยเรียนและสอบไล่ได้เป็นนายทหารบกในกองทัพเยอรมัน แล้วเข้ามารับราชการในกองทัพบกเล็กน้อย แต่ต้องย้ายไปเป็นผู้บัญชาการทหารเรือ โดยที่พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชดำริเห็นเหมาะสม และทรงทำหน้าที่นั้นได้เป็นอย่างดี จนได้ทรงเป็นเสนาบดีกระทรวงทหารเรือ ในคราวที่แยกทหารเรือออกไปตั้งเป็นอีกกระทรวงหนึ่งต่างหาก ต่อมาในสมัยรัชกาลที่ 6 ได้ทรงย้ายไปเป็นเสนาธิการทหารบก ภายหลังพระองค์ทรงมีบทบาทและอำนาจมาก

3. สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ากรมพระนครสวรรค์วดีวงศ์ เป็นพระราชวงศ์ชั้นผู้ใหญ่ผู้ชำนาญมีความรู้ความเข้าใจเรื่องของขนบธรรมเนียมราชการในพระราชสำนัก ศิลปวัฒนธรรม รวมถึงราชประเพณีต่างๆ ทรงเคยเป็นเสนาบดีกระทรวงโยธาธิการ กระทรวงกลาโหม กระทรวงวัง รวมถึงทรงเป็นอัครศิลปินผู้ยิ่งใหญ่

4. พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ ซึ่งทรงเป็นเสนาบดีชั้นผู้ใหญ่ในราชการพลเรือน มีบทบาทสำคัญมากในช่วงรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวในช่วงการปฏิรูปประเทศ และการปฏิรูประบบราชการแผ่นดิน ทรงจัดตั้งกระทรวงธรรมการขึ้น แล้วจัดการปกครองหัวเมืองทั่วพระราชอาณาจักร ทรงจัดตั้งกระทรวงมหาดไทยจนเป็นกระทรวงที่เพียบพร้อมด้วยสมรรถภาพ รวมทั้งทรงเป็นอัครบัณฑิตทางด้านประวัติศาสตร์และโบราณคดี

5. พระเจ้าฟ้าง่าง กรมพระจันทบุรีนฤนาถ ซึ่งเป็นผู้ที่เชี่ยวชาญด้านเศรษฐกิจ เป็นผู้ชำระราชการ ด้านการคลังและเศรษฐกิจ เคยเป็นเสนาบดีกระทรวงพระคลังมหาสมบัติและกระทรวงพาณิชย์ ทั้งทรงเป็น อัครบัณฑิตทางด้านภาษาศาสตร์

และต่อมาได้มีการแต่งตั้งพระราชวงศ์เพิ่มเติม อีกประกอบด้วย

พ.ศ. 2473 สมเด็จพระเจ้าฟ้าฯ กรมหลวงลพบุรีราเมศวร์

พ.ศ. 2474 พระเจ้าฟ้าง่าง กรมพระกำแพงเพชรอัครโยธิน

พ.ศ. 2474 พระวรวงศ์เธอ กรมหมื่นเทววงศ์วโรทัย

มูลเหตุสำคัญที่พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงแต่งตั้งเฉพาะพระบรมวงศานุวงศ์ชั้นสูงนี้เป็นด้วยเหตุปัจจัยส่วนพระองค์เองที่ทรงยอมรับว่าขาดซึ่งประสบการณ์และความสามารถในการที่จะต้องรับพระราชภาระอันหนักหน่วงในฐานะกษัตริย์ของประเทศสยาม ดังนั้นการแต่งตั้งพระราชวงศ์ชั้นผู้ใหญ่ที่มีประสบการณ์และความสามารถก็เพื่อขอคำปรึกษาเกี่ยวกับเรื่องสำคัญต่อบ้านเมืองและราชบัลลังก์ พระราชวงศ์ที่พระองค์ทรงไว้วางพระราชหฤทัย จะช่วยให้แนวพระราชดำริของพระองค์นั้นรอบคอบและประสบความสำเร็จ

ชาญชัย รัตนวิบูลย์ ได้ทำการศึกษาถึงปัจจัยสำคัญของการสถาปนาอภิรัฐมนตรีสภาไว้ว่าปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการสถาปนาอภิรัฐมนตรีสภา จำแนกได้เป็น 3 ประการ⁶ ประกอบด้วย

⁶ ชาญชัย รัตนวิบูลย์ “บทบาทของอภิรัฐมนตรีสภาในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว” (ปริญญาณพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ 2519) จัดพิมพ์โดย พิพิธภัณฑสถานพระบาทสมเด็จพระ

(1) ปัจจัยด้านความต้องการที่ปรึกษา

พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวเองไม่ได้ทรงมุ่งหวังเรื่องการขึ้นเป็นกษัตริย์ ซึ่งพระองค์ก็ทรงเปรียบพระองค์เองว่าเป็น “ม้ามืด” ด้วยตามลำดับการสืบราชสันตติวงศ์นั้นยังมีลำดับชั้นอีกหลายพระองค์ที่จะขึ้นเป็นกษัตริย์ได้ ทำให้พระองค์ไม่ได้เตรียมความพร้อมมาตั้งแต่ต้น โดยเฉพาะเรื่องของการศึกษาที่ทรงมุ่งมั่นด้านการทหารเป็นพิเศษ ดังนั้นจึงทำให้ทรงขาดประสบการณ์ทั้งด้านการบริหารราชการแผ่นดินและขนบธรรมเนียมราชการต่างๆ และที่สำคัญคือด้านเศรษฐกิจซึ่งค่อนข้างจะเป็นเรื่องที่พระองค์ทรงมีความพร้อมน้อยที่สุด

(2) ปัจจัยด้านการเมืองก่อนขึ้นครองราชย์

เหตุการณ์เรื่องการกบฏที่เกิดขึ้นในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวหรือที่เรียกว่า “กบฏ ร.ศ. 130” แสดงให้เห็นถึงความตึงเครียดทางการเมือง มีการทำทนายพระราชอำนาจสิทธิขาดของกษัตริย์ รวมถึงมีข่าวลือเรื่องของเจ้านายบางพระองค์ที่มีอำนาจทางการเมืองมากอยู่ในขณะนั้นจะทรงก่อการปฏิวัติ ได้สร้างความอึมครึมและหวาดระแวงให้เกิดขึ้น ดังนั้นพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว จึงทรงมีพระราชดำริให้แต่งตั้งเจ้านายชั้นสูงให้เป็นอภิรัฐมนตรีสภา ทั้งนี้เพื่อจัดสรรและแบ่งอำนาจทางการเมืองออกไป รวมถึงเป็นการประกันว่าการขึ้นเป็นกษัตริย์ของพระองค์ได้รับการสนับสนุนจากเจ้านายชั้นผู้ใหญ่อย่างจริงจัง

(3) ปัจจัยทางด้านความต้องการที่จะรักษาเสถียรภาพของราชบัลลังก์และราชวงศ์ชั้นสูง

ในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวความสัมพันธ์ระหว่างพระบรมวงศานุวงศ์เกิดความริ้วฉานและขัดแย้งกัน กรณีสำคัญ คือ ความ

พระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว สถาบันพระปกเกล้า 2548 หน้า 161-163

ขัดแย้งระหว่างพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว กับพระเจ้าอนงยาเธอ กรมพระจันทบุรีนฤนาถ ซึ่งเป็นเสนาบดีกระทรวงพระคลังมหาสมบัติขณะนั้น เรื่องการเสด็จประพาสญี่ปุ่นแต่ถูกคัดค้านเนื่องจากปัญหาเรื่องค่าใช้จ่าย เหตุที่เกิดขึ้นได้ก่อให้เกิดความริ้วรานขึ้นในหมู่พระบรมวงศานุวงศ์ชั้นสูง ซึ่งพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวก็ทรงทราบตลอดเวลา ดังนั้นแนวพระราชดำริเรื่องการแต่งตั้งอภิรัฐมนตรีสภานอกจากจะเป็นการสร้างเสริมศรัทธาให้เกิดขึ้นแก่ประชาชนแล้ว ยังรวมทั้งเป็นการประสานรอยร้าวภายในกลุ่มพระราชวงศ์อีกด้วย

หากพิจารณาถึงปัจจัยทั้ง 3 ข้อดังกล่าวจะพบว่า แนวพระราชดำริของพระองค์นี้จึงเป็นแนวพระราชดำริที่ลุ่มลึก เพราะประโยชน์ที่ได้รับจากอภิรัฐมนตรีสภานี้ นอกจากเรื่องของความรู้ความสามารถและประสบการณ์การทำงานด้านต่างๆ แล้ว ยังเป็นการสร้างความเข้มแข็งให้กับสถาบันกษัตริย์ด้วย

หน้าที่ของอภิรัฐมนตรีสภาตามที่บัญญัติไว้ นั้น จะเป็นเพียงการถวายคำปรึกษาเกี่ยวกับข้อราชการทั้งปวงเพื่อประกอบการพระราชวินิจฉัยตัดสินพระทัยสั่งการของพระองค์เท่านั้น ไม่มีหน้าที่บัญชาราชการแต่อย่างใด เว้นแต่จะทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พิเศษหรือเฉพาะตัวเป็นการชั่วคราว

การถวายคำปรึกษาของอภิรัฐมนตรีสภาส่วนใหญ่จะทำในรูปของการประชุม โดยที่สามารถราบบังคมทูลความเห็นเป็นการส่วนพระองค์ได้ทุกเมื่อ ทั้งในเรื่องที่พระราชทานมาให้ถวายคำปรึกษาหรืออื่นๆ ที่เห็นสมควร

แม้จะมีหน้าที่เพียงถวายคำปรึกษาแต่ความสำคัญของอภิรัฐมนตรีสภากลับอยู่ที่เรื่องถวายคำปรึกษานี้ล้วนเป็นเรื่องที่สำคัญทั้งสิ้น เช่น เรื่องของความมั่นคงของต่อประเทศหรือราชบัลลังก์ เรื่องปัญหา

ด้านเศรษฐกิจและการคลัง เรื่องที่มีความลับมาก หรือเรื่องเกี่ยวกับนโยบายการบริหารราชการแผ่นดิน เป็นต้น ดังนั้นบทบาทหน้าที่ของอภิรัฐมนตรีสภาจึงไม่ได้อยู่ที่อำนาจสั่งการแต่อยู่ที่ความสำคัญของเรื่องที่ถวายคำปรึกษา

การที่พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงมีพระราชประสงค์ที่จะพัฒนารูปแบบการเมืองการปกครองแบบประชาธิปไตยในสังคมแบบค่อยเป็นค่อยไปนี้ก็คือว่าเพื่อป้องกันปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นจากความไม่รู้และไม่เข้าใจในรูปแบบการเมืองการปกครองแบบใหม่ของสังคม ซึ่งนับเป็นพระราชดำริที่ดีที่สุด การกระทำสิ่งใดในขณะที่ไม่พร้อมนั้นย่อมนำมาซึ่งปัญหามากมายเสมอ

อย่างไรก็ตามความร้อนแรงเรื่องแนวคิดการเมืองการปกครองแบบประชาธิปไตยนี้ก็คุกรุ่นเพิ่มขึ้นตลอดเวลา ซึ่งเรื่องนี้พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวเองก็ทรงทราบดี ที่สำคัญคือเป็นแนวคิดเดียวกันกับพระราชประสงค์ส่วนพระองค์ด้วย ทรงมีพระราชปณิธานอันแรงกล้าในอันที่จะให้ประเทศสยามได้มีการเปลี่ยนแปลงการปกครองขึ้นในรัชสมัยของพระองค์

นอกจากการที่ทรงมีพระราชดำริในการพัฒนาการเมืองการปกครองขึ้นอย่างเป็นระบบและเป็นขั้นตอนแล้ว พระองค์ยังทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้มีการเตรียมการร่างรัฐธรรมนูญซึ่งเป็นกฎหมายสูงสุดในการที่จะปกครองแบบประชาธิปไตยด้วย

พระองค์ทรงมีพระราชดำริที่จะพระราชทานรัฐธรรมนูญในวาระเฉลิมฉลองกรุงครบ 150 ปี ใน พ.ศ. 2475 โดยที่พระองค์ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้พระยาศรีวิสารวาจา ปลัดทูลฉลองกระทรวงการต่างประเทศ และนายเรมอนด์ บี. สตีเวนส์ (Raymond B. Stevens) ที่ปรึกษากระทรวงการต่างประเทศ เข้า

เฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท และมีพระบรมราชโองการให้เป็นกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

ร่างรัฐธรรมนูญที่พระยาศรีวิสารวาจาและนายเรมอนด์ บี. สตีเวนส์ดำเนินการร่างขึ้นนี้สำเร็จในวันที่ 9 มีนาคม พ.ศ. 2474 โดยมีชื่อเป็นภาษาอังกฤษว่า “*An Outline of Changes in the Form Government*” ตามพระราชประสงค์

ในขณะเดียวกันกับที่เสนอร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ พระยาศรีวิสารวาจาและนายเรมอนด์ บี. สตีเวนส์ ได้ทำบันทึกความคิดเห็นส่วนตัวร่วมด้วย โดยความคิดเห็นดังกล่าวแสดงเหตุผลว่ายังไม่ถึงเวลาอันสมควรที่จะประกาศใช้รัฐธรรมนูญ ด้วยเหตุผลที่ว่าประชาชนยังไม่มีการศึกษาและประสบการณ์ในการปกครองตนเองมากเพียงพอ

นอกจากนี้ พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวยังโปรดให้ส่งสำเนาร่างรัฐธรรมนูญฉบับดังกล่าวรวมถึงความคิดเห็นส่วนตัวของพระยาศรีวิสารวาจาและนายเรมอนด์ บี. สตีเวนส์ให้ต่ออธิรัฐมนตรีสภาได้พิจารณาในวันที่ 12 มีนาคม พ.ศ. 2474 เพื่อนำเข้าพิจารณาในที่ประชุมของอธิรัฐมนตรีสภา

ไม่ปรากฏหลักฐานว่าได้มีการนำเข้าที่ประชุมของอธิรัฐมนตรีสภาหรือไม่อย่างไร แต่ปรากฏในภายหลังว่าไม่ได้มีการนำมาประกาศใช้ในพระราชพิธีฉลองกรุงเทวมหานครครบรอบ 150 ปีแต่อย่างใด⁷

⁷ ฉวีงาม มาเจริญ ใน พระราชประวัติและพระราชกรณียกิจในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาประชาธิปก พระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว. ” พิมพ์ที่ระลึกในพระราชพิธีทรงบำเพ็ญพระราชกุศลทักษิณานุประทาน ในโอกาสจิตสมัยวันพระบรมราชสมภพราว 100 ปี พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาประชาธิปก พระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว (กรุงเทพฯ : อัมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน), 2536), หน้า 199

เป็นที่น่าสังเกตว่า การเตรียมการเรื่องรัฐธรรมนูญของพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวเป็นไปโดยเปิดเผย เป็นขั้นเป็นตอน ซึ่งแสดงให้เห็นว่าพระองค์ทรงมีพระราชปณิธานในเรื่องนี้อย่างจริงจัง ทรงมุ่งหวังให้มีการเปลี่ยนแปลงการปกครองเกิดขึ้นในรัชสมัยของพระองค์ ทั้งๆ ที่การเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ไปสู่ระบอบประชาธิปไตยนี้ จะเป็นการเปลี่ยนถ่ายพระราชอำนาจอันเป็นสิทธิขาดของพระองค์เองไปสู่ประชาชนก็ตาม นับได้ว่าพระองค์ทรงเป็นพระมหากษัตริย์ผู้ยิ่งใหญ่ที่เห็นแก่ความสุขของราษฎรเป็นสำคัญ

พระราชปณิธานอันแน่วแน่ในเรื่องที่จะให้มีการเปลี่ยนแปลงการปกครองในประเทศสยามนี้ปรากฏชัดเจนกับการที่พระองค์ทรงมีพระราชปฏิสันถารแก่นั่งสื่อพิมพ์อเมริกันชื่อ เดลิเมล์ วันที่ 3 มิถุนายน 2474⁸ เรื่อง **จะพระราชทานเสียงการปกครองแก่ราษฎรสยาม** เป็นพระราชดำรัสในการทรงพระราชปฏิสันถารแก่นั่งสื่อพิมพ์อเมริกา โดย ดี.เอส. การ์เดน บรรณาธิการคนก่อนของเดลิเมล์อังกฤษ (จ.ศิริศรี แปล)

จากข้อความที่ปรากฏมีประเด็นที่น่าสนใจประเด็นหนึ่งว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อแนวคิดเรื่องเปลี่ยนแปลงการปกครองของสยาม นอกจากปัจจัยภายในประเทศแล้ว ปัจจัยภายนอกประเทศก็ส่งผลต่อ

⁸ กองจดหมายเหตุแห่งชาติ, เอกสารรัชกาลที่ 7 ม. 1.3/20 ข้อความที่ทรงมีพระราชปฏิสันถารแก่นั่งสื่อพิมพ์อเมริกา อ้างจาก ฉวีงาม มาเจริญ ใน พระราชประวัติและพระราชกรณียกิจในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาประชาธิปก พระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว. ” พิมพ์ที่ระลึกในพระราชพิธีทรงบำเพ็ญพระราชกุศลทักษิณานุประทาน ในโอกาสจิตสมัยวันพระบรมราชสมภพราว 100 ปี พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาประชาธิปก พระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว (กรุงเทพฯ : อัมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน), 2536), หน้า 200-201

ความตื่นตัวทางการเมืองของสังคมสยามด้วยเช่นกัน ดังข้อความที่กล่าวถึงว่า

“เมื่อสองสามวันก่อนนี้หน้ากระดาษของอเมริกันเต็มไปด้วยเรื่องพระเจ้าออลฟองโซ (ราชาประเทศสเปน) ต้องเสด็จหนีออกจากประเทศ เนื่องด้วยราษฎรพากันเคียดแค้น แต่ในวันนี้หนังสือพิมพ์เหล่านั้นพากันลงข่าวซึ่งแซ่พระราชาธิบดีพระองค์หนึ่ง ซึ่งมีพระกมลสันดานเปี่ยมไปด้วยความรักในอาณาประชาราษฎร์ ทรงตั้งพระราชหฤทัยบำรุงบ้านเมืองแลโดยไม่พักต้องมีใครขอร้องก็ทรงพระราชดำริจะให้ราษฎรมีอำนาจในการปกครองขึ้น”

สิ่งนี้ต้องถือว่าเป็นปัจจัยหนึ่งที่เสมือนเชื้อไฟที่เร่งให้แนวคิดเรื่องการเปลี่ยนแปลงการปกครองปะทุขึ้นอย่างรวดเร็ว

อย่างไรก็ตามปัจจัยที่สำคัญและส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงการปกครองประเทศที่เกิดขึ้น ศาสตราจารย์ รอง ศยามานนท์⁹ ได้กล่าวไว้ว่าเกิดขึ้นด้วยเหตุปัจจัยหลายประการด้วยกัน ประกอบด้วย

1. ความก้าวหน้าในการศึกษาแบบตะวันตก
2. การเปลี่ยนแปลงการปกครองในญี่ปุ่น และการปฏิวัติในประเทศเปอร์เซียหรืออิหร่านในปัจจุบัน ประเทศตุรกี และประเทศจีน
3. การริเริ่มเคลื่อนไหวของกลุ่มนักเรียนไทยในประเทศฝรั่งเศส
4. คุณภาพข้าราชการและเศรษฐกิจตกต่ำ
5. พระราโชบายของพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว

⁹ รอง ศยามานนท์ “ประวัติศาสตร์ไทยในระบอบรัฐธรรมนูญ” (กรุงเทพฯ : บริษัท สำนักพิมพ์ ไทยวัฒนาพานิช จำกัด 2520) หน้า 6-35

3.บทสรุป

สำหรับแนวคิดเรื่องประชาธิปไตยซึ่งถือเป็นปัจจัยที่สำคัญ เป็นเสมือนไฟร้อนที่ลนระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ให้มีการปรับตัวเพื่อรองรับกับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นได้ในอนาคต เป็นแนวคิดที่เกิดขึ้นจากการได้รับและได้รู้ถึงรูปแบบที่เกิดขึ้นจากประเทศตะวันตก ได้เห็นถึงความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจากผลของการเปลี่ยนแปลงการปกครองจากประเทศเหล่านี้ ทั้งจากนักเรียนไทยที่ได้ส่งไปศึกษาต่อยังประเทศต่างๆ ในยุโรป

ดังนั้นการส่งนักเรียนไทยทั้งพระราชวงศ์และข้าราชการ ทอดจนข้าราชการไปศึกษาต่อยังต่างประเทศที่เริ่มขึ้นในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวจึงเป็นเสมือน “คาบสองคม” กล่าวคือ ด้านหนึ่งส่งผลอย่างเห็นได้ชัดว่ากลุ่มนักเรียนไทยเหล่านี้ได้กลับมาพัฒนาประเทศด้านต่างๆ โดยผ่านระบบราชการ (ในระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์) ในขณะที่เดียวกันสิ่งที่นักเรียนไทยเหล่านี้ได้รับและได้รู้ และได้เห็นมากก็คือความแตกต่างเรื่องความเจริญที่สืบเนื่องมาจากการปกครองแบบประชาธิปไตย

ด้วยเหตุนี้จึงเท่ากับว่าแนวคิดเรื่องประชาธิปไตยแบบยุโรปเหล่านี้ คือ เชื้อไฟที่ก่อตัวขึ้นแล้วในสังคมสยาม และปรากฏให้เห็นเป็นรูปธรรมจากการที่พระราชวงศ์และข้าราชการได้ทูลเกล้าเสนอความคิดเห็นเรื่องการเปลี่ยนแปลงการปกครองต่อพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (ร.ศ. 103)

แม้ว่าเหตุการณ์นี้จะไม่ได้ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงขึ้นแต่อย่างน้อยก็แสดงให้เห็นชัดเจนว่า “ไฟประชาธิปไตย” ได้ก่อตัวและติดเชื้อขึ้นแล้ว สังคมไทย

ต่อมาแนวคิดเรื่องประชาธิปไตยนี้ก็ได้อุบัติขึ้นอีกครั้งในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวจากกรณี “กบฏ ร.ศ. 130” และแม้ว่าไฟนี้จะ

ยังไม่สามารถลุกไหม้จนสามารถเผาผลาญระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ลงได้ เนื่องด้วยมีการคืบลงได้อย่างทันทั่วทั้งที่ แต่ก็ไม่สามารถคืบลงได้ด้วยไม่สามารถทำให้มันมอดเข็ลงได้อย่างสิ้นเชิง และในที่สุด “ไฟประชาธิปไตย” ก็ได้ลุกโชนขึ้นมาอีกครั้งในพ.ศ. 2475 และลุกโชนร้อนแรงจนหมดทางที่จะคืบลงได้ เมื่อ “คณะราษฎร” ได้กระทำการเปลี่ยนแปลงการปกครองประเทศจากสมบูรณาญาสิทธิราชย์เป็นระบอบประชาธิปไตยได้สำเร็จ เมื่อวันที่ 24 มิถุนายน พ.ศ. 2475

อย่างไรก็ตามจะด้วยพระสยามเทวาธิราชหรือสิ่งศักดิ์สิทธิ์ใดๆ ก็ตาม ปราบกฏว่าการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวเป็นไปด้วยดี ไม่มีการเสียเลือดเสียเนื้อ ไม่มีการชนฆ่าระหว่างคนไทยด้วยกันเลย เป็นที่สนใจและตื่นตะลึงของนานาประเทศอย่างมาก แต่ที่ชัดเจนที่สุดก็คือ ความเรียบร้อยที่เกิดขึ้นนี้พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงเป็นผู้มีบทบาทอย่างมาก เนื่องด้วยพระองค์คือกุญแจสำคัญที่จะไขไปสู่ผลที่จะเกิดขึ้นในครั้งนั้น

หากว่าพระองค์ทรงคิดที่จะต่อสู้เพื่อแย่งชิงซึ่งพระราชอำนาจอันเป็นของพระองค์ที่มีอยู่เดิมนี่กลับมา ย่อมสามารถกระทำได้ แต่จะส่งผลเป็นการต่อสู้กันเองระหว่างคนไทยด้วยกันเอง จะเกิดการชนฆ่าจนบ้านเมืองจะต้องนองไปด้วยเลือด แต่สิ่งที่พระองค์ทรงกระทำกลับตรงกันข้าม พระองค์ทรงเลือกแนวทางสันติ ด้วยการทรงยอมรับการเปลี่ยนแปลงนั้นด้วยดี ไม่ทรงมีพระราชประสงค์ให้เกิดเหตุร้ายขึ้นในบ้านเมืองและราษฎรของพระองค์ ที่สำคัญคือ รูปแบบที่ต้องการจะเปลี่ยนแปลงนี้ก็เป็แนวทางเดียวกันกับพระราชประสงค์ของพระองค์มาแล้วตั้งแต่ต้น ดังนั้นเราจึงกล่าวได้ว่า พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวคือ **พระมหากษัตริย์ผู้ยิ่งใหญ่** ทรงเปี่ยมไปด้วยความรักและเมตตาที่มีต่อราษฎรของพระองค์ ทรงเป็น

พระมหากษัตริย์นักประชาธิปไตย สมควรอย่างยิ่งที่เราทั้งหลายจะได้ระลึกนึกถึงพระมหากษัตริย์คุณของพระองค์ท่านตลอดไป

สรุปได้ว่า เชื่อไฟประชาธิปไตยที่ได้ก่อตัวขึ้นตั้งแต่ ร.5 และลุกฮือจนสามารถเผาผลาญระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ลงได้ในที่สุดนี้ ได้ก่อตัวขึ้นและลุกโชนขึ้นมาในสังคมสยามตามลำดับ แต่ไม่อาจเผาไหม้พระมหากษัตริย์ผู้ยิ่งใหญ่อย่างพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวลงได้ เหตุเพราะพระองค์ไม่ได้ทรงเห็นว่าประชาธิปไตยคือไฟที่จะมาทำอันตรายพระองค์ ในทางตรงกันข้ามพระองค์กลับทรงเห็นว่าประชาธิปไตยคือไฟที่จะมาช่วยส่องสว่างให้สังคมสยามได้โชติช่วงเรืองรองในอนาคต

เอกสารอ้างอิง

- [1] จวิงาม มาเจริญ, 2536. ใน *พระราชประวัติและพระราชกรณียกิจในพระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาประชาธิปก พระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว*. พิมพ์ที่ระลึกในพระราชพิธีทรงบำเพ็ญพระราชกุศลทักษิณานุปทาน ในโอกาสจิตสมัยวันพระบรมราชสมภพรอบ 100 ปี พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาประชาธิปก พระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว กรุงเทพฯ : อัมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน)
- [2] ชาญชัย รัตนวิบูลย์, 2548. *บทบาทของอภิรัฐมนตรีสภาในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว*. ปรินญาณิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ 2519 จัดพิมพ์โดยพิพิธภัณฑ์พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว สถาบันพระปกเกล้า
- [3] *พระบรมราชาธิบายว่าด้วยการจัดการเปลี่ยนแปลงแก้ไขการปกครองแผ่นดิน* พระนคร : โรงพิมพ์พระจันทร์, 2513

- [4] รอง ศยามานนท์, 2520. ประวัติศาสตร์ไทยในระบอบรัฐธรรมนูญ. กรุงเทพฯ : บริษัทสำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช จำกัด
- [5] วัลย์วิภา จรุงโรจน์, 2520. แนวพระราชดำริทางการเมืองของพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว : การวิเคราะห์เชิงประวัติศาสตร์ วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต แผนกวิชาประวัติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- [6] ศรีศักร วัลลิโภดม, 2520. เหล็ก “โลหปฏีวิบัติ” เมื่อ 2,500 ปีมาแล้ว ยุคเหล็กในประเทศไทย : พัฒนาการทางเทคโนโลยีและสังคม. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มติชน

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการตัดสินใจเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ชาเขียว ในเขตกรุงเทพมหานคร

**Factors Influencing consumer's Green Tea drinking decision behavior
in Bangkok Province**

จารึก สิมพลีวงศ์ (Mr. Chareuk Simpleewong)

อาจารย์, คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ, Email: Chareuk_beckham@hotmail.com

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการตัดสินใจเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ชาเขียวในเขตกรุงเทพมหานคร โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลของผู้บริโภคที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการตัดสินใจเลือกซื้อเครื่องดื่มชาเขียวพร้อมดื่มและปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดของเครื่องดื่มชาเขียวพร้อมดื่มที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการตัดสินใจเลือกซื้อเครื่องดื่มชาเขียวพร้อมดื่มของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานครและศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยส่วนบุคคลของผู้บริโภคชาเขียวพร้อมดื่มในกรุงเทพมหานครกับปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดของชาเขียวพร้อมดื่มโดยประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือมุ่งศึกษาเฉพาะผู้บริโภคทั้งเพศชายและเพศหญิง อายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไปที่เคยซื้อเครื่องดื่มชาเขียวพร้อมดื่ม ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 400 คน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัยผู้วิจัยหวังว่าผลของการวิจัยครั้งนี้สามารถใช้เป็นแนวทางในการวางแผนและพัฒนากลยุทธ์ทางการตลาด เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคในปัจจุบันและสร้างความมั่นใจในการบริโภคเครื่องดื่มชาเขียวพร้อมดื่มของผู้บริโภคต่อไป

คำสำคัญ: พฤติกรรมการซื้อ, ผลิตภัณฑ์ชาเขียว, ส่วนประสมทางการตลาด

ABSTRACT:

The research is to find out the factors Influencing consumer's Green Tea drinking decision behavior in Bangkok Province. The population are classified by individual factors is Influencing consumer's Green Tea drinking decision and marketing mix factors is is Influencing consumer's Green Tea drinking decision in Bangkok Province and study relationship of by individual factors is Influencing consumer's Green Tea drinking decision in Bangkok Province and marketing mix factors of Green Tea drinking .The sampling population in this research is the 400 males and females aged 15 years old is Green Tea drinking in Bangkok Province. Questionnaire is used as the research tool for this study. The researcher expect that the result will bring to the planning and developing marketing strategies for need of consumer and create confidential consumer's Green Tea drinking .

KEYWORDS: consumer behavior, green tea product, marketing mix

1. บทนำ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการตัดสินใจเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ชาเขียวในเขตกรุงเทพมหานคร โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลของผู้บริโภคที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการตัดสินใจเลือกซื้อเครื่องดื่มชาเขียวพร้อมดื่มและปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดของเครื่องดื่มชาเขียวพร้อมดื่มที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการตัดสินใจเลือกซื้อเครื่องดื่มชาเขียวพร้อมดื่มของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร และศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยส่วนบุคคลของผู้บริโภคชาเขียวพร้อมดื่มในกรุงเทพมหานครกับปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดของชาเขียวพร้อมดื่ม

ปัจจุบันผู้คนทั่วโลกกำลังตื่นตัวในเรื่องผลิตภัณฑ์จากธรรมชาติกันมากขึ้น มีการใช้ประโยชน์จากสมุนไพรแทนสารสังเคราะห์ต่างๆ และจากกระแสความนิยมผลิตภัณฑ์สมุนไพรของคนส่วนใหญ่นี้เอง ทำให้มีผู้ผลิตผลิตภัณฑ์จากสมุนไพรออกมาสู่ท้องตลาดในหลายรูปแบบ เช่น ยา อาหาร เครื่องสำอาง และเครื่องดื่มเพื่อสุขภาพ เป็นต้น เครื่องดื่มชาเขียว เป็นเครื่องดื่มเพื่อสุขภาพที่กำลังได้รับความนิยมมากเป็นอันดับสองในตลาดโลกรองจากน้ำดื่ม ต้นกำเนิดของชาเขียวมาจากประเทศจีนและเผยแพร่การดื่มไปทั่วเอเชียและชาติตะวันตก โดยชาเขียวนั้นได้รับความนิยมจากผู้บริโภคเป็นอย่างมากมาโดยตลอด ชาเขียวที่มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักและยอมรับในคุณภาพไปทั่วโลกนั้นมาจาก 5 ประเทศ คือ จีน ญี่ปุ่น ไต้หวัน ศรีลังกา และอินเดีย ซึ่งส่งผลให้ตลาดชาเขียวมีการเติบโต และขยายตัวอย่างต่อเนื่องจนทำให้ชาเขียวหรือสารสกัดจากชาเขียวเข้ามาเป็นส่วนผสมของผลิตภัณฑ์จำนวนมากเพื่อออกมาตอบสนองความต้องการของกลุ่มผู้บริโภคที่ให้ความสนใจเรื่องสุขภาพ โดยเฉพาะ ผลิตภัณฑ์ประเภทชาที่มีคุณสมบัติที่อุดมไป

ด้วยคุณค่าทางโภชนาการ ดังจะเห็นได้จากข้อมูลของสถาบันสุขภาพอเมริกาพบว่า ชาทั้งหลายล้วนมีฤทธิ์ด้านมะเร็งได้ เพราะในชามีสารแคเทชิน (Catechins หรือ EGEG) ซึ่งมีฤทธิ์ต้านอนุมูลอิสระมากกว่าวิตามินอี 20 เท่า และสามารถยับยั้งการสร้างสารไนโตรซามีนซึ่งเป็นสารก่อมะเร็งที่เกิดจากดินประสิวในอาหารที่เกิดขึ้นเมื่อเจอกับสารอะมิโนในอาหารทะเล เป็นตัวก่อมะเร็งได้หลายชนิด และชาเขียวยังมีสารสำคัญ คือ สารโพลีฟีนอล ซึ่งเป็นสารต้านอนุมูลอิสระ สารแทนนิน ช่วยบรรเทาอาการท้องเสีย และจากการศึกษาของนักวิจัยชาวญี่ปุ่นยังพบว่าสารแคเทชินในชาเขียวช่วยลดระดับคอเลสเตอรอลในเส้นเลือดได้ ลดระดับ LDL และยับยั้งการก่อตัวแบบผิดปกติของก้อนเลือด ซึ่งเป็นเหตุของอาการหัวใจวายและลมชักได้มากกว่าชาอู่หลง และชาดำ โดยส่งผลมาจากกระบวนการแปรรูป นอกจากนี้ยังมีประโยชน์อื่นๆ เช่น ช่วยชะลอภาวะแก่ก่อนวัย รักษาระดับความดันเลือดให้เป็นปกติ มีฤทธิ์ในการช่วยล้างพิษออกจากร่างกาย ลดน้ำหนักได้ นอกจากนี้ นายกสมาคมแพทย์แผนจีนในประเทศไทย ยังกล่าวถึงคุณสมบัติของชาเขียวว่าทำให้เย็นชุ่มคอ ซึ่งมีกลิ่นหอมหวาน ช่วยผ่อนคลายอารมณ์ สงบประสาท ระบายความร้อนดีจากศีรษะและเบ้าตา ช่วยให้สดชื่นไม่่วงนอน ช่วยให้ลมหายใจสดชื่น เจริญอาหาร แก้กามเหล้า ทำให้สร้างเมทิล ขับปัสสาวะป้องกันนิ่วในถุงน้ำดี จากปัจจุบันเริ่มมีผู้ประกอบการหลายรายได้ให้ความสนใจและเข้ามาแข่งขันกันในตลาดชาเขียวพร้อมดื่มกันมากขึ้น โดยเริ่มจาก “ยูนิฟ กรีนที” จากบริษัท ยูนิ-เพรสซิเดนท์ (ประเทศไทย) จำกัด ได้เข้ามาในตลาดเมื่อประมาณกลางปี พ.ศ.2544 และเป็นรายแรกที่ตลาดชาเขียวพร้อมดื่มอย่างจริงจัง การที่ผู้ผลิตเข้ามาแข่งขันกันมากในตลาดเครื่องดื่มชาเขียวพร้อมดื่มทำให้ผู้บริโภคมีทางเลือกในการตัดสินใจซื้อเพิ่มขึ้น ส่งผลให้ผู้ประกอบการแต่ละรายต่างต้องคิดหากลยุทธ์

การตลาดเพื่อให้เข้าถึงกลุ่มลูกค้าเป้าหมายของตน โดยเฉพาะการสร้างการจดจำในตราสินค้าของตนให้สามารถอยู่ในใจผู้บริโภคได้มากที่สุด และเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ของตนเป็นอันดับแรก ดังนั้น ผู้ประกอบการต่างๆ จึงได้ทุ่มงบประมาณเป็นจำนวนมากเพื่อที่จะสื่อสารและเข้าถึงผู้บริโภคให้ได้มากที่สุด แต่การจะทำให้ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดด้านต่างๆ เหล่านี้ประสบความสำเร็จได้ ผู้ประกอบการจะต้องเข้าใจในเรื่องพฤติกรรมของผู้บริโภคอย่างลึกซึ้งด้วย นอกจากนี้กลยุทธ์ทางการตลาดจะต้องมีความสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน มีการผสมผสานกันอย่างลงตัวเพื่อสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ของบริษัท หรือเพื่อความเป็นผู้นำทางการตลาดของผลิตภัณฑ์ประเภทเดียวกันจากการสำรวจของนิตยสาร พบว่า มูลค่าตลาดรวมชาพร้อมดื่มปี 2555 สูงถึง 11,000 ล้านบาท เติบโต 20% และตลาดยังมีแนวโน้มที่จะเติบโตได้อีกมาก ดังนั้น การที่ผู้บริโภคตัดสินใจบริโภคเครื่องดื่มชาเขียวพร้อมดื่มน่าจะเป็นผลมาจากกลยุทธ์ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดของผู้ประกอบการธุรกิจเครื่องดื่มชาเขียวพร้อมดื่มบรรจุขวดแต่ละรายหรือไม่ หรือเป็นเพราะตามกระแสของความทันสมัยที่นิยมเครื่องดื่มเพื่อสุขภาพเท่านั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการตัดสินใจเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ชาเขียวของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งข้อมูลและผลที่ได้จากการวิจัยสามารถใช้เป็นแนวทางในการวางแผนและพัฒนากลยุทธ์ปัจจัยการสื่อสารทางการตลาด เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคในปัจจุบันและสร้างความมั่นใจในการบริโภคเครื่องดื่มชาเขียวพร้อมดื่มของผู้บริโภคต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อชาเขียวพร้อมดื่มของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด ที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อชาเขียวพร้อมดื่มของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยส่วนบุคคลของผู้บริโภคชาเขียวพร้อมดื่มในกรุงเทพมหานครกับปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดของชาเขียวพร้อมดื่ม

3. สมมุติฐานในการวิจัย

1. ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้บริโภคมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการตัดสินใจเลือกซื้อเครื่องดื่มชาเขียวพร้อมดื่ม สามารถแบ่งเป็นสมมุติฐานย่อยได้ ดังนี้
 - 1.1 เพศ มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการตัดสินใจเลือกซื้อเครื่องดื่มชาเขียวพร้อมดื่ม
 - 1.2 อายุ มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการตัดสินใจเลือกซื้อชาเขียวพร้อมดื่ม
 - 1.3 ระดับการศึกษามีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการตัดสินใจเลือกซื้อชาเขียวพร้อมดื่ม
 - 1.4 สถานภาพ มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการตัดสินใจเลือกซื้อชาเขียวพร้อมดื่ม
 - 1.5 อาชีพ มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการตัดสินใจเลือกซื้อชาเขียวพร้อมดื่ม
 - 1.6 รายได้เฉลี่ยต่อเดือน มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการตัดสินใจเลือกซื้อชาเขียวพร้อมดื่ม
2. ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดของเครื่องดื่มชาเขียวพร้อมดื่ม มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการตัดสินใจเลือกซื้อเครื่องดื่มชาเขียวพร้อมดื่มของผู้บริโภค สามารถแบ่งเป็นสมมุติฐานย่อยได้ ดังนี้
 - 2.1 ปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการตัดสินใจเลือกซื้อเครื่องดื่มชาเขียวพร้อมดื่ม

2.2 ปัจจัยด้านราคามีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการตัดสินใจเลือกซื้อเครื่องดื่มน้ำชาเขียวพร้อมดื่ม

2.3 ปัจจัยด้านช่องทางการจัดจำหน่ายมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการตัดสินใจเลือกซื้อเครื่องดื่มน้ำชาเขียวพร้อมดื่ม

2.4 ปัจจัยด้านการส่งเสริมการตลาด มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการตัดสินใจเลือกซื้อเครื่องดื่มน้ำชาเขียวพร้อมดื่ม

3. ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้บริโภคมีความสัมพันธ์กับปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดของเครื่องดื่มน้ำชาเขียวพร้อมดื่ม สามารถแบ่งเป็นสมมุติฐานย่อยได้ ดังนี้

1.1 เพศ มีความสัมพันธ์กับปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดของเครื่องดื่มน้ำชาเขียวพร้อมดื่ม

1.2 อายุ มีความสัมพันธ์กับปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดของเครื่องดื่มน้ำชาเขียวพร้อมดื่ม

1.3 ระดับการศึกษา มีความสัมพันธ์กับปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดของเครื่องดื่มน้ำชาเขียวพร้อมดื่ม

1.4 สถานภาพ มีความสัมพันธ์กับปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดของเครื่องดื่มน้ำชาเขียวพร้อมดื่ม

1.5 อาชีพ มีความสัมพันธ์กับปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดของเครื่องดื่มน้ำชาเขียวพร้อมดื่ม

1.6 รายได้เฉลี่ยต่อเดือน มีความสัมพันธ์กับปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดของเครื่องดื่มน้ำชาเขียวพร้อมดื่ม

4. ระเบียบวิธีการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ โดยการใช้แบบสอบถามประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาเฉพาะผู้บริโภคทั้งเพศชายและเพศหญิง อายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไปที่เคยซื้อเครื่องดื่มน้ำชาเขียวพร้อมดื่ม ในเขตกรุงเทพมหานคร

4.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาเฉพาะผู้บริโภคทั้งเพศชายและเพศหญิง อายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไปที่เคยซื้อเครื่องดื่มน้ำชาเขียวพร้อมดื่ม ในเขตกรุงเทพมหานคร

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้คือผู้บริโภคทั้งเพศชายและเพศหญิง อายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไปที่เคยซื้อเครื่องดื่มน้ำชาเขียวพร้อมดื่ม ในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งผู้วิจัยไม่ทราบจำนวนประชากรที่แน่นอน โดยผู้วิจัยได้ใช้สูตรสำหรับกรณีที่ไม่ทราบจำนวนประชากร และกำหนดค่าความคลาดเคลื่อนไม่เกิน ร้อยละ 0.5

$$\text{สูตร } n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

$$n = \frac{400}{1 + (400)(0.05)^2}$$

= 399.89 คน หรือ
ประมาณ 400 คน

เมื่อ n = ขนาดตัวอย่าง
N = ขนาดของประชากร
e = สัดส่วนของความ

คลาดเคลื่อน ที่ยอมให้เกิดขึ้นได้

โดยใช้หลักความสะดวก (Convenience Random Sampling) วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้หลักการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง 4 ขั้นตอน โดยมีขั้นตอนต่าง ๆ ดังนี้

ขั้นที่ 1 ใช้วิธีสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) โดยการจับสลากเลือกเขตในกรุงเทพมหานครทั้งหมดจำนวน 50 เขต เลือก ร้อย

ละ 10 ของจำนวนเขตทั้งหมดได้ 5 เขต คือ เขตบางกะปิ เขตบึงกุ่ม เขตจตุจักร เขตราชเทวี และเขตปทุมวัน

ขั้นที่ 2 ใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบโควตา (Quota Sampling) โดยเก็บตัวอย่างจากสถานที่ต่าง ๆ โดยแบ่งให้ได้สัดส่วนที่เท่ากันเขตละ 80 คน ซึ่งแต่ละเขตจะเก็บ 4 สถานที่ แต่ละสถานที่จะเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 20 คน

รายชื่อสถานที่ในเขตต่าง ๆ

เขตบางกะปิ : เดอะมอลล์บางกะปิ, ตะวันนา,

โลตัสบางกะปิ, น้อมจิตต์

เขตบึงกุ่ม : โลตัส นวมินทร์, คาร์ฟูร์ นวมินทร์, ตลาดปัฐวิกรณ์, มินิ แม็กซ์แวลู นวมินทร์

เขตจตุจักร : เซ็นทรัลพลาซ่า ลาดพร้าว, ยูเนี่ยนมอลล์, ตลาดนัดรถไฟ, ตลาดนัดสวนจตุจักร

เขตราชเทวี : เมเจอร์ซินิเพล็กซ์, อนุสาวรีย์ชัยสมรภูมิ, ตลาดประตูนํ้า, กิง พาวเวอร์ คอมเพล็กซ์

เขตปทุมวัน : สยามดิสคัฟเวอรี, สยามพารากอน, เซ็นทรัลเวิลด์, สวนลมไนท์บาร์ซ่า

ขั้นที่ 3 ใช้การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบสะดวก (Convenience Sampling) เพื่อให้ได้จำนวนตัวอย่างที่จะทำการเก็บข้อมูลที่ได้เลือกไว้แล้วในขั้นที่ 2

4.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. ศึกษาข้อมูลจากตำราเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อมั่นเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

2. ปรับปรุงและดัดแปลงเป็นแบบสอบถามที่มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับแนวคิดและทฤษฎีที่ใช้ในการวิจัย

3. นำแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อทำการตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาและเสนอแนะเพิ่มเติม

4. นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบไปทำการปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้อง

5. นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) โดยใช้วิธีสุ่มกลุ่มตัวอย่างจำนวน 40 คน จากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 คน

4.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อนำมาวิเคราะห์ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูลตามขั้นตอนดังนี้

1. แหล่งข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) ได้จากการใช้แบบสอบถามเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 ชุด ซึ่งจะเก็บรวบรวมข้อมูลจากการตอบแบบสอบถามของผู้บริโภคที่เคยซื้อเครื่องดื่มชาเขียวพร้อมดื่ม

2. แหล่งข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ได้จากการศึกษาค้นคว้าข้อมูลที่มีผู้รวบรวมเอาไว้ทั้งหน่วยงานของรัฐและเอกชน ดังนี้

2.1 หนังสือพิมพ์วารสารสิ่งพิมพ์ต่างๆ

2.2 ข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต

2.3 หนังสือทางวิชาการบทความสารนิพนธ์วิทยานิพนธ์และรายงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลซึ่งสร้างขึ้นเพื่อศึกษาถึงปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อเครื่องดื่มชาเขียวพร้อมดื่มของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร โดยแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของผู้บริโภคที่เคยซื้อเครื่องดื่มชาเขียวพร้อมดื่ม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพ อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน เป็นแบบสอบถามแบบปลายปิด (Close-ended response question) แบบให้เลือกตอบหลายข้อ (Multiple choices)

ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดของเครื่องดื่มชาเขียวพร้อมดื่ม ได้แก่ ปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์ ปัจจัยด้านราคา ปัจจัยด้านช่องทางการจัดจำหน่าย และปัจจัยด้านการส่งเสริมการตลาด ใช้มาตราวัดแบบ Likert Scale และใช้การวัดข้อมูลประเภทอันตรภาคชั้น (Interval Scale) จำนวน 4 ข้อ

ส่วนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการซื้อเครื่องดื่มชาเขียวพร้อมดื่ม จำนวน 11 ข้อ เป็นแบบสอบถามแบบปลายปิด (Close-ended response question) แบบให้เลือกตอบหลายข้อ (Multiple choices) แต่ละข้อคำถามมีระดับการวัดข้อมูลประเภทต่างๆ

4.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อได้แบบสอบถามคืนแล้วผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่รวบรวมได้มาดำเนินการดังนี้

1. การตรวจสอบข้อมูล (Editing) ผู้วิจัยตรวจสอบความสมบูรณ์ของการตอบแบบสอบถามแยกแบบสอบถามที่ไม่สมบูรณ์ออก

2. การลงรหัส (Coding) นำแบบสอบถามที่ต้องการเรียบเรียงแล้วมาลงรหัสตามที่ได้กำหนดรหัสไว้ล่วงหน้า

3. การประมวลผลข้อมูลข้อมูลที่ลงรหัสแล้วได้นามานับทีละข้อโดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์เพื่อการประมวลผลข้อมูลซึ่งใช้โปรแกรมสถิติสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (Statistic Package for Social Sciences หรือ SPSS)

การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลโดยดำเนินการตามลำดับดังนี้

1. การวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic)

ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนาจะใช้ค่าร้อยละ (Percentage) ในการอธิบายลักษณะทาง

ประชากรศาสตร์โดยนำมาแจกแจงความถี่ (Frequency) และนำเสนอเป็นร้อยละ (Percentage)

2. การวิเคราะห์สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistic)

ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงสถิติจะนำข้อมูลที่ได้มานำมาวิเคราะห์ทางสถิติด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS เพื่อทดสอบสมมติฐานแต่ละข้อโดยใช้ค่าสถิติต่างๆในการวิเคราะห์

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ประมวลผลข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามและทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ โดยนำค่าทางสถิติมาอ่านค่าตีความหมายและอธิบาย ปรัชญาการค้นต่างๆ ที่กำลังศึกษา ซึ่งสามารถแยกค่าทางสถิติที่นำมาใช้ในการวิจัยตามวัตถุประสงค์ได้ ดังนี้

1) ข้อมูลลักษณะประชากรศาสตร์ ทำการกำหนดค่าของข้อมูลอยู่ในระดับกลุ่มชั้น (Nominal Scale) ทำการวิเคราะห์ด้วยสถิติแบบพรรณนา (Descriptive Statistics) ในรูปการแจกแจงความถี่ (Frequency) และการหาอัตราส่วนร้อยละ (Percentage)

2) ข้อมูลด้านเกี่ยวกับปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดของเครื่องดื่ม ชาเขียวพร้อมดื่ม มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการตัดสินใจเลือกซื้อเครื่องดื่มชาเขียวพร้อมดื่มของผู้บริโภค ซึ่งเป็นข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามแบบประเมินค่า จากนั้นจึงปรับค่าให้อยู่ในระดับช่วง ทำการวิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ในรูปของการแจกแจงความถี่ (Frequency) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และ

3) รวบรวมข้อมูลที่เป็นข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการตัดสินใจเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ชาเขียวในเขตกรุงเทพมหานคร โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลของผู้บริโภคที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการตัดสินใจเลือกซื้อเครื่องดื่มชาเขียวพร้อม

คัมและปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดของเครื่องคัมชาเขียวพร้อมคัมที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการตัดสินใจเลือกซื้อเครื่องคัมชาเขียวพร้อมคัมของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร

5. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

5.1 ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือวิจัย ดังนี้

1. ศึกษาข้อมูลจากตำราเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อมั่นเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

2. ปรับปรุงและดัดแปลงเป็นแบบสอบถามที่มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับแนวคิดและทฤษฎีที่ใช้ในการวิจัย

3. นำแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อทำการตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาและเสนอแนะเพิ่มเติม

4. นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบไปทำการปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้อง

5. นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) โดยใช้วิธีสุ่มกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 40 คน จากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 คน

5.1.1 ศึกษาเอกสาร ตำรา วารสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

5.1.2 ร่างแบบสอบถาม

5.1.3 นำแบบสอบถามให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา(Content Validity)

5.1.4 นำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขแล้วจึงจัดพิมพ์เพื่อนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

5.2 โครงสร้างและลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ซึ่งประกอบด้วยคำถามปลายเปิด (Open-Ended) และคำถามปลายปิด (Close- Ended) โดยแบ่งโครงสร้างของแบบสอบถามออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของผู้บริโภคที่เคยซื้อเครื่องคัมชาเขียวพร้อมคัม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพ อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน เป็นแบบสอบถามแบบปลายปิด (Close-ended response question) แบบให้เลือกตอบหลายข้อ (Multiple choices)

ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดของเครื่องคัมชาเขียวพร้อมคัม ได้แก่ ปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์ ปัจจัยด้านราคา ปัจจัยด้านช่องทางการจัดจำหน่าย และปัจจัยด้านการส่งเสริมการตลาด ใช้มาตราวัดแบบ Likert Scale และใช้การวัดข้อมูลประเภทอันตรภาคชั้น (Interval Scale) จำนวน 4 ข้อ

ส่วนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการซื้อเครื่องคัมชาเขียวพร้อมคัม จำนวน 11 ข้อ เป็นแบบสอบถามแบบปลายปิด (Close-ended response question) แบบให้เลือกตอบหลายข้อ (Multiple choices) แต่ละข้อคำถามมีระดับการวัดข้อมูลประเภทต่างๆ

6. การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

6.1 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการ โดยเก็บรวบรวมข้อมูล จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือและนำแบบสอบถามมาลงบันทึกหัตถ์ตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ รวมทั้ง นำไปดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ

6.2 การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาครั้งนี้ในครั้งนี้นำผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลโดยดำเนินการตามลำดับดังนี้

1. การวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic)

ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนาจะใช้ค่าร้อยละ (Percentage) ในการอธิบายลักษณะทางประชากรศาสตร์ โดยนำมาแจกแจงความถี่ (Frequency) และนำเสนอเป็นร้อยละ (Percentage)

2. การวิเคราะห์สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistic)

ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงสถิติจะนำข้อมูลที่ได้นามวิเคราะห์ทางสถิติด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS เพื่อทดสอบสมมติฐานแต่ละข้อโดยใช้ค่าสถิติต่างๆในการวิเคราะห์

7.สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการตัดสินใจเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ชาเขียวในเขตกรุงเทพมหานคร สามารถสรุปได้ดังนี้

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้จำนวน 400 คน พบว่า

เพศ ผู้บริโภคเครื่องดื่มชาเขียวพร้อมดื่ม ที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 221 คน คิดเป็นร้อยละ 55.20 และร้อยละ 44.80 เป็นเพศชาย ตามลำดับ

อายุ ผู้บริโภคเครื่องดื่มชาเขียวพร้อมดื่ม ที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นผู้มีอายุ 15 – 24 ปีมากที่สุด เป็นจำนวน 199 คน คิดเป็นร้อยละ 49.70 รองลงมาคือ อายุ 35 - 44 ปี จำนวน 71 คน คิดเป็นร้อยละ

ละ 17.80 อายุ 25 – 34 ปีจำนวน 69 คน คิดเป็นร้อยละ 17.30 อายุ 45 - 54 ปีจำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 12.00 และอายุอายุ 55 ปีขึ้นไป จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 4.00ตามลำดับ

ระดับการศึกษา ผู้บริโภคเครื่องดื่มชาเขียวพร้อมดื่ม ที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีมากที่สุด เป็นจำนวน 198 คน คิดเป็นร้อยละ 49.50 รองลงมาคือระดับปริญญาตรีจำนวน 150 คน คิดเป็นร้อยละ 37.50 และระดับสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 52 คน คิดเป็นร้อยละ 13.00 ตามลำดับ

สถานภาพ ผู้บริโภคเครื่องดื่มชาเขียวพร้อมดื่ม ที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นผู้มีสถานภาพโสดมากที่สุด เป็นจำนวน 277 คน คิดเป็นร้อยละ 69.30 รองลงมาคือ สถานภาพสมรส จำนวน 102 คน คิดเป็นร้อยละ 25.50 สถานภาพหย่าร้าง /หม้าย จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 3.40 และสถานภาพแยกกันอยู่จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 1.8 ตามลำดับ

อาชีพ ผู้บริโภคเครื่องดื่มชาเขียวพร้อมดื่ม ที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอาชีพนักเรียน/นักศึกษามากที่สุด เป็นจำนวน 152 คน คิดเป็นร้อยละ 38.00 รองลงมาคือพนักงานบริษัทเอกชน จำนวน 110 คน คิดเป็นร้อยละ 27.50 ประกอบธุรกิจส่วนตัวจำนวน 86 คน คิดเป็นร้อยละ 21.50 ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ จำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 10.25 แม่บ้าน/พ่อบ้าน จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 2.25 และอาชีพอื่นๆ จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 0.50 ตามลำดับ

รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ผู้บริโภคเครื่องดื่มชาเขียวพร้อมดื่ม ที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 5,000 - 10,000 บาทมากที่สุด เป็นจำนวน 134 คน คิดเป็นร้อยละ 33.50 รองลงมาคือน้อยกว่า 5,000 บาทต่อเดือน จำนวน 130

คน คิดเป็นร้อยละ 32.50 รายได้เฉลี่ย 10,001 - 15,000 บาทต่อเดือน จำนวน 60 คน คิดเป็นร้อยละ 15.00 รายได้เฉลี่ย 15,001 - 20,000 บาทต่อเดือน จำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 11.30 รายได้เฉลี่ย 20,001 - 25,000 บาทต่อเดือน จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 4.30 และ รายได้เฉลี่ยมากกว่าหรือเท่ากับ 25,000 บาทต่อเดือน จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 3.40 ตามลำดับ

8. อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการตัดสินใจเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ชาเขียวในเขตกรุงเทพมหานคร สามารถสรุปได้ดังนี้

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการบริโภคเครื่องดื่มชาเขียวพร้อมดื่มของผู้ตอบแบบสอบถามที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ จำนวน 400 คน พบว่า เหตุผลที่ผู้บริโภคส่วนใหญ่บริโภคเครื่องดื่มชาเขียวพร้อมดื่ม คือ เชื่อว่าดีต่อสุขภาพมากที่สุด จำนวน 152 คน คิดเป็นร้อยละ 38 รองลงมาได้แก่ ทำให้รู้สึกสดชื่น จำนวน 71 คน คิดเป็นร้อยละ 17.75 และรสชาติดี จำนวน 63 คน คิดเป็นร้อยละ 15.75 ตามลำดับ โดยรูปแบบบรรจุภัณฑ์ที่นิยมมากที่สุดคือ ขวด ขนาด 350 มล. จำนวน 219 คน คิดเป็นร้อยละ 34.70 รองลงมาได้แก่ กล่องยูเอชที ขนาด 250 มล. จำนวน 102 คน คิดเป็นร้อยละ 25.5 และขวด ขนาด 500 มล. จำนวน 73 คน คิดเป็นร้อยละ 18.25 ตามลำดับ ยี่ห้อที่ชอบมากที่สุดได้แก่ โออิชิ จำนวน 184 คน คิดเป็นร้อยละ 46.00 รองลงมาได้แก่ อิชิตัน จำนวน 172 คน คิดเป็นร้อยละ 43 และยูนิฟ จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 7.50 ตามลำดับ และเมื่อพิจารณาจากความถี่ในการบริโภค พบว่า ผู้บริโภคดื่มชาเขียวพร้อมดื่มวันละครั้งมากที่สุด เป็นจำนวน 202 คน คิดเป็นร้อยละ 51.75 รองลงมาคือ สัปดาห์ละ 2-3 ครั้ง จำนวน 115 คน คิดเป็นร้อยละ 28.75 และวันเว้นวัน จำนวน 44 คน

คิดเป็นร้อยละ 11.00 ตามลำดับ สถานที่ที่บริโภคบ่อยที่สุด ได้แก่ สถานศึกษา ที่ทำงาน และที่บ้าน จำนวน 175 คน 149 คน และ 46 คน คิดเป็นร้อยละ 43.75 ร้อยละ 37.25 และร้อยละ 11.50 ตามลำดับ โดยช่วงเวลาที่นิยมบริโภคมากที่สุด ได้แก่ กลางวัน จำนวน 257 คน คิดเป็นร้อยละ 62.75 รองลงมา คือ ช่วงเย็น และช่วงเช้า จำนวน 134 คน และ 15 คน คิดเป็นร้อยละ 33.50 และ ร้อยละ 3.75 ตามลำดับ เมื่อพิจารณาจากปัจจัยแรกที่เลือกบริโภค พบว่า ปัจจัยที่เกี่ยวกับรสชาติ คุณภาพ ขนาด/รูปแบบและชื่อเสียงของตราหมีหมีจำนวนมากที่สุด คือ 259 คน คิดเป็นร้อยละ 64.75 รองลงมาคือ ราคาและการส่งเสริมการตลาด คิดเป็นร้อยละ 17.75 และร้อยละ 13.50 ตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการบริโภคเครื่องดื่มชาเขียวพร้อมดื่มของผู้ตอบแบบสอบถามที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ จำนวน 400 คน พบว่า รูปแบบบรรจุภัณฑ์ที่ผู้บริโภคเคยบริโภค มากที่สุดและมีจำนวน 400 คนเท่ากัน ได้แก่ รูปแบบกล่องยูเอชที และรูปแบบขวด คิดเป็นร้อยละ 100 โดยรูปแบบกระป๋องมีเพียง 284 คน ที่เคยบริโภค คิดเป็นร้อยละ 71 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการบริโภคเครื่องดื่มชาเขียวพร้อมดื่มของผู้ตอบแบบสอบถามที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ จำนวน 400 คน พบว่า ยี่ห้อที่ผู้บริโภคเคยบริโภค มากที่สุดและมีจำนวน 400 คนเท่ากัน ได้แก่ โออิชิ และอิชิตัน คิดเป็นร้อยละ 100 โดยชาลิ้นจี่มีจำนวนน้อยผู้ที่เคยบริโภคน้อยที่สุดคิดเป็นร้อยละ 31 จำนวน 124 คน

9. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการตัดสินใจเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ชาเขียวในเขตกรุงเทพมหานคร สามารถสรุปได้ดังนี้

9.1 กลุ่มเป้าหมาย

ผู้บริโภคเครื่องดื่มชาเขียวพร้อมดื่ม ที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นผู้มีอายุ 15 – 24 ปีมากที่สุด เป็นจำนวน 199 คน คิดเป็นร้อยละ 49.70

9.2 ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการบริโภคเครื่องดื่มชาเขียวพร้อมดื่ม

เหตุผลที่ผู้บริโภคส่วนใหญ่บริโภคเครื่องดื่มชาเขียวพร้อมดื่ม คือ เชื่อว่าดีต่อสุขภาพมากที่สุด จำนวน 152 คน คิดเป็นร้อยละ 38 รองลงมาได้แก่ ทำให้รู้สึกสดชื่น จำนวน 71 คน คิดเป็นร้อยละ 17.75 และรสชาติดี จำนวน 63 คน คิดเป็นร้อยละ 15.75 ตามลำดับ

10. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ในการศึกษาวิจัยครั้งต่อไปผู้ที่จะทำกาวิจัยควรดำเนินการศึกษาเรื่องต่อไปนี้

10.1 ในการศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาในภาพกว้าง ทำให้การเก็บรวบรวมแบบสอบถามทำได้ยากเนื่องจากผู้บริโภคบางส่วนไม่ค่อยให้ความร่วมมือในการกรอกแบบสอบถาม

10.2 เพื่อประโยชน์ในการนำมาใช้งานมากขึ้นในการศึกษาครั้งต่อไปควรมีการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับเครื่องดื่มชาเขียวเพื่อนำไปใช้ในการกำหนดความ

ต้องการของกลุ่มเป้าหมายได้ชัดเจนขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- 1) การบริหารการตลาด. รองศาสตราจารย์ศิริวรรณ เสรีรัตน์, 2546.
- 2) พฤติกรรมผู้บริโภค.รองศาสตราจารย์ ดร.เสรี วงศ์มณฑา, 2545.
- 3) การบริหารการค้าปลีก.รองศาสตราจารย์ ศาสตราจารย์ศิริวรรณ เสรีรัตน์, 2546.

เกี่ยวกับผู้เขียน	อาจารย์จารึก สิมพลีวงศ์ อาจารย์สาขาการตลาด คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ งานวิจัยที่สนใจ : (โปรตระกูล)

โทร 0-2972-7200 ต่อ 410

โทรสาร 0-2972-7751

อีเมล: bjm.conf2@gmail.com

เว็บไซต์: www.northbkk.ac.th

ศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบุคลากรภาคธุรกิจโรงแรม

ในเขตกรุงเทพมหานคร

A STUDY OF DESIRABLE CHARACTERISTICS OF THE PEOPECTIVE

EMPLOYEES IN THE HOTEL IN BANGKOK

มะลิวรรณ ช่องงาม

คณะศิลปศาสตร์ สาขาการจัดการ โรงแรมและการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

Email or1309.ch@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบุคลากรภาคธุรกิจโรงแรมในด้านทั่วไปและด้านเฉพาะฝ่ายต่าง ๆ ของโรงแรม ในเขตกรุงเทพมหานคร

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ได้แก่ ผู้จัดการฝ่ายบุคคล ผู้จัดการฝ่ายอาหารและเครื่องดื่ม ผู้จัดการส่วนหน้า ผู้จัดการฝ่ายห้องพัก โรงแรมในเขตกรุงเทพมหานคร ตัวแปรที่ศึกษา คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบุคลากรภาคธุรกิจโรงแรมในเขตกรุงเทพมหานคร มี 2 ด้าน คือ 1) คุณลักษณะทั่วไป 2) คุณลักษณะเฉพาะ โดยใช้วิธีการสุ่มโดยไม่อาศัยความน่าจะเป็น แบบกำหนดสัดส่วน ในการเก็บข้อมูลเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล คือ แบบสอบถาม ผลการวิจัยพบว่า ความต้องการโดยเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก อันดับหนึ่ง คือ ด้านความประพฤติ อันดับสอง คือ ด้านมนุษยสัมพันธ์ อันดับสาม คือ ด้านบุคลิกภาพ อันดับสุดท้าย คือ ด้านความรู้ ผลการวิเคราะห์คุณลักษณะเฉพาะที่พึงประสงค์ของบุคลากรภาคธุรกิจโรงแรมในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า ข้อที่มีความสำคัญอันดับแรก ฝ่ายอาหารและเครื่องดื่ม อันดับสอง ฝ่ายต้อนรับส่วนหน้า อันดับสุดท้าย ฝ่ายอาหารและเครื่องดื่ม

คำสำคัญ: คุณลักษณะที่พึงประสงค์ คุณลักษณะทั่วไป ด้านบุคลิกภาพ มนุษยสัมพันธ์ ความประพฤติ

ABSTRACT

This research aimed to study desired characteristic of hotel business personnel in general and other specific department of hotel in Bangkok metropolis.

The samples of this research were personnel manager, food and beverage manager, front office manager, room division manager, hotel in Bangkok metropolis, and research variables. Desired characteristic of hotel business in Bangkok metropolis had two fields, general characteristic and specific characteristic, by using Nonprobability Sampling Method (Quota). Questionnaire was used as data collection in this research. The result of this research found that average requirement is a very good class. The first is behavior. The second is human relations. The third is personality. The last one is knowledge. The result of analysis desired characteristic of hotel business in Bangkok metropolis found that the first important subject is room division competency. The second is food and beverage competency. The last one is front office competency.

Key words: desired characteristic, general characteristic, personality, human relations, and behavior

1. บทนำ

อุตสาหกรรมโรงแรม เป็นอุตสาหกรรมหนึ่งในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและเป็นอุตสาหกรรมที่มีส่วนสำคัญในการส่งเสริมอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว โดยให้บริการด้านที่พักที่สะดวกสบาย มีความปลอดภัย พนักงานบริการด้วยอัธยาศัยไมตรี มีความเป็นมิตรแก่นักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยวประเทศไทยมากขึ้นทุกปี ส่งผลให้อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมที่ทำรายได้เข้าประเทศเป็นอันดับหนึ่ง นับจากปี 2525 เป็นต้นมา ธุรกิจโรงแรมเป็นงานที่ต้องใช้คนในการดำเนินการจำนวนมาก แต่สภาพปัจจุบัน ยังขาดแคลนแรงงานระดับเทคนิคหาคคนที่มีความพร้อมได้ยาก พนักงานขาดความรับผิดชอบ ไม่มีนิสัยรักงาน ขาดความรู้ในการปฏิบัติงาน พนักงานธุรกิจ ขัดแย้งกับผู้ร่วมงาน พนักงาน เรียกร้องสิทธิและสวัสดิการ ตัดสินใจออกจากงานได้ง่าย เป็นต้น ซึ่งล้วนเป็นปัญหาเกี่ยวกับคนทั้งสิ้น จึงพอสรุปได้ว่าธุรกิจโรงแรมประสบกับปัญหาขาดแคลนแรงงานที่มีคุณภาพเหมาะสมกับงาน จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบุคลากรภาคธุรกิจโรงแรมในเขตกรุงเทพมหานคร โดยสอบถามผู้จัดการฝ่าย ๆ ของโรงแรม เพื่อนำผลการวิจัยเสนอต่อผู้บริหารการศึกษาที่สนใจจะผลิตบุคลากร ให้ตรงกับความต้องการของตลาดแรงงานด้านธุรกิจโรงแรม ซึ่งสามารถใช้เป็นแนวทางในการ กำหนดทิศทางการศึกษาระดับอุดมศึกษา การปรับปรุงแผนการเรียนให้สอดคล้องกับความต้องการอย่างแท้จริงต่อไป

ดังนั้น ในการศึกษานี้ จึงมุ่งศึกษาถึงความต้องการคุณลักษณะของบุคลากร ภาคธุรกิจโรงแรมในเขตกรุงเทพมหานคร ที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาการจัดการโรงแรม และการท่องเที่ยว คุณลักษณะทั่วไปที่ศึกษามี 4 ด้าน คือ ด้านความประพฤติ ด้านบุคลิกภาพ ด้านมนุษย

สัมพันธ์ และด้านความรู้ ตามความต้องการของภาคธุรกิจโรงแรม และศึกษาความต้องการบุคลากรคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบุคลากรภาคธุรกิจโรงแรมในเขตกรุงเทพมหานครเฉพาะฝ่ายต่าง ๆ โดยการสอบถามผู้จัดการฝ่ายต่าง ๆ ของโรงแรมในเขตกรุงเทพมหานคร เพื่อนำข้อมูลและความคิดเห็นเป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรปรับปรุงแก้ไขกระบวนการเรียนการสอนเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของธุรกิจโรงแรม เพื่อมหาวิทยาลัยได้ผลิตบุคลากรที่มีคุณภาพและเป็นที่ยอมรับแก่นักท่องเที่ยว และจะนำมาซึ่งรายได้ที่เป็นเงินตราต่างประเทศนำไปสร้างความเจริญให้กับประเทศชาติต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบุคลากรภาคธุรกิจโรงแรมในด้านทั่วไปและด้านเฉพาะฝ่ายต่าง ๆ ของโรงแรม ในเขตกรุงเทพมหานคร

การบริหารโรงแรม

ธุรกิจโรงแรมเป็นธุรกิจที่แตกต่างกับธุรกิจประเภทอื่นๆ เพราะต้องดำเนินการให้บริการตลอดเวลา 24 ชั่วโมงทุกวันโดยไม่มีวันหยุด ด้วยเหตุนี้จึงจำเป็นต้องมีผู้บริหารและพนักงานปฏิบัติงานสม่ำเสมอและต่อเนื่องกันตลอดเวลา เพื่อให้การปฏิบัติงานของโรงแรมเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพที่สุดทุกโรงแรมจะต้องมีการแบ่งสายงานการบังคับบัญชา มีนโยบายและมีระบบการทำงาน ไม่ว่าจะเป็นโรงแรมขนาดเล็ก ขนาดกลางหรือขนาดใหญ่ก็ตาม (��ซวาล สมทริยพ์, 2524 หน้า 86-87)

การแบ่งสายงานบริหารโรงแรม

โรงแรมมีลักษณะเป็นอุตสาหกรรม ไม่สามารถที่จะบริหารและดำเนินการไปได้ลำพังคนเดียว

จำเป็นต้องมีผู้รับผิดชอบปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งงานต่าง ๆ กัน ร่วมมือกันดำเนินการให้ไปสู่ความสำเร็จสำหรับการบริหาร โรงแรมในปัจจุบันอาจจัดแบ่งสายงานการบริหารออกได้ 7 ฝ่าย (ปริษา แดงโรจน์. 2530 หน้า 270-284) คือ

1. ผู้จัดการฝ่ายบัญชี มีหน้าที่ควบคุม บันทึก รายงานบัญชีตลอดจนทรัพย์สินและงานบริหารเกี่ยวกับการเงินทั้งหมดของโรงแรม

2. ผู้จัดการฝ่ายห้องพัก มีหน้าที่ประสานงานควบคุมการทำงานของทุกแผนกที่เกี่ยวข้องกับห้องพัก ให้มีความพร้อมที่จะบริการ

3. ผู้จัดการฝ่ายต้อนรับส่วนหน้า มีหน้าที่รับผิดชอบดูแล และควบคุมด้านกำลังคน เงิน เวลา วิถีการทำงาน เอกสาร ตลอดจนเครื่องมือเครื่องใช้ต่าง ๆ ในสถานที่เกี่ยวกับงานส่วนหน้า

4. ผู้จัดการฝ่ายอาหารและเครื่องดื่ม มีหน้าที่รับผิดชอบการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับอาหารและเครื่องดื่มของทุกหน่วยงานในโรงแรม

5. ผู้จัดการฝ่ายขาย มีหน้าที่บริหารงานด้านการติดต่อชักจูงและอำนวยความสะดวกแก่ตัวแทนนำเที่ยวและกลุ่มธุรกิจต่างๆ ให้มาใช้บริการ

6. ฝ่ายจัดการบุคคล มีหน้าที่จัดระบบจำแนกหน้าที่ของพนักงานการจ้างแรงงาน การวางหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการบริหารบุคคล และการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างพนักงาน

7. ผู้จัดการฝ่ายช่าง มีหน้าที่บริหารและรับผิดชอบในงานเกี่ยวกับช่างทั้งหมด นอกจากนี้ยังมีแผนกอื่น ๆ คือ

คุณลักษณะของแรงงาน

ในการประกอบธุรกิจ โรงแรมจะบรรลุเป้าหมายมากน้อยเพียงใดนั้นนอกจากจะขึ้นอยู่กับจำนวนผู้เข้าพัก อาคารสถานที่ และสถานการณืท่องเที่ยวแล้ว ความสำคัญที่มีต่อการดำเนินธุรกิจโรงแรมอีกประการหนึ่งคือแรงงานที่ปฏิบัติหน้าที่

พนักงานโรงแรม ควรมีคุณลักษณะที่เหมาะสมตามที่ธุรกิจโรงแรมพึงประสงค์ เพราะคุณลักษณะของแรงงานมีผลโดยตรงต่อธุรกิจ โรงแรมและผู้เข้ารับบริการของโรงแรม แรงงานที่มีคุณลักษณะเป็นที่พึงประสงค์จึงเป็นปัจจัยที่สำคัญที่ทำให้การดำเนินธุรกิจ โรงแรมเจริญก้าวหน้าได้ การยึดอาชีพเป็นพนักงาน โรงแรมนั้นจะมีเพียงความรู้ความตั้งใจเท่านั้นไม่เพียงพอ จะต้องมีความรู้ความเข้าใจเฉพาะสำหรับงานโรงแรม (สมศรี สุกวานิชชานา. 2552 หน้า 14) ดังนี้ คือ มีสุขภาพดี มีการปรากฏตัวดี มีสีหน้าที่ดี มีร่างกายสมประกอบ มีบุคลิกดี มีสำเนียงพูดที่ดี มีความฉลาดไหวพริบ มีความทรงจำที่ดี มีความสูงและน้ำหนักปานกลาง มีความอดทน มีความซื่อสัตย์ คุณลักษณะของแรงงานโรงแรมดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิดของ (ปริษา แดงโรจน์ 2550 หน้า 449-451) จากแนวคิดดังกล่าวพอสรุปได้ว่า คุณลักษณะของแรงงานที่เป็นพนักงาน โรงแรมประกอบด้วยคุณลักษณะสำคัญ 2 ด้าน คือ คุณลักษณะทั่วไปและ คุณลักษณะเฉพาะ

คุณลักษณะทั่วไป โดยลักษณะธรรมชาติของมนุษย์ประกอบด้วยความรู้ความสามารถที่ได้รับจากการศึกษาทั้งในระบบและนอกระบบมหาวิทยาลัยเป็นคุณลักษณะที่จะช่วยให้มนุษย์มีคุณภาพชีวิตที่ดี แต่มีได้หมายความว่ามนุษย์จะใช้คุณลักษณะทั่วไปนี้ปฏิบัติงานในสาขาอาชีพต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพเสมอไป คุณลักษณะทั่วไปที่มนุษย์ทุกคนพึงมี จำแนกได้ 4 ด้าน คือ บุคลิกภาพ มนุษย์สัมพันธ์ ความประพฤติ และความรู้

ด้านบุคลิกภาพ การพิจารณาบุคลิกภาพนับเป็นสิ่งสำคัญประการหนึ่งในการสรรหาบุคคลเข้าทำงานเพื่อให้ดำรงตำแหน่งที่เหมาะสมกับบุคลิกภาพนั้น ๆ โดยเฉพาะงานบางประเภท เช่น พนักงานต้อนรับ พนักงานฝ่ายขาย เป็นต้น บุคลิกภาพโดยความหมายแท้จริง (บัญญัติ แก้วเกตุทอง. 2545 หน้า 38-44) หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกมาทำให้เป็นที่น่า

พอใจของคนที่เราพบเห็น คนที่มีบุคลิกภาพลักษณะน่า นิยม ไม่ได้หมายถึงรูปร่างหน้าตาเป็นอย่างไรไม่สำคัญ แต่เมื่อใครพบเห็นเกิดความนิยมเกิดความพึงพอใจ ถือว่าบุคลิกภาพที่ดีลักษณะที่น่านิยม ซึ่งสะท้อนถึงอารมณ์ และลักษณะนิสัยจิตใจออกมาปรากฏ คนที่มีเมตตาธรรม จะฉายให้เห็นทางแวตาและลักษณะท่าทาง

ด้านมนุษยสัมพันธ์ มนุษยสัมพันธ์ (เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์. 2545 หน้า 127-129) หมายถึง การรวมพลังของบุคคลเพื่อจะทำงานและมีแรงจูงใจให้ร่วมมือกันในการทำงาน โดยมุ่งที่จะให้ผลผลิตสูง และ ขณะเดียวกันบุคคลก็ได้รับการตอบสนองความต้องการ ทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม และจิตวิทยา การที่จะทำงานร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุขนั้นต้องคำนึงถึงลักษณะ ดังต่อไปนี้ (เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์. 2545 หน้า 133) คือ ทั้งเราและผู้อื่นต่างก็มีความสุขต้องยอมรับนับถือซึ่งกัน และกัน และต่างฝ่ายต่างก็ได้ประโยชน์ร่วมกัน

ด้านความประพฤติ องค์กรทุกองค์กรย่อมมีความคาดหวังที่จะได้พนักงานที่มีความประพฤติซึ่งมีผลสะท้อนไปสู่การปฏิบัติงานของพนักงานด้วยเพราะ การประพฤติปฏิบัติบางอย่างอาจมีผลทำให้พนักงานผู้นั้นถูกไล่ออกทันทีเลยก็ได้ ถึงแม้จะปฏิบัติงานได้ดีปานใดก็ตาม ซึ่งมักจะปรากฏอยู่เสมอว่าความประพฤติดีนั้นเป็นคุณสมบัติขั้นต้นอันหนึ่งของพนักงานทุกคน กล่าวคือพนักงานจะต้องประพฤติปฏิบัติไปในแนวทาง ที่องค์กรต้องการเมื่ออยู่ที่ทำงานพนักงานที่มีความประพฤติดีมักจะทำงานดี อีกประการหนึ่งถ้าหากคนที่ ประพฤติไม่ดีชื่อเสียงฉาวโฉ่ หรือมีชื่อเสียงหาย เพื่อน ร่วมงานย่อมรังเกียจ สังคมก็รังเกียจ ขาดความไว้วางใจจากเพื่อนร่วมงาน ความร่วมมือก็อาจจะไม่ได้ รับจากคนอื่นเท่าที่ควร ทำให้ทำงานได้ไม่ดี ในเรื่องนี้ องค์กรจะกำหนดมาตรฐานความประพฤติและแจ้งให้ พนักงานทราบโดยทั่วกันว่า พนักงานพึงประพฤติ ปฏิบัติอย่างไรจึงจะเป็นที่พึงประสงค์ขององค์กรหรือ ของผู้บังคับบัญชาแล้วแต่ นโยบายของแต่ละองค์กรว่า

จะกำหนดมาตรฐานประเภทใดบ้าง ซึ่งกระบวนการที่ ก่อให้เกิดความประพฤติดี ประพฤติชอบ หรือมีวินัยดี (จำเนียร จวงตระกูล. 2530 หน้า 50-54)

ด้านความรู้ ความรู้ความสามารถเป็นหัวใจ สำคัญของการทำงาน ทำให้ประหยัดกำลังคน ประหยัดเวลาในการทำงาน หากบุคคลได้ทำงานตาม ความรู้ความสามารถที่ตนมีอยู่ จะทำให้เกิด ประสิทธิภาพในการทำงานมากยิ่งขึ้น ควรมี 3 ลักษณะ (นพพงษ์ บุญจิตราคูล. 2530 หน้า 20-25) ดังนี้ 1. ความรู้ทางทักษะที่นำไปสู่ความคล่องตัวเชี่ยวชาญ 2. ความรู้ที่นำไปสู่ความเป็นพนักงานโดยวิชาชีพ รอบรู้ ในศาสตร์ และวิชาอื่น ๆ 3. ความรู้เมื่ออยู่กับคน โดยสรุปแล้ว ความรู้เป็นพื้นฐานการศึกษาโดยทั่วไป อันเป็นการพัฒนาการในตัวบุคคลที่ผลจากการศึกษาทั้ง ในระบบมหาลัยและนอกระบบมหาลัยที่บุคคลทั่วไป พึงมี

คุณลักษณะเฉพาะ ความรู้ความสามารถที่ ได้รับจากการศึกษาทั้งในระบบและนอกระบบ มหาวิทยาลัยนั้นเป็นคุณลักษณะทั่วไปของบุคคล แต่ใน การทำงานนั้น ลักษณะของงานมีความแตกต่างกันไป ผู้ ที่ทำงานในสาขาอาชีพต่างๆ จะต้องมีความรู้หรือ ความสามารถเฉพาะในสาขานั้น ๆ จึงจะสามารถ ทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ สำหรับคุณลักษณะ เฉพาะของพนักงานโรงแรมในที่นี้บอกกล่าวถึง 3 ด้าน (จำเนียร จวงตระกูล. 2530 หน้า 42-60) คือ ด้านความรู้ ทางวิชาชีพ ด้านความสามารถในการปฏิบัติงาน และ ด้านประสบการณ์

ความรู้ทางวิชาชีพ เป็นความรู้ซึ่งได้รับจาก สถาบันการศึกษาหรือจากภายนอกโดยทางใดก็ได้ เช่น ถ้าเราเป็นช่างไฟฟ้าจึงทำให้เป็นข้อกำหนดพื้นฐานของ ตำแหน่งงาน กล่าวคือ เมื่อจะรับบุคคลเข้าทำงาน จะ กำหนดคุณสมบัติเบื้องต้นไว้ว่าต้องมีความรู้อะไรบ้าง และจะเป็นพื้นฐานในการพัฒนาตนเองเมื่อเข้าทำงาน

แล้วเพื่อให้สามารถทำงานได้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น การเป็นพนักงาน โรงแรมที่ดีก็ต้องมีความรู้พื้นฐานทางอาชีพที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจโรงแรม เพื่อความก้าวหน้าของธุรกิจโรงแรมและของตัวพนักงานโรงแรมเองจากที่กล่าวมาแล้ว จะเห็นได้ว่า ความรู้ทางวิชาชีพเป็นความรู้ทางทักษะแขนงงานต่าง ๆ ของธุรกิจโรงแรมในการนำไปสู่การทำงานในตำแหน่งพนักงานโรงแรมว่าจะสามารถทำงานได้หรือไม่ จะทำงานได้ดีแค่ไหนและจะทำงานได้นานเพียงไร จากผลการวิจัยมีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

รัศมี แสนเจริญ. (2531) ได้ศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของหัวหน้างานตามทัศนะของผู้จัดการฝ่ายบุคคลของโรงแรมในกรุงเทพมหานคร และเมืองพัทยา โดยศึกษาจากประชากร จำนวน 90 คน ผลการวิจัยปรากฏว่า คุณลักษณะทั่วไปที่พึงประสงค์ของหัวหน้างานทั้ง 4 ด้าน มีคะแนนเฉลี่ยในระดับสูง เรียงตามลำดับความสำคัญดังต่อไปนี้

1. ด้านมนุษยสัมพันธ์ คุณลักษณะที่พึงประสงค์มากที่สุด คือ ความรับผิดชอบและสนใจผู้ใต้บังคับบัญชา

2. ด้านความรู้ คุณลักษณะที่พึงประสงค์มากที่สุด คือ เทคนิคการควบคุมบังคับบัญชา และความรู้ในวิชาชีพตามสายงานของตนเป็นอย่างดี

3. ด้านประสบการณ์ คุณลักษณะที่พึงประสงค์มากที่สุด คือ ประสบการณ์ในการตัดสินใจ และการแก้ปัญหา และความสามารถในการบริหารในการวางแผนและการควบคุมงานการติดตามผลงาน

4. ด้านบุคลิกภาพ คุณลักษณะที่พึงประสงค์มากที่สุด คือ ทักษะที่ดีต่องานบริการและแต่งกายสุภาพเหมาะสมกับกาลเทศะ

คุณลักษณะเฉพาะที่พึงประสงค์ของหัวหน้างานทั้ง 4 ฝ่าย พบว่า มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับสูงเรียงตามลำดับความสำคัญดังต่อไปนี้

1. หัวหน้างานประกอบอาหาร มีคุณลักษณะเฉพาะที่พึงประสงค์มากที่สุด คือ คำนึงถึงเรื่องความสะอาดทั้งของอุปกรณ์การประกอบอาหารและตัวผู้คุมอาหาร รองลงมาคือ ผู้จัดรักษาร่างกายให้สะอาด

2. หัวหน้างานแม่บ้านนั้น มีคุณลักษณะเฉพาะที่พึงประสงค์มากที่สุด คือ รักษาความสะอาดและเป็นผู้อยู่ในระเบียบเป็นแบบแผน รองลงมาคือ ความซื่อสัตย์สุจริตต่อหน้าที่

3. หัวหน้างานส่วนหน้า มีคุณลักษณะเฉพาะที่พึงประสงค์มากที่สุด คือ ยิ้มแย้มแจ่มใส และเป็นกันเอง รองลงมาคือ มีความสำนึกที่ดีในหน้าที่บริการ

4. หัวหน้างานบริการอาหารและเครื่องดื่ม มีคุณลักษณะเฉพาะที่พึงประสงค์มากที่สุด คือ เป็นผู้รอบรู้เกี่ยวกับอาหารและเครื่องดื่ม รองลงมาคือ มีจิตวิทยาในการต้องการของแขก

3.วิธีการวิจัย

การวิจัยศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบุคลากรภาคธุรกิจโรงแรมในเขตกรุงเทพมหานคร โดยการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ในรูปแบบการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือการเก็บข้อมูลจากผู้จัดการฝ่ายต่าง ๆ โรงแรมในเขตกรุงเทพมหานครโดยผู้วิจัยได้จัดลำดับการนำเสนอวิธีการดำเนินการวิจัยดังนี้

4.ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร เป็น ผู้จัดการฝ่ายบุคคล ผู้จัดการฝ่ายอาหารและเครื่องดื่ม ผู้จัดการส่วนหน้าโรงแรม ผู้จัดการฝ่ายห้องพัก ในเขตกรุงเทพมหานคร

ตัวแปรที่ศึกษา คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบุคลากรภาคธุรกิจโรงแรมในเขตกรุงเทพมหานคร มี 2 ด้าน คือ 1. คุณลักษณะทั่วไป 2. คุณลักษณะเฉพาะ

การสุ่มตัวอย่างสำหรับการวิจัยจะใช้การสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi – Stage Sampling) โดยเรียงลำดับเป็น 3 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 ใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างโรงแรมในเขตกรุงเทพมหานคร

ขั้นที่ 2 ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างตามสัดส่วน (Proportionate Stratified Random Sampling)

ขั้นที่ 3 ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างโดยใช้ความสะดวก (Convenience Sampling) ซึ่งเป็น (Non-probability) โดยใช้แบบสอบถามตามกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบุคลากรภาคธุรกิจโรงแรม โดยหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และความเบี่ยงเบนมาตรฐาน(S.D.)

5. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2. ความต้องการบุคลากร คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบุคลากรภาคธุรกิจโรงแรมในเขตกรุงเทพมหานคร ตอนนี้องค์กรทราบความคิดเห็นของท่านเกี่ยวกับคุณลักษณะของบุคลากรภาคธุรกิจโรงแรมว่าต้องการอยู่ในระดับใด จากมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

ส่วนที่ 3. ความต้องการบุคลากร คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบุคลากรภาคธุรกิจโรงแรมในเขตกรุงเทพมหานครเฉพาะฝ่าย ห้องพัก ฝ่ายอาหารและเครื่องดื่ม ฝ่ายต้อนรับส่วนหน้า

6.ผล/สรุปการวิจัย

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยมีประเด็นที่นำมาอภิปรายผลดังนี้

ผลการวิเคราะห์ศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบุคลากรภาคธุรกิจ โรงแรมในเขตกรุงเทพมหานคร ความต้องการคุณลักษณะโดยรวม มีความต้องการโดยเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก อันดับหนึ่งคือ ด้านความประพฤติ อันดับสอง คือ ด้านมนุษยสัมพันธ์ อันดับสาม คือ ด้านบุคลิกภาพ อันดับสุดท้ายคือ ด้านความรู้ เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า

1. ด้านความประพฤติ มีความประพฤติโดยเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีความต้องการอันดับแรกคือ มีความซื่อสัตย์สุจริต อันดับสอง รับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมาย อันดับสาม มีจิตสำนึกเรื่องความปลอดภัยในการปฏิบัติงาน อันดับสี่ มีวินัยและการปฏิบัติตามระเบียบของหน่วยงาน อันดับห้ามีความขยันหมั่นเพียร ลำดับหก การควบคุมอารมณ์ได้ และลำดับสุดท้าย วางตัวได้เหมาะสมกับการเทศะ

2. ด้านมนุษยสัมพันธ์ มีความต้องการโดยเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีความต้องการมากเป็นอันดับแรกคือ เสียสละเวลาเพื่องานได้ อันดับสอง ให้ความร่วมมือกับผู้อื่นในการทำงาน อันดับสาม มีความสามารถเจรจากับบุคคลได้ทุกระดับ อันดับสุดท้าย มีอัธยาศัยโอบอ้อมอารี

3. ด้านบุคลิกภาพ มีความต้องการโดยเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีความต้องการมากเป็นอันดับแรกคือ มีความกระตือรือร้น คล่องแคล่วว่องไว อันดับสอง มีความสุภาพอ่อนน้อม กริยามารยาทเรียบร้อย อันดับสาม รับฟังความคิดเห็นของบุคคลอื่น อันดับสี่รูปร่างหน้าตาสะอาด อันดับห้า แต่งกายสุภาพเรียบร้อย อันดับหกมีอารมณ์เบิกบานแจ่มใส และอันดับสุดท้ายมีรูปร่างหน้าตาสง่าผ่าเผย

4. ด้านความรู้ มีความต้องการโดยเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีความต้องการมากเป็น

อันดับแรก คือ มีความรู้ในการใช้ภาษาไทย อันดับสอง มีความรู้พื้นฐานภาษาอังกฤษ อันดับสาม มีความรู้เกี่ยวกับขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมไทย อันดับสี่ มีความเข้าใจเกี่ยวกับขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมของคนต่างชาติ อันดับสุดท้าย มีความรู้ระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่า

ผลการวิเคราะห์คุณลักษณะเฉพาะที่พึงประสงค์ของบุคลากรภาคธุรกิจโรงแรมในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า คุณลักษณะเฉพาะโดยรวมมีระดับความต้องการ โดยเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านของแต่ละฝ่าย พบว่า

1. ด้านความสามารถทางวิชาชีพฝ่ายห้องพัก โดยเฉลี่ยรวมมีความต้องการในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่มีความต้องการมากอันดับแรก คือ มีความรู้เกี่ยวกับการโรงแรมและการท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้อง อันดับสอง มีความรู้สถานที่สำคัญของท้องถิ่น และสามารถปรับสถานที่ให้เข้ากับขนบธรรมเนียมและประเพณีของลูกค้าที่ใช้บริการ อันดับสุดท้าย สามารถจัดแต่งห้องพัก

2. ด้านความสามารถทางวิชาชีพฝ่ายอาหารและเครื่องดื่ม โดยเฉลี่ยรวมมีความต้องการในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่มีความต้องการมากอันดับแรก คือ สามารถบริหารจัดการเตรียมงานเลี้ยงโอกาสต่าง ๆ ได้ อันดับสอง สามารถประกอบอาหารไทยและอาหารต่างชาติได้ และสามารถปรับเทคนิคในการบริการอาหารและเครื่องดื่มได้ตามความต้องการของลูกค้า อันดับสาม สามารถตกแต่งสถานที่ในห้องอาหารและห้องจัดเลี้ยงได้ อันดับสุดท้าย สามารถผสมเครื่องดื่มต่าง ๆ ได้

3. ด้านความสามารถทางวิชาชีพฝ่ายต้อนรับ ส่วนหน้าโดยเฉลี่ยรวมมีความต้องการในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่มีความต้องการมากอันดับแรก คือ สามารถพูดภาษาได้ 2 ภาษาขึ้นไป อันดับสอง สามารถแนะนำการกรอกข้อมูลแก่ผู้รับบริการได้ และ

สามารถจัดระบบการลงทะเบียนเข้าพักได้ อันดับสาม สามารถประสานงานการลงทะเบียนเข้าพักกับฝ่ายห้องพักได้ และ สามารถจัดเตรียม วัสดุอุปกรณ์ เอกสาร สำหรับการลงทะเบียนเข้าพักได้ อันดับสี่ สามารถจัดระบบการลงทะเบียน Check - out ได้ อันดับสุดท้าย สามารถกรอกข้อมูลบางส่วนที่สามารถกรอกได้ล่วงหน้าได้

7.อภิปรายผล

จากการวิเคราะห์ข้อมูลศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบุคลากรภาคธุรกิจโรงแรมในเขตกรุงเทพมหานคร สามารถอภิปรายผลในประเด็นสำคัญได้ดังนี้

1. คุณลักษณะทั่วไปที่พึงประสงค์ของบุคลากรภาคธุรกิจโรงแรมในเขตกรุงเทพมหานคร โดยเฉลี่ยรวมมีความต้องการในระดับมาก ด้านที่มีความต้องการอันดับแรก คือ ด้านความประพฤติ อันดับสอง ด้านมนุษยสัมพันธ์ อันดับสามด้านบุคลิกภาพและอันดับสุดท้ายด้านความรู้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า

1.1 ด้านความประพฤติ ได้แก่ ความซื่อสัตย์สุจริต รับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย มีจิตสำนึกเรื่องความปลอดภัยในการปฏิบัติงาน มีวินัย และการปฏิบัติตามระเบียบของหน่วยงาน มีความขยันหมั่นเพียร การควบคุมอารมณ์ได้ และ วางตัวได้เหมาะสมกับการเทศะ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าความประพฤติของบุคคลมีผลโดยตรงต่อการดำรงชีวิตในสังคม และต่อบทบาทหน้าที่การทำงาน คนที่ประสบปัญหาในการปฏิบัติงานหรือไม่ประสบความสำเร็จในหน้าที่การทำงาน ส่วนหนึ่งมาจากการไม่เข้าใจว่าควรประพฤติปฏิบัติตน เช่นไรจึงจะเหมาะสม บางกรณีอาจมีผลถึงกับถูกออกจากงานโดยทันที ดังนั้น ธุรกิจโรงแรม เป็นประเภทบริการเพื่อให้ผู้บริการเกิดความประทับใจ มีความมั่นใจในการบริการจึงขอให้มาใส่ใจบริการครั้งต่อไปอีก พนักงานควรมีความซื่อสัตย์สุจริต อันเป็นพื้นฐานพฤติกรรมของบุคคลที่แสดงถึงคุณธรรม จริยธรรมเป็นที่

ไว้วางใจได้ มีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย โดยเป็นไปตามบทบาทและหน้าที่องค์การหรือผู้บังคับบัญชาคาดหวัง รวมไปถึงความรับผิดชอบต่อตนเองและต่อเพื่อนร่วมงาน มีความขยันหมั่นเพียร ตั้งใจในการทำงานซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงเจตคติของบุคคล พนักงานผู้ประพฤติดีย่อมมีค่านิยมชมชอบ มีคนให้ความร่วมมือ นำชื่อเสียงมาสู่หน่วยงาน ซึ่งสอดคล้องกับจำเนียร จวงตระกูล (2530 หน้า 50-66) ที่กล่าวว่า ความประพฤติดีเป็นคุณสมบัติขั้นต้นของพนักงานซึ่งต้องประพฤติไปในแนวทางที่องค์การต้องการเมื่ออยู่ในที่ทำงาน และเมื่อเลิกงานก็ประพฤติตามแนวทางที่สังคมต้องการ คือ มีความซื่อสัตย์สุจริต จงรักภักดีต่อองค์การของตน และสอดคล้องกับผลการวิเคราะห์ของ ก่อ สวัสดิพานิชย์ (2526) พบว่าความซื่อสัตย์ของลูกจ้างเป็นคุณสมบัติที่นายจ้างต้องการมากที่สุด และยังคงสอดคล้องกับผลการวิจัยของ บัญญัติ กุศลสถาพร (2532) พบว่าผู้ประกอบการมีความต้องการคุณลักษณะแรงงานภาคอุตสาหกรรมในเขตพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก ด้านความซื่อสัตย์ความขยันหมั่นเพียรมาก และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ รัศมี แสนเจริญ (2532) ซึ่งพบว่า พนักงานโรงแรมจะต้องมีความรู้ลึกสำนึกในผลงานที่ตนรับผิดชอบไม่ว่าผลงานนั้นจะออกมาเป็นเช่นไร นอกจากนั้นจากการประชุมสัมมนา กองแผนงาน กรมอาชีวศึกษา (2530) สรุปว่า ผู้ประกอบการประเภทบริการที่ประสบความสำเร็จ คือ ผู้ที่ขยันทำงาน ส่วนคุณลักษณะที่ต้องการเป็นอันดับสุดท้าย คือ รู้จักควบคุมอารมณ์ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะพฤติกรรมทางอารมณ์ของบุคคลนั้นบางครั้งตรวจสอบได้ยาก และความรู้สึกต่าง ๆ มักเกิดจากสภาพจิตของบุคคลนั้น ด้วย ดังนั้นถึงแม้จะกำหนดเป็นคุณลักษณะลงไปก็ไม่สามารถวัดได้ชัดเจนว่า ในด้านอารมณ์จะมีลักษณะเป็นเช่นไร ในแต่ละสถานการณ์

1.2 *ด้านมนุษยสัมพันธ์* ได้แก่ เสียสละเวลาเพื่องานได้ ให้ความร่วมมือกับผู้อื่นในการทำงาน มี

ความสามารถเจรจากับบุคคลได้ทุกระดับ มีอัธยาศัย โอบอ้อมอารี ทั้งนี้เพราะมนุษย์จะต้องอยู่ร่วมกันพึ่งพาอาศัยกันงานในธุรกิจโรงแรม ก็ต้องสัมพันธ์กันระหว่างบุคคลในฝ่ายเดียวกัน และระหว่างฝ่าย เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันและพร้อมเพรียงกันในการทำงานให้บรรลุเป้าหมาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งการปะทะสัมพันธ์กับผู้มาติดต่อหรือบุคคลภายนอก จะต้องสามารถสื่อความหมายเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติหรือบริการให้เขาพึงพอใจ และเกิดประโยชน์กับหน่วยงาน การสื่อความหมายที่ดีจะต้องสรุปประเด็นว่า ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร อย่างไร ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ จินตนา บุญยงการ (2527 หน้า 35-37) พบว่าผู้ประกอบการธุรกิจต้องการสื่อความหมายและสื่อสารที่มีประสิทธิภาพทั้งแบบเป็นทางการและไม่เป็นทางการ คุณลักษณะที่มีความต้องการ เป็นอันดับสุดท้าย คือ มีอัธยาศัยโอบอ้อมอารี ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะว่า เป็นคุณลักษณะที่อาจจะรวมความเป็นผู้เสียสละ ให้ความร่วมมือกับผู้อื่นอยู่แล้ว และส่วนนี้อาจจะเกิดจากการมีน้ำใจซึ่งกันและกันความพึงพอใจกันในส่วนตัวด้วย แต่อย่างไรก็ตามความมีอัธยาศัยโอบอ้อมอารี เป็นการปฏิบัติที่สร้างเสน่ห์ให้กับตัวพนักงานเอง และสร้างชื่อเสียงให้แก่โรงแรม จึงเหมาะที่พนักงานทุกคนควรประพฤติปฏิบัติ

1.3 *ด้านบุคลิกภาพ* มีความกระตือรือร้น คล่องแคล่วว่องไว มีความสุภาพอ่อนน้อม กริยามารยาทเรียบร้อย รับฟังความคิดเห็นของบุคคลอื่น รูปร่างหน้าตาสะอาด แต่งกายสุภาพเรียบร้อย มีอารมณ์เบิกบานแจ่มใส และมีรูปร่างหน้าตาสง่าผ่าเผย ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะธุรกิจโรงแรมเน้นการบริการให้ลูกค้าได้รับความสะดวกรวดเร็ว และเกิดความรู้สึกได้รับเกียรติจากการต้อนรับ ด้วยบุคลิกภาพมีความกระตือรือร้น คล่องแคล่วว่องไว มีความสุภาพอ่อนน้อม กริยามารยาทเรียบร้อย รับฟังความคิดเห็นของบุคคลอื่น รูปร่างหน้าตาสะอาด แต่งกายสุภาพ

เรียบร้อย มีอารมณ์เบิกบานแจ่มใส และมีรูปร่างหน้าตาสง่างามเผย นอกจากนั้นยังเป็นการกระตุ้นและชักนำให้เกิดขวัญ กำลังใจในการทำงาน ความกระตือรือร้นของคน ๆ หนึ่งเปรียบเสมือนเชื้อไฟที่สามารถจุดประกายความร่าร้อนของคนอื่น ๆ ให้ลุกโชนขึ้นเพื่อประกอบการกิจจนสำเร็จตามวัตถุประสงค์ ดังที่ สมพงษ์ เกษมสิน (2516) กล่าวว่า ความตั้งใจ ความกระตือรือร้นของคน จะอุทิศให้แม้เวลาและร่างกาย เพื่อสนองความต้องการ นอกจากนั้นยังสอดคล้องกับผลการวิเคราะห์ของศูนย์พัฒนาการศึกษาแห่งประเทศไทย (2526 หน้า 85) พบว่า ผู้ประกอบการทุกสาขาอาชีพต่างต้องการผู้สมัครที่มีความกระตือรือร้น ว่องไวตั้งใจทำงาน ส่วนคุณลักษณะที่มีความต้องการ เป็นอันดับสุดท้ายคือ เป็นผู้ที่มีหน้าตาเกลี้ยงเกลาสง่างามเผย ทั้งนี้ถึงแม้ว่าเป็นส่วนช่วยก่อให้เกิดความรู้สึกที่ดีและเป็นที่ยอมรับปรารถนาแก่ผู้พบเห็นก็ตามแต่ก็เป็นคุณลักษณะที่ติดตัวมาแต่กำเนิดส่วนหนึ่งที่ไม่สามารถกำหนดได้นอกเสียจากความสะอาดของผิวหนัง เสื้อผ้าเครื่องแต่งกาย และการวางตัวที่เหมาะสม ซึ่งสามารถพัฒนาได้ และมีผลต่อหน้าที่การงานเช่นกัน

1.4 *ด้านความรู้* มีความรู้ในการใช้ภาษาไทย มีความรู้พื้นฐานภาษาอังกฤษ มีความรู้เกี่ยวกับขนบธรรมเนียมประเพณี และวัฒนธรรมไทย มีความเข้าใจเกี่ยวกับขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมของคนต่างชาติ มีความรู้ระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่า ทั้งนี้เป็นเพราะว่าภาษาในเป็นเครื่องมือหรือสื่อในการสร้างความเข้าใจเรื่องราวต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี ในธุรกิจโรงแรมมีผู้ใช้บริการทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ ภาษาอังกฤษซึ่งถือว่าเป็นภาษาสากล จึงใช้เป็นสื่อสร้างความเข้าใจได้ดีที่สุดสำหรับชาวต่างชาติ และเพื่อแสดงถึงเอกลักษณ์และความเป็นไทยก็ควรรู้จักใช้ภาษาไทย อันเป็นภาษาประจำชาติให้ถูกต้องด้วย ดังนั้น ความรู้พื้นฐานด้านภาษาไทย ภาษาอังกฤษ จึงถือว่าเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับบทบาทหน้าที่ของพนักงาน โรงแรม

2. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบุคลากรภาคธุรกิจ โรงแรม ในเขตกรุงเทพมหานคร เฉลี่ยรวมมีความต้องการในระดับมาก ข้อที่มีความต้องการอันดับแรกคือ ด้านความสามารถทางวิชาชีพฝ่ายอาหารและเครื่องดื่ม อันดับสองความสามารถทางวิชาชีพฝ่ายต้อนรับส่วนหน้า และอันดับสุดท้าย ด้านความสามารถทางวิชาชีพฝ่ายห้องพัก

1.1 *ด้านความสามารถทางวิชาชีพฝ่ายอาหารและเครื่องดื่ม* มีความต้องการอันดับแรกโดยเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่าเมื่อสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี ด้านการจัดการโรงแรมและการท่องเที่ยว บุคลากรหรือนักศึกษาที่จบไปจะต้องมีความรู้ด้านการบริการอาหารและเครื่องดื่ม โดยเฉพาะสามารถบริหารจัดการเตรียมงานเลี้ยงโอกาสต่าง ๆ ได้ สามารถปรับเทคนิควิธีในการบริการอาหารและเครื่องดื่มได้ตามความต้องการของลูกค้า สามารถประกอบอาหารไทยและอาหารต่างชาติได้ สามารถตกแต่งสถานที่ในห้องอาหารและห้องจัดเลี้ยงได้ และสามารถผสมเครื่องดื่มต่าง ๆ ได้ ดังนั้นสถานศึกษาที่สอนด้านการจัดการโรงแรมและการท่องเที่ยวก็ควรให้ความสำคัญในเรื่องการบริการอาหารและเครื่องดื่ม เพื่อให้ นักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาแล้วมีความรู้ในด้านดังกล่าวเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของภาคธุรกิจ โรงแรม

1.2 *ด้านความสามารถทางวิชาชีพฝ่ายต้อนรับส่วนหน้า* มีความต้องการอันดับสองโดยเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่าเมื่อสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีด้านการจัดการโรงแรมและการท่องเที่ยว บุคลากรที่สำเร็จการศึกษาเมื่อไปทำงาน โรงแรมแผนกต้อนรับส่วนหน้า ต้องสามารถพูดภาษาได้ 2 ภาษาขึ้นไป สามารถจัดระบบการลงทะเบียนเข้าพักได้ สามารถแนะนำการกรอกข้อมูลแก่ผู้รับบริการได้ สามารถจัดเตรียม วัสดุอุปกรณ์ เอกสาร สำหรับการลงทะเบียนเข้าพัก และสามารถประสานงานการลงทะเบียนเข้าพัก

กับฝ่ายห้องพักได้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าการทำงานโรงแรมเน้นความรู้ภาษาอังกฤษและศัพท์เฉพาะพิเศษต่าง ๆ ที่ใช้ในงานบริการเช่น ชื่ออาหาร และอุปกรณ์เครื่องมือต่างๆ โดยเฉพาะต้องติดต่อกับลูกค้าต่างประเทศ การมีความรู้ด้านภาษาอังกฤษจึงมีความสำคัญในการทำงาน รวมทั้งการประสานงานกับฝ่ายต่าง ๆ ในโรงแรม ดังนั้นสถานศึกษาควรเน้นในการสอนภาษาอังกฤษซึ่งเป็นภาษาที่สอง และความรู้เกี่ยวกับเอกสารส่วนหน้าต่าง ๆ เช่น บัตรลงทะเบียนเข้าพัก ใบเสร็จรับเงิน ใบแจ้งหนี้ เป็นต้น

1.3 ด้านความสามารถทางวิชาชีพฝ่ายห้องพักมีความต้องการอันดับสุดท้าย โดยเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับปานกลาง แสดงให้เห็นว่า ความรู้ด้านห้องพักสถานศึกษาก็ควรให้ความสำคัญที่ต้องเน้นในด้านงานแม่บ้าน นอกจากนี้บุคลากรที่สำเร็จการศึกษาจะทำงานฝ่ายห้องพักก็ควรมีความรู้เกี่ยวกับการโรงแรมและการท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้อง มีความรู้สถานที่สำคัญของท้องถิ่น สามารถปรับสถานที่ให้เข้ากับขนบธรรมเนียมและประเพณีของลูกค้าที่ใช้บริการ มีความรู้เกี่ยวกับเอกลักษณ์ท้องถิ่น เพราะว่าลูกค้ามีหลายเชื้อชาติ พนักงานแม่บ้านสามารถปรับตกแต่งห้องพักให้เข้ากับความต้องการของลูกค้าได้

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบุคลากรภาคธุรกิจโรงแรม ของสถานประกอบการอื่น ๆ ในเขตพื้นที่เดียวกันนี้ด้วย

2. ควรศึกษารูปแบบการพัฒนาหลักสูตรและจุดประสงค์ของหลักสูตรว่าเป็นประโยชน์และมีความเหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานหรือไม่

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบคุณมหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพที่ได้สนับสนุนทุนอุดหนุนการวิจัย และขอขอบคุณผู้จัดการโรงแรมในเขตกรุงเทพมหานครที่ให้ความร่วมมือร่วมมือและอำนวยความสะดวกแก่ผู้วิจัยเป็นอย่างดีในการเข้าไปทำวิจัยและเก็บข้อมูล

เอกสารอ้างอิง

- [1] จำเนียร จวงตระกูล, 2530. ลักษณะของลูกค้าที่นายจ้างต้องการ. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- [2] ชัชวาล สมทรัพย์, 2534. ธุรกิจโรงแรม กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ ท. วิวรรณ.
- [3] นโยบายและแผนมหาดไทย, สำนัก. 2537. นโยบาย และแผนด้านแรงงาน. กรุงเทพฯ: ฝ่ายพัฒนาและส่งเสริมอาชีพ สำนักนโยบายและแผนมหาดไทย.
- [4] นริวรรธ จินตกานนท์, 2535. ความต้องการแรงงาน ในธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว กรุงเทพฯ: สถาบันพัฒนาบริหารศาสตร์.
- [5] ปรีชา แดงโรจน์, 2550. การโรงแรม. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ศรีอนันต์.
- [6] บัญชา แก้วเกตุทอง, 2545. ผู้นำทางการบริหาร. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- [7] รัศมี แสนเจริญ, 2531. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของหัวหน้างานตามทัศนะของผู้จัดการฝ่ายบุคคลของโรงแรมในเขตกรุงเทพมหานครและเมือง พัทยา ปริญญา นิพนธ์ กศ.ม. ชลบุรี. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒบางแสน.
- [8] สมศรี สกลวานิชชานา, งานโรงแรมแผนกต้อนรับ. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์. เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์. 2545. พฤติกรรมผู้นำทางการศึกษา, กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.

- [9] นพวงศ์ บุญจิตราคูล, 2530. ก้าวสู่ผู้บริหาร
การศึกษา กรุงเทพฯ: ภาควิชาบริหาร
การศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.

การวิเคราะห์โอกาสและอุปสรรค ที่มีผลต่อการส่งเสริมรถยนต์พลังงานทางเลือกในประเทศไทย

Analysis of Opportunities and Barriers on Flex-Fuel Vehicles

Promotion in Thailand (FFV)

ภูษิต เรืองวิวัฒน์โรจน์¹ และ โสภิตสุดา ทองโสภิต²

¹หลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีและการจัดการพลังงาน สถาบันวิจัยพลังงาน

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กรุงเทพมหานคร 10300 Email: pusit.re@gmail.com

²อาจารย์พิเศษ หลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีและการจัดการพลังงาน สถาบันวิจัยพลังงาน

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กรุงเทพมหานคร 10300 Email: tongsojit@gmail.com

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้เป็นการวิเคราะห์โอกาสและอุปสรรคที่มีผลต่อการส่งเสริมรถยนต์พลังงานทางเลือกในประเทศไทย คือ รถยนต์ Flex-fuel vehicle, FFV ขั้นตอนการดำเนินงานประกอบด้วยการศึกษานโยบายและมาตรการสนับสนุนรถยนต์ FFV ในประเทศตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน การศึกษาจากต่างประเทศโดยมีประเทศต้นแบบที่ประสบความสำเร็จในการสนับสนุนรถยนต์ FFV เช่น บราซิล อเมริกา สวีเดน การสัมภาษณ์จากผู้ผลิตรถยนต์ FFV และที่ปรึกษาของกระทรวงพลังงานเกี่ยวกับความคิดเห็นที่มีต่อปัญหาและอุปสรรคของรถยนต์ FFV และการนำข้อมูลแบบสำรวจความคิดเห็นของผู้ใช้รถยนต์ FFV มาวิเคราะห์ศึกษาความพึงพอใจในการตัดสินใจเลือกซื้อรถยนต์ FFV ผลการศึกษาสรุปได้ว่า ประเทศไทยมีความพร้อมด้านฐานการผลิตรถยนต์ FFV และศักยภาพที่จะบรรลุตามแผนพัฒนาพลังงานทดแทน 15 ปี แต่ยังคงขาดแรงจูงใจต่อค่ายผู้ผลิตรถยนต์ในการสร้างฐานการผลิต นอกจากนี้ด้านโครงสร้างและปัจจัยวัตถุดิบมีเพียงพอต่อการรองรับปริมาณการใช้เอทานอลเพิ่มขึ้นในอนาคต แต่ยังมีอุปสรรคที่สำคัญคือ นโยบายของภาครัฐที่ไม่สัมพันธ์กัน ขัดแย้งกัน และไม่ต่อเนื่องกันทุกรัฐบาล ซึ่งส่งผลกระทบต่อการสร้างแรงจูงใจของค่ายผู้ผลิตรถยนต์ การขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับรถยนต์ FFV ของประชาชน ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาวิเคราะห์นโยบายจากต่างประเทศที่ประสบความสำเร็จ เพื่อนำมาประกอบการจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายให้แก่ภาครัฐที่เหมาะสมกับบริบทของประเทศไทย และบรรลุเป้าประสงค์ตามแผนพลังงานทดแทน 15 ปี ซึ่งในปัจจุบันได้พัฒนาไปสู่แผนพัฒนาพลังงานทดแทนและพลังงานทางเลือก 25% ใน 10 ปี (พ.ศ.2555 – 2564)

คำสำคัญ: น้ำมันแก๊สโซฮอล์ E85 เอทานอล แผนพัฒนาพลังงานทดแทน 15 ปี แผนพัฒนาพลังงานทดแทนและพลังงานทางเลือก 25% ใน 10 ปี (พ.ศ.2555 – 2564)

ABSTRACT

This study aims to analyze barriers and opportunities in supporting Flex-Fuel Vehicles (FFVs) in Thailand. I have reviewed both past and current supporting measures for ethanol fuel and FFVs and also compared these measures to those measures in the countries with successful FFVs programs, including Brazil, Sweden, and the United States of America. The conclusion is that Thailand has great potential to achieve her goals of ethanol use expansion, as stated in the country's 15-year Renewable Energy Development Plan (REDP). On the supply-side, the infrastructure of Thailand can be expanded to be a manufacturing base for FFV production, and domestic ethanol production is ready to meet the increasing demand. However, the major obstacles arise from inconsistent, fragmented, and non-sustainable policy measures, which have reduced the incentives for the market expansion of FFVs. And finally, I have outlined the recommendations for improving current policy measures in order to expand the domestic market of FFVs and achieve the government's long-term REDP and AEDP 2012-2021.

KEYWORDS: Flex Fuel Vehicle, Gasohol E85, Ethanol, REDP 15 yrs, AEDP 2012-2021

1. บทนำ

ความต้องการใช้พลังงานขั้นสุดท้ายของประเทศไทย พ.ศ. 2554 มีปริมาณ 70,562 ktoe เพิ่มขึ้นจาก พ.ศ. 2553 ร้อยละ 0.4 [1] เพิ่มขึ้นในอัตราที่ลดลงเมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา ซึ่งเป็นผลมาจากมหาอุทกภัยที่เกิดขึ้นในช่วงปลายปี พบว่าน้ำมันสำเร็จรูปเป็นเชื้อเพลิงที่มีปริมาณการใช้มากที่สุด ร้อยละ 46.9 ของการใช้พลังงานขั้นสุดท้าย และในภาคขนส่งครองอันดับ 2 ของการใช้พลังงานขั้นสุดท้ายร้อยละ 35.7 [1] ซึ่งการใช้ น้ำมันเชื้อเพลิงมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น ส่งผลให้ประเทศไทยต้องสูญเสียเงินตราต่างประเทศเพื่อนำเข้า น้ำมันดิบเป็นมูลค่า 976,789 ล้านบาท [2] ในอนาคตราคาเชื้อเพลิงฟอสซิลมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นตามปริมาณทรัพยากรที่ลดลง ส่งผลให้เกิดความไม่มั่นคงด้านพลังงานแก่ประเทศชาติ ด้วยเหตุนี้การนำเชื้อเพลิงชีวภาพที่ได้จากพืชที่ปลูกอย่างแพร่หลายในประเทศ

ไทย เช่น เอทานอลซึ่งเป็นผลผลิตจากอ้อย มันสำปะหลังและกากน้ำตาลมาผสมในน้ำมันเบนซินเป็นน้ำมันแก๊สโซฮอล์ และมีเพียงพอที่จะนำมาผลิตพืชพลังงาน สามารถช่วยเพิ่มมูลค่าให้สินค้าเกษตร สร้าง

รายได้ให้แก่เกษตรกรเพิ่มขึ้น ก่อให้เกิดความมั่นคงทางเศรษฐกิจ และนำไปสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน

2. วิธีการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่องการวิเคราะห์โอกาสและอุปสรรคที่มีผลต่อการส่งเสริมรถยนต์พลังงานทางเลือกในประเทศไทยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพโดยได้นำข้อมูลรอบด้านมาวิเคราะห์ ได้แก่ ข้อมูลทฤษฎีภูมิทัศน์นโยบายพลังงานทดแทน มาตรการสนับสนุนรถยนต์ FFV และ มาตรการอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องในประเทศและต่างประเทศที่ประสบความสำเร็จ ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมในบริบท

ของประเทศไทย รวมถึง ผลการดำเนินการตามนโยบายและมาตรการสนับสนุน FFV นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังได้ดำเนินการ สัมภาษณ์ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในอุตสาหกรรมผลิตรถยนต์ FFV ได้แก่ ผู้แทนค่ายผู้ผลิตรถยนต์ FFV และ ที่ปรึกษา นโยบายภาครัฐ ทำให้ทราบถึงปัจจัยแวดล้อมที่นำไปสู่โอกาส และอุปสรรคในการสนับสนุนรถยนต์ FFV โดยกำหนดขอบเขตนิยามของรถยนต์ FFV ในการศึกษาครั้งนี้ คือ รถยนต์หรือยานยนต์สำเร็จรูปที่สามารถใช้เชื้อเพลิงได้ทั้งน้ำมันเบนซินที่ไม่มีส่วนผสมของเอทานอลและน้ำมันเบนซินที่มีส่วนผสมของเอทานอลในสัดส่วนต่างๆ ได้ทุกสัดส่วน โดยส่วนผสมของเอทานอลสูงสุดที่สามารถใช้ได้ต้องไม่น้อยกว่าร้อยละ 85 (กำหนดตามประกาศกรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน พ.ศ.2552 เพื่อสอดคล้องกับมาตรการส่งเสริมด้านต่างๆ ของภาครัฐ) โดยสามารถสรุปได้ ดังนี้

3. ผลการศึกษา

3.1 ด้านโอกาส

1) นโยบายสนับสนุนรถยนต์ FFV และที่เกี่ยวข้องในประเทศไทย

นโยบายการสนับสนุนรถยนต์ FFV ในประเทศไทยมีรากฐานตั้งแต่การประชุมของคณะกรรมการเอทานอลแห่งชาติเมื่อวันที่ 24 ธันวาคม 2544 มีมติให้ดำเนินการนำเอทานอลผสมในน้ำมันเบนซินแทนการใช้สาร MTBE เพื่อผลิตแก๊สโซฮอล์ โดยมีเป้าหมายใช้เอทานอลทดแทนสาร MTBE ในน้ำมันเบนซิน 91, 95 และดำเนินการใช้น้ำมันแก๊สโซฮอล์ 95 ทั่วประเทศ นอกจากนี้กำหนดนโยบายด้านราคาจำหน่ายน้ำมันแก๊สโซฮอล์ให้ต่ำกว่าน้ำมันเบนซิน 95 หลังจากนั้น พ.ศ. 2552 มีมติจากคณะรัฐมนตรีได้เห็นชอบตาม

คณะกรรมการบริหารนโยบายพลังงาน (กบง.) ให้ส่งเสริมการใช้น้ำมันแก๊สโซฮอล์ E85 เป็นวาระแห่งชาติ โดยใช้เงินจากกองทุนน้ำมันชดเชยราคาดีเซล 8 บาท ส่งผลให้ค่าการตลาดของน้ำมันแก๊สโซฮอล์ E85 สูงกว่าน้ำมันชนิดอื่น และเริ่มโครงการส่งเสริมรถยนต์ Flex Fuel Vehicle (FFV) เช่น ลดอากรนำเข้ารถยนต์ FFV จากร้อยละ 80 เหลือร้อยละ 60 และใช้เงินจากกองทุนน้ำมันชดเชยภาษีสรรพสามิตร้อยละ 3 ที่ผลิตและจำหน่ายในประเทศ โดยใช้งบประมาณทั้งหมด 357 ล้านบาท ซึ่งต่อมา พ.ศ. 2553 ทางกรมสรรพสามิตรได้ปรับลดอัตราภาษีพิเศษให้กับรถยนต์ FFV ลงร้อยละ 3 โดยไม่ต้องใช้เงินจากกองทุนน้ำมันเข้ามาชดเชย

2) ค่ายผู้ผลิตรถยนต์ในประเทศ

ปัจจุบันมีค่ายผู้ผลิตรถยนต์ FFV ในต่างประเทศจำนวน 10 ราย คือ Toyota, Honda, Mitsubishi, Chevrolet, Ford, Volvo, Peugeot, Saab, Fiat, Volkswagen ซึ่งค่ายผู้ผลิตรถยนต์ดังกล่าวมีโรงงานผลิตรถยนต์ในประเทศไทยจำนวน 6 ราย แต่กลับมีการลงทุนผลิตรถยนต์ FFV เพียงแค่ 4 รายเท่านั้น คือ Mitsubishi, Volvo และ Chevrolet โดยค่ายรถยนต์รายล่าสุด คือ Honda เริ่มวางจำหน่ายสู่ตลาดเดือนพฤษภาคม 2555 ดังตารางที่ 1 ขาดเพียง 2 ราย คือ Toyota, Ford ที่ยังไม่สร้างฐานการผลิตรถยนต์ FFV ในประเทศไทย รัฐบาลมีนโยบายส่งเสริมและสนับสนุนพลังงานหมุนเวียนตามแผนพัฒนาพลังงานทดแทน 15 ปี (REDP 15 yrs) และปัจจุบันได้ปรับปรุงใหม่ตามมติคณะรัฐมนตรี พ.ศ.2554 แผนพัฒนาพลังงานทดแทนและพลังงานทางเลือก 25% ใน 10 ปี (พ.ศ.2555-2564) AEDP 2012-2021 ซึ่งใช้รถยนต์ FFV เป็นกลไกในการขับเคลื่อน

ตารางที่ 1 แสดงค่ายผู้ผลิตรถยนต์ FFV ในประเทศและต่างประเทศ

ผู้ผลิตรถยนต์ FFV ต่างประเทศ	มีโรงงานผลิตรถยนต์ในประเทศ	ผลิตรถยนต์ FFV ในประเทศ
Toyota	มี	ไม่มี
Honda	มี	มี (เริ่มวางจำหน่าย พ.ค.55)
Mitsubishi	มี	มี
Chevrolet	มี	มี
Ford	มี	ไม่มี
Volvo	มี	มี
Peugeot	ไม่มี	ไม่มี
Saab	ไม่มี	ไม่มี
Fiat	ไม่มี	ไม่มี
Volkswagen	ไม่มี	ไม่มี

3) โรงงานผลิตเอทานอลในประเทศ

ข้อมูลด้านวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิตเอทานอลเพื่อผลิตน้ำมันแก๊สโซฮอล์ มีศักยภาพเพียงพอสำหรับใช้ด้านพลังงาน เนื่องจากเอทานอลมีเหลือใช้ภายในประเทศ และดำเนินการส่งออกตามข้อมูลดังตารางที่ 3 ส่วนในด้านโรงงานผลิตมีกำลังผลิตเพียงพอรองรับในอนาคตที่จะมีการใช้เอทานอลเพิ่มมากขึ้น ซึ่งในปัจจุบันมีการ

ใช้เอทานอลเพียง 1.2 ล้านลิตรต่อวัน [1] แต่โรงงานสามารถผลิตได้ 4.545 ล้านลิตรต่อวัน ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 วัตถุดิบ กำลังการผลิต ของโรงงานเอทานอล [3]

วัตถุดิบในการผลิตหลัก	จำนวน (โรง)	กำลังการผลิต (ลิตร/วัน)
กากน้ำตาล	13	1,945,000
มันสด	4	630,000
มันเส้น	4	1,520,000
น้ำอ้อย	1	200,000
แป้ง	1	250,000
รวม	23	4,545,000

ตารางที่ 3 ปริมาณการผลิต และส่งออกเอทานอลใน พ.ศ. 2550 – 2554 [2]

ปี (พ.ศ.)	50	51	52	53	54
ปริมาณการผลิต (ล้านลิตร)	192	322	401	403	907
ปริมาณการส่งออก (ล้านลิตร)	14	66	16	53	139

3.2 อุปสรรค

1) ประชาชนทั่วไปขาดความรู้และความเข้าใจในรถยนต์ FFV

จากแบบสำรวจความคิดเห็น กลุ่มผู้ใช้รถยนต์ FFV จำนวน 2 กลุ่ม คือ Mitsubishi (รุ่น Lancer EX 1.8) จำนวน 800 คน และ Volvo (รุ่น S80 2.5FT และรุ่น C30) จำนวน 111 คน [4] ผลการสำรวจ การเลือกซื้อรถยนต์ของผู้บริโภค ตัดสินใจเลือกในปัจจุบันสำคัญเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ความคุ้มค่าในการใช้

งาน ราคา ยี่ห้อมี คัดเลือกซื้อเพราะต้องการใช้รถยนต์ FFV กับน้ำมันแก๊สโซฮอล์ E85 มีสัดส่วนร้อยละ 30 ด้านความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับรถยนต์ FFV มีสัดส่วนร้อยละ 23.7 แต่ภาพรวมของการใช้รถยนต์ FFV เพื่อเติมน้ำมันแก๊สโซฮอล์ E85 ยังมีน้อยมาก เพราะผลสำรวจพบว่ากลุ่มเป้าหมายมากกว่าร้อยละ 90 ใช้น้ำมันแก๊สโซฮอล์ E85 ไม่ถึงร้อยละ 25 ของการใช้งานในชีวิตประจำวัน

2) โครงสร้างภาษีสรรพสามิตรของรถยนต์พลังงานทางเลือก

มาตรการด้านภาษีสำหรับส่งเสริมการลงทุนกับรถยนต์พลังงานทางเลือก ผู้วิจัยเลือกเฉพาะพิกัดต่ำสุด มาแสดงดังตารางที่ 4 ทำให้เกิดความได้เปรียบเสียเปรียบในมุมมองของค่าผู้ผลิตรถยนต์

ตารางที่ 4 อัตราภาษีรถยนต์พลังงานทางเลือก (พิกัดต่ำสุด) [5]

รายการ	อัตราภาษี (ร้อยละ)
1) Hybrid Electric Vehicle	10
2) Eco-car	17
3) NGV	20
4) FFV	22

3) จำนวนสถานีบริการน้ำมันแก๊สโซฮอล์ E85

จำนวนสถานีบริการน้ำมันแก๊สโซฮอล์ E85 ที่ยังมีปริมาณจำกัดไม่เพียงพอต่อการใช้งาน ดังตารางที่ 5 ปัจจุบันมีจำนวน 38 สถานี ประกอบด้วย บางจาก 30 สถานี ปตท. 8 สถานี แบ่งเป็น กรุงเทพฯและปริมณฑล 21 สถานี ภาคกลาง 2 สถานี ภาคเหนือ 2 สถานี

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 3 สถานี ภาคตะวันออก 3 สถานี ภาคตะวันตก 4 สถานี ภาคใต้ 3 สถานี

ตารางที่ 5 สถิติสถานีบริการจำหน่ายน้ำมันแก๊สโซฮอล์ E 85 (ม.ค.54 – ธ.ค. 54) [6]

ผู้ค้า	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.
ปตท.	5	5	5	5	6	6
บางจาก	5	5	5	5	15	17
รวม	10	10	10	10	21	23

ผู้ค้า	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
ปตท.	6	6	6	6	6	8
บางจาก	18	18	18	23	24	30
รวม	24	24	24	29	30	38

4) นโยบายของภาครัฐ ชัดแย้งแย้งทรัพยากร ด้านการเงิน (นโยบายงดเก็บภาษีรถยนต์คันแรก)

นโยบายหาเสียงของพรรคการเมืองที่ได้รับการเลือกตั้ง ดำเนินการงดเก็บภาษีรถยนต์คันแรก ภายใต้เกณฑ์ที่กรมสรรพสามิตรกำหนด ดังตารางที่ 6[7]

ตารางที่ 6 อัตราภาษีรถยนต์คันแรกตามนโยบายของรัฐ

รุ่นรถยนต์	เงินคืนโดยประมาณ (บาท)
Vios	100,000
City	100,000
Brio	73,000
March	79,000
Swift	79,000
Mirage	77,000

3.3 นโยบายและมาตรการสนับสนุนรถยนต์ FFV และที่เกี่ยวข้องในต่างประเทศ

1) สหรัฐอเมริกา

มีการปกครองในระบอบสาธารณรัฐที่ประกอบด้วยรัฐบาลกลาง (Federal Government) และการปกครองแต่ละรัฐที่มีสภาและมีคณะผู้บริหารแต่ละรัฐ กฎหมายที่บังคับใช้จะมีกฎหมายรัฐบาลกลาง (Federal Laws) และกฎหมายมลรัฐ (State Laws) ซึ่งนโยบายหรือมาตรการต่างๆก็แบ่งเป็น 2 ระดับ ดังนั้นมาตรการสนับสนุนที่นำเสนอ เรียบเรียงมาจากมาตรการที่กำหนดไว้ที่กฎหมายรัฐบาลกลาง (Federal Laws)

1.1) การลดหย่อนภาษีสรรพสามิตรของเอทานอลในอัตรา 0.45 US\$/gallon (ก่อน ค.ศ. 2007) และ 0.51 US\$/gallon (หลัง ค.ศ. 2007) โดยมาตรการนี้สิ้นสุดลง ค.ศ. 2010

1.2) การอุดหนุนอุปกรณ์ Conversion System สำหรับติดตั้งในรถยนต์เพื่อให้รองรับการใช้งานน้ำมันแก๊สโซฮอล์ E85 กับรถยนต์ใหม่และรับรองการทดสอบในรถยนต์ใช้แล้ว ให้ผู้ประกอบการผลิตรถยนต์สามารถหักลดหย่อนภาษีเงินได้นิติบุคคลได้ตามจำนวนต้นทุนส่วนเพิ่มของการติดตั้งอุปกรณ์หรือระบบ Conversion System

1.3) การหักลดหย่อนภาษีร้อยละ 50 ของเงินลงทุน แต่ไม่เกิน 50,000 US\$ กับผู้ประกอบการที่ติดตั้งหัวจ่ายพลังงานทดแทนเพิ่ม [8]

1.4) การจัดซื้อรถยนต์ Light-Duty Vehicle ของภาครัฐต้องเป็นรถยนต์พลังงานทดแทนไม่น้อยกว่าร้อยละ 75 มีผลบังคับใช้ ค.ศ. 2008

2) บราซิล

บราซิลเริ่มผสมเอทานอลในน้ำมันเบนซิน ค.ศ. 1900 โดยมีสัดส่วนร้อยละ 25 (E25) และ ร้อยละ 85 (E85) ปัจจุบันไม่มีน้ำมันเบนซินบริสุทธิ์ที่ไม่ผสมเอทานอลจำหน่ายในประเทศ จากข้อมูล ค.ศ. 2010 บราซิลมีรถยนต์ FFV ใช้งานในประเทศเกิน 10 ล้านคัน

ความสำเร็จดังกล่าวมีที่มาจาก นโยบายและมาตรการต่าง ๆ ดังนี้

2.1) บังคับใช้เอทานอลผสมในน้ำมันเบนซิน ตั้งแต่ ค.ศ.1977 ส่วนผสมร้อยละ 4.5 ในเวลาต่อมา ค.ศ. 2003 มีส่วนผสมร้อยละ 25 และมีการเปลี่ยนแปลงการบังคับผสมเอทานอล ตามปริมาณผลผลิตในประเทศ

2.2) มาตรการจูงใจด้านภาษีแก่เอทานอลและรถยนต์ FFV

2.3) การให้สินเชื่อการก่อสร้างโรงงานผลิตเอทานอล [10]

3) สวีเดน

3.1) อุดหนุนราคาน้ำมันแก๊สโซฮอล์ E85 ให้ราคาถูกกว่าน้ำมันเบนซินอย่างน้อยร้อยละ 30

3.2) การให้เงินอุดหนุนกับผู้ซื้อรถยนต์ FFV จำนวน 1,800 US\$

3.3) การลดภาษีเงินได้ของค่ายผู้ผลิตรถยนต์ FFV เหลือร้อยละ 20

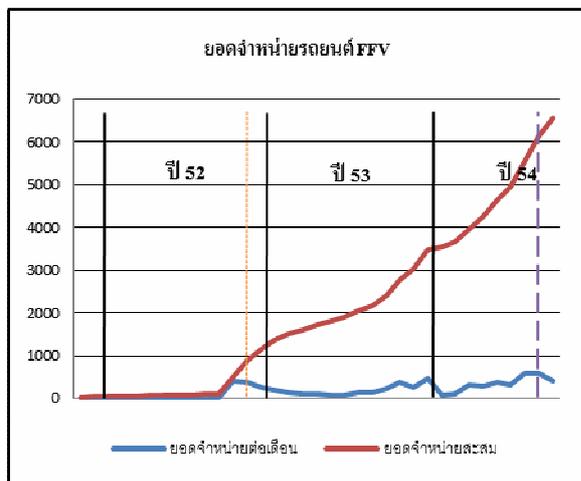
3.4) การลดเบี้ยประกันภัยให้กับรถยนต์ FFV

3.5) ภายใต้อุตสาหกรรมยุโรป บังคับใช้เอทานอลผสมในน้ำมันเบนซิน ร้อยละ 10 ภายใน ค.ศ. 2020 [11]

4. ผลการวิเคราะห์

ประเทศไทยมีความพร้อมด้านปัจจัยพื้นฐานในการส่งเสริมและสนับสนุนผลิตรถยนต์ FFV คือ ฐานการผลิตรถยนต์ วัตถุดิบทางการเกษตรที่ใช้ผลิตเชื้อเพลิงเอทานอล ขาดแต่เพียงนโยบายภาครัฐที่มีความไม่ต่อเนื่องและเกื้อหนุนกัน ขัดแย้งกัน แย่งชิงทรัพยากร ส่งผลทำให้นักลงทุนในต่างประเทศ หรือค่ายผู้ผลิตรถยนต์ตัดสินใจเลือกลงทุนในสิ่งที่มีความคุ้มค่าและได้เปรียบในทางเศรษฐศาสตร์ เช่น Eco-car ได้รับความสนใจต่อนักลงทุนมากกว่า เนื่องจากอัตราภาษีสรรพสามิตรที่มีพิกัด ร้อยละ 17 ต่างจาก รถยนต์ FFV ที่เสียภาษีสรรพสามิตร ร้อยละ 22 ซึ่งปัจจุบันมี Eco-

car จำนวน 4 ยี่ห้อ คือ Nissan, Honda, Mitsubishi, Suzuki เปิดตัวตั้งแต่ช่วงหน้ารถยนต์ FFV ที่มีเพียงแค่ 4 ยี่ห้อ ซึ่งจำนวนรถยนต์ FFV มี 6,554 คัน (ข้อมูลกันยายน 2554) [4] ดังรูปที่ 1 กราฟมีความชันเพิ่มขึ้น 2 ช่วง เนื่องจาก Mitsubishi เริ่มผลิตรถยนต์ FFV ออกจำหน่ายเดือนตุลาคม 2552 ดังเส้นตรงไปปลา และ General Motors เริ่มผลิตรถยนต์ FFV ออกจำหน่ายเดือนกรกฎาคม 2554 ดังเส้นตรงปะ ซึ่งในช่วงแรกมีเพียง Volvo รายเดียวเท่านั้น

รูปที่ 1 กราฟยอดขายรถยนต์ FFV ในประเทศไทย พ.ศ. 2551 – 2554 [4]

5.อภิปราย สรุปผล และข้อเสนอแนะ

ประเทศไทยยังมีศักยภาพและโอกาสเหลืออยู่ในการเพิ่มสัดส่วนผลิตรถยนต์ FFV เนื่องจากปัจจุบันค่ายผู้ผลิตรถยนต์ที่เข้ามาลงทุนภายในประเทศจำนวน 6 ค่ายที่สามารถผลิตรถยนต์ FFV ได้มีการตัดสินใจลงทุนผลิตไปแล้ว 4 ค่าย ซึ่งถ้าหากรัฐบาลมีนโยบายส่งเสริมสนับสนุนที่ชัดเจนเหมือนอย่างในต่างประเทศ ผู้วิจัยคาดว่าน่าจะได้รับคำตอบรับจากค่ายรถยนต์ที่เหลือทั้งหมด เนื่องจากค่ายผู้ผลิตรถยนต์รายหลักของ

ประเทศ เช่น Toyota ซึ่งครองยอดขายอันดับ 1 ยังไม่ได้เข้าร่วมลงทุนผลิตรถยนต์ FFV อาจมีสาเหตุอันเนื่องมาจากการวิเคราะห์ทางธุรกิจยังไม่เกิดปัจจัยเกื้อหนุนต่อการลงทุน ประกอบกับสถานีบริการน้ำมันแก๊สโซฮอล์ E85 ที่ปัจจุบันมีอยู่เพียงแค่ 38 สถานีไม่เพียงพอต่อการรองรับรถยนต์ FFV ของผู้ใช้รถยนต์ ดังนั้นทางค่ายผู้ผลิตรถยนต์รายใหญ่จึงไม่สนใจที่จะลงทุนสร้างโรงงานผลิตรถยนต์ FFV ในปัจจุบัน ซึ่งเป็นหน้าที่ของรัฐบาลต้องเข้ามาแก้ไขและผลักดันนโยบายสนับสนุนรถยนต์ FFV ให้เกิดขึ้น จากผลการวิเคราะห์โอกาสและอุปสรรคข้างต้น พบว่าหากรัฐบาลต้องการบรรลุเป้าหมายตามแผนพัฒนาพลังงานทดแทน 15 ปี (REDP 15 yrs) และแผนพัฒนาพลังงานทดแทนและพลังงานทางเลือก 25% ใน 10 ปี เป้าหมายต้องการใช้เอทานอลปริมาณ 9 ล้านลิตรต่อวันใน พ.ศ. 2564 ควรมีการดำเนินการดังนี้

- 1) กำหนดวาระแห่งชาติในการสนับสนุนพลังงานทดแทนจากเอทานอล โดยมีรถยนต์ FFV เป็นกลไกนำพาประสบความสำเร็จ มีความต่อเนื่องในการทำงานร่วมกันทุกกระทรวง ตลอดจนทุกยุครัฐบาล
- 2) บังคับใช้กฎหมายยกเลิกน้ำมันเบนซิน 95,91 ทั่วประเทศ เพื่อให้ประชาชนใช้น้ำมันแก๊สโซฮอล์มาตรฐานเดียวกัน และสามารถเพิ่มหัวจ่ายน้ำมันแก๊สโซฮอล์ สร้างความมั่นใจต่อการใช้พลังงานทดแทน
- 3) มาตรการด้านภาษีสรรพสามิตรที่จูงใจให้เกิดส่วนต่างของราคารถยนต์ทั่วไปกับรถยนต์ FFV เพื่อกระตุ้นให้ค่ายผู้ผลิตรถยนต์เข้าร่วมลงทุนการผลิตมากขึ้น และสนับสนุนอย่างต่อเนื่องทุกรัฐบาล
- 4) มาตรการสนับสนุนเงินลงทุนการตั้งสถานี

บริการน้ำมันแก๊สโซฮอล์ E85 ให้มีจำนวนสถาน
รองรับการใช้งานทั่วประเทศ

5) มาตรการหักลดหย่อนภาษีเงินได้ประจำปีเพื่อ
สร้างแรงจูงใจให้กับผู้ใช้รถยนต์ FFV

6) ปรับขั้นตอนการทำงานของภาครัฐให้สะดวก
รวดเร็ว ในการทำงานร่วมกับหน่วยงานเอกชน
มาตรการสนับสนุนด้านการเงินให้ราคารถยนต์ FFV มี
ความแตกต่างจากรถยนต์ในระดับเดียวกัน

7) สร้างแรงจูงใจต่อผู้ซื้อรถยนต์ FFV โดยการ
ให้ที่จอดรถพิเศษในส่วนในพื้นที่ติดต่อหน่วยงาน
ราชการ

8) ประชาสัมพันธ์ ให้ความรู้ความเข้าใจกับ
ประชาชนเกี่ยวกับคุณสมบัติของรถยนต์ FFV ด้าน
เทคนิค สมรรถนะการใช้งาน คุณสมบัติของน้ำมัน เพื่อ
มีองค์ความรู้ที่ถูกต้อง และสร้างภาพลักษณ์ของรถ
FFV ให้เหมาะสม เช่น เป็นพลังงานสะอาด เป็นมิตร
ต่อสิ่งแวดล้อม

5. กิตติกรรมประกาศ

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณ ดร. โสภิตสุดา ทองโสภิต
อาจารย์ที่ปรึกษาที่ได้ให้คำแนะนำและให้ความ
ช่วยเหลือตลอดระยะเวลาที่ผู้เขียนได้ศึกษาและทำงาน
วิจัย ขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร.ดาวัลย์
วิวรรณระเดช รองศาสตราจารย์ ดร.วิทยา ขงเจริญและ
รองศาสตราจารย์ ธนิต จินดาวงศ์ คณะกรรมการสอบ
สารนิพนธ์ ที่กรุณาให้คำแนะนำแก่ผู้เขียน ขอกราบ
ขอบพระคุณ คุณมณฑา ทวีศาคร เจ้าหน้าที่รัฐผู้ดูแล
โครงการส่งเสริมรถยนต์ FFV กรมพัฒนาพลังงาน
ทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน คุณวิโรจน์ พุทธิวิ
ผู้จัดการโครงการส่งเสริมรถยนต์ FFV ห้างหุ้นส่วน
จำกัด วอเตอร์แปซิฟิก คุณจารุกร เรืองสุวรรณ

ผู้อำนวยการฝ่ายสื่อสารองค์กร บ.มิตรูบิซิ มอเตอร์ส
(ประเทศไทย) จำกัด คุณครรชิต ไชยสุโพธิ์
ผู้อำนวยการฝ่ายนโยบายรัฐกิจอาเซียน บ.เจนเนอร์ล
มอเตอร์ส (ประเทศไทย) จำกัด ที่กรุณาให้สัมภาษณ์
ข้อมูลเกี่ยวกับรถยนต์ FFV ขอขอบคุณ อาจารย์ เพื่อนๆ
พี่ๆ น้องๆ ที่หลักสูตรเทคโนโลยีและการจัด
การพลังงาน ที่สถาบันวิจัยพลังงาน ที่คอยให้คำแนะนำ
ช่วยเหลือในทุก ๆ เรื่องเป็นอย่างดีตลอดเวลาที่ได้
ทำงานวิจัย สุดท้ายนี้ ขอกราบขอบพระคุณ บิดา มารดา
และญาติพี่น้องทุกคน ที่ให้ความช่วยเหลือ และเป็น
กำลังใจที่ดีแก่ผู้เขียน

6.เอกสารอ้างอิง

- [1] กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน
กระทรวงพลังงาน สถิติพลังงานของประเทศไทย
2554 เบื้องต้น. <http://www.dede.go.th>
- [2] กรมธุรกิจพลังงาน, กระทรวงพลังงาน สรุปการ
ผลิต นำเข้า จำหน่าย และส่งออกน้ำมัน
เชื้อเพลิง. <http://www.doeb.go.th>
- [3] กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน
กระทรวงพลังงาน รายชื่อผู้ผลิตเอทาน
อล.<http://www.dede.go.th>
- [4] โครงการส่งเสริมรถยนต์ FFV.
[http://www.water-pacific.com/index.php/ffv-
project-homepage](http://www.water-pacific.com/index.php/ffv-project-homepage)
- [5] กรมสรรพสามิต, กระทรวงการคลัง อัตราภาษี
รถยนต์. <http://www.excise.go.th>
- [6] กรมธุรกิจพลังงาน, กระทรวงพลังงาน สถานี
บริการน้ำมัน. <http://www.doeb.go.th>
- [7] กรมสรรพสามิต, กระทรวงการคลัง รถคันแรก
ตามนโยบายรัฐบาล. <http://www.excise.go.th>
- [8] Energy Policy Act of 2005.
- [9] Renewable Fuel Standard.

[10] State Secretariat of Finance; Brazil
Government.

[11] The outlook for bio ethanol production in
Europe: Brussels 13-14 October 2009

การศึกษาห่วงโซ่อุปทานปาล์มน้ำมันในจังหวัดสุราษฎร์ธานี

Supply Chain Palm Oil in Suratthani Province

พงศกร ศยามล

คณะวิทยาการจัดการ, มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี, bsben2009@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาสภาพการผลิต การตลาด ทุนและผลตอบแทน จากการปลูกปาล์มน้ำมัน และความเชื่อมโยงของห่วงโซ่อุปทาน รวมถึงความต้องการและแนวทางการจัดการห่วงโซ่อุปทานของปาล์มน้ำมันในอนาคต ทำการรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามกับเกษตรกรผู้ปลูกปาล์ม ผู้รับซื้อ ลานเท โรงงานสกัดน้ำมันปาล์ม และ โรงงานอุตสาหกรรมน้ำมันปาล์มต่อเนื่อง พื้นที่ปลูกปาล์มส่วนใหญ่จะอยู่ในภาคใต้ เช่น กระบี่ สุราษฎร์ธานี ชุมพร คิดเป็นพื้นที่เพาะปลูกรวม ร้อยละ 74 ของพื้นที่ปลูกปาล์มทั่วประเทศ ต้นทุนการผลิตปาล์มน้ำมันในพื้นที่จังหวัดสุราษฎร์ธานี ตั้งแต่ปี 2549-2551 มีต้นทุนการผลิตที่สูงขึ้นตามลำดับ และราคาปาล์มน้ำมันสูงขึ้นเช่นกัน และเมื่อเทียบส่วนต่างระหว่างต้นทุนกับราคาขายปาล์มน้ำมัน พบว่า ส่วนต่างเพิ่มขึ้นเช่นกัน สาเหตุที่ส่วนต่างเพิ่มมากขึ้นแม้ว่าต้นทุนการผลิตสูงขึ้นเนื่องจากวิกฤตด้านพลังงานเชื้อเพลิงที่มีราคาสูงอย่างต่อเนื่อง ทำให้ภาครัฐบาลส่งเสริมให้มีการปลูกปาล์มเพื่อนำมาผลิตเป็นน้ำมัน ไบโอดีเซล เพื่อลดภาระการนำเข้าน้ำมันเชื้อเพลิง ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในระบบการผลิตและแปรรูปน้ำมันปาล์มส่งผลให้ การเพิ่มผลผลิตหรือประสิทธิภาพการผลิตต่อหน่วยพื้นที่ และการขยายพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมันให้มากขึ้นในพื้นที่ที่เหมาะสม ด้านเงินทุน ถือได้ว่าเป็นปัจจัยการผลิตที่สำคัญต่อการอำนวยความสะดวกการผลิตปาล์ม ซึ่งเกษตรกรส่วนใหญ่จะใช้เงินลงทุนในการผลิตปาล์มน้ำมัน ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของ ค่าแรง ค่าปุ๋ยเคมี ค่าน้ำมันเชื้อเพลิงเป็นต้น ซึ่งค่าใช้จ่ายเหล่านี้จะใช้เงินทุนส่วนตัวเป็นหลัก ซึ่งจากการสำรวจ พบว่า เกษตรกรนั้นจะใช้เงินทุนส่วนตัวเป็นหลักในการการผลิต การไหลของปาล์มน้ำมันเริ่มต้นจากเกษตรกรขายผลปาล์มสดและผลปาล์มร่วงไปยังลานเท และขายยัง โรงงานสกัดน้ำมันปาล์มดิบ เพื่อผลิตเป็นน้ำมันปาล์มดิบส่งไปขายต่อยัง โรงงานผลิตไบโอดีเซล หลังจากนั้นส่งไปขายบริษัทน้ำมัน ได้แก่ บางจาก เชลล์ ปตท. และ โรงงานสกัดน้ำมันปาล์ม

คำสำคัญ: ห่วงโซ่อุปทาน, ปาล์มน้ำมัน, จังหวัดสุราษฎร์ธานี, ต้นทุน

ABSTRACT

The purpose of this research project was to study conditions of the production, marketing, capital and compensation of planting palm oil trees. As well as studying the linkages of the supply circulation and the need of guidelines to manage the supply circulation of palm oil in the future. The questionnaire was used to collect the data from the farmers who planted the palm oil, the palm oil buyers at the palm oil ground and the palm oil factories. The plantation area was mainly located in the southern region of Krabi, Surat Thani, and Chumphon, where 74 percent of all palm oil plantations were located. The capital for palm oil production in Surat Thani from 2006-2008 was continually high and the palm oil price was expensive. In addition, there was the rising gap between the capital and the price because of the fuel crisis leading to the high cost of fuel even though the production capital increased. This was the reason the government had encouraged planting the palm oil trees to make biodiesel fuel in order to decrease the import of fuel. This led to the changes in the palm oil production and the palm oil transformation. Therefore, there was an increase of palm oil production and the expansion of the palm oil plantations in the most suitable areas. The capital also was the important factor for the palm oil production. It was used for labor, chemical fertilizer and fuel costs which were mainly taken from private capital. From the survey, it was found that all expenses from the palm oil production came from the farmers. The farmers firstly took the fresh palm oil and the fallen palm oil to the palm oil ground and then sold it to the raw palm oil factories where they produced the raw palm oil and sold it to the biodiesel manufacturing factories. Afterwards, it was sent to the fuel companies namely Bangchak, Shell, Petroleum Authority of Thailand (PTT), and the palm oil factories.

KEYWORD : Supply Chain ,Plam oil ,Suratthani province , Cost

1. บทนำ

ปาล์มน้ำมันเป็นพืชน้ำมันชนิดหนึ่งที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจในปัจจุบันและมีศักยภาพทางเศรษฐกิจสูงกว่าพืชน้ำมันชนิดอื่น ๆ ทั้งทางด้านการผลิต การตลาด โดยที่ในปัจจุบันส่วนแบ่งการผลิตน้ำมันปาล์มต่อพืชน้ำมันของโลกมีแนวโน้มที่สูงขึ้นอย่างต่อเนื่องและรวดเร็ว เนื่องจากจากปาล์มน้ำมันสามารถนำมาแปรรูปเป็นน้ำมันปาล์มสำหรับอุตสาหกรรมต่อเนื่องอีกหลายชนิด เช่น อุตสาหกรรมน้ำมันพืช อุตสาหกรรมบะหมี่กึ่งสำเร็จรูป เครื่องสำอาง เป็นต้นปัจจุบันปาล์มน้ำมัน มีพื้นที่ปลูกรวม 3.89 ล้านไร่ พื้นที่ส่วนใหญ่ร้อยละ 88 อยู่ในภาคใต้ เนื่องจากสภาพพื้นที่ที่มีความเหมาะสม ประกอบกับนโยบายรัฐบาลกำหนดให้ปาล์มน้ำมันเป็นแหล่งพลังงานทดแทนของประเทศ ทำให้พื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมันของประเทศมีการขยายตัวอย่างต่อเนื่อง โดยพื้นที่ปลูกเพิ่มขึ้นจาก 2.06 ล้านไร่ ในปี 2546 เป็น 2.75 และ 3.20 ล้านไร่ ในปี 2548 และ 2550 ตามลำดับ ส่งผลให้ผลผลิตปาล์มน้ำมันของประเทศในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา (2546-2550) เพิ่มขึ้นในอัตราเฉลี่ยร้อยละ 11.45 ต่อปี ในปี 2550 มีปริมาณผลผลิตปาล์มน้ำมันที่ผลิตได้จำนวน 6.39 ล้านตัน โดยพื้นที่ปลูกหลักอยู่ในจังหวัดกระบี่ สุราษฎร์ธานี และชุมพร คิดเป็นพื้นที่ปลูกรวมร้อยละ 74 ของพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมันรวมทั้งประเทศ รองลงมาเป็น ภาคตะวันออกและภาคกลาง ร้อยละ 11 ส่วนภาคอื่น ๆ ร้อยละ 1 พื้นที่ที่ให้ผลผลิตแล้วมีประมาณ 3.19 ล้านไร่ ให้ผลผลิตปาล์มสด รวม 8.16 ล้านตัน สามารถสกัดน้ำมันปาล์มได้ 1.42 ล้านลิตร ผลผลิตน้ำมันปาล์มส่วนใหญ่ใช้บริโภคภายในประเทศ ปริมาณ 8-9 แสนลิตร โดยนำไปผลิตไบโอดีเซล 3-4 แสนลิตร ที่เหลือส่งออกและเก็บสำรองเป็นสต็อกภายในประเทศจังหวัด สุราษฎร์ธานีเป็นจังหวัดที่มีการสนับสนุนให้ปลูกปาล์มน้ำมันและมีการจัดตั้ง

โรงงานกลั่นน้ำมันปาล์มเพื่อสนองความต้องการที่เพิ่มขึ้น ส่งผลให้ปาล์มน้ำมันในจังหวัด สุราษฎร์ธานี มีแนวโน้มการเพาะปลูกเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปี 2550-2552 โดยมีเนื้อที่เพาะปลูก 719,527 เนื้อที่ 752,749 และ เนื้อที่ 829,360 ไร่ ตามลำดับ ซึ่งจากการที่เนื้อที่ที่ปลูกปาล์มมากขึ้นส่งผลให้ผลผลิตอย่างต่อเนื่องเช่นกัน ซึ่งในปี 2550 มีผลผลิตทั้งหมดจำนวน 1,770,157 ตัน และเพิ่มขึ้นในปี 2551-2552 เป็น 2,360,997 และ 2,449,100 ตันตามลำดับ

ปาล์มน้ำมันเป็นพืชที่มีศักยภาพสูงในอนาคต เนื่องจากความต้องการใช้น้ำมันปาล์ม มีปริมาณที่เพิ่มขึ้นและสามารถนำไปใช้ได้ทั้งอุปโภคและบริโภค ประกอบกับปาล์มน้ำมันนำมาผลิตเป็นน้ำมันพืชที่มีราคาถูกกว่าน้ำมันพืชอื่น ๆ หากไทยสามารถผลิตน้ำมันปาล์มได้เพียงพอ กับความต้องการภายในประเทศโดยเพิ่มประสิทธิภาพทางด้านการผลิต และการตลาดโดยการ ลดต้นทุนการผลิต และเร่งปรับปรุงเทคโนโลยีการผลิตรวมถึงการปรับโครงสร้างการผลิต ให้ครบวงจร ทำให้สามารถแข่งขันต่อไปได้ แต่ต้องได้รับความร่วมมือจากภาครัฐในการส่งเสริมปาล์มพันธุ์ดี การส่งเสริมอุตสาหกรรมต่อเนื่องในประเทศให้มากขึ้น ก็อาจช่วยให้ปาล์มน้ำมัน ของไทยยังมีโอกาสในการแข่งขันในตลาดต่อไปได้ ประกอบกับจากการที่มีการจัดตั้งเขตการค้าเสรีในกลุ่มประเทศอาเซียนน้ำมันปาล์มเป็นสินค้ารายการหนึ่งของประเทศไทยที่ได้รับผลกระทบ อย่างรุนแรงเนื่องจากไทยยังไม่สามารถแข่งขันทางด้านต้นทุนการผลิตกับประเทศในกลุ่มอาเซียนได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งมาเลเซีย ดังนั้น การลดภาษีนำเข้าตามข้อตกลงจะเกิดผลกระทบ อย่างรุนแรงต่ออุตสาหกรรมน้ำมันปาล์มของไทยและต้องดำเนินการหาทางแก้ไขให้สามารถแข่งขันกับกลุ่มประเทศอาเซียนได้เนื่องจากประเทศไทยต้องลดภาษีนำเข้าทางผู้วิจัยได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของปัญหานี้

จึงได้ทำการศึกษาภายใต้โครงการการศึกษาห่วงโซ่อุปทาน ปาล์มน้ำมันในจังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยการศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาห่วงโซ่อุปทานปาล์มน้ำมันจากเกษตรกรไปจนถึงผู้บริโภค และทำการศึกษามูลค่าเพิ่มของแต่ละกิจกรรมของการแปรรูปปาล์มน้ำมัน เพื่อประโยชน์แก่เกษตรกร ผู้ประกอบธุรกิจปาล์มน้ำมัน ธุรกิจน้ำมันปาล์ม และธุรกิจที่ใช้น้ำมันปาล์มเป็นปัจจัยการผลิต ในการลดต้นทุนกิจกรรมทั้งห่วงโซ่เพื่อเพิ่มศักยภาพทางการแข่งขันทั้งระบบ เป็นการสร้างรายได้ที่ยั่งยืนให้กับคนในท้องถิ่น ทั้งยังเป็นประโยชน์ในการตัดสินใจแก่เกษตรกรรายใหม่ที่จะลงทุน และภาคเอกชนที่อยู่ในอุตสาหกรรมนี้และอุตสาหกรรม ที่เกี่ยวข้อง

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาห่วงโซ่อุปทานปาล์มน้ำมัน ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี
2. เพื่อศึกษาการไหลของผลิตภัณฑ์ตลอดห่วงโซ่อุปทานปาล์มน้ำมัน ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี
3. เพื่อศึกษาการไหลของสารสนเทศตลอดห่วงโซ่อุปทานปาล์มน้ำมัน ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี
4. เพื่อศึกษามูลค่าเพิ่มของแต่ละกิจกรรมของการแปรรูปปาล์มน้ำมันตลอดห่วงโซ่ อุปทานปาล์ม

3. วิธีการดำเนินวิจัย

ในการศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาห่วงโซ่อุปทานปาล์มน้ำมันในจังหวัดสุราษฎร์ธานี ตั้งแต่การไหลของผลิตภัณฑ์ การไหลของสารสนเทศ และมูลค่าเพิ่มของห่วงโซ่อุปทานปาล์มน้ำมันในจังหวัดสุราษฎร์ธานี

ขอบเขตด้านประชากร

1. เกษตรกร คือ เกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมันในจังหวัดสุราษฎร์ธานี ได้แก่ อำเภอ พระแสง อำเภอพุนพิน อำเภอชัยบุรี อำเภอนาชนะ อำเภอกาญจนดิษฐ์ อำเภอพนม และอำเภอ ท่าฉาง เกษตรกรผู้ผลิตปาล์มสด ซึ่งจะนำผลปาล์มสดขายให้แก่ลานเทหรือ โรงงานสกัดโดยตรง จำนวน 393 ราย
2. ลานเท ผู้รับซื้อผลปาล์มสดจากเกษตรกรและรวบรวมเพื่อส่งต่อให้โรงงานสกัดน้ำมันปาล์ม จำนวน 88 ราย
3. โรงสกัดน้ำมันปาล์มดิบ จำนวน 13 ราย รับซื้อผลปาล์มสดจากเกษตรกรหรือลานเท เพื่อสกัดน้ำมันปาล์มดิบจากทะเลปาล์มสด และจำหน่ายน้ำมันต่อไปยังโรงกลั่นหรืออุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องและ โรงกลั่นน้ำมันปาล์มบริสุทธิ์ และอุตสาหกรรมที่ใช้น้ำมันปาล์มดิบเป็นวัตถุดิบ จำนวน 1 ราย

ขอบเขตด้านเนื้อหา

ในการวิจัยครั้งนี้ต้องการทราบการไหลของผลิตภัณฑ์ห่วงโซ่อุปทานปาล์มน้ำมัน การไหลสารสนเทศห่วงโซ่อุปทานปาล์มน้ำมัน และมูลค่าเพิ่มของห่วงโซ่อุปทานปาล์มน้ำมันในจังหวัดสุราษฎร์ธานี

ขอบเขตด้านเวลา

ในการทำวิจัยครั้งนี้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลปี พ.ศ 2552 - 2553 ผู้วิจัยทำการสุ่มตัวอย่างเพื่อจัดทำแบบสอบถามเกษตรกร ทำการสุ่มแบบอาศัยความน่าจะเป็น ใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster Random Sampling) ตามสัดส่วนของอำเภอที่มีพื้นที่ให้ผลผลิตสูงสุด 7 อำเภอในจังหวัดสุราษฎร์ธานีและใช้การสุ่มตัวอย่างโดยไม่อาศัยความน่าจะเป็น ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบลูกโซ่หิมะ (Snowball) สัมภาษณ์เชิงลึกนักวิชาการ เกษตร เกษตรกร ลานเท โรงงานสกัด เพื่อจัดทำแบบสอบถาม ศึกษาห่วงโซ่ผลิตภัณฑ์ปาล์มน้ำมัน การไหลของสารสนเทศ และมูลค่าเพิ่มตลอดห่วงโซ่อุปทานปาล์มน้ำมันในจังหวัดสุราษฎร์ธานีผู้วิจัยทำการศึกษาการไหลของผลิตภัณฑ์ การไหล

สารสนเทศ และมูลค่าเพิ่มของ ห่วงโซ่อุปทานปาล์ม น้ำมันในจังหวัดสุราษฎร์ธานี ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณโดยใช้เป็นแบบสอบถามจำนวน 4 ชุด

4. ผลการวิจัย

จากการสำรวจข้อมูลพื้นฐานของเกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมัน พบว่า ส่วนใหญ่แล้วเกษตรกรเป็นเพศชาย จำนวน 217 คน คิดเป็นร้อยละ 61.6 และเป็นเพศหญิง จำนวน 135 คน คิดเป็นร้อยละ 38.4 และเกษตรกรส่วนใหญ่จะมีอายุระหว่าง 41-50 ปี จำนวน 114 คน คิดเป็นร้อยละ 32.4 รองลงจะอยู่ในช่วง 31-40 ปี และ 51-60 ปี มีจำนวน 84 และ 76 คน คิดเป็นร้อยละ 23.9 และ 21.6 ตามลำดับ ซึ่งเกษตรกรจะนับถือศาสนาพุทธส่วนใหญ่ มีจำนวนทั้งหมด 347 คน คิดเป็นร้อยละ 99.1 รองลงมาจะนับถือศาสนาคริสต์ จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 0.9

ส่วนระดับการศึกษานั้นโดยส่วนใหญ่จะมีระดับการศึกษาค่อนข้างต่ำ พบว่า เกษตรกรนั้นมีระดับการศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษาหรือต่ำกว่า จำนวน 210 คน คิดเป็นร้อยละ 59.8 รองลงมา คือ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 13.7 และน้อยที่สุด คือระดับอนุปริญญา/ปวส. จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 4.3 และเกษตรกรนั้นมีอาชีพหลัก คือ อื่น ๆ ซึ่งในที่นี้หมายถึงรวมถึงรับจ้าง และทำการเกษตรเป็นหลัก จำนวน 268 คน คิดเป็นร้อยละ 76.4 รองลงมา คือ มีอาชีพค้าขาย จำนวน 55 คน คิดเป็นร้อยละ 15.7 และน้อยที่สุด คือ มีการประกอบอาชีพพนักงานรัฐสาหกิจ จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 1.7 และเกษตรกรนั้นมีอาชีพเสริมเป็นการทำสวน/ทำไร่ จำนวน 169 คน คิดเป็นร้อยละ 48.0 รองลงมา คือ ไม่มีอาชีพเสริม จำนวน 101 คน คิดเป็นร้อยละ 28.7 ในด้านข้อมูลการเพาะปลูกของเกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมัน พบว่า พันธุ์ปาล์มที่

เกษตรกรนั้นนิยมปลูกปลูก คือ พันธุ์เทนอรา ซึ่งมีผู้ปลูกจำนวนทั้งหมด 182 คน คิดเป็นร้อยละ 52.0 รองลงมา คือ พันธุ์สุราษฎร์ธานี 2 และพันธุ์อื่น ๆ จำนวนผู้ปลูกเท่ากับ 65 และ 56 คน คิดเป็นร้อยละ 18.6 และ 16.0 ตามลำดับ โดยที่เกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมันส่วนใหญ่มีประสบการณ์การเพาะปลูกในระดับปานกลาง คือ มีประสบการณ์ในการเพาะปลูกปาล์ม 5-10 ปี มีจำนวนเกษตรกรทั้งหมด 151 คน ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 42.8 รองลงมามีประสบการณ์ในการเพาะปลูกปาล์ม 11-15 ปี มีจำนวนเกษตรกรทั้งหมด 90 คน ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 25.5 ซึ่งจำนวนต้นปาล์ม ที่เพาะปลูกต่อไร่ ส่วนใหญ่แล้วเกษตรกรจะนิยมปลูกต้นปาล์มจำนวน 22 ต้นต่อไร่ คิดเป็นร้อยละ 45.0 รองลงมา คือ จำนวน 20 ต้นต่อไร่ คิดเป็นร้อยละ 27.8 ระยะเวลาในการเก็บเกี่ยวปาล์ม น้ำมัน ส่วนใหญ่มีระยะเวลาในการเก็บเกี่ยว 15-20 วัน มีจำนวนเกษตรกรที่เก็บเกี่ยวในช่วงเวลาดังกล่าว 225 คน คิดเป็นร้อยละ 71.9 รองลงมาจะมีการเก็บเกี่ยวผลผลิตปาล์มในช่วงเวลาน้อยกว่า 15 วัน มีจำนวน 68 คน คิดเป็นร้อยละ 20.1 และน้อยที่สุด คือ ช่วง 26-30 วัน มีจำนวนเกษตรกร 4 คน คิดเป็นร้อยละ 1.3 ซึ่งเกณฑ์ในการเก็บเกี่ยว ส่วนใหญ่แล้วเกษตรกรจะใช้เกณฑ์ คือ เก็บเมื่อครบตามกำหนดเวลา ซึ่งมีเกษตรกรที่เก็บเกี่ยวโดยใช้เกณฑ์นี้ทั้งหมด 197 คน คิดเป็นร้อยละ 64.0 และยังมีบางส่วนที่นิยมเก็บผลผลิตปาล์มเมื่อปาล์มสุกได้ตามขนาด มีจำนวน 107 คน คิดเป็นร้อยละ 34.7

ผลผลิตปาล์มน้ำมันที่เกี่ยวเกี่ยวนั้นจะถูกส่งไปยังแหล่งรับซื้อต่าง ๆ โดยส่วนใหญ่แล้วเกษตรกรจะส่งผลผลิตดังกล่าวไปยังลานเทเป็นหลัก โดยมีจำนวนเกษตรกรส่งผลผลิตในช่องทางนี้ เท่ากับ 272 คน คิดเป็นร้อยละ 85.0 นอกจากนั้นยังส่งตรงไปยังโรงงาน จำนวน 37 คน คิดเป็น ร้อยละ 37

จากการสำรวจข้อมูลการเพาะปลูกของเกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมัน พบว่า พันธุ์ปาล์มที่เกษตรกรนั้นนิยมปลูกปลูก คือ พันธุ์เทเนอรา ซึ่งมีผู้ปลูกจำนวนทั้งหมด 182 คน คิดเป็นร้อยละ 52.0 โดยที่เกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมันส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการเพาะปลูกในระดับปานกลาง คือ มีประสบการณ์ในการเพาะปลูกปาล์ม 5-10 ปี จำนวนเกษตรกรทั้งหมด 151 คน ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 42.8 ซึ่งจำนวนต้นปาล์มที่เพาะปลูกต่อไร่ ส่วนใหญ่แล้วเกษตรกรจะนิยมปลูกต้นปาล์มจำนวน 22 ต้นต่อไร่ คิดเป็นร้อยละ 45.0 ระยะเวลาในการเก็บเกี่ยวปาล์มน้ำมัน ส่วนใหญ่มีระยะเวลาในการเก็บเกี่ยว 15-20 วัน มีจำนวนเกษตรกรที่เก็บเกี่ยวในช่วงเวลาดังกล่าว 225 คน คิดเป็นร้อยละ 71.9 เกษตรกรจะใช้เกณฑ์ คือ เก็บเมื่อครบตามกำหนดเวลา ซึ่งมีเกษตรกรที่เก็บเกี่ยวโดยใช้เกณฑ์นี้ทั้งหมด 197 คน คิดเป็นร้อยละ 64.0 ผลผลิตปาล์มน้ำมันที่เก็บเกี่ยวนั้นจะถูกส่งไปยังลานเทเป็นหลัก โดยมีจำนวนเกษตรกรส่งผลผลิตในช่องทางนี้เท่ากับ 272 คน คิดเป็น ร้อยละ 85.0

จากการสำรวจความรู้และแหล่งเงินทุนของเกษตรกร พบว่า ความรู้ที่ใช้ในการเพาะปลูกส่วนใหญ่แล้วเกษตรกรจะได้รับการถ่ายทอดจากเพื่อนบ้าน จำนวน 123 คน คิดเป็น ร้อยละ 34.9 สาเหตุของการประกอบอาชีพปลูกปาล์มน้ำมันมาจากอาชีพการปลูกปาล์มสามารถทำรายได้ให้กับเกษตรกร โดยที่เลือกปลูกปาล์มมาจากอื่น ๆ เช่น ได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐ เป็นต้น จำนวน 161 คน คิดเป็นร้อยละ 45.7 ด้านเงินทุนถือได้ว่าเป็นปัจจัยการผลิตที่สำคัญต่อการอำนวยความสะดวกปาล์ม ซึ่งเกษตรกรส่วนใหญ่จะใช้เงินลงทุนในการผลิตปาล์มน้ำมัน ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของ ค่าแรง ค่าปุ๋ยเคมี ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง เป็นต้น ซึ่งค่าใช้จ่ายเหล่านี้จะใช้เงินทุนส่วนตัว เป็นหลัก ซึ่งจากการสำรวจ พบว่า เกษตรกรนั้นจะใช้เงินทุนส่วนตัวเป็นหลักในการการผลิต มีจำนวน 337 คน คิดเป็นร้อยละ 3.7

การบริการของลานเทหรือโรงงานให้บริการกับเกษตรกร ซึ่งจากการสำรวจข้อมูล พบว่า บริการที่ลานเทหรือโรงงานเสนอให้บริการมากที่สุด คือ บริการขนส่งและเก็บเกี่ยวผลผลิต คิดเป็นร้อยละ 56.0 มีเกษตรกรที่ได้รับบริการนี้ มีจำนวนทั้งหมด 177 คน ส่วนบริการที่ให้บริการกับเกษตรกรลำดับต่อมา คือ บริการขนส่งปาล์มน้ำมัน เกษตรกรที่ได้รับบริการนี้จำนวน 167 คน คิดเป็นร้อยละ 52.5 และบริการด้านแหล่งเงินทุน เกษตรกรได้รับบริการด้านนี้จำนวน 152 คน คิดเป็นร้อยละ 48.1

ส่วนบริการที่เกษตรกรได้รับน้อยที่สุด คือ บริการด้านสินเชื่อปุ๋ย มีจำนวนเกษตรกรที่ได้รับบริการนี้จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 7.6 และบริการสินเชื่อเงินมีจำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 7.9 สาเหตุที่เกษตรกรได้รับบริการด้านนี้ค่อนข้างน้อย

ปัญหาในการผลิตและการตลาดของการปลูกปาล์มน้ำมัน จากการสำรวจ พบว่า ปัญหาภายในการผลิตและการตลาดของการปลูกปาล์มน้ำมัน โดยภาพรวมระดับของปัญหาไม่มีความรุนแรง ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.7353 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.09769 ซึ่งปัญหาที่มีความรุนแรงค่อนข้างน้อย ได้แก่ ปัญหาศัตรูพืช (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.8202, ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.92905) และปัญหาเงินทุน (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.8952 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.10232)

ส่วนปัญหภายนอกของการผลิตและการตลาดของการปลูกปาล์มน้ำมัน พบว่า ปัญหภายนอกโดยภาพรวมแล้ว ปัญหาอยู่ในระดับรุนแรงค่อนข้างน้อยซึ่งมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 2.4428 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.65301 แต่จะเห็นว่ามีปัญหาที่มีระดับของปัญหารุนแรงค่อนข้างมาก ได้แก่ ปัญหาราคาปุ๋ยเคมี (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.3429 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.18506) ปัญหาราคาปุ๋ยอินทรีย์ (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ

2.6413 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.23699) และ ปัญหาาราคาผลผลิต (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.0222 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.28792)

ลานเท

ข้อมูลพื้นฐานของผู้ประกอบการลานเท จากการสำรวจ พบว่า ผู้ประกอบการส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีจำนวน 64 คน คิดเป็นร้อยละ 72.7 โดยส่วนใหญ่จะมีอายุระหว่าง 31-40 ปี จำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 39.8 และนับถือศาสนาพุทธมากที่สุด จำนวน 84 คน คิดเป็นร้อยละ 97.7 และมีระดับการศึกษามากที่สุด คือ ปริญญาตรีหรือสูงกว่าจำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 37.5

ผู้ประกอบการลานเทส่วนใหญ่เป็นครอบครัวขนาดกลาง มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือน 4 คน จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 35.6 โดยมีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่ช่วยงานในการรับซื้อปาล์มน้ำมัน มากที่สุดคือ 3 คน จำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 40.2 นอกจากนั้นยังมีการจ้างแรงงานที่ช่วยงานในการรับซื้อปาล์มน้ำมัน ส่วนใหญ่แล้วจะมีการจ้างแรงงานมากที่สุดจำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 35.6

ด้านการรับซื้อปาล์มน้ำมันของผู้ประกอบการลานเท จากการสำรวจ พบว่า ผู้ประกอบการลานเทส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการรับซื้อปาล์มน้ำมัน 5-10 ปี จำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 57.5 ส่วนพันธ์ปาล์มน้ำมันที่ผู้ประกอบการซื้อมากที่สุด คือ พันธุ์เนอรา เนื่องจากพันธ์ดังกล่าวนี้ เป็นพันธ์ที่เกษตรกรนิยมปลูก ซึ่งผู้ประกอบการรับซื้อพันธ์ดังกล่าว จำนวน 53 คน คิดเป็นร้อยละ 61.0 สำหรับความรู้ในการรับซื้อปาล์มน้ำมัน ผู้ประกอบการลานเทส่วนใหญ่จะได้รับการถ่ายทอดจากบรรพบุรุษ จำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 48.8 สาเหตุที่ผู้ประกอบการเลือกประกอบอาชีพนี้ส่วนใหญ่จะประกอบอาชีพตามบรรพบุรุษ จำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 53.5

ช่วงเวลา que ผู้ประกอบการเปิดการรับซื้อปาล์มน้ำมัน ส่วนใหญ่จะเปิดให้การรับซื้อปาล์มน้ำมันจาก

เกษตรกรในช่วงอื่น ๆ เวลาที่เปิดรับซื้อไม่แน่นอน ซึ่งมีผู้ประกอบการเลือกเปิดการรับซื้อในเวลาดังกล่าว จำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 55.8 รองลงมา และแหล่งเงินทุนที่ใช้ในการรับซื้อปาล์มน้ำมันจากเกษตรกร ผู้ประกอบการลานเทจะใช้เงินทุนส่วนตัวเป็นหลัก ซึ่งมีจำนวน 69 คน คิดเป็นร้อยละ 82.1 นอกเหนือจากนี้จะเป็นการกู้ยืมจากแหล่งอื่น ๆ และในการรับซื้อปาล์มน้ำมันนั้นจะประชาสัมพันธ์ผ่านป้ายโฆษณาเป็นหลัก ซึ่งมีผู้ประกอบการใช้ช่องทางดังกล่าว จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 44.8

ส่วนเกณฑ์การคัดเลือก คัดปาล์มน้ำมันจากปาล์มที่เก็บตามอายุ จำนวน 44 คน คิดเป็นร้อยละ 50.6 ผู้ประกอบการจะขายส่งผ่านโรงงาน จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 48.3 รองลงมา จะส่งผ่านพ่อค้าคนกลาง จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 43.3

ปัญหาในการผลิตและการตลาดของผู้ประกอบการลานเทจากการสำรวจ พบว่า ปัญหาในการผลิตและ 1.7389 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.31670 ซึ่งปัญหาที่มีความรุนแรงค่อนข้างน้อย ได้แก่ ปัญหาการกำหนดราคารับซื้อ (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.1833, ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.26881) และปัญหาการคัดคุณภาพ/เกรด (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.0333, ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.93820)

ส่วนปัญหารายนอกของการผลิตและการตลาดของผู้ประกอบการลานเท พบว่า ปัญหารายนอกโดยภาพรวมแล้ว ปัญหาอยู่ในระดับรุนแรงค่อนข้างน้อยซึ่งมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 2.1697 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.84495 แต่จะเห็นว่ามีปัญหาที่มีระดับของปัญหารุนแรงมากและรุนแรงค่อนข้างมาก ได้แก่ หาราคาผันผวน (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.3429, ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.26848) และปัญหาาราคาที่ขายต่ำกว่ารับซื้อ(ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.2712,ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.17195)

องค์ประกอบของโซ่อุปทานปาล์มน้ำมันใน
จังหวัดสุราษฎร์ธานี

องค์ประกอบของโซ่อุปทานปาล์มน้ำมันใน
จังหวัดสุราษฎร์ธานีประกอบด้วย เกษตรกรผู้ปลูกปาล์ม
น้ำมัน สหกรณ์ ลานเทรับซื้อปาล์มน้ำมัน โรงงานสกัด
น้ำมันปาล์มดิบ โรงงานสกัดน้ำมันปาล์มบริสุทธิ์
โรงงานผลิตไบโอดีเซล โรงงานผลิตน้ำมันพืช
โรงงานผลิตเนยเทียม มีรายละเอียดดังนี้

1. เกษตรกร เกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมันจะ
ทำการขายผลผลิตปาล์มน้ำมันแบบทะเลาะและแบบผล
ปาล์มร่วงโดยจะทำการเก็บเกี่ยวผลผลิต 15-20 วันต่อ
ครั้ง โดยเกษตรกรจะนำผลผลิตไปทั้งหมดไปขายยัง
ลานเทหรือโรงงานสกัดน้ำมันปาล์มดิบราคาที่เกษตรกร
ได้รับเป็นราคาที่ถูกกำหนดโดยผู้รับซื้อเป็นหลักและ
ราคาจะมีความไม่แน่นอน

2. ลานเท เป็นผู้รวบรวมผลปาล์มดิบหรือ
ปาล์มร่วงเพื่อนำไปส่งยังโรงงานสกัดน้ำมันปาล์มดิบ
โดยผลผลิตจะถูกส่งไป ยังโรงงานภายใน 24 ชั่วโมง
ราคารับซื้อจะถูกกำหนดจากโรงงานเป็นหลักและเป็น
ราคาแบบรายวันโดยลานเทจะส่งไปยังโรงงานที่ส่งเป็น
ประจำ ใกล้เคียงลานเท หรือเลือกจากโรงงานที่มีราคารับซื้อ
ที่สูงที่สุดนอกจากนั้น โดยปกติลานเทจะมีบริการเก็บ
เกี่ยวผลผลิตแก่เกษตรกรมีค่าจ้างในการเก็บเกี่ยวตันละ
300- 500 บาท การใส่ปุ๋ยปาล์มน้ำมัน

3. โรงงานสกัดน้ำมันปาล์มดิบ นำผลปาล์ม
ดิบและผลปาล์มร่วงผ่านกระบวนการผลิตโดยทำการ
แยกผลปาล์มออกจากทะเลาะปาล์ม หลังจากนั้นจะทำการ
สกัดน้ำมันจากสองส่วน คือ น้ำมันจากผลปาล์ม
น้ำมัน โดยปกติจะได้น้ำมันร้อยละ 15-17 ของน้ำหนัก
ปาล์มน้ำมัน และทำการสกัดครั้งที่สองโดยการสกัด
เมล็ดปาล์มน้ำมัน ได้น้ำมันร้อยละ 5 ของน้ำหนักของ
เมล็ดในปาล์มน้ำมัน ผลจากการสกัดจะได้น้ำมันปาล์ม
ดิบ (Crude Palm Oil : CPO) และโดยสิ่งที่เหลือใน

กระบวนการผลิตมีการนำไปใช้ประโยชน์ดังนี้ ทะเลาะ
ปาล์มนำไปเป็นเชื้อเพลิงเพื่อผลิตไบโอดีเซล หรือนำไป
เป็นเชื้อเพลิงผลิตน้ำมันจากผล

4. โรงงานสกัดน้ำมันปาล์มบริสุทธิ์ นำ
Refined Bleached Deodorized Palm Oil (RBD PO) ไป
สกัดเป็น Refined Bleached Deodorized Olein (RBD
Olein) และ Refined Bleached Deodorized Stearin
(RBD Stearin) โดย RBD Olein นำไปผลิตเป็นน้ำมัน
พืช โรงงานผลิตเนย ขนมนึ่ง ส่วน RBD Stearin นำไป
ผลิตเป็นไบโอดีเซล และหากนำ RBD Olein มาสกัดจะ
ได้ Super Olein เพื่อนำไปผลิตเป็นน้ำมันพืชเพื่อการ
บริโภค และ Soft Stearin เพื่อนำไปผลิตเป็นไบโอดีเซล
และขนม เนยเทียม

5. โรงงานผลิตไบโอดีเซล เป็นการนำ
Refined Bleached Deodorized Palm Oil (RBD PO) ไป
สกัดได้ผลผลิตเป็น Methylster และ Crude Glycerol
เพื่อนำไปผลิตเป็นผลิตภัณฑ์ทำความสะอาดร่างกาย ยา
สระผมและสบู่

การไหลของผลิตภัณฑ์ตลอดห่วงโซ่อุปทาน
ปาล์มน้ำมันในจังหวัดสุราษฎร์ธานี

การไหลของปาล์มน้ำมันเริ่มต้นจากเกษตรกร
ขายผลปาล์มสดและผลปาล์มร่วงไปยังลานเทประมาณ
ร้อยละ 90 ส่วนอีกร้อยละ 10 ส่งขายยังโรงงานสกัด
น้ำมันปาล์มดิบ เพื่อผลิตเป็นน้ำมันปาล์มดิบส่งไปขาย
ต่อยังโรงงานผลิตไบโอดีเซลร้อยละ 90 หลังจากนั้น
ส่งไปขายบริษัทน้ำมัน ได้แก่ บางจาก เชลล์ ปตท. และ
โรงงานสกัดน้ำมันปาล์มบริสุทธิ์ ร้อยละ 10 ผลผลิตจะ
ส่งไปขายยังโรงงานผลิตน้ำมันพืชร้อยละ 95 และส่งไป
ยังโรงงานผลิตขนมนและเนยเทียมร้อยละ 5

การไหลของผลิตภัณฑ์ของห่วงโซ่อุปทานปาล์ม
น้ำมันในจังหวัดสุราษฎร์ธานี

เริ่มต้นจากนำผลปาล์มดิบและผลปาล์มร่วงผ่าน
กระบวนการผลิตโดยทำการแยกผลปาล์มออกจาก
ทะเลาะปาล์ม หลังจากนั้นจะทำการสกัดน้ำมันจากสอง

ส่วนคือ น้ำมันจากผลปาล์ม น้ำมันและน้ำมันจากเมล็ดปาล์ม น้ำมัน (Crude Palm Oil : CPO) ผ่านกระบวนการสกัดส่งผลให้ได้ Refined Bleached Deodorized Palm Oil (RBD PO) ผลผลิตร้อยละ 90 นำไปผลิตเป็นไบโอดีเซล ส่วนที่เหลืออีกร้อยละ 10 นำไปผลิตเป็น RBD Olein เพื่อขายเป็นน้ำมันพืชเพื่อการบริโภค

การไหลของสารสนเทศของห่วงโซ่อุปทานปาล์มน้ำมันในจังหวัดสุราษฎร์ธานี

เพื่อเป็นการติดตามและประเมินผลสัมฤทธิ์ของการนำเอาพันธุ์ปาล์ม น้ำมันและเทคโนโลยีการผลิตพันธุ์ปาล์ม น้ำมัน ไปใช้ประโยชน์และเพื่อเป็นการประเมิน ผลการยอมรับในพันธุ์ปาล์ม น้ำมันลูกผสมสุราษฎร์ธานีที่ผลิตโดย ศูนย์วิจัยปาล์ม น้ำมันสุราษฎร์ธานี

มูลค่าเพิ่มของผลิตภัณฑ์ตลอดห่วงโซ่อุปทานปาล์ม น้ำมันในจังหวัดสุราษฎร์ธานี

จากการศึกษาพบว่า

ห่วงโซ่อุปทานปาล์ม น้ำมันในจังหวัดสุราษฎร์ธานีมีมูลค่าเพิ่มตามผลผลิตของผลิตภัณฑ์ดังนี้ เกษตรกรนำผลผลิตปาล์ม น้ำมันมาขายโรงงานและลานเทเฉลี่ยกิโลกรัมละ 4 บาท เพื่อนำไปผลิตเป็นน้ำมันปาล์มดิบ มีต้นทุนกิโลกรัมละ 25 บาท เมื่อนำไปสกัดเป็น Refined Bleached Deodorized Palm Oil มีต้นทุนกิโลกรัมละ 26-26.50 บาท เมื่อนำไปผลิตเป็นไบโอดีเซลราคาเฉลี่ยกิโลกรัมละ 29-29.50 บาท เมื่อนำไปผลิตเป็น Methlyester เฉลี่ยราคา กิโลกรัมละ 30-30.50 บาท และมีผลิตภัณฑ์ระหว่างการผลิต คือ Crude Glycerol สามารถจำหน่ายได้ราคา กิโลกรัมละ 3-4 บาท หากนำ Refined Bleached Deodorized Palm Oil ไปผลิตเป็น Refined Bleached Deodorized Olein (RBD Olein) มีต้นทุนกิโลกรัมละ 27-27.50 บาท และผลิตภัณฑ์ระหว่างการผลิต คือ Refined Bleached Deodorized Stearin (RBD Stearin) ขายในราคา กิโลกรัมละ 27-27.50 บาท หากนำ Refined Bleached

Deodorized Olein (RBD Olein) ไปสกัดเป็น Super Olein มีต้นทุนกิโลกรัมละ 28-29.50 บาท และผลิตภัณฑ์ระหว่างการผลิต คือ Soft Stearin สามารถจำหน่ายได้กิโลกรัมละ 25 บาท โดย RBD Olein และ Super Olein นำไปผลิตเป็นน้ำมันพืชเพื่อการบริโภค ต้นทุนราคา กิโลกรัมละ 29-30.50 บาท และ 31-32.50 บาท ตามลำดับ ซึ่งจะเห็นว่า หากเกษตรกรนำผลผลิตปาล์ม น้ำมันมาขายโรงงานและลานเทจะได้ราคาที่ต่ำ แต่หากนำไปแปรรูป หรือนำไปสกัด จะได้ราคาเฉลี่ยที่สูงขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ทรงพล สถิตพรเทวัญ และพิณทิพย์ อุดมพล. (2550) ที่ทำการศึกษาห่วงโซ่อุปทานสินค้าเกษตร และการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศภูมิศาสตร์เพื่อการพัฒนาแผนยุทธศาสตร์เศรษฐกิจชุมชน กรณีศึกษา จังหวัดชลบุรี มีความมุ่งหมายที่จะศึกษากระบวนการผลิตและพัฒนาสินค้าเกษตร และนำเสนอระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ที่ช่วยให้ผู้บริหารมองเห็นภาพรวมทั้งหมดของห่วงโซ่อุปทาน พบว่า กระบวนการผลิตสินค้าเกษตรตัวอย่างไม่สามารถสร้างรายได้ที่คุ้มค่าให้กับเกษตรกร การกำหนดราคาและผลผลิตขึ้นอยู่กับแหล่งรับซื้อ นอกจากนี้ การแปรรูปภายในชุมชนยังขาดการพัฒนาและสนับสนุนทั้งในด้านกระบวนการผลิต และแหล่งจำหน่าย ทำให้เกษตรกรไม่มีทางเลือกในการสร้างรายได้

6.ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ผลการวิจัยครั้งนี้ ทำให้ทราบถึงสภาพการผลิต การตลาด และผลตอบแทนจากการปลูกปาล์ม น้ำมัน ความเชื่อมโยงของห่วงโซ่อุปทานที่เป็นประโยชน์ในการปลูกปาล์ม น้ำมันในอนาคต เพื่อให้ปาล์ม น้ำมันเป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของจังหวัดสุราษฎร์ธานี ต่อไป

7. เอกสารอ้างอิง

- [1] กัลยา สำราญ. (2549). สภาพการผลิตและการปล้ำมน้ำมันของเกษตรกร ตำบลปกาสัย อำเภอนือคลองจังหวัดกระบี่. กรุงเทพมหานคร :งานวิจัยกรมส่งเสริมการเกษตร.
- [2] จิตวดี แก้วเฉย. (2550) การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของราคาปล้ำมน้ำมันของประเทศไทย วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- [3] ดวงกมล ทองนุ่ม. (2549). การวิเคราะห์เปรียบเทียบผลตอบแทนทางการเงินของการลงทุนปลูกปล้ำมน้ำมันและยางพาราใน ตำบลท่าข้าม อำเภอพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาเศรษฐศาสตร์ คณะเศรษฐศาสตร์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- [4] ทรงพล สถิตพรเทวัญ และพิณทิพย์ อุดมพล. (2550). การศึกษาห่วงโซ่อุปทานสินค้าเกษตรและการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศภูมิศาสตร์เพื่อการพัฒนาแผนกลยุทธ์ศาสตร์เศรษฐกิจชุมชน. วิทยาลัยนวัตกรรมการอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- [5] นักรบ อาตยากุล. (2547). การวิเคราะห์ทางการเงินของการลงทุนสวนปล้ำมน้ำมัน จังหวัดชลบุรี. วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาเศรษฐศาสตร์ คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- [6] เนตินัย พระไตรยะ. (2551). การศึกษาประสิทธิภาพการผลิตยางพาราในพื้นที่ภาคเหนือตอนบนของประเทศไทยโดยวิธีเส้นพรมแดนการผลิตเชิงเส้นคู่. สารนิพนธ์เศรษฐศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- [7] บัวเพชร ประกายสิทธิ์. (2550). การศึกษาการพัฒนารูปแบบเพิ่มผลผลิตยางพาราในตำบลชัยพร อำเภอบึงกาฬ จังหวัดหนองคาย. วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- [8] ประยงค์ สุขตะพะพันธ์. (2551). ปล้ำมน้ำมัน. กรุงเทพมหานคร : อักษรสยามการพิมพ์.
- [9] มงคล กิ่งสกุล. (2547). สภาพการผลิตและการตลาดปล้ำมน้ำมันของเกษตรกรในตำบลคลองยา อำเภอลำลูก จังหวัดกระบี่. กรุงเทพมหานคร : งานวิจัยกรมส่งเสริมการเกษตร.
- [10] ยุทธ ไกรวรรณ. (2553). สถิติเพื่อการวิจัย. กรุงเทพมหานคร : ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ. วรงค์ สุทธิสิงห์. (2551) การวิเคราะห์ต้นทุนการใช้ทรัพยากรการผลิตปล้ำมน้ำมันของประเทศไทย. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- [11] ศรีน้ำ ชุ่นอ่อน. (2550) การศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการผลิต ของอุตสาหกรรมแปรรูปปล้ำมน้ำมัน. การค้นคว้าแบบอิสระ : มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.
- [12] ศศิวรรณ นววงษ์. (2550). การศึกษาห่วงโซ่อุปทานการผลิตแบบสะอาดโดยใช้ระบบการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมในการผลิตเมล็ดดี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาวิทยาลัยมหิดล.
- [13] ส่งเสริมการเกษตร, กรม. (2551). การปลูกปล้ำมน้ำมัน. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- [14] อรอนงค์ พลอยวิเลิศ. (2550) การศึกษาด้านทุนและผลตอบแทนของการปลูกปล้ำมน้ำมันและสบู่ดำในเขตพื้นที่ภาคเหนือของประเทศไทย. การค้นคว้าแบบอิสระ เศรษฐศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

การจัดการชุมชนโฮมสเตย์ในด้านการบริการ: กรณีศึกษาตำบลหินตั้ง

จังหวัดนครนายก

Homestay community management in service: the case study

of Hin-Tang sub-district, Nakhon Nayok province

มะลิวรรณ ชื่องาม

คณะศิลปศาสตร์ สาขาการจัดการ โรงแรมและการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ,

Email or1309.ch@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาศักยภาพการจัดการชุมชนโฮมสเตย์ในด้านการบริการ กรณีศึกษาโฮมสเตย์จังหวัดนครนายก 2) นำผลการศึกษาความพึงพอใจระหว่างตัวแปรมาสร้างกลยุทธ์เพื่อการบริการโฮมสเตย์ตำบลหินตั้งจังหวัดนครนายก

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย คือ กลุ่มนักท่องเที่ยวที่ใช้บริการที่พักโฮมสเตย์ ตัวแปรที่ศึกษาคือ ด้านสถานที่ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านบุคลากรผู้ให้บริการ ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวโดยใช้วิธีการสุ่มโดยไม่อาศัยความน่าจะเป็น แบบกำหนดสัดส่วน ในการเก็บข้อมูล เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ ผลการวิจัยพบว่า ความพึงพอใจโดยรวมของลูกค้าที่มีต่อการให้บริการโฮมสเตย์ตำบลหินตั้งจังหวัดนครนายกอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า อันดับแรกด้านที่มีความพึงพอใจมากที่สุด มี 2 ด้าน คือ ด้านบุคลากรผู้ให้บริการ และ ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว อันดับสองมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากคือ ด้านสถานที่ อันดับสุดท้ายมีความพึงพอใจในระดับปานกลาง คือด้านสิ่งอำนวยความสะดวก

คำสำคัญ: โฮมสเตย์ นักท่องเที่ยว การบริการ การจัดการ หมู่บ้าน

ABSTRACT:

This research paper aimed to 1) study potential of homestay community management in service, the case study of homestay in Nakhon Nayok province 2) take the result of satisfaction study to create strategies for service, homestay Hing-Tang sub-district, Nakhon Nayok province.

The sample used for this research was tourist group that supports homestay. The studied variables are places, facilities, personnel service, tourism activity by using Nonprobability Sampling Method (Quota). Questionnaire and interview were used as data collection in this research. The result of research showed that generally customer satisfaction in service, homestay Hing-Tang sub-district, Nakhon Nayok province was high class. When it was considered for several sides, first the most satisfactions are personnel service and tourism activity. Second, satisfaction is good, it is place. The last one, satisfaction is moderate, it is facility.

KEYWORDS: Homestay ,Tourist, Service, Management, Village

1. บทนำ

การมีวิถีชีวิตที่เรียบง่ายแบบสังคมชนบทเป็นจุดขายที่สำคัญที่นักท่องเที่ยวให้ความสนใจการจัดกิจกรรมที่สัมผัสวัฒนธรรมชนบทจึงเป็นสิ่งอำนวยความสะดวกให้กับนักท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวชุมชนและเป็นทางเลือกในตลาดท่องเที่ยวที่ไม่ใช่คู่แข่งในเชิงพาณิชย์ โรงแรม หรือ รีสอร์ท จึงไม่ถือเป็นการประกอบที่พอกันในเชิงธุรกิจ แต่ต้องอยู่ภายใต้ศักยภาพและความพร้อมของชุมชนเป็นหลัก โฮมสเตย์ (Home stay) เป็นกิจกรรมหนึ่งที่เป็นทางเลือกใหม่ให้กับนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวซึ่งไม่ทำให้เกิดความรู้สึกซ้ำซาก จำเจ ไปพร้อมกับการเรียนรู้และการศึกษาซึ่งกันและกันระหว่างชาวบ้านในชุมชนกับนักท่องเที่ยว โดยเน้นถึงการศึกษาเกี่ยวกับวัฒนธรรมท้องถิ่น วิถีชีวิตความเป็นอยู่ ผลพลอยได้ตามมาก็คือชาวบ้านมีรายได้เสริม นอกจากนี้ชาวบ้านยังช่วยกันรักษาวิถีชีวิต วัฒนธรรมที่เป็นอยู่ไว้ได้ โดยไม่ถูกกระแสความเจริญทางวัฒนธรรมต่างถิ่นเข้ามาทำให้เกิดการกลืนหายไป ด้วยเหตุผลที่นักท่องเที่ยวต้องการเรียนรู้ศึกษาวิถีที่เรียบง่ายแบบสังคมชนบทไทย ซึ่งแตกต่างจากวิถีชีวิตของนักท่องเที่ยวที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน จุดนี้จึงเป็นจุดขายที่สำคัญของโฮมสเตย์ สันติเอื้องประสิทธิ์ (2543 หน้า 10)

จังหวัดนครนายกเป็นจังหวัดที่มีแหล่งท่องเที่ยวหลายประเภท คือ แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ เช่น อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ที่จัดว่าเป็นอุทยานป่าดงดิบ ภูเขาที่มีน้ำตกที่โดดเด่น มีน้ำตกต่าง ๆ เช่น น้ำตกนางรอง น้ำตกสาริกา น้ำตกเหวนรก วังตะไคร้ แก่งต่าง ๆ ตามลำธาร แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม เช่น เมืองโบราณคงละคร วัดใหญ่ทั่วจันทาราม วัดอัมพวัน วัดโบสถ์การ์้อง แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร สวนมะยงชิดมะปรางหวาน แหล่งท่องเที่ยวทางการศึกษา เช่น โรงเรียนนายร้อย จปร. โรงเรียน

เตรียมทหาร แหล่งท่องเที่ยวจากการพัฒนา เช่น เขื่อนคลองท่าด่านและการพัฒนาที่เกี่ยวข้องการพัฒนาจุดท่องเที่ยวบนเขาใหญ่ให้ถั่วถึงอย่างยั่งยืน รีสอร์ทต่าง ๆ ตามเชิงเขาใหญ่ ฯลฯ กิจกรรมเสริมการท่องเที่ยวเชิงผจญภัย เช่น การปีนเขาและโรยตัวจากหน้าผา จักรยานท่องเที่ยว การล่องแก่งแม่น้ำนครนายก จากความได้เปรียบที่อยู่ใกล้กรุงเทพฯ ฯ จังหวัดนครนายกจึงเน้นการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่สามารถเพิ่มศักยภาพได้อีกมากมายมหาศาล โดยเฉพาะตำบลหินตั้ง ลักษณะพื้นที่ส่วนใหญ่ เป็นภูเขาและที่ราบลุ่มพื้นที่ลาดเขาจากทิศเหนือสู่ทิศใต้มีแม่น้ำนครนายกไหลผ่าน ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทางการเกษตร เช่น ทำสวนผลไม้ ไร่ผลไม้ ปลูกพืชผักสวนครัว แปรรูปผลผลิตทางการเกษตร และมีการจัดตั้งโฮมสเตย์ในการประกอบอาชีพเสริม

ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการศึกษาการจัดการชุมชนโฮมสเตย์ในด้านการบริการ ภูมิศึกษา ตำบลหินตั้งจังหวัดนครนายก เพื่อนำผลการวิจัยมาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อชุมชน และพัฒนาพื้นที่ชุมชน ให้มีศักยภาพสูงสุดในการดำเนินงานที่พุดตามวิถีชีวิตชาวบ้าน (Home Stay)

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาศักยภาพการจัดการชุมชนโฮมสเตย์ในด้านการบริการ ภูมิศึกษาโฮมสเตย์จังหวัดนครนายก
2. นำผลการศึกษาความพึงพอใจระหว่างตัวแปรมาสร้างกลยุทธ์เพื่อการบริหารโฮมสเตย์ตำบลหินตั้งจังหวัดนครนายก

การศึกษาครั้งนี้จะเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามลำดับดังนี้

แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการ โฮมสเตย์

กราดิช พัทม์วิเชียร, (2544 หน้า 1) กล่าวว่า การศึกษาท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์เป็นรูปแบบการท่องเที่ยวที่ชุมชนยินดีให้นักท่องเที่ยวเข้าพักค้างแรมในบ้านของตน เพื่อเรียนรู้แบบแผน วิถีชีวิตวัฒนธรรม สภาพแวดล้อม และระบบนิเวศของการท่องเที่ยว และอาจมีการแลกเปลี่ยน ประสบการณ์ทางวัฒนธรรม ที่แตกต่างกัน ระหว่างนักท่องเที่ยว เจ้าของบ้านและคนในท้องถิ่น

แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยว

ชิดจันทร์ หังสสุต (2532 หน้า 1-2) ได้อธิบายความหมาย การท่องเที่ยว ดังนี้

1. นันทนาการ (Recreation) หมายถึง งานบันเทิง หรือการพักผ่อนหย่อนใจทั่วไปจะทำขึ้นในยามว่าง เป็นความสนุกสนานเฉพาะตัวที่สามารถเลือกได้จึงเป็นกิจกรรมเฉพาะ ทำให้เกิดความพอใจ หรือเกิดความสุขใจ แก่บางคน บางกลุ่ม บางเหล่าเท่านั้น

2. การเดินทาง (Travel) หมายถึง การเดินทางผ่าน หรือวางแผนการเดินทางจากสถานที่หนึ่งไปยังอีกสถานที่หนึ่งโดยใช้ยานพาหนะอาจเป็นระยะทางใกล้ ๆ ระยะทางไกล หรือสถานที่อื่นนอกประเทศ รวมทั้งการเคลื่อนไหว ทุกชนิดโดยไม่สนใจในจุดมุ่งหมายแต่อย่างใดนอกจากนี้ นักเดินทางจะเป็นนักท่องเที่ยวหรือไม่ขึ้นอยู่กับความต้องการหรือทัศนคติ (Attitude) ของผู้เดินทางด้วย

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความพึงพอใจ

จิตตินันท์ นันทไพบูลย์, (2551 หน้า 71-74) กล่าวว่า ปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจของลูกค้า มีปัจจัยสำคัญดังนี้

1. สถานที่บริการ การเข้าถึงบริการได้สะดวกเมื่อลูกค้ามีความต้องการเช่น ท่าเลที่ตั้งมีความเหมาะสม ความสวยงามร่มรื่น

2. ผู้ให้บริการ มารยาทของพนักงานในการให้บริการ ความเต็มใจในการให้บริการของพนักงาน

ความรวดเร็วในการให้บริการ ทำให้ลูกค้าเกิดความพึงพอใจ

จากการศึกษาค้นคว้าผลงานวิจัยต่างๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับ การศึกษาการจัดการชุมชนโฮมสเตย์ ในด้านการบริการ กรณีศึกษาตำบลหินตั้งจังหวัดนครนายก นั้นพบว่าผลงานวิจัยที่น่าสนใจและควรกล่าวถึงดังนี้

อุไรวรรณ จอมชื้อตรง และคณะ, (2550 หน้า 67) ศึกษาเรื่อง การจัดการทางการตลาดของผู้ประกอบการโฮมสเตย์ในภาคกลาง พบว่า โฮมสเตย์ในภาคกลางส่วนใหญ่ได้รับมาตรฐานโฮมสเตย์ แต่ทางโฮมสเตย์ไม่มีการจัดแพ็คเกจทัวร์เพื่อบริการลูกค้าที่ขอความสะดวกสบายในการเข้าพักที่รวมอาหาร 3 มื้อ ทางผู้ประกอบการควรที่จะมีการจัดจำหน่ายที่พักเป็นแบบแพ็คเกจทัวร์เพื่อขยายตลาดโฮมสเตย์มากยิ่งขึ้น ปัจจัยทางช่องทางการจัดจำหน่ายผู้ประกอบการ โฮมสเตย์ในภาคกลางจะเป็นการจัดการเองเป็นอุตสาหกรรมในครัวเรือน เพราะเป็นธุรกิจขนาดเล็ก ซึ่งรวมถึงการจัดจำหน่ายที่พักเองด้วยทำให้ผู้ประกอบการต้องใส่ใจและคำนึงถึงความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวด้วยปัจจัยทางการส่งเสริมทางการตลาด โฮมสเตย์ในภาคกลางจะใช้สื่ออินเทอร์เน็ตในการจำหน่ายที่พักและติดต่อสื่อสารกับลูกค้า ซึ่งทำให้เกิดความสะดวกสบายในการจัดจำหน่ายที่พักและรองรับลูกค้าทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ ซึ่งการให้บริการของผู้ประกอบการทั้งหมดนี้สร้างความพึงพอใจให้ลูกค้าระดับมากทำให้ผู้ประกอบการในแต่ละแห่งสามารถเก็บลูกค้าเก่าและสร้างลูกค้าใหม่ได้มากขึ้นเพราะโฮมสเตย์มีการสร้างกิจกรรมที่ดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวกลับมาใช้บริการซ้ำอีก

ชนิดดา เพ็ชรประยูร, มานพ ชูนิล, (บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง ศักยภาพในการจัดแหล่งที่พักอาศัยแบบโฮมสเตย์ในหมู่บ้านไม้ดอกไม้ประดับ สภาพบ้านและห้องน้ำที่ใช้ในการจัดแหล่งที่พักอาศัยแบบโฮมสเตย์บ้านทุกหลังมีสภาพบ้านที่เหมาะสม มีห้องให้ผู้มาพัก

อาศัยเป็นสัดส่วน และมีสิ่งอำนวยความสะดวก อาทิ พัดลม โทรทัศน์ บ้านทุกหลังจะมีบรรยากาศภายในบ้านที่เงียบสงบ สมาชิกในบ้านมีความเต็มใจ

สมาธ ระนอง, (2545 บทคัดย่อ) ศึกษาการจัดการด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชนท้องถิ่น ศึกษาเฉพาะกรณีชุมชนคีรีวง ตำบลกำโลน อำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช ผลการศึกษาพบว่า การจัดการด้านการท่องเที่ยวของชุมชนคีรีวง มี 3 ลักษณะได้แก่ กลุ่มทุน ทำหน้าที่ในการจัดหาทุนเพื่อให้เกิดมีทุนหมุนเวียนในชุมชนและสมาชิกสามารถกู้ยืมไปใช้ในกิจกรรมต่าง ๆ กลุ่มอาชีพ ทำหน้าที่ส่งเสริมอาชีพให้สมาชิก เป็นการเพิ่มรายได้ให้แก่ครอบครัว กลุ่มอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ มีหน้าที่หลักในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติในชุมชนให้มีความอุดมสมบูรณ์และควบคุมการใช้ทรัพยากรชุมชนให้เกิดประโยชน์สูงสุด รวมถึงปลูกจิตสำนึกให้คนในชุมชนรู้คุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติ ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการด้านการท่องเที่ยว คือ มีส่วนร่วมในการประชุม มีส่วนร่วมในการประเมินผล นอกจากนี้ ผลการศึกษาพบว่า ควรเพิ่มรูปแบบและกิจกรรมต่าง ๆ ในการท่องเที่ยวเสริมเข้ามา เพื่อให้นักท่องเที่ยวเกิดความรู้สึกเพลิดเพลินกับการท่องเที่ยวในคีรีวง ในการพัฒนาควรคำนึงถึงเอกลักษณ์ วัฒนธรรมและวิถีชีวิตดั้งเดิมของชุมชนด้วยซึ่งจะทำให้การท่องเที่ยวภายในชุมชนมีความมั่นคงและยั่งยืน

3. วิธีการวิจัย

การวิจัยการพัฒนาศักยภาพการจัดการชุมชนโฮมสเตย์จังหวัดนครนายก มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างแนวทางการพัฒนาศักยภาพการจัดการโฮมสเตย์ในด้านการบริการ โดยการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ในรูปแบบการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็น

เครื่องมือการเก็บข้อมูลจากผู้ประกอบการโฮมสเตย์ในตำบลหินตั้งจังหวัดนครนายกโดยผู้วิจัยได้จัดลำดับการนำเสนอวิธีการดำเนินการวิจัยดังนี้

4. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ทำการศึกษาในงานวิจัยครั้งนี้คือนักท่องเที่ยวที่ใช้บริการที่พักโฮมสเตย์ ตัวแปรที่ศึกษา คือ ด้านสถานที่ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านบุคลากรผู้ให้บริการ ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ โดยหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เพื่อนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลเรื่องการจัดการชุมชนโฮมสเตย์ในด้านการบริการ กรณีศึกษาตำบลหินตั้งจังหวัดนครนายก มาปรับปรุงใช้ในด้านการบริการ

5. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสอบถาม ออกเป็น 2 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1. ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ใช้บริการโฮมสเตย์ตำบลหินตั้งจังหวัดนครนายก

ส่วนที่ 2. ความพึงพอใจของลูกค้าที่มีต่อการให้บริการของโฮมสเตย์ในตำบลหินตั้งจังหวัดนครนายก โดยแบ่งการวัดระดับความพึงพอใจออกเป็น 4 ด้าน คือ

1.ความพึงพอใจด้านสถานที่ 2.ความพึงพอใจด้านสิ่งอำนวยความสะดวก 3. ความพึงพอใจด้านบุคลากรผู้ให้บริการ 4. ความพึงพอใจด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่าตอบ (Rating Scale) ซึ่งจัดระดับการวัดข้อมูลประเภทอันตรภาคชั้น (Interval Scale) มี 5 ระดับ

6. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยเรื่อง “การจัดการชุมชนโฮมสเตย์ในด้านการบริการ กรณีศึกษาโฮมสเตย์ตำบลหินตั้ง จังหวัดนครนายก” ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) และข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary)

7. สรุปการวิจัย

การจัดการชุมชนโฮมสเตย์ในด้านการบริการ กรณีศึกษาตำบลหินตั้งจังหวัดนครนายก อยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.50 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า

ด้านสถานที่ ลูกค้ำมีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.90 เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ในข้อสภาพที่พักมีความมั่นคง ลูกค้ำมีความพึงพอใจ อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.85 ในข้ออากาศถ่ายเทได้สะดวก ในข้อลักษณะบ้านมีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น ในข้อความสะดวกของห้องพัก ห้องรับแขก ห้องครัว ห้องน้ำ ในข้อความรู้สึกลดคภัยเมื่อเข้าพัก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.98, 4.02, 3.89 และ 3.72 ตามลำดับ ในข้อเรื่องอำนวยความสะดวกครบภายในห้องพัก ในข้อบริเวณให้พักผ่อนเพียงพอ ในข้อความสะดวกในการเดินทาง และการเข้าถึงสถานที่พัก ในข้อบริเวณใกล้เคียงมีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติเพียงพอ ในข้อบริเวณใกล้เคียงมีแหล่งท่องเที่ยวชุมชนเพียงพอ ในข้อการดูแลสภาพแวดล้อมจากชุมชน และ ในข้อสภาพพื้นที่ยังคงไว้สภาพเดิมของชุมชนอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.37, 4.37, 4.41, 4.40, 4.51, 4.44 และ 4.48 ตามลำดับ

ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ลูกค้ำมีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย

เท่ากับ 3.25 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ในข้อการบริการอาหาร อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.58 ในข้อน้ำดื่มและน้ำใช้ที่สะอาด ในข้ออุปกรณ์การปรุงอาหารต่าง ๆ สะอาดและปลอดภัย ลูกค้ำมีความพึงพอใจ อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.12, และ 3.02 ในข้อการจัดเวรยามดูแลความปลอดภัย ในข้อการเตรียมความพร้อมเกี่ยวกับการปฐมพยาบาลเบื้องต้น ในข้อการจูงใจนักท่องเที่ยวเรื่องการดูแลสิ่งแวดล้อม เช่น มีการเตือนนักท่องเที่ยว ห้ามทิ้งขยะไม่จิดเขียน ฯลฯ ลูกค้ำมีความพึงพอใจ อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.80, 3.81, และ 3.66 และ ในข้อการตัดเตือนนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับการเก็บรักษาทรัพย์สิน ลูกค้ำมีความพึงพอใจ อยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.63

ด้านบุคลากรผู้ให้บริการ ลูกค้ำมีความพึงพอใจโดยรวม อยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.53 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ในข้อความพร้อมที่จะให้บริการ ในข้อความเต็มใจในการให้บริการ ในข้อความสุภาพอ่อนโยน ในข้อความซื่อสัตย์ ในข้อการให้บริการติดต่อของล่วงหน้า ในข้อการให้รายละเอียดเกี่ยวกับค่าธรรมเนียมและบริการ ในข้อข้อมูลกิจกรรมการท่องเที่ยว ในข้อการบริการนำชมสถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ และ ในข้อการสื่อสารที่เข้าใจ ลูกค้ำมีความพึงพอใจมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.59, 4.48, 4.33, 4.48, 4.55, 4.59, 4.63, 4.48, และ 4.63 ตามลำดับ

ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว ลูกค้ำมีความพึงพอใจโดยรวม อยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.58 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าในกิจกรรมท่องเที่ยวแบบวิถีชีวิตและวัฒนธรรมชาวบ้าน เช่น ชมสวนผลไม้ ชมสวนดอกไม้ เป็นต้น ลูกค้ำมีความพึงพอใจ อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.37 และในข้อ กิจกรรมท่องเที่ยวทางธรรมชาติ เช่น เดินป่าชมสถานที่ธรรมชาติ ล่องแพไม้ไผ่ เป็นต้น ใน

ข้อกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ระหว่าง นักท่องเที่ยวกับเจ้าของบ้าน เช่น ตักบาตร การปลูกป่า การทำอาหาร ฯลฯ ในข้อกิจกรรมด้านบันเทิง ในข้อกิจกรรมและนันทนาการ ในข้อกิจกรรมฝึกหัดศิลปหัตถกรรมพื้นบ้าน เช่น จักสาน แกะสลักไม้ เป็นต้น กิจกรรมต้อนรับตามประเพณีท้องถิ่น เช่น บายศรีสู่ขวัญ เป็นต้น และ กิจกรรมการท่องเที่ยวที่ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม เช่น ไม่ตัดต้นไม้ ไม่จับสัตว์น้ำ ลูกค้ามีความพึงพอใจ อยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.51, 4.62, 4.81, 4.70, 4.66, 4.51, และ 4.51 ตามลำดับ

8. อภิปราย

1. ความพึงพอใจโดยรวมของลูกค้าที่มีต่อการให้บริการ โฮมสเตย์ตำบลหินตั้งจังหวัดนครนายก อยู่ในระดับมากที่สุด แสดงให้เห็นว่า โฮมสเตย์ตำบลหินตั้งจังหวัดนครนายกสามารถตอบสนองความต้องการของผู้เข้ารับบริการได้ตรงตามวัตถุประสงค์ของผู้เข้าพัก ทั้งด้าน สถานที่ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านบุคลากรผู้ให้บริการ ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว ให้ความสำคัญในการทำงานในทุกด้านของการบริการที่มีประสิทธิภาพ รวมถึงพนักงานผู้ให้บริการมีความพร้อมในการต้อนรับ โดยไม่คำนึงว่าจะเป็นผู้รับบริการรายใหม่หรือรายเก่า ถึงอย่างไร โฮมสเตย์ตำบลหินตั้งจังหวัดนครนายก ก็ต้องพัฒนาปรับปรุงคุณภาพอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ลูกค้าเกิดความพึงพอใจและกลับมาใช้บริการซ้ำ เมื่อมีการใช้บริการซ้ำก็ทำให้มีความสัมพันธ์ระยะยาวกับโฮมสเตย์ตำบลหินตั้งจังหวัดนครนายก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นุชนาถ คุณความดี ที่ศึกษาความพึงพอใจและความจงรักภักดีของลูกค้าที่ใช้บริการเฮลท์แลนด์สปาแอนด์มาสสาจ สาขาปิ่นเกล้า พบว่า ความพึงพอใจของลูกค้ามีความสัมพันธ์กับความจงรักภักดีโดยที่ลูกค้าที่มีความจงรักภักดีจะไม่ซื้อสินค้าอื่น ซึ่งเป็นการให้คำมั่นสัญญา

อย่างหนักแน่นหรือมีความสัมพันธ์ระยะยาวกับบริษัท เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า

ด้านสถานที่ พบว่า ความพึงพอใจในด้านสถานที่ อยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า โฮมสเตย์ตำบลหินตั้งจังหวัดนครนายก ได้ดำเนินการมาก่อนช้านาน และพัฒนาอยู่อย่างต่อเนื่อง ทำให้สามารถปรับปรุงให้นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ สมิต สัจฉกร, (2543) ที่กล่าวไว้ว่า ความพึงพอใจของลูกค้าขึ้นอยู่กับ สถานที่ บริการต้องสะอาด ความเป็นระเบียบเรียบร้อย ทั้งด้วยการสัมผัสและการมองเห็น การรักษาความสะอาดจึงเป็นสิ่งสำคัญ ในการสร้างความพึงพอใจของลูกค้า ทั้งนี้ไม่สอดคล้องกับ ฉัตรชัย ลิ้มพรจิตรวิไล (2548 หน้า 64) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจที่มีต่อการท่องเที่ยวชายหาดบางแสน จังหวัดชลบุรี พบว่า มีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลางในด้านสถานที่ ชายหาดบางแสน และไม่สอดคล้องกับ เสริมสกุล เสรีกิจ (2547 หน้า 62-64) ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวไทยในจังหวัดภูเก็ต พบว่า ความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง คือด้านสถานที่ และสิ่งแวดล้อมบริเวณชายหาดของภูเก็ต

ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก พบว่า ความพึงพอใจในด้านสิ่งอำนวยความสะดวก อยู่ในระดับปานกลาง ที่เป็นเช่นนี้ เพราะที่นักท่องเที่ยว อาจไม่มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวในรูปแบบโฮมสเตย์เพียงพอ จึงทำให้เข้าใจว่าโฮมสเตย์ควรมีเครื่องอำนวยความสะดวกเทียบเท่ากับโรงแรม และทั้งนี้อาจเนื่องมาจากโฮมสเตย์บางแห่งยังไม่สามารถรองรับกับความต้องการของนักท่องเที่ยวในรูปแบบโฮมสเตย์ ได้เพียงพอด้วยเช่นกัน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดโฮมสเตย์ที่ว่า โฮมสเตย์นั้นเกิดขึ้นมาจากแนวคิด ในการพัฒนาการท่องเที่ยวชนบท (Rural tourism-concept) ซึ่งการพัฒนาชนบทใด ๆ เพื่อการท่องเที่ยวต้องคำนึงถึงองค์ประกอบ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก

ความสะดวก และสาธารณูปโภคครอบคลุมถึงธนาคาร โรงพยาบาล สถานเอนามัย การโทรคมนาคม เป็นต้น (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย 2544) ทั้งนี้สอดคล้องกับฉัตรชัย ลิ้มพรจิตรวิไล (2548 หน้า 60) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจที่มีต่อการท่องเที่ยวชายหาดบางแสน จังหวัดชลบุรี ของนักท่องเที่ยวไทยพบว่า การจัดการบริการเรื่องอำนวยความสะดวกให้แก่นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง และยังคงสอดคล้องกับ ประสิทธิ์ ยงพิสิฐ (2548 หน้า 62) ได้ทำวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจที่มีต่อการท่องเที่ยวเกาะสมุย ของนักท่องเที่ยวไทย พบว่า ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก นักท่องเที่ยวไทยมีความพึงพอใจระดับปานกลาง

ด้านบุคลากรผู้ให้บริการ พบว่า ความพึงพอใจในด้านบุคลากรผู้ให้บริการ อยู่ในระดับมากที่สุดที่เป็นเช่นนี้เป็นเพราะว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีความซาบซึ้งหลังจากการที่ได้รับบริการ โฮมสเตย์เพราะนักท่องเที่ยวได้ใกล้ชิด และร่วมกิจกรรมกับบุคลากรโฮมสเตย์โดยตรงทำให้เกิดความผูกพันและรู้สึกอยากกลับมาอีกครั้งหนึ่ง ทั้งนี้ไม่สอดคล้องกับ นรินทร์ทิพย์ ศรีชัย (2551 บทคัดย่อ) ได้ทำวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการให้บริการการท่องเที่ยวโฮมสเตย์อำเภอ อัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม พบว่า ด้านบุคลากรผู้ให้บริการนักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจระดับมาก

ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว พบว่า ความพึงพอใจในด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว อยู่ในระดับมากที่สุดที่เป็นเช่นนี้เป็นเพราะว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ที่เดินทางมาเที่ยวในรูปแบบโฮมสเตย์ มีความรู้ล่วงหน้าเกี่ยวกับกิจกรรมโฮมสเตย์ จัดเตรียมไว้แล้วซึ่งไม่ได้คาดหวังกิจกรรมที่นอกเหนือ จากที่โฮมสเตย์จัดไว้ และยังเกิดความประทับใจกับกิจกรรมต่าง ๆ ที่โฮมสเตย์จัดไว้อีกด้วย ซึ่งสอดคล้องกับ อีไล (Ealine หน้า 30-40) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความพึงพอใจของ

นักท่องเที่ยวที่มีต่อต้นทุนทางการและสวนสาธารณะของเอกชนในนิวยอร์ก ประเทศสหรัฐอเมริกา พบว่าความพึงพอใจในด้านการจัดโปรแกรมกิจกรรมนันทนาการอยู่ในระดับมากที่สุดทั้งเพศหญิงและเพศชาย

จากผลการวิจัยเรื่อง การจัดการชุมชนโฮมสเตย์ในด้านการบริการ กรณีศึกษาตำบลหินตั้งจังหวัดนครนายก ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิที่ได้จากการสำรวจโดยการใ้แบบสอบถามเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 ชุด และข้อมูลทุติยภูมิ ซึ่งได้จากการศึกษาค้นคว้าแนวคิดทฤษฎี หนังสือ วารสาร บทความ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สามารถนำมาเป็นแนวทางในการกำหนดกลยุทธ์ทางการตลาดธุรกิจโฮมสเตย์เพื่อสร้างความพึงพอใจของลูกค้าให้กลับมาใช้บริการโฮมสเตย์ตำบลหินตั้งจังหวัดนครนายก โดยใช้วิธีการวิเคราะห์ SWOT ซึ่งจัดว่าเป็นเรื่องของการจัดทำแผนกลยุทธ์วิธีหนึ่งที่จะช่วยให้โฮมสเตย์ได้ทราบถึงสถานภาพของตัวเอง สามารถทำให้กำหนดเป้าหมายได้อย่างถูกต้องและประสบความสำเร็จโดยวิเคราะห์จากสภาพแวดล้อมภายนอกของโฮมสเตย์ใน 4 ประเด็น คือ จุดแข็ง (Strengths) จุดอ่อน (Weaknesses) โอกาส (Opportunities) อุปสรรค (Threats) และนำมาสร้างเป็นกลยุทธ์ความพึงพอใจของลูกค้าให้กลับมาใช้บริการซ้ำ ซึ่งจุดแข็งของโฮมสเตย์ได้มาจากสิ่งที่ลูกค้าให้มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด จุดอ่อน (Weaknesses) ได้มาจากการที่ลูกค้าให้มีความพึงพอใจในระดับปานกลาง โอกาสจากสภาพแวดล้อมภายนอกที่เอื้อประโยชน์ให้โฮมสเตย์ได้พัฒนาให้ดีขึ้นเป็นแนวทางในการสร้างความพึงพอใจของลูกค้าและอุปสรรคจากสภาพแวดล้อมภายนอกที่เป็นอุปสรรคต่อโฮมสเตย์นำมาวิเคราะห์เพื่อหาปัญหาและนำมาแก้ไขปัญหาให้ถูกจุด เพื่อนำไปพัฒนาธุรกิจโฮมสเตย์ตำบลหินตั้งจังหวัดนครนายก และจังหวัดใกล้เคียงให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ดังตาราง 1 ต่อไปนี้

ตาราง 1 แสดงการวิเคราะห์ จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส อุปสรรค (SWOT) โสมสเคย์ตำบลหินตั้งจังหวัด นครนายก

จุดแข็ง (Strengths)	จุดอ่อน (Weaknesses)
1. ด้านบุคลากรผู้ให้บริการ	1. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก
2. ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว	2. ความมีจิตสำนึก
3. ด้านสถานที่ โอกาส (Opportunities)	3. เจ้าของโสมสเคย์ อุปสรรค (Threats)
1. นักท่องเที่ยว	1. แนวโน้มการแข่งขันด้านแหล่งท่องเที่ยว
2. รัฐบาล	2. งบประมาณ
3. ความแตกต่างทางความคิด	4. การคมนาคม

จากตาราง 1 สามารถอธิบายได้ดังนี้

1. ด้านบุคลากรผู้ให้บริการ พนักงานผู้ให้บริการมีความสุขและเอาใจใส่ลูกค้า เต็มใจและให้ความอบอุ่นเป็นกันเองมาก การตอบข้อซักถามได้อย่างรวดเร็วและถูกต้อง ชุดฟอร์มของพนักงานที่เรียบง่ายและดูหน้าภูมิฐานทำให้สิ่งเหล่านั้นเกิดขึ้นในจิตใจลูกค้า เก็บเป็นภาพประทับใจและสามารถบอกลักษณะภาพดังกล่าวทางวาจาให้ผู้อื่นทราบได้ด้วย

2. ด้านสถานที่ ตำบลหินตั้งจังหวัดนครนายก เป็นเมืองธรรมชาติใกล้กรุงเทพฯ 100 กิโลเมตร รวมถึงทำเลที่ตั้งเอื้อประโยชน์ที่สามารถเชื่อมโยงแหล่งซื้อขายในกรุงเทพมหานครซึ่งมีกำลังซื้อสูง

จุดอ่อน (Weaknesses)

1. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ขาดระบบขนส่งบริการสาธารณะที่รองรับกิจกรรมท่องเที่ยวที่มีอยู่ในพื้นที่และการเชื่อมโยงกับแหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ

2. ด้านความมีจิตสำนึก ประชาชนส่วนใหญ่ขาดการกระตุ้นของจิตสำนึกของการมีส่วนร่วมกับภาครัฐ ประกอบกับการรวมตัวของประชาชนในรูปของประชาคมเพื่อแสดงความคิดเห็นในการพัฒนาโสมสเคย์ยังไม่เข้มแข็ง

3. ด้านเจ้าของโสมสเคย์ ขาดการรวมตัวที่เข้มแข็ง ขาดการบริหารจัดการพื้นที่ในแหล่งท่องเที่ยวอย่างเหมาะสม และยังไม่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวระดับคุณภาพมาใช้บริการ

โอกาส (Opportunities)

1. นักท่องเที่ยว สนใจการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ การท่องเที่ยวแบบยั่งยืน การท่องเที่ยวแบบชุมชนมีส่วนร่วม วัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ และสุขภาพมากขึ้น จึงมีโอกาพัฒนาการท่องเที่ยวระดับสูง

2. รัฐบาล มีนโยบายให้หมู่บ้าน/ชุมชนเสนอความต้องการในการพัฒนาโสมสเคย์ท้องถิ่นของตนเอง จึงมีโอกาพัฒนาโสมสเคย์ตรงตามความต้องการของชาวบ้าน

อุปสรรค (Threats)

1. แนวโน้มการแข่งขันด้านแหล่งท่องเที่ยวเชิงการเกษตรในรูปแบบโสมสเคย์มีสูง หากไม่ได้รับการพัฒนาและการบริหารจัดการที่ดีอย่างต่อเนื่อง ก็จะทำให้ไม่สามารถชิงความได้เปรียบเหนือตำบลอื่น

2. การคมนาคม การคมนาคมบนเส้นทางสายรังสิต-นครนายก ก่อนข้างแอด จึงทำให้นักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยวในรูปแบบโสมสเคย์ตำบลหินตั้งจังหวัดนครนายกไม่ได้รับความสะดวก

9. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาความพึงพอใจต่อการท่องเที่ยวเชิงสัมผัสวัฒนธรรมในรูปแบบโฮมสเตย์กับนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ

2. ควรมีการศึกษาความพึงพอใจต่อการท่องเที่ยวเชิงสัมผัสวัฒนธรรมในรูปแบบโฮมสเตย์กับนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบคุณมหาวิทยาลัยธนบุรีกรุงเทพฯ ที่ได้สนับสนุนทุนอุดหนุนการวิจัย ขอขอบคุณเจ้าของโฮมสเตย์และสติกไม้ไฟโฮมสเตย์ เจ้าของโฮมสเตย์ ทำค่านโฮมสเตย์ โฮมสเตย์ทำชัยโฮมสเตย์ โฮมสเตย์ริมน้ำโฮมสเตย์ และ สำราญโฮมสเตย์ ที่ได้กรุณาให้ความร่วมมือและอำนวยความสะดวกแก่ผู้วิจัยเป็นอย่างดีในการเข้าไปทำวิจัยและเก็บข้อมูล

เอกสารอ้างอิง

[1] การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2545. คู่มือแนวทางการจัดการที่พักสัมผัสวัฒนธรรมชนบท. กรุงเทพฯ.

จันทิมา อภิวิสุทธิรักษ์, ปรียาพร ดิสสะมาน.

2552. พฤติกรรมและปัจจัยด้านการท่องเที่ยวที่มีผลต่อการตัดสินใจใช้บริการบ้านพักโฮมสเตย์ตลาดน้ำอัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ของนักท่องเที่ยวชาวไทย. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง มหาวิทยาลัยนเรศวร.

[2] จิตตินันท์ เดชะคุปต์, 2539. เจตคติและความพึงพอใจในการบริการ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมิกราช นัคดา เพ็ชรประยูร, มานพ ชูนิล, ทศนะในการทำโฮมสเตย์ของชาวบ้าน: ศึกษาเฉพาะกรณีหมู่บ้านไม้ดอกไม้ประดับจังหวัดนครนายก มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.

[3] ชิดจันทร์ หังสสุต, 2532. หลักการและการจัดการอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวมหาวิทยาลัยรามคำแหง.

[4] ศิริวรรณ เสรีรัตน์, 2538. พฤติกรรมผู้บริโภค. พัฒนาศึกษา.

[5] สมา ณ ระนอง, 2545. การจัดการด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชนท้องถิ่น ศึกษาเฉพาะกรณีชุมชนศิรีวง ตำบลท่าโลน อำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช. วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

[6] อุไรวรรณ จอมช่อตรง, เสาวลักษณ์ เลิศเจริญบัณฑิต, 2550. การจัดการทางการตลาดของผู้ประกอบการโฮมสเตย์ในภาคกลาง. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ศศ.ม.มหาวิทยาลัยนเรศวร.

ความสัมพันธ์ระหว่างดัชนีตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และดัชนีหลักทรัพย์ต่างประเทศ

The Relationship between SET Index and Selected Foreign Indices

สินีนุช บุญมี ลักคณา วรศิลป์ชัย

บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยกรุงเทพ, muchimuche@hotmail.com

บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยกรุงเทพ, lukkana.w@bu.ac.th

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา ความสัมพันธ์ของดัชนีตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (The Stock Exchange of Thailand Index : SET Index) และดัชนีตลาดหลักทรัพย์ต่างประเทศในช่วง มกราคม 2546 – ธันวาคม 2554 ในการศึกษารัชนีศึกษาจาก 12 ดัชนีตลาดหลักทรัพย์ ซึ่งประกอบด้วยดัชนีหลักทรัพย์ของประเทศอุตสาหกรรมสำคัญ ประเทศในกลุ่มเศรษฐกิจเกิดใหม่ และกลุ่มประเทศอาเซียน ข้อมูลดัชนีหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยและดัชนีหลักทรัพย์ต่างประเทศที่ศึกษา รวบรวมจากธนาคารแห่งประเทศไทย ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงการต่างประเทศและหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง โดยใช้ข้อมูลทุติยภูมิของดัชนีเมื่อปิดตลาด ณ วันทำการซื้อขายสุดท้ายของเดือนตั้งแต่เดือนมกราคม 2546 ถึง เดือนธันวาคม 2554 วิธีการศึกษาใช้การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน เพื่อดูค่าความสัมพันธ์และทิศทางของความสัมพันธ์ของดัชนีหลักทรัพย์ โดยกำหนดนัยสำคัญของค่าสัมประสิทธิ์ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 ผลของการทดสอบ พบว่า ในช่วงมกราคม 2546 – ธันวาคม 2554 ดัชนีหลักทรัพย์ต่างประเทศที่นำมาศึกษา มีความสัมพันธ์กับดัชนีตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในทิศทางเดียวและในระดับสูง ซึ่งเป็นไปตามแนวคิดการเผชิญผลกระทบร่วมกัน

คำสำคัญ: ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน

ABSTRACT

The purpose of this study is to learn the relationship between The Stock Exchange of Thailand Index : SET Index and other countries during January 2011 till December 2003. The study results in this study were from 12 index. The index consists of securities of the major industrial countries, Primary Emerging Markets and ASIAN. The data were gathered from the Bank of Thailand, Stock Exchange of Thailand, Ministry of Commerce, Ministry of Foreign Affairs and other concern sectors. The secondary data of the set index at the closed market of the last day of each month were compared by using the Correlation Analysis method in order to study the involvement and trend of the set index by set the significance of correlation at the confident level at 99 percent. The result of the study shows that the involvement of the SET index effected the same as the stock exchange in other countries.

Keywords: The Stock Exchange of Thailand Index, Correlation Analysis

1. บทนำ

ในยุคปัจจุบันแหล่งเงินทุนมีทั้งเงินทุนระยะยาว เงินทุนระยะสั้น นักลงทุนจะต้องเลือกแหล่งเงินทุนที่เหมาะสมกับการลงทุน โดยแหล่งเงินทุนที่นักลงทุนสามารถไปลงทุนเพื่อให้ได้เงินลงทุน นอกเหนือไปจากการกู้ยืมเงินจากสถาบันการเงิน คือ ตลาดทุน ตลาดทุน หมายถึง แหล่งในการระดมเงินออมระยะยาว (เกิน 1 ปี) เพื่อทำการจัดสรรให้กับผู้ที่ต้องการเงินทุนระยะยาว นำไปใช้ในวัตถุประสงค์ต่างๆ การพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศย่อมต้องอาศัยเงินทุนเป็นปัจจัยสำคัญ ตลาดทุนช่วยให้ธุรกิจต่างๆ ทั้งที่เพิ่งเริ่มก่อตั้งและที่ต้องการขยายธุรกิจสามารถระดมทุนมาได้โดยการออกหุ้นและนำมาจำหน่ายในตลาดทุน วิธีระดมทุนเช่นนี้มีข้อดีต่อธุรกิจ คือ เป็นเงินทุนระยะยาวและหากเป็นการระดมทุนเป็นตราสารหนี้ก็จะมีดอกเบี้ยน้อยกว่ากู้จากสถาบันการเงิน การนำหุ้นออกขายในตลาดทุน ธุรกิจที่ออกหุ้นสามารถใช้เป็นเงินทุนในการขยายธุรกิจในอนาคต ส่วนผู้ที่ต้องการลงทุนโดยซื้อหลักทรัพย์ก็อาจจะได้รับผลตอบแทนสูงกว่าการนำเงินไปฝากธนาคาร เมื่อเวลาผ่านไปหากราคาหุ้นมีแนวโน้มสูงขึ้นจากการดำเนินงานที่ดีของธุรกิจ ผู้ลงทุนก็จะได้รับกำไรมากขึ้น อย่างไรก็ตามการลงทุนมีความเสี่ยงนักลงทุนจะต้องศึกษาข้อมูลให้ละเอียดก่อนการลงทุน ทั้งนี้เพราะผลกระทบจากปัจจัยภายนอกที่ไม่สามารถควบคุมได้หรือจากปัจจัยภายในธุรกิจก็ตาม อาจทำให้ราคาหุ้นตกต่ำลง แต่ถ้าเลือกหุ้นดี ธุรกิจมีผลประกอบการดีก็อาจจะได้รับผลตอบแทนในรูปแบบของเงินปันผลที่จ่ายในอัตราที่คุ้มค่ากับการลงทุน

นอกจากจะทำการระดมเงินทุนในตลาดแรกแล้ว ยังมีตลาดรอง เพื่อสร้างสภาพคล่องให้กับหลักทรัพย์ที่จัดจำหน่าย ตลาดรองเป็นแหล่งเงินทุนที่ธุรกิจสามารถระดมเงินทุนได้จากผู้ลงทุนทั่วไป สำหรับในประเทศไทยหลังจากการเสนอขายหุ้นต่อประชาชนครั้งแรก หลักทรัพย์จะสามารถทำการซื้อขายในตลาดรองได้ก็ต่อเมื่อผู้ออกหลักทรัพย์นั้นได้ยื่นคำขอและได้รับอนุมัติจากตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยแล้ว และการลงทุนในปัจจุบันไม่ได้มีแต่การลงทุนภายในประเทศเท่านั้นเนื่องจากการเปิดโลกเสรีส่งผลให้มีการเปิดเสรีทางการค้า และมีการเปิดเสรีทางการเงิน ทำให้โลกเราทุกวันนี้มีการเคลื่อนย้ายเงินทุนระหว่างประเทศเป็นไปโดยเสรี และเพื่อกระจายความเสี่ยงจากการลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ภายในประเทศ ตลาดหลักทรัพย์ในต่างประเทศจึงได้รับความสนใจ และมีการศึกษาการกระจายความเสี่ยง จากการลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ต่างประเทศในหลายแนวทาง อีกทั้งในยุคปัจจุบันแนวคิดด้านโลกาภิวัตน์ ได้ชี้ให้เห็นว่าเศรษฐกิจของประเทศต่างๆ ทั่วโลกมีความเกี่ยวข้องเชื่อมโยงกันมากขึ้นเรื่อยๆ ส่งผลให้วัฏจักรของธุรกิจทั่วโลกมีความคล้ายคลึงกันมากขึ้น ความคล้ายคลึงกันดังกล่าวย่อมรวมถึง ความคล้ายคลึงของวัฏจักรตลาดทุนด้วย ดังนั้นความเชื่อที่ว่า การลงทุนระหว่างประเทศสามารถกระจายความเสี่ยงได้ อาจไม่เป็นจริงเสมอไป ถ้าผลตอบแทนจากตลาดทุนสำคัญของโลกมีแนวโน้มเคลื่อนไหวไปในทิศทางเดียวกันสูงขึ้น โดยเฉพาะช่วงที่ตลาดมีความผันผวน แทนที่จะ

กระจายความเสี่ยงออกไปเมื่อเกิดความผันผวน ตลาด
ทุนอื่นกลับเคลื่อนไหวไปในทิศทางเดียวกันด้วย ซึ่ง
เป็นไปตามความคิดการส่งผ่านการเปลี่ยนแปลง
จับปล้นระหว่างกัน ทำให้เกิดการเผชิญผลกระทบ
รวมกัน (Contagion)

ดังนั้นการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง SET
Index กับดัชนีหลักทรัพย์ต่างประเทศภายใต้
ภาวะการณ์เคลื่อนย้ายเงินทุนเสรี จึงมีประโยชน์ใน
การที่จะพิจารณา ผลกระทบทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้น
ระบบเศรษฐกิจโลก ที่แสดงให้เห็นผ่านการ
เคลื่อนไหว เปลี่ยนแปลงของดัชนีหลักทรัพย์ประเทศ
ต่างๆ เพื่อคาดการณ์แนวโน้มของ SET Index และ
พิจารณาการลงทุน หรือความเสี่ยง ในกลุ่ม
หลักทรัพย์ที่ทำการลงทุน ซึ่งจะทำให้นักลงทุน
สามารถบริหารความเสี่ยงจากการลงทุนใน
หลักทรัพย์ได้ดียิ่งขึ้น

2.วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของดัชนีตลาด
หลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (The Stock Exchange
of Thailand Index : SET Index) และดัชนีตลาด
หลักทรัพย์ต่างประเทศในช่วง (มกราคม 2546 ถึง
ธันวาคม 2554)

3.งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างดัชนี
ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยและดัชนี

หลักทรัพย์ต่างประเทศ ได้มีผู้วิจัยที่ทำการศึกษาดังนี้
ตลาดหลักทรัพย์ในหลายประเทศ ซึ่งมีความสัมพันธ์
ในรูปแบบที่ต่างกันออกไป โดย พร็ิมรวิ สมงาม
(2546) ทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างดัชนีราคา
หุ้นตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (SET Index)
กับดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์ในภูมิภาคเอเชีย
ใต้แก่ ดัชนี NIKKEI ประเทศญี่ปุ่น ดัชนี Hang
Seng ประเทศฮ่องกง ดัชนี Straits Time ประเทศ
สิงคโปร์ ดัชนี KLSE Composite ประเทศมาเลเซีย
ดัชนี PSI Composite ประเทศฟิลิปปินส์ ดัชนี JKSE
ประเทศอินโดนีเซีย โดยใช้ข้อมูลรายเดือนระหว่าง
เดือนมกราคม 2536 ถึง เดือนกุมภาพันธ์ 2546 และทำ
การวิเคราะห์ด้วย Cointegration และ Error
Correction ผลการศึกษาพบว่าดัชนีราคาหุ้นตลาด
หลักทรัพย์แห่งประเทศไทย มีความสัมพันธ์ในระยะ
ยาวกับดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์ในภูมิภาคเอเชีย
โดยดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์ที่มีความสัมพันธ์
ในทิศทางเดียวกับ ดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์แห่ง
ประเทศไทย ได้แก่ ดัชนี NIKKEI ประเทศญี่ปุ่น
ดัชนี Straits Times ประเทศสิงคโปร์ ดัชนี KLSE
Composite ประเทศมาเลเซีย ดัชนี PSI Composite
ประเทศฟิลิปปินส์ ในขณะที่ ดัชนี Hang Seng
ประเทศฮ่องกง และดัชนี JKSE Composite
ประเทศอินโดนีเซีย มีความสัมพันธ์ในทิศทาง
ตรงกันข้าม ต่อมา มีนักวิจัยได้ทำการศึกษา
ความสัมพันธ์ของดัชนีตลาดหุ้นของประเทศต่างๆ
และบทบาทของนักลงทุนต่างชาติที่มีผลต่อดัชนี
ตลาดหุ้นไทย ปานเดช ชินตระการ และ รัฐธกานต์
โกมลรัตน์ (2553) โดยใช้ดัชนีราคาของตลาดหุ้น
และดัชนีผลตอบแทนของตลาดหุ้นรายวันจาก 11
ตลาด ได้แก่ SET (ไทย) SIT (สิงคโปร์) SHCOMP
(จีน) PCOMP (ฟิลิปปินส์) JCI (อินโดนีเซีย)
KLCI (มาเลเซีย) HIS ฮ่องกง NKY (ญี่ปุ่น)

KOSPI (เกาหลี) S&P 500 (สหรัฐอเมริกา) และ FTSE 100 (สหราชอาณาจักร) ระหว่างปี พ.ศ. 2542-2551 ผลการศึกษาด้วยวิธีการทดสอบความเป็นเหตุเป็นผล โดยวิธี Granger Causality Test กับ ดัชนีผลตอบแทนตลาดหุ้นรายวันของตลาดต่างๆพบว่า ดัชนีตลาดหุ้นต่างมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันในรูปแบบต่างๆอย่างเช่น (1) ดัชนี S&P 500 มีอิทธิพลชี้้นำดัชนีตลาดหุ้นอื่นๆมากที่สุด (2) ดัชนีตลาดหุ้น STI ถูกชี้้นำโดยดัชนีตลาดหุ้นขนาดใหญ่หลายตลาด (3) ดัชนีตลาดหุ้น SHCOMP มีความเป็นอิสระต่อดัชนีอื่นๆสำหรับดัชนีตลาดหุ้นไทย การอภิปรายผลการศึกษาบ่งชี้ว่าตัวแปรสำคัญที่ก่อให้เกิดการปรับตัวหรือเคลื่อนไหวไปในทิศทางเดียวกันกับดัชนี ตลาดหุ้นต่างประเทศเช่น S&P 500 มีการปรับตัวลดลงอย่างต่อเนื่องนักลงทุนต่างชาติจะเทขายหุ้นไทยมากกว่าซื้อ จึงทำให้ดัชนีตลาดหุ้นไทยปรับตัวลดลงในทางตรงกันข้าม เมื่อยามที่ดัชนีตลาดหุ้น S&P 500 มีการปรับตัวสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องนักลงทุนต่างชาติมีการซื้อหุ้นไทยมากกว่าขายจึงทำให้ดัชนีหุ้นไทยปรับตัวสูงขึ้น ซึ่งทั้งหมดสะท้อนออกมาเป็นการเคลื่อนไหวไปในทิศทางเดียวกันของดัชนีตลาดหุ้นไทยและดัชนีตลาดหุ้น S&P

4. วิธีการศึกษา

ในการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง SET Index และดัชนีหลักทรัพย์ต่างประเทศ มีวิธีการศึกษาดังนี้ การศึกษาการเคลื่อนไหวของ SET Index และดัชนีหลักทรัพย์ต่างประเทศ วิธีการศึกษา

เชิงพรรณนา โดยทำการศึกษาจากข้อมูล ข่าวสารจากสื่อต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง และผลกระทบของเศรษฐกิจและนำมาเปรียบเทียบ ข้อมูลตัวเลข กราฟ แสดงการเคลื่อนไหวของดัชนีหลักทรัพย์ย้อนหลัง เพื่อศึกษาการเคลื่อนไหวของดัชนีหลักทรัพย์ทำให้ส่งผลกระทบต่อการค้า การลงทุน ตัวเลขดัชนีหลักทรัพย์ต่างๆมีการเคลื่อนไหวอย่างไร โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson product-moment correlation coefficient) เพื่อทำการศึกษาความสัมพันธ์ในแต่ละคู่ ระหว่าง SET Index และดัชนีหลักทรัพย์ต่างประเทศที่ทำการศึกษา ถึงขนาดความสัมพันธ์ และทิศทางความสัมพันธ์ โดยรวม ระหว่าง มกราคม 2546 ถึง ธันวาคม 2554 ทิศทาง และขนาดของความสัมพันธ์ พิจารณาได้จาก สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation Coefficient) โดยเครื่องหมายหน้าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ที่เป็นบวก หมายถึง SET Index และดัชนีหลักทรัพย์ต่างประเทศ มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน หากค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เป็นลบ หมายถึง SET Index กับดัชนีตลาดหลักทรัพย์ต่างประเทศมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้าม และขนาดของความสัมพันธ์ พิจารณาได้จากค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์หากค่าสัมประสิทธิ์ มีค่าเข้าใกล้ 1 มาก หมายถึง มีความสัมพันธ์กันมาก

5. ผลการวิจัย

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์สหสัมพันธ์เพียร์สัน ของ SET Index กับ ดัชนีหลักทรัพย์ต่างประเทศ

ดัชนีหลักทรัพย์ ต่างประเทศ	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน กับ SET Index มกราคม 2546 - ธันวาคม 2554
NYSE Comp Sig.	$\rho=0.631^{**}$ (0.000)
TOPIX Sig.	$\rho=0.039$ (0.344)
FTSE Sig.	$\rho=0.062$ (0.263)
DAX Sig.	$\rho=0.614^{**}$ (0.000)
SEE Comp Sig.	$\rho=0.428^{**}$ (0.000)
BSE500 Sig.	$\rho=0.752^{**}$ (0.000)

จากวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของดัชนีตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (The Stock Exchange of Thailand Index : SET Index) และดัชนีตลาดหลักทรัพย์ต่างประเทศในช่วง (มกราคม 2546 ถึง ธันวาคม 2554) พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างดัชนีหลักทรัพย์ต่างประเทศที่ทำการศึกษากับ SET Index มีค่าไม่เท่ากับศูนย์ ทำให้ปฏิเสธสมมติฐานหลัก (Reject $H_0 : p = 0$) นั่นคือ ดัชนีหลักทรัพย์ต่างประเทศ และ SET Index มีความสัมพันธ์กัน ผลการวิเคราะห์พบว่า ดัชนีหลักทรัพย์ต่างประเทศ ทุกตัว ที่นำมาศึกษา กับ SET Index มีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกัน และผ่านระดับความเชื่อมั่นที่มีนัยสำคัญทาง

Ibovespa Sig.	$\rho=0.684^{**}$ (0.000)
RTSI Sig.	$\rho=0.709^{**}$ (0.000)
PSE Comp Sig.	$\rho=0.848^{**}$ (0.000)
Straits Time Sig.	$\rho=0.767^{**}$ (0.000)
JSX Comp Sig.	$\rho=0.822^{**}$ (0.000)
KLCI Sig.	$\rho=0.541^{**}$ (0.000)

** ค่าสัมประสิทธิ์มีนัยสำคัญที่ระดับความเชื่อมั่น

99% ($\infty=0.01$)

สถิติ ตามตารางที่ 1 ส่วนมาก SET Index จะมีความสัมพันธ์กับดัชนีหลักทรัพย์ในกลุ่ม ASEAN ก่อนข้างมาก ซึ่งสามารถอธิบายได้ว่า เมื่อภาวะการณลงทุนในตลาดทุนของประเทศที่กำลังพัฒนา อยู่ในช่วงของการขยายตัว ความมั่งคั่งของนักลงทุนต่างชาติ จะเพิ่มขึ้นตามทฤษฎีการลงทุนในหลักทรัพย์ นักลงทุนจะแสวงหาความพึงพอใจสูงสุดจากการลงทุน โดยต้องการผลตอบแทนที่คาดหวังภายใต้ความเสี่ยงที่ยอมรับได้ ทำให้นักลงทุนต่างชาติกระจายความเสี่ยงการลงทุนไปยังตลาดหลักทรัพย์ในตลาดเกิดใหม่ (BRIC) และตลาดอื่นๆ ในขณะเดียวกัน เมื่อตลาดต่างประเทศประสบกับปัญหาทางเศรษฐกิจ ที่กระทบตลาดทุน ด้วยเหตุผลของการ

มีข้อจำกัดในความมั่งคั่ง ทำให้นักลงทุนต่างชาติจำเป็นต้องขายหุ้นในตลาดอื่นๆ เพื่อลดความเสี่ยงและความต้องการสภาพคล่อง การต้องจ่ายเงินให้แก่ผู้ถือหุ้น หลังจากที่เผชิญกับความเสียหายอย่างรุนแรงในตลาดแห่งหนึ่ง ผลก็คือทำให้การตกต่ำของราคาขายไปในวงกว้าง จากตลาดแห่งหนึ่งที่เป็นต้นเหตุของปัญหา ไปสู่ตลาดอีกแห่งหนึ่ง ในขณะที่ความสัมพันธ์กับประเทศในกลุ่ม G8 หรือประเทศผู้ผลิตอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ จะมีขนาดของความสัมพันธ์ที่ต่ำลงมา เนื่องจากประเทศกลุ่ม G8 กำลังประสบกับปัญหาเศรษฐกิจตกต่ำ สภาพเศรษฐกิจขาดสภาพคล่อง โครงสร้างทางเศรษฐกิจเกิดความไม่มั่นคง ทำให้การลงทุนกระจายมาสู่ภูมิภาค ASEAN และกลุ่ม BRIC ตามลำดับ

6.สรุปผลและอภิปรายผล

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง SET Index และ ดัชนีหลักทรัพย์ต่างประเทศ มีจุดประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของดัชนีตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (The Stock Exchange of Thailand Index : SET Index) และดัชนีตลาดหลักทรัพย์ต่างประเทศในช่วง (มกราคม 2546 ถึง ธันวาคม 2554) โดยดัชนีหลักทรัพย์ที่นำมาศึกษาร่วมกับ SET Index จำนวน 12 ดัชนี โดยแบ่งเป็นดัชนีหลักทรัพย์ของประเทศในกลุ่มพัฒนาแล้ว ซึ่งเป็นผู้นำด้านอุตสาหกรรมของโลก (G8) กลุ่มประเทศตลาดเกิดใหม่ขนาดใหญ่ (BRIC) และกลุ่มประเทศในภูมิภาคอาเซียน (ASEAN) ได้แก่ NYSE Composite Index (สหรัฐอเมริกา) FTSE All

Shares (อังกฤษ) DAX (เยอรมนี) TOPIX (ญี่ปุ่น) SEE Composite Index (จีน) BSE-500 Index (อินเดีย) RTS Index (รัสเซีย) Ibovespa (บราซิล) JSX Composite (อินโดนีเซีย) PSE Composite (ฟิลิปปินส์) Straits Time (สิงคโปร์) KLCI (มาเลเซีย) โดยนำข้อมูลในอดีตมาทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร โดยใช้ข้อมูลทศวรรษ วันทำการซื้อขายสิ้นเดือนเริ่มตั้งแต่เดือนมกราคม 2546 ถึง เดือนธันวาคม 2554 รวมเป็น 108 เดือน การศึกษานี้ ได้ใช้เทคนิคการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson product-moment correlation coefficient) เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่าง SET Index และ ดัชนีหลักทรัพย์ต่างประเทศที่นำมาศึกษาที่ละคู่ และพิจารณาขนาดของความสัมพันธ์ โดยศึกษาความสัมพันธ์โดยรวม โดยผลของการศึกษาพบว่า การเคลื่อนไหวของ SET Index กับดัชนีหลักทรัพย์ต่างประเทศที่นำมาศึกษา มีความสัมพันธ์กัน ในทิศทางเดียวกัน โดยมีขนาดความสัมพันธ์ในระดับค่อนข้างสูงมาก ในกลุ่มประเทศ ASEAN โดยมีระดับค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ที่ประมาณ 0.8 โดยเฉพาะ PSE Composite (ฟิลิปปินส์) ซึ่งมีค่าสหสัมพันธ์อยู่สูงที่สุด ถึง 0.848 ซึ่งเข้าใกล้ 1 มากและการเคลื่อนไหวของ SET Index กับ ดัชนีหลักทรัพย์ต่างประเทศ มีความสัมพันธ์กันค่อนข้างต่ำมาก ในกลุ่มประเทศ G8 หรือ ประเทศผู้ผลิตอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ โดยมีขนาดความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ประมาณ 0.03 เท่านั้นซึ่งถือว่าต่ำมาก เนื่องจากเป็นผลกระทบมาจาก ความไม่

แน่นอน และปัจจัยเสี่ยงเฉพาะตัวของประเทศในแถบยุโรปและสหรัฐอเมริกา เช่น สถานะทางการเงิน นโยบายทางการเงินของประเทศ และประเทศที่อยู่ในกลุ่ม G8 แต่ไม่ได้อยู่ในแถบยุโรปและสหรัฐอเมริกา แต่มีค่าขนาดความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันและมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์น้อยที่สุด อยู่ที่ 0.039 ซึ่งถือว่าเข้าใกล้ 0 มาก นั่นคือ ประเทศญี่ปุ่น เมื่อนำงานวิจัยเปรียบเทียบกับผลงานวิจัยที่ผ่านมา (1) ความสัมพันธ์ของดัชนีตลาดหุ้นของประเทศต่างๆ และบทบาทของนักลงทุนต่างชาติที่มีต่อดัชนีตลาดหุ้นไทย พบว่า ตลาดหลักทรัพย์ประเทศไทยมีความสัมพันธ์กับดัชนีตลาดหลักทรัพย์นิวยอร์ก (The New York Stock Exchange : NYSE) ในระดับที่สูงและทิศทางเดียวกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยที่ผ่านมา แต่ในส่วนของ FTSE 100 ผลกลับตรงกันข้าม ผู้วิจัยกลับพบว่า FTSE All Shares ไม่ได้มีความสัมพันธ์กับการเคลื่อนไหวของ SET Index ผลเป็นไปตามทฤษฎีการลงทุนในหลักทรัพย์ นักลงทุนจะแสวงหาความพึงพอใจสูงสุดจากการลงทุน โดยต้องการผลตอบแทนที่คาดหวังได้ ภายใต้ความเสี่ยงที่ยอมรับได้ ผลการวิจัยของเราสอดคล้องกับข้อเท็จจริงในโลก จากข้อมูลจากสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (BOI) สหรัฐอเมริกาเป็นผู้ลงทุนในประเทศไทยมากเป็นอันดับที่ 2 รองจากญี่ปุ่น (2) การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (SET Index) กับดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์ในภูมิภาคเอเชีย พบว่า ดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (SET Index) มี

ความสัมพันธ์ในระยะยาวกับดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์ต่างประเทศ ในทิศทางเดียวกัน โดย ดัชนี TOPIX Index ไม่ได้มีความสัมพันธ์กับ SET Index , Straits Times มีความสัมพันธ์กับ SET Index ในระดับที่สูงและในทิศทางเดียวกัน , KLSE Composite มีความสัมพันธ์กับ SET Index ในระดับปานกลางและทิศทางเดียวกัน , PSE Composite Index (PSEi) มีค่าความสัมพันธ์ในระดับสูง และในทิศทางเดียวกัน , JKSE Composite มีค่าความสัมพันธ์ในระดับสูงและในทิศทางเดียวกัน ผลเป็นไปตามทฤษฎีการลงทุนในหลักทรัพย์ นักลงทุนจะแสวงหาความพึงพอใจสูงสุดจากการลงทุน โดยต้องการผลตอบแทนที่คาดหวัง ภายใต้ความเสี่ยงที่ยอมรับได้ เมื่อภาวะการณ์ลงทุนในตลาดทุนของประเทศที่กำลังพัฒนา อยู่ในช่วงของการขยายตัว ความมั่งคั่งของนักลงทุนต่างชาติจะเพิ่มขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับข้อเท็จจริงในโลก ไทยกับกลุ่มประเทศอาเซียนจะมีการเปิดการค้าเสรีขึ้นในปี พ.ศ.2558 ทำให้การลงทุนเริ่มที่จะขยายตัว และมีการกระจายการลงทุนเพิ่มมากขึ้นในกลุ่มประเทศอาเซียน

เอกสารอ้างอิง

- [1] เกษรา รัชฎ์ลักษณ์ภาคย์. (2554). แบบจำลองราคา Capital Asset Pricing Model

- (CAPM)กับพฤติกรรมราคาของตลาดหุ้นในประเทศไทยเกิดใหม่ใน การสัมมนาทางวิชาการ เรื่อง “Thailand’s Investment-driven Boon and Crisis(น. 11). กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- [2] การเคลื่อนไหวของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. (ม.ป.ป.). ค้นเมื่อ 15 ธันวาคม 2554, จาก <http://www.tradingeconomics.com/thailand/stock-market>
- [3] การเคลื่อนไหวของตลาดหลักทรัพย์นิวยอร์ก. (ม.ป.ป.). ค้นเมื่อ 15 ธันวาคม 2554, จาก <http://www.tradingeconomics.com/thailand/stock-market>
- [4] การเคลื่อนไหวของตลาดหลักทรัพย์โตเกียว. (ม.ป.ป.). ค้นเมื่อ 15 ธันวาคม 2554, จาก <http://www.tradingeconomics.com/thailand/stock-market>
- [5] การเคลื่อนไหวของตลาดหลักทรัพย์ลอนดอน. (ม.ป.ป.). ค้นเมื่อ 15 ธันวาคม 2554, จาก <http://www.tradingeconomics.com/thailand/stock-market>
- [6] การเคลื่อนไหวของตลาดหลักทรัพย์แฟรงค์เฟิร์ต. (ม.ป.ป.). ค้นเมื่อ 15 ธันวาคม 2554, จาก <http://www.tradingeconomics.com/thailand/stock-market>
- [7] การเคลื่อนไหวของตลาดหลักทรัพย์บอมเบย์. (ม.ป.ป.). ค้นเมื่อ 15 ธันวาคม 2554, จาก <http://www.tradingeconomics.com/thailand/stock-market>
- [8] การเคลื่อนไหวของตลาดหลักทรัพย์ BM&FBOVESPA. (ม.ป.ป.). ค้นเมื่อ 15 ธันวาคม 2554, จาก <http://www.tradingeconomics.com/thailand/stock-market>
- [9] การเคลื่อนไหวของตลาดหลักทรัพย์ Russian Trading System. (ม.ป.ป.). ค้นเมื่อ 15 ธันวาคม 2554, จาก <http://www.tradingeconomics.com/thailand/stock-market>
- [10] การเคลื่อนไหวของตลาดหลักทรัพย์เซี่ยงไฮ้. (ม.ป.ป.). ค้นเมื่อ 15 ธันวาคม 2554, จาก <http://www.tradingeconomics.com/thailand/stock-market>
- [11] การเคลื่อนไหวของตลาดหลักทรัพย์เบอร์ซา มาเลเซีย. (ม.ป.ป.). ค้นเมื่อ 15 ธันวาคม 2554, จาก <http://www.tradingeconomics.com/thailand/stock-market>
- [12] การเคลื่อนไหวของตลาดหลักทรัพย์อินโดนีเซีย. (ม.ป.ป.). ค้นเมื่อ 15 ธันวาคม 2554, จาก <http://www.tradingeconomics.com/thailand/stock-market>

- <http://www.tradingeconomics.com/thailand/stock-market>
- [13] การเคลื่อนไหวของตลาดหลักทรัพย์สิงคโปร์. (ม.ป.ป.). ค้นเมื่อ 15 ธันวาคม 2554, จาก <http://www.tradingeconomics.com/thailand/stock-market>
- [14] ความเชื่อมั่นผู้บริโภค ประเทศสหรัฐอเมริกา. (ม.ป.ป.). ค้นเมื่อ 15 ธันวาคม 2554, จาก <http://www.tradingeconomics.com/thailand/stock-market>
- [15] งบประมาณของรัฐบาลกลางสหรัฐอเมริกา. (ม.ป.ป.). ค้นเมื่อ 15 ธันวาคม 2554, จาก <http://www.tradingeconomics.com/thailand/stock-market>
- [16] ตลาดทุน. (ม.ป.ป.). ค้นเมื่อ 5 พฤศจิกายน 2554, จาก <http://www.set.or.th/th/index.html>
- [17] ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. (ม.ป.ป.). ค้นเมื่อ 10 พฤศจิกายน 2554, จาก <http://www.world-exchanges.org/>
- [18] ตลาดหลักทรัพย์ BM&FBOVESPA. (ม.ป.ป.). ค้นเมื่อ 10 พฤศจิกายน 2554, จาก <http://www.world-exchanges.org/>
- [19] ตลาดหลักทรัพย์ Russian Trading System (RTS). (ม.ป.ป.). ค้นเมื่อ 10 พฤศจิกายน 2554, จาก <http://www.world-exchanges.org/>
- [20] ตลาดหลักทรัพย์เซี่ยงไฮ้. (ม.ป.ป.). ค้นเมื่อ 10 พฤศจิกายน 2554, จาก <http://www.world-exchanges.org/>
- [21] ตลาดหลักทรัพย์ฟิลิปปินส์. (ม.ป.ป.). ค้นเมื่อ 10 พฤศจิกายน 2554, จาก <http://www.world-exchanges.org/>
- [22] ตลาดหลักทรัพย์เบอร์ซา มาเลเซีย. (ม.ป.ป.). ค้นเมื่อ 10 พฤศจิกายน 2554, จาก <http://www.world-exchanges.org/>
- [23] ตลาดหลักทรัพย์อินโดนีเซีย. (ม.ป.ป.). ค้นเมื่อ 10 พฤศจิกายน 2554, จาก <http://www.world-exchanges.org/>
- [24] ตลาดหลักทรัพย์สิงคโปร์. (ม.ป.ป.). ค้นเมื่อ 10 พฤศจิกายน 2554, จาก <http://www.world-exchanges.org/>
- [25] ปานเดช ชินตระการ และ รัฐธานันต์ โกมลรัตน์ (2550). ความสัมพันธ์ของดัชนีตลาดหุ้นของประเทศต่างๆและบทบาทของนักลงทุนต่างชาติที่มีต่อดัชนีตลาดหุ้นไทย. ฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์อิเล็กทรอนิกส์ (มหาวิทยาลัยมหิดล).
- [26] พรอนงค์ บุญราตรี. 2547. การลงทุนพื้นฐานและการประยุกต์. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- [27] พิธีรมณี สมงาม (2543). ความสัมพันธ์ระหว่างดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยกับดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์ในภูมิภาคเอเชีย (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2543).

- [28] ยอดการนำเข้า ของสหรัฐอเมริกา สหภาพยุโรป และญี่ปุ่น. (ม.ป.ป.). ค้นเมื่อ 15 ธันวาคม 2554, จาก <http://www.tradingeconomics.com/thailand/stock-market>
- [29] เศรษฐกิจของประเทศในกลุ่มสหภาพยุโรป. (ม.ป.ป.). ค้นเมื่อ 15 ธันวาคม 2554, จาก <http://www.tradingeconomics.com/thailand/stock-market>
- [30] อัตราการว่างงาน ประเทศสหรัฐอเมริกา. (ม.ป.ป.). ค้นเมื่อ 15 ธันวาคม 2554, จาก <http://www.tradingeconomics.com/thailand/stock-market>
- [31] อัตราการเติบโตของ GDP ประเทศสหรัฐอเมริกา. (ม.ป.ป.). ค้นเมื่อ 15 ธันวาคม 2554, จาก <http://www.tradingeconomics.com/thailand/stock-market>
- [32] อัตราการว่างงานของประเทศกรีซ. (ม.ป.ป.). ค้นเมื่อ 15 ธันวาคม 2554, จาก <http://www.tradingeconomics.com/thailand/stock-market>
- [33] อัตราการว่างงานในยูโรโซน.(ม.ป.ป.). ค้นเมื่อ 15 ธันวาคม 2554, จาก <http://www.manager.co.th/Around/ViewNews.aspx?NewsID=9550000014092>
- [34] FTSE the index company.(2011). *FTSE Bursa Malaysia Index Series*. Retrieved Dec 25, 2011,Fromhttp://www.ftse.com/Indices/FTSE_Bursa_Malaysia_Index_Series/index.jsp.
- [35] Singapore Exchange Limited. 2011.*Company Disclosure*. Retrieved Sep 3, 2011,From<http://www.sgx.com>.

ปัจจัยที่สำคัญในการตัดสินใจบริโภคอาหารอีสาน ในด้านส่วนประสมการตลาด ของผู้บริโภค ในเขตธนบุรี

The Important Factors Affecting the Decision for Isan Food Consumption in the Marketing Mix of Consumers in Thonburi District.

ศรายุทธ งามแสง

นักศึกษาปริญญาโท มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ, au2075@hotmail.com

คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่สำคัญในการตัดสินใจบริโภคอาหารอีสาน ในด้านส่วนประสมการตลาดของผู้บริโภค ในเขตธนบุรี และเพื่อเปรียบเทียบปัจจัยที่สำคัญในการตัดสินใจบริโภคอาหารอีสาน ในด้านส่วนประสมการตลาดของผู้บริโภค ในเขตธนบุรี จำแนกตามลักษณะทางประชากรศาสตร์ การศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจมีกลุ่มตัวอย่างจำนวน 405 คน โดยเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษานี้คือแบบสอบถามแบบมีโครงสร้างและนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ด้วยสถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และสถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) ได้แก่ ค่าสถิติ t-test และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) และเมื่อพบว่ามีความสำคัญทางสถิติ จึงทำการทดสอบจำแนกเป็นรายคู่ด้วยวิธี Fisher's LSD procedure

ผลการศึกษพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นหญิง มีอายุอยู่ระหว่าง 20-30 ปี สถานภาพโสด จบการศึกษาระดับปริญญาตรี อาชีพส่วนใหญ่เป็นนักเรียน นักศึกษา มีรายได้โดยเฉลี่ยต่อเดือน 10001- 20,000 บาท จากการศึกษาความสำคัญของปัจจัยพบว่า ผู้บริโภคให้ความสำคัญต่อปัจจัยส่วนประสมการตลาดโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคา ด้านสถานที่ ด้านพนักงาน ด้านกระบวนการ ด้านภาพลักษณ์กายภาพและด้านผลิตภัณฑ์และคุณภาพ ผู้บริโภคให้ความสำคัญอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านการส่งเสริมการตลาด ผู้บริโภคให้ความสำคัญอยู่ในระดับ ปานกลาง จากผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า ผู้บริโภคที่มี เพศ อายุ สถานภาพการสมรส ระดับการศึกษา มีความคิดเห็นต่อปัจจัยส่วนประสมการตลาดด้านต่างๆ ไม่แตกต่างกัน ส่วนผู้บริโภคที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัจจัยส่วนประสมการตลาด ด้านการส่งเสริมการตลาด และด้านพนักงานแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ ผู้บริโภคที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด ด้านพนักงานแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: ปัจจัยส่วนประสมการตลาด, ร้านอาหารอีสาน

ABSTRACT

This research aimed to study the important factors affecting the decision for Isan food consumption in the marketing mix of consumers in Thonburi District and compare the important factors affecting the decision for Isan food consumption in the marketing mix of consumers in Thonburi District divided by general status. The samples in this study were 405 of consumers and collected data with questionnaires. The statistics used for analyzing the data consisted of frequency, percentage, average, standard deviation, test hypothesis with t-test method, F-test (One-way ANOVA) and tested in case of significant different at .05 and .01 level by Least Significant Difference method (LSD) .

The results shown that most of the sample was female with age between 20-30 years old, being single, having bachelor degree, being students and having monthly income 10,001 - 2000 baht. From the study the important factors found that the most of consumers emphasized on marketing mix , in overall, was in a high level. Considering each part found that part of product, price, place, people, process, physical appear, product and quality were at a high level whereas part of promotion was in a moderate level. From hypothesis testing found that the consumers with different gender, age, marital status, educational level, gave an opinion for factors of marketing mix in every part as a non-significant. But the consumers who had a different occupation gave an opinion for factors of marketing mix: part of promotion and people in a statistical significant difference at .05 level and the consumers who had a different monthly income gave an opinion for factors of marketing mix : part of people in a statistical significant difference at .05 level.

Key words: Important factors, Marketing Mix, Isan Food Restaurant

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การบริการอาหารเป็นธุรกิจบริการที่สำคัญมาก เนื่องจากอาหารเป็นเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมที่โดดเด่นของชาติ เป็นสิ่งดึงดูดให้ผู้บริโภคเข้ามาลิ้มลองรสชาติของอาหาร ธุรกิจร้านอาหารเป็นธุรกิจที่มีการขยายตัวมากขึ้นอย่างรวดเร็ว ร้านอาหารมิได้ทำหน้าที่เพียงแต่เป็นสถานที่ให้บริการอาหารและเครื่องดื่มเท่านั้น แต่กลับกลายเป็นที่พบปะสังสรรค์ในหมู่เพื่อน

ฝูงและติดต่อธุรกิจ ตลอดจนการเลี้ยงฉลองความยินดีในโอกาสต่างๆ ด้วยเหตุนี้ร้านอาหารจึงเกิดขึ้นมากมาย หลากรูปแบบแตกต่างกัน ปัจจุบันร้านอาหารที่ผู้บริโภคต้องการจะต้องสามารถตอบสนองความต้องการต่างๆ ได้อย่างดี เช่น ต้องการอาหารอร่อย สะอาด รูปลักษณ์สวยงามน่ารับประทาน บรรยากาศสบาย การบริการที่รวดเร็ว พนักงานสุภาพเรียบร้อย ต้องการการดูแลและเอาใจใส่อย่างบุคคลสำคัญ ความอยู่รอดของร้านอาหารจึงจำเป็นต้องมีการพัฒนา

รูปแบบ และรสชาติของอาหารเพื่อให้เป็นที่ชื่นชอบของลูกค้าย ร้านค้าบางแห่งต้องปิดกิจการเพราะเกิดปัญหาการขาดทุน ในระยะแรกร้านค้าจะยังพอมีกำไรอยู่บ้างเพราะลูกค้าน้อย แต่โดยพื้นฐานของมนุษย์มีความอยากรู้อยากลองในสิ่งแปลกใหม่ แต่ในระยะยาวถ้าสิ่งที่ไม่สามารถตอบสนองได้อย่างแท้จริงหรือทำให้เกิดความซ้ำซาก เบื่อหน่ายก็จะทำให้พฤติกรรมของผู้บริโภคเปลี่ยนไป และเสาะแสวงหาสิ่งใหม่ๆ หรือกลับไปหาสิ่งเดิมๆ ที่เคยใช้บริการมา (รศศุนันท์ รสชะเอม .2553: 1) ดังนั้นร้านค้าที่ดำรงอยู่ได้ในระยะยาว มีลูกค้ามาใช้บริการจำนวนมากอย่างต่อเนื่องต้องมีมาตรฐานชัดเจนเป็นเอกลักษณ์ จนได้รับความไว้วางใจจากลูกค้า ดังนั้น ผู้ที่มีความสนใจในธุรกิจร้านอาหารจำเป็นต้องให้ความสนใจต่อความต้องการของผู้บริโภค เพราะถ้าร้านอาหารสามารถตอบสนองความต้องการของลูกค้าได้ ลูกค้าจะเกิดความพึงพอใจและจะทำให้กลับมาใช้บริการใหม่ ซึ่งจะทำให้มีผลกำไรมากขึ้น ร้านต่างๆ พยายามทำทุกวิถีทางที่บริหารจัดการร้านอาหารให้เป็นที่ถูกใจลูกค้ามากที่สุด ใช้วัตถุดิบที่ดีที่สุด สะอาด บริการประทับใจและรวดเร็ว แต่จุดใดที่เป็นจุดที่เหมาะสมที่พอดีที่ทำให้ธุรกิจร้านอาหารดำรงอยู่ได้ และลูกค้าเกิดความพึงพอใจที่จะใช้บริการอย่างสม่ำเสมอ

ร้านอาหารอีสานเป็นอาหารที่มีคนนิยมรับประทานเป็นจำนวนมาก ชาวอีสานมีวิถีการดำเนินชีวิตที่เรียบง่ายเช่นเดียวกับการที่รับประทานอาหารอย่างง่ายๆ มักจะรับประทานได้ทุกอย่าง เพื่อการดำรงชีวิตอยู่ให้สอดคล้องกับธรรมชาติของภาคอีสาน ชาวอีสานจึงรู้จักแสวงหาสิ่งต่างๆ ที่สามารถรับประทานได้ในท้องถิ่น มาดัดแปลงเป็นอาหารรับประทาน อาหารอีสานเป็นอาหารที่มีความแตกต่างจากอาหารของภาคอื่นๆ และเข้ากับวิถีการดำเนินชีวิตที่เรียบง่ายของชาวอีสาน อาหารของชาวอีสานในแต่ละมื้อจะเป็นอาหารง่ายๆ เพียง 2-3 จาน ซึ่งทุกมื้อ

จะต้องมีผักเป็นส่วนประกอบหลักพวกเนื้อส่วนใหญ่จะเป็นเนื้อปลาหรือเนื้อวัวเนื้อควาย ความพึงพอใจในรสชาติอาหารของชาวอีสานนั้นยังไม่เสื่อมคลายขึ้นอยู่กับความชอบของบุคคล แต่อาหารพื้นบ้านอีสานส่วนใหญ่แล้วจะออกรสชาติไปทางเผ็ด เค็ม และเปรี้ยว เครื่องปรุงอาหารอีสานที่สำคัญคือ ปลา ร้า ซึ่งที่เกิดจากภูมิปัญญาด้านการถนอมอาหารของบรรพบุรุษของชาวอีสาน ถ้าจะกล่าวถึงชาวอีสานทุกครัวเรือนต้องมีปลา ร้าไว้ประจำครัว ปลา ร้าใช้เป็นส่วนประกอบหลักของอาหารได้ทุกประเภท เหมือนกับที่ชาวไทยภาคกลางใช้น้ำปลา ลักษณะการปรุงอาหารพื้นเมืองอีสาน

2. ความมุ่งหมายของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาปัจจัยที่สำคัญในการตัดสินใจบริโภคอาหารอีสาน ในด้านส่วนประสมการตลาดของผู้บริโภค ในเขตธนบุรี

2.2 เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยที่สำคัญในการตัดสินใจบริโภคอาหารอีสาน ในด้านส่วนประสมการตลาดของผู้บริโภค ในเขตธนบุรี จำแนกตามลักษณะทางประชากรศาสตร์

3. ขอบเขตการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาปัจจัยที่สำคัญในการตัดสินใจบริโภคอาหารอีสาน ในด้านส่วนประสมการตลาดของผู้บริโภค ในเขตธนบุรี ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตในการวิจัย ดังนี้

3.1 ตัวแปรต้นคือ ปัจจัยส่วนบุคคลของลูกค้าที่มาบริโภคร้านอาหารอีสาน เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน

3.2 ตัวแปรตามคือ ปัจจัยที่สำคัญในการตัดสินใจบริโภคอาหารอีสาน ในด้านส่วนประสมการตลาดของผู้บริโภค ในเขตธนบุรี ศึกษาปัจจัย

ทางการตลาดทั้ง 8 ด้าน ได้แก่ ด้านผลิตภัณฑ์ (Product) ด้านราคา (Price) ด้านสถานที่ (Place) ด้านการส่งเสริมการตลาด (Promotion) ด้านพนักงาน (staff) ด้านกระบวนการ (Process) ด้านภาพลักษณ์กายภาพ (Physical Evidence) และ ด้านผลิตผลและคุณภาพ (Productivity and Quality)

3.3 ขอบเขตด้านประชากรกลุ่มตัวอย่าง ศึกษาลูกค้าที่มาบริโภคอาหารอีสาน เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร จำนวน 10 ร้าน ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 405 คน โดยสัดส่วนการแจกแบบสอบถามแบบโควตา (Quota Sampling) จำแนกขนาดของร้านใหญ่ – เล็กตามจำนวนของโต๊ะที่ให้บริการในร้าน และแจกแบบสอบถามโดยใช้การสุ่มแบบใช้หลักความสะดวก (Convenience Sampling)

3.4 ขอบเขตด้านเวลา เวลาในการวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดขอบเขตของเวลาเพื่อให้เหมาะสมกับการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยเริ่มทำการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นระยะเวลา 1 เดือนตั้งแต่วันที่ 1 - 29 กุมภาพันธ์ 2555

4. สมมติฐานการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ได้ตั้งสมมติฐานของการวิจัยดังนี้

4.1 ผู้บริโภคที่มีเพศแตกต่างกันจะใช้ปัจจัยในการตัดสินใจบริโภคอาหารอีสาน ในด้านส่วนประสมการตลาด แตกต่างกัน

4.2 ผู้บริโภคที่มีอายุแตกต่างกันจะใช้ปัจจัยในการตัดสินใจบริโภคอาหารอีสาน ในด้านส่วนประสมการตลาด แตกต่างกัน

4.3 ผู้บริโภคที่มีสถานภาพการสมรสแตกต่างกันจะใช้ปัจจัยในการตัดสินใจบริโภคอาหารอีสาน ในด้านส่วนประสมการตลาด แตกต่างกัน

4.4 ผู้บริโภคที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันจะใช้ปัจจัยในการตัดสินใจบริโภคอาหารอีสาน ในด้านส่วนประสมการตลาด แตกต่างกัน

4.5 ผู้บริโภคที่มีอาชีพแตกต่างกันจะใช้ปัจจัยในการตัดสินใจบริโภคอาหารอีสาน ในด้านส่วนประสมการตลาด แตกต่างกัน

4.6 ผู้บริโภคที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนแตกต่างกันจะใช้ปัจจัยในการตัดสินใจบริโภคอาหารอีสาน ในด้านส่วนประสมการตลาด แตกต่างกัน

5. วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในศึกษา ได้แก่ กลุ่มลูกค้าที่มาใช้บริการร้านอาหารอีสาน เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร การเลือกกลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างได้แก่ลูกค้าลูกค้าที่มาใช้บริการในร้านอาหารอีสาน เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร เนื่องจากไม่ทราบจำนวนประชากรที่แน่นอนในการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สุ่มกลุ่มตัวอย่างตามสูตรการคำนวณไม่ทราบจำนวนประชากร (Infinite Population) โดยกำหนดระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 385 คน เนื่องจากกันความผิดพลาดของแบบสอบถามที่ไม่สมบูรณ์ไว้ที่ ร้อยละ 5 ของกลุ่มตัวอย่างได้จึงสำรองความคลาดเคลื่อนจากการเก็บรวบรวมข้อมูลไม่ได้ ดังนั้น กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เท่ากับ 405 คน ผู้วิจัยใช้กำหนดกลุ่มตัวอย่างเพื่อแจกแบบสอบถาม โดยสัดส่วนการแจกแบบสอบถามจำแนกตามจำนวนของโต๊ะที่ให้บริการในร้าน โดยมีอาหารอีสานในเขตธนบุรี จำนวน 10 ร้าน ด้วยกัน โดยใช้การสุ่มแบบโควตา (Quota Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้คือแบบสอบถามแบบมีโครงสร้าง (Instructional Questionnaire) สร้างขึ้นจากการบทวนแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยได้ออกแบบสอบถามให้สอดคล้องกับการวิจัย ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปแจกตามร้านอาหารอีสาน จำนวน 10 ร้าน และรอเก็บแบบสอบถาม

ข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้จากแบบสอบถามที่แจกไปจำนวน 405 ชุด ได้คืนกลับจำนวน 385 ชุด โดยแบบสอบถามบางส่วนไม่ได้คืนบางและบางส่วนไม่ได้ตอบแบบสอบถาม ดังนั้นผู้วิจัยได้นำมาแบบสอบถามที่ถูกต้องและมีความครบถ้วนของข้อมูลไปวิเคราะห์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ การแจกแจงความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) และสถิติเชิงอนุมาน (Inferential statistics) ได้ใช้การแจกแจงของข้อมูลที่ทำการวิเคราะห์ สถิติ t-test และสถิติ F-test โดยจะทำการวิเคราะห์ข้อมูลเพิ่มเติมด้วยวิธี LSD ในกรณีที่ผลการวิเคราะห์ F-test

6. ผลการวิจัย

การศึกษา เรื่อง “ปัจจัยที่สำคัญในการตัดสินใจบริโภคอาหารอีสาน ในด้านส่วนประสมการตลาดของผู้บริโภค ในเขตชนบุรี” ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล และได้สรุปผลการวิจัยตามลำดับของวัตถุประสงค์การวิจัย และสมมติฐานการวิจัยดังนี้

6.1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ตอบแบบสอบถามรวมทั้งสิ้น 385 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 72.7 และเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 27.3 ส่วนใหญ่มีอายุอยู่ระหว่าง 20-30 ปี คิดเป็นร้อยละ 24.7 ผู้ตอบแบบส่วนใหญ่สถานภาพโสด คิดเป็นร้อยละ 52.5 แต่งงานแล้ว คิดเป็นร้อยละ 35.8 และหย่าร้าง คิดเป็นร้อยละ 11.7 การศึกษาส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 23.9 รองลงมาจบมัธยมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 19.5 จบปริญญาโท คิดเป็นร้อยละ 17.4 จบประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 16.4 จบอนุปริญญา คิดเป็นร้อยละ 13.8

และจบปริญญาเอก คิดเป็นร้อยละ 9.1 อาชีพส่วนใหญ่เป็นนักเรียน นักศึกษา คิดเป็นร้อยละ 31.9 รองลงมาเป็น พนักงานบริษัทเอกชน คิดเป็นร้อยละ 22.3 เจ้าของกิจการ คิดเป็นร้อยละ 19.7 ข้าราชการ คิดเป็นร้อยละ 10.9 พนักงานรัฐวิสาหกิจ คิดเป็นร้อยละ 9.9 และอื่นๆ (แม่บ้าน) คิดเป็นร้อยละ 5.2 ส่วนใหญ่มีรายได้โดยเฉลี่ยต่อเดือน 10001- 20,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 36.36 รองลงมา มีรายได้ต่ำกว่า 10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 24.7 มีรายได้ 20,001 – 30,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 22.9 และมีรายได้มากกว่า 30,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 15.8

6.2 ระดับความสำคัญของปัจจัยของผู้บริโภคที่มีต่อปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด

ด้านผลิตภัณฑ์ พบว่า ระดับความสำคัญของผู้บริโภคที่มีต่อปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดด้านผลิตภัณฑ์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดได้แก่ ความสะอาดของน้ำดื่ม รองลงมาคือ มีรายการอาหารให้เลือกหลายชนิด ความสดใหม่ของอาหาร และ ความสะอาดของอาหารตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยสุดได้แก่ ความสะอาดของภาชนะ เช่น จาน ช้อน ส้อม ถ้วย แก้ว เป็นต้น

ด้านราคา พบว่า ระดับความสำคัญของผู้บริโภคของความคิดเห็นของผู้บริโภคที่มีต่อปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด ด้านราคา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดได้แก่ ความถูกต้องของพนักงานของร้านในการคิดราคาอาหาร รองลงมาคือ ราคาของอาหารเหมาะสมกับปริมาณ และราคาของเครื่องดื่มเหมาะสม ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยสุดได้แก่ มีป้ายบอกราคา/เครื่องดื่มทุกชนิด

ด้านสถานที่ พบว่า ระดับความสำคัญของผู้บริโภคที่มีต่อปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด ด้านสถานที่ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดได้แก่ ความสะอาดของห้องน้ำ มีกระดาษชำระและอ่างล้างมือ รองลงมาคือ

สถานที่สำหรับจอดรถสะดวกและเพียงพอ บรรยากาศภายในร้านอาหารโดยรวม และความเพียงพอของจำนวนโต๊ะและเก้าอี้ให้บริการ ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยสุด ได้แก่ ความสะดวกในการเดินทางไปและกลับ

ด้านการส่งเสริมการตลาด พบว่า ระดับความสำคัญของปัจจัยของผู้บริโภคที่มีต่อปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด ด้านการส่งเสริมการตลาด โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ การมีบริการจองโต๊ะล่วงหน้า รองลงมาคือป้ายชื่อร้านที่แสดงการให้บริการให้เห็นอย่างชัดเจน มีการลดราคาอาหาร เมื่อใช้บริการในจำนวนที่สูง มีการแจกรางวัลหรือของที่ระลึก และการโฆษณาประชาสัมพันธ์ผ่านทางนามบัตร แผ่นพับบนโต๊ะอาหาร ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยสุด ได้แก่ การแจ้งข่าวสารข้อมูลประชาสัมพันธ์ผ่านสื่ออินเทอร์เน็ต

ด้านพนักงาน พบว่าระดับความสำคัญของปัจจัยของผู้บริโภคที่มีต่อปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด ด้านพนักงาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ พนักงานมีประสิทธิภาพในให้บริการ รองลงมาคือ พนักงานของร้านให้บริการรวดเร็วสื่อสารเข้าใจง่าย พนักงานของร้านมีมารยาท อ่อนน้อม สุภาพ ยิ้มแย้มแจ่มใส พนักงานของร้านการเจ้าหน้าที่นั่งที่เหมาะสมตรงความต้องการของลูกค้า และพนักงานของร้านคอยดูแลและให้บริการอย่างสม่ำเสมอ ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยสุด ได้แก่ พนักงานของร้านจรรยาบรรณอาหารได้ถูกต้องและตรงตามความต้องการของลูกค้า

ด้านกระบวนการ พบว่า ระดับความสำคัญของปัจจัยของผู้บริโภคที่มีต่อปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด ด้านกระบวนการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ ภาชนะที่ใส่เครื่องปรุงรส ถูกสุขลักษณะ รองลงมาคือ ผู้ประกอบอาหาร แต่งกายสะอาด ผูกผ้ากันเปื้อนและสวมหมวก

คลุมผม การเรียกเก็บค่าอาหารถูกต้องและรวดเร็ว และเครื่องปรุงแต่งอาหาร มีความปลอดภัย ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยสุด ได้แก่ ได้รับอาหารและเครื่องดื่มอย่างถูกต้องและรวดเร็ว

ด้านภาพลักษณ์กายภาพ พบว่า ระดับความสำคัญของปัจจัยของผู้บริโภคที่มีต่อปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด ด้านภาพลักษณ์กายภาพ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ ภาพลักษณ์ของร้านดูดี รองลงมาคือ การตกแต่งภายนอกและภายในสวยงามดูดี ร้านมีชื่อเสียงเป็นที่รู้จัก บรรยากาศของร้านเป็นกันเองและรู้สึกปลอดภัย และความสะอาดภายในร้าน ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยสุด ได้แก่ การซื้อร้านและสัญลักษณ์จดจำง่าย

ด้านผลิตภัณฑ์และคุณภาพ พบว่า ระดับความสำคัญของปัจจัยของผู้บริโภคที่มีต่อปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดด้านผลิตภัณฑ์และคุณภาพโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดมี 2 ข้อ ได้แก่ เวลาเปิด – ปิดของร้าน สะดวกในการใช้บริการ และ ให้บริการด้วยความสุภาพ รองลงมาคือ ความสวยงามในการจัดตกแต่งอาหาร และลูกค้าได้รับบริการอย่างเท่าเทียม ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยสุด ได้แก่ รสชาติของอาหาร

สรุประดับความสำคัญของปัจจัยของผู้บริโภคที่มีต่อปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดรวมทุกด้าน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ ด้านผลิตภัณฑ์ ($\bar{x} = 4.26$) รองลงมาคือ ด้านผลิตภัณฑ์และคุณภาพ ($\bar{x} = 4.14$) ด้านราคา ($\bar{x} = 4.09$) ด้านพนักงาน ($\bar{x} = 4.00$) ด้านกระบวนการ ($\bar{x} = 3.98$) ด้านภาพลักษณ์กายภาพ ($\bar{x} = 3.91$) ด้านสถานที่ ($\bar{x} = 3.59$) 3.59 ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยสุด ได้แก่ ด้านการส่งเสริมการตลาด ($\bar{x} = 3.26$)

6.3 เปรียบเทียบระดับความสำคัญของปัจจัยของผู้บริโภคที่มีต่อปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด จำแนกตามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

จากการทดสอบเพื่อศึกษาเปรียบเทียบระดับความสำคัญของปัจจัยของผู้บริโภคที่มีต่อปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด จำแนกตามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ด้วยค่าสถิติ t-test กรณีจำแนกตามเพศของผู้บริโภค และทำการทดสอบด้วยสถิติ F-test กรณีจำแนกตาม อายุ สถานภาพการสมรส ระดับการศึกษา อาชีพและรายได้เฉลี่ยต่อเดือน โดยจะทำการวิเคราะห์ข้อมูลเพิ่มเติมด้วยวิธี SLD ในกรณีที่ผลการวิเคราะห์ F-test พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มีผลสรุปดังนี้

6.3.1. ผู้บริโภคที่มีเพศแตกต่างกัน มีระดับความสำคัญต่อปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด ด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคา ด้านสถานที่ ด้านการส่งเสริมการตลาด ด้านพนักงาน ด้านกระบวนการ ด้านภาพลักษณ์กายภาพ และด้านผลิตภัณฑ์และคุณภาพไม่แตกต่างกัน

6.3.2 ผู้บริโภคที่มีอายุแตกต่างกัน มีระดับความสำคัญต่อปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด ด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคา ด้านสถานที่ ด้านการส่งเสริมการตลาด ด้านพนักงาน ด้านกระบวนการ ด้านภาพลักษณ์กายภาพ และด้านผลิตภัณฑ์และคุณภาพไม่แตกต่างกัน

6.3.3 ผู้บริโภคที่มีสถานภาพการสมรสแตกต่างกัน มีระดับความสำคัญต่อปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด ด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคา ด้านสถานที่ ด้านการส่งเสริมการตลาด ด้านพนักงาน ด้านกระบวนการ ด้านภาพลักษณ์กายภาพ และด้านผลิตภัณฑ์และคุณภาพไม่แตกต่างกัน

6.3.4 ผู้บริโภคที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีระดับความสำคัญต่อปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด ด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคา ด้านสถานที่ ด้านการส่งเสริม

การตลาด ด้านพนักงาน ด้านกระบวนการ ด้านภาพลักษณ์กายภาพ และด้านผลิตภัณฑ์และคุณภาพไม่แตกต่างกัน

6.3.5 ผู้บริโภคที่มีอาชีพต่างกัน มีระดับความสำคัญต่อปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด ด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคา ด้านสถานที่ ด้านกระบวนการ ด้านภาพลักษณ์กายภาพ และด้านผลิตภัณฑ์และคุณภาพไม่แตกต่างกัน แต่ผู้บริโภคที่มีอาชีพต่างกัน มีระดับความสำคัญต่อปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด ด้านการส่งเสริมการตลาด และด้านพนักงานแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

6.3.6 ผู้บริโภคที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีระดับความสำคัญต่อปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด ด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคา ด้านสถานที่ ด้านการส่งเสริมการตลาด ด้านกระบวนการ ด้านภาพลักษณ์กายภาพ และด้านผลิตภัณฑ์และคุณภาพไม่แตกต่างกัน แต่ผู้บริโภคที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีระดับความสำคัญต่อปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด ด้านพนักงานแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

7. อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยเรื่องปัจจัยที่สำคัญในการตัดสินใจบริโภคอาหารอีสาน ในด้านส่วนประสมการตลาดของผู้บริโภค ในเขตชนบุรี พบว่าผู้บริโภคส่วนใหญ่ให้ความสำคัญโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์ ด้านผลิตภัณฑ์และคุณภาพ ด้านราคา ด้านพนักงาน ด้านกระบวนการ ด้านภาพลักษณ์กายภาพ และด้านสถานที่ มีความสำคัญอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านการส่งเสริมการตลาด มีความสำคัญอยู่ในระดับปานกลางเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านสรุปได้ดังนี้

7.1 ด้านผลิตภัณฑ์ ระดับความสำคัญของผู้บริโภคที่มีต่อปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดด้านผลิตภัณฑ์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดได้แก่ ความสะอาดของน้ำดื่ม รองลงมาคือ มีรายการอาหารให้เลือกหลายชนิด ความสดใหม่ของอาหาร และ ความสะอาดของอาหารตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยสุดได้แก่ ความสะอาดของภาชนะ เช่น จาน ช้อน ส้อม ถ้วย แก้ว เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับ วราวุฒิ ตรีเวชวินิจ (2552) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่อง ปัจจัยส่วนประสมการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อกาแฟของผู้บริโภคในอำเภอเมืองนครสวรรค์ พบว่า ปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคา ด้านการจัดจำหน่าย มีผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อกาแฟสดโดยรวมอยู่ในระดับมาก แต่ปัจจัยด้านการส่งเสริมการตลาดมีผลต่อการตัดสินใจซื้อกาแฟอยู่ในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับ นุพผาภรณ์ บุรณะพิมพ์ (2551) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ส่วนประสมการตลาดของขนมอบขนมไทย ตามความคิดเห็นของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร ที่พบว่า นักศึกษาให้ความสำคัญระดับมากในด้านผลิตภัณฑ์และระดับปานกลางในด้านการส่งเสริมการตลาด เพราะผลิตภัณฑ์สามารถตอบสนองความจำเป็นหรือความต้องการของลูกค้าให้เกิดความพึงพอใจ ประกอบด้วยสิ่งที่สัมผัสได้และสัมผัสไม่ได้ เช่น บรรจุภัณฑ์ สี ราคา คุณภาพ ทรานสปีเรีย บริการ และชื่อเสียงของผู้ขาย ผลิตภัณฑ์อาจจะเป็นสินค้าบริการ สถานที่ บุคคล หรือความคิด ผลิตภัณฑ์ที่เสนอขายอาจจะมีตัวตนหรือไม่มีตัวตนก็ได้ ผลิตภัณฑ์ต้องมีอรรถประโยชน์ (Utility) มีคุณค่า (Value) ในสายตาของลูกค้า จึงจะมีผลทำให้ผลิตภัณฑ์สามารถขายได้

7.2 ด้านราคา พบว่า ระดับความสำคัญของปัจจัยของผู้บริโภคที่มีต่อปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด ด้านราคา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดได้แก่ ความถูกต้องของพนักงานของร้านในการคิดราคาอาหาร รองลงมาคือราคาของอาหารเหมาะสมกับปริมาณ และราคาของเครื่องดื่มเหมาะสม ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยสุดได้แก่ มีป้ายบอกราคา/เครื่องดื่มทุกชนิด ซึ่งแตกต่าง

จาก พิมพ์ใจ เรืองธนากร (2552) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ปัจจัยส่วนประสมการตลาดบริการที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกรับประทานอาหารมือเย็นนอกบ้านของผู้บริโภคในอำเภอเมืองจังหวัดเชียงใหม่พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามให้ความสำคัญในระดับมากต่อปัจจัยส่วนประสมการตลาดบริการ โดยให้ความสำคัญระดับมากทุกปัจจัย โดยปัจจัยที่มีความสำคัญมากที่สุดปัจจัยด้านบุคคล และปัจจัยด้านราคามีความสำคัญน้อยที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ถ้าจำนวนเงินหรือสิ่งอื่นๆ ที่มีความจำเป็นต้องจ่ายเพื่อให้ได้ผลิตภัณฑ์หรือหมายถึงคุณค่าผลิตภัณฑ์ในรูปตัวเงิน ราคาเป็น P ตัวที่สองที่เกิดขึ้นถัดจาก Product ราคาเป็นต้นทุน (Cost) ของลูกค้า ผู้บริโภคจะเปรียบเทียบระหว่างคุณค่า (Value) ของผลิตภัณฑ์กับราคา (Price) ของผลิตภัณฑ์นั้น ถ้าคุณค่าสูงกว่าราคา ผู้บริโภคก็จะตัดสินใจซื้อ

7.3 ด้านสถานที่ พบว่า ระดับความสำคัญของปัจจัยของผู้บริโภคที่มีต่อปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด ด้านสถานที่ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดได้แก่ ความสะอาดของห้องน้ำ มีกระด้ายชำระและอ่างล้างมือ รองลงมาคือสถานที่สำหรับจอดรถสะดวกและเพียงพอ บรรยากาศภายในร้านอาหารโดยรวม และความเพียงพอของจำนวนโต๊ะและเก้าอี้ให้บริการ ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยสุด ได้แก่ ความสะดวกในการเดินทางไปและกลับ ซึ่งสอดคล้องกับ นพดล เจริญวิริยะธรรม (2551) ได้ทำการศึกษาเรื่องปัจจัยส่วนประสมการตลาดบริการที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการร้านอาหารญี่ปุ่นในศูนย์การค้าของผู้บริโภคในกรุงเทพมหานคร พบว่า ทำเลในศูนย์การค้า มีส่วนสำคัญในการตัดสินใจเลือกใช้บริการร้านอาหารญี่ปุ่น และสอดคล้องกับ รสสุคนธ์ รสชะเอม (2553) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมและความพึงพอใจของลูกค้าที่มาใช้บริการร้านอาหารในตลาดกลางเพื่อเกษตรกร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า ลูกค้ามีระดับความสำคัญต่อ

การให้บริการของร้านอาหาร ด้านสถานที่ ด้านภาพลักษณ์ทางกายภาพ ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า สถานที่มีส่วนสำคัญในการตัดสินใจเลือกใช้บริการหรือสินค้า หากสถานที่สะอาด ปลอดภัย โปร่ง อากาศถ่ายเทได้ดี ก็จะส่งผลให้ผู้บริโภคตัดสินใจได้ง่ายขึ้น

7.4 ด้านการส่งเสริมการตลาด พบว่า ระดับความสำคัญของปัจจัยของผู้บริโภคที่มีต่อปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด ด้านการส่งเสริมการตลาด โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดได้แก่ การมีบริการจองโต๊ะล่วงหน้า รองลงมาคือป้ายชื่อร้านที่แสดงการให้บริการให้เห็นอย่างชัดเจน มีการลดราคาอาหาร เมื่อใช้บริการในจำนวนที่สูง มีการแจกรางวัลหรือของที่ระลึก และการโฆษณาประชาสัมพันธ์ผ่านทางนามบัตร แผ่นพับบนโต๊ะอาหาร ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยสุดได้แก่ การแจ้งข่าวสารข้อมูลประชาสัมพันธ์ผ่านสื่ออินเทอร์เน็ต ซึ่งสอดคล้องกับ วราวุฒิ ตรีเวชวินิจ (2552) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ปัจจัยส่วนประสมการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อกาแฟสดของผู้บริโภคในอำเภอเมืองนครสวรรค์ พบว่า ปัจจัยด้านการส่งเสริมการตลาดมีผลต่อการตัดสินใจซื้อกาแฟสด โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งไม่สอดคล้อง รสสุคนธ์ รสชะเอม (2553) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมและความพึงพอใจของลูกค้าที่มาใช้บริการร้านอาหารในตลาดกลางเพื่อเกษตรกร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า ลูกค้ามีระดับความสำคัญด้านการส่งเสริมการตลาด ในระดับมากที่สุด สาเหตุที่ผู้บริโภคและนักศึกษาให้การส่งเสริมการตลาดอยู่ในระดับปานกลางก็เพราะว่าร้านอาหารอีสาน ยังไม่มีการส่งเสริมการตลาดที่ดีพอ หากทางร้านขายสินค้ามีการจัดการส่งเสริมการตลาดที่ดี ก็จะทำให้มีประสิทธิภาพและช่วยในการขายสินค้าได้เป็นอย่างดี ถ้าโปรโมชั่นที่ออกมาโดนใจลูกค้าก็จะช่วยให้อุดขายและผลกำไรทวีสูงมากยิ่งขึ้น โดยการ

ส่งเสริมการตลาดนี้สามารถทำได้หลายวิธีไม่ว่าจะเป็น การลด แลก แจก แถม เป็นต้น

7.5 ด้านพนักงาน พบว่า ระดับความสำคัญของปัจจัยของผู้บริโภคที่มีต่อปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด ด้านพนักงาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดได้แก่ พนักงานมีประสิทธิภาพในให้บริการ รองลงมาคือ พนักงานของร้านให้บริการรวดเร็วสื่อสารเข้าใจง่าย พนักงานของร้านมีมารยาท อ่อนน้อม สุภาพ ยิ้มแย้มแจ่มใส พนักงานของร้านการเจ้าหน้าที่นั่งที่โต๊ะเหมาะสมตรงความต้องการของลูกค้า และพนักงานของร้านคอยดูแลและให้บริการอย่างสม่ำเสมอ ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยสุดได้แก่ พนักงานของร้านจรรยาบรรณอาหารได้ถูกต้องและตรงตามความต้องการของลูกค้า ซึ่งสอดคล้องกับ รัชพงศ์ โชติปริชารัตน์ (2552) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ปัจจัยส่วนประสมการตลาดบริการ ที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้บริโภคในการเลือกใช้บริการร้านอาหารญี่ปุ่นย่านถนนนิมมานเหมินท์ อำเภอเชียงใหม่ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามให้ระดับการมีผลต่อการตัดสินใจของผู้บริโภคส่วนประสมทางการตลาดบริการที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้บริโภคในการเลือกร้านอาหารญี่ปุ่น ย่านถนนนิมมานเหมินท์ อำเภอเมืองเชียงใหม่ อยู่ในระดับมาก ทุกปัจจัย เรียงลำดับ คือ อันดับแรก ได้แก่ด้านบุคคล ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าพนักงานให้ความดูแล เอาใจใส่ลูกค้าเป็นอย่างดี ซึ่งสอดคล้องกับ สมิต สัจฉกร(2548) ที่กล่าวว่า ผู้ให้บริการควรมีความกระตือรือร้นที่จะช่วยเหลือผู้รับบริการยิ้มแย้มแจ่มใสและเอาใจใส่ สร้างความบันเทิงใจ เพื่อให้ผู้รับบริการเกิดความอุ่นใจ แสดงความเป็นมิตร โดยอาจแสดงออกทางสีหน้า แววตา กิริยาท่าทางหรือน้ำเสียงที่สุภาพ มีหางเสียง อาทิเช่น ขอประทานโทษครับ(ค่ะ) กรุณารอสักครู่ นะครับ(ค่ะ) เป็นต้น การพูดจาต้องชัดเจน ง่ายต่อการเข้าใจ และไม่เร็วหรือรัวจนผู้รับบริการไม่รู้เรื่อง เน้น

การฟังเป็นหลัก คือ ผู้ให้บริการควรตั้งใจฟังด้วยความอดทนขณะที่ผู้รับบริการพูด ไม่ควรแสดงอาการที่ไม่พอใจออกมาสบตากับผู้รับบริการเป็นระยะพร้อมกิริยาตอบรับ ทวนคำพูด เพื่อแสดงให้ผู้รับบริการทราบว่าผู้ให้บริการกำลังตั้งใจฟังในเรื่องที่ผู้รับบริการพูดอยู่ ซึ่งพนักงานของร้านมีส่วนสำคัญประการหนึ่งที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการ

7.6 ด้านกระบวนการ พบว่า ระดับความสำคัญของปัจจัยของผู้บริโภคที่มีต่อปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด ด้านกระบวนการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดได้แก่ ภาชนะที่ใส่เครื่องปรุงรส ถูกสุขลักษณะ รองลงมาคือ ผู้ประกอบอาหาร แต่งกายสะอาด ผูกผ้ากันเปื้อนและสวมหมวกคลุมผม ซึ่งแตกต่างจาก รสสุคนธ์ รสชะเอม (2553) ที่ศึกษา ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมและความพึงพอใจของลูกค้าที่มาใช้บริการร้านอาหารในตลาดกลางเพื่อเกษตรกร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า ลูกค้ามีระดับความพึงพอใจต่อการให้บริการของร้านอาหารด้านกระบวนการ ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าร้านอาหารต่างๆ ได้ทำตามข้อกำหนดด้านสุขาภิบาลอาหารสำหรับร้านอาหาร ของสำนักสุขาภิบาลน้ำ และอาหาร กรมอนามัย (<http://www.anamai.moph.go.th>) ที่กล่าวว่า ภาชนะที่ใช้ใส่เครื่องปรุงรส เช่น น้ำส้มสายชู น้ำปลา และน้ำจิ้ม ซึ่งมีฤทธิ์ กัดกร่อนได้ต้องใส่ในภาชนะที่ทำจากวัสดุที่ทนการกัดกร่อนได้ดี ได้แก่ แก้ว กระเบื้องเคลือบขาว และต้องมีฝาปิด สำหรับช้อนตักควรใช้ช้อนกระเบื้องเคลือบขาว ส่วนเครื่องปรุงรส หรือสารปรุงแต่งอาหารที่ไม่มีฤทธิ์กัดกร่อน เช่น น้ำตาล พริกป่น ควรเก็บในภาชนะที่สะอาดได้ง่าย มีฝาปิด หรือใช้ฝาชีครอบ เป็นต้น และ ผู้ปรุง ผู้เสิร์ฟ ผู้เตรียมอาหาร ผู้ล้างภาชนะหรือผู้ที่ทำงานเกี่ยวข้องกับอาหารทุกคนต้องแต่งกายสะอาด สวมเสื้อมีแขน ผู้ปรุงต้องผูกผ้ากันเปื้อนที่สะอาด หรือมีเครื่องแบบเฉพาะ ที่สะอาด และ

สวมหมวกหรือเน็ตที่สามารถเก็บรวบรวมได้เรียบร้อย เพื่อป้องกันเส้นผมและสิ่งสกปรกปนเปื้อนอาหาร

7.7 ด้านภาพลักษณ์กายภาพ พบว่า ระดับความสำคัญของปัจจัยของผู้บริโภคที่มีต่อปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด ด้านภาพลักษณ์กายภาพ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับ ชัชพงศ์ โชติปริชารัตน์ (2552) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ปัจจัยส่วนประสมการตลาดบริการ ที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้บริโภคในการเลือกใช้บริการร้านอาหารญี่ปุ่นย่านถนนนิมมานเหมินท์ อำเภอเชียงใหม่ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามให้ระดับการมีผลต่อการตัดสินใจของปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดบริการที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้บริโภคในการเลือกร้านอาหารญี่ปุ่นย่านถนนนิมมานเหมินท์ อำเภอเมืองเชียงใหม่ อยู่ในระดับมาก ทุกปัจจัย เรียงลำดับ คืออันดับแรก ได้แก่ ด้านบุคคล รองลงมา ด้านกระบวนการให้บริการ ด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคา ด้านหลักฐานทางกายภาพ ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย และด้านการส่งเสริมการตลาดตามลำดับ ซึ่งแตกต่างจาก รสสุคนธ์ รสชะเอม (2553) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมและความพึงพอใจของลูกค้าที่มาใช้บริการร้านอาหารในตลาดกลางเพื่อเกษตรกร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ที่พบว่า ลูกค้ามีระดับความพึงพอใจต่อการให้บริการของร้านอาหารด้านภาพลักษณ์ทางกายภาพ ในระดับมากที่สุด

7.8 ด้านผลิตภัณฑ์และคุณภาพ พบว่า ระดับความสำคัญของปัจจัยของผู้บริโภคที่มีต่อปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดด้านผลิตภัณฑ์และคุณภาพโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผลิตภัณฑ์และคุณภาพเป็นสิ่งที่บ่งบอกความเป็นตัวตนของสินค้า ผู้บริโภคจึงให้ความสำคัญในระดับมาก เพราะสามารถสร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้บริโภคได้ เพราะปัจจัยที่ลูกค้าเลือกหรือตัดสินใจซื้อสินค้าและบริการ คือ สินค้าต้องมีคุณภาพ

8. ข้อเสนอแนะ

8.1 ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

จากการผลการศึกษา เรื่อง ปัจจัยที่สำคัญในการตัดสินใจบริโภคอาหารอีสาน ในด้านส่วนประสม การตลาดของผู้บริโภค ในเขตชนบุรี ในด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคา ด้านสถานที่ ด้านการส่งเสริมการตลาด ด้านพนักงาน ด้านกระบวนการ ด้านภาพลักษณ์กายภาพ และด้านผลิตภัณฑ์และคุณภาพ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ผู้วิจัยเสนอข้อเสนอแนะดังนี้

1. ด้านผลิตภัณฑ์ ควรให้ความสำคัญกับความสะอาดของภาชนะของจาน ชาม ที่บรรจุอาหาร
2. ด้านราคา ควรคิดป้ายราคาติดกับรายการอาหารทุกชนิด
3. ด้านสถานที่ที่คับแคบ บริเวณทางเดินชั้นสอง ควรเตรียมโต๊ะสำรอง กรณีลูกค้ามีจำนวนมากในเวลาเดียวกัน
4. ด้านการส่งเสริมการตลาด ควรจัดทำประชาสัมพันธ์เผยแพร่ทางอินเทอร์เน็ต หรือการให้ส่วนลดค่าอาหาร กรณีที่ต้องจ่ายเยอะ หรือการให้ของแถมเป็นต้น
5. ด้านพนักงาน ควรให้บริการลูกค้าอย่างทั่วถึง และควรเพิ่มพนักงานมากขึ้น
6. ด้านกระบวนการ ควรให้ความสำคัญการสถานที่ประกอบอาหารที่ถูกต้องลักษณะ
7. ด้านภาพลักษณ์กายภาพ ชื่อร้านหรือสัญลักษณ์ ควรจดจำง่าย และมีสามารถมองเห็นป้ายร้านได้อย่างชัดเจน
8. ด้านผลิตภัณฑ์และคุณภาพ ควรปรับรสชาติของอาหารให้อร่อยมากขึ้น

8.2 ข้อเสนอแนะจากผู้ตอบแบบสอบถาม

1. ควรขยายสาขา ขยายร้านให้กว้าง และความสะอาดของงาน อุปกรณ์

2. ควรมีการเดินหรือให้ความบันเทิงในลักษณะอื่นทุก 3 ชั่วโมง

3. บริการรวดเร็ว สะอาด ปลอดภัย และที่สำคัญอร่อยมาก

4. ควรเพิ่มจำนวนโต๊ะและเก้าอี้ให้มากขึ้น เพราะลูกค้าเยอะมาก บางครั้งต้องรอคิวนาน

5. ควรมีบริการส่งอาหารทางอินเทอร์เน็ตได้ และมีบริการส่งอาหารถึงบ้าน

6. อยากรู้ราคาของอาหารถูกลงกว่านี้ เพราะราคาอาหารแพงเกินไป

7. ควรกำหนดราคาอาหารให้ชัดเจน และปรับปรุงภูมิทัศน์ให้อากาศถ่ายเทได้สะดวก

8. ควรกำจัดแมลง และทำความสะอาดร้านให้สะอาดอยู่เสมอ

9. ควรเปลี่ยนอุปกรณ์ชุดโครกเวลากดน้ำ มักจะมีปัญหาและห้องน้ำไม่ค่อยสะอาด

10. ทางขึ้นชั้นบนแคบวางของเกะกะ

11. อยากรู้มีเมนูรายการอาหารเพิ่มมากขึ้นกว่าเดิม

12. ความรวดเร็วในการได้รับอาหาร บางครั้งรอนานเกินไป

8.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำการศึกษาในพื้นที่อื่น เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการตัดสินใจใช้บริโภคอาหารอีสาน

2. ควรทำวิจัยเชิงคุณภาพถึง ปัจจัยที่ส่งผลสำเร็จของธุรกิจร้านอาหารอีสาน

9. เอกสารอ้างอิง

[1] กิตติบดี คุณโลहित. (2552). การตัดสินใจซื้อโทรศัพท์เคลื่อนที่ของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหา

บัณฑิต (เทคโนโลยีสื่อสารมวลชน). มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

[2] กุลนรี มีแก้ว. (2551). ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการซื้อนิตยสารสตรีของสตรีวัยทำงาน. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (สื่อสารมวลชน), มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

[3] ชงชัย สันติวงษ์. (2540). พฤติกรรมผู้บริโภคทางการตลาด (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.

[4] ชัชมน ศรีแก่นจันทร์. (2544). สื่อสารมวลชนเพื่อการโฆษณา (พิมพ์ครั้งที่ 2). สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

[5] ชัชพงศ์ โชติปริชารัตน์. (2552). ปัจจัยส่วนประสมการตลาดบริการ ที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้บริโภคในการเลือกใช้บริการร้านอาหารญี่ปุ่นย่านถนนนิมานเหมินท์ อำเภอเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

[6] รสสุคนธ์ รสชะเอม. (2552). ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมและความพึงพอใจของลูกค้าที่มาใช้บริการร้านอาหารในตลาดกลางเพื่อเกษตรกรจังหวัดพระนครศรีอยุธยา. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.

[7] พัศวี เทศสลุต. (2548). ความสัมพันธ์ระหว่างส่วนประสมการตลาดกับพฤติกรรมการซื้อผลิตภัณฑ์จากร้าน เดอะพิชซ่า คอมปะนี สาขาสยามเซนเตอร์. ภาคนิพนธ์บริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.

[8] พิมพ์ใจ เรืองธนากร. (2552). ปัจจัยส่วนประสมการตลาดบริการที่มีต่อการตัดสินใจเลือกรับประทานอาหารมือเย็นนอกบ้านของ

ผู้บริโภคในอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

[9] นพดล เจริญวิริยะธรรม. (2551). ปัจจัยส่วนประสมการตลาดบริการที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการร้านอาหารญี่ปุ่นในศูนย์การค้าของผู้บริโภคในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

[10] นุสพากรณ์ บุรณะพิมพ์. (2551). ส่วนประสมการตลาดของขนมอบ ขนมไทย ตามความคิดเห็นของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร. ภาคนิพนธ์วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.

[11] ปริญญ์ ถักยิตานนท์. (2536). การวิเคราะห์พฤติกรรมผู้บริโภค (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: เอ็ดดิสัน เพรส โปรดักต์.

[12] เสรี วงษ์มณฑา. (2548). พฤติกรรมผู้บริโภค. กรุงเทพฯ : A.N. การพิมพ์, สมิต สัมฤทธิ์. ศิลปะการให้บริการ. สำนักพิมพ์สายธาร กรุงเทพฯ, 2548.

[13] ศิริวรรณ เสรีรัตน์และคณะ. (2546). การบริหารการตลาดยุคใหม่. กรุงเทพฯ: บริษัทธีระฟิล์มและไซเท็กซ์ จำกัด.

[14] ยุบล เบ็ญจรงค์กิจ. (2545). การวิเคราะห์ผู้บริโภค. ใน เอกสารการสอนชุดวิชาการสร้างสรรค์และผลิตสิ่งโฆษณา (หน่วยที่ 4). นนทบุรี: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

[15] อุดลย์ จาตุรงค์กุล. (2536). พฤติกรรมผู้บริโภค. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

[16] วราวุฒิ ตรีเวชวินิจ (2552). ปัจจัยส่วนประสมการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อ

กาแฟสดของผู้บริโภคในอำเภอเมืองนครสวรรค์ .
ปริญา ม หา บริหาร ชุ ร กิจ ม หา บั ณ ชิต .
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

[17] เอกชัย สกาวรัตน์กุล (2549).
ปัจจัยส่วนประสมการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจ
เลือกซื้อ ลูกชิ้นปลาของผู้บริโภคใน
กรุงเทพมหานคร. ปริญา ม หา บริหาร ชุ ร กิจ
มหาบัณฑิต.มหาวิทยาลัย เชียงใหม่

[18]Kotler,P. (1997). Marketing
management analysis, planning, implementation
and control (9th ed.). Englewood Cliffs, NJ:
Prentice-Hall.

[19] Belch, G. E., & Belch, M. A.
(1993). Introduction to advertising and promotion:
An integrated marketing communications
perspective (2nd ed.). Boston: Richard D. Irwin.

[20] Engel, J. F., Blackwell, R. D., &
Miniard, P. W. (1993). Consumer behavior (7th
ed.). Fort Worth, TX: The Dryden Press.

[21] Engel, Blackwell, & Miniard, 1993
Consumer behavior; Marketing research. Dryden
Press (Chicago) USA.

สื่อออนไลน์

[22] กรมอนามัย
[http://foods.anamai.moph
.go.th/main.php?filename=standard_cfgt](http://foods.anamai.moph.go.th/main.php?filename=standard_cfgt) 20
มกราคม

[23]2555www.geocities.com/allava_2000/
mkt03 .html เข้าถึงเมื่อ 22 ธันวาคม 2554

[24][http://www.iimc.co.th/knowledge/8p.
html](http://www.iimc.co.th/knowledge/8p.html) เข้าถึงเมื่อ 12 มกราคม 2555

[25][http://incquity.com/articles/marketing-
boost/8p-marketing](http://incquity.com/articles/marketing-boost/8p-marketing) เข้าถึงเมื่อ 12 มกราคม 2555

[26]Suprachit Kabcome. การพัฒนาการ
ให้บริการ (Nanosoft Marketing Series). (ออนไลน์).
เข้า ถึง ใ ดั จ าก [http://www.nanosoft
.co.th/maktip11.htm](http://www.nanosoft.co.th/maktip11.htm)

ความคิดเห็นของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค (สำนักงานใหญ่)

ที่มีต่อความพร้อมในการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้

Employees Opinions of the Provincial Electricity Authority (Headquarter)

Towards Becoming Learning Organization

ชัชฌพงษ์ ประทุมทัย¹ และ ดร.เฉลิมชัย วิโรจน์วรรณ²

¹ นักศึกษาปริญญาโท มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ, การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค, chisanupong.pra@pea.co.th

² คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ, มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ, Email Address ของผู้เขียนที่ 2

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาความรู้ความเข้าใจเรื่ององค์กรแห่งการเรียนรู้ของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค 2) ศึกษาการสนับสนุนขององค์กรในการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ 3) ศึกษาระดับความคิดเห็นของพนักงาน ที่มีต่อความพร้อมในการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ 4) ศึกษาเปรียบเทียบปัจจัยพื้นฐานบุคคล และความรู้ความเข้าใจในการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ 5) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการสนับสนุนขององค์กรในการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้กับความคิดเห็นที่มีต่อความพร้อมในการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ และ 6) ศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความพร้อมในการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค กับกลุ่มประชากรที่เป็นพนักงานสายงานบริหารทรัพยากรมนุษย์ ของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค (สำนักงานใหญ่) จำนวน 296 คน ผู้ศึกษาใช้การสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 171 คน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล

คำสำคัญ: ความคิดเห็น , การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค , ความพร้อม , องค์กรแห่งการเรียนรู้

ABSTRACT

This study was purposed to 1) investigate the knowledge and understanding of the employees of Provincial Electricity Authority, PEA, (headquarter) towards becoming a learning organization, 2) to study the organization's support in becoming a learning organization, 3) to research the PEA employees' opinion levels towards the readiness to become a learning organization, 4) to compare individual factors including knowledge and understanding in becoming a learning organization with the officers' opinion, 5) to find out the correlation between the organization's support and the opinion of PEA's employees in headquarters towards becoming a learning organization, and 6) to study the difficulties and suggestions about the PEA officers' readiness to be a learning organization with in the population of 296 officers in Human Resource development subordination in Provincial Electricity Authority headquarter. The samples were 171 officers, selected by stratified random sampling technique.

KEYWORDS: Opinions , Provincial Electricity Authority, Becoming , Learning Organization

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในยุคปัจจุบันแรงผลักดันทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม เทคโนโลยี อีกทั้งกระแสโลกาภิวัตน์ (Globalization) ทำให้สภาพแวดล้อมในการทำงานเปลี่ยนแปลงไปอย่างเห็นได้ชัดเจน การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวนี้เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว และเป็นผลให้หลายองค์กรไม่สามารถอยู่รอดได้ท่ามกลางภาวะที่มีการแข่งขันสูงและรุนแรงขึ้น ทั้งนี้เพื่อความอยู่รอดขององค์กรแล้ว องค์กรในยุคปัจจุบันจึงต้องมีการเรียนรู้ และปรับตัวเข้ากับความเปลี่ยนแปลงต่างๆ ได้อย่างรวดเร็วและทันที่ พร้อมกับสถานการณ์ในปัจจุบันการปรับเปลี่ยนองค์กรให้เกิดความสอดคล้องกับแนวทางการปฏิบัติงานในรูปแบบใหม่ คือการที่องค์กรมีบุคลากรที่มีการเรียนรู้อยู่เสมอ มีการสร้างความรู้ใหม่ๆ และค้นหาวิธีการปฏิบัติงานและมีการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง สิ่งเหล่านี้ล้วนแล้วแต่เป็นที่พึงปรารถนาขององค์กรที่ต้องการความยั่งยืนต่อไปในอนาคต การเตรียมความพร้อมขององค์กรโดยรวมในอนาคตจะต้องมีทั้งความร่วมมือของบุคลากรทั้งในระดับบุคคลและระดับกลุ่ม ที่มีความสัมพันธ์อย่างต่อเนื่องอย่างลึกซึ้งเพื่อนำพาองค์กรไปสู่ความสำเร็จ และสิ่งที่จะเป็นเครื่องมือทางการบริหารให้กับองค์กรในยุคโลกาภิวัตน์ ก็คือการพัฒนาองค์กรเพื่อมุ่งสู่การเป็น “องค์กรแห่งการเรียนรู้” การสร้างองค์กรแห่งการเรียนรู้กำลังเป็นที่สนใจ เพราะเป็นการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้องค์กร โดยพนักงานทุกระดับขององค์กรแห่งการเรียนรู้ จะถูกกระตุ้นให้พัฒนาความรู้ใหม่ๆ มีการเสนอความคิดและผลักดันความคิดเหล่านั้นให้เป็นจริงมากที่สุด ส่วนหน้าที่ขององค์กรก็คือ สร้างสภาพแวดล้อมที่เปิดโอกาสให้พนักงานสามารถบรรลุเป้าหมายเหล่านั้นได้

2. ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความรู้ความเข้าใจเรื่ององค์การแห่งการเรียนรู้ของพนักงานสายงานบริหารทรัพยากรมนุษย์ การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค
2. เพื่อศึกษาการสนับสนุนขององค์การในการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้
3. เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นของพนักงานสายงานบริหารทรัพยากรมนุษย์ การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคที่มีต่อความพร้อมในการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้
4. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบปัจจัยพื้นฐานบุคคลและความรู้ความเข้าใจในการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ กับความคิดเห็นที่มีต่อความพร้อมในการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของพนักงานสายงานบริหารทรัพยากรมนุษย์ การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค
5. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการสนับสนุนขององค์การ ในการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้กับความคิดเห็นที่มีต่อความพร้อมในการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ของพนักงานสายงานบริหารทรัพยากรมนุษย์ การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค
6. เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับความพร้อมในการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของพนักงานสายงานบริหารทรัพยากรมนุษย์ การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค

3. ขอบเขตการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาความคิดเห็นของพนักงานสายงานบริหารทรัพยากรมนุษย์การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค (สำนักงานใหญ่) จำนวน 296 คน โดยใช้จำนวนกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาจำนวน 171 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

เป็นการศึกษาความพร้อมของการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของพนักงานสายงานบริหารทรัพยากรมนุษย์ การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค (สำนักงานใหญ่) ตั้งแต่

ระดับ 4 – 11 ผู้ศึกษาได้กำหนดขอบเขตในการศึกษาประกอบด้วย

1. การมุ่งสู่ความเป็นเลิศของบุคคลในองค์การ (Personal Mastery)
2. การสร้างและสานวิสัยทัศน์ร่วมกันในองค์การ (Shared Vision)
3. การเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม (Team Learning)
4. พลวัตการเรียนรู้ (Learning Dynamic)
5. การเปลี่ยนผ่านการเปลี่ยนแปลงในองค์การ (Organization Transformation)
6. การสร้างเสริมพลังของบุคคล (People Empowerment)
7. การจัดการความรู้ (Knowledge Management)
8. การประยุกต์ใช้เทคโนโลยี (Technology Application)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษานี้ คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) ในการเก็บรวบรวมข้อมูลซึ่งผู้วิจัยได้สร้างข้อคำถามจากการศึกษาแนวความคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องภายใต้กรอบแนวคิดและกรอบทฤษฎีวัตถุประสงค์การวิจัย โดยแบ่งข้อคำถามออกเป็น 5 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของพนักงานที่ตอบแบบสอบถามได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ระดับตำแหน่ง ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน และหน่วยงานที่สังกัด

ตอนที่ 2 ความรู้ความเข้าใจเรื่ององค์การแห่งการเรียนรู้ ประกอบด้วย วัตถุประสงค์ของการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ กระบวนการในการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ และประโยชน์ขององค์การแห่งการเรียนรู้ ลักษณะเป็นคำถามปลายปิด

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นของบุคลากรเรื่องการสนับสนุนขององค์การในการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค ประกอบด้วย ด้านนโยบายและยุทธศาสตร์ขององค์การ ด้านการสนับสนุนปัจจัยและโอกาสการเรียนรู้ขององค์การ และด้านการสร้างสรรค์บรรยากาศแห่งการเรียนรู้ในองค์การ ซึ่งเป็นแบบสอบถามปลายปิดให้เลือกตอบ

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นของบุคลากรเรื่องความพร้อมในการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค (สำนักงานใหญ่) ประกอบด้วย การมุ่งสู่ความเป็นเลิศของบุคคลในองค์การ การสร้างและสานวิสัยทัศน์ร่วมกันในองค์การ การเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม พลวัตการเรียนรู้ การเปลี่ยนผ่านการเปลี่ยนแปลงในองค์การ การสร้างเสริมพลังของบุคคล การจัดการความรู้ และการประยุกต์ใช้เทคโนโลยี ซึ่งเป็นแบบสอบถามปลายปิดให้เลือกตอบ

ตอนที่ 5 ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับเกี่ยวกับความพร้อมในการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ ซึ่งเป็นแบบสอบถามลักษณะปลายเปิด

การวัดตัวแปร

1. ความรู้ความเข้าใจเรื่ององค์การแห่งการเรียนรู้ แบบสอบถามที่ใช้เป็นแบบปลายปิดโดยแบ่งระดับความรู้ความเข้าใจในแบบสอบถามออกเป็น 2 ระดับ คือ “ใช่” กับ “ไม่ใช่” และมีกาให้คะแนน ดังนี้

ตอบถูก กำหนดคะแนนเท่ากับ 1

ตอบผิด กำหนดคะแนนเท่ากับ 0

หลังจากได้ค่าคะแนนแล้ว จะจำแนกระดับความรู้ความเข้าใจตามเกณฑ์ของกลุ่ม ดังนี้

คะแนนระหว่าง 9 – 13 คะแนน หมายถึง มีความรู้อยู่ในระดับน้อย

คะแนนระหว่าง 14 – 16 คะแนน หมายถึง มีความรู้ระดับอยู่ในปานกลาง

คะแนนระหว่าง 17 – 18 คะแนน หมายถึง มีความรู้ในระดับมาก

ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ระดับ คือ ระดับน้อย ระดับปานกลาง และระดับมาก

2. การสนับสนุนขององค์กรในการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของกรไฟฟ้าส่วนภูมิภาค (สำนักงานใหญ่) ประกอบด้วย ด้านนโยบายและยุทธศาสตร์ขององค์กร การสนับสนุนปัจจัยและโอกาสการเรียนรู้ขององค์กร และการสร้างสรรค์บรรยากาศแห่งการเรียนรู้ ซึ่งเป็นแบบสอบถามปลายเปิดให้เลือกตอบ ซึ่งมีลักษณะเป็นมาตราส่วนตามแบบการประเมินค่า (Rating Scale) โดยมีคำตอบจำนวน 5 ระดับ ให้ความหมายและคะแนนแต่ละระดับ ดังนี้

ตารางที่ 1

ระดับความคิดเห็น	ระดับคะแนน
มีมากที่สุด	5 คะแนน
มีมาก	4 คะแนน
มีปานกลาง	3 คะแนน
ไม่ค่อยมี	2 คะแนน
ไม่มี	1 คะแนน

3. ระดับความคิดเห็นของพนักงานกรไฟฟ้าส่วนภูมิภาค (สำนักงานใหญ่) ที่มีต่อความพร้อมในการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ประกอบด้วย การมุ่งสู่ความเป็นเลิศของบุคคลในองค์กร, การสร้างและสานวิสัยทัศน์ร่วมกันในองค์กร, การเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม, พลวัตกรเรียนรู้, การเปลี่ยนผ่านเปลี่ยนแปลงในองค์กร, การสร้างเสริมพลังของบุคคล, การจัดการความรู้ และการประยุกต์ใช้เทคโนโลยี ซึ่งมีลักษณะเป็นมาตราส่วนตามแบบการประเมินค่า (Rating Scale) โดยมีคำตอบให้เลือกจำนวน 5 ระดับ ให้ความหมายและคะแนนในแต่ละระดับ ดังนี้

ตารางที่ 2

ระดับความคิดเห็น	ระดับคะแนน
พร้อมอย่างยิ่ง	5 คะแนน
พร้อมมาก	4 คะแนน
พร้อมปานกลาง	3 คะแนน
ไม่ค่อยพร้อม	2 คะแนน
ไม่พร้อม	1 คะแนน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยทำการจัดส่งแบบสอบถามให้กับพนักงานสายงานบริหารทรัพยากรมนุษย์ กรไฟฟ้าส่วนภูมิภาค โดยจะขอความร่วมมือจากกองฝึกอบรมฝ่ายพัฒนาบุคลากร จัดส่งแบบสอบถามให้แก่กลุ่มตัวอย่าง โดยกำหนดระยะเวลา 1 เดือน ในการรวบรวมแบบสอบถามคืนจากหน่วยงานต่างๆ

2. ทำการรวบรวมแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืน หลังจากนั้นจะได้นำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้จากการแจกแบบสอบถาม มาทำการตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของข้อมูล แล้วคัดเลือกแบบสอบถามที่สมบูรณ์นำมาเข้ารหัส (Coding) และบันทึกข้อมูลลงในคอมพิวเตอร์จากนั้นจึงวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) ใช้บรรยายข้อมูล โดยใช้สถิติร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เพื่อประเมินคำตอบจากแบบสอบถาม

2. การทดสอบสมมติฐานโดยใช้ค่า t-test เพื่อทดสอบความแตกต่างของตัวแปรที่มี 2 กลุ่มและ F-test เพื่อทดสอบความแตกต่างของตัวแปรที่มี 3 กลุ่มขึ้นไป และหาค่าความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีการของ Scheffe'

3. การวิเคราะห์ด้วยสถิติสหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์ (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) เพื่อใช้วิเคราะห์หาระดับและทิศทางความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร ซึ่งปกติจะมีค่าอยู่ระหว่าง -1.00 ถึง 1.00 โดยถ้าค่า r มีค่าเป็นบวก แสดงว่าตัวแปรทั้ง 2 มีความสัมพันธ์กันในทิศทางเดียวกันคือ ถ้าตัวแปรหนึ่งเพิ่มขึ้น ตัวแปรอีกตัวหนึ่งก็จะมีค่าเพิ่มขึ้นด้วย หากค่า r มีค่าเป็นลบ แสดงว่าตัวแปรทั้ง 2 มีความสัมพันธ์กันในทิศทางตรงข้ามกันคือ ถ้าตัวแปรหนึ่งเพิ่มขึ้นตัวแปรอีกตัวหนึ่งก็จะลดลง และถ้าค่า r มีค่าเท่ากับ 0 แสดงว่าตัวแปรทั้ง 2 ไม่มีความสัมพันธ์กัน(กัลยา วาณิชย์บัญชา, 2548) ผู้วิจัยได้แปลความหมายค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ดังนี้

ตารางที่ 3

ช่วงคะแนนเฉลี่ย	ความหมาย
ระหว่าง -0.81 ถึง -1.00	มีความสัมพันธ์เชิงลบในระดับสูง
ระหว่าง -0.61 ถึง -0.80	มีความสัมพันธ์เชิงลบในระดับค่อนข้างสูง
ระหว่าง -0.41 ถึง -0.60	มีความสัมพันธ์เชิงลบในระดับปานกลาง
ระหว่าง -0.21 ถึง -0.40	มีความสัมพันธ์เชิงลบในระดับค่อนข้างต่ำ
ระหว่าง -0.01 ถึง -0.20	มีความสัมพันธ์เชิงลบในระดับต่ำ
0.00	ไม่มีความสัมพันธ์กัน
ระหว่าง 0.01 ถึง 0.20	มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับต่ำ
ระหว่าง 0.21 ถึง 0.40	มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับค่อนข้างต่ำ
ระหว่าง 0.41 ถึง 0.60	มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับปานกลาง
ระหว่าง 0.61 ถึง 0.80	มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับค่อนข้างสูง
ระหว่าง 0.81 – 1.00	มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับสูง

4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ปัจจัยพื้นฐานบุคคล

จากการศึกษาข้อมูลปัจจัยพื้นฐานบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สาขา ระดับตำแหน่ง ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน และหน่วยงานที่สังกัด แสดงผลการศึกษาดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 จำนวนและร้อยละของพนักงาน จำแนกตามข้อมูลปัจจัยพื้นฐานบุคคล

ข้อมูลปัจจัยพื้นฐานบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
(n=171)		
1. เพศ		
ชาย	58	33.9
หญิง	113	66.1
2. อายุ (ปี)		
24 – 35 ปี	65	38.0
36 – 47 ปี	38	22.2
48 – 59 ปี	68	39.8
อายุต่ำสุด 24 ปี สูงสุด 59 ปี เฉลี่ย 41.91 ปี S.D = 10.96		
3. ระดับการศึกษา		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	21	12.3
ปริญญาตรี หรือเทียบเท่า	100	59.5
สูงกว่าปริญญาตรี	50	29.2
4. ระดับตำแหน่ง		
10 – 11	14	8.2
8 – 9	34	19.9
6 – 7	56	32.7
4 - 5	67	39.2
5. ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน		
1 – 5 ปี	40	23.4
6 – 16 ปี	42	24.6
17 – 25 ปี	47	27.5
26 – 38 ปี	42	24.6
ระยะเวลาในการปฏิบัติงานต่ำสุด 1 ปี สูงสุด 38 ปี เฉลี่ย 16.26 ปี S.D = 11.15		

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ข้อมูลปัจจัยพื้นฐานบุคคล	(n=171)	
	จำนวน	ร้อยละ
6. หน่วยงานที่สังกัด		
สำนักรองผู้ว่าการบริหาร	5	2.9
ทรัพยากรมนุษย์		
สำนักผู้ช่วยผู้ว่าการบริหาร	2	1.2
ทรัพยากรมนุษย์		
ฝ่ายทรัพยากรบุคคล	56	32.7
ฝ่ายสวัสดิการ	61	35.7
ฝ่ายพัฒนาบุคลากร	47	27.5

1. เพศ

ผลการศึกษาพบว่า พนักงานร้อยละ 66.1 เป็นเพศหญิง และร้อยละ 33.9 เป็นเพศชาย

2. อายุ

ผลการศึกษาพบว่าพนักงานร้อยละ 39.8 มีอายุระหว่าง 48 – 59 ปี รองลงมาร้อยละ 38.0 มีอายุระหว่าง 24 – 25 ปี และร้อยละ 22.2 มีอายุระหว่าง 36 – 47 ปี โดยมีอายุต่ำสุด 24.0 ปี อายุสูงสุด 59.0 ปี เฉลี่ย 41.91 ปี

3. ระดับการศึกษา

ผลการศึกษาพบว่า พนักงานร้อยละ 58.5 จบการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่ารองลงมาร้อยละ 29.2 จบการศึกษาระดับปริญญาโท และร้อยละ 12.3 จบการศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาตรี

4. ระดับตำแหน่ง

ผลการศึกษาพบว่า พนักงานร้อยละ 39.2 มีตำแหน่งระดับ 4 – 5 รองลงมาพนักงานร้อยละ 32.7 มีตำแหน่งระดับ 6 – 7 และพนักงานร้อยละ 19.9 มีตำแหน่งระดับ 8 – 9

5. ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน

ผลการศึกษาพบว่า พนักงานร้อยละ 27.5 มีระยะเวลาในการปฏิบัติงานระหว่าง 17 – 25 ปี รองลงมาพนักงานร้อยละ 24.6 มีระยะเวลาในการ

ปฏิบัติงานเท่ากับ 2 จำนวน คือ ระหว่าง 6 – 16 ปี และ 26 – 38 ปี และพนักงานร้อยละ 23.4 ปี มีระยะเวลาในการปฏิบัติงาน 1 – 5 ปี โดยระยะเวลาในการปฏิบัติงานต่ำสุด 1 ปี ระยะเวลาในการปฏิบัติงานสูงสุด 38 ปี เฉลี่ย 16.26 ปี

6. หน่วยงานที่สังกัด

ผลการศึกษาพบว่า พนักงานร้อยละ 35.7 สังกัดฝ่ายสวัสดิการ รองลงมาพนักงานร้อยละ 32.7 สังกัดฝ่ายทรัพยากรบุคคล พนักงานร้อยละ 27.5 สังกัดฝ่ายพัฒนาบุคลากร พนักงานร้อยละ 2.9 สังกัดสำนักรองผู้ว่าการบริหารทรัพยากรมนุษย์ และพนักงานร้อยละ 1.2 สังกัดสำนักผู้ช่วยผู้ว่าการบริหารทรัพยากรมนุษย์

5.สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ปัจจัยพื้นฐานบุคคล

จากผลการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 66.1 มีอายุระหว่าง 48 – 59 ปี คิดเป็นร้อยละ 39.8 โดยมีอายุต่ำสุด 24.0 ปี สูงสุด 59.0 เฉลี่ย 41.91 ปี จบการศึกษาระดับปริญญาตรี หรือเทียบเท่า คิดเป็นร้อยละ 58.5 มีตำแหน่งระดับ 4 – 5 คิดเป็นร้อยละ 39.2 มีระยะเวลาการปฏิบัติงาน 17 – 25 ปี คิดเป็นร้อยละ 27.5 โดยระยะเวลาในการปฏิบัติงานต่ำสุด 1 ปี สูงสุด 38 ปี เฉลี่ย 16.26 ปี และสังกัดฝ่ายสวัสดิการ คิดเป็นร้อยละ 35.7

ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับองค์การแห่งการเรียนรู้

ผลการศึกษาคำคิดเห็นของพนักงานที่มีต่อความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับองค์การแห่งการเรียนรู้พบว่าพนักงานร้อยละ 51.5 มีความรู้ระดับมาก รองลงมาร้อยละ 31.0 มีความรู้ระดับปานกลาง และร้อยละ 17.5 มีความรู้ระดับน้อย

การสนับสนุนขององค์กรในการเป็น องค์กรแห่งการเรียนรู้

ผลการศึกษาความคิดเห็นของพนักงานที่มีต่อการสนับสนุนขององค์กรในการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ พบว่าด้านภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.29) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านนโยบายและยุทธศาสตร์ขององค์กรอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.55) ด้านการสนับสนุนปัจจัยและโอกาสการเรียนรู้ขององค์กร มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.30) และด้านการสร้างสรรค์บรรยากาศแห่งการเรียนรู้ในองค์กรมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.05)

ความคิดเห็นของพนักงานการไฟฟ้าส่วน ภูมิภาค ที่มีต่อความพร้อมในการเป็นองค์กรแห่ง การเรียนรู้

ผลการศึกษาความคิดเห็นของพนักงานที่มีต่อความพร้อมในการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ พบว่าพนักงานมีความคิดเห็นต่อความพร้อมในการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ด้านภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.20) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน ได้แก่ ด้านการประยุกต์ใช้เทคโนโลยี ด้านการจัดการความรู้ ด้านการสร้างเสริมพลังของบุคคล ด้านพลวัตการเรียนรู้ ด้านการเปลี่ยนผ่านการเปลี่ยนแปลงในองค์กร ด้านการมุ่งสู่ความเป็นเลิศของบุคคลในองค์กร ด้านการเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม และด้านการสร้างและสานวิสัยทัศน์ร่วมกันในองค์กร (ค่าเฉลี่ย 3.27, 3.26, 3.24, 3.22, 3.22, 3.20, 3.16 และ 3.15 ตามลำดับ) 6.

6. ข้อเสนอแนะ

ผลการศึกษาเรื่องความพร้อมในการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค ผู้วิจัยขอเสนอข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่

อาจจะเป็นประโยชน์ เพื่อเป็นแนวทางในการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ดังนี้

1. หน่วยงานควรเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ กับพนักงานที่เป็นเพศหญิงมากขึ้น
2. ด้านการบริหารจัดการองค์กรในการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ หน่วยงานต้องให้การสนับสนุนส่งเสริมการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ครอบคลุมทั้ง 8 ด้าน โดยมุ่งเน้นและให้ความสำคัญกับด้านการสร้างและสานวิสัยทัศน์ร่วมกันในองค์กร ด้านการเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีมให้กับกลุ่มพนักงาน เพื่อให้การขับเคลื่อนมาตรการต่างๆ เชิงนโยบายสามารถเดินหน้าต่อไปได้
3. ควรเสริมสร้างจิตสำนึกความรับผิดชอบ และจริยธรรมของบุคลากรต่อภารกิจขององค์กร

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำการศึกษาความพร้อมในการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ให้กับพนักงาน ที่สังกัดสายงานอื่นในหน่วยงาน เช่น สายงานวางแผนและพัฒนาระบบไฟฟ้า, สายงานปฏิบัติการเครือข่ายและสายงานจำหน่ายและบริการ (ภาค 1 – 4) ฯลฯ ในการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค
2. ควรศึกษาหรือวิจัยถึงแนวคิดของการนำเอานวัตกรรมทางการบริหารมาใช้กับองค์กรว่ามีเรื่องใดที่มีความเหมาะสมกับลักษณะงานและกลุ่มเป้าหมายของหน่วยงานภายในการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค นอกเหนือจากการให้ความสำคัญกับเรื่องการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้เท่านั้น

7. เอกสารอ้างอิง

- [1] กัลยา วานิชย์บัญชา. 2548. การใช้ SPSS for Windows ในการวิเคราะห์ข้อมูล. พิมพ์ครั้งที่ 11. กรุงเทพมหานคร: บริษัทธรรมสาร จำกัด.

[2]จำเรียง วิยวัฒน์ และ เภยจุมาศ อ่ำพันธ์. 2540. วินัย 5 ประการ พื้นฐานองค์การแห่งการ เรียนรู้. กรุงเทพมหานคร: บริษัทคู่แข่ง จำกัด (มหาชน).

[3]ชัชวาล วงษ์ประเสริฐ. 2548: 115-117. ปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดองค์การแห่งการเรียนรู้. ชูชีพ พุทธประเสริฐ. 2542. การพัฒนาองค์การ เทคนิค การบริหารการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 3. เชียงใหม่: คณะ ศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

[4]ชมพูนุท ดวงมาก. 2547. การศึกษาการ รับรู้เกี่ยวกับองค์การแห่งการเรียนรู้ของพนักงาน บริษัท ทศท คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน). วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต, สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหาร ลาดกระบัง.

[5]ฉิสรดา ดาวประดับวงษ์. 2550. ความ พร้อมเพื่อพัฒนาสู่องค์การแห่งการเรียนรู้ของ เทศบาลเมือง จังหวัดราชบุรี. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร.

[6]ถาวร อินทิสว. 2547. การรับรู้เกี่ยวกับ ศักยภาพในการพัฒนาในการพัฒนาไปสู่องค์กร แห่งการเรียนรู้ของบุคลากรในสำนักงาน เลขาธิการครุสภา. วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์ อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต, สถาบันเทคโนโลยีพระ จอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.

[7]นรินทร์ แจ่มจำรัส. 2544. การพัฒนา องค์การ. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์ หนังสือสถาบันราชภัฏสวนดุสิต.

[8]นฤมล พุ่มฉัตร. 2551. วิธีการพัฒนา พนักงานขององค์การแห่งการเรียนรู้. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาการศึกษาผู้ใหญ่และ การศึกษาต่อเนื่อง, มหาวิทยาลัยมหิดล.

[9]บดินทร์ วิจารณ์. 2548. การพัฒนา องค์การแห่งการเรียนรู้. กรุงเทพมหานคร: เอ็กส เเปอร์เน็ท.บรรอยงค์ โดจินดา. 2542. องค์การและการ จัดการ. กรุงเทพมหานคร: อมรการพิมพ์.

[10]ประสิทธิ์ชัย พิบูลรัตน์. 2549. การ พัฒนาสถาบันวิชาการป้องกันประเทศให้เป็น องค์การแห่งการเรียนรู้. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตร มหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการทรัพยากรเพื่อ ความมั่นคง,มหาวิทยาลัยบูรพา.

[11]พรสินทร์ กาญจนพัชชี. 2551. การศึกษาความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ใน องค์การภาครัฐและเอกชน. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตร มหาบัณฑิต สาขารัฐประศาสนศาสตร์, มหาวิทยาลัยมหิดล.

[12]มัลลิกา ต้นสอน. 2544. พฤติกรรม องค์การ (Organization Behaviors). พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพมหานคร: บริษัท เอ็กสเปอร์เน็ท จำกัด.

[13]มาควอดต์, ไมเคิล เจ. 2548. การพัฒนา องค์การแห่งการเรียนรู้. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์เอ็กสเปอร์เน็ท.

[14]มานิต ปัญญวรณศิริ. 2550 อุปสรรค ในการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้. ม.ป.ป.

[15]รุ่ง แก้วแดง. 2539. รีเอ็นจิเนียริงระบบ ราชการไทย ภาค 2. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มติชน.

[16]เริงฤทธิ์ กุศลกรรมบถ. 2551. ความ พร้อมในการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของ พนักงานการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย. ศิลปะศาสตร มหาบัณฑิต สาขาพัฒนาสังคม ,มหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์.

[17]วรภัทร ภูเจริญ. 2548 องค์การแห่งการ เรียนรู้ และการบริหารความรู้. กรุงเทพฯ: อริยชน จำกัด

[18]วันชัย มีชาติ. 2550. การบริหาร
องค์การ. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

[19]วิศิษฐ์ ชูวงศ์. 2540. แนวคิดเกี่ยวกับ
องค์การแห่งการเรียนรู้ สถาบันใหม่ หนังสือที่ระลึก
ประจำปี เล่มที่ 14. กรุงเทพฯ : สำนักงาน
คณะกรรมการข้าราชการพลเรือน.

[20]วิเชียร วิทญอุตม. 2547. พฤติกรรม
องค์การ. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร: บริษัท ซี
ระฟิล์ม และ โซเท็กซ์ จำกัด.

[21]วิทยากร เชียงกุล. 2543. อธิบายศัพท์
การบริหารจัดการสมัยใหม่. กรุงเทพมหานคร: สาย
ธาร.

[22]วีระวัฒน์ ปันนิตามัย. 2544. การพัฒนา
องค์การแห่งการเรียนรู้. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพ
มหานคร: สำนักพิมพ์เอ็กซ์เพอร์เน็ท.

[23]สมคิด บางโม. 2547. องค์การและการ
จัดการ. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร:
สำนักพิมพ์จูนพับลิชชิง.

[24]สมยศ นาวิก. 2543. การบริหารและ
พฤติกรรมองค์การ. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพ มหา
นคร: บริษัทสำนักพิมพ์บรรณกิจ 1991 จำกัด.

[25]สร้อยตระกูล อรรถมานะ. 2542.
พฤติกรรมองค์การ. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพ มหา
นคร: สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

[26]สุทธิพร ใจตรง. 2548. ความพร้อมของ
การพัฒนาสู่องค์การแห่งการเรียนรู้: ศึกษา
สำนักงานปลัดกระทรวงพลังงาน. รัฐ
ประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร
ทั่วไป,มหาวิทยาลัยบูรพา.

[27]สุทัศน์ พะสุรัมย์. 2548. สภาพแวดล้อม
และความต้องการองค์การแห่งการเรียนรู้ของ
พนักงานบริษัท กสท. ไทรคมนาคม จำกัด

(มหาชน). วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขา
เทคโนโลยีอุตสาหกรรม, มหาวิทยาลัยราชภัฏพระ
นคร.

[28]สุนันทา เลานันท์. 2541. การพัฒนา
องค์การ. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: ดี
ดีนิวส์โตร์.

[29]สุพรรณษา มงคลวิวัฒน์. 2551. ความ
คิดเห็นของบุคลากรกรมสุขภาพจิตต่อกระบวนการ
การจัดการความรู้สู่องค์การแห่งการเรียนรู้.
วิทยานิพนธ์สังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาบัณฑิต
สาขาการบริหารและนโยบายสวัสดิการสังคม,
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

[30]เสนาะ ดิยาวี. 2543. หลักการบริหาร.
กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

[31]อุทัย เลาหวิเชียร. 2542. การบริหาร
และพัฒนาองค์การ. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัย
สุโขทัยธรรมมาธิราช.

[32]อรุณ รักธรรม. 2532. การพัฒนา
องค์การ : แนวคิดและการประยุกต์ใช้ในระบบ
สังคมไทย. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์สำนัก
เลขานุการคณะรัฐมนตรี.

[33]American Society for Training &
Development. 2001. The ASTD awards 2001.
Alexandria, VA:ASTD.

[34]Bennis, Warren G. 1969.
Organizational Development : Its Nature, Origins
and Prospects. Mass: Addison-Wesley Publishing
Co.Ltd,

[35]DiBella, A. 1997. "Gearing Up to
Become a Learning Organization". Journal for
Quality & Participation 20 (3) : 12-15.

- [36]Dixon, N. 2000. Common Knowledge. MA : Harvard Business Review.
- [37]Garvin, DA. 1993. Building a Learning organization. Harvard Business Review, July-August, 73 (4):78-91.
- [38]Gerphart, M.A. Marsick, V.J., Van Buren, M.E. and Spirs, MS. 1996. Learning Organizations come a live. Training and Development 10 (December) : 12.
- [39]Litwin, G.H. and R.A. Stringer, Jr. 1968. Motivation and Organizational Climate. Boston:Division of Research, Graduate School of Business Administration, Havard University.
- [40]Marquardt,J. and Reynold, A. 1994. The Global Learning Organization. New York: Irwin.
- [41]Marquardt, M.J. 1996. Building the learning organization: A system approach to quantum improvement and global success. New York : McGraw-Hill.
- [42]Nelson, R.R., and Winter, S.G. 1982. An evolutionary theory of economic change. Belknap press of Harvard University Press : Cambridge, Mass.
- [43]Predler, M., J. Burgoyne & T. Boydell. 1991. The Learning Company Company: A Strategy for Sustainable Development. London : McGraw-Hill.
- [44]Ricard, Beckhard. 1969. Organization Development : Strategies and Models. Mass: Addison Wesley Publishing Co.Ltd,
- [45]Sally Sambrook & Jim Stewart. 2002. Factors influencing learning in European learning oriented organizations : issues for management. Journal of European Industrial Training : 209-219.
- [46]Senge P.M. 1990. The Fifth Company : The art and practice of the Learning organization. New York : Doubleday.
- [47]Watkins, K.E. & Marsick, V.J. 1993. Sculpting the Learning Organization : Lesson in the Art and Science of Sustemic Change. New York, N.Y. : Jossey-Bzss Inc.
- [48]Williem Selen. 2000. Knowledge management in resource-based competitive environments : a roadmap for building learning organization. Journal of Knowledge Management (Volume 4) : 346-353.
- [49]Yang, J. -t. 2007. “The Impact of Knowledge Sharing on Organizational Learning and Effectiveness”. Journal of Knowledge Management 11 (2): 83 – 90.
- [43]Reddy, W. and S. McCarthy. 2006. “Sharing Best Practice” .International Journal of Health Care Quality Assurance 19 (7): 594 – 598.

ความสัมพันธ์ระหว่างการพัฒนาคุณภาพบริการพยาบาลกับผลลัพธ์บริการพยาบาลตามการ
รับรู้ของผู้บริหารทางการพยาบาลระดับต้น โรงพยาบาลชุมชน
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประเทศไทย

Relationship between Quality Improvement of Nursing Services and Nursing
Services Outcomes perceived by Nursing Managers in Community
Hospitals, Northeast of Thailand.

พนารัตน์ ศาสนะสุพินธ์¹ วรณชนก จันทชุม²

¹ พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการพยาบาล คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

angpanarat@gmail.com.

² รองศาสตราจารย์ คณะพยาบาลศาสตร์ สาขาวิชาการบริหารการพยาบาล คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

wancha_p@kku.ac.th.

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสหสัมพันธ์เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างการพัฒนาคุณภาพบริการพยาบาลตามกระบวนการปรับปรุงคุณภาพบริการพยาบาลเพื่อความคุ้มค่า คุ่มทุนกับผลลัพธ์บริการพยาบาลตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง โดยศึกษาจากการรับรู้ของผู้บริหารทางการพยาบาลระดับต้น จำนวน 276 คน ในโรงพยาบาลชุมชน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ทำการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือการวิจัยเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพบริการพยาบาลเพื่อความคุ้มค่า คุ่มทุนและผลลัพธ์บริการพยาบาลเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 4 ระดับ ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญ 7 คน และหาความเชื่อมั่นโดยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคได้เท่ากับ 0.96 และ 0.94 ตามลำดับ ส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ได้รับแบบสอบถามที่สมบูรณ์คืน จำนวน 216 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 83.4 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

ผลการวิจัยพบว่าการพัฒนาคุณภาพบริการพยาบาลตามกระบวนการปรับปรุงคุณภาพบริการพยาบาลเพื่อความคุ้มค่า คุ่มทุน และผลลัพธ์บริการพยาบาลตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงโดยรวมอยู่ระดับดี และการพัฒนาคุณภาพบริการพยาบาลตามกระบวนการปรับปรุงคุณภาพบริการพยาบาลเพื่อความคุ้มค่า คุ่มทุน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลลัพธ์บริการพยาบาลตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับปานกลาง ($r = 0.34$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ: การปรับปรุงคุณภาพบริการพยาบาล ความคุ้มค่า คุ่มทุน ผลลัพธ์บริการพยาบาล
แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง

ABSTRACT

The purpose of this correlation research was to examine the relationship between quality improvement of nursing services for cost-effectiveness and nursing service outcomes according to sufficiency economy philosophy as perceived by nursing managers in Community Hospitals, Northeast Region. All of 276 nursing managers were included in this study by Multi-stage Sampling. A four-point scale of questionnaire was developed for this study to evaluate the quality improvement of nursing services for cost-effective and nursing service outcomes, and Cronbach's alpha coefficient for their reliabilities were 0.94 and 0.96, respectively. The content validity was approved by seven experts All questionnaires distributed by mail, 216 valid questionnaires were returned, yielding a response rate of 83.4%. The data were analyzed by using frequency, percentage, average, standard deviation and the correlation coefficient of Pearson.

The results showed that the overall of the quality improvement of nursing services for cost-effectiveness and nursing service outcomes according to sufficiency economy philosophy were at a high level and the quality improvement of nursing services for cost-effectiveness had a significant positive correlation at a moderate level with nursing service outcomes according to sufficiency economy philosophy ($r=0.34$, $p\text{-value} < .05$).

KEYWORD: Quality improvement of nursing service, Cost-effectiveness, Nursing service outcome, Sufficiency economy

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในสภาวะการณปัจจุบันที่มีข้อจำกัดของทรัพยากร การประเมินผลลัพธ์บริการพยาบาลจึงมีความ จำเป็นต้องประเมินการใช้ทรัพยากรให้คุ้มค่าและเกิด ประโยชน์สูงสุด สอดคล้องกับการปฏิรูประบบสุขภาพ ของประเทศไทย ที่ได้รื้อมนำปรัชญา “เศรษฐกิจ พอเพียง” มาประยุกต์ในการประเมินผลลัพธ์บริการ พยาบาลเพื่อกำหนดทิศทางในการพัฒนาคุณภาพ บริการพยาบาลโดยมุ่งเน้นผลลัพธ์บริการพยาบาลที่มี ความคุ้มค่า คุ้มทุน¹ ซึ่งผลลัพธ์ตามแนวคิดเศรษฐกิจ พอเพียง ความพอประมาณคือการใช้ค่าใช้จ่ายตาม ความเหมาะสม พอดี มีการใช้ทรัพยากรและเทคโนโลยี

ตามความจำเป็น เกิดประโยชน์สูงสุด ความมีเหตุผลคือ การให้บริการตามมาตรฐานการพยาบาลและการศุง ครรภ์ ให้การพยาบาลอย่างรอบคอบ ระมัดระวัง ไม่ ประมาท และการมีภูมิคุ้มกันคือการพัฒนาศักยภาพผู้ ให้บริการ ทั้งด้านความรู้ ความสามารถ ทักษะ และ ประสิทธิภาพอย่างต่อเนื่องทันสมัย ทันต่อการ เปลี่ยนแปลงทางด้านสุขภาพ สภาพแวดล้อมและสังคม² และในการบริหารจัดการเพื่อให้บรรลุผลลัพธ์บริการ พยาบาล พบว่ากระบวนการมีความสำคัญต่อผลลัพธ์ ถ้ามีการควบคุมกระบวนการดำเนินงานให้เป็นไปตาม แผนและให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพ บริการก็จะทำให้ได้ผลลัพธ์ได้³

กลุ่มการพยาบาล โรงพยาบาลชุมชนมีการพัฒนาคุณภาพบริการพยาบาลและประเมินคุณภาพบริการพยาบาลอย่างต่อเนื่องทั้งจากหน่วยงานภายนอกและหน่วยงานภายใน คุณภาพส่วนใหญ่อยู่ในระดับ 2 – 3 จาก 4 ระดับ ซึ่งในการพัฒนานั้นยังไม่มีแผนเกี่ยวกับการประเมินความคุ้มค่าและประสิทธิภาพของการใช้ทรัพยากรอย่างชัดเจนและเป็นระบบ¹ จากนโยบายหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า ที่จัดสรรงบประมาณจากสำนักงานประกันสุขภาพแห่งชาติ แบบเหมาจ่ายด้วยอัตรา 2,546.48 บาทต่อหัวประชากร และมีการกำหนดอัตราค่าบริการทางการแพทย์ตามจริง⁴ ผลการศึกษาที่ผ่านมาพบว่าต้นทุนบริการพยาบาลสูงกว่างบประมาณที่ได้รับจัดสรรจาก สปสช.^{5,6,7,8} ทำให้โรงพยาบาลภาครัฐทุกระดับเกิดภาวะขาดทุน⁹ นอกจากนี้การจัดสรรทรัพยากรจากส่วนกลาง บางอย่างไม่ตรงกับความต้องการและความจำเป็นของโรงพยาบาล ทำให้ประสิทธิภาพการใช้ทรัพยากรของโรงพยาบาลชุมชนต่ำกว่าโรงพยาบาลทั่วไปและโรงพยาบาลศูนย์¹⁰ ดังนั้นในการพัฒนาคุณภาพบริการพยาบาลของโรงพยาบาลจึงต้องคำนึงถึงความคุ้มค่า คุ้มทุนของการใช้ทรัพยากรด้วย

กระบวนการปรับปรุงคุณภาพบริการพยาบาลเพื่อ ความคุ้มค่า คุ้มทุนที่กำหนดโดยสำนักงานการพยาบาล เป็นกระบวนการที่ใช้พัฒนาคุณภาพบริการพยาบาลที่บุคลากรทางการแพทย์ต้องดำเนินการร่วมกันตามบทบาทหน้าที่ ประกอบด้วยขั้นตอน การกำหนดประเด็นสำคัญและขอบเขตการพัฒนา การประเมินต้นทุนบริการพยาบาลทั้งต้นทุนกิจกรรมพยาบาลและต้นทุนคุณภาพ การวิเคราะห์ปัญหาและสาเหตุ การพัฒนาและปรับปรุงกระบวนการ การสนับสนุนและควบคุมประสิทธิภาพการดำเนินการ การประเมิน ต้นทุน หลัง การ พัฒนา และการ เปรียบ เทียบ ประสิทธิภาพของบริการพยาบาล¹ อย่างไรก็ตามจากการศึกษาที่ผ่านมาพบว่า การใช้กระบวนการปรับปรุง

คุณภาพบริการพยาบาลยังดำเนินการไม่ครอบคลุมตามขั้นตอนดังกล่าว และการประเมินผลลัพธ์บริการพยาบาลที่ผ่านมา ส่วนใหญ่มุ่งเน้นการประเมินผลลัพธ์บริการพยาบาลที่เกิดกับผู้รับบริการและผู้ให้บริการ แต่การประเมินทางด้านการเงินหรือต้นทุนบริการพยาบาลยังมีน้อยมาก¹ ประกอบกับการศึกษาที่ผ่านมาในประเด็นดังกล่าวยังมีน้อย จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจศึกษาการพัฒนาคุณภาพบริการพยาบาลตามกระบวนการปรับปรุงคุณภาพบริการพยาบาลเพื่อความคุ้มค่า คุ้มทุนกับผลลัพธ์การบริการพยาบาลตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงว่ามีความสัมพันธ์กันหรือไม่ อย่างไร โดยศึกษาตามการรับรู้ของผู้บริหารทางการแพทย์ระดับต้น ซึ่งมีหน้าที่ในการพัฒนาคุณภาพบริการของหน่วยงาน เป็นผู้ที่เชื่อมโยงแผนงาน/นโยบาย จากผู้บริหารมาสู่ปฏิบัติ นำเสนอผลการดำเนินงานและปัญหาของผู้ปฏิบัติมาสู่คณะกรรมการบริหารของกลุ่มการพยาบาล และทำการศึกษาในระดับโรงพยาบาลชุมชน เนื่องจากการกระจายอัตราค่าเตียงพยาบาลมีการขาดแคลนมากที่สุด และมีรูปแบบการจัดสรรงบประมาณแบบเหมาจ่ายรายหัว และเป็นไปตามเกณฑ์ที่สำนักงานประกันสุขภาพแห่งชาติ (สปสช.) กำหนด ยกเว้นเขต 9 ได้แก่ จังหวัดนครราชสีมา สุรินทร์ บุรีรัมย์ และชัยภูมิ ที่เป็นเขตนำร่องในการจัดงบประมาณตามความเห็นชอบของคณะอนุกรรมการประกันสุขภาพเขต ทั้งนี้เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาคุณภาพบริการพยาบาลที่ก่อให้เกิดผลลัพธ์การบริการพยาบาลมีคุณภาพต่อไป

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาผลลัพธ์การบริการพยาบาลตามการรับรู้ของผู้บริหารการพยาบาลระดับต้นโรงพยาบาลชุมชน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

2.2 เพื่อศึกษาการพัฒนาคุณภาพบริการพยาบาลตามการรับรู้ของผู้บริหารการพยาบาลระดับต้น โรงพยาบาลชุมชน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

2.3 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการพัฒนาคุณภาพบริการพยาบาล กับผลลัพธ์การบริการพยาบาลตามการรับรู้ของผู้บริหารทางการพยาบาลระดับต้น โรงพยาบาลชุมชน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

3. กรอบแนวคิดการวิจัย

เป็นการหาความสัมพันธ์ระหว่างการพัฒนาคุณภาพบริการพยาบาลตามกระบวนการปรับปรุงคุณภาพบริการพยาบาลเพื่อความรู้คุณค่า คุณ้ทุน ที่กำหนดโดยสำนักการพยาบาล¹ ประกอบด้วย 1) การกำหนดประเด็นสำคัญและขอบเขตการพัฒนา 2) การประเมินต้นทุนบริการพยาบาล 3) การวิเคราะห์ปัญหาและสาเหตุ 4) การพัฒนาและการปรับปรุงกระบวนการ 5) การสนับสนุนและควบคุมประสิทธิภาพ 6) การประเมินต้นทุนหลังการพัฒนา 7) การเปรียบเทียบประสิทธิภาพของบริการพยาบาล กับผลลัพธ์บริการพยาบาลตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ประกอบด้วย 1) ความพอประมาณ 2) ความมีเหตุผล และ 3) การมีภูมิคุ้มกัน

4. วิธีดำเนินการวิจัย

4.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้เป็นพยาบาลวิชาชีพที่จบการศึกษาปริญญาตรีหรือสูงกว่า ดำรงตำแหน่งผู้บริหารทางการพยาบาลระดับต้น ตั้งแต่ 1 ปีขึ้นไปสังกัดกลุ่มการพยาบาล โรงพยาบาลชุมชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation : r) เท่ากับ .20¹¹ ระดับนัยสำคัญ .05 และค่าอำนาจการทดสอบ (Power of test) เท่ากับ .80 ได้ขนาดตัวอย่าง 197 คน

เพิ่มจำนวนกลุ่มตัวอย่างอีก 40 % เพื่อป้องกันการตอบกลับของแบบสอบถามน้อยกว่าที่กำหนด¹² รวมกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา 276 คน ทำการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Sampling) โดยมีการกำหนดสัดส่วน ร้อยละ 50 ตามขนาดของโรงพยาบาล คือ 10, 30, 60, 90 เพียง ยกเว้นขนาด 120 เพียง มี 3 แห่ง จึงกำหนดเป็นตัวอย่างทั้งหมด ทั้งหมด 90 แห่ง แล้วหาสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างตามขนาดของโรงพยาบาล 10, 30, 60, 90 และ 120 เพียง คือ 10, 166, 62, 31 และ 7 คน ตามลำดับ

4.2 เครื่องมือในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มี 3 ชุด ดังนี้

1) แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งผู้บริหาร การอบรมเกี่ยวกับการบริหาร และหน่วยงานที่ปฏิบัติงาน ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบเลือกตอบ

2) แบบสอบถามเกี่ยวกับผลลัพธ์บริการพยาบาลตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง จำนวน 39 ข้อ ลักษณะข้อคำถามเป็นมาตราส่วนประเมินค่า (Rating scale) 4 ระดับ ให้คะแนน 1-4 จากการรับรู้ว่ามีผลลัพธ์บริการพยาบาลในระดับที่ควรปรับปรุงถึงระดับดีมาก

3) แบบสอบถามเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพบริการพยาบาลตามกระบวนการปรับปรุงคุณภาพบริการพยาบาลเพื่อความรู้คุณค่า คุณ้ทุน ประกอบด้วย 2 ส่วน ส่วนที่ 1 จำนวน 39 ข้อ ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า 4 ระดับ ให้คะแนน 1-4 จากการรับรู้ว่ามีพฤติกรรมการพัฒนาคุณภาพบริการพยาบาลน้อยมากหรือไม่ได้ปฏิบัติเลย ถึงปฏิบัติเป็นประจำ/สม่ำเสมอ ส่วนที่ 2 เป็นคำถามปลายเปิดเกี่ยวกับปัญหาในการพัฒนาคุณภาพบริการพยาบาลแยกตามขั้นตอนของกระบวนการปรับปรุงคุณภาพบริการพยาบาลเพื่อความรู้คุณค่า คุณ้ทุน จำนวน 7 ข้อ

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ตรวจสอบความตรงเนื้อหา(Content validity) โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 7 ท่าน และหาความเที่ยงโดยการทดลองใช้เครื่องมือในกลุ่มผู้บริหารทางการแพทย์ระดับต้น โรงพยาบาลชุมชนในจังหวัดนครราชสีมาจำนวน 30 คน ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคของแบบสอบถามเกี่ยวกับผลลัพธ์บริการพยาบาลและการพัฒนาคุณภาพบริการพยาบาลเท่ากับ 0.94 และ 0.96 ตามลำดับ

4.3 การเก็บข้อมูล

ส่งแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่างทางไปรษณีย์ พร้อมเอกสารคำชี้แจง หนังสืออนุญาตด้านจริยธรรม แบบฟอร์มเข้าร่วมโครงการศึกษา วัตถุประสงค์ของงานวิจัย และวิธีการตอบแบบสอบถาม โดยขอรับคืนภายในระยะเวลา 2 สัปดาห์ ได้แบบสอบถามที่สมบูรณ์คืนจำนวน 216 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 83.40 ซึ่งมากกว่าขนาดตัวอย่างขั้นต่ำที่ได้คำนวณไว้

4.5 จริยธรรมการวิจัย

ผู้วิจัยเสนอโครงการวิจัยต่อคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์มหาวิทยาลัยขอนแก่น พร้อมทั้งชี้แจงการตอบแบบสอบถามโดยไม่ต้องระบุชื่อผู้ตอบแบบสอบถามในการส่งแบบสอบถามคืน การเก็บข้อมูลที่เป็นความลับ โดยไม่อ้างอิงถึงบุคคลใดๆ ในการวิเคราะห์และนำเสนอผลงานวิจัย สามารถปฏิเสธการตอบแบบสอบถามหรือหยุดตอบโดยไม่มีผลกระทบใดๆ ต่อการปฏิบัติงานของผู้ตอบแบบสอบถาม

4.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

1) วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป โดยการแจกแจงความถี่ และร้อยละ

2) วิเคราะห์การพัฒนาคุณภาพบริการพยาบาลและผลลัพธ์บริการพยาบาล โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)

3) วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการพัฒนาคุณภาพบริการพยาบาล เพื่อความคุ้มค่า คุ่มทุน กับผลลัพธ์บริการพยาบาลพยาบาลของกลุ่มการพยาบาล โดยหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson product moment correlation coefficient)

5.ผลการวิจัย

5.1 ข้อมูลทั่วไป

ผู้บริหารทางการแพทย์ระดับต้น เป็นเพศหญิง ร้อยละ 97.6 อายุเฉลี่ย 44.63 ปี มีตำแหน่งพยาบาลวิชาชีพชำนาญการ ร้อยละ 97.6 การศึกษาระดับปริญญาตรี ร้อยละ 74.9 ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งผู้บริหารทางการแพทย์ระดับต้น ระหว่าง 6 – 10 ปี ร้อยละ 31.4 เฉลี่ย 10.93 ปี ส่วนใหญ่เคยได้รับการอบรม/ศึกษาในสาขาบริหารการพยาบาล ร้อยละ 59.4 และปฏิบัติงานในแผนกผู้ป่วยใน ร้อยละ 31.9 และแผนกผู้ป่วยนอก ร้อยละ 14.5

5.2 การพัฒนาคุณภาพบริการพยาบาล

การพัฒนาคุณภาพบริการพยาบาลตามกระบวนการปรับปรุงคุณภาพบริการพยาบาลเพื่อความคุ้มค่า คุ่มทุนของโรงพยาบาลชุมชน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผู้บริหารทางการแพทย์ระดับต้นรับรู้โดยภาพรวมอยู่ในระดับดี เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าการพัฒนาคุณภาพบริการพยาบาลเกือบทุกขั้นตอนอยู่ในระดับดี ได้แก่ การกำหนดประเด็นสำคัญและขอบเขตการพัฒนา การประเมินต้นทุนบริการพยาบาล การวิเคราะห์ปัญหาและสาเหตุ การพัฒนาและการปรับปรุงกระบวนการ การสนับสนุนและควบคุมประสิทธิภาพ และการประเมินต้นทุนหลังการพัฒนา ยกเว้นการ

เปรียบเทียบประสิทธิภาพของบริการพยาบาลอยู่ระดับ
พอใช้ รายละเอียดดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับของ
การพัฒนาคุณภาพบริการพยาบาลเพื่อ ความคุ้มค่า คุ้มทุน
ตามการรับรู้ของผู้บริหารการพยาบาลระดับต้น

(n = 216 คน)

การพัฒนาคุณภาพบริการ พยาบาลเพื่อความคุ้มค่า คุ้มทุน	\bar{x}	SD	ระดับ
การกำหนดประเด็นที่สำคัญ และขอบเขตต้องปรับปรุง	3.23	0.59	ดี
การประเมินต้นทุนบริการ พยาบาล	2.50	0.74	ดี
การวิเคราะห์ปัญหาและสาเหตุ	3.11	0.59	ดี
การพัฒนาและปรับปรุง กระบวนการ	2.95	0.49	ดี
การสนับสนุนและควบคุม ประสิทธิภาพการดำเนินงาน	2.69	0.69	ดี
การประเมินต้นทุนการบริการ พยาบาลหลังการพัฒนา	2.59	0.67	ดี
การเปรียบเทียบประสิทธิภาพ ของการบริการพยาบาล	2.40	0.77	พอใช้
รวม	2.86	0.57	ดี

5.3 ผลลัพธ์บริการพยาบาล

ผลลัพธ์บริการพยาบาลตามแนวคิดเศรษฐกิจ
พอเพียงของโรงพยาบาลชุมชน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตามการรับรู้ของผู้บริหารทางการพยาบาล
ระดับต้น โดยรวมและรายด้านอยู่ระดับดี โดยด้านการ
มีภูมิคุ้มกันที่มีการพัฒนาศักยภาพผู้ให้บริการทั้งด้าน
ความรู้ ความสามารถ ทักษะ และประสบการณ์อย่าง
ต่อเนื่องทันสมัยและทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางด้าน
สุขภาพ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{x} = 3.18$, S.D. = 0.56)
รองลงมาคือ ความพอประมาณที่มีการใช้จ่ายตามความ
เหมาะสม พอดี ใช้ทรัพยากรและเทคโนโลยีตามความ

จำเป็น เกิดประโยชน์สูงสุด ($\bar{x} = 3.17$, S.D. = 0.9)
และควมมีเหตุผลที่ให้บริการตามมาตรฐานการ
พยาบาลและการผดุงครรภ์อย่างรอบคอบ ระมัดระวัง
และไม่ประมาท ($\bar{x} = 3.05$, S.D. = 0.49) รายละเอียด
ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของ
ผลลัพธ์บริการพยาบาลโรงพยาบาลชุมชน ภาค
ตะวันออกเฉียงเหนือ (n = 216 คน)

ผลลัพธ์บริการพยาบาล	\bar{x}	SD	ระดับ
การมีภูมิคุ้มกัน	3.18	0.56	ดี
ความพอประมาณ	3.17	0.49	ดี
ควมมีเหตุผล	3.05	0.49	ดี
รวม	3.21	0.52	ดี

5.3 ความสัมพันธ์ระหว่างการพัฒนาคุณภาพบริการ พยาบาลกับผลลัพธ์บริการพยาบาล

การ พัฒนา คุณ ภาพ บริการ พยาบาล ตาม
กระบวนการปรับปรุงคุณภาพบริการพยาบาลเพื่อความ
คุ้มค่า คุ้มทุน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลลัพธ์
บริการพยาบาล ตามการรับรู้ของผู้บริหารทางการ
พยาบาลระดับต้น ในโรงพยาบาลชุมชน ภาค
ตะวันออกเฉียงเหนือ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์
(Correlation : r) เท่ากับ 0.34 เท่ากับระดับปานกลางที่
ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

5.4 ปัญหาในการดำเนินการพัฒนาคุณภาพบริการ พยาบาลเพื่อความคุ้มค่า คุ้มทุน

จากข้อเสนอแนะที่ได้จากคำถามปลายเปิด สรุปได้
ดังนี้

- 1) การพัฒนาคุณภาพบริการพยาบาลเพื่อความ
คุ้มค่า คุ้มทุน ของสำนักงานพยาบาล ปี 2551 ยังเป็น
นโยบายแต่การสื่อสารสู่ผู้ปฏิบัติยังไม่ทั่วถึง

2) โรงพยาบาลส่วนใหญ่ยังดำเนินการพัฒนาบริการพยาบาลเพื่อความคุ้มค่า คุ่มทุนไม่ครอบคลุม บางโรงพยาบาลได้เริ่มดำเนินการแต่ไม่มีการประเมินผล เพราะยังไม่ชัดเจนในการดำเนินการตามกระบวนการ เนื่องจากผู้บริหารทางการแพทย์มีความรู้ ความเข้าใจในการดำเนินการพัฒนาคุณภาพบริการพยาบาลเพื่อความคุ้มค่า คุ่มทุน น้อยมาก

3) ผู้บริหารระดับต้น ระดับสูง ในระดับโรงพยาบาลชุมชนมีการมองการพัฒนาคุณภาพบริการตามตัวชี้วัดและเน้นผู้ใช้บริการเป็นหลัก ไม่ได้คำนึงถึงต้นทุนบริการพยาบาล และความคุ้มค่า คุ่มทุน

4) การพัฒนาคุณภาพบริการพยาบาลในหน่วยงานไม่มีกรอบที่ชัดเจนในการวัด/ประเมินผล ความคุ้มค่า คุ่มทุน เนื่องจากบริการพยาบาลเป็นบริการที่มีความซับซ้อนประเมินค่าเป็นตัวเลขได้ยาก และขาดการบันทึกการใช้ทรัพยากรที่เป็นปัจจุบัน

5) ผู้รับบริการมีจำนวนมาก ทำให้ไม่สามารถบริหารจัดการทรัพยากรได้อย่างเหมาะสม อัตรา กำลังของเจ้าหน้าที่ไม่เหมาะสมกับภาระงาน ทำให้บุคลากรขาดความตระหนักในการคิดถึงความคุ้มค่า คุ่มทุน

6. การอภิปรายผล

6.1 การพัฒนาคุณภาพบริการพยาบาลเพื่อความคุ้มค่า คุ่มทุน

การพัฒนาคุณภาพบริการพยาบาลโดยใช้กระบวนการปรับปรุงคุณภาพบริการพยาบาลเพื่อความคุ้มค่า คุ่มทุน โดยรวมอยู่ในระดับดี ทั้งนี้เนื่องจากโรงพยาบาลทุกแห่งมีการพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพบริการพยาบาลให้มีคุณภาพตามมาตรฐานอย่างต่อเนื่อง เกิดผลลัพธ์ที่ดีกว่าและดีที่สุดต่อผู้ใช้บริการภายใต้ข้อจำกัดของทรัพยากรและงบประมาณ ซึ่งกระบวนการปรับปรุงคุณภาพเพื่อความคุ้มค่า คุ่มทุนเป็นกระบวนการหนึ่งที่ใช้ในการพัฒนาคุณภาพบริการพยาบาลให้เกิดผลลัพธ์ที่ดีขึ้นต่อทั้งผู้ใช้บริการและใช้

ทรัพยากรที่มีอย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์มากที่สุด ลดค่าใช้จ่ายในการให้บริการพยาบาล ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ อัมพร คงจิระ¹³ ที่ใช้การจัดการดูแลผู้ป่วยที่มีผลลัพธ์มาพัฒนาคุณภาพบริการพยาบาลที่สามารถลดต้นทุนบริการพยาบาลได้ อย่างไรก็ตาม การพัฒนาคุณภาพบริการพยาบาลเพื่อความคุ้มค่า คุ่มทุนในโรงพยาบาลชุมชนยังจำเป็นต้องมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องต่อไปในทุกขั้นตอน โดยเฉพาะการเปรียบเทียบประสิทธิภาพของบริการพยาบาล การประเมินต้นทุนบริการพยาบาล การวิเคราะห์ปัญหาและสาเหตุ การพัฒนาและปรับปรุงกระบวนการ การสนับสนุนและควบคุมประสิทธิภาพการดำเนินงาน การประเมินต้นทุนการบริการพยาบาลหลังการพัฒนา ซึ่งมีคะแนนเฉลี่ยค่อนข้างต่ำ สอดคล้องกับข้อเสนอแนะที่ได้จากคำถามปลายเปิดที่พบว่า ผู้บริหารระดับต้นและระดับสูง ในระดับโรงพยาบาลชุมชนมองการพัฒนาคุณภาพบริการตามตัวชี้วัดและเน้นผู้ใช้บริการเป็นหลัก ไม่ได้คำนึงถึงต้นทุนบริการพยาบาล และความคุ้มค่า คุ่มทุน การพัฒนาคุณภาพบริการพยาบาลในหน่วยงานยังไม่มีกรอบที่ชัดเจนในการวัด/ประเมินผลความคุ้มค่า คุ่มทุน เนื่องจากบริการพยาบาลเป็นบริการที่มีความซับซ้อนประเมินค่าเป็นตัวเลขได้ยาก การนำเอากระบวนการปรับปรุงคุณภาพบริการพยาบาลเพื่อคุ้มค่า คุ่มทุนไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพบริการพยาบาลยังไม่ครอบคลุมทุกขั้นตอน บางโรงพยาบาลนำไปใช้แต่ก็ยังไม่มีการประเมินผลกระบวนการดังกล่าวมีการจัดทำเป็นนโยบาย แต่การสื่อสารถึงผู้ปฏิบัตินั้นยังมีน้อย รวมทั้งผู้บริหารทางการแพทย์มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้กระบวนการดังกล่าวน้อยมาก การนำไปใช้ไม่มีแนวทางหรือกรอบที่ชัดเจน ทำให้การแก้ปัญหาบางอย่างไม่มีความคุ้มค่า คุ่มทุน

6.2 ผลลัพธ์บริการพยาบาลตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง

ผลลัพธ์บริการพยาบาลตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง โดยรวมอยู่ระดับดี แสดงว่า ทุกโรงพยาบาลมีการพัฒนาความรู้ ความสามารถและทักษะในการให้บริการพยาบาลของบุคลากรทางการพยาบาลอย่างต่อเนื่อง ทันทต่อการเปลี่ยนแปลงของสุขภาพภาวะสภาพแวดล้อม เศรษฐกิจและสังคม รวมทั้งการก้าวเป็นตัวอย่างที่ดีในการดูแลสุขภาพ การดูแลสุขภาพมีค่าใช้จ่ายที่เหมาะสมพอดี การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์ ใช้เทคโนโลยีทางการแพทย์อย่างเหมาะสม ผู้ใช้บริการและญาติมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ สอดคล้องกับการศึกษาที่ผ่านมาที่พบว่าการปฏิบัติการพยาบาลตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านความพอประมาณของนักศึกษาพยาบาลที่ใช้กระบวนการจัดการความรู้สูงกว่านักศึกษาพยาบาลที่ได้รับการสอนตามปกติ¹⁴ อย่างไรก็ตาม พบว่าความมีเหตุผลที่ให้บริการตามมาตรฐานการพยาบาลยังน้อยกว่าด้านอื่นๆ ซึ่งต้องมีการพัฒนาและปรับปรุงการปฏิบัติการพยาบาลให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของจรรยา น้อย่าง¹⁵ ที่พบว่าพยาบาลวิชาชีพมีการใช้กระบวนการพยาบาลน้อย เนื่องจากไม่มีการกำหนดเป็นลายลักษณ์อักษร และไม่มียุทธศาสตร์การนำกระบวนการพยาบาลไปใช้ของแต่ละหน่วยงานที่ชัดเจน ซึ่งการนำกระบวนการพยาบาลไปใช้ให้ประสบผลสำเร็จนั้น ต้องมีการเตรียมบุคลากรทางการพยาบาลให้มีความรู้ ความสามารถและทักษะในการให้บริการพยาบาล รวมทั้งสร้างความตระหนักในการพัฒนาคุณภาพบริการพยาบาล สอดคล้องกับการศึกษาของสมล สายสุนใจ¹⁶ ที่พบว่าผลลัพธ์ทางการพยาบาลที่ให้แก่ผู้ใช้นั้นขึ้นอยู่กับพลังอำนาจและความพึงพอใจของผู้ใช้บริการ

6.3 ความสัมพันธ์ระหว่างการพัฒนาคุณภาพบริการพยาบาลกับผลลัพธ์บริการพยาบาลตามการรับรู้ของผู้บริหารทางการพยาบาลระดับต้น โรงพยาบาลชุมชน ภาคตะวันออก

เฉียงเหนือ

การพัฒนาคุณภาพบริการพยาบาลเพื่อความคุ้มค่า คุ่มทุน มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลางกับผลลัพธ์บริการพยาบาล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงให้เห็นว่าองค์กรใดที่มีการใช้กระบวนการปรับปรุงคุณภาพบริการพยาบาลเพื่อความคุ้มค่า คุ่มทุนมาก ย่อมก่อให้เกิดผลลัพธ์บริการพยาบาลมากด้วย สอดคล้องกับการศึกษาในอดีตที่พบว่าการบริหารจัดการเพื่อให้บรรลุผลลัพธ์บริการพยาบาล กระบวนการมีความสำคัญต่อผลลัพธ์ ถ้ามีการควบคุมกระบวนการดำเนินงานให้เป็นไปตามแผนก็จะทำให้ได้ผลลัพธ์ตามเป้าหมาย³ อย่างไรก็ตามความสัมพันธ์ที่ได้ยังอยู่ในระดับปานกลาง แสดงว่ายังมีปัจจัยอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับผลลัพธ์บริการพยาบาล เช่น การพัฒนาคุณภาพบริการพยาบาลต้องมีการพัฒนาบุคลากรด้วย จึงจะทำให้การพัฒนาบรรลุผลลัพธ์ตามเป้าหมาย ดังการศึกษาของ นุสรุา อาจณรงค์¹⁷ ที่พบว่าปัจจัยเอื้อที่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพบริการพยาบาลคือ เอกสารหรือคู่มือเกี่ยวกับคุณภาพบริการพยาบาล การฝึกอบรมที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพบริการพยาบาล การจัดระบบบริหารจัดการในหน่วยงานการพยาบาลและทักษะการให้การพยาบาลตามกระบวนการพยาบาล และการศึกษาของสมล สายสุนใจ¹⁶ ที่พบว่าการสร้างเสริมพลังอำนาจและความพึงพอใจผู้ให้บริการเป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับผลลัพธ์บริการพยาบาล เป็นต้น

7. ข้อเสนอแนะ

ในการปรับปรุงคุณภาพบริการพยาบาลเพื่อความคุ้มค่า คุ่มทุนตามกระบวนการที่กำหนดโดยสำนักการ

พยาบาล ก่อนนำไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพบริการ
 พยาบาล ผู้บริหารทางการพยาบาลทุกระดับควรมี
 การศึกษาให้เกิดความเข้าใจในกระบวนการ กำหนด
 กิจกรรมการปฏิบัติงานให้เป็นแนวทางเดียวกัน และ
 ประยุกต์ใช้กระบวนการในแต่ละขั้นตอนให้เหมาะสม
 กับบริบทของโรงพยาบาล พร้อมทั้งประชุมชี้แจงให้ผู้
 ปฏิบัติการพยาบาลได้เกิดความตระหนักและเข้าใจการ
 ดำเนินการพัฒนาคุณภาพบริการพยาบาลเพื่อความ
 คุ่มค่า คุ่มทุน

8. กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยครั้งนี้ขอขอบพระคุณ ผู้บริหารการ
 พยาบาลระดับต้น โรงพยาบาลชุมชนในภาค
 ตะวันออกเฉียงเหนือที่ให้ความร่วมมือในการตอบ
 แบบสอบถาม คณาจารย์สาขาวิชาการบริหารการ
 พยาบาล คณะพยาบาลศาสตร์มหาวิทยาลัย
 ขอนแก่น ที่ให้ความรู้ และคำแนะนำในการทำวิจัย
 ครั้งนี้ และขอขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญที่ให้คำชี้แนะ
 และตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

9. เอกสารอ้างอิง

- [1] สำนักงานการพยาบาล, 2551. การพัฒนาคุณภาพ
 บริการพยาบาลเพื่อความคุ้มค่า คุ่มทุน. พิมพ์
 ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : สามเจริญพานิชย์.
- [2] สำนักงานการพยาบาล, 2551. ยุทธศาสตร์บริการ
 พยาบาลระดับประเทศ พ.ศ. 2551 – 2555.
 พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : บริษัท สามเจริญ
 พานิชย์ (กรุงเทพ) จำกัด.
- [3] นิตยา ศรีญาณลักษณ์, 2545. การบริหารการ
 พยาบาล. กรุงเทพฯ : ประชุมช่าง.

- [4] สำนักงานประกันสุขภาพแห่งชาติ, 2554.
 คู่มือบริหารงบกองทุนหลักประกันสุขภาพ
 แห่งชาติ. กรุงเทพฯ : ศรีเมืองการพิมพ์.
- [5] อัญชติ เกษสาคร, 2546. การวิเคราะห์ต้นทุน
 กิจกรรมพยาบาล ตามการจำแนกประเภท
 ผู้ป่วย : กรณีศึกษาหอผู้ป่วยอายุรกรรม
 โรงพยาบาลสวรรค์ประชารักษ์. วิทยานิพนธ์
 ปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต.
 กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- [6] วราภรณ์ ภัทรมงคลเขตต์, 2549. ต้นทุน
 กิจกรรมการพยาบาลของหอผู้ป่วยอายุรกรรม ใน
 หอผู้ป่วยหญิง โรงพยาบาลแม่จัน จังหวัด
 เชียงราย. การศึกษาอิสระปริญญาพยาบาลศา
 สตรมหาบัณฑิต. เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัย
 เชียงใหม่.
- [7] ลักขมี ศศิฉาย. 2549. ต้นทุนกิจกรรมการ
 พยาบาลในหอผู้ป่วยพักฟื้น โรงพยาบาล
 มหาราชนคร เชียงใหม่. การศึกษาอิสระ
 ปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต. เชียงใหม่
 : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- [8] วาสนา ธรรมโชติ, 2549. ต้นทุนกิจกรรมการ
 พยาบาลในหอผู้ป่วยพิเศษ โรงพยาบาลพะเยา.
 การศึกษาอิสระปริญญาพยาบาลศาสตรมหา
 บัณฑิต. เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- [9] ธนวัฒน์ เพ็ชรล่อเหลียน, 2553. รพ.สังกัด
 สธ. ขาดทุนยับ-โคมา11.04%เจอพิษ"บัตร
 ทอง URL: <http://www.jpkenenterprise.com>;
- [10] ดิเรก ปัทมสิริวัฒน์ และคณะ, 2551.
 ประสิทธิภาพและต้นทุนของสถานพยาบาลใน
 สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข.

สำนักงานเพื่อการวิจัยเพื่อการพัฒนา
หลักประกัน สุขภาพ.

[11] Polit DF, Hungler BP, 1991. **Nursing Research : principle and methods 4th edition.** Philadelphai : J.B. Lippincort.

[12] วรณชนก จันทชุม, 2545. การวิจัยทางการ
พยาบาล : การเลือกตัวอย่างและการกำหนด
ขนาดตัวอย่าง. ภาควิชาการศึกษาวิจัยและ
บริหารการพยาบาล คณะพยาบาลศาสตร์
มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

[13] อัมพร คงจิระ, 2549. ผลการใช้รูปแบบการ
จัดการดูแลผู้ป่วยในระยะคลอดที่มุ่งผลลัพธ์
ทางการ พยาบาล ของพยาบาลวิชาชีพ ต่อ
ต้นทุน-ประสิทธิผลของบริการพยาบาล.
วิทยานิพนธ์ปริญญาพยาบาลศาสตร
มหาบัณฑิต . กรุงเทพฯ : วิทยาลัยเซนต์
หลุยส์.

[14] อุบล สุทธิเนียม, จิราภรณ์ จันทร์อาร์กย์, มาท
รา เกศแก้วกมล, สุนิภา ชินวุฒิ และจิตสมร
วุฒิพงษ์, 2553. ผลการใช้กระบวนการจัดการ
ความรู้ต่อการปฏิบัติการพยาบาลตามแนว
ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในวิชาปฏิบัติ
หลักการและเทคนิคการพยาบาล. ชลบุรี :
วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ชลบุรี.

[15] จรรยา น้อยอ่าง, 2543. การใช้กระบวนการ
พยาบาลของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาล
เสนา. วิทยานิพนธ์ปริญญาพยาบาลศาสตรม
หาบัณฑิต. ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา.

[16] สุมล สายอ่อนใจ, 2550. ความสัมพันธ์
ระหว่างการเสริมสร้างพลังอำนาจกับความพึง
พอใจและผลลัพธ์ทางการพยาบาลตามการ

รับรู้ของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลชุมชน.
วิทยานิพนธ์พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต.
กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

[17] นุสรุ อาจณรงค์, 2542. ความสัมพันธ์
ระหว่างปัจจัยคัดสรรกับคุณภาพบริการ
พยาบาลในโรงพยาบาลชุมชน. วิทยานิพนธ์
ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต(สาธารณสุข
ศาสตร์). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยมหิดล.

การบริโภคอาหารไทยของนักท่องเที่ยวต่างชาติ:ความเห็นผู้ประกอบการ

Thai Food Dining of Foreign Tourists :Restaurateurs' Opinion

จันทร์จิรา ฉัตรวานิช

อาจารย์คณะศิลปศาสตร์, มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ, *janjaoka_ae@hotmail.com*

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารายการอาหารไทยที่นักท่องเที่ยวต่างชาตินิยมเลือกรับประทาน โดยศึกษารายการอาหาร 5 ประเภท คือ ประเภทต้มหรือแกง ประเภทผัด ประเภททอด ประเภทยำหรือลาบ ประเภทของว่าง โดยศึกษาจากกลุ่มเป้าหมายที่เป็นผู้ให้ข้อมูลในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้คือผู้ประกอบการธุรกิจภัตตาคารและร้านอาหารในเขตเมืองพัทยา จำนวน 100 ร้าน โดยการสุ่มอย่างง่าย โดยใช้แบบสอบถามที่มีลักษณะเป็นข้อคำถามแบบปลายเปิด

ผลการศึกษา พบว่า นักท่องเที่ยวต่างชาติส่วนใหญ่ชอบรับประทาน 1) ต้มยำกุ้ง 2) ผัดไทย 3) ปอเปี๊ยะทอด 4) ส้มตำ 5) หมูสับเต้า

คำสำคัญ: อาหารไทย

ABSTRACT

The objective of this research was to study Thai food consumption of foreigner travelers . Questionnaires were employed to 100 Thai food restaurant entrepreneurship selected by convenient sampling.

The results of the study revealed that Thai food consumption of foreigner travelers were: 1) Tom yam Kung or Spicy Shrimp Soup 2) Pad Thai 3) Por Pia Tord or Fried Spring Roll 4) Som Tam or Spicy Papaya Salad 5) Moo Sa-Te or Grilled Pork Sticks with Turmeric.

KEY WORDS : Thai Food

1. บทนำ

อาหารเป็นปัจจัยสำคัญในการดำรงชีวิตมนุษย์ทุกคนจึงจำเป็นต้องบริโภคอาหารเพื่อให้ร่างกายแข็งแรงเจริญเติบโตสมวัย การบริโภคอาหารให้ได้สารอาหารครบถ้วน ควรรับประทานอาหารให้ครบ 5 หมู่ ซึ่งได้แก่ โปรตีน คาร์โบไฮเดรต ไขมัน วิตามิน เกลือแร่ เพื่อให้ร่างกายคงความสมดุล มีสุขภาพดีปราศจากโรคภัย ประเทศไทยมีอาหารให้เลือกกินมากมายหลายชนิด ไม่ว่าจะเป็น อาหารประเภทเปรี้ยว หวาน มัน เค็ม ฯ (รัตนางามจันทิก, 2547) เนื่องจากประเทศไทยมีความอุดมสมบูรณ์ในทรัพยากรธรรมชาติจนได้รับการขนานนามว่าเป็นอู่ข้าวอู่น้ำของโลก ซึ่งอาหารถือได้ว่าเป็นเอกลักษณ์ของชาติไทยได้รับการยอมรับจากชาวต่างชาติเป็นอย่างยิ่ง โดยเฉพาะนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในประเทศไทยล้วนแล้วแต่ต้องการรับประทานอาหารไทยจึงจะได้อรรถไคลมาเที่ยวเมืองไทย

การศึกษาพฤติกรรมกรรมการบริโภคอาหารไทยของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ จะทำให้ทราบข้อมูลการบริโภคอาหารไทยของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติเพื่อเป็นแนวทางการวางแผนพัฒนาและส่งเสริมคุณภาพอาหารของร้านอาหารให้สอดคล้องกับรสนิยมกลุ่มนักท่องเที่ยวซึ่งเป็นกลุ่มลูกค้าหลักของร้านอาหารในสถานที่ท่องเที่ยว และเป็นแนวทางการวางแผนการประชาสัมพันธ์และส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงรุกให้แก่องค์กรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมภาพลักษณ์การท่องเที่ยวของประเทศไทย

จากความสำคัญดังกล่าว ผู้ศึกษาจึงทำการศึกษาพฤติกรรมกรรมการบริโภคอาหารไทยของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ โดยศึกษาความคิดเห็นของผู้ประกอบการธุรกิจภัตตาคารและร้านอาหาร

ในเขตเมืองพัทยา เพื่อนำข้อมูลมาสะท้อนเป็นแนวทางให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมอุตสาหกรรมอาหารไทยวางแผนการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพของการบริการอาหารให้สอดคล้องกับความต้องการของนักท่องเที่ยวต่อไป นอกจากนี้ยังสามารถนำไปเป็นแนวทางให้กับผู้ประกอบการ อาจารย์ หรือนักวิชาการ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อหาแนวทางป้องกันและแก้ไขปัญหาการเที่ยวสถานบันเทิงของวัยรุ่น ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อตัววัยรุ่นและสังคมต่อไป

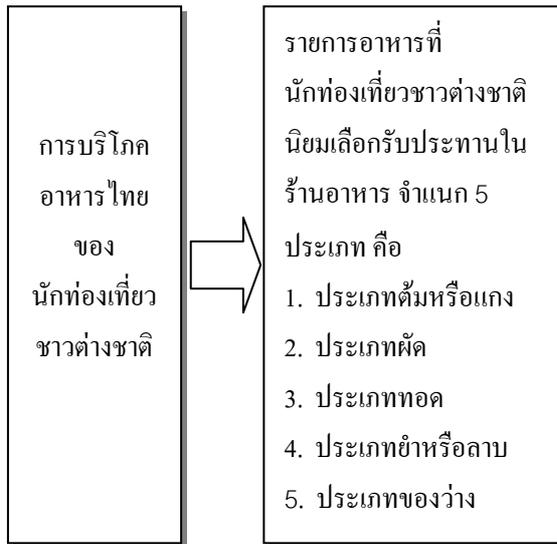
2. วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษารายการอาหารไทยที่นักท่องเที่ยวชาวต่างชาตินิยมเลือกรับประทาน

3. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้ทราบข้อมูลพฤติกรรมกรรมการบริโภคอาหารไทยของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติเพื่อเป็นแนวทางการวางแผนพัฒนาและส่งเสริมคุณภาพอาหารของร้านอาหารให้สอดคล้องกับรสนิยมกลุ่มนักท่องเที่ยวซึ่งเป็นกลุ่มลูกค้าหลักของร้านอาหารในสถานที่ท่องเที่ยว
2. เป็นแนวทางในการวางแผนการประชาสัมพันธ์และส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงรุกให้แก่องค์กรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมภาพลักษณ์การท่องเที่ยวของประเทศไทย

4. กรอบแนวคิดการวิจัย

5. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมการบริโภค

พฤติกรรมผู้บริโภค หมายถึง การกระทำใด ๆ ของผู้บริโภคที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการเลือกสรร การซื้อ การใช้สินค้าและบริการ รวมทั้งกระบวนการตัดสินใจ ซึ่งเป็นตัวนำหรือกำหนดการกระทำดังกล่าว เพื่อตอบสนอง ความจำเป็นและความต้องการของผู้บริโภคให้ได้รับความพอใจ (ดารา ทิปะปาล, 2542)

ดังนั้น ผู้บริโภคจึงเป็นหัวใจสำคัญของพฤติกรรมผู้บริโภคเมื่อเราเข้าใจผู้บริโภคแต่ละคนในแง่ของความ ต้องการที่อยากได้ กระบวนการทางความคิด ความประทับใจ ปัญหาและการกระทำ เรา ก็จะเข้าใจถึงพฤติกรรมผู้บริโภค

นอกจากนั้น จากความหมายของผู้บริโภค ยังแสดงให้เห็นว่าบุคคลต้องเกี่ยวข้องกับกระบวนการบริโภค ซึ่งประกอบด้วยกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง 3 ประการ คือ

1) กำหนดความต้องการของบุคคลหรือของกลุ่ม

2) แสวงหาและซื้อผลิตภัณฑ์

3) ใช้ผลิตภัณฑ์นั้นเพื่อผลประโยชน์ที่ต้องการจากผลิตภัณฑ์

จากประเด็นทั้งสามที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่า กระบวนการการบริโภคสามารถเกี่ยวข้องกับบุคคลหลายคน ที่แตกต่างกันได้ในเวลาเดียวกัน (ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ, 2541:107)

2. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการบริโภคอาหาร

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการบริโภคอาหารสรุปได้ดังนี้ (ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ, 2541:130)

2.1 สิ่งแวดล้อม สิ่งแวดล้อมมีอิทธิพลอย่างมากต่อชนิดของพืชพันธุ์หรือสัตว์ต่างๆในท้องถิ่นๆ ซึ่งมีผลต่ออาหารของมนุษย์ในบริเวณนั้นด้วย มนุษย์ตั้งแต่อดีตจะบริโภคพืชหรือสัตว์ที่หาได้ง่ายหรือมีอยู่ในท้องถิ่นนั้นเป็นอาหาร (food availability) เช่น เดิมชาวเอสกิโมไม่สามารถเพาะปลูกได้เพราะอากาศหนาวจัดและไม่มีพื้นที่สำหรับปลูกพืชมาก จึงต้องบริโภคเนื้อสัตว์เป็นหลัก เช่น เนื้อหมีขั้วโลก แมวน้ำ ปลา ฯลฯ แต่ในปัจจุบันชาวเอสกิโมมีอาหารที่ผลิตมาจากที่ต่าง ๆ ทำให้พฤติกรรมการบริโภคเปลี่ยนแปลงไป มีการบริโภคอาหารชนิดต่าง ๆ มากขึ้นตามชนิดของอาหารที่มีขายในท้องตลาด ชาวเอเชียเดิมนิยมบริโภคข้าวเพราะสามารถปลูกได้เจริญงอกงามในเขตร้อนขณะที่คนในประเทศแถบหนาวบริโภคขนมปังทำจากข้าวไรย์หรือข้าวสาลี เพราะเป็นธัญพืชที่เจริญได้ในสภาวะอากาศที่อบอุ่นหรือหนาว เป็นต้น แต่ในปัจจุบันการค้าระหว่างประเทศและการคมนาคมที่สะดวกรวดเร็ว การแนะนำ

วิธีการหุงข้าว มีหม้อหุงข้าวไฟฟ้า หรือมีอาหารสำเร็จรูปทำจากข้าวขายอยู่ทั่วไป มีการเผยแพร่วิธีการบริโภคและคุณประโยชน์ ทำให้ประชาชนในซีกโลกตะวันตกบริโภคข้าวมากขึ้น แต่กลับกันคือ ขนมปังและขนมอบต่างๆ ก็ได้รับความนิยมบริโภคในหมู่คนเอเชียเช่นกัน จะเห็นได้ว่ามนุษย์ในปัจจุบันสามารถปรับตัวบริโภคผลิตภัณฑ์อาหารใหม่ๆ ได้ง่ายขึ้นกว่าในอดีต อุตสาหกรรมแปรรูปอาหารมีบทบาทสำคัญที่ทำให้มีผลิตภัณฑ์อาหารกระจายไปยังชุมชนต่างๆ ได้ แม้ว่าชุมชนนั้นไม่สามารถผลิตอาหารนั้นได้ โรคภัยไข้เจ็บบางชนิดมากขึ้น เช่น โรคอ้วน ไ้ไขมันสูงในเลือด เบาหวาน มะเร็ง ดังนั้นในปัจจุบันจึงกลับมารณรงค์ให้มีการบริโภคข้าวกล้องแทนข้าวขาวมากขึ้น เพราะมีประโยชน์ต่อสุขภาพ ให้คาร์โบไฮเดรต วิตามิน เกลือแร่และใยอาหาร การวางตลาดผลิตภัณฑ์อาหารจึงควรศึกษาความต้องการและเสถียรภาพของกลุ่มเป้าหมาย เพื่อผลิตอาหารตรงความต้องการ และกำหนดราคาได้อย่างเหมาะสม

2.2 ปัจจัยด้านวัฒนธรรม (Cultural Factor) เป็นสัญลักษณ์และสิ่งที่มีมนุษย์สร้างขึ้น โดยเป็นที่ยอมรับจากรุ่นหนึ่งไปสู่รุ่นหนึ่ง โดยเป็นตัวกำหนดและควบคุมพฤติกรรมของมนุษย์ ในสังคมหนึ่ง วัฒนธรรมเป็นสิ่งกำหนดความต้องการและพฤติกรรมของบุคคล ซึ่งนักการตลาดต้องคำนึงถึงเปลี่ยนแปลงของวัฒนธรรม และนำลักษณะการเปลี่ยนแปลงเหล่านั้นไปใช้กำหนดโปรแกรมการตลาด

2.3 การได้รับความรู้ด้านโภชนาการ การที่มีการเผยแพร่ความรู้และข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวกับอาหารและโภชนาการในสื่อต่างๆ เช่น วิทยุ โทรทัศน์ สิ่งพิมพ์ ทำให้ได้รับความสนใจและอาจทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมบริโภคได้ โดยเฉพาะถ้าได้มีการปลูกฝังความรู้ที่

ถูกต้องตั้งแต่วัยเด็ก อาจทำให้เกิดเป็นนิสัยที่จะบริโภคอาหารที่มีประโยชน์ต่อร่างกายตลอดชีวิตได้ แต่ปัญหาในปัจจุบันนี้คือ ผู้บริโภคได้รับข้อมูลเกี่ยวกับอาหารและโภชนาการที่อาจไม่ถูกต้องหรือมีความคลาดเคลื่อน เนื่องจากยังมีช่องว่างระหว่างนักวิทยาศาสตร์ แพทย์ นักโภชนาการหรือนักสาธารณสุข กับผู้ผลิตสื่อต่างๆ ที่เข้าถึงประชาชนทั่วไป ทำให้ไม่สามารถส่งต่อความรู้หรือผลงานวิจัยที่มีประโยชน์ซึ่งมีข้อมูลที่ยากหรือซับซ้อนไปสู่ผู้บริโภคได้ ดังนั้นถ้าผู้ผลิตอาหารสามารถให้ข้อมูลที่ถูกต้องและเป็นประโยชน์ต่อผู้บริโภคแต่เข้าใจได้ง่าย เช่น การทำแผ่นพับ การโฆษณาประชาสัมพันธ์ด้วยสื่อต่างๆ จะเป็นจุดขายที่ดีของผลิตภัณฑ์ได้ เนื่องจากผู้บริโภคในปัจจุบันต้องการความรู้หรือข้อมูลที่ถูกต้องเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของอาหารต่อสุขภาพ ต้องการบริโภคอาหารที่ปลอดภัยและมีประโยชน์ต่อสุขภาพ

2.4 ปัจจัยด้านสังคม (Social Factors)

เป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องในชีวิตประจำวัน และมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมผู้บริโภค ลักษณะทางสังคมประกอบด้วยกลุ่มอ้างอิง ครอบครัว บทบาทและสถานะของผู้ซื้อ

2.4.1 กลุ่มอ้างอิง (Reference Groups) เป็นกลุ่มที่บุคคลเข้าไปเกี่ยวข้อง กลุ่มนี้มีอิทธิพลต่อทัศนคติ ความคิดเห็น และค่านิยมของบุคคลในกลุ่มอ้างอิง กลุ่มอ้างอิงแบ่งออกเป็น 2 ระดับ คือ กลุ่มปฐมภูมิ (Primary Groups) ได้แก่ ครอบครัว เพื่อนสนิท กลุ่มทุติยภูมิ (Secondary Groups) ได้แก่กลุ่มบุคคลชั้นน่านในสังคม

2.4.2 ครอบครัว (Family) บุคคลในครอบครัวถือว่ามีอิทธิพลมากที่สุดต่อทัศนคติ ความคิดเห็นและค่านิยมของบุคคล สิ่งเหล่านี้มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมผู้บริโภคของครอบครัว เช่น

การขายสินค้าอุปโภคจะต้องคำนึงถึงลักษณะการบริโภคของครอบครัวคนไทย จีน ญี่ปุ่น ซึ่งมีลักษณะที่แตกต่างกัน

2.4.3 บทบาทและสถานะ (Roles and Statuses) บุคคลที่จะเกี่ยวข้องกับหลายกลุ่ม เช่น ครอบครัว กลุ่มอ้างอิง และสถาบันต่าง ๆ บุคคลจะมีบทบาทและสถานะที่ต่างกันในแต่ละกลุ่ม เช่น ในการเสนอขายรถยนต์ ของครอบครัวหนึ่งจะต้องวิเคราะห์ ว่าใครมีบทบาทเป็นผู้คิดริเริ่ม ผู้ตัดสินใจ ผู้มีอิทธิพล ผู้ซื้อ และผู้ใช้

2.5 ปัจจัยส่วนบุคคล (Personal Factors) การตัดสินใจของผู้ซื้อได้รับอิทธิพลจากลักษณะส่วนบุคคลของคนทางสังคมด้านสังคมต่างๆ ได้แก่ อายุ ขั้นตอนวัฏจักรชีวิตครอบครัว อาชีพ โอกาสทางเศรษฐกิจ การศึกษา รูปแบบการดำรงชีวิต บุคลิกภาพ และแนวความคิดส่วนบุคคลดังนี้

2.5.1 อายุ (Age) อายุที่ต่างกันมีความต้องการผลิตภัณฑ์ที่ต่างกัน การแบ่งกลุ่มผู้บริโภคตามอายุ ประกอบด้วย ต่ำกว่า 6 ปี, 6-11 ปี, 12-19 ปี เช่น กลุ่มวัยรุ่น

2.5.2 วงจรชีวิตครอบครัว (Family Life Cycle Stage) เป็นขั้นตอนการดำรงชีวิต ของบุคคลในลักษณะของครอบครัว การดำรงชีวิตในแต่ละขั้นตอนเป็นสิ่งที่มอิทธิพลต่อความต้องการ ทศนคติ และค่านิยมของบุคคลทำให้เกิดความต้องการในผลิตภัณฑ์และพฤติกรรมซื้อแตกต่างกัน

2.5.3 อาชีพ (Occupation) อาชีพของแต่ละบุคคลจะนำไปสู่ความจำเป็นและความต้องการสินค้าและบริการที่ต่างกัน

2.5.4 โอกาสทางเศรษฐกิจ (Economic Circumstances) หรือ รายได้ (Income) โอกาสทางเศรษฐกิจของบุคคลจะกระทบต่อสินค้า

และบริการที่เขาตัดสินใจซื้อ โอกาสเหล่านี้ประกอบไปด้วยรายได้ การออมทรัพย์ อานาการซื้อและทัศนคติเกี่ยวกับการจ่ายเงิน

2.5.5 การศึกษา (Education) ผู้ที่มีการศึกษาสูงมีแนวโน้มจะบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพดีมากกว่าผู้ที่มีการศึกษาต่ำ

2.5.6 ค่านิยมหรือคุณค่า (Value) และรูปแบบการดำรงชีวิต (Lifestyle) ค่านิยมหรือคุณค่า หมายถึง ค่านิยมในสิ่งของหรือบุคคลหรือความคิดในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง หรือหมายถึงอัตราส่วนของผลประโยชน์ที่รับรู้ต่อราคาสินค้า ส่วนรูปแบบการดำรงชีวิต หมายถึง รูปแบบของการดำรงชีวิตในโลกมนุษย์ โดยแสดงออกในรูปแบบของ (1) กิจกรรม (2) ความสนใจ (3) ความคิดเห็น

2.6 ปัจจัยทางจิตวิทยา (Psychological Factors)

การเลือกซื้อของบุคคลได้รับอิทธิพลจากปัจจัยด้านจิตวิทยาซึ่งถือว่าเป็นปัจจัยภายในตัวผู้บริโภคที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมซื้อและการใช้สินค้า ปัจจัยภายใน ประกอบด้วย 1) การสนใจ (2) การรับรู้ (3) การเรียนรู้ (4) ความเชื่อถือและทัศนคติ (5) บุคลิกภาพ และ (6) แนวความคิดของตนเอง โดยมีรายละเอียดดังนี้

2.6.1 การสนใจ (Motivation) หมายถึง พลังผลักดัน (Drive) ที่อยู่ภายในตัวบุคคลซึ่งกระตุ้นให้บุคคลปฏิบัติ การสนใจเกิดภายในตัวบุคคล แต่อาจจะถูกกระทบจากปัจจัยภายนอก เช่น วัฒนธรรม ชั้นทางสังคม หรือสิ่งกระตุ้นที่นักการตลาดใช้เครื่องมือการตลาดเพื่อกระตุ้นให้เกิดความต้องการพฤติกรรมของมนุษย์เกิดขึ้นต้องมีแรงจูงใจ (Motive) ซึ่งหมายถึง ความต้องการที่ได้รับการกระตุ้นจากภายในตัวบุคคลที่ต้องการแสวงหาความพอใจด้วยพฤติกรรมที่มี

เป้าหมายนักจิตวิทยาได้เสนอทฤษฎีการจูงใจที่มีชื่อเสียงมาก คือทฤษฎีการจูงใจของมาสโล

2.6.2 การรับรู้ (Perception) เป็นกระบวนการซึ่งแต่ละบุคคลได้รับกาเลือกสรร จัดระเบียบ และตีความหมาย หรือหมายถึงกระบวนการความเข้าใจ (การเปิดรับ) ของบุคคลที่มีต่อโลกที่เขาอาศัยอยู่ จากความหมายนี้จะเห็นว่า การรับรู้เป็นกระบวนการของแต่ละบุคคลซึ่งขึ้นอยู่กับปัจจัยภายใน เช่น ความเชื่อ ประสบการณ์ ความต้องการ และอารมณ์ นอกจากนี้ยังมีปัจจัยภายนอกคือ สิ่งกระตุ้น การรับรู้ จะพิจารณาเป็นกระบวนการกลั่นกรอง การรับรู้จะแสดงถึงความรู้สึกจากประสาทสัมผัสทั้ง 5 ได้แก่ การได้เห็น ได้กลิ่น ได้ยิน ได้รสชาติ และได้รู้สึกล

2.7 การเรียนรู้ (Learnings) การเรียนรู้ (Learning) หมายถึง การเปลี่ยนแปลงในพฤติกรรม และ (หรือ) ความโน้มเอียงของพฤติกรรมจากประสบการณ์ที่ผ่านมา การเรียนรู้ของบุคคลเกิดขึ้นเมื่อบุคคลได้รับสิ่งกระตุ้นและจะเกิดการตอบสนอง (Response) ซึ่งก็คือทฤษฎีถึงกระตุ้นการตอบสนอง (Stimulus Response (SR) Theory) นักการตลาดได้ประยุกต์ใช้ทฤษฎีนี้ด้วยการโฆษณาซ้ำแล้วซ้ำอีกหรือการจัดส่งเสริมการขาย (ถือว่าเป็นสิ่งกระตุ้น) เพื่อให้เกิดการตัดสินใจซื้อและใช้สินค้าเป็นประจำ (เป็นกรตอบสนอง) การเรียนรู้เกิดจากอิทธิพลหลายอย่าง เช่น ทักษะคิด ความเชื่อ และประสบการณ์ในอดีต อย่างไรก็ตามสิ่งกระตุ้นนั้นจะมีอิทธิพลที่ทำให้เกิดการเรียนรู้ได้ต้องคุณค่าในสายตาลูกค้า ตัวอย่างการจัดกิจกรรมส่งเสริมการขายในรูปแบบการแจกของตัวอย่างจะมีอิทธิพลทำให้เกิดการเรียนรู้ การทดลองได้คิดว่าการจัดกิจกรรมการแถม เพราะการแถมนั้นลูกค้าต้องเสียเงินเพื่อสินค้าถ้าลูกค้าไม่ซื้อสินค้าก็จะไม่เกิดการทดลองใช้สินค้าที่แถม

2.8 เทคโนโลยี จากการที่มนุษย์เรียนรู้จากธรรมชาติรอบตัวและพัฒนาให้สามารถอยู่รอดมาได้จนถึงขั้นคิดค้นสิ่งประดิษฐ์ใหม่ๆ ทำให้เปลี่ยนจากสังคมเกษตรกรรมไปเป็นสังคมอุตสาหกรรมและมีการค้าขายแลกเปลี่ยนกัน ความเจริญของเทคโนโลยีการแปรรูปอาหารอาจใช้แสดงความเจริญทางวัตถุของชุมชน เพราะสังคมที่บริโภคอาหารที่ใช้เทคโนโลยีในการแปรรูปอาหารที่ก้าวหน้า เช่น อาหารกระป๋อง อาหารแช่แข็ง อาหารที่ต้องใช้ไมโครเวฟ อาหารฉายรังสี มักมีความเจริญทางวัตถุมาก ขณะที่ชุมชนที่บริโภคอาหารที่ไม่ผ่านการแปรรูปหรือแปรรูปน้อย อาศัยธรรมชาติหรือใช้เทคโนโลยีแบบง่าย ๆ เช่น การตากแห้งด้วยแสงแดด การรมควัน การหมักดอง สังคมนั้นมักยังไม่เจริญทางวัตถุ ตัวอย่างเช่น แม่บ้านในทวีปยุโรปอาจใช้เวลาเป็นนาทีหรือวินาทีในการอุ่นอาหารสำเร็จรูป ขณะที่แม่บ้านในบางประเทศอาจใช้เวลาหลายชั่วโมงในการแสวงหาอาหารและประกอบอาหารเพื่อบริโภค เป็นต้น ความก้าวหน้าของอุตสาหกรรมแปรรูปอาหารทำให้มีผลิตภัณฑ์อาหารให้เลือกเป็นจำนวนมากในท้องตลาด มีส่วนสำคัญอย่างยิ่งต่อการเปลี่ยนพฤติกรรมบริโภคของบุคคล พฤติกรรมการบริโภคอาหารในปัจจุบันจะเปลี่ยนจากการบริโภคอาหารที่มีการแปรรูปน้อย ไปเป็นอาหารที่ผ่านกระบวนการแปรรูปมากขึ้น หลักของการแปรรูปอาหารจะต้องรักษาคุณค่าทางโภชนาการและให้มีความปลอดภัยและสะดวกในการบริโภค

2.9 การคมนาคมขนส่งและการติดต่อสื่อสาร การคมนาคมขนส่งที่สะดวกในปัจจุบันมีส่วนทำให้พฤติกรรมบริโภคของมนุษย์เปลี่ยนแปลงรวดเร็ว การมีเครื่องบิน เรือรถไฟ รถยนต์ ฯลฯ ทำให้สามารถขนส่งอาหารแปรรูปจากแหล่งผลิตหนึ่งไปยังที่ต่าง ๆ ได้สะดวก

รวดเร็ว อาหารของแต่ละประเทศมีโอกาสเผยแพร่ไปยังประเทศอื่น ๆ และบางชนิดอาจได้รับความนิยมมาก ประชาชนในประเทศแถบหนาวได้รู้จักและบริโภคผลไม้จากประเทศเมืองร้อน เช่น มะม่วง กล้วยหอม เงาะ มังคุด ฯลฯ ขณะที่คนในประเทศแถบร้อนก็มีโอกาสได้บริโภคเนยแข็ง นม เนื้อสัตว์แปรรูป ขนมหวานต่าง ๆ จากประเทศแถบหนาว คนไทยบางกลุ่มในปัจจุบันก็นิยมบริโภคอาหารแบบตะวันตกมากขึ้น ขณะเดียวกันอาหารไทยก็กำลังได้รับความนิยมไปทั่วโลก มีนักท่องเที่ยวเดินทางมาเรียนการทำอาหารไทย หรืออาหารไทยสำเร็จรูปได้ส่งออกไปจำหน่ายทั่วโลก นำรายได้เป็นจำนวนมากมหาศาลเข้าประเทศ มีผลทำให้เกิดการสร้างงานให้คนเป็นจำนวนมากภายในประเทศ และทำให้ภาคเกษตรกรรมซึ่งผลิตวัตถุดิบเพื่อป้อนอุตสาหกรรมอาหารก็มีความเจริญและขยายตัวไปด้วย ในปัจจุบันจึงมีความเป็นไปได้ที่ชนิดของอาหารในท้องตลาดของซีกโลกหนึ่ง อาจจะมีการแพร่กระจายคล้อยคลึงกับในอีกซีกโลกหนึ่งได้ ในการแปรรูปอาหารจะต้องคำนึงถึงระยะเวลาในการขนส่งไปยังตลาดเป้าหมาย เพื่อควบคุมให้อาหารยังคงมีคุณภาพที่ดีและปลอดภัยในการบริโภค

2.10 ภาพพจน์ของอาหารและผลของการโฆษณา อาหารบางชนิดได้รับการยอมรับให้เป็นอาหารเพื่อสุขภาพ เพราะเชื่อว่ามีผลดีต่อสุขภาพ หรืออาหารบางชนิดเหมาะกับบุคคลบางกลุ่ม ความเชื่อเกี่ยวกับอาหารมีมากมาย ตัวอย่างเช่น เชื่อว่านักกล้ามหรือนักมวยต้องบริโภคอาหารที่มีเนื้อสัตว์มาก นักวิ่งต้องกินอาหารที่มีแป้งมาก นมเป็นอาหารของเด็ก การบริโภคอาหารจานด่วนแบบตะวันตกแสดงความทันสมัย การบริโภคอาหารประจำวันได้รับสารอาหารไม่เพียงพอต้องรับประทานผลิตภัณฑ์เสริมอาหารต่าง ๆ หรือเชื่อว่าการดื่มชุปไก่สกัดจะช่วยให้ฉลาด

ขึ้นหรือหายจากโรคภัยไข้เจ็บได้ด้วย เชื่อว่าข้าวกล้องเป็นข้าวของคนจนหรือนักโทษ เป็นต้น ซึ่งความเชื่อเหล่านี้อาจไม่ถูกต้องตามหลักโภชนาการ แต่เชื่อเพราะการบอกต่อ ๆ กันมา จากอิทธิพลของการโฆษณา หรือจากการสร้างกระแสหรือค่านิยม คนไทยควรยึดกระแสพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่เกี่ยวกับประโยชน์ของข้าวกล้องเป็นหลักแทนความเชื่อในอดีต และหันมาบริโภคข้าวกล้องเพื่อสุขภาพที่ดี ในยุคของข้อมูลข่าวสารหรือโลกาภิวัตน์ อิทธิพลของสื่อต่าง ๆ มีผลอย่างมากต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม การบริโภคของคนไทย ดังนั้นผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมอาหารขนาดกลางและขนาดย่อมควรนำประโยชน์จากสื่อไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะมีส่วนช่วยการตลาดของผลิตภัณฑ์ได้มาก

6. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ ศึกษารายการอาหารไทยที่นักท่องเที่ยวต่างชาตินิยมเลือกรับประทานกลุ่มเป้าหมายที่เป็นผู้ให้ข้อมูลในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้คือ ผู้ประกอบการธุรกิจภัตตาคารและร้านอาหารในเขตเมืองพัทยา จำนวน 100 คน โดยการสุ่มอย่างง่าย (สุชาติ ประสิทธิ์สินธุ์.2546) โดยใช้แบบสอบถามที่มีลักษณะเป็นข้อคำถามแบบปลายเปิดเพื่อสอบถามข้อมูลรายการอาหารไทยที่เลือกรับประทาน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปโดยใช้สถิติพรรณนาประกอบด้วย ค่าความถี่และร้อยละ

7. ผลการวิจัย

จากการสอบถามกลุ่มเป้าหมาย พบว่า รายการอาหารที่นักท่องเที่ยวนิยมเลือกรับประทาน แยกตามประเภทดังนี้

ประเภทต้มหรือแกงที่นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติชอบรับประทานอาหารมากที่สุดคือ ต้มยำกุ้ง คิดเป็นร้อยละ 40.00 รองลงมาคือ แกงเขียวหวานไก่ คิดเป็นร้อยละ 38.00 และต้มข่าไก่ คิดเป็นร้อยละ 17.00

ประเภทผัดที่นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติชอบรับประทานอาหารมากที่สุดคือ ผัดไท คิดเป็นร้อยละ 38.00 รองลงมาคือ ไก่ผัดเม็ดมะม่วงหิมพานต์ คิดเป็นร้อยละ 25.00 และผัดกระเพราทะเล คิดเป็นร้อยละ 17.00

ประเภททอดที่นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติชอบรับประทานอาหารมากที่สุดคือ ปอเปี๊ยะทอด คิดเป็นร้อยละ 43.00 รองลงมาคือ ทอดมันปลากราย คิดเป็นร้อยละ 37.00 และปลาหับทิมทอดสามรส คิดเป็นร้อยละ 12.00

ประเภทยำหรือลาบที่นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติชอบรับประทานอาหารมากที่สุดคือ ยำวุ้นเส้นทะเล คิดเป็นร้อยละ 53.00 รองลงมาคือ ยำสามกรอบคิดเป็นร้อยละ 25.00 และยำทะเลรวมมิตร คิดเป็นร้อยละ 15.00

ประเภทของว่างที่นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติชอบรับประทานอาหารมากที่สุดคือ หมูสะเต๊ะ คิดเป็นร้อยละ 40.00 รองลงมาคือ ปอเปี๊ยะทอด 27.00 และ ขนมปังหน้าหมู คิดเป็นร้อยละ 10.00

8. อภิปรายผล

ประเภทต้มหรือแกงที่นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติชอบรับประทานอาหารมากที่สุดคือ ต้มยำกุ้ง เนื่องจากเป็นอาหารที่มีชื่อเสียงของ

ประเทศไทย มีการส่งเสริมโฆษณา การนำเสนอให้ ซึ่งสอดคล้องกับปัจจัยที่เป็นผลมาจากการรับรู้ ข้อมูลข่าวสารของนักท่องเที่ยว อีกทั้งยังมีรสชาติที่กลมกล่อม มีทั้งเปรี้ยว เค็ม เผ็ดจึงเป็นที่นิยมของชาวต่างชาติ

9. ข้อเสนอแนะ

เนื่องจากการศึกษาในครั้งนี้ กำหนดแนวทางศึกษาการเลือกบริโภคอาหารไทยของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ โดยจำกัดขอบเขตอาหารเพียง 5 ประเภท รายละเอียดดังเนื้อหาที่ปรากฏ ดังนั้น ควรมีการศึกษาต่อยอดในรายการอาหารที่นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติรับประทานในประเภทอื่น ๆ ที่หลากหลายมากขึ้น ทั้งในมิติของประเภทรายการอาหาร และมิดีอาหารไทยในภูมิภาคต่าง ๆ รวมทั้งขยายวงกว้างของประชากรและกลุ่มตัวอย่างยิ่งขึ้น

10. กิตติกรรมประกาศ

รายงานการวิจัยฉบับนี้ เสร็จสมบูรณ์ได้ด้วยดี ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงต่อทางมหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ ที่สนับสนุนให้เกิดงานวิจัยชิ้นนี้ อาจารย์สานิต ศิริวิศิษฐ์กุล ที่ให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ในการทำวิจัยในครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณท่านคณบดี คณะศิลปศาสตร์ ที่สนับสนุนส่งเสริมให้คณาจารย์ของคณะศิลปศาสตร์ สร้างผลงานวิจัย และขอขอบพระคุณ บิดา มารดา พี่น้อง และเพื่อน ๆ ในคณะศิลปศาสตร์ทุกท่าน ที่ให้ความช่วยเหลือสนับสนุน และเป็นกำลังใจในการทำวิจัยครั้งนี้มาโดยตลอด

คุณค่าและประโยชน์อันพึงได้รับจากการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยขอมอบบูชาคุณเวทิตา แต่พระคุณ

บิดา มารดา ครู อาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่าน
หากเกิดข้อผิดพลาดในรายงานฉบับนี้ ผู้วิจัยขออภัย
เป็นอย่างสูงในข้อผิดพลาดนั้น และขอน้อมรับไว้
แต่เพียงผู้เดียว

11.เอกสารอ้างอิง

ดารา ทีปะปาล. (2547). **พฤติกรรม
ผู้บริโภค**. กรุงเทพฯ. รุ่งเรืองสาสน์การพิมพ์.

รัตนา งามจันทิก. (2547). **ปัจจัยที่มี
ความสำคัญต่อการบริโภคอย่างเกาหลีในเขต
อำเภอเมืองอุดรธานี**. วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัย
มหาวิทาลัยมหาสารคาม

สุชาติ ประสิทธิ์สินธุ์. (2546). **ระเบียบ
วิธีงานวิจัยทางสังคมศาสตร์**. สามรถ. กรุงเทพฯ

ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ. (2541).
พฤติกรรมผู้บริโภค. วสิษฐ์พัฒนา กรุงเทพฯ

การศึกษาพฤติกรรมความเสี่ยงของตราสารหนี้ภาครัฐและภาคเอกชน

A Study of Riskiness in Government Bond and Corporate Bond

นรเศรษฐ ศรีธานี

หัวหน้าสาขาวิชาการเงิน, คณะบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ, noris3003@hotmail.com

บทคัดย่อ

การศึกษาพฤติกรรมความเสี่ยงของตราสารหนี้ภาครัฐและภาคเอกชน เป็นการศึกษาโดยใช้ข้อมูลการซื้อขายในตลาดตราสารหนี้ที่รายงานโดย ThaiBMA ในช่วงปี พ.ศ. 2551 ถึง พ.ศ. 2554 แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์ด้วยวิธี Bootstrapping เพื่อหาอัตราผลตอบแทนแบบ Spot Rate ของตราสารหนี้แต่ละฉบับ หลังจากนั้นนำมาการประมาณค่าด้วยวิธี Cubic Spline Interpolation เพื่อให้ได้อัตราผลตอบแทนแบบสปอตซึ่งตรงตามอายุคงเหลือของตราสารหนี้ในแต่ละจุดของเวลา

จากการศึกษาพบว่าเส้นอัตราผลตอบแทนแบบสปอตของตราสารหนี้ (Spot Yield Curve) มีลักษณะแบบปกติ (Normal Yield Curve) ซึ่งหมายถึงอัตราผลตอบแทนของตราสารหนี้ในระยะยาวจะสูงกว่าอัตราผลตอบแทนของตราสารหนี้ในระยะสั้น ทั้งนี้อัตราผลตอบแทนของตราสารหนี้ภาคเอกชนจะมีอัตราผลตอบแทนที่สูงกว่า เนื่องจากตราสารหนี้เอกชนมีความเสี่ยงที่สูงกว่าตราสารหนี้ภาครัฐ เห็นได้จากความเสี่ยงที่วัดด้วยค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ค่าชดเชยความเสี่ยงด้านเครดิต (Credit Spread) และความน่าจะเป็นที่ผู้ออกตราสารไม่สามารถจ่ายชำระดอกเบี้ยและเงินต้นได้ (Probability of Default) โดยความเสี่ยงดังกล่าวมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกับอายุคงเหลือของตราสารหนี้ กล่าวคือเมื่ออายุคงเหลือของตราสารหนี้มีอายุคงเหลือยาวนานจะมีความเสี่ยงที่สูงกว่าตราสารหนี้ที่มีอายุคงเหลือสั้นๆ จากการที่ตราสารหนี้ภาคเอกชนแต่ละฉบับมีความเสี่ยงที่ไม่เท่ากัน อาจจะขึ้นอยู่กับหลายปัจจัยได้แก่ อันดับเครดิตของผู้ออกตราสาร ปริมาณการซื้อขาย อัตราผลตอบแทนของหุ้นสามัญ อัตราเงินเฟ้อ และอัตราดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมและอัตราดอกเบี้ยเงินฝากของธนาคารพาณิชย์ เป็นต้น

คำสำคัญ: ตราสารหนี้, ความเสี่ยง

ABSTRACT

A Study of Riskiness in Government Bond and Corporate Bond, the data were collected from ThaiBMA report during year 2008 to 2011. In this study, we employ bootstrapping and cubic spline interpolation methodology to estimate spot yield of government bond and corporate bond.

The results indicated that spot yield curve of government bond and corporate bond showed normal yield curve type. This results could be implied that long-term bond yields had higher than short-term bond yields because, like corporate bonds, they had higher risk that measured by standard deviation, credit spread and probability of default. Furthermore, the yields and risk of bond related to the time to maturity. The variety of corporate bond risk resulted from credit rating, volume of trading, return of common stock, inflation rate and interest rate of commercial bank.

KEYWORDS: Bond, Riskiness

1. บทนำ

ตราสารหนี้เป็นหลักทรัพย์พื้นฐานอีกกลุ่มหนึ่งซึ่งผู้ลงทุนสนใจจะลงทุน ตราสารหนี้มีลักษณะเด่นที่ตราสารได้กำหนดไว้เป็นสัญญาว่าจะจ่ายกระแสเงินให้แก่ผู้ลงทุนตามจำนวนและให้ตรงตามวันเวลาที่ระบุไว้ก่อนเป็นการล่วงหน้า ตราสารหนี้ส่วนใหญ่มีอายุจำกัด ตราสารหนี้จะหมดสภาพไปเมื่อถึงวันไถ่คืนตราสาร และผู้ออกตราสารได้จ่ายเงินไถ่คืนตามราคาที่ตราและจ่ายคูปองที่ค้างไว้จนครบถ้วนแล้ว เมื่อตราสารหนี้มีการระงับจำนวนและงวดของการจ่ายเงิน ทั้งยังมีอายุจำกัด ตราสารหนี้จึงต้องเปลี่ยนสภาพไปตามเวลา โดยตราสารหนี้ที่ผู้ถือครองจะมีอายุคงเหลือสั้นลงๆ ทุกวัน และงวดการจ่ายเงินจะเหลือน้อยงวดลงตามอายุที่คงเหลือ นับตั้งแต่วันนั้นไปจนถึงวันไถ่คืน (อัญญาจันทร์วิทย์, 2547)

ปัจจุบันนี้การลงทุนในตราสารหนี้มีความสำคัญมากขึ้นเรื่อยๆ ดังจะเห็นได้จากมูลค่าการซื้อขายตราสารหนี้ที่รายงานไว้ในสมาคมตลาดตราสารหนี้ไทย (ThaiBMA) ตามตาราง 1

ตาราง 1 มูลค่าการซื้อขายตราสารหนี้

ปีที่	มูลค่าการซื้อขาย (ล้านบาท)
2550	10,532,487
2551	17,362,275
2552	104,478,080
2553	154,874,462

ที่มา : สมาคมตลาดตราสารหนี้ไทย (ThaiBMA)

โดยปัจจัยหนึ่งที่น่าจะเป็นผลจูงใจให้มีการลงทุนในตราสารหนี้เพิ่มขึ้นเนื่องจากทิศทางแนวโน้มของอัตราผลตอบแทนจากอัตราดอกเบี้ยซึ่งถือได้ว่าปัจจัยกระทบที่สำคัญมีแนวโน้มที่สูงขึ้น เห็นได้จากผลการศึกษาใน

เรื่องปัจจัยทางเศรษฐกิจที่มีผลกระทบต่อสารหนี้ไทย ได้ระบุว่า การเปลี่ยนแปลงของปัจจัยดอกเบี้ยเงินกู้ยืม ขั้นต่ำ และการลงทุนในตราสารทุนซึ่งวัดจาก ดัชนี ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย มีความสัมพันธ์กับ ทิศทางการลงทุนในตราสารหนี้ไทย (ปัจจัยลักษณะ โฉมิตศกุล. 2545)

ดังนั้นในการศึกษาค้างนี้จะนำเสนอแนวทางการวิเคราะห์พฤติกรรมความเสี่ยงของตราสารหนี้ ในทางอ้อมผ่านอัตราผลตอบแทนแบบสปอต (spot rate) ซึ่งใช้คิดลดกระแสเงินสดทุกจำนวนที่มีการจ่าย ในอนาคตในวันเดียวกัน รวมไปถึงความเสี่ยงของผู้ ออกตราสารที่มีอันดับเครดิตที่แตกต่างกันมีโอกาสมาก น้อยเพียงใดที่จะไม่สามารถชำระดอกเบี้ยตามที่กำหนด ไปได้ โดยศึกษาผ่านค่าชดเชยความเสี่ยงด้านเครดิต (credit spread) สำหรับอายุคงเหลือและอันดับเครดิตที่ กำลังพิจารณาถูกนิยามว่าเป็นผลต่างระหว่างอัตรา ผลตอบแทนแบบสปอตของตราสารหนี้ภาคเอกชนกับ ตราสารหนี้ภาครัฐ เพื่อเป็นข้อมูลหนึ่งสำหรับผู้ลงทุนที่ จะนำไปใช้ประกอบการพิจารณาตัดสินใจลงทุนในตรา สารหนี้

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบถึงอัตราผลตอบแทนและความเสี่ยง ของตราสารหนี้ระยะสั้น ระยะปานกลาง และระยะยาว
2. เพื่อศึกษาโครงสร้างของค่าชดเชยความเสี่ยงด้าน เครดิตของตราสารหนี้
3. เพื่อศึกษาถึงความน่าจะเป็นที่ผู้ออกตราสารไม่ สามารถจ่ายชำระดอกเบี้ยได้ตามกำหนดเวลาที่ระบุไว้

3. ระเบียบวิธีการวิจัย

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การศึกษาในครั้งนี้ได้เลือกกลุ่มตัวอย่างมาทำการศึกษา โดยได้กำหนดเกณฑ์ในการคัดเลือกจาก คุณสมบัติของ ตราสารหนี้ที่เหมือนกัน อันได้แก่ ลักษณะการจ่าย coupon rate อายุคงเหลือของตราสารหนี้ สภาพคล่อง ในการซื้อขาย และสัดส่วนของมูลค่าการซื้อขายของ ตราสารหนี้ เพื่อให้ผลของการศึกษาสามารถ เปรียบเทียบกันได้ และเพื่อลดความเสี่ยงอันเกิดขึ้นจาก ปัจจัยอื่น ตราสารหนี้ที่ทำการซื้อขายในตลาดตราสาร หนี้ จากเกณฑ์ที่กำหนดไว้ข้างต้นทำให้ได้กลุ่มตัวอย่าง ที่มาทำการศึกษาซึ่งสอดคล้องกับเกณฑ์ดังกล่าวทั้งสิ้น จำนวน 10 ฉบับ แบ่งเป็นตราสารหนี้ภาครัฐ 6 ฉบับ ตราสารหนี้ภาคเอกชน 4 ฉบับ ตามตาราง 2

ตาราง 2 รายชื่อตราสารหนี้ที่นำมาศึกษา

ตราสารหนี้ภาครัฐ		ตราสารหนี้ภาคเอกชน	
ชื่อ	อายุคงเหลือ : ปี	ชื่อ	อายุคงเหลือ : ปี
LB145A	2.84	BP145A	3.01
LB145B	2.78	BGH146A	3.30
LB183A	6.54	PTTC17DA	6.40
LB183B	6.56	PTTC215A	11.31
LB213A	9.57		
LB214A	9.70		

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษาค้างนี้เป็นการศึกษาเพื่อหาผลลัพธ์ที่เป็นไป ตามทฤษฎีทางการเงินดังนั้นเครื่องมือที่ใช้จึงเป็น ทฤษฎีที่นำมาศึกษาโดยอาศัยแบบจำลองทางการเงิน และสถิติขั้นสูงมาช่วยในการศึกษาค้างนี้

1. ตัวแบบในการกำหนดราคาของตราสารหนี้ (Bond Pricing Model)

$$B_0 = \sum_{t=1}^T \frac{C_t}{(1+y)^t} + \frac{FV_T}{(1+y)^T} \quad (1)$$

โดยที่ B_0 ราคาตลาดของตราสารหนี้

C_t ดอกเบี้ยจ่าย

y อัตราคิดลดเพื่อกำหนดราคาของตราสารหนี้

2. การกำหนดอัตราคิดลดแบบสปอต (Spot Discount Rate)

$$B_0 = \frac{FCF_1}{(1+y)^1} + \frac{FCF_2}{(1+y)^2} + \frac{FCF_t}{(1+y)^t} \quad (2)$$

โดยที่ y คือ อัตราคิดลดแบบสปอต

3. วิธีบูทสเตรป (Bootstrapping Process) ¹

ใช้กำหนดอัตราคิดลดแบบสปอตจากข้อมูลราคาซื้อขายพันธบัตรที่เกิดขึ้นจริงในตลาด วิธีนี้อาศัยข้อความจริงที่ราคาของพันธบัตรซึ่งกำหนดโดยการคิดลดกระแสเงินสดของพันธบัตรด้วยอัตราคิดลดแบบสปอตจะต้องเป็นราคาตลาด ซึ่งคิดลดกระแสเงินสดด้วยอัตราคิดลดธรรมดา เมื่อทราบราคาของพันธบัตรซึ่งมีอายุ t งวดจากราคาตลาด และทราบว่าอัตราคิดลดแบบสปอตสำหรับคิดลดกระแสเงินสดที่มีอายุตั้งแต่ 1 งวดไปถึง t-1 งวดว่าเป็นเท่าใด เราสามารถใช้ความสัมพันธ์ของการกำหนดราคาพันธบัตรตามสมการ (2) ร่วมกับข้อมูลที่มีเพื่อกำหนดอัตราคิดลดแบบสปอตในงวดที่ t ได้ และสามารถชี้แนะทางนี้ขยายผลในทำนองเดียวกัน ให้ได้รับอัตราคิดลดแบบสปอตสำหรับ t+1 t+2 เรื่อยไป

4. เทคนิคการประมาณค่าแบบช่วง (Cubic Spline Interpolation)

ในการหาอัตราคิดลดแบบสปอตด้วยวิธี Bootstrapping วิธีนี้มีข้อจำกัดเพราะ เมื่อเวลาผ่านไประยะของกระแสเงินสดจะสั้นลง ทำให้ แม้วันแรกที่ทำกระแสเงินสดจะมีระยะตรงกับระยะของ Spot rate วันถัดไป เช่นวันที่ 2 และ 3 ระยะของกระแสเงินสดจะลดลง 1 และ 2 วัน ระยะ 6 เดือนในวันแรก จะเหลือ 6 เดือนลบ 1 วัน ในวันถัดไป ทำให้ Bootstrapping ที่ได้เกิดความคลาดเคลื่อน

ดังนั้น ในการปรับปรุง (recover) อัตรา spot interest rates เพื่อลดความคลาดเคลื่อนดังกล่าว จะต้องอาศัย Term Structure ของ Spot Interest Rates ที่ได้จากวิธี Bootstrapping แล้วทำการประมาณค่าช่วงด้วยวิธี Spline Interpolation² เนื่องจากว่าการประมาณค่า Spline กำลังสามทำให้ลดปัญหาความคลาดเคลื่อนจากการประมาณค่าได้

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาเรื่องอัตราผลตอบแทนความความเสี่ยงของตราสารหนี้ผ่านอัตราคิดลดแบบสปอต เพื่อเปรียบเทียบระหว่างตราสารหนี้ภาครัฐและตราสารหนี้ภาคเอกชน ที่ทำการซื้อขายในตลาดตราสารหนี้ เป็นการศึกษาจากข้อมูลเชิงทุติยภูมิ (Secondary Data) จากราคาซื้อขายตราสารหนี้ โดยข้อมูลที่ทำการศึกษาอยู่ในช่วงปี พ.ศ. 2551 ถึงปี พ.ศ. 2554

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษาค้นคว้านี้ได้ใช้เครื่องมือ Bootstrapping และ Cubic Spline Interpolation มาช่วยในการวิเคราะห์ข้อมูลโดยมีขั้นตอนในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. กำหนดราคา Spot Discount Rate ด้วยวิธี Bootstrapping จากราคาการซื้อขายตราสารหนี้

2. นำค่าโครงสร้างอัตราผลตอบแทนแบบ Spot ที่ได้จากข้อ 1 มาทำการประมาณค่าด้วยเทคนิคการประมาณค่าแบบช่วงโค้งกำลังสาม (Cubic Spline Interpolation)

3. นำผลลัพธ์ที่ได้จากข้อ 2 มาทำการคำนวณความเสี่ยงและอัตราผลตอบแทนของตราสารหนี้แต่ละฉบับที่เลือกมาทำการศึกษา

¹ ดู อัญญา ชันชวิทย์ "การวิเคราะห์ความเสี่ยงจากการลงทุนในหลักทรัพย์" ,2547 หน้า 165-167

² ดู Hanselman, Duane and Bruce Littlefield. Mastering Matlab, 1998

4. นำผลลัพธ์ที่ได้จากข้อ 2 มาประมาณค่าชดเชยความเสี่ยงด้านเครดิต (Credit Spread)

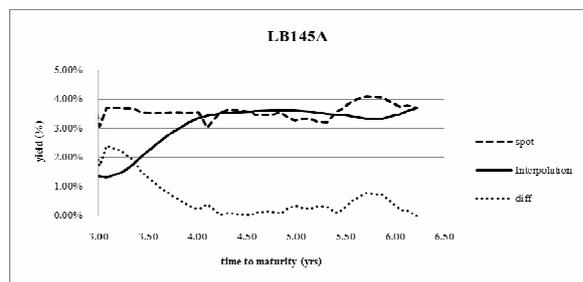
5. นำผลที่ได้จากข้อ 4 มาพิจารณาถึงโอกาสที่ผู้ออกตราสารหนี้จะล้มละลายในปีหลายๆ เท่ากับ

$$Pb(D_{1,n}) = \sum_{j=1}^n Pb(D_j)$$

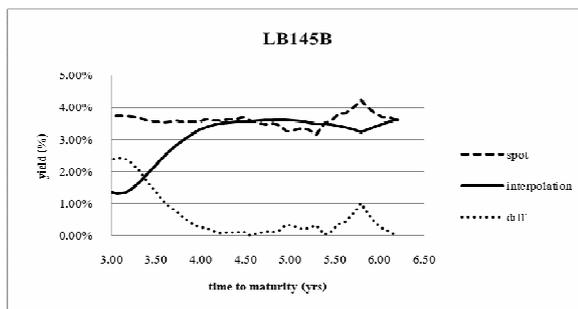
โดยที่ โดย $Pb(D_{1,n})$ คือ ความน่าจะเป็น (Probability of Solvency) ที่ผู้ออกตราสารหนี้จะมีสภาพคล่องตั้งแต่งวดที่ 1 ติดต่อกันไปจนถึงงวดที่ n (ัญญา ชันชวิทย์, 2541)

4. ผลการศึกษา

ผลของการศึกษาในส่วนของอัตราคิดลดแบบสปอตของตราสารหนี้ (Spot Discount Rate) พบว่าเส้นอัตราผลตอบแทนแบบสปอต (Spot Yield Curve) ซึ่งได้จากการทำ Bootstrapping พิจารณาจากเส้น Interpolation Yield Curve โดยทำการประมาณค่าด้วยวิธี Cubic Spline ของตราสารหนี้ที่ทำการศึกษามีลักษณะแบบปกติ (Normal Yield Curve)³ และพบย่อยที่สุด ซึ่งแสดงให้เห็นว่าอัตราผลตอบแทนของตราสารหนี้ที่มีอายุคงเหลือมากจะมีอัตราผลตอบแทนที่มากกว่าในช่วงที่มีอายุคงเหลือน้อย ดังแสดงตามรูปที่ 1 และรูปที่ 2 สำหรับตราสารหนี้ระยะสั้น

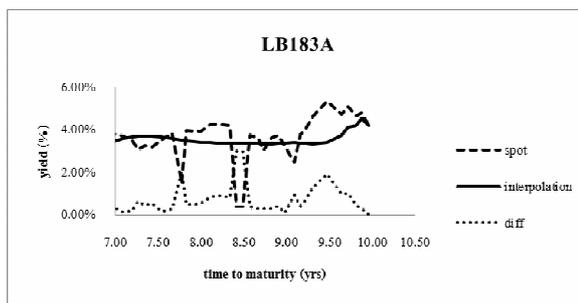

รูปที่ 1 อัตราคิดลดแบบสปอตตราสารหนี้ LB145A อายุคงเหลือ 2.84 ปี

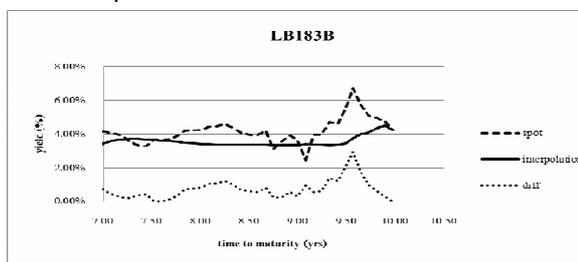

รูปที่ 2 อัตราคิดลดแบบสปอตตราสารหนี้ LB145B อายุคงเหลือ 2.78 ปี

สำหรับตราสารหนี้ระยะปานกลางพบว่าเส้นอัตราผลตอบแทนแบบสปอต (Spot Yield Curve) มีลักษณะแบบราบ (Flat Yield Curve) ซึ่งแสดงให้เห็นถึงอัตราผลตอบแทนที่มีลักษณะใกล้เคียงกันตลอดทั้งเส้น และเพิ่มขึ้นเมื่ออายุคงเหลือยาวนานขึ้นดังแสดงตามรูปที่ 3 และรูปที่ 4

รูปที่ 3 อัตราคิดลดแบบสปอตตราสารหนี้ LB183A อายุคงเหลือ 6.54 ปี

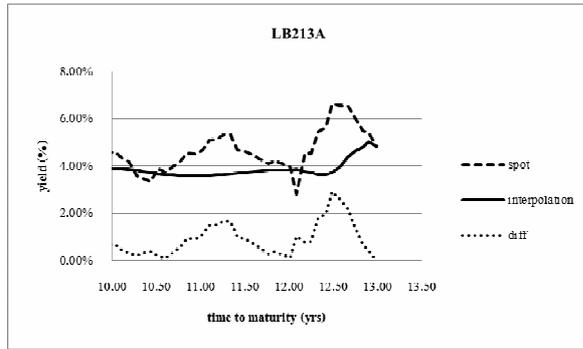

รูปที่ 4 อัตราคิดลดแบบสปอตตราสารหนี้ LB183B อายุคงเหลือ 6.54 ปี

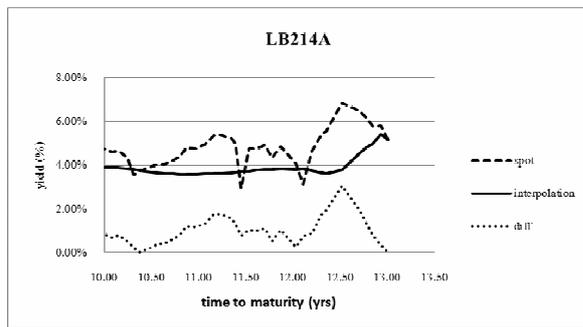
สำหรับตราสารหนี้ระยะยาวพบว่าเส้นอัตราผลตอบแทนแบบสปอต (Spot Yield Curve) มีลักษณะแบบราบ

³ ดู ตลาดการเงินและการลงทุนในหลักทรัพย์, ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2552 หน้า 481 ถึง 483

(Flat Yield Curve) ซึ่งมีลักษณะเช่นเดียวกับเส้นอัตราผลตอบแทนในระยะปานกลาง ซึ่งแสดงให้เห็นถึงอัตราผลตอบแทนที่มีลักษณะใกล้เคียงกันตลอดทั้งเส้น และเพิ่มขึ้นเมื่ออายุคงเหลือยาวนานขึ้นดังแสดงตามรูปที่ 5 และรูปที่ 6

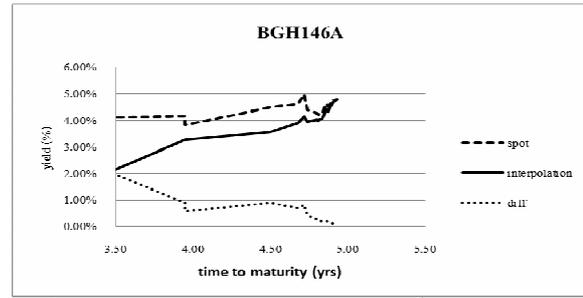

รูปที่ 5 อัตราคิดลดแบบสพอดตราสารหนี้ LB213A อายุคงเหลือ 9.57 ปี

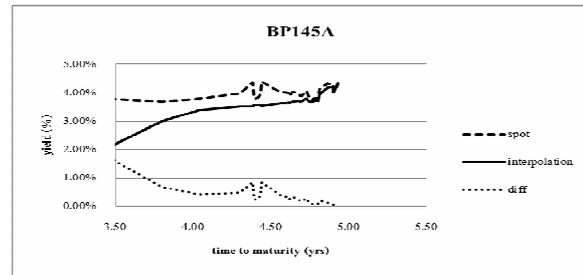

รูปที่ 6 อัตราคิดลดแบบสพอดตราสารหนี้ LB214A อายุคงเหลือ 9.70 ปี

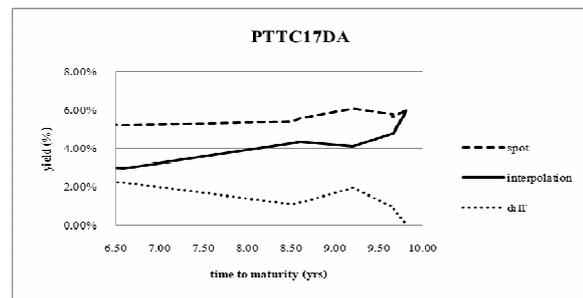
สำหรับอัตราผลตอบแทนของตราสารหนี้ภาคเอกชน เส้นอัตราผลตอบแทน (Interpolation Yield Curve) ของตราสารหนี้ระยะสั้น (รูปที่ 7 และ 8) ระยะปานกลาง (รูปที่ 9) และระยะยาว (รูปที่ 10) มีลักษณะใกล้เคียงกับเส้นอัตราผลตอบแทนของตราสารหนี้ภาครัฐ ดังนี้

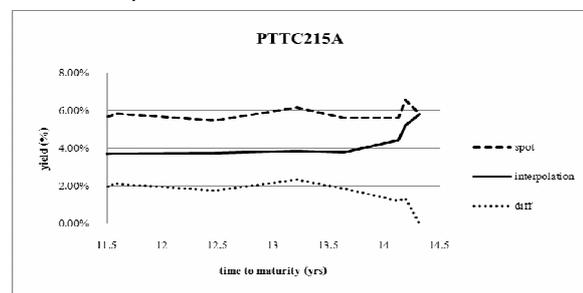
รูปที่ 7 อัตราคิดลดแบบสพอดตราสารหนี้ BGH146A อายุคงเหลือ 3.30 ปี

รูปที่ 8 อัตราคิดลดแบบสพอดตราสารหนี้ BP145A อายุคงเหลือ 3.01 ปี

รูปที่ 9 อัตราคิดลดแบบสพอดตราสารหนี้ PTTC17DA อายุคงเหลือ 6.40 ปี

รูปที่ 10 อัตราคิดลดแบบสพอดตราสารหนี้ PTTC215A อายุคงเหลือ 11.31 ปี

ความเสี่ยงของตราสารหนี้ภาครัฐ (Government Bond) เมื่อเทียบกับตราสารหนี้ภาคเอกชน (Corporate Bond)

โดยพิจารณาจากค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ผลของการศึกษาพบว่าพบว่า ความเสี่ยงของตราสารหนี้ภาคเอกชน (Corporate Bond) มีความเสี่ยงมากกว่าตราสารหนี้ภาครัฐ (Government Bond) โดยตราสารหนี้ภาคเอกชนที่มีความเสี่ยงสูงที่สุดคือ PTTC17DA มีความเสี่ยงเท่ากับร้อยละ 0.248 รองลงมาคือ PTTC215A มีความเสี่ยงเท่ากับร้อยละ 0.167 และ BGH146A มีความเสี่ยงต่ำที่สุดในตราสารหนี้ภาคเอกชนที่นำมาศึกษาโดยมีความเสี่ยงเท่ากับร้อยละ 0.018 และหากพิจารณาถึงอัตราผลตอบแทนที่ผู้ลงทุนได้รับพบว่าอัตราผลตอบแทนเฉลี่ยของตราสารหนี้ภาคเอกชนให้อัตราผลตอบแทนที่เรียกว่า Spot Yield สูงกว่าตราสารหนี้ภาครัฐเช่นเดียวกัน โดยมีลักษณะเช่นเดียวกับความเสี่ยงที่เกิดขึ้น ตราสารหนี้ภาคเอกชนที่มีอัตราผลตอบแทนสูงที่สุดคือ PTTC17DA มีอัตราผลตอบแทนเฉลี่ยร้อยละ 4.22 รองลงมาคือ PTTC215A มีอัตราผลตอบแทนเฉลี่ยร้อยละ 4.17 และ BP145A มีอัตราผลตอบแทนที่ต่ำที่สุดจากตราสารหนี้ที่นำมาศึกษาโดยมีอัตราผลตอบแทนเท่ากับร้อยละ 3.41 แสดงตามตาราง 3

ตาราง 3 ผลตอบแทนและความเสี่ยงของตราสารหนี้ภาครัฐ เทียบกับตราสารหนี้ภาคเอกชน

	อายุคงเหลือ	ชื่อ	อัตราผลตอบแทน	ความเสี่ยง
	(ปี)		(%)	(%)
ตราสารหนี้ภาครัฐ (Government Bond)	2.84	LB145A	3	0.07
	2.78	LB145B	2.99	0.059
	6.54	LB183A	3.45	0.063
	6.56	LB183B	3.48	0.053
	9.57	LB213A	3.85	0.053
	9.7	LB214A	3.9	0.082
ตราสารหนี้ภาคเอกชน (Corporate Bond)	อายุคงเหลือ	ชื่อ	อัตราผลตอบแทน	ความเสี่ยง
	(ปี)		(%)	(%)
	3.01	BP145A	3.41	0.119
	3.3	BGH146A	3.47	0.018
	6.4	PTTC17DA	4.22	0.248
11.31	PTTC215A	4.17	0.167	

จากตารางข้างต้นจะสังเกตเห็นได้ว่าตราสารหนี้ภาคเอกชนมีอัตราผลตอบแทนที่สูงกว่าตราสารหนี้ภาครัฐ ทั้งนี้เนื่องจากตราสารหนี้ที่ออกโดยภาคเอกชน

จะมีความเสี่ยงสูงกว่าตราสารหนี้ภาครัฐ และตราสารหนี้ที่มีอายุคงเหลือยาวนานกว่าก็มีอัตราผลตอบแทนและความเสี่ยงสูงด้วยกัน

ค่าชดเชยความเสี่ยงด้านเครดิต (Credit Spread) เป็นค่าความเสี่ยงของตราสารหนี้ซึ่งวัดโดยหาผลต่างของอัตราผลตอบแทนของตราสารหนี้ภาคเอกชนเทียบกับอัตราผลตอบแทนของตราสารหนี้ภาครัฐ พบว่าค่าชดเชยความเสี่ยงของตราสารหนี้ที่นำมาศึกษาได้แก่ BP145A BGH146A PTTC17DA และ PTTC215A มีค่าชดเชยความเสี่ยงที่สูงขึ้นในตราสารหนี้ที่มีอายุคงเหลือยาวนาน หรืออาจกล่าวได้ว่าหากตราสารหนี้ใดมีระยะเวลาคงเหลือที่ยาวนานจะมีความเสี่ยงสูงมากกว่าตราสารหนี้ที่มีอายุคงเหลือสั้นๆ โดยค่าชดเชยความเสี่ยงทางด้านเครดิตที่สูงที่สุดคือตราสารหนี้ PTTC17DA มีค่าชดเชยความเสี่ยงทางด้านเครดิตเท่ากับ 179 basis points รองลงมาได้แก่ BGH146A PTTC215A และ BP145A โดยมีค่าชดเชยความเสี่ยงทางด้านเครดิตเท่ากับ 117 73 และ 69 basis points ตามลำดับดังแสดงตามตาราง 4 ถึงตาราง 7

ตาราง 4 ค่าชดเชยความเสี่ยงด้านเครดิต (Credit Spread) ของตราสารหนี้ BGH146A

อายุคงเหลือ : ปี	อัตราผลตอบแทน (%)		ค่าชดเชยความเสี่ยงด้านเครดิต (เบซิส)
	ตราสารหนี้เอกชน	ตราสารหนี้ภาครัฐ	
3.30	1.653	1.631	2.145
3.31	1.679	1.657	2.125
3.34	1.762	1.739	2.256
3.35	1.790	1.768	2.261
3.95	3.272	3.258	1.349
4.50	3.584	3.579	0.494

ตาราง 4 (ต่อ)

อายุคงเหลือ : ปี	อัตราผลตอบแทน (%)		ค่าชดเชยความเสี่ยงด้านเครดิต (เบซิส)
	ตราสารหนี้เอกชน	ตราสารหนี้ภาครัฐ	
4.68	3.914	3.608	30.585
4.72	4.172	3.615	55.706
4.74	3.962	3.617	34.533
4.80	4.029	3.623	38.892
4.81	4.012	3.622	39.005
4.82	4.066	3.621	44.507
4.83	4.067	3.622	44.445
4.86	4.433	3.622	81.102
4.87	4.370	3.626	74.454
4.90	4.669	3.626	104.345
4.93	4.790	3.624	116.658

ตาราง 5 ค่าชดเชยความเสี่ยงด้านเครดิต (Credit Spread) ของตราสารหนี้ BP145A

อายุคงเหลือ : ปี	อัตราผลตอบแทน (%)		ค่าชดเชยความเสี่ยงด้านเครดิต (เบซิส)
	ตราสารหนี้เอกชน	ตราสารหนี้ภาครัฐ	
3.31	1.685	1.658	2.750
3.80	3.010	2.991	1.844
4.04	3.381	3.373	0.817
4.30	3.515	3.539	2.432
4.38	3.507	3.559	5.237
4.39	3.555	3.561	0.617
4.72	3.760	3.615	14.527
4.73	3.797	3.616	18.096
4.75	3.691	3.618	7.324
4.76	3.691	3.619	7.224
4.77	3.684	3.620	6.391
4.78	3.701	3.621	7.933
4.80	3.714	3.622	9.189
4.81	3.936	3.623	31.326
4.85	4.123	3.622	50.026
4.86	4.166	3.624	54.286
4.90	4.210	3.626	58.439
4.93	4.313	3.624	68.826

ตาราง 6 ค่าชดเชยความเสี่ยงด้านเครดิต (Credit Spread) ของตราสารหนี้ PTTC17DA

อายุคงเหลือ : ปี	อัตราผลตอบแทน (%)		ค่าชดเชยความเสี่ยงด้านเครดิต (เบซิส)
	ตราสารหนี้เอกชน	ตราสารหนี้ภาครัฐ	
6.4	3.083	2.554	52.894
6.41	3.066	2.54	52.661
6.46	2.999	2.486	51.324
6.59	2.989	2.52	46.865
8.52	4.311	3.37	94.949
8.6	4.373	3.369	100.428
8.61	4.381	3.369	101.215
9.21	4.118	3.373	74.555
9.66	4.759	3.452	130.669
9.79	5.791	4.115	167.531
9.81	5.983	4.191	179.255

ตาราง 7 ค่าชดเชยความเสี่ยงด้านเครดิต (Credit Spread) ของตราสารหนี้ PTTC215A

อายุคงเหลือ : ปี	อัตราผลตอบแทน (%)		ค่าชดเชยความเสี่ยงด้านเครดิต (เบซิส)
	ตราสารหนี้เอกชน	ตราสารหนี้ภาครัฐ	
11.31	3.659	3.664	0.491
11.54	3.73	3.735	0.534
11.55	3.733	3.739	0.538
12.47	3.742	3.748	0.553
13.21	3.848	3.899	5.111
13.64	3.793	4.008	21.508
14.13	4.426	4.267	15.884
14.19	5.228	4.497	73.005
14.32	5.812	5.164	64.005

จากการศึกษาความน่าจะเป็นที่ผู้ออกตราสารไม่สามารถจ่ายผลตอบแทนให้ผู้ลงทุนได้ในแต่ละงวดพบว่าเมื่ออายุคงเหลือของตราสารหนี้ยาวนานความน่าจะเป็นที่ไม่สามารถจ่ายผลตอบแทนให้กับผู้ลงทุนเพิ่มมากขึ้นตามอายุคงเหลือของตราสารหนี้ โดยตราสารหนี้ที่มีค่าความน่าจะเป็นที่ไม่สามารถจ่ายผลตอบแทนให้กับผู้ลงทุนสูงที่สุดได้แก่ PTTC17DA มีค่า Probability of Default เท่ากับร้อยละ 18.70 รองลงมาได้แก่ PTTC215A BGH146A และ BP145A มีค่า Probability of Default เท่ากับร้อยละ 9.45 5.79

และ 3.38 ตามลำดับ ซึ่งอยู่ในระดับที่ต่ำแสดงได้ตามตาราง 8 ถึง 11 ดังนี้

ตาราง 8 ความน่าจะเป็นที่ผู้ออกตราสารไม่สามารถชำระดอกเบี้ยและเงินต้นของ BGH146A

อายุคงเหลือ (ปี) (Time to Maturity)	ความน่าจะเป็น (Probability of Default)
3.30	0.000702
3.31	0.000698
3.34	0.000747
3.35	0.000751
3.95	0.000524
4.50	0.000218
4.68	0.014149
4.72	0.026127
4.74	0.016194
4.80	0.018487
4.81	0.018581
4.82	0.021271
4.83	0.021286
4.86	0.039394
4.87	0.036188
4.90	0.051366
4.93	0.057944

ตาราง 9 ความน่าจะเป็นที่ผู้ออกตราสารไม่สามารถชำระดอกเบี้ยและเงินต้นของ BP145A

อายุคงเหลือ (ปี) (Time to Maturity)	ความน่าจะเป็น (Probability of Default)
3.31	0.000903
3.80	0.00069
4.04	0.000324
4.30	0.001027
4.38	0.002251
4.39	0.000266
4.72	0.006755
4.73	0.008439
4.75	0.003422
4.76	0.003382
4.77	0.002998
4.78	0.003731
4.80	0.004341

ตาราง 9 (ต่อ)

อายุคงเหลือ (ปี) (Time to Maturity)	ความน่าจะเป็น (Probability of Default)
4.81	0.014898
4.85	0.024087
4.86	0.026217
4.90	0.028483
4.93	0.033831

ตาราง 10 ความน่าจะเป็นที่ผู้ออกตราสารไม่สามารถชำระดอกเบี้ยและเงินต้นของ PTTC17DA

อายุคงเหลือ (ปี) (Time to Maturity)	ความน่าจะเป็น (Probability of Default)
6.4	0.033945
6.41	0.033849
6.46	0.033248
6.59	0.030933
8.52	0.081834
8.6	0.088422
8.61	0.089251
9.21	0.069727
9.66	0.131663
9.79	0.17357
9.81	0.187071

ตาราง 11 ความน่าจะเป็นที่ผู้ออกตราสารไม่สามารถชำระดอกเบี้ยและเงินต้นของ PTTC215A

อายุคงเหลือ (ปี) (Time to Maturity)	ความน่าจะเป็น (Probability of Default)
11.31	0.000545
11.54	0.000605
12.47	0.000677
13.21	0.006601
13.64	0.028366
14.13	0.02221
14.19	0.106426
14.32	0.094483

5. สรุปผลการศึกษา

อัตราผลตอบแทนแบบสปอตของตราสารหนี้ (Spot Discount Rate)

จากการศึกษาพบว่าอัตราผลตอบแทนแบบสปอตของตราสารหนี้ ได้แก่ LB145A และ LB145B ซึ่งเป็นตราสารหนี้ภาครัฐระยะสั้นที่มีอายุคงเหลือ 2.78 ปี นำมาศึกษามีลักษณะของเส้นอัตราผลตอบแทน (Interpolation Yield Curve) มีลักษณะรูปแบบเป็นแบบปกติ (Normal Yield Curve) ซึ่งแสดงให้เห็นถึงเมื่อระยะเวลาคงเหลือยาวนานขึ้นจะให้อัตราผลตอบแทนที่เพิ่มสูงขึ้น (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2552) ในทางกลับกันหากตราสารหนี้มีอายุคงเหลือลดน้อยลง

อัตราผลตอบแทนของตราสารหนี้จะลดลงตามไปด้วย โดยอัตราผลตอบแทนเฉลี่ยของตราสารหนี้ LB145A เท่ากับร้อยละ 3.00 ต่อปี และ LB145B มีอัตราผลตอบแทนเฉลี่ยเท่ากับร้อยละ 2.99 ต่อปี ตามลำดับ

สำหรับตราสารหนี้ภาคเอกชน (Corporate Bond) ที่นำมาศึกษาได้แก่ BP145A และ BGH146A ซึ่งเป็นตราสารหนี้ระยะสั้นมีอายุคงเหลือ 3.01 ปี และ 3.30 ปี พบว่าลักษณะของเส้นอัตราผลตอบแทน (Interpolation Yield Curve) มีลักษณะรูปแบบเป็นแบบปกติ (Normal Yield Curve) เช่นเดียวกับตราสารหนี้ภาครัฐโดยมีอัตราผลตอบแทนเฉลี่ยเท่ากับร้อยละ 3.41 และ 3.47 ตามลำดับ

ตราสารหนี้ภาครัฐ (Government Bond) ระยะปานกลางและระยะยาวที่นำมาศึกษาได้แก่ LB183A LB183B LB213A และ LB214A ซึ่งมีอายุคงเหลือเท่ากับ 6.54 6.56 9.57 และ 9.70 ปี ตามลำดับ พบว่าลักษณะของเส้นอัตราผลตอบแทน (Interpolation Yield Curve) มีลักษณะที่ค้งที่ในช่วงแรกๆ หลังจากนั้นเมื่อตราสารหนี้มีอายุคงเหลือเพิ่มมากขึ้นอัตราผลตอบแทนเพิ่มมากขึ้น มีอัตราผลตอบแทนเฉลี่ยเท่ากับร้อยละ 3.45 3.48 3.85 และ 3.90 ตามลำดับโดยลักษณะดังกล่าวยังปรากฏในตราสารหนี้ภาคเอกชนที่นำมาศึกษาได้แก่ PTTC17DA และ PTTC215A ซึ่งมีอายุคงเหลือ 6.40 ปี และ 11.31 ปี ตามลำดับ สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของอัตราผลตอบแทนในตราสารหนี้ของภาครัฐ มีอัตราผลตอบแทนเฉลี่ยเท่ากับร้อยละ 4.22 และ 4.17 ตามลำดับ

อัตราผลตอบแทนและความเสี่ยงของตราสารหนี้ภาครัฐ (Government Bond) เทียบกับตราสารหนี้ภาคเอกชน (Corporate Bond)

ในการเปรียบเทียบอัตราผลตอบแทนและความเสี่ยงของตราสารหนี้ในส่วนนี้จะนำเสนออัตราผลตอบแทนของตราสารหนี้โดยเฉลี่ยจากอัตรา Spot Rate และวัดความเสี่ยงของตราสารหนี้จากความผันผวน (Volatility) ของอัตรา Spot Rate ทั้งในตราสารหนี้ภาครัฐและตราสารหนี้ภาคเอกชนพบว่า อัตราผลตอบแทนของตราสารหนี้ภาคเอกชนมีอัตราผลตอบแทนที่สูงกว่าตราสารหนี้ภาครัฐ ทั้งในระยะสั้นระยะปานกลาง และระยะยาว โดยตราสารหนี้ภาคเอกชนระยะสั้นได้แก่ BP145A และ BGH146A มีอัตราผลตอบแทนเฉลี่ยเท่ากับร้อยละ 3.41 และ 3.47 ตามลำดับ ซึ่งเป็นอัตราผลตอบแทนที่สูงกว่าตราสารหนี้ภาครัฐระยะสั้นได้แก่ LB145A และ LB145B ที่มีอัตราผลตอบแทนเฉลี่ยเท่ากับร้อยละ 3.00 และ 2.99 ตามลำดับ สำหรับตราสารหนี้ภาคเอกชนระยะปานกลางและระยะยาวก็ยังคงมีอัตราผลตอบแทนที่สูงกว่าตราสารหนี้ภาครัฐระยะปานกลางและระยะยาว เช่นเดียวกัน โดยอัตราผลตอบแทนเฉลี่ยของตราสารหนี้ภาคเอกชนระยะปานกลางได้แก่ PTTC17DA มีค่าเท่ากับร้อยละ 4.22 ในขณะที่อัตราผลตอบแทนของตราสารหนี้ภาครัฐระยะปานกลางได้แก่ LB183A และ LB183B มีอัตราผลตอบแทนเฉลี่ยเท่ากับ 3.45 และ 3.48 ตามลำดับ ในส่วนของอัตราผลตอบแทนของตราสารหนี้ภาคเอกชนระยะยาวได้แก่ PTTC215A มีอัตราผลตอบแทนเฉลี่ยเท่ากับร้อยละ 4.17 ซึ่งสูงกว่าอัตราผลตอบแทนเฉลี่ยของตราสารหนี้ภาครัฐระยะยาวได้แก่ LB213A และ LB214A มีอัตราผลตอบแทนเฉลี่ยเท่ากับร้อยละ 3.85 และ 3.90 ตามลำดับ

ความเสี่ยงของตราสารหนี้เมื่อพิจารณาจากค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) พบว่าตราสารหนี้ภาคเอกชนมีความเสี่ยงที่สูงกว่าตราสารหนี้ภาครัฐ ทั้งในระยะสั้น ระยะปานกลาง และระยะยาว ในระยะสั้นตราสารหนี้ภาคเอกชนมีความเสี่ยงเท่ากับ

ร้อยละ 0.119 ในตราสารหนี้ BP145A ในขณะที่ตราสารหนี้ภาครัฐมีความเสี่ยงเท่ากับร้อยละ 0.070 ในตัวตราสารหนี้ LB145A ในระยะปานกลางตราสารหนี้ PTTC17DA มีความเสี่ยงเท่ากับร้อยละ 0.248 ก็ยังคงมีความเสี่ยงที่สูงกว่าตราสารหนี้ LB183A ซึ่งเป็นตราสารหนี้ภาครัฐมีความเสี่ยงเท่ากับร้อยละ 0.053 ในระยะยาวตราสารหนี้ภาคเอกชนก็ยังคงมีความเสี่ยงสูงกว่าตราสารหนี้ภาครัฐ โดยตราสารหนี้ PTTC215A มีความเสี่ยงเท่ากับร้อยละ 0.167 ซึ่งสูงกว่าตราสารหนี้ LB214A ที่มีความเสี่ยงเท่ากับร้อยละ 0.082

ค่าชดเชยความเสี่ยงทางด้านเครดิต (Credit Spread)
จากการศึกษาค่าชดเชยความเสี่ยงทางด้านเครดิต (Credit Spread) ซึ่งเป็นผลต่างของอัตรา Spot Rate ระหว่างตราสารหนี้ภาครัฐและตราสารหนี้ภาคเอกชน พบว่า ค่าชดเชยความเสี่ยงของตราสารหนี้ที่นำมาศึกษา ได้แก่ BP145A BGH146A PTTC17DA และ PTTC215A มีค่าชดเชยความเสี่ยงที่สูงขึ้นในตราสารหนี้ที่มีอายุคงเหลือยาวนาน หรืออาจกล่าวได้ว่าหากตราสารหนี้ใดมีระยะเวลาคงเหลือที่ยาวนานจะมีความเสี่ยงสูงกว่าตราสารหนี้ที่มีอายุคงเหลือสั้นๆ โดยค่าชดเชยความเสี่ยงทางด้านเครดิตที่สูงที่สุดคือตราสารหนี้ PTTC17DA มีค่าชดเชยความเสี่ยงทางด้านเครดิตเท่ากับ 179 basis points รองลงมาได้แก่ BGH146A PTTC215A และ BP145A โดยมีค่าชดเชยความเสี่ยงทางด้านเครดิตเท่ากับ 117 73 และ 69 basis points ตามลำดับ

ความน่าจะเป็นที่ผู้ออกตราสารหนี้ไม่สามารถจ่ายผลตอบแทนให้กับผู้ลงทุนได้ในแต่ละงวด (Probability of Default)

จากการศึกษาความน่าจะเป็นที่ผู้ออกตราสารหนี้ไม่สามารถจ่ายผลตอบแทนให้ผู้ลงทุนได้ในแต่ละงวด

พบว่าเมื่ออายุคงเหลือของตราสารหนี้ยาวนานความน่าจะเป็นที่ไม่สามารถจ่ายผลตอบแทนให้กับผู้ลงทุนเพิ่มมากขึ้นตามอายุคงเหลือของตราสารหนี้ โดยตราสารหนี้ที่มีค่าความน่าจะเป็นที่ไม่สามารถจ่ายผลตอบแทนให้กับผู้ลงทุนสูงที่สุดได้แก่ PTTC17DA มีค่า Probability of Default เท่ากับร้อยละ 18.70 รองลงมาได้แก่ PTTC215A BGH146A และ BP145A มีค่า Probability of Default เท่ากับร้อยละ 9.45 5.79 และ 3.38 ตามลำดับ ซึ่งว่าอยู่ในระดับที่ต่ำ

6. อภิปรายผลการศึกษา

จากผลการศึกษาเพื่อเปรียบเทียบอัตราผลตอบแทนและความเสี่ยงของตราสารหนี้ภาครัฐ (Government Bond) เทียบกับตราสารหนี้ภาคเอกชน (Corporate Bond) พบว่าในส่วนของอัตราผลตอบแทนแบบสปอต (Spot Yield) ทั้งในส่วนของตราสารหนี้ภาครัฐและตราสารหนี้ภาคเอกชน มีรูปแบบเป็นแบบปกติ (Normal Yield Curve) กล่าวคืออัตราผลตอบแทนของตราสารหนี้มีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกับอายุคงเหลือของตราสารหนี้ (ฉลามิณูซ์ แก้วสอน, 2550) เมื่ออายุคงเหลือของตราสารหนี้ที่มีอายุคงเหลือยาวนานจะให้อัตราผลตอบแทนที่สูงกว่าตราสารหนี้ระยะสั้น โดยอัตราผลตอบแทนของตราสารหนี้ภาคเอกชนจะให้อัตราผลตอบแทนที่สูงกว่าตราสารหนี้ภาครัฐทั้งนี้อาจเป็นเพราะตราสารหนี้ภาคเอกชนมีความเสี่ยงมากกว่าตราสารหนี้ภาครัฐ ซึ่งความเสี่ยงดังกล่าวอาจมีผลมาจากปัจจัยต่างๆ ได้แก่ อัตราดอกเบี้ยเงินให้กู้ยืมของธนาคารพาณิชย์ อัตราผลตอบแทนของหุ้นสามัญ อัตราเงินเพื่อ อัตราดอกเบี้ยเงินฝากของธนาคารพาณิชย์ และการจัดอันดับเครดิตของตราสารหนี้ (วนิดา จริยารวม, 2543)

ในส่วนของความผันผวน (Volatility) ของตราสารหนี้ภาคเอกชนมีความผันผวนของอัตราผลตอบแทนที่มากกว่าความผันผวนของอัตราผลตอบแทนในตราสารหนี้ภาครัฐ เมื่อวัดด้วยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยความผันผวนดังกล่าวส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากการเก็งกำไรในตราสารหนี้ (Viral V Acharya, Yakov Amihud and Sreedhar Bharath, 2009) และอีกส่วนหนึ่งเกิดจากความเสี่ยงทางด้านเครดิต จากการศึกษาพบว่าความเสี่ยงทางด้านเครดิตของตราสารหนี้เมื่อศึกษาผ่านค่าชดเชยความเสี่ยงทางด้านเครดิต (Credit Spread) มีความสัมพันธ์กับอันดับเครดิตของตราสารหนี้ภาคเอกชนที่ได้รับการจัดอันดับ โดยตราสารหนี้ที่มีค่าชดเชยความเสี่ยงสูงสุดคือ BGH146A มีค่าชดเชยความเสี่ยงเท่ากับ 117 basis points และเมื่อเทียบกับอันดับเครดิตที่ได้รับจาก TRIS ซึ่งอยู่ในระดับ A นั้นหมายถึงความเสี่ยงของตราสารหนี้ BGH146A มีความเสี่ยงมากกว่า BP145A และ PTTC215A ซึ่งมีอันดับเครดิตเท่ากับ AA- และ AAA ตามลำดับ ส่วนตราสารหนี้ PTTC17DA มีอันดับเครดิตระดับ AAA แต่กลับมีค่าชดเชยความเสี่ยงอยู่ในระดับที่สูงเท่ากับ 179 basis points โดยผลดังกล่าวไม่สอดคล้องกับอันดับเครดิตที่ได้รับซึ่งอาจเป็นผลมาจากปริมาณการซื้อขายที่น้อยกว่าตราสารหนี้ฉบับอื่นๆ (นเรศ สถิตยพงศ์, 2541)

ความเสี่ยงของตราสารหนี้เมื่อพิจารณาจากความน่าจะเป็นที่ผู้ออกตราสารไม่สามารถจ่ายคืนดอกเบี้ยและเงินต้น (Probability of Default) พบว่า ตราสารหนี้ที่มีอายุคงเหลือยาวนานจะมีค่า Probability of Default สูงกว่าตราสารหนี้ที่มีอายุคงเหลือน้อยๆ ซึ่งสอดคล้องกับอันดับเครดิตที่ได้รับอีกด้วย เห็นได้จากตราสารหนี้ BGH146A ซึ่งมีความเสี่ยงด้านเครดิตมากกว่า BP145A มี Prpbability of Default เท่ากับร้อยละ 5.80 ในขณะที่ BP145A มีค่า Probability of Default เท่ากับร้อยละ 3.38

7. กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาในครั้งนี้เสร็จสมบูรณ์ได้ด้วยดี ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงต่อทางมหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพที่สนับสนุนให้เกิดงานวิจัยชิ้นนี้ และขอขอบคุณ ศาสตราจารย์ ดร.อัญญา ชันชวิทย์ ที่ให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ในการทำวิจัยในครั้งนี้

ผู้เขียนขอขอบคุณสมาคมตลาดตราสารหนี้ไทย (ThaiBMA) ที่ให้ความอนุเคราะห์ข้อมูลซื้อขายตราสารหนี้เพื่อใช้ในการศึกษา และขอขอบคุณท่านคณบดี คณะบริหารธุรกิจที่สนับสนุนส่งเสริมให้คณาจารย์ของคณะบริหารธุรกิจสร้างผลงานวิจัย ตลอดจนเพื่อนๆ ในคณะบริหารธุรกิจทุกท่านที่ให้ความช่วยเหลือสนับสนุน และเป็นกำลังใจในการทำวิจัยครั้งนี้มาตลอด

8. เอกสารอ้างอิง

- 1) ฌลามิญญ์ แก้วสอน .(2550). **ปัจจัยที่มีผลกระทบต่ออัตราผลตอบแทนตราสารหนี้ภาคเอกชน.** วิทยานิพนธ์ ศ.ม., มหาวิทยาลัยรามคำแหง, กรุงเทพมหานคร
- 2) ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย.(2552). **ตลาดการเงินและการลงทุนในหลักทรัพย์.** กรุงเทพมหานคร : อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง
- 3) นเรศ สถิตยพงศ์ . (2541). **การประมาณค่าความเสี่ยงจากภาวะตลาดของการลงทุนในตราสารหนี้ภาคเอกชนด้วยวิธีมูลค่าความเสี่ยง.** วิทยานิพนธ์ บธ.ม., มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น, กรุงเทพมหานคร
- 4) ปัญญลักษณ์ โฆษิตสกุล. (2544). **การศึกษาปัจจัยทางเศรษฐกิจที่มีผลกระทบต่อตลาดตรา**

สารหนี้ไทย. ภาคคณิพนธ์ บช.ม ., มหาวิทยาลัย
หอการค้าไทย, กรุงเทพมหานคร

- 5) วนิตา จริยวารเมท. (2543). **ปัจจัยกำหนดอัตราผลตอบแทนของตราสารหนี้.** วิทยานิพนธ์ ศ.ม.
, มหาวิทยาลัยรามคำแหง, กรุงเทพมหานคร
- 6) สมาคมตลาดตราสารหนี้ไทย (ThaiBMA).
Thai BMA Trading Activities 2007-2010.
- 7) อัญญา ชันชวิทย์. (2541). **การวิเคราะห์การลงทุนในตราสารหนี้.** กรุงเทพมหานคร :
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- 8) อัญญา ชันชวิทย์. (2547). **การวิเคราะห์ความเสี่ยงจากการลงทุนในหลักทรัพย์.**
กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- 9) Hanselman, Duane and Bruce
Littlefield.(1998). **Mastering Matlab.** New
Jersey : Prentice Hall
- 10) Viral V Acharya, Yakov Amihud and
Sreedhar Bharath. (2010). **Liquidity Risk of
Corporate Bond Returns.** New York
University : National Bureau of Economic
Research (NBER)

ปัจจัยที่สำคัญในการตัดสินใจเลือกซื้อโทรศัพท์มือถือของผู้บริโภค
ในพื้นที่เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร

THE AFFECTING FACTORS FOR DECISION MAKING OF CUSTOMER TO BUY
MOBILE PHONE IN JATUJAK AREA, BANGKOK

มะลิ แซ่ฉิ้น

998/1 แขวงจอมพล เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10400. หมายเลขโทรศัพท์ 081-862-4032

E-mail: mali@ch7.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาเรื่อง “ปัจจัยที่สำคัญในการตัดสินใจเลือกซื้อโทรศัพท์มือถือของผู้บริโภค ในพื้นที่เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร” ในด้านต่างๆ 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านผลิตภัณฑ์ 2) ด้านราคา 3) ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย และ 4) ด้านการส่งเสริมการตลาด จำนวน 430 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามชนิดเลือกตอบเกี่ยวกับข้อมูลลักษณะทางประชากรศาสตร์ ประกอบด้วย เพศ อายุ การศึกษา รายได้ ตำแหน่งงาน ประสบการณ์การใช้โทรศัพท์มือถือ พร้อมด้วยคำถามที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยด้านส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลกับการตัดสินใจเลือกซื้อโทรศัพท์มือถือ โดยสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบสมมติฐานด้วยวิธี t-test วิเคราะห์ค่าความแปรปรวนทางเดียว (ANOVA Analysis) และทดสอบเป็นรายคู่ในกรณีที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยวิธี LSD

จากผลการวิจัยสรุปได้ ดังนี้ ปัจจัยที่สำคัญในการตัดสินใจเลือกซื้อโทรศัพท์มือถือของผู้บริโภค ในพื้นที่เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร ในด้านต่างๆ 4 ด้าน ได้แก่ 1) ปัจจัยด้านส่วนประสมทางการตลาดที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเลือกซื้อโทรศัพท์มือถือของผู้บริโภค ด้านผลิตภัณฑ์ พบว่า ค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก 2) ปัจจัยด้านส่วนประสมทางการตลาดที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเลือกซื้อโทรศัพท์มือถือของผู้บริโภค ด้านราคา พบว่า ค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก 3) ปัจจัยด้านส่วนประสมทางการตลาดที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเลือกซื้อโทรศัพท์มือถือของผู้บริโภค ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย พบว่า ค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก 4) ปัจจัยด้านส่วนประสมทางการตลาดที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเลือกซื้อโทรศัพท์มือถือของผู้บริโภค ด้านการส่งเสริมการตลาด พบว่า ค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ: โทรศัพท์มือถือ, ปัจจัยที่สำคัญในการตัดสินใจซื้อ

ABSTRACT

The purpose of this research was to study the research. " The Affecting factors for Decision Making of customer to buy Mobile Phone in Jatujak Area, Bangkok" in four different aspects: 1) Product 2) Price 3) Place, and 4) Promotion of the 430 people who used to collect data was the kind of choice about the demographic characteristics include gender, age, education, income. Experience of using a mobile phone. With questions concerning the marketing mix related to the decision to buy a mobile phone marketing mix factors associated with the decision to buy a mobile phone. The data were statistically analyzed using frequency, percentage, mean and standard deviation. The hypothesis tested by t-test, ANOVA analysis and testing of LSD in case of a difference with statistical significance by LSD.

The results were as follows: an important factor in buying a mobile phone consumers in Jatujak, Bangkok important factor in buying a mobile phone consumers in Jatujak Bangkok "The important factor in buying a mobile phone consumers in Jatujak Bangkok" in four different aspects: 1) the marketing mix for decision making to buy a mobile phone. The products showed that the average level 2) the marketing mix related to the decision to buy a mobile phone and conclude that the average level in 3) factors of marketing mix related to decision making for buying a mobile phone. The place of sale was included in the average level 4) factors related to the marketing mix, the decision to buy a mobile phone. Total average of Promotion was in high level.

KEYWORDS: Keywords: Mobile phone, Affecting factors for Decision Making to buy

บทนำ

โลกทุกวันนี้เป็นโลกแห่งการสื่อสารไร้พรมแดน เทคโนโลยี ได้เข้ามามีบทบาทสำคัญต่อการดำเนินชีวิตของมนุษย์ เนื่องจากยุคปัจจุบันเป็นยุค globalization การส่งข้อมูลข่าวสาร กลายเป็นปัจจัยสำคัญในการดำรงชีพ โดยเฉพาะโทรศัพท์มือถือ ได้กลายเป็นปัจจัยที่ 5 ที่มนุษย์ขาดไม่ได้ในการดำรงชีวิต จนอาจกล่าวได้ว่า มนุษย์ทุกคนที่อยู่ใน

สังคม จำเป็นต้องมีโทรศัพท์มือถือประจำตัวเพื่อการสื่อสาร และส่งผ่านข้อมูลข่าวสาร ส่งผลให้โทรศัพท์มือถือ กลายเป็นสินค้าที่มีมูลค่าทางการตลาดมหาศาล

ทั้งนี้จากการสำรวจของสำนักงานสถิติแห่งชาติ ซึ่งได้สำรวจ การมี การใช้ เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในครัวเรือน ครั้งแรกเมื่อปี พ.ศ. 2544 และ ตั้งแต่ พ.ศ. 2546 เป็นต้นมา ได้สำรวจต่อเนื่องเป็นประจำทุกปี ปีนี้ได้สำรวจในไตรมาส 1

(มกราคม-มีนาคม 2553) โดยใช้วิธีสัมภาษณ์หัวหน้าครัวเรือนและสมาชิกในครัวเรือน ที่มีอายุ 6 ปีขึ้นไป จากครัวเรือนส่วนบุคคลและครัวเรือนพิเศษที่ตกเป็นตัวอย่างทั้งสิ้น 79,560 ครัวเรือน ผลการสำรวจสรุปได้ดังนี้ (อ้างอิง.สำนักงานสถิติแห่งชาติ .สำรวจการมีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารในครัวเรือน 13 กรกฎาคม 2553.ออนไลน์)

ดังนั้น จึงทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะทำการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่สำคัญในการเลือกซื้อโทรศัพท์มือถือของผู้บริโภค ในเขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการกำหนดกลยุทธ์ทางการตลาดที่เหมาะสมต่อกลุ่มเป้าหมายต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่สำคัญในการตัดสินใจเลือกซื้อโทรศัพท์มือถือของผู้บริโภค ในพื้นที่เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาความสำคัญของปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด ในการตัดสินใจซื้อโทรศัพท์มือถือของผู้บริโภค ในพื้นที่เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร

ขอบเขตของการวิจัย

1. เนื้อหาของการศึกษา

การศึกษาปัจจัยที่สำคัญในการตัดสินใจเลือกซื้อโทรศัพท์มือถือของผู้บริโภค ในพื้นที่เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร มีขอบเขตเนื้อหา ในการศึกษา 4 ด้าน ได้แก่ 1.ด้านผลิตภัณฑ์ 2.ด้านราคา 3.ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย 4.ด้านการส่งเสริมการตลาด

2. การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ ประชาชนในเขตจตุจักร จังหวัดกรุงเทพมหานคร มีทั้งหมด 171,433 คน (เขตจตุจักร: มกราคม 2555)

2.2 ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ใช้การคำนวณแบบทราบายจำนวนประชากร ด้วยสูตรของทาโร ยามานะ (Taro Yamane) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และยอมให้เกิดความคลาดเคลื่อนในการสุ่มเลือกกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 5 ดังนี้

สูตรการคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่าง ในกรณีที่ทราบจำนวนประชากร

$$n = \frac{N}{1 + N(e)^2}$$

เมื่อ e = ความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่าง

n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง (Sample size)

N = ประชาชนในเขตจตุจักร จังหวัดกรุงเทพมหานคร
171,433 คน

แทนค่า สมการ

$$n = \frac{171,433}{1 + 171,433 (0.05)^2} = 399 \text{ คน}$$

จากการคำนวณได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงขอทำการสำรวจข้อมูลจำนวน 430 คน และเลือกใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบตามหลักความสะดวก (Convenience Sampling)

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ ลักษณะทาง

ประชากรศาสตร์

3.1.1 เพศ

3.1.2 อายุ

3.1.3 ระดับการศึกษา

3.1.4 รายได้

3.1.5 ตำแหน่งงาน

3.1.6 ประสบการณ์การใช้

โทรศัพท์มือถือ

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ปัจจัยที่สำคัญในการตัดสินใจเลือกซื้อโทรศัพท์มือถือของผู้บริโภค ในพื้นที่เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร ในด้านส่วนประสมการตลาด ซึ่งมี 4 ด้าน ประกอบไปด้วย

3.2.1 ด้านผลิตภัณฑ์

3.2.2 ด้านราคา

3.2.3 ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย

3.2.4 ด้านการส่งเสริมการตลาด

สมมติฐานในการวิจัย

1. เพศ ที่แตกต่างกัน จะมีปัจจัยที่สำคัญ ในการตัดสินใจเลือกซื้อโทรศัพท์มือถือของผู้บริโภค ในด้านส่วนประสมการตลาด แตกต่างกันไป

2. อายุ ที่แตกต่างกัน จะมีปัจจัยที่สำคัญ ในการตัดสินใจเลือกซื้อโทรศัพท์มือถือของผู้บริโภค ในด้านส่วนประสมการตลาด แตกต่างกันไป

3. การศึกษา ที่แตกต่างกัน จะมีปัจจัยที่สำคัญในการตัดสินใจการเลือกซื้อโทรศัพท์มือถือของผู้บริโภค ในด้านส่วนประสมการตลาดแตกต่างกัน

4. รายได้ ที่แตกต่างกัน จะมีปัจจัยที่สำคัญในการตัดสินใจเลือกซื้อโทรศัพท์มือถือของผู้บริโภค ในด้านส่วนประสมการตลาด แตกต่างกันไป

5. ตำแหน่งงาน ที่แตกต่างกัน จะมีปัจจัยที่สำคัญในการตัดสินใจเลือกซื้อโทรศัพท์มือถือของผู้บริโภค ในด้านส่วนประสมการตลาด แตกต่างกันไป

6. ประสบการณ์การใช้โทรศัพท์มือถือ ที่แตกต่างกัน จะมีปัจจัยที่สำคัญในการตัดสินใจเลือกซื้อโทรศัพท์มือถือของผู้บริโภค ในด้านส่วนประสมการตลาด แตกต่างกันไป

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้คือ ประชาชนในเขตจตุจักร จังหวัดกรุงเทพมหานคร

ขนาดกลุ่มตัวอย่าง เนื่องจากผู้วิจัยทราบจำนวนประชากรกลุ่มนี้ ซึ่งประชากรในเขตจตุจักร จังหวัดกรุงเทพมหานคร มีทั้งหมด 171,433 คน ดังนั้นจึงใช้การคำนวณแบบทราบประชากรโดยใช้สูตรของทาโร ยามานะ (Taro Yamane) และใช้ระดับความเชื่อมั่นของประชาชนในเขตจตุจักร จังหวัดกรุงเทพมหานคร ที่ร้อยละ 95 และยอมให้เกิดความคลาดเคลื่อนในการสุ่มเลือกกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 5 จากการคำนวณได้ของจำนวนประชากร 399 คน ผู้วิจัยจึงได้กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ จำนวน 430 คน และเลือกใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบตามหลักความสะดวก (Convenience Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม โดยผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเองจากการศึกษาทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แล้วนำมาประยุกต์ โดยแบ่งโครงสร้างคำถามเป็น 3 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 คำถามที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลลักษณะทางประชากรศาสตร์ แบ่งเป็น 6 ด้าน ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ ตำแหน่งงาน และประสบการณ์การใช้โทรศัพท์มือถือมีลักษณะให้เลือกตอบ

ส่วนที่ 2 คำถามที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่สำคัญในการตัดสินใจเลือกซื้อโทรศัพท์มือถือของผู้บริโภค ในด้านส่วนประสมการตลาด ในพื้นที่เขตจตุจักร จังหวัดกรุงเทพมหานคร โดยใช้ปัจจัยที่สำคัญในการเลือกซื้อโทรศัพท์ ทั้งหมด 4 ด้าน ได้แก่ 1.ด้านผลิตภัณฑ์ 2.ด้านราคา 3.ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย 4.ด้านการส่งเสริมการตลาด ส่วนที่ 3 เป็นแบบสอบถามลักษณะปลายเปิด เพื่อให้ผู้ตอบ

แบบสอบถามแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมสำหรับปัจจัยอื่นๆ ที่มีผลต่อปัจจัยที่สำคัญในการตัดสินใจเลือกซื้อโทรศัพท์มือถือของผู้บริโภค ในพื้นที่เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร

การหาคุณภาพเครื่องมือ ใช้วิธีการหาความตรงเชิงเนื้อหาโดยปรึกษาผู้เชี่ยวชาญ และหาค่าความเชื่อมั่นโดยวิธี Try out ซึ่งได้ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น (Alpha Cronbach's) เท่ากับ 0.825

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 430 คน เป็นประชาชนในเขตจตุจักร จังหวัดกรุงเทพมหานคร

การวิเคราะห์ข้อมูล ข้อมูลลักษณะทางประชากรศาสตร์ ทำการวิเคราะห์ด้วยสถิติแบบพรรณนา (Descriptive Statistics) ในรูปการแจกแจงความถี่ (Frequency) และการหาอัตราส่วนร้อยละ (Percentage) ข้อมูลปัจจัยที่สำคัญ ในการตัดสินใจเลือกซื้อโทรศัพท์มือถือของผู้บริโภค ในพื้นที่ในเขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นข้อมูลที่ได้จากการตอบหาคำถามแบบประเมินค่า (Rating Scales) จากนั้นจึงปรับค่าให้อยู่ในระดับช่วง (Interval Scales) ทำการวิเคราะห์ด้วยสถิติแบบพรรณนา (Descriptive Statistics) ในรูปการแจกแจงความถี่ (Frequency) ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และเปรียบเทียบระดับทัศนคติโดยใช้สถิติ t-test และ One – Way ANOVA โดยกำหนดค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในกรณีที่พบว่าค่าเฉลี่ยของตัวแปรที่ทดสอบมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะทำการเปรียบเทียบเป็นรายคู่ โดยใช้วิธี LSD (Least Significant Difference)

ผลการวิจัย

จากการศึกษาปัจจัยที่สำคัญในการตัดสินใจเลือกซื้อโทรศัพท์มือถือของผู้บริโภค ในพื้นที่เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร สามารถสรุปผลการศึกษาดังต่อไปนี้

1. ปัจจัยที่สำคัญในการตัดสินใจเลือกซื้อโทรศัพท์มือถือของผู้บริโภค ในพื้นที่เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร

1.1 ปัจจัยที่สำคัญในการตัดสินใจเลือกซื้อโทรศัพท์มือถือของผู้บริโภค ในพื้นที่เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร ด้านผลิตภัณฑ์โดยรวมอยู่ในระดับมาก

1.2 ปัจจัยที่สำคัญในการตัดสินใจเลือกซื้อโทรศัพท์มือถือของผู้บริโภค ในพื้นที่เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร ด้านราคาโดยรวมอยู่ในระดับมาก

1.3 ปัจจัยที่สำคัญในการตัดสินใจเลือกซื้อโทรศัพท์มือถือของผู้บริโภค ในพื้นที่เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร ด้านช่องทางการจัดจำหน่ายโดยรวมอยู่ในระดับมาก

1.4 ปัจจัยที่สำคัญในการตัดสินใจเลือกซื้อโทรศัพท์มือถือของผู้บริโภค ในพื้นที่เขตจตุจักร กรุงเทพมหานครด้านการส่งเสริมการตลาดโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

2. การเปรียบเทียบปัจจัยที่สำคัญในการตัดสินใจเลือกซื้อโทรศัพท์มือถือของผู้บริโภค ในพื้นที่เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร จำแนกตามลักษณะทางประชากรศาสตร์

2.1 เพศต่างกัน มีปัจจัยที่สำคัญในการตัดสินใจเลือกซื้อโทรศัพท์มือถือของผู้บริโภค ในพื้นที่เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร แตกต่างกัน

ด้านผลิตภัณฑ์ มีค่า p-value เท่ากับ .889 ซึ่งมากกว่า .05 นั่นคือ ยอมรับสมมติฐานหลัก (H_0) และปฏิเสธสมมติฐานรอง (H_1) หมายความว่า

หลัก (H_0) และยอมรับสมมติฐานรอง (H_1) หมายความว่า ตำแหน่งงานต่างกันมีปัจจัยที่สำคัญในการตัดสินใจเลือกซื้อโทรศัพท์มือถือของผู้บริโภค ในพื้นที่เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร ด้านการส่งเสริมการตลาดแตกต่างกัน

2.6 ประสิทธิภาพการใช้งานโทรศัพท์มือถือต่างกัน มีปัจจัยที่สำคัญในการตัดสินใจเลือกซื้อโทรศัพท์มือถือของผู้บริโภค ในพื้นที่เขตจตุจักร กรุงเทพมหานครแตกต่างกัน

ด้านผลิตภัณฑ์ มีค่า p-value เท่ากับ .000 ซึ่งน้อยกว่า .05 นั่นคือ ปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) และยอมรับสมมติฐานรอง (H_1) หมายความว่า ประสิทธิภาพการใช้งานโทรศัพท์มือถือต่างกันปัจจัยที่สำคัญในการตัดสินใจเลือกซื้อโทรศัพท์มือถือของผู้บริโภค ในพื้นที่เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร ด้านผลิตภัณฑ์แตกต่างกัน

ด้านราคา มีค่า p-value เท่ากับ .000 ซึ่งน้อยกว่า .05 นั่นคือ ปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) และยอมรับสมมติฐานรอง (H_1) หมายความว่า ประสิทธิภาพการใช้งานโทรศัพท์มือถือต่างกันปัจจัยที่สำคัญในการตัดสินใจเลือกซื้อโทรศัพท์มือถือของผู้บริโภค ในพื้นที่เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร ด้านราคาแตกต่างกัน

ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย มีค่า p-value เท่ากับ .000 ซึ่งน้อยกว่า .05 นั่นคือ ปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) และยอมรับสมมติฐานรอง (H_1) หมายความว่า ประสิทธิภาพการใช้งานโทรศัพท์มือถือต่างกันปัจจัยที่สำคัญในการตัดสินใจเลือกซื้อโทรศัพท์มือถือของผู้บริโภค ในพื้นที่เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร ด้านช่องทางการจัดจำหน่ายแตกต่างกัน

ด้านการส่งเสริมการตลาด มีค่า p-value เท่ากับ .000 ซึ่งน้อยกว่า .05 นั่นคือ ปฏิเสธสมมติฐาน

หลัก (H_0) และยอมรับสมมติฐานรอง (H_1) หมายความว่า ประสิทธิภาพการใช้งานโทรศัพท์มือถือต่างกันปัจจัยที่สำคัญในการตัดสินใจเลือกซื้อโทรศัพท์มือถือของผู้บริโภค ในพื้นที่เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร ด้านการส่งเสริมการตลาดแตกต่างกัน

สรุปอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาปัจจัยที่สำคัญในการตัดสินใจเลือกซื้อโทรศัพท์มือถือของผู้บริโภค ในพื้นที่เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร ในด้านต่างๆ คือ 1) ด้านผลิตภัณฑ์ 2) ด้านราคา 3) ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย 4) ด้านการส่งเสริมการตลาด สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ผลการศึกษาปัจจัยที่สำคัญในการตัดสินใจเลือกซื้อโทรศัพท์มือถือของผู้บริโภค ในพื้นที่เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร ในด้านต่างๆ คือ 1) ด้านผลิตภัณฑ์ 2) ด้านราคา 3) ด้านสถานที่จัดจำหน่าย (ช่องทางการจัดจำหน่าย) 4) ด้านการส่งเสริมการตลาด พบว่า

1.1 ด้านผลิตภัณฑ์ มีระดับความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะทนทานต่อการใช้งาน ซึ่งสอดคล้องงานวิจัย ปทุมพร ศิริรั้งคมานนท์ (2553) โดยโทรศัพท์เคลื่อนที่ที่เป็นที่ยอมรับโดยทั่วไป ในสภาวะการแข่งขันต้องการความลับไว และต้องการการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ การตัดสินใจเลือกซื้อโทรศัพท์เคลื่อนที่จะพิจารณาคุณสมบัติที่ตรงกับความต้องการใช้งานของตน โดยเน้นความสะดวก แข็งแรงและความกะทัดรัดเป็นสำคัญ รองลงมาคือ โทรศัพท์ สำหรับแนวโน้มในการใช้โทรศัพท์ที่ได้ศึกษาจากกลุ่มนักธุรกิจในเมือง พบว่ามีความต้องการใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่เพิ่มมากขึ้นแนวโน้มในอนาคตมีความต้องการเพิ่มขึ้น

1.2 ด้านราคา มีระดับความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะราคามีถือเหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย สุภาวดี สมะณี (2550) โดยปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อโทรศัพท์เคลื่อนที่ 3 ปัจจัย ได้แก่ ด้านผลิตภัณฑ์เกี่ยวกับฟังก์ชันการใช้งานและเครือข่าย ด้านราคาเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายในการซ่อมบำรุง และด้านการส่งเสริมการขายเกี่ยวกับการมีโบนัสพิเศษ การศึกษาปัญหาและอุปสรรคของการใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่พบว่าสัญญาณเครือข่ายไม่ชัดเจน และราคาเครื่องโทรศัพท์ใหม่แพง

1.3 ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย มีระดับความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะสถานที่จำหน่ายนำเชื่อถือ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย สุภาวดี สมะณี (2550) ปัจจัยด้านสถานที่และช่องทางการจัดจำหน่ายกลุ่มตัวอย่างจะให้ความสำคัญเรื่องความน่าเชื่อถือของร้านที่จำหน่ายและปัจจัยด้านการส่งเสริมการขายให้ความสำคัญในเรื่องการบริการหลังการขาย

1.4 ด้านการส่งเสริมการตลาด มีระดับความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยเฉพาะมีการสาริตที่จุดขาย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย วิทิพรรัตน์ รุ่งทวีไพโรจน์ (2549) อุปกรณ์หลากหลาย ผู้จำหน่ายออกใบเสร็จรับเงินได้ ราคาอุปกรณ์เสริม ชำระเงินด้วยบัตรเครดิต โฆษณาผ่านอินเทอร์เน็ต โฆษณาผ่านสื่อสิ่งพิมพ์ มีของแถม ผ่อนชำระเป็นงวด และให้ส่วนลดในการซื้อครั้งต่อไป

2. การเปรียบเทียบปัจจัยที่สำคัญในการตัดสินใจเลือกซื้อโทรศัพท์มือถือของผู้บริโภค ในพื้นที่เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร จำแนกตามลักษณะทางประชากรศาสตร์ พบว่า

2.1 เพศต่างกัน มีปัจจัยที่สำคัญในการตัดสินใจเลือกซื้อโทรศัพท์มือถือของผู้บริโภค ใน

พื้นที่เขตจตุจักร กรุงเทพมหานครแตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน โดยเฉพาะด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคา ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย และด้านการส่งเสริมการตลาด

2.2 อายุต่างกัน มีปัจจัยที่สำคัญในการตัดสินใจเลือกซื้อโทรศัพท์มือถือของผู้บริโภค ในพื้นที่เขตจตุจักร กรุงเทพมหานครแตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน

2.3 ระดับการศึกษาต่างกัน มีปัจจัยที่สำคัญในการตัดสินใจเลือกซื้อโทรศัพท์มือถือของผู้บริโภค ในพื้นที่เขตจตุจักร กรุงเทพมหานครแตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน โดยเฉพาะด้านผลิตภัณฑ์

2.4 รายได้หรือรายรับต่อเดือนต่างกัน มีปัจจัยที่สำคัญในการตัดสินใจเลือกซื้อโทรศัพท์มือถือของผู้บริโภค ในพื้นที่เขตจตุจักร กรุงเทพมหานครแตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน โดยเฉพาะด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคา ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย และด้านการส่งเสริมการตลาด

2.5 ตำแหน่งงานต่างกัน มีปัจจัยที่สำคัญในการตัดสินใจเลือกซื้อโทรศัพท์มือถือของผู้บริโภค ในพื้นที่เขตจตุจักร กรุงเทพมหานครแตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน

2.6 ความสะดวกในการใช้งาน โทรศัพท์มือถือต่างกัน มีปัจจัยที่สำคัญในการตัดสินใจเลือกซื้อโทรศัพท์มือถือของผู้บริโภค ในพื้นที่เขตจตุจักร กรุงเทพมหานครแตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน

ข้อเสนอแนะจากผู้วิจัย

1. ควรมีการส่งเสริมและรณรงค์ให้ประชาชนมีความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับโทรศัพท์มือถือ อีกทั้งควรมีการจัดกิจกรรมสาริตการใช้อุปกรณ์มือถือ

โดยจัดภายในห้างสรรพสินค้า หรือในที่ที่มีกลุ่มคนที่หลากหลายเพื่อให้เห็นความสำคัญของการการใช้โทรศัพท์มือถือ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุภาวดี ษะมะณี (2550) ศึกษาเรื่องถึงปัจจัยที่มีผลต่ออุปสงค์ของโทรศัพท์เคลื่อนที่ของนิสิต-นักศึกษาในระดับอุดมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาข้อมูลทั่วไป ศึกษาพฤติกรรมการใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ที่ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่ออุปสงค์ของโทรศัพท์เคลื่อนที่ ปัจจัยด้านสถานที่และช่องทางการจัดจำหน่ายกลุ่มตัวอย่างจะให้ความสำคัญเรื่องความน่าเชื่อถือของร้านที่จำหน่ายและปัจจัยด้านการส่งเสริมการขายให้ความสำคัญในเรื่องการบริการหลังการขาย มีความสัมพันธ์กับปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อโทรศัพท์เคลื่อนที่ 3 ปัจจัย ได้แก่ ด้านผลิตภัณฑ์เกี่ยวกับฟังก์ชันการใช้งานและตราหือ ด้านราคาเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายในการซ่อมบำรุง และด้านการส่งเสริมการขายเกี่ยวกับการมีโบนัสพิเศษ การศึกษาปัญหาและอุปสรรคของการใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่พบว่าสัญญาณเครือข่ายไม่ชัดเจน และราคาเครื่องโทรศัพท์ใหม่แพง

2. หน่วยงานทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ควรที่จะร่วมมือกันกับผู้ประกอบการในการจัดงานแสดงและจำหน่ายโทรศัพท์มือถือในราคาพิเศษ รวมทั้งมีการส่งเสริมให้มีการพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ เกี่ยวกับเทคโนโลยีของโทรศัพท์มือถือ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ทิพรรัตน์ รุ่งทิวไพโรจน์ (2549) ศึกษาเรื่อง การศึกษาปัจจัยในการตัดสินใจซื้อเครื่องโทรศัพท์มือถือมือสองของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า ระดับความสำคัญของปัจจัยในการตัดสินใจซื้อเครื่องโทรศัพท์มือถือมือสองของผู้บริโภคโดยภาพรวมมีความสำคัญอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน

พบว่ามีความสำคัญอยู่ในระดับมาก มีเพียงด้านการส่งเสริมการตลาดที่มีความสำคัญอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่มีความสำคัญอยู่ในระดับมาก มีเพียงแต่เสียงเรียกเข้าได้ อุปกรณ์หลากหลาย ผู้จำหน่ายออกไปเสริมจรับเงินได้ ราคาอุปกรณ์เสริม ชำระเงินด้วยบัตรเครดิต โฆษณาผ่านอินเทอร์เน็ต โฆษณาผ่านสื่อสิ่งพิมพ์ มีของแถม ผ่อนชำระเป็นงวด และให้ส่วนลดในการซื้อครั้งต่อไป ที่มีความสำคัญระดับปานกลาง ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะของการตัดสินใจซื้อเครื่องโทรศัพท์มือถือมือสองกับสถานภาพ ด้านเพศ มีความสัมพันธ์กับระยะเวลาที่ใช้โทรศัพท์มือถือ จำนวนโทรศัพท์มือถือที่เคยใช้ จำนวนโทรศัพท์มือถือที่ใช้ในปัจจุบัน จำนวนโทรศัพท์มือถือที่เคยใช้ ความรู้ ความชำนาญในการเลือกซื้อโทรศัพท์มือถือมือสอง การเลือกใช้เครือข่าย และงบประมาณในการซื้อ สถานภาพด้านอายุมีความสัมพันธ์กับระยะเวลาที่ใช้ จำนวนโทรศัพท์มือถือ การเลือกฟังก์ชัน การเลือกยี่ห้อ งบประมาณในการซื้อ และแหล่งที่จำหน่าย สถานภาพด้านวุฒิการศึกษา มีความสัมพันธ์กับระยะเวลาที่ใช้โทรศัพท์มือถือ จำนวนโทรศัพท์มือถือ เหตุผลที่ซื้อโทรศัพท์ เมื่อจำแนกตามสถานภาพด้านเพศ อายุ วุฒิการศึกษา อาชีพหลัก และรายได้ต่อเดือน พบว่า ด้านเพศมีความแตกต่างกัน 8 รายการ ด้านอายุมีความแตกต่างกัน 13 รายการ ด้านวุฒิการศึกษามีความแตกต่างกัน 13 รายการ ด้านอาชีพมีความแตกต่างกัน 5 รายการ และด้านรายได้ต่อเดือนมีความแตกต่างกัน 5 รายการ

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากผู้ตอบแบบสอบถามปัจจัยที่สำคัญในการตัดสินใจเลือกซื้อโทรศัพท์มือถือ ในพื้นที่เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร

ผู้ตอบแบบสอบถามได้แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่มีต่อปัจจัยที่สำคัญในการตัดสินใจเลือกซื้อโทรศัพท์มือถือ ในพื้นที่เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร โดยผู้ศึกษาได้จำแนกเป็นรายชื่อดังนี้

1. ราคาถูกลงกว่าเดิม
2. ควรมีโปรโมชั่นที่ไม่แพง
3. มีฟังก์ชันการใช้งานที่หลากหลายเพิ่มมากขึ้นเพื่อให้ทันต่อเทคโนโลยีสมัยใหม่

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ในการวิจัยครั้งต่อไปควรทำการวิจัยในประเด็นต่อไปนี้

1. การวิจัยครั้งนี้ได้ทำการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลในการตัดสินใจซื้อโทรศัพท์มือถือ ในพื้นที่เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร เท่านั้น และเพื่อให้ผลการวิจัยสามารถนำไปใช้ประโยชน์ของผู้ประกอบการโทรศัพท์มือถือ จึงควรทำการศึกษาให้ครอบคลุม ในเขตอื่นๆ เช่น เขตปริมณฑล และจังหวัดอื่นๆ ภายในประเทศ

2. ผู้วิจัยต้องการที่จะศึกษาประเด็นปัญหาเพิ่มเติม หรือปัจจัยอื่นๆ ที่เกี่ยวเนื่องกับการศึกษา ในส่วนของปัญหาที่เกิดจากการเลือกซื้อโทรศัพท์มือถือของผู้บริโภค ในพื้นที่เขตกรุงเทพมหานคร เพื่อนำข้อมูล ผลที่ได้รับจากการวิจัย เป็นประโยชน์กับผู้สนใจในข้อมูลดังกล่าว

บรรณานุกรม

- [1]กนกกาญจน์ จันทาศ. (2548). ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อโทรศัพท์เคลื่อนที่ของลูกค้าในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา. วิทยานิพนธ์ บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต

สาขาการจัดการ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.

- [2]กัญญารัตน์ พรชัยกุลวัฒนา. (2553). การรับรู้การสื่อสารทางการตลาดที่มี ความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมการใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่อัทพ์ ระบบรายเดือนของผู้ใช้บริการใน เขต กรุงเทพมหานคร. สารนิพนธ์ บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาการตลาด มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- [3]กัลยา วานิชย์บัญชา. (2550). การใช้ SPSS for Windows ในการวิเคราะห์ข้อมูล. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพฯ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. กรุงเทพฯธุรกิจออนไลน์ (ออนไลน์). 23 กันยายน 2553. เข้าถึงได้จาก: <http://www.bangkokbiznews.com/home/detail/it/it/20100923/354482/ไอไอเอสลงสนามไอโฟน-4-อย่างเป็นทางการ.html/>.

- [4]กรุงเทพฯธุรกิจออนไลน์ (ออนไลน์). 25 กันยายน 2552. เข้าถึงได้จาก: [http://www.bangkokbiznews.com/home/detail/it/.คมนาคม-สื่อสารหนังสือพิมพ์แนวหน้า \(ออนไลน์\). 9 มีนาคม 2553. เข้าถึงได้จาก: http://www.naewna.Com/news.asp?ID=202529](http://www.bangkokbiznews.com/home/detail/it/.คมนาคม-สื่อสารหนังสือพิมพ์แนวหน้า (ออนไลน์). 9 มีนาคม 2553. เข้าถึงได้จาก: http://www.naewna.Com/news.asp?ID=202529).

- [5]จตุรงค์ เกริกเกรียงไกร. (2552). อัตลักษณ์และคุณค่าในสินค้าแม่คู้ค ตราแอปเปิล ของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร. สาร

- นิพนธ์ บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขา การตลาด บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ.
- [6]ทิพรัตน์ รุ่งทวีไพโรจน์. (2549). การศึกษา ปัจจัยในการตัดสินใจซื้อเครื่อง โทรศัพท์มือถือมือสองของผู้บริโภคใน เขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ธุรกิจ อุตสาหกรรม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้า พระนครเหนือ.
- [7]เบญจมาภรณ์ แก้วเลื่อนมา. (2551). คุณค่าตรา สินค้าที่มีผลต่อพฤติกรรมการตัดสินใจ ซื้อผลิตภัณฑ์ GE ของผู้บริโภคใน กรุงเทพมหานคร. สารนิพนธ์ ปริญญา บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชา การตลาด บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ.
- [8]ปราณี จิตกรณ์ศิลป์. (2538). การบริหาร การตลาดระดับโลก.บทความวารสาร. มหาวิทยาลัย คริสเตียน.
- [9]ปทุมพร ศิริรังคมานนท์. (2553). การนำ นวัตกรรมทางการสื่อสารเข้าสู่วงการ ธุรกิจศึกษาเฉพาะกรณีโทรศัพท์เคลื่อนที่. วิทยานิพนธ์ วารสารศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ผู้จัดการออนไลน์ (ออนไลน์). 24 กุมภาพันธ์ 2552. เข้าถึงได้จาก: <http://www.manager.co.th/Telecom/ViewNews.aspx?NewsID=952000021> 247
- [10]ผู้จัดการออนไลน์ (ออนไลน์). 10 กุมภาพันธ์ 2553 เข้าถึงได้จาก: <http://www.manager.co.th/Cyberbiz/ViewNews.aspx?NewsID=9530000019> 364
- [11]รายงานสถิติจำนวนประชากร และบ้าน ทั่วประเทศ และรายจังหวัด. 2551. เข้าถึงได้จาก: http://www.dopa.go.th/xstat/pop51_1.html
- [12]รวีมย์ เต็มสุวรรณพานิช. (2548). พฤติกรรม การใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ของนักศึกษา ระดับปริญญาตรีใน กรุงเทพมหานคร. สารนิพนธ์ บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาการตลาด บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- [13]วุฒิกุล ทองลิ้ม. (2552). คุณค่าตราสินค้าที่มี ผลต่อพฤติกรรมการซื้อโทรศัพท์มือถือ แอลจีของผู้บริโภค ใน กรุงเทพมหานคร. สารนิพนธ์ บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาการตลาด บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- [13]ศิริวรรณ เสรีรัตน์. (2538). พฤติกรรม ผู้บริโภค ฉบับพื้นฐาน. กรุงเทพฯ: พัฒนา ศึกษา.
- [13]ศิริวรรณ เสรีรัตน์. (2541). พฤติกรรม ผู้บริโภค. กรุงเทพฯ: วิถีชีวิตพัฒนา.
- [14]ศิริวรรณ เสรีรัตน์. (2543). นโยบายผลิตภัณฑ์ และราคา. กรุงเทพฯ: ธนวิचारพิมพ์.

- [15]ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ. (2546). **พฤติกรรมผู้บริโภค**. กรุงเทพฯ: วิ
สิทธิพัฒนา.
- [16]สุภาวดี สมะณี.(2550). **ปัจจัยที่มีผลต่ออุป
สงค์ของโทรศัพท์เคลื่อนที่ของนิสิต-
นักศึกษาในระดับอุดมศึกษาในเขต
กรุงเทพมหานคร**. สารนิพนธ์
เศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- [17]เสรี วงษ์มณฑา. (2540). **ครบเรื่องเครื่อง
การสื่อสารการตลาด**. กรุงเทพฯ:
สำนักพิมพ์พัฒนาภาษา.
- [18]เสรี วงษ์มณฑา. (2542). **กลยุทธ์
การตลาด: การวางแผน
การตลาด**. กรุงเทพฯ: บริษัท ซีระฟีดัม
และโซเท็กซ์ จำกัด.
- [19]Aaker, David A. (1991). **Managing Brand
Equity**. P.unpaged.
- [19]Aaker, David A. (1996). **Building strong
brand**. New York,: The Free Press.
- [20]Bovee, C. Houston. M & Thil, J. (1995).
Marketing. 2nd ed. New York L
McGraw-Hil.
- [21]Davelafontaine. (2009). **Smartphones will
overtake computers in 2011 Digital
Family: 2**
- [22]Farquhar. P.H. (1989). **Management Brand
Equity**. Marketing Research.
- [23]Kotler and Armstrong. (1996). **Principles of
Marketing**.
- [24]Kotler, P & Armstrong, G .(1996).
Principles of Marketing.
- [24]Philip Elmer-DeWitt. (2010). **Smartphone
Users Not Brand Loyal - Except
iPhone Users**.
- [25]Philip Elmer-DeWitt. (2011). **Apple:
World's most desired brand CNN
Money**.
- [26]Phillip Kotler. (1984). **Marketing
Professional Services**. Prentice Hall.
- [27]Phillip Kotler.(1997). **Marketing
Management**. 9th ed. New Jersey:
Prentice Hall International.
- [28]Phillip Kotler. (2000). **Marketing: An
Introduction**. 3rd Edition. Englewood
Chiffs, NJ: Prentice- Hall, Inc.
- [29]Shiffman Leon G & Leslie Lazar Kanuk.
(1994). **Consumer Behavior**. 5th ed.
New Jersey: Prentice-Hall.
- [30]Schiffman, Leon G & Kanuk, Leslie Lazar.
(2000). **Consumer Behavior**.
7th Edition. New Jersey : Prentice-Hall.
- [31]Taro Yamane. (1973). **Statistic: an
introductory analysis**. Publication, New
York Harper and Row.

อิทธิพลของประสิทธิผลและการควบคุมการคอร์รัปชันของภาครัฐ
ต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ:
การศึกษาเชิงประจักษ์ระหว่างประเทศ

Influences of Government's Effectiveness and Corruption Control on Gross

Domestic Product: A Cross Countries Empirical Study

นิษากร สิริวัฒน์

คณะเศรษฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยกรุงเทพ, nisagorn.s@bu.ac.th

บทคัดย่อ

แม้ว่าผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศจะถูกกำหนดโดยปัจจัยต่าง ๆ หลายปัจจัย หนึ่งในปัจจัยเหล่านั้นก็คือ ความมีประสิทธิภาพของภาครัฐ และการควบคุมการคอร์รัปชันของภาครัฐซึ่งคาดว่าจะเป็ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศเช่นกัน ดังนั้น งานวิจัยเรื่องนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศต่อบุคคล และต้องการศึกษาอิทธิพลของผลการดำเนินงานของภาครัฐ 2 ด้าน คือ ความมีประสิทธิภาพของภาครัฐและการควบคุมการคอร์รัปชันของภาครัฐที่มีต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศต่อบุคคล โดยการศึกษาครอบคลุมไปถึงประเทศต่างๆ จำนวน 97 ประเทศ ในปี ค.ศ. 2008 โดยอาศัยการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณเป็นเครื่องมือหลัก จากการศึกษาพบว่าความมีประสิทธิภาพ และการควบคุมการคอร์รัปชันของภาครัฐ มีผลในเชิงบวกต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศต่อบุคคล นอกเหนือจาก ความมีประสิทธิภาพของภาครัฐ และการควบคุมการคอร์รัปชันของภาครัฐแล้ว ก็ยังมีปัจจัยอื่นๆ เช่น รายจ่ายของภาคเอกชน รายจ่ายของภาครัฐ มูลค่าการส่งออกสุทธิ การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ ก็เป็นปัจจัย ที่มีผลต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศต่อบุคคลในเชิงบวกเช่นกัน

คำสำคัญ: ประสิทธิภาพของภาครัฐ, การควบคุมการคอร์รัปชัน, ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศต่อบุคคล

ABSTRACT

Among various determinants of gross domestic product (GDP), government's effectiveness and corruption control are two factors which are found having influences on gross domestic product per capita in many studies. As a result, this study aims to investigate the influences of these two factors, government's effectiveness and corruption control, and other economic factors on gross domestic products per capita of 97 countries worldwide in 2008 by employing the multiple regression analysis. The findings reveal that both the government's effectiveness and the government's corruption control have the negative relationship to gross domestic product per capita. Additionally, the findings reveal that private consumption expenditure, government expenditure, net export and foreign direct investment also have the influences on gross domestic product per capita.

KEYWORDS: Government's Effectiveness, Corruption Control, GDP per Capita

บทนำ

จากงานวิจัยจำนวนมากได้ค้นพบว่าธรรมาภิบาลของภาครัฐเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ เช่น Baldacci et al. (2004) และ Huynh and Jacho-Chavez (2009) พบว่าธรรมาภิบาลของภาครัฐเป็นตัวกำหนดการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศ Sharma (2007) พบว่า ธรรมาภิบาลของภาครัฐมีผลต่อการลดความยากจนภายในประเทศ Helliwell and Huang (2008) พบว่า ธรรมาภิบาลของภาครัฐเป็นตัวกำหนดความอยู่ดีมีสุขของประชาชนในประเทศ Ott (2010, 2011) พบว่า ธรรมาภิบาลของภาครัฐเป็นตัวกำหนดความสุขของประชาชนในประเทศ และ Pradhan and Sanyal (2011) พบว่า ธรรมาภิบาลของภาครัฐเป็นตัวกำหนดการพัฒนามนุษย์ของประเทศทั้งในด้านการศึกษา ความมีชีวิตยืนยาว และมาตรฐานการครองชีพ

World Bank ได้ทำการศึกษาและวิเคราะห์ธรรมาภิบาลของภาครัฐของประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกภายใต้โครงการ Worldwide Governance Indicators (WGI) ซึ่งดำเนินการศึกษาโดย Kaufmann, Kraay และ Mastruzzi ภายใต้โครงการดังกล่าวได้มีการวิเคราะห์และสร้างตัวบ่งชี้เกี่ยวกับธรรมาภิบาลของประเทศต่างๆ ทั่วโลก รวม 213 ประเทศ ระหว่างปี ค.ศ. 1996 – 2009 ทั้งนี้ โครงการ WGI ได้ทำการวัดธรรมาภิบาลของภาครัฐใน 6 มิติ (Kaufmann et al., 2010) ประกอบด้วย

1. การควบคุมการคอร์รัปชัน (Control of Corruption)
2. ความมีประสิทธิภาพของภาครัฐ (Government Effectiveness)

3. การปราศจากความรุนแรงและการก่อการร้าย (Political Stability and Absence of Violence/Terrorism)

4. คุณภาพในการควบคุม (Regulatory Quality):

5. การบังคับใช้กฎหมาย (Rule of Law)

6. เสรีภาพของประชาชนในการแสดงความคิดเห็น (Voice and Accountability)

จากความสำคัญของธรรมาภิบาลของภาครัฐดังกล่าว งานวิจัยเรื่องนี้จึงให้ความสนใจตัวบ่งชี้ธรรมาภิบาลของภาครัฐในระดับนานาชาติ 2 ตัวชี้วัดคือ ความมีประสิทธิภาพของภาครัฐ (Government Effectiveness) ซึ่งวัดความสามารถของภาครัฐในการสร้างบริการสาธารณะที่มีคุณภาพ การดำเนินงานโดยปราศจากแรงกดดันทางด้านการเมือง การสร้างและดำเนินนโยบายที่มีคุณภาพ รวมทั้งการดำเนินงานให้ประสบความสำเร็จตามที่ได้วางนโยบายไว้ และการควบคุมการคอร์รัปชัน (Control of Corruption) ซึ่งวัดความสามารถของภาครัฐในการควบคุมไม่ให้เกิดการใช้อำนาจของภาครัฐเพื่อสร้างผลประโยชน์ให้แก่ภาคเอกชนทั้งทางตรงและทางอ้อม ทั้งนี้ งานศึกษานี้จะศึกษาว่าปัจจัยทั้งสองตัวแปรเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศต่อบุคคล ซึ่งเป็นตัววัดความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศหรือไม่ ทั้งนี้ ธรรมาภิบาลของภาครัฐทั้ง 2 ตัวชี้วัด ถูกวัดอยู่ในรูปของคะแนนซึ่งเป็นค่ามาตรฐาน (Standard Value) มีค่าอยู่ระหว่าง -2.5 และ 2.5 โดยค่าที่มากหมายถึงมีธรรมาภิบาลในระดับสูง ในขณะที่ค่าที่น้อยหมายถึงมีธรรมาภิบาลในระดับต่ำ

ข้อมูลและแหล่งข้อมูล

ข้อมูลที่ใช้ในงานวิจัยเรื่องนี้เป็นข้อมูลรายประเทศจากแหล่งข้อมูลทศวรรษปี ค.ศ. 2008 ของประเทศต่าง ๆ ในหลายภูมิภาคทางแถบทวีปเอเชีย

ยุโรป อเมริกาใต้ แอฟริกา ฯลฯ จำนวน 97 ประเทศ
 ทั้งนี้ข้อมูลได้มาจาก World Bank (2010)

สำหรับข้อมูลที่ใช้ในการวิเคราะห์ปัจจัยที่มี
 อิทธิพลต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ
 ประกอบด้วย (1) ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ
 GDP per Capita (2) รายจ่ายของภาคครัวเรือน (3)
 รายจ่ายของภาครัฐ (4) มูลค่าการส่งออกสุทธิ (5)
 การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ (6) ความมี
 ประสิทธิภาพของภาครัฐ (7) การควบคุมการคอร์รัปชัน
 ของภาครัฐ โดยทำการศึกษาตัวแปรตาม ได้แก่
 ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP per Capita)
 มีความสัมพันธ์กับตัวแปรอิสระ คือ(1) รายจ่ายของ
 ภาคครัวเรือน (2) รายจ่ายของภาครัฐ (3) มูลค่าการ
 ส่งออกสุทธิ (4) การลงทุน โดยตรงจากต่างประเทศ
 (5) ความมีประสิทธิภาพของภาครัฐ (6) การควบคุม
 การคอร์รัปชันของภาครัฐ โดยใช้วิธีสมการถดถอย
 พหุคูณ แบบ Ordinary Least Square เพื่อศึกษาปัจจัย
 ต่าง ๆ ทั้งหมดที่เป็นตัวแปรอิสระ มีอิทธิพลต่อ
 ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศต่อบุคคลแบบมี
 นัยสำคัญหรือไม่

กระบวนการวิเคราะห์

งานวิจัยเรื่องนี้จะอาศัยการวิเคราะห์การถดถอย
 พหุคูณ (Multiple Regression Analysis) เป็น
 เครื่องมือหลักในการศึกษาอิทธิพลของปัจจัยต่างๆ ที่
 มีต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศต่อบุคคล ใน
 รูปแบบฟังก์ชัน (Functional Form) โดยจะเริ่มจาก
 การตรวจสอบความน่าเชื่อถือทางสถิติ ตลอดจนการ
 ทดสอบความมีนัยสำคัญทางสถิติของค่าสัมประสิทธิ์
 การถดถอย ทั้งนี้เพื่อให้สมการที่ได้มีความน่าเชื่อถือ
 ทางสถิติ สามารถนำไปใช้ในการประกอบการ
 ตัดสินใจในการวางนโยบายภาครัฐเพื่อการพัฒนา
 เศรษฐกิจของประเทศ

การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณเพื่อศึกษาปัจจัยที่
 เป็นตัวกำหนดผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศต่อ
 บุคคลในงานวิจัยเรื่องนี้ประกอบด้วย 2
 แบบจำลอง โดยแบบจำลองที่ 1 เน้นการวิเคราะห์
 อิทธิพลของควมมีประสิทธิภาพของภาครัฐที่มีต่อมี
 ตัวแปรตาม คือ ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ
 ต่อบุคคล ในขณะที่แบบจำลองที่ 2 เน้นการวิเคราะห์
 อิทธิพลของการควบคุมการคอร์รัปชันของภาครัฐที่มี
 ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศต่อบุคคลตัวแปร
 อิสระ สำหรับตัวแปรอิสระอื่นๆ ได้แก่ รายจ่ายของ
 ภาคครัวเรือน รายจ่ายของรัฐบาล มูลค่าการ
 ส่งออกสุทธิ การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ
 ความมีประสิทธิภาพของภาครัฐ

แบบจำลองที่ 1 มีรูปแบบ ดังนี้

$$y = b_0 + b_1x_1 + b_2x_2 + b_3x_3 + b_4x_4 + b_5e + \epsilon_{it} \dots (1)$$

แบบจำลองที่ 2 มีรูปแบบ ดังนี้

$$y = b_0 + b_1x_1 + b_2x_2 + b_3x_3 + b_4x_4 + b_5c + \epsilon_{it} \dots (2)$$

กำหนดให้

y = มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศต่อ
 บุคคล

x₁ = รายจ่ายของภาคครัวเรือน

x₂ = รายจ่ายของรัฐบาล

x₃ = มูลค่าการส่งออกสุทธิ

x₄ = การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ

e = ความมีประสิทธิภาพของภาครัฐ

c = การควบคุมการคอร์รัปชันของภาครัฐ

ทั้งนี้ในการประมาณสมการถดถอยพหุคูณจะใช้
 วิธีกำลังสองน้อยสุดแบบสามัญ (Ordinary Least
 Square: OLS) เป็นหลัก โดยจะทำการตรวจสอบ

ปัญหาทางสถิติอันได้แก่ ปัญหาความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงระหว่างตัวแปรอิสระ (Multicollinearity) เพื่อที่จะหาทางแก้ไขที่เหมาะสมต่อไป จากนั้นจึงทำการทดสอบนัยสำคัญโดยรวมของสมการถดถอย (Test for Overall Significance) และทดสอบนัยสำคัญของตัวแปรอิสระแต่ละตัว ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 เพื่อศึกษาว่าตัวแปรอิสระใดบ้างที่มีอิทธิพลต่อมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศต่อบุคคลอย่างมีนัยสำคัญ ในทิศทางใด และระดับใด

ผลลัพธ์และการอภิปรายผล

จากการพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตามกับตัวแปรอิสระของนานาชาติรายประเทศ จะใช้ข้อมูลในการอธิบาย 2 ตาราง จะศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศต่อบุคคลกับปัจจัยต่างๆ ที่เป็นตัวแปรอิสระ ที่มีผลต่อมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศต่อบุคคล โดยที่ตารางที่ 1 ศึกษาเน้นอิทธิพลของความมีประสิทธิภาพของภาครัฐ ซึ่งวัดจาก Government Effective Index ที่มีต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศต่อบุคคล ในขณะที่ตารางที่ 2 จะเน้นศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศต่อบุคคลกับควบคุมการคอร์รัปชันของภาครัฐ ซึ่งวัดได้จาก Corruption Control Index

Variable	Coefficient	Std. Error	t-Stat	P-Value
Constant	6865.078	4995.613	1.37	0.173
x_1	10.92685*	71.8669	0.15	0.879
x_2	-846744*	67.96278	-1.25	0.216
x_3	58.64047*	71.45668	0.82	0.414
x_4	167.5011*	35.80649	4.68	0.000
e	10686.4*	888.051	12.03	0.000
Observation	97			

F-Statistic	54.48*
P-Value	0.000
Adjusted R-Squared	0.730
หมายเหตุ:	
1. ตัวแปรตามคือ ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศต่อบุคคล (y)	
2. * หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05	
3. x_1 = รายจ่ายของภาคครัวเรือน, x_2 = รายจ่ายของภาครัฐบาล, x_3 = มูลค่าการส่งออกสุทธิ, x_4 = การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ และ e = ความมีประสิทธิภาพของภาครัฐ	

จากตารางที่ 1 จะเห็นได้ว่าค่าที่ได้ ถ้าพิจารณาจากค่า t-Stat หรือ P-Value ค่าการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศมีความสัมพันธ์กับผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศต่อบุคคลในเชิงบวก โดยถ้าการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศเปลี่ยนแปลงไป 1 เปอร์เซ็นต์ จะส่งผลให้ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศต่อบุคคลเปลี่ยนแปลงไป 167.50 ดอลลาร์สหรัฐ อย่างมีนัยสำคัญ ในขณะที่เมื่อประสิทธิภาพของภาครัฐดีขึ้น จะส่งผลให้ ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศต่อบุคคลของประเทศนั้น ๆ ดีขึ้นเช่นเดียวกัน โดยถ้าความมีประสิทธิภาพของภาครัฐบาลเปลี่ยนแปลงไป 1 หน่วย จะส่งผลให้ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศต่อบุคคลเพิ่มขึ้น 10686.4 ดอลลาร์สหรัฐ ดังนั้นกล่าวโดยสรุปคือ ปัจจัยที่มีผลต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศต่อบุคคลของแต่ละประเทศโดยส่วนใหญ่แล้ว นอกจากจะขึ้นอยู่กับ การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศแล้ว ยังขึ้นอยู่กับความมีประสิทธิภาพของภาครัฐของประเทศนั้นๆ ด้วย ถ้าต้องการเพิ่มผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศต่อบุคคล สามารถทำได้โดย กระตุ้นให้มีการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศเพิ่มขึ้นแล้ว ควรจะต้องมีการพยายามทำให้การบริหารงานของคณะรัฐบาลมีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น

จากตารางที่ 2 จะเห็นได้ว่าค่าที่ได้ ถ้าพิจารณาจากค่า t-Stat หรือ P-Value มูลค่าการส่งออกสุทธิ จะมีอิทธิพลต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศต่อบุคคลในเชิงบวก อันจะเห็นได้จากค่าสัมประสิทธิ์ที่เป็นบวก โดยมีมูลค่า 206.6187 ดอลลาร์สหรัฐ

นอกจากนี้ยังมีค่าการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศมีความสัมพันธ์กับผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศต่อบุคคลในเชิงบวก เห็นได้จากเมื่อการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศเปลี่ยนแปลงไป 1 เปอร์เซ็นต์ จะส่งผลให้ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศต่อบุคคลเปลี่ยนแปลงไป 133.0459 อย่างมีนัยสำคัญ การควบคุมการคอร์รัปชันของภาครัฐก็มีอิทธิพลต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศต่อบุคคลในเชิงบวก เช่นเดียวกันโดยมีค่าสัมประสิทธิ์อยู่ที่ 9510.02 ดังนั้นถ้าจะสรุปจะได้ว่า ถ้าต้องการเพิ่มผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศต่อบุคคล สามารถทำได้โดยการสนับสนุนให้มีการส่งออกสุทธิให้เพิ่มขึ้น กระตุ้นให้มีการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศเพิ่มขึ้น และต้องควบคุมไม่ให้เกิดมีการคอร์รัปชันเกิดขึ้นในการบริหารงานของรัฐบาล ซึ่งจะเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศต่อบุคคล

Variable	Coefficient	Std. Error	t-Stat	P-Value
Constant	6865.078	4995.613	1.37	0.173
x_1	10.92685*	71.8669	0.15	0.879
x_2	-846744*	67.96278	-1.25	0.216
x_3	58.64047*	71.45668	0.82	0.414
x_4	167.5011*	35.80649	4.68	0.000
e	10686.4*	888.051	12.03	0.000
Observation	97			

F-Statistic	54.48*
P-Value	0.000
Adjusted R-Squared	0.730
หมายเหตุ:	
1. ตัวแปรตามคือ ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศต่อบุคคล (y)	
2. * หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05	
3. x_1 = รายจ่ายของภาคครัวเรือน, x_2 = รายจ่ายของภาครัฐบาล, x_3 = มูลค่าการส่งออกสุทธิ, x_4 = การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ และ c = การควบคุมการคอร์รัปชันของภาครัฐ	

สรุปผลการวิจัย

งานวิจัยนี้จัดทำขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อทำการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศต่อบุคคล รวมถึงการเน้นดูปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ 2 ด้านคือ ความมีประสิทธิภาพและการควบคุมการคอร์รัปชันของภาครัฐที่มีอิทธิพลต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศต่อบุคคลหรือไม่ การศึกษาได้อาศัยกระบวนการทางสถิติเชิงพรรณนาและสถิติเชิงอนุมาน วิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) จากข้อมูลที่ใช้ในงานวิจัยเรื่องนี้เป็นข้อมูลรายประเทศจากแหล่งข้อมูลทศวรรษปี ค.ศ. 2008 ของประเทศต่าง ๆ ในหลายภูมิภาคทางแถบทวีปเอเชีย ยุโรป อเมริกาใต้ แอฟริกา ฯลฯ จำนวน 97 ประเทศ ทั้งนี้ข้อมูลได้มาจาก World Bank (2011)

จากการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศต่อบุคคลอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 พบว่า ความมีประสิทธิภาพและการควบคุมการคอร์รัปชันของภาครัฐซึ่งเป็นตัวบ่งชี้ในมิติหนึ่งของธรรมาภิบาลของภาครัฐมีอิทธิพลต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศต่อบุคคลจริง ดังนั้นสามารถกล่าวได้ว่าถ้าความมีประสิทธิภาพและการควบคุมการคอร์รัปชันของภาครัฐ ก็จะเป็นปัจจัยที่ช่วยขับเคลื่อน

การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ สังคมก็ควรที่จะพยายามสรรหากลุ่มบุคคลที่มีประสิทธิภาพบริหารประเทศพร้อมทั้งมีการควบคุมไม่ให้เกิดการคอร์รัปชันในภาครัฐ เพื่อขับเคลื่อนให้ประเทศมีการเจริญเติบโตในภายภาคหน้า นโยบายที่เกี่ยวข้องกับการสร้างธรรมาภิบาลในประเทศจึงเป็นนโยบายที่ควรได้รับการสนับสนุน โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับประเทศกำลังพัฒนา เพื่อที่จะนำไปประเทศไปสู่การเจริญเติบโตแบบยั่งยืนและมั่นคง

เอกสารอ้างอิง

- [1] บุญบง ชัยเจริญวัฒน์ และ บุญมี ธี. 2544. *ตัวชี้วัดธรรมาภิบาล*. กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า.
- [2] ชมกร ชาราศรีสุทธิ, ชาญณรงค์ ชัยพัฒน์, สุกัลยา รัตนประภาพร, เสาวรณย์ กุสุมา ณ อยุธยา และสุกเจตน์ จันทร์สาส์น. (2554). *เศรษฐศาสตร์มหภาค*. พิมพ์ครั้งที่ 8. ปทุมธานี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- [3] Baldacci, E., A.L. Hillman and N.C. Kojó. 2004. "Growth, Governance and Fiscal Policy Transmission Channels in Low-Income Countries". *European Journal of Political Economy*, 20(2004): 517 – 549.
- [4] Helliwell, J.F and H. Huang. 2008. "How's Your Government? International Evidence Linking Good Government and Well-Being". *British Journal of Political Sciences*, 38: 595–619
- [5] Huynh, K.P. and D.T. Jacho-Chavez. 2009. "Growth and Governance: A Nonparametric Analysis". *Journal of Comparative Economics*, 37(2009): 121 – 143

[6] Ott, J.C. 2010. "Good Governance and Happiness in Nations: Technical Quality Precedes Democracy and Quality Beats Size". *Journal of Happiness Studies*, 11(2010): 353 – 368.

[7] Pradhan, R.P. and G.S. Sanyal. 2011. "Good Governance and Human Development: Evidence from Indian States". *Journal of Social and Development Science*, 1(1): 1 – 8.

[8] Sharma, S.D. 2007. "Democracy, Good Governance and Economic Development". *Taiwan Journal of Democracy*, 3(1): 29 – 62.

[9] World Bank. 2011. *World Development Indicators (WDI) & Global Development*

[10] Finance (GDF). Retrieved December 17, 2011, from <http://databank.worldbank.org/ddp/home>.

การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล ในการทำธุรกิจ Personal Data Protection In Business Transaction

ชนาเทพ คิ้วเที่ยง

สถานที่ทำงาน บริษัท อนันดา ดีเวลลอปเม้นท์จำกัด (มหาชน) สำนักงานตั้งอยู่เลขที่ 99/1 หมู่ที่ 14
ซอยหมู่บ้านวินด์มิลล์ ถนนบางนา-ตราด (กม.10.5) ตำบลบางพลีใหญ่ อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ
โทรศัพท์ 085 162 5592, 02 317 1671 โทรสาร 02 317 1100 E-mail: Chanathep_lawyer@hotmail.com

บทคัดย่อ:

วิทยานิพนธ์เรื่องนี้ เป็นการศึกษาถึงสภาพข้อเท็จจริงในการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล ในการทำธุรกิจ ในปัจจุบัน ข้อมูลส่วนบุคคลเป็นสิ่งที่มีความสำคัญและมีค่า แม้ในประเทศไทยจะมีกฎหมายหลายฉบับที่ควบคุมเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคล โดยเฉพาะ แต่ก็ไม่ครอบคลุมถึงการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลในการทำธุรกิจ โดยกฎหมายของประเทศไทยที่มีอยู่ในปัจจุบันที่คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล คือ พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ.2540 แต่พระราชบัญญัติดังกล่าวนี้ก็ครอบคลุมเฉพาะข้อมูลส่วนบุคคลที่อยู่ในครอบครองของหน่วยงานของรัฐเท่านั้น ยังไม่ครอบคลุมถึงข้อมูลส่วนบุคคลที่อยู่ในความครอบครองของภาคเอกชน และถึงแม้จะมีกฎหมายบางฉบับที่คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลที่อยู่ในความครอบครองของภาคเอกชน แต่ก็ไม่ครอบคลุมการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลในการทำธุรกิจ ทั้งระบบ เช่น พระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิต พ.ศ.2545 ซึ่งให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลที่อยู่ในความครอบครองของสถาบันการเงิน เท่านั้น ด้วยเหตุนี้ประเทศไทย จึงจำเป็นต้องมีการพัฒนากฎหมายที่ให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลในการทำธุรกิจ ที่อยู่ในความครอบครองของทั้งภาครัฐและภาคเอกชน เพื่อสร้างความเชื่อมั่นในระบบเศรษฐกิจที่ต้องทำธุรกิจร่วมกับนานาอารยประเทศ ที่มีกฎหมายการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลใช้บังคับแล้ว

คำสำคัญ: การคุ้มครอง, ธุรกิจ

ABSTRACT:

This thesis is a study of the facts and conditions of personal data protection in regard to doing businesses. Actually, personal data is very valuable and even though there are many laws governing personal data, such laws do not protect personal data in doing business.. The major law at present that currently governs personal data is the Official Information ACT, B.E. 2540. However, this act covers only personal data in the possession of government agencies and does not cover personal data in the private sector. Even though some law does address personal data in the private sector, such

law does not cover protection for personal data in doing business as a whole, for example, the Credit Information Business Act B.E. 2545. Such law gives protection only for personal data under possession of financial institution only. Accordingly, we need to improve the law to protect personal data in doing business which is in possession of both public and private sectors so as to strengthen the confidence in our economic system in which Thailand is required to do business with other countries having the applicable personal data protection law.

KEYWORDS: Protection, Business Transaction

ในปัจจุบันที่การพัฒนาเทคโนโลยีมีความก้าวหน้า และเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ประกอบกับข้อมูลสารสนเทศมีความสำคัญต่อการประกอบธุรกิจเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะการทำธุรกิจผ่านระบบพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ หรือระบบอินเทอร์เน็ต ทำให้ประเทศไทยจำเป็นต้องมีกฎหมายที่สามารถคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลในการทำธุรกิจ ที่ครอบคลุม มีมาตรฐาน และมีประสิทธิภาพ ในการบังคับใช้ เพื่อให้ประเทศไทยเป็นที่ยอมรับต่อนานาชาติที่เข้ามาทำธุรกิจ หรือ การค้าระหว่างประเทศ ซึ่งในปัจจุบันมีความสำคัญมาก ประเทศไทยจึงจำเป็นต้องบัญญัติกฎหมายให้เป็นที่ยอมรับของนักลงทุนต่างชาติเพื่อสร้างความน่าเชื่อถือในการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลในการทำธุรกิจ เพื่อไม่เป็นที่อุปสรรคต่อการค้าระหว่างประเทศ แม้ว่าในปัจจุบันประเทศไทยมีปัญหาเกี่ยวกับการกระทำละเมิดในข้อมูลส่วนบุคคล และยังมีปัญหาเนื่องมาจากการใช้เทคโนโลยีอีกเป็นจำนวนมาก ซึ่งปัญหาเหล่านี้มีสาเหตุหลักๆก็คือ การขาดมาตรการคุ้มครองทางกฎหมายที่จะให้ความคุ้มครอง ได้ครอบคลุม และทั่วถึง ซึ่งประเทศไทย ได้มีแนวความคิด และริเริ่ม การพัฒนาปรับปรุงจัดทำร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล เพื่อให้ประเทศไทยได้รับการยอมรับจากนานาชาติ

ที่มีการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล ซึ่งเป็นผลมาจากการทำธุรกิจในปัจจุบันนั้นมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างมากโดยเฉพาะมีการนำเทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการดำเนินกิจการ โดยเฉพาะเทคโนโลยีผ่านระบบอินเทอร์เน็ตซึ่งมีบทบาทอย่างมากในการช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการแลกเปลี่ยนสินค้า บริการ และข้อมูลข่าวสารได้อย่างรวดเร็วครอบคลุมทุกประเทศในโลกและสามารถใช้ได้ตลอดเวลา ทั้งยังช่วยประหยัดต้นทุนในการดำเนินการ ดังนั้นเมื่อมีการนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้ในการทำธุรกิจ ก็จำเป็นต้องมีกฎหมายมารองรับให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลในการทำธุรกิจ เป็น การเฉพาะ นอกเหนือไปจากกฎหมายที่ประเทศไทยมีอยู่แล้ว เช่น ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และประมวลกฎหมายอาญา, พระราชบัญญัติธุรกิจสถาบันการเงิน พ.ศ.2551, พระราชบัญญัติสถาบันคุ้มครองเงินฝาก พ.ศ.2551 เนื่องจากเทคโนโลยีสารสนเทศที่พัฒนาการก้าวหน้าไปอย่างรวดเร็ว การเผยแพร่ข้อมูลต่างๆ สามารถเคลื่อนย้ายข้อมูลและเชื่อมโยงข้อมูลกันได้ โดยไม่จำกัดเวลาและสถานที่ ทำให้การประมวลผล จัดเก็บ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลในการทำธุรกิจสามารถทำได้โดยง่าย สะดวก และ รวดเร็ว ซึ่งหากมีการใช้โดยละเมิดต่อสิทธิของบุคคลอื่น เช่น การจารกรรมข้อมูลส่วนบุคคล

เกี่ยวกับ สถานะทางการเงิน สถานะทางสังคม สถานะทางครอบครัว หรือ แม้แต่ความลับทางการค้า ซึ่งก่อให้เกิดผลเสียอย่างร้ายแรงแก่เจ้าของข้อมูลหรือเจ้าของความลับในการทำธุรกิจ นั้นๆ ดังนั้น ข้อมูลส่วนบุคคลในปัจจุบันจึงเป็นสิ่งที่มีความสำคัญ แม้ในประเทศไทยจะมีกฎหมายหลายฉบับที่ควบคุมเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลโดยเฉพาะ แต่ก็ไม่ครอบคลุมถึงการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลในการทำธุรกิจ โดยกฎหมายของประเทศไทยที่มีอยู่ในปัจจุบันที่คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล คือ พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ.2540 แต่พระราชบัญญัติดังกล่าวนี้ก็ครอบคลุมเฉพาะข้อมูลส่วนบุคคลที่อยู่ในครอบครองของหน่วยงานของรัฐเท่านั้น ยังไม่ครอบคลุมถึงข้อมูลส่วนบุคคลที่อยู่ในความครอบครองของภาคเอกชนและถึงแม้จะมีกฎหมายบางฉบับที่คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลที่อยู่ในความครอบครองของภาคเอกชน แต่ก็ไม่ครอบคลุมการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลในการทำธุรกิจทั้งระบบ เช่น พระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิต พ.ศ.2545 ซึ่งให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลที่อยู่ในการครอบครองของสถาบันการเงินเท่านั้น ด้วยเหตุนี้ประเทศไทย จึงจำเป็นต้องมีการพัฒนากฎหมายกลางที่ให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลในการทำธุรกิจ ที่อยู่ความครอบครองของทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ทั้งระบบ และกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของต่างประเทศ พบว่าบางประเทศจะบัญญัติหลักเกณฑ์และวิธีการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลทั้งที่อยู่ในความครอบครองของหน่วยงานภาครัฐและองค์กรภาคเอกชนไว้ในกฎหมายฉบับเดียวบางประเทศก็จะบัญญัติกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลที่อยู่ในความครอบครองของหน่วยงานภาครัฐและที่อยู่ในความครอบครองขององค์กรภาคเอกชนแยกออกจากกัน แต่บาง

ประเทศก็บัญญัติกฎหมายที่ให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลแต่ละเรื่องเป็นการเฉพาะนอกจากนี้ บทบัญญัติของแต่ละประเทศจะมีรายละเอียดที่แตกต่างกัน แต่หลักการสำคัญของการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลก็มีความใกล้เคียงกัน การที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากหลายสาเหตุ เช่น ระบบกฎหมายของประเทศนั้น ๆ สภาพปัญหาการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลหรือข้อมูลส่วนบุคคลทางสังคมของประเทศนั้นหรือ แม้แต่กระบวนการคุ้มครองทางกฎหมายที่แตกต่างกัน เป็นต้น อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาบทบัญญัติแห่งกฎหมายเหล่านั้นให้ดีแล้วจะพบว่ากฎหมายเหล่านั้นบัญญัติขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เพียงประการเดียวเท่านั้น นั่นคือ การให้ความคุ้มครองความเป็นอยู่ส่วนบุคคลในด้านข้อมูลส่วนบุคคล แต่สำหรับประเทศไทย แม้จะปรากฏให้เห็นว่ามีการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลมาตั้งแต่ระดับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ประมวลกฎหมายอาญา เรื่อยมาจนกระทั่งกฎหมายเฉพาะ อันได้แก่ พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ.2540 พระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิต พ.ศ. 2545 พระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. 2534 พระราชบัญญัติการประกอบกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2544 เป็นต้น การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลตามกฎหมายไทยมิได้กำหนดไว้ในกฎหมายฉบับใดฉบับหนึ่งเพียงฉบับเดียว แต่เป็นการคุ้มครองไว้อย่างกระจัดกระจายตามกฎหมายต่าง ๆ ซึ่งเมื่อนำหลักการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลตามหลักสากลและกฎหมายฉบับต่าง ๆ ที่มีการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลพิเคราะห์ จะพบว่า แม้รัฐธรรมนูญจะบัญญัติให้มีการคุ้มครองสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัวของบุคคลซึ่งมีความหมายรวมถึงข้อมูลส่วนบุคคลไว้ และถือได้ว่าการบัญญัติเช่นนี้มีค่าบังคับอยู่ในตัวโดย

มิต้องอาศัยกฎหมายลำดับรองใด ๆ มารองรับ กล่าวคือ ผู้ทรงสิทธิและเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญรับรอง หรือให้ความคุ้มครองสามารถใช้สิทธิทางศาลได้ โดยกล่าวอ้างบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญเพื่อป้องกัน สิทธิและเสรีภาพของตนได้เช่นกัน แต่ลักษณะการ ให้ความคุ้มครองโดยรัฐธรรมนูญเป็นการให้ความ คุ้มครองในระดับกว้าง ซึ่งโดยปกติมีอาจวาง หลักเกณฑ์หรือมาตรการต่าง ๆ ที่มีลักษณะเป็น รายละเอียดไว้ในรัฐธรรมนูญได้ ดังนั้นบทบัญญัติ แห่งรัฐธรรมนูญเพียงอย่างเดียวไม่น่าที่จะให้ความ คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลที่จัดเก็บในภาคเอกชนได้ อย่างเพียงพอ สภาพการณ์ดังกล่าว เป็นปัญหาสำคัญ ประการหนึ่งของการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลใน ประเทศไทยในแง่ที่ว่ากฎหมายที่มีผลใช้บังคับอยู่ใน ปัจจุบันมีช่องว่างของการบังคับใช้ กล่าวคือ ไม่ สามารถคุ้มครองให้ครอบคลุมไปถึงข้อมูลส่วน บุคคลทั้งหมดที่อยู่ในภาคเอกชน ทั้ง ๆ ที่ข้อมูลที่มี การจัดเก็บโดยภาคเอกชนก็มีปริมาณมากไม่ยิ่งหย่อน ไปกว่าข้อมูลส่วนบุคคลที่มีการจัดเก็บ โดยภาครัฐแต่ อย่างไม่ เช่น ข้อมูลของพนักงานหรือลูกจ้างของ บริษัทหรือห้าง/ร้านเอกชนต่าง ๆ ข้อมูลใน โรงพยาบาลเอกชน ข้อมูลของผู้ที่สมัครเป็นสมาชิก บัตรต่าง ๆ (มิใช่บัตรเครดิต) เพื่อให้ได้รับเปอร์เซ็นต์ ส่วนลดในการซื้อสินค้าหรือให้ได้รับการบริการที่ดี ขึ้น อาทิเช่น สมาชิกบัตรของห้างสรรพสินค้า สมาชิกบัตรของผลิตภัณฑ์เครื่องสำอางยี่ห้อต่าง ๆ เป็นต้น และด้วยเหตุดังกล่าวอาจจะมีผลทำให้เกิด การอาศัยช่องว่างของกฎหมายในการหา ผลประโยชน์ที่มีขอบ หรืออาจเป็นเหตุให้องค์กร เอกชนที่มีการเก็บข้อมูลส่วนบุคคลของบุคคลต่าง ๆ กระทำการเก็บ รักษา หรือใช้โดยขาดความ ระมัดระวังเท่าที่ควร ซึ่งหากเกิดกรณีดังกล่าวบ่อยจะ ส่งผลร้ายต่อเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลนั้น แม้ขณะนี้

ประเทศไทยจะมีกฎหมายที่ให้ความคุ้มครองข้อมูล ส่วนบุคคลอยู่บ้าง แต่ก็เป็นการคุ้มครองข้อมูลส่วน บุคคลที่อยู่ในความครอบครองของรัฐ และแม้จะมี พระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิต พ.ศ. 2545 ให้ความคุ้มครองแก่ข้อมูลส่วนบุคคลที่อยู่ใน ความครอบครองของหน่วยงานเอกชน แต่ก็จำกัดการ คุ้มครองเฉพาะข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการขอสินเชื่อจาก สถาบันการเงินเท่านั้น ไม่ครอบคลุมถึงข้อมูล ประเภทอื่น อย่างไรก็ตาม หากเกิดความเสียหายอัน เกิดจากการละเมิดข้อมูลส่วนบุคคล เราก็ยังสามารถ ทำการฟ้องร้องดำเนินคดีเพื่อเอาผิดกับผู้กระทำ ละเมิดโดยอาศัยบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมาย แพ่งและพาณิชย์และอาศัยการคุ้มครองจากประมวล กฎหมายอาญา ได้ เพียงแต่การดำเนินการโดยอาศัย กระบวนการทางศาล ผู้เสียหายมีหน้าที่ที่จะต้อง พิสูจน์ให้ศาลเห็นถึงการกระทำละเมิดและความ เสียหายที่เกิดขึ้น มิฉะนั้น ผู้เสียหายก็อาจจะไม่ได้รับ การเยียวยาจากการกระทำละเมิดนั้น ซึ่งผู้เขียนมองว่า เป็นภาระที่หนักหน่วงในการพิสูจน์เช่นนั้น เนื่องจากในบางกรณีเป็นการยากที่จะพิสูจน์ให้เห็น ว่ามีความเสียหายเกิดขึ้นแล้ว อาทิเช่น การที่ร้านค้า หรือผู้ให้บริการนำข้อมูลส่วนบุคคลของลูกค้าไปขาย ต่อให้กับผู้ประกอบการขายตรงและผู้ประกอบ กิจการนั้นก็ส่งเอกสารเชิญชวนให้ซื้อสินค้าไปให้กับ บุคคลนั้น เช่นนี้จะพิสูจน์อย่างไรว่า เจ้าของข้อมูล ได้รับความเสียหายแล้ว เป็นต้น เพื่อสร้างความ เชื่อมั่นในระบบเศรษฐกิจที่ต้องทำธุรกิจร่วมกับนานา อารยะประเทศ ที่มีกฎหมายการคุ้มครองข้อมูลส่วน บุคคลใช้บังคับแล้ว เช่น ประเทศอังกฤษ ประเทศ ฝรั่งเศส และประเทศสหรัฐอเมริกา ที่มีกฎหมาย คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลใช้บังคับแล้ว และจาก กฎหมายไทยที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองข้อมูลส่วน บุคคลในการทำธุรกิจ ก็ยังไม่มีกฎหมายฉบับไหน ที่

เป็นกฎหมายที่ให้คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลในการทำธุรกิจ โดยเฉพาะเจาะจง แต่เป็นกฎหมายในรูปแบบของการ “เยียวยา” ความเสียหายอันเนื่องมาจากการละเมิด มากกว่าการ “ป้องกัน” มิให้เกิดการทำละเมิดในข้อมูลส่วนบุคคลในการทำธุรกิจ เช่น ละเมิด ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ หรือ หมิ่นประมาทในประมวลกฎหมายอาญา ก็เป็นการเยียวยาเมื่อมีความผิดเกิดขึ้นแล้ว ซึ่งกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลในประเทศไทยได้มีการพัฒนาแนวความคิด ริเริ่ม โดยรัฐบาลภายใต้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ให้มีการจัดทำร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล โดยมุ่งหวังที่จะปกป้องและป้องกันข้อมูลส่วนบุคคลในการทำธุรกิจ อันมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาสังคม และความเชื่อมั่นทางเศรษฐกิจ ให้ครอบคลุมทั้งระบบ ทั้งในภาครัฐบาลและภาคเอกชน รวมถึงการค้าระหว่างประเทศ โดยมีการศึกษาแนวคิด และวิวัฒนาการของกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลในประเทศต่างๆ ประกอบ การร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล ด้วยเหตุผลและความจำเป็นเพราะในหลายประเทศตระหนักถึงความสำคัญและความจำเป็นในการตรากฎหมายหรือแนวทางเพื่อให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลในการทำธุรกิจ ทั้งระดับประเทศหรือองค์การระหว่างประเทศ ฉะนั้นประเทศไทยมีความจำเป็นที่จะต้องบัญญัติร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล ขึ้น ด้วยเหตุผลที่ว่าในปัจจุบันประเทศไทยยังไม่มีกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล ทำให้ไม่มีหลักประกันในการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล ซึ่งเป็นสิทธิพื้นฐาน ในขณะที่หลายประเทศในแถบยุโรป อเมริกาใต้ ได้มีบทบัญญัติกฎหมายเพื่อมาคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล และเยียวยาความเสียหายอันเกิดจากละเมิดความเป็นส่วนตัว และยังเป็นการจัดสร้างกลไกในการปกป้อง

ข้อมูลส่วนบุคคล รักษาคุณภาพของการคุ้มครองสิทธิของบุคคล เสรีภาพในการไหลเวียนของข้อมูลข่าวสาร และความมั่นคงของประเทศ เพื่อเป็นโครงสร้างพื้นฐานที่มั่นคงในยุคแห่งข้อมูลข่าวสาร และในการปกครองระบอบประชาธิปไตย เนื่องจากเป็นกฎหมายที่อยู่บนพื้นฐานของเทคโนโลยีสารสนเทศ ทั้งยังเป็นการสนับสนุนการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ ในปัจจุบันการพัฒนาการทางเทคโนโลยีสารสนเทศมีความก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว ทำให้มีการนำเอาเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์กับเศรษฐกิจและสังคมมากมาย โดยเฉพาะการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลอันสามารถทำได้ อย่างสะดวกและรวดเร็ว จึงมีความจำเป็นออกกฎหมายมาคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล ซึ่งมีการใช้อย่างแพร่หลายในยุคสังคมสารสนเทศ ซึ่งจากการศึกษาพบว่า ประเทศต่างๆ มีหลักการสำคัญในการให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลนั้นไม่แตกต่างกันมากนัก เนื่องจากประเทศต่างๆ ได้ยึดหลักแนวทางกฎหมายขององค์การระหว่างประเทศ เช่น การเก็บรวบรวมข้อมูล วัตถุประสงค์ในการจัดเก็บที่ชัดเจน การเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลหรือการนำข้อมูลส่วนบุคคลไปใช้ เป็นต้น แต่สิ่งที่แตกต่างกันคือการวางหลักเกณฑ์ ประกอบกฎหมาย ที่ขึ้นอยู่กับวัฒนธรรม สังคม และกฎหมายภายในของแต่ละประเทศ เช่น ขอบเขต รูปแบบ และกลไกในการให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล เป็นต้น และแม้ในปัจจุบันร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล ยังอยู่ในขั้นตอนการพิจารณา ของคณะกรรมการกฤษฎีกา แต่ก็ถือว่า ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้เป็นกฎหมาย ฉบับหนึ่งที่ สอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบันมากที่สุด เพราะในปัจจุบันภาคเอกชน หรือภาครัฐ หลายๆ หน่วยงาน เริ่มหันมาเก็บข้อมูลต่างๆ ในรูปแบบของข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งมีการจัดเก็บ

หรือบันทึกคอมพิวเตอร์ทำให้สามารถจัดการกับข้อมูลต่างๆ รวดเร็ว และสะดวกมากขึ้นกว่าจัดเก็บในรูปแบบอื่นๆ โดยเมื่อพิจารณาจากบทบัญญัติของร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล แล้วพบว่า ข้อมูลส่วนบุคคลที่จัดเก็บจะต้องได้มาโดยวิธีการที่ถูกต้อง และชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งเจ้าของข้อมูลต้องรับทราบและให้ความยินยอม เพื่อวัตถุประสงค์ในการใช้งาน ข้อมูลต้องเป็นข้อมูลถูกต้องสมบูรณ์ และสามารถปรับปรุงให้ตรงตามความเป็นจริงได้ตลอดเวลา โดยการใช้ข้อมูลส่วนบุคคลนั้นสามารถกระทำได้เพื่อให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ หรือไม่ขัดกับวัตถุประสงค์ เว้นแต่ ได้รับความยินยอมจากบุคคลผู้เป็นเจ้าของข้อมูล หรือเป็นไปตามเงื่อนไขที่กฎหมายกำหนด สำหรับการจัดเก็บข้อมูลเพื่อป้องกันความเสี่ยง ต้องจัดให้มีมาตรการรักษาความปลอดภัย การเข้าถึง การทำลาย การใช้ เปลี่ยนแปลง แก้ไข หรือการเปิดเผยข้อมูลโดยไม่ได้รับอนุญาต ซึ่งผู้จัดเก็บต้องกำหนดวิธีการในการเปิดเผยข้อมูล รูปแบบของการเปิดเผยข้อมูล หลักเกณฑ์ในการขอให้มีการเปิดเผยข้อมูล ในการส่งหรือโอนข้อมูลให้แก่บุคคลอื่นๆ ในต่างประเทศ ที่ไม่มีกฎหมาย และวิธีปฏิบัติที่สามารถคุ้มครองข้อมูลได้อย่างเพียงพอ ซึ่งต้องไม่เป็นการกระทบต่อสิทธิส่วนตัวของเจ้าของข้อมูล โดยกำหนดให้เจ้าของข้อมูลมีส่วนร่วม กับข้อมูลของตน เช่น ได้รับการแจ้ง สามารถขอตรวจสอบข้อมูลของตนกับผู้จัดเก็บและขอให้แก้ไข ข้อมูลที่ไม่ถูกต้อง หรือสามารถปฏิเสธในการจัดเก็บข้อมูลของตน ซึ่งหากเกิดกรณีที่มีการละเมิดข้อมูลส่วนบุคคลแล้วต้องมีการกำหนดโทษกับผู้ทำละเมิดด้วย

เมื่อพิจารณาจากร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของประเทศไทย มี

ประเด็นที่ปรับเปลี่ยนและแก้ไข เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ และครอบคลุมการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลในการทำธุรกิจทั้งระบบ เช่น ขอบเขตการใช้ บังคับ ตามร่างพระราชบัญญัติ มีลักษณะการใช้ บังคับเป็นการทั่วไป ไม่ใช่เฉพาะแต่เรื่องใดเรื่องหนึ่ง ซึ่งอาจเกิดปัญหาโดยเฉพาะกับสหภาพยุโรป ที่ไม่ยอมรับกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของประเทศสหรัฐอเมริกา จนต้องทำข้อตกลงระหว่างประเทศที่เรียกว่า The Safe Harbor Agreement จากบทเรียนที่สำคัญนี้ ประเทศไทยจำเป็นต้องนำมาพิจารณาเพื่อที่จะให้นานาประเทศยอมรับในตัวร่างพระราชบัญญัติ ดังกล่าว หากไม่เป็นที่ยอมรับ ก็อาจจะส่งผลกระทบต่อการทำธุรกิจระหว่างประเทศ คือต่างประเทศไม่กล้าที่จะเข้ามาลงทุน เพราะการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลในการทำธุรกิจไม่มีประสิทธิภาพที่จะคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลในการทำธุรกิจได้ และในส่วนขององค์กรที่ทำหน้าที่ควบคุมตามร่างพระราชบัญญัติ มีความเป็นอิสระไม่ขึ้นต่อบุคคลใดบุคคลหนึ่ง ทำให้การดำเนินงานมีอำนาจที่เด็ดขาด โดยคณะกรรมการเป็นผู้มีความรู้ความชำนาญในหลายๆ สาขาทำให้การทำงานเกิดประสิทธิภาพมาก ทำให้เป็นที่ ยอมรับจากเจ้าของข้อมูลที่เป็นนักลงทุนหรือผู้ประกอบการจากต่างประเทศ และตามร่างพระราชบัญญัตินี้ได้ กำหนดให้หลักการอันเกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูลไว้ โดยทั่วไป ว่าข้อมูลจะต้องได้รับการปกป้อง มิให้ใครสามารถที่จะเข้าถึง หรือนำเอาข้อมูลไปใช้จนก่อให้เกิดความเสียหายแก่เจ้าของข้อมูลได้ เว้นแต่ที่บัญญัติไว้ในร่างพระราชบัญญัตินี้ ซึ่งหากมิได้ปฏิบัติตามข้อยกเว้นแล้ว ผู้ที่เปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล ก็ถือว่าเป็นการละเมิดต่อสิทธิของเจ้าของข้อมูล ซึ่งร่างพระราชบัญญัตินี้ ได้กำหนดให้เจ้าของข้อมูล ผู้เสียหายจากการถูกละเมิด สามารถยื่นคำร้องต่อ

คณะกรรมการเพื่อที่จะพิจารณาบังคับตามสิทธิของผู้เป็นเจ้าของที่ถูกละเมิดได้ แต่ไม่ตัดสิทธิที่จะให้เจ้าของข้อมูลที่ถูกละเมิด สามารถที่จะยื่นฟ้องต่อศาลเองได้ โดยไม่จำเป็นต้องผ่านคณะกรรมการที่ทำหน้าที่ควบคุม เพราะหากเกิดการปฏิบัติล่าช้าหรือมีการทุจริตขึ้นแล้ว จะทำให้เจ้าของข้อมูลเสียหายไม่ได้รับความเป็นธรรมในการเรียกร้องสิทธิที่ถูกละเมิดข้อมูลส่วนบุคคล ส่วนเรื่องการโอนข้อมูลส่วนบุคคลไปยังต่างประเทศ ตามร่างพระราชบัญญัตินี้ได้วางหลักห้ามการโอนข้อมูลไปยังประเทศอื่น เว้นแต่ประเทศที่จะโอนไปนั้นจะมีกฎหมายที่คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลที่ไม่น้อยกว่าร่างพระราชบัญญัตินี้ ซึ่งหากในต่างประเทศเป็นเพียงมาตรการอย่างอื่น ที่มีกฎหมายแล้วร่างพระราชบัญญัติยังบังคับห้ามอยู่ไม่ ซึ่งหากยึดหลัก ตามกฎหมายคุ้มครองข้อมูลของสหภาพยุโรป ซึ่งเน้นว่าจะต้องมีมาตรการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลที่เพียงพอที่จะโอนข้อมูลระหว่างประเทศได้ ดังนั้นจึงสามารถตีความได้ว่า ทั้งมาตรการที่เป็นกฎหมายและมาตรการอื่นที่สามารถคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลได้ ฉะนั้นหากร่างพระราชบัญญัติ มีเนื้อหา สอดคล้องกับกฎหมายของสหภาพยุโรปแล้ว อาจหลีกเลี่ยงการเกิดปัญหาจากการรับโอนข้อมูลส่วนบุคคล ซึ่งจะเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อการค้าระหว่างประเทศ ดังนั้นเพื่อให้ประเทศไทยได้รับการยอมรับจากนานาอารยประเทศ ที่มีการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลในการทำธุรกิจ มีหลักเกณฑ์ในการให้ความคุ้มครองในเรื่องนี้เช่นเดียวกัน และเพื่อให้ประเทศไทยมีหลักเกณฑ์ที่เป็นสากล ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของประเทศไทย จึงควรเพิ่มเติมในเรื่อง ขอบเขตและการบังคับใช้ตามกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล ควรจะบัญญัติไว้ในลักษณะกว้าง ๆ และครอบคลุม

ลักษณะข้อมูลส่วนบุคคลที่อยู่ในความครอบครองของภาคเอกชนทุกประเภทลักษณะเป็นบัพัญญัติทั่วไปสำหรับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลที่อยู่ในความครอบครองขององค์กรหรือหน่วยงานภาคเอกชน เพื่อให้เป็นกฎหมายกลาง และ ควรบัญญัติให้กฎหมายมีผลบังคับใช้กับองค์กรหรือหน่วยงานของเอกชนทุกประเภท ไม่ว่าจะเป็นองค์กรที่แสวงหาผลกำไร หรือองค์กรที่ไม่แสวงหาผลกำไร รวมถึงสถาบันการศึกษาหรือองค์กรเอกชนที่จัดตั้งขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการศึกษาวิจัย และ นอกจากนี้ ควรมีผลบังคับใช้ครอบคลุมทั้งข้อมูลส่วนบุคคลในการทำธุรกิจที่จับเก็บหรือประมวลผลที่ยังไม่นำเข้าระบบคอมพิวเตอร์ และข้อมูลที่จับเก็บหรือประมวลผลโดยใช้ระบบคอมพิวเตอร์ โดยกำหนดลักษณะของข้อมูลส่วนบุคคลที่จะให้ความคุ้มครอง คือ ข้อมูลส่วนบุคคลทั่วไป (normal data หรือ non-sensitive data) และข้อมูลส่วนบุคคลที่ต้องให้ความสำคัญเป็นพิเศษ (sensitive data) โดยการคุ้มครองมีความครอบคลุมในลักษณะ ข้อมูลที่ไม่สามารถแสดงลักษณะเฉพาะของบุคคลได้จนกว่าจะมีการนำมาเชื่อมโยง หรือดำเนินการใดๆ ที่แสดงให้เห็นว่า เป็นข้อมูลส่วนบุคคลให้ได้รับการคุ้มครอง และหากข้อมูลส่วนบุคคลประเภทใดมีกฎหมายบัญญัติให้ความคุ้มครองไว้เป็นการเฉพาะแล้ว ก็ให้เป็นไปตามบัพัญญัตินั้นๆ เช่น ตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ ข้อมูลเครดิต โดยการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลนั้นจะต้องไม่น้อยกว่าที่กำหนดไว้ในร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล คณะกรรมการตามร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลไม่ควรมากเกินไป อาจทำให้เกิดความล่าช้าในการปฏิบัติหน้าที่ ควรกำหนดให้คณะกรรมการมีขนาดเล็ก เพื่อความคล่องตัวในการปฏิบัติหน้าที่ และ ควรกำหนดให้มีคณะกรรมการ

คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล 2 ชุด คือ คณะกรรมการ ข้อมูลส่วนบุคคลที่มีหน้าที่ในการออกกฎระเบียบชุดหนึ่ง กับคณะกรรมการข้อมูลส่วนบุคคลที่มีหน้าที่ในการวินิจฉัยปัญหาหรือคำร้องทุกข์ต่าง ๆ อีกชุดหนึ่ง เพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการทั้ง 2 ชุด เป็นไปตามหลักการตรวจสอบและถ่วงดุล (check and balance) อันจะมีผลทำให้การปฏิบัติงานของ คณะกรรมการฯ เป็นไปอย่างโปร่งใสและตรวจสอบได้ และแม้ร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูล จะ กำหนดว่า ข้อมูลส่วนบุคคลของหน่วยงานของรัฐที่อยู่ภายใต้บังคับตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ ไม่อยู่ในบังคับของร่างพระราชบัญญัตินี้ แต่หากเกิดข้อพิพาทขึ้นระหว่างเขตอำนาจของ คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการในส่วนที่ เกี่ยวเนื่องกับข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลตามร่าง พระราชบัญญัตินี้ ควรกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลเป็นผู้ วินิจฉัย เว้นแต่จะมีกฎหมายกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น ควรจะกำหนดหลักเกณฑ์ต่างๆ ที่เกี่ยวกับการให้ ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลที่อยู่ในความ ครอบครองของเอกชนขึ้น เพียงฉบับเดียว ที่เกี่ยวข้อง กับการให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล ทั้งนี้ เนื่องจากการให้ความคุ้มครองในเรื่องนี้เป็นเรื่อง ที่เกี่ยวกับสิทธิของบุคคลในความเป็นอยู่ส่วนตัวหรือ สิทธิส่วนบุคคล การกำหนดให้มีกฎหมายขึ้นบังคับ ใช้เพียงฉบับเดียวจะทำให้สามารถคุ้มครองข้อมูล ส่วนบุคคลได้ทุกประเด็น สำหรับการให้การรับรอง คุ้มครองแก่ข้อมูลส่วนบุคคล การจะออกกฎหมาย เกี่ยวกับการให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลที่อยู่ใน ความครอบครองของเอกชน โดยคำนึงแต่เพียงว่า เพื่อให้ประเทศต่างๆ ได้เห็นว่าประเทศไทยมีการ บังคับใช้กฎหมายในเรื่องนี้คงจะไม่ก่อให้เกิด ประโยชน์แต่อย่างใด แต่จะต้องให้เกิดการยอมรับ

จากนานาชาติประเทศด้วย และการจะให้ได้รับการ ยอมรับ ดังกล่าวจำเป็นที่จะต้องพิจารณาถึง หลักเกณฑ์ที่ใช้ในการประเมินระดับการให้ความ คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล ควรจะมีการส่งเสริมให้มีการกำกับดูแลตัวเองของผู้ประกอบการ และนำมาใช้ ในการแก้ไขปัญหาการกระทำละเมิดข้อมูลส่วนบุคคลของลูกค้าหรือของผู้ใช้บริการซึ่งเป็นแนวทาง หนึ่งในที่ประเทศในกลุ่มสหภาพยุโรปและประเทศ สหรัฐอเมริกานิยมใช้ หากจะมีการส่งเสริมให้ใช้ ระบบการกำกับดูแลตนเองของผู้ประกอบการใน ความหมายของสหภาพยุโรปจะแตกต่างจาก สหรัฐอเมริกา กล่าวคือ ผู้ประกอบการในสหภาพ ยุโรปจะกำหนดแนวทางปฏิบัติ (code of conduct) ตามมาตรฐานของกฎหมาย โดยหน่วยงานรัฐที่ เกี่ยวข้องจะคอยตรวจสอบการปฏิบัติตามแนวทาง ปฏิบัติดังกล่าวและลงโทษผู้ไม่ปฏิบัติตาม ในขณะที่ ผู้ประกอบการในสหรัฐอเมริกาจะดำเนินการกำกับ ดูแลตนเองโดยไม่มีกรอบด้านกฎหมายและไม่มี การตรวจสอบโดยหน่วยงานของรัฐ ซึ่ง หากจะส่งเสริม ให้มีการกำกับดูแลตัวเองของผู้ประกอบการ ควรจะ นำแนวทางของสหภาพยุโรปมาใช้ เนื่องจากจะมีทั้ง มาตรการทางกฎหมายที่กำกับในชั้นแรก และยังมี หน่วยงานของรัฐคอยตรวจสอบการดำเนินการของ ผู้ประกอบการอีกด้วย แม้ปัจจุบันร่างพระราชบัญญัติ คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล ยังอยู่ในขั้นตอนของการ พิจารณาโดยหน่วยงานของรัฐ แต่ก็ถือว่า ภาครัฐ มีความจริงใจที่จะเปิดตลาดการค้าเสรี และรองรับการ ทำการค้ากับประเทศที่มีการใช้เทคโนโลยีเข้ามา เกี่ยวข้อง และร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลก็เป็นกฎหมายอีกฉบับหนึ่งที่ทำขึ้นมาเพื่อให้ สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบันมากขึ้น โดย กฎหมายฉบับนี้จะต้องรักษาสมดุลระหว่างประโยชน์ ของรัฐกับการคุ้มครองส่วนบุคคลไว้ จึงควรเป็น

ลักษณะของกฎหมายที่จัดกรอบ จัดระเบียบความเหมาะสมต่าง ๆ เกี่ยวกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล และสภาพความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและคำนึงถึงความเหมาะสม ความเป็นไปได้ของการบังคับใช้ได้จริงในอนาคต นั่นคือต้องมีลักษณะสร้างแรงจูงใจ หรือเกิดความรู้สึกที่ดีในทางจิตวิทยาว่าเป็นกฎหมายที่เป็นประโยชน์และจำเป็นสำหรับทุกคน มิใช่ก่อให้เกิดประโยชน์เฉพาะกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง หรือก่อให้เกิดความรู้สึกต่อต้านเมื่อมีการใช้กฎหมายไปในทางที่เหมาะสม ตลอดจนเป็นการจำกัดขีดขวาง กระทบกระเทือนสิทธิของบุคคลในการสื่อสารติดต่อ และดำเนินกิจกรรมทางธุรกิจ จำเป็นต้องมีกลไกที่เหมาะสมในการดำเนินการกับปัญหาที่เกิดขึ้นเพื่อให้บังคับใช้ตามมาตรการทางกฎหมายมีผลอย่างจริงจัง และเกิดผลที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม เช่น มีรูปแบบการแก้ไขปัญหาข้อพิพาทที่เหมาะสม มีกระบวนการพิสูจน์ความผิด การระงับยับยั้งการกระทำผิดที่รวดเร็ว การเยียวยาความ

เสียหายที่พอเพียง ซึ่งอาจจะต้องมีกฎเกณฑ์ด้านวิธีพิจารณาความเป็นพิเศษ โดยเฉพาะด้านพยานหลักฐาน กฎเกณฑ์การพิสูจน์ความผิด ตลอดจนมีคณะกรรมการหรือศาลพิเศษเพื่อรองรับการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ และที่สำคัญต้องไม่ลืมว่าความเจริญก้าวหน้าของเทคโนโลยียังคงมีต่อไป ความยืดหยุ่นทางด้านกฎหมายและหลักเกณฑ์ต่าง ๆ ที่จะปรับใช้ได้กับปัญหาในอนาคตจำเป็นต้องเป็นสิ่งที่มีค่านึงถึงเป็นอย่างยิ่ง เพราะเป็นปัญหาเกี่ยวกับเทคโนโลยีที่มีความเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ไม่ใช่ปัญหาพื้นฐานทั่วไป

การเปรียบเทียบประสิทธิภาพผลการพยากรณ์อัตราเงินเฟ้อจากแบบจำลอง
เศรษฐกิจมหภาคและการคาดการณ์อัตราเงินเฟ้อจากภาคเอกชนในประเทศไทย

A Comparison of efficiency of Inflation Forecasting and Inflation Expectation in Thailand

มัทนา เกลยขุน¹, ยุทธนา เศรษฐบุปผา²

¹ นักศึกษาปริญญาโท ภาควิชาเศรษฐศาสตร์การเงิน คณะพัฒนาการเศรษฐกิจ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

email: plaaut@hotmail.com

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ภาควิชาเศรษฐศาสตร์การเงิน คณะพัฒนาการเศรษฐกิจ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

email: yuthana.s@nida.ac.th

บทคัดย่อ

ในการศึกษานี้ได้แบ่งออกเป็นสองวัตถุประสงค์ ในส่วนแรกจะทำการศึกษาถึงความเที่ยงตรงและความมีประสิทธิภาพของข้อมูลการพยากรณ์อัตราเงินเฟ้อจากแบบจำลองเศรษฐกิจมหภาคและการคาดการณ์อัตราเงินเฟ้อของภาคเอกชนซึ่งจัดทำขึ้น โดยธนาคารแห่งประเทศไทย ซึ่งได้มีการใช้ข้อมูลที่ได้เผยแพร่ออกสู่สาธารณะชนในรายงานแนวโน้มเงินเฟ้อตั้งแต่ เดือนมกราคม 2545 จนถึง ธันวาคม 2553 ซึ่งผลการทดสอบพบว่า การพยากรณ์และการคาดการณ์นั้นมีความคลาดเคลื่อนและมีความเที่ยงตรงในระยะสั้นประมาณ 1-4 ไตรมาส เท่านั้น ส่วนในการศึกษาส่วนที่สองจะทำการศึกษาถึงลักษณะของความคลาดเคลื่อนของการพยากรณ์และการคาดการณ์อัตราเงินเฟ้อที่เกิดขึ้นในช่วงที่อัตราเงินเฟ้อที่แท้จริงอยู่ในภาวะที่เพิ่มขึ้นและลดลง ซึ่งจากการศึกษาพบว่าลักษณะของความคลาดเคลื่อนที่เกิดขึ้นในการพยากรณ์และการคาดการณ์ของอัตราเงินเฟ้อนั้นมีค่าที่ต่ำกว่า (underestimated) และสูงกว่า (overestimated) ในช่วงที่อัตราเงินเฟ้อที่แท้จริงนั้นอยู่ในระยะขาขึ้น (upward) และอยู่ในระยะขาลง (downward) ตามลำดับ

คำสำคัญ: อัตราเงินเฟ้อ การคาดการณ์อัตราเงินเฟ้อ การพยากรณ์อัตราเงินเฟ้อ อัตราเงินเฟ้อทั่วไป อัตราเงินเฟ้อพื้นฐาน

ABSTRACT

This paper has two objectives. First, we assess the accuracy and the efficiency of inflation forecasts from Macroeconomics Models and inflation expectations from business survey in Thailand. Using publicly available information published in the inflation reports between January 2004 and December 2010, In this first exercise shows the result that inflation forecasts and inflation expectations have been excellent for the immediate forthcoming quarter (only 1-4 quarters) , reasonable for the next quarter and useless thereafter. In the second, we examine ex post errors are assessed depending on whether real inflation rates have been upward or downward trending, they are shown to have been biased, underestimating future inflation rate during upturns and overestimating them during downturns.

KEYWORDS: Inflation, Inflation Expectation, Inflation Forecasting, Headline Inflation, Core Inflation

1. บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

นับตั้งแต่ประเทศไทยได้มีการเปลี่ยนแปลงเป้าหมายนโยบายการเงินเป็นแบบการใช้เป้าหมายอัตราเงินเฟ้อ (Inflation Targeting) มาเป็นกรอบในการกำหนดนโยบายเมื่อ พ.ศ. 2543 นั้น ส่งผลให้แนวโน้มอัตราเงินเฟ้อมีความสำคัญอย่างมากและการดำเนินนโยบายการเงินมีผลต่อเนื่องไปยังเศรษฐกิจมหภาคในภาพรวม ธนาคารกลางมีหน้าที่กำหนดเป้าหมายของระดับอัตราเงินเฟ้อให้มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นในขณะนั้น ในการศึกษาของ Mishkin (2001) ได้กล่าวว่าประเทศที่ใช้นโยบายการเงินแบบเป้าหมายเงินเฟ้อจะมีความโปร่งใสและสามารถชี้แจงในเรื่องของการตัดสินใจการดำเนินนโยบายทางการเงินได้ สำหรับประเทศไทยได้เลือกกำหนดเป้าหมายอัตราเงินเฟ้อให้เป็นแบบช่วง ซึ่งกำหนดกรอบอัตราเงินเฟ้อพื้นฐานไว้ที่ระดับ 0.5-3.5% และอัตราเงินเฟ้อทั่วไปที่ระดับ 1-4.5% แต่ในกรอบเป้าหมายอัตราเงินเฟ้อ ในปี พ.ศ. 2555 คณะกรรมการนโยบายการเงิน (กนง.) ได้มีการแสดงความคิดเห็นว่าควรมีการปรับเป้าหมายเงินเฟ้อแบบช่วงจากเดิมเป็นเป้าหมายเงินเฟ้อแบบคงที่ โดยกำหนดเป็นอัตราเงินเฟ้อทั่วไปเฉลี่ยรายปีที่ 3% โดยสามารถเบี่ยงเบนไปจากค่ากลางได้ไม่น้อยและมากกว่า 1.5% แต่ธนาคารแห่งประเทศไทยยังคงมองว่า กรอบเป้าหมายเงินเฟ้อที่ธนาคารแห่งประเทศไทยใช้อยู่ในปัจจุบันมีความเหมาะสมกับภาวะเศรษฐกิจไทยในปัจจุบันแล้ว ดังนั้นหากยังตั้งกรอบเงินเฟ้อสูงจะทำให้การคาดการณ์สูงและการส่งผ่านต้นทุนจะสูงขึ้นไปอีก

ภายใต้กรอบเป้าหมายเงินเฟ้อนี้นี้เครื่องมือทางด้านการพยากรณ์หรือการคาดการณ์อัตราเงินเฟ้อในอนาคตจึงเป็นสิ่งสำคัญต่อการส่งผ่านความน่าจะเป็นเพื่อประกอบการตัดสินใจในการกำหนดนโยบาย

การเงิน Ranchhod (2003) ได้กล่าวไว้ว่าการคาดการณ์เงินเฟ้อถือว่าเป็นองค์ประกอบสำคัญที่จะทำให้สามารถมองภาพรวมของระบบเศรษฐกิจภาพรวมที่จะเกิดขึ้นเพื่อที่จะได้ดำเนินนโยบายทางการเงินให้เหมาะสมและสามารถนำมาเปรียบเทียบกับกรอบอัตราเงินเฟ้อที่กำหนดเอาไว้ เพื่อให้ธนาคารกลางสามารถกำหนดเครื่องมือเพื่อใช้ลดผลต่างที่เกิดขึ้นได้ ในประเทศไทยนั้นธนาคารแห่งประเทศไทย (BOT) ได้มีการจัดทำรายงานแนวโน้มอัตราเงินเฟ้อเป็นรายไตรมาส ในรายงานจะมีการพยากรณ์อัตราเงินเฟ้อไว้ล่วงหน้าโดยจัดทำแบบจำลองทางเศรษฐกิจมหภาคมาใช้ในการคำนวณค่าพยากรณ์อัตราเงินเฟ้อ การทำแบบจำลองนั้นจะพิจารณาตัวแปรทางเศรษฐกิจมหภาคในแต่ละตัวที่มีความเกี่ยวข้องเพื่อให้การพยากรณ์อัตราเงินเฟ้อออกมาตอบสนองกับนโยบายการเงินและการยอมรับจากประชาชนได้ว่าค่าอัตราเงินเฟ้อที่ออกมา นั้นสามารถสะท้อนถึงค่าครองชีพได้จริง โดยปัญหาทั่วไปของการพยากรณ์เงินเฟ้อนั้นจะต้องเผชิญกับความผันผวนของราคาสินค้าที่จะนำมาพยากรณ์ที่เกิดขึ้นในช่วงเวลานั้น ซึ่งโดยทั่วไปแล้วราคาน้ำมันและราคาของอาหารบางอย่างนั้นจะมีความผันผวนทางด้านราคาอยู่มาก จนทำให้บางครั้งผลการพยากรณ์เงินเฟ้อที่ได้ อาจจะมีค่าแตกต่างไปจากอัตราเงินเฟ้อจริงที่เกิดขึ้น นอกจากนี้ธนาคารแห่งประเทศไทยยังมีการคาดการณ์อัตราเงินเฟ้อ (Inflation Expectation) โดยการสำรวจความคิดเห็นจากภาคเอกชนซึ่งถือได้ว่าเป็นตัวแปรสำคัญทางด้านเศรษฐกิจมหภาค เพราะมีการใช้การคาดการณ์อัตราเงินเฟ้อเป็นเป้าหมายชั้นกลางในการสร้างนโยบายการเงิน Bemanke (2007) กล่าวว่า การคาดการณ์อัตราเงินเฟ้อนี้นี้จะมีอิทธิพลอย่างมากต่ออัตราเงินเฟ้อที่เกิดขึ้นจริงรวมทั้งยังส่งผลกระทบต่อความสามารถที่จะสร้างเสถียรภาพทางด้านราคา การตั้งราคา, การกำหนดและต่อรองค่าจ้างแรงงาน รวมถึงการตัดสินใจ

ลงทุนต่างๆของภาคเอกชน ในการคาดการณ์นี้เป็น ข้อมูลตรงจากกลุ่มผู้มีความสัมพันธ์ในระบบเศรษฐกิจ และธนาคารกลางเป็นวิธีที่ตรงไปตรงมา อาจเกิดความไม่แน่นอนหรือมีความเอนเอียงในการคาดการณ์ แฝงอยู่ เพราะค่าที่ได้จากการคาดการณ์นั้นขึ้นอยู่กับ การคาดคะเนและการพิจารณาและตัดสินใจของ ภาคเอกชนเอง

จะเห็นได้ว่าทั้งการคาดการณ์และการ พยากรณ์อัตราเงินเฟ้อนั้นถือว่าเป็นข้อมูลที่ธนาคาร กลางได้นำมาวิเคราะห์และใช้ข้อมูลให้เป็นไปอย่าง สมเหตุสมผล สิ่งสำคัญที่สุดคืออัตราเงินเฟ้อที่ได้จาก การคาดการณ์และการพยากรณ์อัตราเงินเฟ้อนั้นควรจะเป็น ข้อมูลที่ประสิทธิภาพหรือเป็นข้อมูลที่ไม่มีความ เอนเอียง(unbiased predictor) กล่าวคือเมื่อนำอัตราเงิน เฟ้อที่ได้จากการคาดการณ์และการพยากรณ์มาอ้างอิง แล้วสามารถมีการเคลื่อนไหวใกล้เคียงกับอัตราเงินเฟ้อ ที่แท้จริงได้ จากการศึกษาของ Goodhart และ Lim (2009) นั้นได้พบว่าการพยากรณ์อัตราเงินเฟ้อใน ประเทศอังกฤษและประเทศนิวซีแลนด์มีความ คลาดเคลื่อนแฝงอยู่ และการพยากรณ์ในระยะสั้นจะมีความ ใกล้เคียงมากกว่าในการพยากรณ์ในระยะยาว เช่นเดียวกับการศึกษาของ Luangaram, Sethapramote and Sirisettaapa (2009) ที่มีการศึกษาถึงการพยากรณ์ อัตราเงินเฟ้อในประเทศไทยว่ามีความคลาดเคลื่อนแฝง อยู่เมื่อมีการพยากรณ์ในระยะยาว ทำให้เกิดความ คลาดเคลื่อน และอัตราเงินเฟ้อที่ได้จากการพยากรณ์ไม่ ใกล้เคียงกับอัตราเงินเฟ้อที่แท้จริง เพราะฉะนั้นถ้า ข้อมูลการพยากรณ์หรือการคาดการณ์ที่เราได้มี ประสิทธิภาพย่อมส่งผลให้การกำหนดนโยบายการเงิน นั้นมีประสิทธิภาพตามมา ในทางตรงกันข้าม หากมีการ คาดการณ์เงินเฟ้อที่ไม่แม่นยำหรือมีการพยากรณ์ ออกมาได้ไม่ดีนัก ซึ่งอาจจะเป็นเพราะเนื่องจากข้อมูล สํารวจมีการเก็บรวบรวมที่ผิดพลาดหรือการขาดการ

พิจารณาตัวแปรสำคัญในแบบจำลอง ทั้งนี้ก็จะส่งผลให้ ธนาคารกลางไม่สามารถใช้ตัวเลขเงินเฟ้อที่คาดการณ์ และพยากรณ์นี้ไปเป็นตัวแทนเงินเฟ้อที่จะชี้นำไปสู่เงิน เฟ้อในอนาคตได้ ด้วยความสำคัญของการคาดการณ์ และการพยากรณ์อัตราเงินเฟ้อดังกล่าวข้างต้นผู้วิจัยจึง ประสงค์ศึกษาเกี่ยวกับประสิทธิภาพในการพยากรณ์ อัตราเงินเฟ้อจากแบบจำลองเศรษฐกิจมหภาคและการ คาดการณ์อัตราเงินเฟ้อจากการสำรวจแบบสอบถาม จากภาคเอกชนที่จัดทำและสำรวจโดยธนาคารแห่งประเทศไทยว่าสามารถเป็นตัวแทนของอัตราเงินเฟ้อ ในอนาคตได้มีประสิทธิภาพหรือไม่

1.2 วัตถุประสงค์

1. เพื่อทดสอบความสามารถของการใช้ข้อมูลอัตราเงินเฟ้อของประเทศไทยที่วิเคราะห์จากการพยากรณ์จาก แบบจำลองทางเศรษฐกิจของธนาคารแห่งประเทศไทย และการคาดการณ์อัตราเงินเฟ้อจากภาคเอกชนว่าเป็น ค่าที่มีประสิทธิภาพ และมีความคลาดเคลื่อนที่เกิดขึ้น ในการพยากรณ์และการคาดการณ์อัตราเงินเฟ้อหรือไม่
2. อธิบายลักษณะของความคลาดเคลื่อนที่เกิดจากการ คาดการณ์หรือการพยากรณ์อัตราเงินเฟ้อในช่วงที่อัตรา เงินเฟ้อที่แท้จริงมีการเคลื่อนไหวในขาขึ้นและขาลง

1.3 ขอบเขตการวิจัย

ในการศึกษานี้ผู้วิจัยจะศึกษาอัตราเงินเฟ้อที่ได้จาก การคาดการณ์เงินเฟ้อจากภาคเอกชนและการ พยากรณ์ อัตราเงินเฟ้อจากแบบจำลองเศรษฐกิจมหภาคที่จัดทำ โดยธนาคารแห่งประเทศไทย ซึ่งจะใช้เวลาในการ ศึกษา คือ ตั้งแต่ปี พ.ศ.2545 ถึงปี พ.ศ. 2553 โดยจะ จัดเก็บข้อมูลของอัตราเงินเฟ้อที่ได้จากการพยากรณ์ เป็นรายไตรมาสและข้อมูลอัตราเงินเฟ้อที่ได้จากการ คาดการณ์จะจัดเก็บเป็นรายเดือน

2. ระเบียบวิธีวิจัย

2.1 วิธีการศึกษาข้อมูล

ในการศึกษาการประเมินความสามารถในการคาดการณ์และการพยากรณ์อัตราเงินเฟ้อของประเทศ ไทยจะใช้ข้อมูลทุติยภูมิ แบบอนุกรมเวลา (Secondary Time Series Data) ที่เป็นรายเดือนและรายไตรมาส ระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษา คือ เดือนมกราคม ปี พ.ศ. 2545 ถึงเดือนธันวาคม ปี พ.ศ. 2553 ซึ่งจะทำการแบ่งข้อมูลออกเป็น สองชุดข้อมูล โดยแบ่งออกเป็นข้อมูล ดังต่อไปนี้คือ

1.1 อัตราเงินเฟ้อคาดการณ์ที่ได้จากผู้ประกอบการจากภาคเอกชนโดยการออกแบบสอบถาม ซึ่งจัดทำโดยธนาคารแห่งประเทศไทย จัดทำเป็นรายงานดัชนีความเชื่อมั่นทางธุรกิจ (Business Sentiment Index) รายเดือน ในชุดข้อมูลนี้ผู้วิจัยจะเก็บข้อมูลเป็นรายเดือน ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2549 – 2553 ซึ่งข้อมูลมีการพยากรณ์ล่วงหน้า 1 ปี (4 ไตรมาส) เท่ากัน

1.2 อัตราเงินเฟ้อที่ได้จากการพยากรณ์จากแบบจำลอง และตัวแปรที่มีผลต่อทางเศรษฐกิจและเงินเฟ้อจัดทำขึ้นโดยธนาคารแห่งประเทศไทยโดยจัดทำเป็นรายงาน แนวโน้มอัตราเงินเฟ้อ (Inflation Report) เป็นรายไตรมาส โดยมีการพยากรณ์ไว้ทั้งอัตราเงินเฟ้อพื้นฐาน (Core Inflation) และ อัตราเงินเฟ้อทั่วไป (Headline Inflation) ซึ่งมีการพยากรณ์ล่วงหน้า 8 ไตรมาสโดยค่าพยากรณ์จะแตกต่างกันในแต่ละไตรมาส

2.2 วิธีการวิจัย

2.2.1 การทดสอบความมีประสิทธิภาพของอัตราเงินเฟ้อคาดการณ์และการพยากรณ์อัตราเงินเฟ้อ

นำชุดข้อมูลการคาดการณ์อัตราเงินเฟ้อของภาคเอกชนล่วงหน้า 4 ไตรมาส (1ปี) โดยกำหนดให้ $h = 1$ และการพยากรณ์อัตราเงินเฟ้อจากแบบจำลองเศรษฐกิจมหภาคของธนาคารแห่งประเทศไทย 8

ไตรมาสล่วงหน้า กำหนดให้ $h = 1-8$ มาเปรียบเทียบกับอัตราเงินเฟ้อที่แท้จริง โดยนำแต่ละชุดข้อมูลมาสร้างสมการถดถอย ซึ่งประยุกต์มาจากสมการที่ใช้ในการศึกษาและแนวคิดของ Goodhart (2010) และ Markowitz (1969) มาเป็นแนวทาง สร้างเป็นสมการถดถอยได้ดังต่อไปนี้คือ

$$\pi_{(t+h)} = \alpha + \beta \text{Fore } \pi_{(t,t+h)} + \varepsilon_t \quad (1)$$

$$\pi_{(t+h)} - \pi_t = \alpha + \beta(\text{Fore } \pi_{(t,t+h)} - \pi_t) + \varepsilon_t \quad (2)$$

$$\pi_{(t+h)} - \pi_{(t+h-1)} = \alpha + \beta(\text{Fore } \pi_{(t+h)} - \text{Fore } \pi_{(t+h-1)}) + \varepsilon_t \quad (3)$$

กำหนดให้ π คือ อัตราเงินเฟ้อ, $\text{Fore } \pi_{(t,t+h)}$ คือการพยากรณ์หรือคาดการณ์อัตราเงินเฟ้อ ณ.เวลาที่ t ใน period ที่ $t+h$, π_t คือ อัตราเงินเฟ้อที่แท้จริง ณ. เวลาที่ t โดยสมมติฐานทั้งสามสมการ ถ้าหากข้อมูลที่ทำการทดสอบไม่มีความเอนเอียง (unbiasness) ค่าคงที่หรือค่า intercept (β) จะมีค่าเท่ากับ 0 และค่าความชัน(α) จะมีค่าเท่ากับ 1

2.2.2 การทดสอบความคลาดเคลื่อนจากการคาดการณ์และการพยากรณ์อัตราเงินเฟ้อที่เกิดขึ้นในช่วงที่อัตราเงินเฟ้อที่แท้จริงอยู่ในระยะขาขึ้น (upward) และขาลง (downward)

การทดสอบค่าความคลาดเคลื่อนที่เกิดจากการพยากรณ์และการคาดการณ์ เป็นการทดสอบในช่วงเวลาของอัตราเงินเฟ้อที่แท้จริงมีการเคลื่อนไหวไปในแนวขาขึ้นและขาลงนั้นอัตราเงินเฟ้อที่เกิดจากการพยากรณ์หรือการคาดการณ์จะให้ค่าที่มากกว่าหรือต่ำกว่าอย่างไร โดยมีการใช้ตัวแปรหุ่นสร้างเป็นสมการซึ่งประยุกต์มาจากสมการของ Goodhart (2010) และ Andrew Patton โดยจะใช้สองสมการถดถอยในการทดสอบดังต่อไปนี้

$$(\pi_{(t+h)} - \text{Fore } \pi_{(t+h)}) = K_1 A_{\text{up}(t+h)} + K_2 A_{\text{down}(t+h)} \quad (4)$$

กำหนดให้ K_1 คือ up period; อัตราเงินเฟ้อที่แท้จริง > อัตราเงินเฟ้อที่พยากรณ์หรือคาดการณ์ และ K_2 คือ down period ; อัตราเงินเฟ้อที่แท้จริง < อัตราเงินเฟ้อที่พยากรณ์หรือคาดการณ์

3.ผลการวิจัยและอภิปรายผล

3.1 ผลการทดสอบความมีประสิทธิภาพของอัตราเงินเฟ้อคาดการณ์และการพยากรณ์อัตราเงินเฟ้อ

- ในกรณีการพยากรณ์อัตราเงินเฟ้อจากแบบจำลองเศรษฐกิจมหภาค (อัตราเงินเฟ้อพื้นฐาน)

h	α	p value	β	p value	R sq	DW
1	0.09	0.26	0.84	0.00	0.88	2.42
2	-0.26	0.13	1.07	0.00	0.72	0.85
3	-0.09	0.73	0.79	0.00	0.39	0.82
4	0.15	0.69	0.55	0.02	0.16	0.50
5	0.86	0.11	0.1	0.72	0.00	0.35
6	1.42	0.01	-0.21	0.48	0.02	0.31
7	1.61	0.01	-0.29	0.35	0.03	0.35
8	1.9	0.00	-0.43	0.23	0.05	0.37

ตารางที่ 1 แสดงผลการทดสอบในสมการที่ 1

h	α	p value	β	p value	R sq	DW
1	-0.06	0.3155	0.77	0.00	0.608	2.33
2	-0.09	0.57	0.62	0.01	0.185	0.77
3	0.06	0.8164	-0.13	0.72	0.004	0.46
4	0.39	0.1771	-0.77	0.02	0.17	0.77
5	0.65	0.009	-1.08	0.00	0.48	0.85
6	0.5	0.232	-1.01	0.00	0.59	0.77
7	0.56	0.01	-0.89	0.00	0.50	0.84
8	0.6	0.01	-0.83	0.00	0.52	0.55

ตารางที่ 2 แสดงผลการทดสอบในสมการที่ 2

h	α	p value	β	p value	R sq	DW
1	-0.029	0.73	0.41	0.00	0.34	1.45
2	-0.133	0.27	0.65	0.05	0.12	1.41
3	-0.09	0.39	0.71	0.06	0.11	1.35
4	-0.07	0.57	0.54	0.26	0.04	1.42
5	0.007	0.93	0.21	0.72	0.00	1.25
6	0.2	0.85	0.15	0.80	0.00	1.27
7	0.03	0.81	-0.14	0.82	0.00	1.27

ตารางที่ 3 แสดงผลการทดสอบในสมการที่ 3

จากผลการทดสอบความมีประสิทธิภาพของการพยากรณ์อัตราเงินเฟ้อจากแบบจำลองเศรษฐกิจมหภาคในกรณีของอัตราเงินเฟ้อพื้นฐานนั้น ในการทดสอบสมการที่ 1 และ 3 พบว่าการพยากรณ์ในระยะสั้น ช่วง $h=1-4$ จะมีประสิทธิภาพมากกว่าการพยากรณ์ในระยะยาว แต่ในสมการที่ 2 การพยากรณ์จะมีความแม่นยำแค่ในช่วง 1-2 ไตรมาสแรกเท่านั้น ซึ่งใกล้เคียงกับสมมติฐานที่ α เท่ากับ 0 และ β มีค่าเท่ากับ

- ในกรณีการพยากรณ์อัตราเงินเฟ้อจากแบบจำลองเศรษฐกิจมหภาค (อัตราเงินเฟ้อทั่วไป)

h	α	p value	β	p value	R sq	DW
1	0.35	0.150	0.9	0.00	0.840	1.73
2	0.16	0.660	1.05	0.00	0.700	1.03
3	0.51	0.440	0.89	0.00	0.310	0.72
4	1.49	0.110	0.54	0.14	0.060	0.51
5	3.1	0.000	-0.16	0.72	0.003	0.47
6	5.17	0.000	-1.2	0.06	0.100	0.48
7	4.7	0.000	-0.94	0.21	0.050	0.57
8	3.02	0.080	-0.04	0.96	0.000	0.52

ตารางที่ 4 แสดงผลการทดสอบในสมการที่ 1

h	α	p value	β	p value	R sq	DW
1	0.10	0.55	0.990	0.000	0.64	1.90
2	0.33	0.48	0.690	0.020	0.16	0.94
3	0.20	0.75	-0.310	0.380	0.02	0.60
4	-0.15	0.81	-0.870	0.000	0.24	0.58
5	-0.70	0.19	-1.060	0.000	0.48	0.57
6	-0.96	0.02	-1.000	0.000	0.64	0.85
7	-0.88	0.06	-0.740	0.000	0.46	0.99
8	-0.70	0.15	-0.610	0.000	0.31	0.68

ตารางที่ 5 แสดงผลการทดสอบในสมการที่ 2

h	α	p value	β	p value	R sq	DW
1	0.19	0.24	0.76	0.00	0.67	1.32
2	0.00	0.97	0.9	0.00	0.3	0.98
3	0.22	0.35	1.09	0.00	0.29	1.3
4	0.15	0.59	0.55	0.29	0.03	1.16
5	0.1	0.7	0.77	0.25	0.03	1.26
6	0.09	0.74	0.06	0.94	0.00	1.11
7	0.08	0.78	-0.56	0.74	0.00	1.09

ตารางที่ 6 แสดงผลการทดสอบในสมการที่ 3

จากผลการทดสอบความมีประสิทธิภาพของการพยากรณ์อัตราเงินเฟ้อจากแบบจำลองเศรษฐกิจมหภาคในกรณีของอัตราเงินเฟ้อทั่วไปนั้น ผลการทดสอบที่ได้จะมีค่าใกล้เคียงกับกรณีของอัตราเงินเฟ้อพื้นฐาน กล่าวคือ ในระยะสั้นการพยากรณ์จะมีความมีประสิทธิภาพและมีความเอนเอียงน้อยกว่าในระยะยาว โดยจะอยู่ในช่วงที่ $h = 1-4$ คล้ายกับอัตราเงินเฟ้อพื้นฐาน และในสมการที่ 2 การพยากรณ์จะมีความมีประสิทธิภาพแค่ใน 1-2 ไตรมาสล่วงหน้าเท่านั้น แต่ในระยะยาวแล้วผลที่ได้จะปฏิเสธสมมติฐาน

- ในกรณีการคาดการณ์อัตราเงินเฟ้อจากการคาดการณ์ของภาคเอกชน

α	p value	β	p value	R sq	DW
-5.804	0.000	2.383	0.000	0.693	0.379

ตารางที่ 7 แสดงผลการทดสอบในสมการที่ 1

จากผลการทดสอบความมีประสิทธิภาพของการคาดการณ์อัตราเงินเฟ้อจากภาคเอกชนนั้นจะพบว่าผลของการคาดการณ์ไม่มีประสิทธิภาพในการคาดการณ์และเกิดความเอนเอียงขึ้น โดยปฏิเสธสมมติฐานที่ $\alpha = 0$ และ $\beta = 1$ โดยสิ้นเชิง

3.2 ผลการทดสอบความคลาดเคลื่อนจากการคาดการณ์และการพยากรณ์อัตราเงินเฟ้อที่เกิดขึ้นในช่วงที่อัตราเงินเฟ้อที่แท้จริงอยู่ในระยะขาขึ้น (upward) และขาลง (downward)

- ในกรณีการพยากรณ์อัตราเงินเฟ้อจากแบบจำลองเศรษฐกิจมหภาค (อัตราเงินเฟ้อพื้นฐาน)

h	K1	p value	K2	p value	R sq	DW
1	0.280	0.0106	-0.251	0.0006	0.397	2.243
2	0.428	0.0000	-0.458	0.0000	0.683	1.534
3	0.553	0.0018	-0.772	0.0000	0.603	1.768
4	0.547	0.0062	-1.009	0.0000	0.599	2.010
5	0.723	0.0019	-1.255	0.0000	0.657	1.619
6	0.700	0.0010	-1.408	0.0000	0.712	1.286
7	0.694	0.0004	-1.500	0.0000	0.772	1.272
8	0.930	0.0004	-1.327	0.0000	0.701	0.921

ตารางที่ 8 แสดงผลการทดสอบความคลาดเคลื่อนของการพยากรณ์อัตราเงินเฟ้อพื้นฐาน

- ในกรณีการพยากรณ์อัตราเงินเฟ้อจากแบบจำลองเศรษฐกิจมหภาค (อัตราเงินเฟ้อทั่วไป)

h	K1	p value	K2	p value	R sq	DW
1	0.579	0.0006	-0.722	0.0090	0.448	1.810
2	0.968	0.0000	-0.746	0.0001	0.459	1.162
3	1.319	0.0000	-1.394	0.0006	0.495	1.319
4	1.728	0.0000	-1.807	0.0001	0.578	1.047
5	1.934	0.0000	-1.889	0.0006	0.540	1.052
6	2.039	0.0000	-1.811	0.0020	0.508	1.246
7	2.129	0.0000	-1.803	0.0014	0.554	1.252
8	2.010	0.0000	-1.502	0.0098	0.480	1.295

ตารางที่ 9 แสดงผลการทดสอบความคลาดเคลื่อนของการพยากรณ์อัตราเงินเฟ้อทั่วไป

-ในกรณีการคาดการณ์อัตราเงินเฟ้อจากการคาดการณ์ของภาคเอกชน

K1	p value	K2	p value	R sq	DW
1.115	0.000	-1.879	0.000	0.526	0.746

ตารางที่ 10 แสดงผลการทดสอบความคลาดเคลื่อนของการคาดการณ์อัตราเงินเฟ้อ

จากตารางที่ 8 ถึง 10 แสดงผลการทดสอบความคลาดเคลื่อนจากการพยากรณ์และการคาดการณ์อัตราเงินเฟ้อที่เกิดขึ้นในช่วงที่อัตราเงินเฟ้อที่แท้จริงอยู่ในระยะขาขึ้น (upward) และขาลง (downward) พบว่าทั้งการพยากรณ์และการคาดการณ์ให้ผลที่เหมือนกันคือ ในภาวะที่อัตราเงินเฟ้อที่แท้จริงอยู่ในช่วงขาขึ้นการพยากรณ์และการคาดการณ์อัตราเงินเฟ้อนั้นจะมีการพยากรณ์และการคาดการณ์ต่ำกว่าเสมอและจะมีความคลาดเคลื่อนมากขึ้นในระยะยาว และในช่วงที่ภาวะอัตราเงินเฟ้อที่แท้จริงมีแนวโน้มลดลงการพยากรณ์และการคาดการณ์จะมีค่าสูงกว่าเสมอและจะมีความคลาดเคลื่อนเพิ่มขึ้นเมื่อมีการพยากรณ์และการคาดการณ์ในระยะยาว

4.สรุปผลการวิจัย

ในการศึกษานี้แสดงให้เห็นถึงผลของการศึกษาประสิทธิภาพของการพยากรณ์และการ

คาดการณ์อัตราเงินเฟ้อในประเทศไทยซึ่งพบว่าในการพยากรณ์อัตราเงินเฟ้อจากแบบจำลองเศรษฐกิจมหภาคจะให้ผลการพยากรณ์ที่มีประสิทธิภาพและใกล้เคียงกับอัตราเงินเฟ้อที่เป็นจริงมากกว่าการคาดการณ์อัตราเงินเฟ้อจากภาคเอกชน แต่จะมีความคลาดเคลื่อนเมื่อพยากรณ์ในระยะยาว รวมทั้งการทดสอบความคลาดเคลื่อนในในช่วงที่อัตราเงินเฟ้อที่แท้จริงอยู่ในระยะขาขึ้น (upward) และขาลง (downward) จะพบการพยากรณ์หรือการคาดการณ์ที่ต่ำกว่าและสูงกว่า รวมทั้งมีความคลาดเคลื่อนเพิ่มขึ้นในระยะยาว

เอกสารอ้างอิง

- [1] กอบศักดิ์ ภูตระกูล และเมทินี สุกสวัสดิ์กุล, 20-21 มกราคม 2543.กลไกการทำงานของนโยบายการเงิน. เอกสารสัมมนาทางวิชาการประจำปี 2543 ธนาคารแห่งประเทศไทย เรื่องนโยบายการเงินไทยในศตวรรษที่ 21.
- [2] ธนาคารแห่งประเทศไทย, มกราคม 2545-ธันวาคม 2553.รายงานแนวโน้มเงินเฟ้อ ฉบับเดือนมกราคม 2545 – ฉบับเดือนธันวาคม 2553. เอกสารเผยแพร่รายงานแนวโน้มเงินเฟ้อธนาคารแห่งประเทศไทย
- [3] ธนาคารแห่งประเทศไทย, มกราคม 2549-ธันวาคม 2553.ดัชนีความเชื่อมั่นทางธุรกิจ เดือน มกราคม 2549 – เดือนธันวาคม 2553” เอกสารเผยแพร่ดัชนีความเชื่อมั่นทางธุรกิจธนาคารแห่งประเทศไทย.
- [4] Blanchard and Kiyotaki, 1987 Monopolistic Competition and the Effects of Aggregate Demand, American Economic Review 77.

- [5] Chairman Ben S. Bernanke, 2007. Inflation Expectations and Inflation Forecasting. At the Monetary Economics Workshop of the National Bureau of Economic Research Summer Institute, Cambridge, Massachusetts.
- [6] Goodhart Charles, 2003. "What is the Monetary Policy Committee Attempting to Achieve?". in Macroeconomics, Monetary Policy, and Financial Stability A Festschrift for Charles Freedman, Proceedings of a conference held by the bank of Canada.
- [7] Goodhart, C.A.E., and Wen Bin Lim, 2010. Interest Rate Forecast: A Pathology. LSE financial markets group paper series.
- [8] Goodhart, C.A.E., and Wen Bin Lim, 2010. Do Errors in Forecasting Inflation Lead to Errors in Forecasting Interest Rates. LSE financial markets group paper series.
- [10] Mankiw, Gregory N and Reis, Ricardo, 2001. Sticky Information versus Sticky Prices: a Proposal to Replace the New Keynesian Phillips Curve. NBER Working Paper No. 8290.
- [11] Mincer, J., and V. Zarnowitz, 1969. The Evaluation of Economic Forecasts. Economic Forecasts and Expectation, ed. by J. Mincer. New York: Columbia University Press.
- [12] Mishkin Frederic S, 2000. From monetary targeting to inflation targeting lesson from the industrialized countries. Graduate School of Business Columbia University and National Bureau of Economic Research.
- [13] Mishkin Frederic S, 2001. Inflation Targeting. Graduate School of Business Columbia University and National Bureau of Economic Research.
- [14] Pongsak Luangaram, Yuthana Sethapramote and Pimolrat Sirisettaapa, 4-7 November 2009. An Evaluation of Inflation Forecast Targeting in Thailand" BOT Research Workshop.
- [15] Ranchlod Satish, "The relationship between Inflation Expectations Survey Data and Inflation." Reserve Bank of New Zealand Bulletin, Vol. 66, No. 4, 2003.

พฤติกรรมค่าใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวเรือสำราญชาวต่างชาติในประเทศไทย

กรณีศึกษา บริษัทพริ้นเซส ครูสไลน์

EXPENDITURE BEHAVIORS OF CRUISE PASSENGERS IN THAILAND:

A CASE STUDY OF PRINCESS CRUISE LINE

นครินทร์ ทังทอง

มหาวิทยาลัยรังสิต, Email: bios9@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมค่าใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวเรือสำราญชาวต่างชาติในประเทศไทย กรณีศึกษาบริษัทพริ้นเซส ครูสไลน์ ในหมวดสินค้าและของที่ระลึก อาหารและเครื่องดื่ม การใช้บริการนำเที่ยว ความบันเทิงและหมวดค่าพาหนะและเพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยว ได้แก่ สัญชาติ เพศ สถานภาพสมรส อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพการทำงาน รายได้ จำนวนผู้ร่วมเดินทาง จำนวนครั้งที่มา ระยะเวลาการท่องเที่ยว ชนิดของโปรแกรมท่องเที่ยวและลักษณะการท่องเที่ยว ได้แก่ การท่องเที่ยวด้วยตนเอง และการท่องเที่ยวกับบริษัททัวร์ โดยกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาคือ นักท่องเที่ยวเรือสำราญชาวต่างชาติ จำนวน 400 คน ณ ท่าเรือแหลมฉบัง จังหวัดชลบุรี เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถาม ใช้โปรแกรม SPSS ในการวิเคราะห์ข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละและไคสแควร์

ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว เรือสำราญชาวต่างชาติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ สถานภาพการทำงาน ระยะเวลาเดินทางท่องเที่ยวประเทศไทย จำนวนครั้งในการมาท่องเที่ยว โปรแกรมกิจกรรมการท่องเที่ยวและลักษณะ การท่องเที่ยว

คำสำคัญ : เรือสำราญ

Abstract

The objectives of this research included the investigation of international cruise tourists' expenditure behaviors on food and beverages, souvenirs and shopping, entertainment, domestic transportation and sightseeing activities in Thailand. Also, the influence on certain behaviors such as nationalities, gender, marital status, age, education levels, occupation, incomes, number of travel companion, length of stay, travel frequency, travel activities and types of travel--traveling by themselves or traveling with tour agencies. The data was collected from international cruise tourists at The Laem Chabang International Terminal Port during October 17th to December 2nd, 2010 via questionnaires, and analyzed by the automated software, SPSS for Windows. Other statistical methods for analyzing the data were Frequency Distribution, Percentage and Chi-square test.

It was found that the factors that significantly affect the expenditure behaviors of international cruise tourists were employment status, length of stay, travel frequency, travel activities and types of travel.

KEYWORD : CRUISE

1. บทนำ

ปัจจุบัน อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวมีบทบาทสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจและสังคม เนื่องจากสามารถนำรายได้เป็นเงินตราเข้าสู่ประเทศเป็นจำนวนมาก ซึ่ง World Travel and Tourism Council (WTTC, 2008 อ้างถึงใน Sara E. Janson, 2008) ได้ทำการสำรวจ ในปี 2008 พบว่า รายได้ที่เกิดจากการใช้จ่ายของนักท่องเที่ยว ในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวทั่วโลก มีมูลค่าสูงถึง 2,000,000 ล้านดอลลาร์ และ ยังทำให้เกิดการกระจายรายได้ การจ้างงาน มากกว่า 80 ล้านงานทั่วโลก ดังนั้นประเทศต่างๆ จึงพยายามที่จะพัฒนาประเทศเพื่อให้เป็นสถานที่ที่จะดึงดูดนักท่องเที่ยว

ในปี 1998 World Trade Organization (WTO, 1998 อ้างถึงใน Sara E. Janson, 2008) ได้คาดการณ์แนวโน้มรูปแบบการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวที่จะได้รับความนิยมในอนาคต คือ

1. Adventure travel
2. Cruise
3. Ecotourism
4. Cultural tourism
5. Thematic tourism

จากข้อมูลด้านแนวโน้มรูปแบบการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวดังกล่าวส่งผลให้เกิดการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและสิ่งอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวมากขึ้น ซึ่งพบว่าการอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเรือสำราญ เป็นรูปแบบอุตสาหกรรมที่มีการเติบโตสูงมากที่สุดในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวโลก ซึ่งมีอัตราการการเติบโตและเพิ่มขึ้นของจำนวนนักท่องเที่ยวเรือสำราญต่อปี สูงถึงร้อยละ 7.4 ในช่วง 1990-2007 (Cruise Line International Association, 2010)

โดยจำนวนนักท่องเที่ยวที่เดินทางโดยเรือสำราญ ในปี 1990 ซึ่งมีจำนวนประมาณ 4 ล้านคน เพิ่มขึ้นเป็น 14 ล้านคนในปี 2009

สำหรับธุรกิจการท่องเที่ยวเรือสำราญในประเทศไทย จากข้อมูลแสดงจำนวนนักท่องเที่ยวที่ผ่านท่าเรือภูเก็ตในปี พ.ศ. 2542-2551 พบว่าจำนวนนักท่องเที่ยวเรือสำราญมีอัตราแนวโน้มที่สูงขึ้นทุกปี โดยในแต่ละปีจะมีจำนวนเรือเข้ามาเทียบท่ายังท่าเรือภูเก็ตปีละไม่น้อยกว่า 30 ลำ โดยในปี พ.ศ. 2549 มีจำนวนนักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดภูเก็ตสูงถึง 199,690 คน และนักท่องเที่ยวที่เดินทางมากับเรือสำราญส่วนใหญ่เป็นนักท่องเที่ยวที่มีศักยภาพในการใช้จ่ายสูง ซึ่งการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยต้องการจะขยายฐานตลาดนักท่องเที่ยวกลุ่ม High end ซึ่งเป็นกลุ่มนักท่องเที่ยวคุณภาพที่มีการใช้จ่ายในการเดินทางท่องเที่ยวสูงและมีจำนวนเพิ่มมากขึ้นอย่างต่อเนื่องในแต่ละปี อย่างไรก็ตาม ข้อมูลเกี่ยวกับนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้มีน้อยมาก ดังนั้นข้อมูลเกี่ยวกับธุรกิจเรือสำราญ เช่น ความเข้าใจในพฤติกรรมกลุ่มนักท่องเที่ยวเรือสำราญ ข้อมูลกิจกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว จึงมีความจำเป็นอย่างมาก ในขณะที่สิ่งเหล่านี้มีความจำเป็นและมีความสัมพันธ์โดยตรงกับการใช้จ่ายของนักท่องเที่ยว อาทิเช่น การซื้อของที่ระลึก อาหารและเครื่องดื่ม ที่พัก ค่าทัศนจร เป็นต้น และยังรวมถึงรายได้จากการจอดเรือ ซึ่งสิ่งเหล่านี้ล้วนแต่เป็นตัวนำเงินตราเข้ามาในประเทศทั้งสิ้น

ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้ให้ความสนใจและเล็งเห็นถึงความสำคัญของนักท่องเที่ยวกลุ่มเรือสำราญกลุ่มนี้ และนำมาสู่การศึกษาในครั้งนี้ โดยการศึกษาพฤติกรรมค่าใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวเรือสำราญชาวต่างชาติในประเทศไทยซึ่งจะช่วยให้เกิดความ

เข้าใจในพฤติกรรมการใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวเรือสำราญเพื่อนำไปปรับปรุงและพัฒนาการบริการด้านต่าง ๆ และเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้ได้ดียิ่งขึ้น

2. ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการใช้จ่ายในหมวด บริการนำเที่ยว พาหนะ อาหาร/เครื่องดื่ม สินค้าและของที่ระลึก ความบันเทิงของนักท่องเที่ยวเรือสำราญชาวต่างชาติในประเทศไทย

2. เพื่อศึกษาอิทธิพลของปัจจัยส่วนบุคคล ข้อมูลการเดินทางท่องเที่ยว ลักษณะการท่องเที่ยวที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการใช้จ่ายในหมวด บริการนำเที่ยว พาหนะ อาหาร/เครื่องดื่ม สินค้าและของที่ระลึก ความบันเทิงของนักท่องเที่ยวเรือสำราญชาวต่างชาติระหว่างที่เดินทางท่องเที่ยวในประเทศไทย

3. เพื่อศึกษาชนิดของโปรแกรมการท่องเที่ยวซึ่งสัมพันธ์ต่อการตัดสินใจในการใช้จ่ายเกี่ยวกับการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวเรือสำราญชาวต่างชาติในประเทศไทย

4. เพื่อศึกษาการรับรู้ข่าวสารของนักท่องเที่ยวเรือสำราญชาวต่างชาติ ระหว่างที่เดินทางท่องเที่ยวในประเทศไทย

3. สมมติฐานการวิจัย

1. ปัจจัยส่วนบุคคลของนักท่องเที่ยวเรือสำราญ ได้แก่ สัญชาติ เพศ สถานภาพการสมรส อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพการทำงาน รายได้ จำนวนผู้ร่วมเดินทาง มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้จ่ายในการท่องเที่ยว

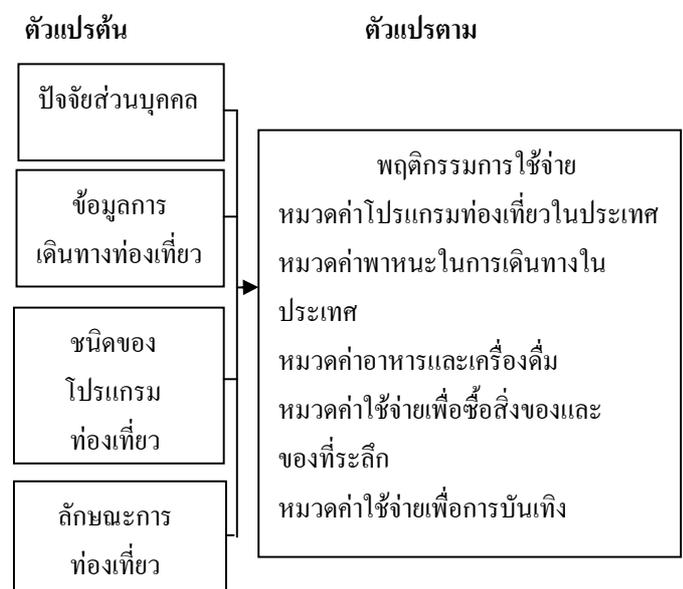
2. ข้อมูลการเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวเรือสำราญ ได้แก่ ระยะเวลาการท่องเที่ยว จำนวนครั้งที่มา มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้จ่ายในการท่องเที่ยว

3. ลักษณะการท่องเที่ยวมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้จ่ายในการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวเรือสำราญ

4. รูปแบบของโปรแกรมการท่องเที่ยวมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้จ่ายในการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวเรือสำราญ

4. กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยหัวข้อ พฤติกรรมการใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวเรือสำราญชาวต่างชาติ กรณีศึกษาเรือสำราญของบริษัท ปริ้นเซส มีกรอบแนวคิดในการศึกษาวิจัย ดังนี้

รูปที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

5. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อใช้เป็นข้อมูลและแนวทางในการพัฒนาปรับปรุงและส่งเสริมสินค้าและบริการทางการท่องเที่ยวของไทยให้สอดคล้องกับความต้องการของนักท่องเที่ยวเรือสำราญและเพื่อให้อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวไทยมีศักยภาพในการแข่งขันเพิ่มมากขึ้นในอนาคต

2. เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวให้เหมาะสมตามความต้องการของนักท่องเที่ยวเรือสำราญ

3. เป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและผู้ประกอบการเอกชนในการนำผลการศึกษานี้ ไปใช้เป็นข้อมูลในการบริหารจัดการกำหนดกลยุทธ์ และเป็นแนวทางในการเพิ่มรายได้จากการจำหน่ายสินค้าและของที่ระลึกตลอดจนการให้บริการแก่นักท่องเที่ยวเรือสำราญและเป็นการเพิ่มรายได้ของประเทศโดยรวม

4. เพื่อเป็นข้อมูลและแนวทางในการทำประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวสำหรับนักท่องเที่ยวเรือสำราญ

6. วิธีการดำเนินงานวิจัย

ประชากรที่ทำการศึกษาในครั้งนี้ คือ นักท่องเที่ยวเรือสำราญชาวต่างชาติ ของบริษัท ปรีณ เซสคูลส์ไลน์ที่เดินทางท่องเที่ยวเข้ามาในประเทศไทย ท้าเรือแหลมฉบัง จังหวัดชลบุรี ระหว่างเดือนตุลาคม ถึง ธันวาคม ปี 2553 จำนวน 7,000 คน จึงกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยการเปิดตารางแสดงจำนวนตัวอย่างของ Taro Yamane ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ซึ่งได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 383 ราย เพื่อเป็นการป้องกันความผิดพลาดจากการเก็บข้อมูล ผู้วิจัย

จึงกำหนดการจับแบบสอบถามไว้เป็นจำนวน 400 ตัวอย่าง โดยใช้วิธีการเลือกแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) ซึ่งผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้ ใช้วิธีการประมวลผลค่าทางสถิติด้วยโปรแกรม SPSS for Windows โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) มาวิเคราะห์หาค่าความถี่ ค่าร้อยละ เพื่ออธิบายลักษณะทั่วไปของข้อมูลที่เก็บรวบรวม โดยการนำเสนอ เป็น ตารางความถี่ ร้อยละ สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistic) เพื่อใช้ทดสอบสมมติฐานเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของพฤติกรรมการใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวเรือสำราญชาวต่างชาติ ใช้วิธีการวิเคราะห์หาค่าความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลได้แก่ สัญชาติ เพศ สถานภาพ การสมรส อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพการทำงาน รายได้ จำนวนผู้ร่วมเดินทาง ข้อมูลทางด้านการเดินทางท่องเที่ยว ได้แก่ จำนวนครั้งที่มา ระยะเวลาการท่องเที่ยว ลักษณะการท่องเที่ยวได้แก่ เดินทางท่องเที่ยวด้วยตนเอง เดินทางท่องเที่ยวกับบริษัททัวร์ และโปรแกรมการท่องเที่ยวประเทศไทย กับ ค่าใช้จ่ายในหมวดสำคัญ ได้แก่ หมวดบริการนำเที่ยว พาหนะอาหาร/เครื่องดื่ม สินค้าและของที่ระลึก ความบันเทิง โดยใช้ Chi-square โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 0.05

7. สรุปผลการวิจัยและอภิปรายผล

จากการวิเคราะห์ข้อมูลสรุปผลการศึกษาดังนี้

7.1 ปัจจัยส่วนบุคคล

จากการศึกษา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย โดยเพศหญิงคิดเป็นร้อยละ 52.50 เพศชาย คิดเป็นร้อยละ 47.50 ส่วนใหญ่

เป็นชาวอังกฤษ คิดเป็นร้อยละ 34.00 รองลงมาเป็นชาวอเมริกัน คิดเป็นร้อยละ 26.30 ชาวแคนาดา คิดเป็นร้อยละ 18.50 ชาวเอเชียแปซิฟิก คิดเป็นร้อยละ 16.00 ซึ่งกลุ่มที่น้อยที่สุดคือ ชาวยุโรป คิดเป็นร้อยละ 5.30 ตามลำดับ สถานะภาพการสมรส ส่วนใหญ่สมรสแล้ว คิดเป็นร้อยละ 75.80 เป็นโสดมีเพียงร้อยละ 24.30 ด้านอายุของนักท่องเที่ยวเรือสำราญส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 55 - 64 ปี คิดเป็นร้อยละ 69.00 อายุ 65 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 19.75 กลุ่มที่น้อยที่สุดมีอายุ 54 ปี หรือต่ำกว่า คิดเป็นร้อยละ 11.25 นอกจากนี้ นักท่องเที่ยวเรือสำราญมีระดับการศึกษาระดับปริญญาตรีมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 45.50 รองลงมาคือระดับสูงกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 33.30 และกลุ่มที่น้อยที่สุดคือ ระดับต่ำกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 21.30 สำหรับสถานภาพการทำงาน นักท่องเที่ยวเรือสำราญ ร้อยละ 70.50 เป็นผู้เกษียณอายุ รองลงมาคือทำงานรายชั่วโมง คิดเป็นร้อยละ 60 ทำงานเต็มเวลา ร้อยละ 11.50 ว่างาน คิดเป็นร้อยละ 2.00 และนักเรียนเป็นกลุ่มที่น้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 1.00 รายได้ต่อปีของนักท่องเที่ยวเรือสำราญอยู่ระหว่าง 50,000-59,999 ดอลลาร์สหรัฐ คิดเป็นร้อยละ 26.00 ระดับรายได้ 70,000-79,999 ดอลลาร์สหรัฐ คิดเป็นร้อยละ 22.25 กลุ่ม 80,000 ดอลลาร์สหรัฐขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 21.25 กลุ่มรายได้ 60,000-69,999 ดอลลาร์สหรัฐ คิดเป็นร้อยละ 18.75 และกลุ่มที่น้อยที่สุดคือกลุ่มที่มีระดับรายได้ 49,999 ดอลลาร์สหรัฐหรือต่ำกว่า คิดเป็นร้อยละ 11.75 ในเรื่องจำนวนผู้ร่วมเดินทางท่องเที่ยว พบว่าส่วนใหญ่เดินทางท่องเที่ยวเป็นคู่ คิดเป็นร้อยละ 69.50 รองลงมาเป็นการเดินทางท่องเที่ยวเป็นกลุ่มประมาณ 4-6 คน คิดเป็นร้อยละ 17.50 และ

เดินทางกลุ่ม ละ 3 คน มีจำนวนน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 13.00

จากข้อมูลข้างต้นแสดงให้เห็นว่านักท่องเที่ยว ส่วนใหญ่ มีอายุ 55 ปีขึ้นไปคิดเป็นร้อยละ 89 เป็นวัยเกษียณอายุและมีจำนวนมากซึ่งทางบริษัทเรือสำราญให้ความสนใจในการทำตลาดกับนักท่องเที่ยวในกลุ่มนี้ เนื่องจากนักท่องเที่ยวเรือสำราญกลุ่มนี้มีรายได้พอที่จะท่องเที่ยวและใช้จ่ายระหว่างเดินทาง อีกทั้งไม่มีข้อผูกมัดทางด้านเวลาที่จะต้องกลับไปทำงาน

7.2 ปัจจัยการเดินทางท่องเที่ยว

จากการศึกษากลุ่มตัวอย่าง พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ เดินทางมาท่องเที่ยวประเทศไทยเป็นครั้งแรก คิดเป็นร้อยละ 75.50 กลุ่มที่เดินทางมาเป็นครั้งที่สอง คิดเป็นร้อยละ 18.80 และกลุ่มที่เดินทางมาเป็นครั้งที่สาม คิดเป็นร้อยละ 13.30 สำหรับระยะเวลาที่ใช้ในการท่องเที่ยวประเทศไทย นักท่องเที่ยวเรือสำราญส่วนใหญ่ท่องเที่ยวอยู่ในประเทศไทย 9-10 ชั่วโมง คิดเป็นร้อยละ 36.30 รองลงมาคือ 4-5 ชั่วโมง คิดเป็นร้อยละ 23.80 กลุ่มที่ท่องเที่ยว 8 ชั่วโมง คิดเป็นร้อยละ 21.00 กลุ่ม 1-3 ชั่วโมง คิดเป็นร้อยละ 13.30 และกลุ่มที่น้อยที่สุดคือ 6-7 ชั่วโมงคิดเป็นร้อยละ 5.80 ด้านวัตถุประสงค์ในการท่องเที่ยวประเทศไทยของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ คือเพื่อเที่ยวชมแหล่งประวัติศาสตร์และสถาปัตยกรรมคิดเป็น ร้อยละ 65.00 รองลงมาคือ การท่องเที่ยวธรรมชาติ คิดเป็นร้อยละ 20.80 อันดับสามคือ การช้อปปิ้งคิดเป็นร้อยละ 11.30 ส่วนกลุ่มที่น้อยที่สุดคือกลุ่มเพื่อชมวัฒนธรรมประเพณีและการแสดง คิดเป็นร้อยละ 3.00

จากข้อมูลข้างต้นแสดงให้เห็นว่านักท่องเที่ยวเรือสำราญส่วนใหญ่เดินทางมาท่องเที่ยว ประเทศไทย เป็นครั้งแรก แสดงให้เห็นว่านักท่องเที่ยวเรือสำราญยัง

การบูรณาการความรู้สู่การพัฒนาที่ยั่งยืน

มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

ไม่รู้จักประเทศไทย อีกทั้งการเดินทางมาท่องเที่ยวในประเทศไทยครั้งนี้ส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์เพื่อชมแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ สถาปัตยกรรมและวัฒนธรรมมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะชื่อเสียงทางด้านศิลปะ วัฒนธรรม สถาปัตยกรรมของประเทศไทย ดังนั้นจำนวนของผู้ที่มาเที่ยวเป็นครั้งแรกจึงมีปริมาณสูงมาก

7.3 ชนิดของโปรแกรมท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวเรือสำราญ จากการศึกษา พบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ได้เลือกกิจกรรมการท่องเที่ยวพระบรมมหาราชวัง วัดพระแก้ว วัดไตรมิตร ล่องเรือตามแม่น้ำเจ้าพระยา มากที่สุด คิดเป็น ร้อยละ 31.30 รองลงมาคือกิจกรรมการท่องเที่ยวพระบรมมหาราชวัง วัดพระแก้ว วัดไตรมิตร ล่องเรือและรับประทานอาหารกลางวันและดูการแสดงนาฏศิลป์ไทย คิดเป็นร้อยละ 17.50 อันดับสามคือกิจกรรมการท่องเที่ยวสวนนงนุช คิดเป็นร้อยละ 17.00 ไปเยี่ยมชมจิมทอมสันเฮาส์และพระที่นั่งวิมานเมฆ คิดเป็นร้อยละ 10.80 ไปพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติและชมการแสดงช้าง ร้อยละ 6.80 ไปกรุงเทพฯ คิดเป็นร้อยละ 5.30 และนั่งรถเที่ยวชมรอบกรุงเทพมหานครและวัดสุทัศน์เทพวรารามจำนวนน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 3.30 การรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวในประเทศไทย

ผลการศึกษากลุ่มตัวอย่าง พบว่า นักท่องเที่ยวเรือสำราญส่วนใหญ่รู้จักและได้ข้อมูลประเทศไทยจากอินเทอร์เน็ต มากที่สุด จำนวน 195 คน รองลงมาคือ ได้ข้อมูลจากบริษัททัวร์ท้องถิ่น จำนวน 73 คน จากเพื่อน และคนรู้จักเป็นอันดับสามมีจำนวน 28 คนและอันดับที่ 4 จากสื่อสิ่งพิมพ์ มีจำนวน 9 คน

7.4 ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการใช้จ่ายเงินของนักท่องเที่ยวเรือสำราญชาวต่างชาติ จากการศึกษา ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการใช้จ่ายของนักท่องเที่ยว

พบว่านักท่องเที่ยวเรือสำราญชาวต่างชาติส่วนใหญ่เลือกเดินทางท่องเที่ยวในประเทศไทยกับบริษัททัวร์มากกว่า เดินทางท่องเที่ยวด้วยตนเอง

กลุ่มที่ 1 กลุ่มนักท่องเที่ยวเรือสำราญที่เดินทางท่องเที่ยวในประเทศไทยด้วยตนเอง

จากการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวเรือสำราญกลุ่มนี้ พบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เลือกซื้อโปรแกรมท่องเที่ยวจากตัวแทนของบริษัทปรีนเซสมากกว่าการซื้อจากตัวแทนไทยที่ทำเรือ เนื่องจากความสะดวกและประหยัดเวลา และจากการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายในระหว่างท่องเที่ยวในประเทศไทย พบว่า นักท่องเที่ยวกลุ่มนี้ส่วนใหญ่ได้ใช้จ่ายในการท่องเที่ยวอยู่ระหว่าง 101-300 ดอลลาร์สหรัฐ รองลงมาคือ 50-100 ดอลลาร์สหรัฐ ค่าใช้จ่ายด้านพาหนะของนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้ส่วนใหญ่มีค่าใช้จ่ายประมาณ 10 ดอลลาร์สหรัฐ พาหนะหลักที่ใช้ในการเดินทางคือ รถโค้ช รองลงมาคือ รถเช่าและรถบัส และมีความพึงพอใจเกี่ยวกับพาหนะในระดับดีมาก ส่วนเรื่องอาหารและเครื่องดื่ม นักท่องเที่ยวกลุ่มนี้ส่วนใหญ่เลือก รับประทานอาหารในร้านอาหารที่มีการแสดงโชว์ รองลงมาคือรับประทานอาหารที่ศูนย์อาหาร โดยประเภทของอาหารที่เลือกรับประทานคืออาหารไทย เป็นจำนวนมากที่สุด รองลงมาคืออาหารตะวันตก โดยมีค่าใช้จ่ายในเรื่องของอาหารอยู่ระหว่าง 10 ดอลลาร์สหรัฐ รองลงมาคือ ช่วง 11-30 ดอลลาร์สหรัฐ และช่วง 31-50 ดอลลาร์สหรัฐ ตามลำดับ โดยมีความพึงพอใจในเรื่องอาหารและเครื่องดื่มในระดับดี

สำหรับหมวดการใช้จ่ายในการซื้อสินค้าและของที่ระลึก นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ใช้จ่ายเงินในการซื้อสินค้าและของที่ระลึกโดยประเภทของสินค้าและของที่ระลึกที่นักท่องเที่ยวซื้อคือผ้าไหม ผ้าฝ้ายรองลงมาคือ

การบูรณาการความรู้สู่การพัฒนาที่ยั่งยืน

มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

เครื่องไม้แกะสลัก ดอกไม้ประดิษฐ์และเสื้อผ้า โดยนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีค่าใช้จ่ายในการซื้อสินค้าและของที่ระลึกอยู่ในช่วง 11-50 ดอลลาร์สหรัฐ รองลงมาคือช่วง 51-100 ดอลลาร์สหรัฐ

สำหรับหมวดค่าใช้จ่ายเพื่อความบันเทิง นักท่องเที่ยวกลุ่มนี้เลือกท่องเที่ยวในคลับ บาร์เป็นจำนวนมากที่สุด โดยมีค่าใช้จ่ายอยู่ระหว่าง 11-30 ดอลลาร์สหรัฐและมีความพึงพอใจต่อการบริการในระดับดี สำหรับเรื่องความคาดหวังในการกลับมาท่องเที่ยวในประเทศไทยนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีความปรารถนาที่จะกลับมาท่องเที่ยวในประเทศไทยและจะแนะนำเพื่อนตลอดจนญาติพี่น้องให้เดินทางมาท่องเที่ยวยังประเทศไทย ส่วนกิจกรรมการท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวกลุ่มนี้สนใจที่จะเข้าร่วม คือ กิจกรรมทางวัฒนธรรมเป็นจำนวนมากที่สุด รองลงมาคือ งานประเพณี อันดับสาม คือ การช้อปปิ้ง

โดยสรุปนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้มีความพึงพอใจในการท่องเที่ยวประเทศไทยอยู่ในระดับดี

กลุ่มที่ 2 กลุ่มนักท่องเที่ยวเรือสำราญที่เดินทางท่องเที่ยวประเทศไทยกับบริษัททัวร์

จากการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวเรือสำราญกลุ่มนี้ พบว่าราคาอาหาร ค่าพาหนะและค่าเข้าชมได้ถูกรวมเข้ากับราคาของโปรแกรมทัวร์ เรียบร้อยแล้ว เพราะนักท่องเที่ยวมีเวลาท่องเที่ยวในประเทศไทยอย่างจำกัดและมาท่องเที่ยวประเทศไทยเป็นครั้งแรก ดังนั้นการเดินทางกับบริษัททัวร์ย่อมสะดวกกว่าการเดินทางท่องเที่ยวด้วยตนเอง โดยนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้ส่วนใหญ่ได้ใช้จ่ายในค่าโปรแกรมทัวร์อยู่ระหว่าง 81-100 ดอลลาร์สหรัฐ รองลงมาคือ 21-55 ดอลลาร์สหรัฐ และ 101-120 ดอลลาร์สหรัฐ ตามลำดับซึ่งราคาของโปรแกรมทัวร์

ขึ้นอยู่กับระยะเวลาที่ใช้ในการท่องเที่ยว เพราะฉะนั้นเวลาในโปรแกรมทัวร์นานขึ้นเท่าใดก็จะส่งผลต่อค่าใช้จ่ายมากขึ้นเท่านั้น ดังนั้นกลุ่มนักท่องเที่ยวเรือสำราญที่มาเมืองไทยเป็นครั้งแรกจึงเลือกโปรแกรมทัวร์ที่นำชมสถาปัตยกรรม ศิลปวัฒนธรรมและวิถีชีวิตของคนไทยที่ไม่ควรพลาดเช่น ทัวร์วัดพระศรีรัตนศาสดารามและพระบรมมหาราชวังเป็นต้น ส่วนนักท่องเที่ยวที่เคยมาท่องเที่ยวในประเทศไทยน่าจะได้อีกโอกาสได้ซื้อโปรแกรมทัวร์อื่นๆ ที่มีระยะเวลานานขึ้น สำหรับความพึงพอใจเกี่ยวกับโปรแกรมทัวร์ในระดับดีมาก ส่วนด้านความพึงพอใจเกี่ยวกับการบริการของทัวร์ไกด์ นักท่องเที่ยวกลุ่มนี้ส่วนใหญ่มีความพึงพอใจในระดับดี พาหนะหลักที่ใช้ในการเดินทางคือ รถโค้ช และมีความพึงพอใจเกี่ยวกับพาหนะในระดับดีมาก ส่วนเรื่องของอาหารและเครื่องดื่ม นักท่องเที่ยวกลุ่มนี้ส่วนใหญ่เลือกรับประทานอาหารในร้านอาหารภายในโรงแรม รองลงมาคือ ร้านอาหารซึ่งมีการแสดงโชว์ โดยประเภทของอาหารที่เลือกรับประทานคือ อาหารไทยเป็นจำนวนมากที่สุด รองลงมาคือ อาหารจีน และอาหารทะเลตามลำดับ ซึ่งแสดงให้เห็นว่านักท่องเที่ยวเรือสำราญต้องการสัมผัสวิถีชีวิตของคนไทย โดยมีความพึงพอใจในเรื่องอาหารและเครื่องดื่มในระดับดีมาก

สำหรับหมวดการใช้จ่ายในการซื้อสินค้าและของที่ระลึก นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ใช้จ่ายเงิน ในการซื้อสินค้าและของที่ระลึก โดยประเภทของสินค้าและของที่ระลึกที่นักท่องเที่ยวซื้อส่วนใหญ่คือ ผ้าไหม ผ้าฝ้าย รองลงมาคือ จิวเวอรี เครื่องไม้แกะสลัก โดยนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีค่าใช้จ่ายในการซื้อสินค้าและของที่ระลึกอยู่ในช่วง 101-150 ดอลลาร์สหรัฐ

รองลงมาคือช่วง 51-100 ดอลลาร์สหรัฐ และ 151-200 ดอลลาร์สหรัฐตามลำดับ

จากข้อมูลของกองสถิติและวิจัย การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ได้สำรวจค่าใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ ปี พ.ศ. 2544 พบว่านักท่องเที่ยวมีค่าใช้จ่ายเฉลี่ย 3,747.87 ต่อคนต่อวัน ซึ่งค่าใช้จ่ายที่ได้รับรวมทั้งที่พัก ค่าอาหาร ค่าทัวร์ ค่าพาหนะ และค่าใช้จ่ายในการซื้อสินค้าและของที่ระลึก สำหรับนักท่องเที่ยวเรือสำราญมีค่าใช้จ่ายเฉพาะค่าสินค้าและของที่ระลึกอยู่ระหว่าง 101-150 ดอลลาร์สหรัฐ จำนวนร้อยละ 30.60 รองลงมาคือช่วง 51-100 ดอลลาร์สหรัฐ จำนวนร้อยละ 29.40 , 151-200 ดอลลาร์สหรัฐ คิดเป็นร้อยละ 18.10 และมากกว่า 200 ดอลลาร์สหรัฐ คิดเป็นร้อยละ 2.50 ซึ่งยังไม่รวมค่าใช้จ่ายในที่พักราคาอาหาร ค่าทัวร์ ค่าพาหนะและค่าใช้จ่ายเพิ่มเติม นอกเหนือจากที่กล่าวมาแล้วซึ่งแสดงให้เห็นว่านักท่องเที่ยวเรือสำราญใช้เงินมากกว่านักท่องเที่ยวปกติ

สำหรับเรื่องความคาดหวังในการกลับมาท่องเที่ยวในประเทศไทย พบว่านักท่องเที่ยวจำนวนร้อยละ 97 มีความปรารถนาที่จะกลับมาท่องเที่ยวในประเทศไทย และจะแนะนำเพื่อนตลอดจนญาติพี่น้องให้เดินทางมาท่องเที่ยวยังประเทศไทย ส่วนประเภทของกิจกรรมการท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวกลุ่มนี้สนใจที่จะเข้าร่วม คือ กิจกรรมทางประวัติศาสตร์ สถาปัตยกรรมและวัฒนธรรม เป็นจำนวนมากที่สุด จำนวน 208 คน รองลงมาคือ งานประเพณี จำนวน 175 คน อันดับสาม คือ ทะเลและดำน้ำ จำนวน 153 คน นั่งรถชมเมืองและทิวทัศน์ 96 คน ช้อปปิ้ง 90 คน กีฬา จำนวน 78 คน ปีนเขาจำนวน 64 คน จิ๋มบ้า จำนวน 56 คน สุขภาพ จำนวน 55 คนและกอล์ฟ จำนวน 24 คน

สรุปได้ว่า นักท่องเที่ยวเรือสำราญยังคงให้ความสนใจในประวัติศาสตร์สถาปัตยกรรมและวัฒนธรรม ประเพณีของไทย ดังนั้นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในด้านการตลาด การเผยแพร่ข่าวสารตลอดจนบริษัทนำเที่ยวควรพิจารณาการจัดโปรแกรมนำเที่ยวโดยให้ความสำคัญทางด้านการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ประเพณีและกิจกรรมทางทะเล

โดยสรุปนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้มีความพึงพอใจในการท่องเที่ยวประเทศไทยอยู่ในระดับดีมาก

อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยได้มีความสนใจตัวแปรต่างๆ โดยเฉพาะปัจจัยทางด้านประชากรศาสตร์ตามที่ได้ให้ความสำคัญในกรอบการวิจัย ผู้วิจัยพบว่าปัจจัยทางประชากรศาสตร์ถือเป็นปัจจัยสำคัญยิ่ง จึงได้ทำการศึกษาเพิ่มเติมเพื่อหาความสำคัญของตัวแปรต่างๆด้านประชากรศาสตร์ ดังนี้

1. สัญชาติ
2. รายได้
3. อายุ
4. จำนวนครั้งที่มา

ผลการศึกษาพบว่าทุกสัญชาติที่เดินทางมาท่องเที่ยวเกี่ยวกับเรือสำราญสนใจโปรแกรมการท่องเที่ยวเกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ซึ่งเป็นที่รู้จักและเป็นสัญลักษณ์ของความเป็นไทยในอันดับต้นๆ

ในด้านรายได้ ผลการศึกษาพบว่านักท่องเที่ยวเรือสำราญจะมีรายได้อยู่ในช่วงตั้งแต่ 50,000 ดอลลาร์สหรัฐต่อปีขึ้นไปซึ่งค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวเรือสำราญในเอเชียอยู่ที่ประมาณ 2,500 ดอลลาร์สหรัฐต่อโปรแกรมท่องเที่ยวซึ่งมีระยะเวลาท่องเที่ยว 19 วัน คิดเป็นร้อยละ 5 ของรายได้ของนักท่องเที่ยวซึ่งจากตัวเลขนี้แสดงให้เห็นว่านักท่องเที่ยวกลุ่มนี้ยังมีศักยภาพที่จะ

การบูรณาการความรู้สู่การพัฒนาที่ยั่งยืน

มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

ใช้จ่ายเพิ่มเติมในการซื้อโปรแกรมการท่องเที่ยวที่ยาวขึ้นตลอดจนสินค้าและของที่ระลึกที่มีความหลากหลาย

ด้านอายุของนักท่องเที่ยวเรือสำราญ ผลการศึกษาพบว่า นักท่องเที่ยวเรือสำราญมีอายุเฉลี่ยระหว่าง 55-64 ปี ซึ่งเป็นกลุ่มคนวัยเกษียณอายุ ซึ่งสามารถเดินทางพักผ่อนได้ยาวนานและมีเงินเพียงพอในการเดินทางท่องเที่ยว

ด้านจำนวนครั้งที่มา ผลการศึกษาพบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่นิยมมาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงและมีสัญลักษณ์ของความเป็นไทยโดยเฉพาะสำหรับการเลือกโปรแกรมท่องเที่ยวสำหรับนักท่องเที่ยวที่มาจากท่องเที่ยวประเทศไทยเป็นครั้งแรกนั้นพบว่านักท่องเที่ยวที่เคยมาท่องเที่ยวประเทศไทยแล้วจะเลือกโปรแกรมท่องเที่ยวอื่นๆที่มีกิจกรรมและสถานที่ที่แปลกใหม่

ผลการทดสอบสมมติฐาน

ผู้วิจัยได้เปรียบเทียบความแตกต่างของปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยการเดินทางท่องเที่ยว ลักษณะการท่องเที่ยว โปรแกรมการท่องเที่ยว ที่มีต่อพฤติกรรมการใช้จ่ายในการท่องเที่ยวหมวดต่างๆของนักท่องเที่ยวเรือสำราญ จำนวน 4 สมมติฐาน โดยมีผลสรุปดังนี้

สมมติฐานข้อที่ 1

ปัจจัยส่วนบุคคลของนักท่องเที่ยวเรือสำราญ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ สถานภาพสมรส สถานภาพการทำงาน สัญชาติ จำนวนผู้ร่วมเดินทางมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้จ่ายในการท่องเที่ยว ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า สัญชาติ เพศ สถานภาพสมรส อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพการทำงาน รายได้ ระยะเวลาใน

การเดินทางท่องเที่ยวมีพฤติกรรมการใช้จ่ายในการท่องเที่ยวไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ Leones et al. (1998) ซึ่งศึกษาในเรื่องค่าใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวเพื่อเที่ยวชมธรรมชาติ พบว่าอายุไม่ได้ส่งผลต่อค่าใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวเพื่อเที่ยวชมธรรมชาติในตะวันออกเฉียงใต้ของอิริโน่า ส่วนในงานวิจัยของ Agarwal & Yochum. (2000) ซึ่งศึกษาเกี่ยวกับเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการใช้จ่ายของนักท่องเที่ยว พบว่า เพศไม่ได้ส่งผลต่อการใช้จ่าย และในงานวิจัยของ Jang et al. (2004) ซึ่งศึกษารูปแบบการใช้จ่ายในการท่องเที่ยว กรณีศึกษานักท่องเที่ยวชาวญี่ปุ่นที่เดินทางท่องเที่ยวในสหรัฐอเมริกา พบว่า เพศไม่ได้มีอิทธิพลต่อการใช้จ่ายเช่นเดียวกัน สำหรับสถานภาพสมรส สัญชาติ ระดับการศึกษา พบว่า สอดคล้องกับงานวิจัยของ Cannon et al. (2002) ซึ่งศึกษาในเรื่องความสัมพันธ์ของปัจจัยทางด้านประชากรศาสตร์และลักษณะการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวทางกีฬาเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวและยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ Tan Adrienne Cheryl (2002) ซึ่งศึกษารูปแบบการใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศชาวต่างชาติใน แทมแมน เนแกร่า ซึ่งพบว่า สถานภาพสมรสไม่ได้มีอิทธิพลต่อการใช้จ่ายในการท่องเที่ยวด้วยเช่นกัน ส่วนอาชีพและรายได้ พบว่า สอดคล้องกับงานวิจัยของ Ruth Craggs et al. (2009) ได้ศึกษาเรื่อง ค่าใช้จ่ายของนักท่องเที่ยว ณ เดอ เก เมืองแซนฟอร์ด ประเทศอังกฤษ ซึ่งพบว่า รายได้ อาชีพ ระดับการศึกษา ไม่มีผลต่อค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยว

สำหรับพฤติกรรมการใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวในหมวดของที่ระลึก พบว่า สถานภาพสมรสมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้จ่ายในหมวดนี้

สมมติฐานข้อที่ 2

ปัจจัยทางด้านการเดินทางท่องเที่ยวได้แก่ ระยะเวลาพำนัก จำนวนครั้งที่มาท่องเที่ยว มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้จ่ายในการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวเรือสำราญ

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ปัจจัยทางด้านการเดินทางท่องเที่ยว ได้แก่ ระยะเวลาการท่องเที่ยว มีความสัมพันธ์กับค่าใช้จ่ายในหมวดโปรแกรมทัวร์และค่าใช้จ่ายในหมวดสินค้าและของที่ระลึก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Brida et al. (2010) ซึ่งศึกษาเรื่องค่าใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวเรือสำราญแถบหมู่เกาะคาริเบียน เมืองคาทาเฮน่า ประเทศโคลัมเบียซึ่งพบว่า ระยะเวลาการท่องเที่ยว มีความสัมพันธ์ต่อค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยว และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ James Mak et al. สำหรับด้านจำนวนครั้งที่มาท่องเที่ยว พบว่า ไม่มีความสัมพันธ์กับค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวในหมวดโปรแกรมทัวร์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ James Mak et al. ซึ่งศึกษาในเรื่องพฤติกรรมการใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวที่เดินทางท่องเที่ยวในหมู่เกาะฮาวาย ซึ่งพบว่า จำนวนครั้งที่มาท่องเที่ยวไม่ได้มีอิทธิพลต่อการใช้จ่ายในการท่องเที่ยว ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากนักท่องเที่ยวเคยมาเที่ยวชมในสถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ แล้ว จึงไม่มีความจำเป็นต้องเที่ยวซ้ำ สำหรับค่าใช้จ่ายในหมวดสินค้าและของที่ระลึกพบว่ามีความสัมพันธ์กับจำนวนครั้งที่มาท่องเที่ยว ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Ruth Craggs et al. (2009) ได้ศึกษาเรื่อง ค่าใช้จ่ายของนักท่องเที่ยว ณ เดอ เก เมืองแซนฟอर्ड ประเทศอังกฤษ พบว่า จำนวนครั้งที่มาท่องเที่ยว มีความสัมพันธ์กับค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยว

สมมติฐานข้อที่ 3

ชนิดของโปรแกรมทัวร์มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้จ่ายในการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวเรือสำราญ ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ชนิดของโปรแกรมทัวร์มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้จ่ายในการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวเรือสำราญ ในหมวดโปรแกรมทัวร์และหมวดสินค้าและของที่ระลึก ทั้งนี้เพราะ โปรแกรมท่องเที่ยวแต่ละ โปรแกรมมีรายละเอียดของกิจกรรมและระยะเวลาที่แตกต่างกัน ดังนั้นค่าใช้จ่ายในโปรแกรมท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวเรือสำราญจึงแตกต่างกัน ถ้าเลือกซื้อแพคเกจทัวร์ที่มีระยะเวลาท่องเที่ยวยาวนานจะมีค่าใช้จ่ายสูงกว่าแพคเกจทัวร์ที่มีระยะเวลาสั้น สำหรับค่าใช้จ่ายในหมวดสินค้าและของที่ระลึก เป็นเพราะ โปรแกรมท่องเที่ยว 1 และ 2 เป็นกลุ่มนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเที่ยวประเทศไทยเป็นครั้งแรกจึงเป็นไปได้ว่านักท่องเที่ยวกลุ่มนี้ต้องการซื้อสิ่งของที่ระลึกที่แสดงถึงความเป็นเอกลักษณ์ของสถานที่ท่องเที่ยวอันเป็นของที่ระลึกและของฝาก

สมมติฐานข้อที่ 4

ลักษณะการท่องเที่ยวมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้จ่ายในการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวเรือสำราญ ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ลักษณะการท่องเที่ยวมีความสัมพันธ์กับค่าใช้จ่ายในหมวดสินค้าและของที่ระลึก ทั้งนี้เพราะนักท่องเที่ยวซึ่งเดินทางกับบริษัททัวร์ ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเที่ยวประเทศไทยเป็นครั้งแรก ดังนั้นความสนใจในการซื้อสินค้าสินค้าและของที่ระลึกจึงมากกว่า นักท่องเที่ยวที่เดินทางท่องเที่ยวด้วยตนเอง ซึ่งนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้ส่วนใหญ่เคยมาเที่ยวประเทศไทยแล้ว ดังนั้นความต้องการในการซื้อสินค้าและของที่ระลึกจึงมีน้อยกว่า

8. ข้อเสนอแนะ

8.1 ข้อเสนอแนะจากผลการศึกษา

8.1.1 ด้านนโยบาย

ภาครัฐและเอกชนผู้เกี่ยวข้องควรพิจารณาการให้สิทธิพิเศษกับกลุ่มบริษัทเรือสำราญในการนำเรือเข้ามาเทียบท่าหรือพักค้าง เช่น ปรับลดค่าธรรมเนียมในการจอดเรือ เป็นต้น ดังที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้นว่านักท่องเที่ยวกลุ่มนี้เป็นกลุ่มที่มีศักยภาพในการใช้จ่ายสูง ดังนั้นหากพิจารณาเพิ่มระยะเวลาในการพักค้างให้นานขึ้นอาจเป็นช่องทางหนึ่งที่กระตุ้นให้นักท่องเที่ยวกลุ่มนี้ใช้จ่ายในประเทศเพิ่มมากขึ้น

8.1.2 ด้านการตลาด

1. ควรพัฒนาสื่อออนไลน์ในการนำเสนอและส่งเสริมสินค้าทางการท่องเที่ยวของประเทศไทยให้แก่กลุ่มลูกค้าเรือสำราญ ซึ่งจะเป็นประโยชน์กับนักท่องเที่ยวกลุ่มอื่นๆอีกด้วย

2. ควรมีการวางตำแหน่ง สินค้าทางการตลาดให้เหมาะสมและตรงกับความต้องการและสนใจของนักท่องเที่ยวเรือสำราญ เพราะการวางตำแหน่งสินค้าที่เหมาะสมจะเป็นเพิ่มรายรับจากการใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้ เช่น จากการศึกษาพบว่านักท่องเที่ยวเรือสำราญ ส่วนใหญ่ให้ความสนใจและซื้อสินค้าและของที่ระลึกประเภทผ้าไหม ผ้าฝ้าย สูงที่สุด หากพัฒนาสินค้าประเภทนี้ให้มีเอกลักษณ์ที่ดึงดูดใจและนำเสนอสินค้าออกมาในรูปแบบของแคตตาล็อกให้นักท่องเที่ยวเรือสำราญได้ เลือกรวม ก็เป็นอีกสิ่งหนึ่งที่จะช่วยกระตุ้นให้นักท่องเที่ยวเกิดการใช้จ่ายเงินเพิ่มขึ้นได้

3. ผู้ประกอบการควรมีการพัฒนารายการนำเที่ยวให้มีความหลากหลายและมีระยะเวลาในการท่องเที่ยวที่นานขึ้นเพื่อดึงดูดให้นักท่องเที่ยวที่เคยมา

ท่องเที่ยวในประเทศไทยแล้วมีทางเลือกใหม่ๆ ในการท่องเที่ยว เช่น ทัวร์อูซุซา อันเป็นมรดกโลกซึ่งเป็นการท่องเที่ยวทางศิลปวัฒนธรรมและยังแสดงถึงเอกลักษณ์ของประเทศไทย เป็นต้น

8.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาครั้งต่อไป

8.2.1 เนื่องจากการศึกษานี้ ได้ศึกษาเฉพาะเรือในกลุ่มพรีเมียมคลาส ดังนั้นครั้งต่อไปควรมีการศึกษาเปรียบเทียบพฤติกรรมการใช้จ่ายในการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวเรือสำราญประเภทอื่นๆ เช่น ลักซ์วรีคลาส เฟริสคลาส เป็นต้น

8.2.2 ควรศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการกระตุ้นการใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวเรือสำราญที่มาท่องเที่ยวประเทศไทยมากกว่าหนึ่งครั้งให้ใช้จ่ายมากขึ้น

9. เอกสารอ้างอิง

- [1] Agarwal, Vinod B., and Yochum, Gilbert R. "determinants of Tourist Spending." In *Consumer Psychology of Tourism, Hospitality and Leisure*. Woodside, A. G., et al., ed. Willingford, Axon: CABI, 2000 : 311-330.
- [2] Brida, J.G., and Zapata Aguirre, S. "Cruise Tourism: Economic, Socio-Cultural and Environmental Impacts." *International Journal of Leisure and Tourism Marketing*. 1(3) (2010): 205-288.
- [3] Cannon, T.F., and Ford, J. "Relationship of Demographic and Trip Characteristics to Visitor Spending: an Analysis of sports Travel Visitors across Time." *Tourism Economics*. 8(3) (2002): 263-271.
- [4] Craggs, Ruth., and Schofield, Peter. "Expenditure-Base Segmentation and Visitor Profiling at The Quays in Salford, UK." *Tourism Economics*. 15 (18) (2009): 243-260.
- [5] Cruise Line International Association. *The Overview 2010*. Fort Lauderdale: Cruise Line International Association, 2010.
- [6] Jang, S. C. S., Bai., Hong, G. S., and O'Leary, J. T. "Understanding Travel

- Expenditure Patterns: a Study of Japanese Pleasure Travellers to the United States by Income Level.” *Tourism Management*. 25(3) (2004): 331-34
- [7] Leones, J., Colby, B., and Crandall, K. “Tracking Expenditure of the Elusive Nature Tourists of Southeastern Arizona.” *Journal of travel Research*. 36 (3) (1998): 56-64.
- [8] Mak, James., Moncur, James., and Yonamine, Dave. “Determinants of Visitor Expenditures and Visitor Lengths of Stay: a Cross-Section Analysis of U.S. Visitors to Hawaii.” *Journal of Travel Research*. 15(3) (January 1977): 5-8.
- [9] Tan, Adrienne C. “The Expenditure Pattern on Ecotourism Resources in Taman Negara: the Case for International Tourists.” Master’s Thesis, University Putra Malaysia, 2002.
- [10] World travel and tourism council (WTTC). “2008 Tourism Satellite Account:Recommended Methodological Framework.” London: World travel and tourism Council, 2008, quoted in Janson, Sera E. “Applying the Mcdonaldization Thesis and Norm Activation model to Examine Trend and effect of Commercial Outdoor Recreation and Tourism in Juneau.” Master’s Thesis in Science (Forest Resources), Oregon State University, 2008.

อรรถประโยชน์การใช้จ่ายเงินของพนักงานกีฬาแห่งประเทศไทย(หัวหมาก)

Expenditure Utility of The Sports Authority of Thailand (Hua Mark) Employees

วุฒิชัย ทองจริง

นักศึกษาระดับปริญญาโท มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ, vutichaimba@hotmail.com

คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาอรรถประโยชน์การใช้จ่ายเงินของพนักงานการกีฬาแห่งประเทศไทย และเพื่อศึกษาเปรียบเทียบการใช้จ่ายเงินกับอรรถประโยชน์ในการใช้จ่ายได้ของพนักงาน โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ พนักงานการกีฬาแห่งประเทศไทย จำนวน 200 คน ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และหาค่าร้อยละ (Percentage) หาค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) และทดสอบสมมติฐานด้วยการหาค่า t-test , F-test โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับอรรถประโยชน์การใช้จ่ายเงินของพนักงานการกีฬาแห่งประเทศไทย กับรายได้ของพนักงานการกีฬาแห่งประเทศไทย พบว่า พนักงานการกีฬาแห่งประเทศไทย ที่มีรายได้แตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับอรรถประโยชน์การใช้จ่ายเงิน ด้านเสื้อผ้า/เครื่องนุ่งห่ม ด้านเครื่องสำอาง และด้านยาสูบและ แอลกอฮอล์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: อรรถประโยชน์, การใช้จ่ายเงิน

ABSTRACT

This research is aimed to study Expenditure Utility of the Sports Authority of Thailand (Hua Mark) Employees' officials and to comparatively study expenditure and utility from income spending of official. Questionnaires were distributed to 200 samples of Sports Authority of Thailand's officials. Statistic analysis methods were used i.e. frequency, means, standard of deviation T-test and F-test The Questionnaires were a tool for collecting data of research. Analytical result of comparison between level of opinion on Utility from Expenditure of Sports Authority of Thailand' officials and their income found that officials of different incomes had different opinion on age of staffs had different opinion on utility from expenditure for clothes cosmetics and cigarette and alcohol with statistic significance at .05.

KEYWORDS: utility, Expenditure

1. บทนำ

จากวิกฤตการณ์มหาอุทกภัยในช่วงปลายปี 2554 ที่ผ่านมา ประเทศไทยประสบกับวิกฤตการณ์มหาอุทกภัยครั้งใหญ่แห่งประวัติศาสตร์ของชาติไทย ซึ่งส่งผลกระทบต่อและเกิดความเสียหายต่อเศรษฐกิจ (GDP) เป็นอย่างมาก โดยความเสียหายที่เกิดขึ้นนั้นได้นับรวมความเสียหายในทรัพย์สินที่ประกอบด้วย ถนนหนทาง บ้าน อาคารสถานที่ โรงงาน เครื่องจักร อุปกรณ์ที่ใช้ในการผลิต และเครื่องใช้ต่างๆ ในครัวเรือน และนอกจากนี้ ยังนับรวมความเสียหายที่เชื่อมโยงกับการผลิตในภาคต่างๆ ทั้งทางตรงและทางอ้อม (ห่วงโซ่การผลิต) เพื่อการค้าขายภายในประเทศและการส่งออก แต่การประเมินผลกระทบต่อ GDP จะนับเฉพาะความเสียหายที่เชื่อมโยงกับการผลิตเท่านั้น โดยความเสียหายในทรัพย์สินจะมีผลกระทบต่อ การใช้จ่ายของครัวเรือนที่กำลังซื้อถูกทอนลงจากความมั่งคั่งของครัวเรือนที่สูญหายไป จึงทำให้คนไทยได้รับความลำบากเพิ่มมากยิ่งขึ้น ซึ่งส่งผลให้จะต้องมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบการใช้ชีวิตเป็นอย่างมาก

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ในฐานะที่ผู้วิจัยเป็นบุคลากรของภาครัฐที่ได้รับผลกระทบจากสภาวะเศรษฐกิจในปัจจุบัน จึงมีความสนใจที่จะศึกษาในเรื่องของอรรถประโยชน์การใช้จ่ายเงินของพนักงานการกีฬาแห่งประเทศไทย ซึ่งข้อมูลที่ได้จะสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางให้ผู้ที่สนใจนำไปใช้ในการปรับเปลี่ยน เพื่อให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสภาวะเศรษฐกิจที่มีการเปลี่ยนแปลงได้อย่างมีความสุขต่อไปได้

2. ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาอรรถประโยชน์การใช้จ่ายเงินของพนักงานการกีฬาแห่งประเทศไทย
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบระหว่างลักษณะประชากรศาสตร์กับอรรถประโยชน์

3. ความมุ่งหมายของการวิจัย

3.1 ขอบเขตการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ประกอบด้วย พนักงานของการกีฬาแห่งประเทศไทย ส่วนกลาง (กรุงเทพมหานคร) มีจำนวนทั้งสิ้น 397 คน (การกีฬาแห่งประเทศไทย : 2555)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการศึกษากับประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่เป็นพนักงานของการกีฬาแห่งประเทศไทย ในส่วนกลาง (กรุงเทพมหานคร) โดยมีประชากรทั้งสิ้นจำนวน 397 คน (ณ วันที่ 28 มกราคม 2555) จากนั้นผู้วิจัยจึงได้ทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างด้วยการใช้สูตรทาโรยามาเน่ (Taro Yamane) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวนทั้งสิ้น 200 คน

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

ตัวแปรต้น ได้แก่ สถานภาพของพนักงาน เพศ อายุ ระดับการศึกษารายได้ของพนักงาน และตำแหน่งหน้าที่

ตัวแปรตาม คือ อรรถประโยชน์การใช้จ่ายเงินของพนักงานการกีฬาแห่งประเทศไทย

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับอรรถประโยชน์ของการใช้จ่ายเงินของพนักงานการกีฬาแห่งประเทศไทย ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นแบ่งออกเป็น 3 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ลักษณะทางประชากรศาสตร์ของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check-List) ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพของพนักงาน ตำแหน่งหน้าที่ และรายได้ของพนักงาน

ตอนที่ 2 สอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับอรรถประโยชน์การใช้จ่ายเงินของพนักงานการกีฬาแห่ง

ประเทศไทย มีลักษณะเป็นแบบมาตรฐานประมาณค่า (Rating Scale) ผู้วิจัยได้ออกแบบสอบถามได้จำแนกการใช้จ่ายตามประเภทของสินค้าและบริการ มีทั้งหมดรวม 11 ประเภท

1. ค่าอาหารและเครื่องดื่ม
2. ค่าเสื้อผ้าและเครื่องนุ่งห่ม
3. ค่าพาหนะ
4. ค่าอุปกรณ์เครื่องใช้ไฟฟ้า
5. ค่าโทรศัพท์
6. ค่าเครื่องสำอาง
7. ค่ายาสูบและแอลกอฮอล์
8. ค่าบันเทิงและสันทนาการ
9. ค่าสินค้าเพื่อการอุปโภคและเบ็ดเตล็ด
10. ค่าใช้จ่ายในการอุปการะครอบครัว
11. ค่าใช้จ่ายในการเสี่ยงโชค เช่น ซื้อสลากกินแบ่งรัฐบาล

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ซึ่งแต่ละประเภทผู้วิจัยได้ออกแบบสอบถามในลักษณะคำถามเป็นแบบสอบถามคำถามในการวัดสเกล Scale โครงสร้างแบบสอบถามมีค่าคะแนนจากอัตราประโยชน์ของการใช้จ่ายเงินของพนักงาน กทท. มีอยู่ 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุดหรือเป็นประจำ ซึ่งจะทำให้ได้ข้อสรุปว่าส่วนใหญ่แล้วพนักงานมีการใช้จ่ายในแต่ละประเภทของสินค้าและบริการว่าฟุ่มเฟือยหรือไม่

เกณฑ์การให้คะแนนระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับความบ่อยครั้งในการใช้บริการหรือซื้อสินค้าที่พนักงานเลือกซื้อ โดยกำหนดค่าคะแนนของแต่ละระดับ ดังนี้

มากที่สุด	มีค่าเท่ากับ	5	คะแนน
มาก	มีค่าเท่ากับ	4	คะแนน
ปานกลาง	มีค่าเท่ากับ	3	คะแนน

น้อย	มีค่าเท่ากับ	2	คะแนน
น้อยที่สุด	มีค่าเท่ากับ	1	คะแนน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. แหล่งข้อมูลทุติยภูมิ ผู้วิจัยได้ศึกษาจากเอกสาร หนังสือ ผลงานวิจัยและเอกสารรายงานต่าง ๆ ภายในประเทศและต่างประเทศ และจากฐานข้อมูลสื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่เป็นเครื่องช่วยสำรวจ (World Wide Web)

2. แหล่งข้อมูลปฐมภูมิผู้วิจัยได้สำรวจข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) พนักงานการกีฬาแห่งประเทศไทย (หัวหมาก) เกี่ยวกับอัตราประโยชน์ของการใช้จ่ายเงินของพนักงานการกีฬาแห่งประเทศไทย (หัวหมาก)

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลจากภาคสนาม มาดำเนินการดังนี้

1. ผู้วิจัยรวบรวมแบบสอบถามตามที่กำหนดไว้มาทำการตรวจสอบความถูกต้องและสมบูรณ์ของแบบสอบถาม

2. ลงรหัสแล้วนำข้อมูลมาบันทึกลงในเครื่องคอมพิวเตอร์ เพื่อประมวลผลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ แล้วนำมาวิเคราะห์ค่าทางสถิติ ดังนี้

2.1 ตอนที่ 1 ลักษณะทางประชากรศาสตร์ของผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นแบบตรวจรายการ (Check List) มาวิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ แล้วนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง

2.2 ตอนที่ 2 สอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับอัตราประโยชน์ของการใช้จ่ายเงินของพนักงานการกีฬาแห่งประเทศไทย มีลักษณะเป็นแบบมาตรฐานประมาณค่า (Rating Scale) มาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานแล้วนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง

การแปลความหมายระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับอัตราประโยชน์ของการใช้จ่ายเงินของ

พนักงานการกีฬาแห่งประเทศไทย โดยใช้เกณฑ์ประเมินดังต่อไปนี้ (วิเชียร เกตุสิงห์. 2538:9)

ค่าเฉลี่ย 4.21–5.00 หมายความว่า มากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.41–4.20 หมายความว่า มาก

ค่าเฉลี่ย 2.61–3.40 หมายความว่า ปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.81–2.60 หมายความว่า น้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00–1.80 หมายความว่า น้อยที่สุด

การวิเคราะห์ด้วยสถิติสหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) เพื่อใช้วิเคราะห์หาระดับและทิศทางความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร

2.3 ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม มีลักษณะเป็นแบบปลายเปิดนำข้อมูลที่ได้มารวบรวมและสังเคราะห์ จากนั้นนำเสนอในรูปแบบของความเรียงซึ่งแต่ละประเภทผู้วิจัยได้ออกแบบสอบถามในลักษณะคำถามเป็นแบบสอบถามคำถามในการวัดสเกล Scale โครงสร้างแบบสอบถามมีค่าคะแนนจากรรปประโยชน์ของการใช้จ่ายเงินของพนักงาน กทท.

2.4 การทดสอบสมมติฐานการวิจัย ด้วยการนำข้อมูลของแบบสอบถามตอนที่ 1 และตอนที่ 2 มาวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างของตัวแปรต้นและตัวแปรตาม โดยใช้สถิติค่า “เอฟ” (F-test) ที่มีกลุ่มตัวอย่างมากกว่า 2 กลุ่มขึ้นไป เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ รายได้ของพนักงาน โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) และหากพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงทำการทดสอบเป็นรายคู่โดยวิธี LSD (Least Significant Difference Method) แล้วนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง

4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 ตอนที่ 1 ลักษณะทางประชากรศาสตร์ของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	70	35.02
หญิง	130	64.98
รวม	200	100.00
2. อายุ		
อายุ 20– 30 ปี	74	36.96
อายุ 31 – 40 ปี	98	49.03
อายุ 41 – 50 ปี	21	10.51
อายุ 51 – 60 ปี	7	3.50
รวม	200	100.00
3. ระดับการศึกษา		
มัธยมศึกษาหรือเทียบเท่า	4	1.95
ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า	149	74.71
ปริญญาโท	47	23.35
รวม	200	100.00
4. สถานภาพของพนักงาน		
โสด	101	50.5
สมรส	92	46
หย่าร้าง/หม้าย	7	3.5
รวม	200	100.00
5. ตำแหน่งหน้าที่		
ระดับ 1-3	82	41.00
ระดับ 4–6	104	52.00
ระดับผู้บริหาร		
ระดับ 7-9	14	7.00
รวม	200	100.00

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ	
6.รายได้ของพนักงาน			และเป็นเพศหญิง จำนวน 70 คน คิดเป็นร้อยละ 35.02
รายได้ 10,001-20,000 บาท	55	27.63	โดยส่วนใหญ่มีอายุ 31 – 40 ปี จำนวน 98 คน คิดเป็น
รายได้ 20,001-30,000 บาท	82	40.86	ร้อยละ 49.03 รองลงมาคือ อายุ 20– 30 ปี จำนวน 74
รายได้ 30,001-40,000 บาท	28	14.01	คน คิดเป็นร้อยละ 36.96 อายุ 41 – 50 ปี จำนวน 21 คน
รายได้ 40,001-50,000 บาท	14	7.00	คิดเป็นร้อยละ 10.51 และอายุ 51 – 60 ปี จำนวน 7 คน
รายได้ 50,001-60,000 บาท	14	7.00	คิดเป็นร้อยละ 3.50 สำหรับระดับการศึกษา พบว่า ส่วน
รายได้ 60,001-70,000 บาท	7	3.50	ใหญ่พนักงานมีระดับการศึกษาในระดับปริญญาตรี
รวม	200	100.00	หรือเทียบเท่า จำนวน 149 คน คิดเป็นร้อยละ 74.71
			รองลงคือ ปริญญาโท จำนวน 47 คน คิดเป็นร้อยละ
			23.35

4.2 ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับอรรถประโยชน์การใช้จ่ายเงินของพนักงานการกีฬาแห่งประเทศไทย (หัวหน้า)

รายการ	ระดับความคิดเห็น		
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
1. ด้านอาหารและเครื่องดื่ม	3.52	0.78	มาก
2. ด้านเสื้อผ้า/เครื่องนุ่งห่ม	3.35	0.86	ปานกลาง
3. ด้านค่าพาหนะ	3.53	0.74	มาก
4. ด้านอุปกรณ์เครื่องใช้ไฟฟ้า	3.27	0.81	ปานกลาง
5. ด้านค่าโทรศัพท์	3.39	0.69	ปานกลาง
6. ด้านเครื่องสำอาง	3.45	0.80	มาก
7. ด้านยาสูบและแอลกอฮอล์	2.81	0.69	ปานกลาง
8. ด้านบันเทิงและสันทนาการ	3.42	0.80	มาก
9. ด้านสินค้าเพื่อการอุปโภค/เบ็ดเตล็ด	3.02	0.76	ปานกลาง
10. ด้านอุปกรณ์ครอบครัวบิดามารดาและการศึกษานูตร	3.61	0.78	มาก
11. ด้านค่าใช้จ่ายในการเลี้ยงชีพ	3.61	0.78	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	3.34	0.77	ปานกลาง

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

5.สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

1. ข้อมูลทางประชากรศาสตร์ของผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นพนักงานการกีฬาแห่งประเทศไทยในส่วนกลาง จำนวน 200 คน พบว่า พนักงานส่วนใหญ่เป็นหญิง จำนวน 130 คน คิดเป็นร้อยละ 64.98

2. พนักงานการกีฬาแห่งประเทศไทยมีความคิดเห็นในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.34 มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.77 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านแล้วพบว่า ด้านที่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ อุปกรณ์ครอบครัวบิดามารดาและการศึกษานูตร มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.61 มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.78 ค่าใช้จ่ายในการเลี้ยงชีพ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.61 มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.78 อาหารและเครื่องดื่ม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.52 มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.78 ค่าพาหนะ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.53 มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.74 เครื่องสำอาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.45 มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.80 บันเทิงและสันทนาการ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.42 มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.80 ส่วนด้านที่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ค่าโทรศัพท์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.39 มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.69 เสื้อผ้า/เครื่องนุ่งห่ม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.35 มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.86 อุปกรณ์เครื่องใช้ไฟฟ้า มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.27 มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.81 สินค้าเพื่อการอุปโภค/เบ็ดเตล็ด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.02 มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.76 และยาสูบและแอลกอฮอล์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.27 มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.69 ตามลำดับ

6. ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะจากการวิจัย ดังนี้

1. จากการศึกษาค้นคว้าพบว่าพนักงานการกีฬาแห่งประเทศไทย ส่วนใหญ่มีการใช้จ่ายเงินในส่วนของค่าใช้จ่ายที่เป็นค่าใช้จ่ายในส่วนของความจำเป็นพื้นฐานของชีวิตประจำวัน อยู่ในระดับมาก ได้แก่ อาหารและเครื่องดื่ม ค่าพาหนะ อุปกรณ์ครอบครัวบิดามารดาและการศึกษาบุตร ส่วนค่าใช้จ่ายที่อยู่ นอกเหนือจากความจำเป็นพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเสื้อผ้า/เครื่องนุ่งห่ม ค่าอุปกรณ์เครื่องใช้ไฟฟ้า ค่าโทรศัพท์ ค่าใช้จ่ายบันเทิงและสันทนาการ ค่าสินค้าเพื่อการอุปโภค/เบ็ดเตล็ด และค่ายาสูบและแอลกอฮอล์ ดังนั้นเพื่อเป็นการส่งเสริมคุณภาพชีวิตให้พนักงานของการกีฬาแห่งประเทศไทยมีคุณภาพชีวิตที่ดียิ่งขึ้น หน่วยงานต้นสังกัด จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการให้ความรู้แก่พนักงาน เพื่อเป็นการส่งเสริมให้บุคลากรของตนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นต่อไปได้

2. จากการศึกษาค้นคว้าพบว่าพนักงานการกีฬาแห่งประเทศไทยมีค่าใช้จ่ายที่เป็นค่าใช้จ่ายฟุ่มเฟือยเมื่อเทียบเป็นอัตราส่วนมีสัดส่วนที่มากกว่า ค่าใช้จ่ายที่เป็นในส่วนของค่าใช้จ่ายสิ่งจำเป็นต้องการดำรงชีวิตประจำวัน ดังนั้นเพื่อให้ดำรงชีวิตดีขึ้น พนักงานการกีฬาแห่งประเทศไทย จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการลดรายจ่ายที่ไม่จำเป็นลงบ้างเพื่อให้การใช้จ่ายเงินในส่วนที่ไม่จำเป็นลดลง

7. เอกสารอ้างอิง

หนังสือ

- [1] ชัยสมพล ชาวประเสริฐ. (2549). **ตลาดบริการ**. กรุงเทพฯ : รุ่งสการการพิมพ์.
- [2] คำรงค์ศักดิ์ ชัยสนิท. (2540). **หลักการตลาด**. กรุงเทพฯ : รุ่งสการการพิมพ์.

- [3] ชงชัย สันติวงษ์. (2538). **พฤติกรรมผู้บริโภคทางการตลาด**. (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- [4] ชงชัย สันติวงษ์. (2540). **พฤติกรรมผู้บริโภค**. กรุงเทพฯ : ประชุมช่าง.
- [5] นิยะดา ชุมหะวงศ์ และนินนาท โอฟารวรวุฒ. (2520). **พฤติกรรมศาสตร์ทางธุรกิจ**. กรุงเทพฯ : บางกอกการพิมพ์.
- [6] ปรีชญ์ ลักยิตานนท์. (2544). **จิตวิทยาและพฤติกรรมผู้บริโภค**. กรุงเทพฯ : เจริญบุญการพิมพ์.
- [7] พิบูล ทีปะปาล (2546). **การจัดการเชิงกลยุทธ์**. กรุงเทพฯ : อมรรการพิมพ์.
- [8] พรเพ็ญ วรสิทธิ์ (2553) **ความเป็นไปได้ของการเปลี่ยนเงินหยวนเป็นเงินออม:กรณีศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร จากผลการศึกษาพฤติกรรมการซื้อหยวนของคนไทย**. คณะพัฒนาการเศรษฐกิจ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- [9] พิสิทธิ์ พิพัฒน์โกคากุล. (2549). **การจัดการองค์การ**. กรุงเทพฯ : ซีเอ็ดดูเคชั่น.
- [10] ยุพาพรรณ วรรณวานิชย์. (2549). **การจัดการและพฤติกรรมองค์การ**. กรุงเทพฯ : ซีเอ็ดดูเคชั่น.
- [11] รุ่งฤดี สุจริต (2547). **การศึกษาพฤติกรรมทางเลือกซื้อและใช้เครื่องสำอางของนักศึกษาภาคปกติ เอกภพธรรมศาสตร์ทั่วไปแขนงวิชาอาหารและโภชนาการ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี**. บริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี
- [12] วงศ์พัฒนา ศรีประเสริฐ. (2552). **การจัดการเชิงกลยุทธ์**. มหาสารคาม : คณะวิทยาการจัดการ.
- [13] วีระรัตน์ กิจเลิศไพโรจน์. (2549). **องค์การและการจัดการ**. กรุงเทพฯ : เทคนิก.
- [14] ศิริวรรณ เสรีรัตน์. (2541). **การบริหารการตลาดยุคใหม่**. กรุงเทพฯ : วีระฟิล์มและไวเทกซ์.

- [15] ศิริวรรณ เสรีรัตน์, ปริชญ์ ลักขิตานนท์ และ สุภร เสรีรัตน์. (2541). การบริหารการตลาดยุคใหม่. กรุงเทพฯ : พัฒนาศึกษา.
- [16] ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ. (2543). การบริหารการตลาดยุคใหม่. กรุงเทพฯ : วีระฟิล์มและโซเท็กซ์.
- [17] ศูนย์วิจัยเอแบคชนววัตกรรมทางสังคม การจัดการและธุรกิจ (2555) **พฤติกรรมการใช้โทรศัพท์มือถือ: กรณีศึกษาตัวอย่างผู้ใช้โทรศัพท์มือถือ ที่พักอาศัยอยู่เขตกรุงเทพมหานคร. สืบค้นจากเว็บไซต์ ผิดพลาด!** การอ้างอิงการเชื่อมโยงหลายมิติไม่ถูกต้องวันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2555".
- [18] สุชิน นะตะปา. (2541). หลักการตลาด. กรุงเทพฯ : ฟิสิกส์เซ็นเตอร์.
- [19] สุพรรณิ อินทร์แก้ว. (2549). หลักการตลาด. กรุงเทพฯ : ฟิสิกส์เซ็นเตอร์.
- [20] สุวิทย์ เป็ยพ่อง และจรัสศรี นวกุลศิรินารด. (2549). หลักการตลาด. กรุงเทพมหานคร : กรมศาสนา.
- [21] สุทธิรักษ์ ไชยรักษ์ และคณะ (2551) **พฤติกรรม การดื่มสุราของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ปีการศึกษา 2551. งานวิทยานิพนธ์และการทหการ ส่วนกิจการนักศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี.**
- [22] สมยศ นาวิการ. (2544). การบริหาร. พิมพ์ครั้งที่ 3 กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์อักษรไทย.
- [23] สุวิมล แม้นจริง. (2546). การจัดการการตลาด. กรุงเทพฯ : เอช เอ็น กรุ๊ป.
- [24] เสรี วงษ์มณฑา. (2542). "กลยุทธ์การตลาด: การวางแผนการตลาด" กรุงเทพฯ: วีระฟิล์มและโซเท็กซ์
- [25] สำนักงานสถิติแห่งชาติ (2550). การสำรวจพฤติกรรม การสูบบุหรี่ของประชากรที่มีอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไปประจำปี 2550. กรุงเทพฯ
- [26] อุทัย หิรัญโต. (2523). หลักการบริหารงานบุคคล. โอเดียนสโตร์. กรุงเทพฯ.
- [27] อุดลย์ จาตุรงค์กุล และคณะ. (2546). การบริหารการตลาด. กรุงเทพฯ : ฟิสิกส์เซ็นเตอร์.
- [28] อุดลย์ จาตุรงค์กุล. (2543). พฤติกรรมผู้บริโภค. พิมพ์ครั้งที่ 6 กรุงเทพฯ โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- [29] อนเนก สุวรรณบัณฑิต. (2548). จิตวิทยาบริการ. กรุงเทพฯ :เพรส แอนด์ ดีไซน์.
- วิทยานิพนธ์**
- [1] กรุณา จุฑาพันธ์สวัสดิ์ (2552). การใช้จ่ายเงินของนักศึกษากองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี. วิทยานิพนธ์ วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- [2] กัทลี แสงธรรม (2550). ศึกษาพฤติกรรมการใช้จ่ายของนักศึกษาที่กู้ยืมเงินกองทุนให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา : กรณีศึกษาเฉพาะ นักศึกษาสถาบันการพลศึกษาวิทยาเขตชลบุรี. วิทยานิพนธ์ รัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา.
- [3] ฉัฐยา โชติกอภา (2542) **พฤติกรรมการบริโภคของแรงงานหญิงในเขตนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือ.การค้นคว้าแบบอิสระเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.**
- [4] นันทวุฒิ สิทธิเนียม (2552) **พฤติกรรมการใช้จ่ายของพนักงานธนาคารที่กู้ยืมเงินสวัสดิการ : กรณีศึกษาพนักงานธนาคารนครหลวงไทย จำกัด (มหาชน) สำนักงานใหญ่. วิทยานิพนธ์ เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.**

- [5] ประสิทธิ์ กุลบุญญา และรัตนะ ปัญญาภา (2546). การศึกษาพฤติกรรมการใช้จ่ายเงินของนักศึกษาสถาบันราชภัฏอุบลราชธานี. วิทยานิพนธ์ บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- [6] ประหยัด แลสันกลาง (2554) พฤติกรรมการใช้จ่ายและการบริโภคของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลปรางคก อำเภอห้วยฉัตร จังหวัดลำปาง. วิทยานิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (เศรษฐศาสตร์การเมือง) มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- [7] พงษ์ศักดิ์ สกุกทักษิณ (2550). รูปแบบการใช้จ่ายเงินที่มีผลต่อความเพียงพอของรายได้ของผู้สูงอายุ จังหวัดอ่างทอง. วิทยานิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหิดล.
- [8] ยุพยง ราชสีห์ (2551). พฤติกรรมการใช้จ่ายในยุคโลกาภิวัตน์ของนักเรียนมัธยมศึกษาโรงเรียนในเขตเทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสังคมศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- [10] ระพีพร สุวรรณชาติ (2549). พฤติกรรมการใช้เครื่องสำอางสมุนไพร ในอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสังคมศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- [11] สามารถ พวงเรือนแก้ว (2552). การวิเคราะห์รูปแบบการใช้จ่ายของพนักงานในเขตนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือ. วิทยานิพนธ์ เศรษฐศาสตร์มหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- [12] อุมาวดี เพชรหวล. (2548) การวิเคราะห์พฤติกรรมและความยืดหยุ่นของการใช้จ่าย ในการอุปโภคบริโภคต่อรายได้ของครัวเรือนเกษตร. วิทยานิพนธ์ วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (เศรษฐศาสตร์เกษตร) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

การศึกษาระดับความสำคัญระหว่างปัจจัยในการปฏิบัติงานและแรงจูงใจของพนักงานฝ่ายข่าว องค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย

Comparing the importance of factors in the work performance and motivation of news
department staff of Thai Public Broadcasting Service.

ปรีชาพล อินทรโชติ

นักศึกษาปริญญาโท มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ, intrarachote@hotmail.com

คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีความมุ่งหมาย เพื่อศึกษาถึงระดับความสำคัญระหว่างปัจจัยในการปฏิบัติงานและแรงจูงใจของพนักงานฝ่ายข่าว องค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย เพื่อจะเป็นแนวทางในการค้นหาวิธีการพัฒนาพนักงานขององค์กร ให้เป็นไปตามเป้าหมายขององค์กรเพื่อให้องค์กรสามารถแข่งขันได้ในกระแสของโลกยุคปัจจุบัน เนื่องจากองค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย รับผิดชอบผลิตข่าวสารสารสำเนาข่าวทุกแง่มุมไม่ว่าจะเป็นข่าวที่เข้มข้นบนรากฐานของความจริง จึงทำให้พนักงานฝ่ายข่าวต้องทำงานแข่งกับเวลาเพื่อ บ่งบอกถึงความสดของข่าว การเกาะติดสถานการณ์ ติดตามความคืบหน้าอย่างไม่ลดละ เพื่อตอบสนองความใคร่รู้ของประชาชนได้อย่างทันท่วงที นอกจากนี้ข่าวทุกข่าวที่เกิดขึ้นล้วนแล้วแต่เป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นโดยที่ไม่มีใครรู้ล่วงหน้ามาก่อน เพราะฉะนั้นผู้ที่ทำหน้าที่ฝ่ายผลิตรายการข่าวจะต้องเป็นบุคคลที่มีความมุ่งมั่น กระตือรือร้น ตลอดจนตั้งใจเพียรพยายามไม่ลดละในการปฏิบัติงานเพื่อให้เกิดความสำเร็จของงานซึ่งส่งผลต่อการแข่งขันดังกล่าว แต่การที่จะกระทำให้พนักงานมีลักษณะดังกล่าวนั้นจำเป็นต้องมีปัจจัยที่เป็นแรงจูงใจเป็นพื้นฐาน นั่นคือแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ซึ่งแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์หรือความต้องการสัมฤทธิ์ผลเป็นลักษณะภายในที่สำคัญลักษณะหนึ่งซึ่งผลักดันบุคคลให้เกิดความพากเพียรพยายามที่จะทำงานจนสำเร็จลงด้วยมาตรฐานที่ดีเยี่ยม

คำสำคัญ: แรงจูงใจ, ปัจจัยที่สำคัญ, ข่าว, แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์, ลักษณะงาน

ABSTRACT

The purpose of this research is to study the level of importance between factors contributing to work performance and motivation of news department staff of Thai Public Broadcasting Service or ThaiPBS to seek a solution to develop staff to coincide with the purpose of the organization, so ThaiPBS will be able to compete with global competitors. Thai Public Broadcast Service is responsible for producing news and content which benefit the society, therefore, news department staff must be enthusiastic, out going, and willing to be approached with unexpected events. ThaiPBS' potential staff must endure with the challenges they face on a daily basis, however, for optimum success and efficiency of ThaiPBS staff, the organization must acknowledge factors and motivation which drive staff to their excellent performance in the job.

KEYWORDS: Motivation, The Important Factors, News, Achievement Motivation, Job Discription

1. บทนำ

สถานการณ์โลกในปัจจุบัน ที่ถูกเรียกขานกันว่าเป็นยุคแห่งข้อมูลข่าวสาร ซึ่งเกิดจากพัฒนาการทางเทคโนโลยีและการสื่อสารโทรคมนาคมที่ย่อโลกให้ดูเสมือนมีขนาดเล็กลงทุกวัน หรืออาจกล่าวได้ว่าเป็นการสื่อสารแบบไร้พรมแดนนั้น ข้อมูลข่าวสารหรือ “ข่าว” จึงถือว่าเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้คนทั้งโลกได้รับรู้ถึงความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นเพื่อการปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์นั้น ๆ สำหรับประเทศไทยมีความพยายามอย่างเต็มที่ในการใช้ข้อมูลข่าวสารในการแก้ไขวิกฤติของชาติในเรื่อง เศรษฐกิจ และการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนให้ทุกคนอยู่ดีกินดีคงจะเห็นได้จากการข่าวการส่งเสริมให้ประชาชนรู้จักนำวัตถุดิบที่มีอยู่ในท้องถิ่นที่สามารถหาได้อย่างง่ายดายมาประยุกต์ปรับให้เป็นผลผลิตออกขายทั้งภายในและนอกประเทศทำให้เกิดรายได้และการส่งเสริมให้ประชาชนมีมาตรฐานการศึกษาที่สูงขึ้น ดังนั้นสื่อมวลชนแขนงต่าง ๆ จึงมีอิทธิพลและบทบาทต่อผู้รับข้อมูลข่าวสารอย่างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งสื่อโทรทัศน์ที่มีความได้เปรียบสื่อประเภทอื่น ๆ เพราะมีทั้งภาพ และเสียงสามารถสร้างความประทับใจรวมทั้งความน่าเชื่อถือให้กับผู้ชม

การให้บริการข้อมูลข่าวสารทางโทรทัศน์ในปัจจุบัน นับเป็นธุรกิจการสื่อสารโทรคมนาคมประเภทหนึ่งที่ประสบปัญหาเช่นเดียวกับธุรกิจทุกประเภทในโลก คือ สภาพการแข่งขันทั้งในระดับชาติและนานาชาติ โดยเฉพาะเมื่อมีการขยายเครือข่ายของสถานีโทรทัศน์ช่องต่าง ๆ ไปยังส่วนภูมิภาคหรือด้วยระบบดาวเทียมเพื่อให้สามารถแพร่ภาพออกอากาศได้ครอบคลุมทั่วประเทศและทั่วโลกทำให้สื่อโทรทัศน์ของแข่งขันกันในการทำหน้าที่ตอบสนองความต้องการด้านข่าวสารของประชาชนอย่างเต็มที่

องค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย รับผิดชอบผลิตข่าวสารสารระนาสู่ทุก

แง่มุมไม่ว่าจะเป็นข่าวที่เข้มข้นบนรากฐานของความจริง จึงทำให้พนักงานฝ่ายข่าวต้องทำงานแข่งกับเวลาเพื่อ บ่งบอกถึงความสดของข่าว การเกาะติดสถานการณ์ ติดตามความคืบหน้าอย่างไม่ลดละเพื่อตอบสนองความใคร่รู้ของประชาชนได้อย่างทันทั่วทั้ง นอกจากนี้ข่าวทุกข่าวที่เกิดขึ้นล้วนแล้วแต่เป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นโดยที่ไม่มีใครรู้ล่วงหน้ามาก่อน เพราะฉะนั้นผู้ที่ทำหน้าที่ฝ่ายผลิตรายการข่าวจะต้องเป็นบุคคลที่มีความมุ่งมั่น กระตือรือร้น ตลอดจนตั้งใจเพียรพยายามไม่ลดละในการปฏิบัติงานเพื่อให้เกิดความสำเร็จของงานซึ่งส่งผลต่อการแข่งขันดังกล่าวแต่การที่จะกระทำให้พนักงานมีลักษณะดังกล่าวนี้จำเป็นต้องมีปัจจัยที่เป็นแรงจูงใจเป็นพื้นฐาน นั่นคือแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ซึ่งแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์หรือความต้องการสัมฤทธิ์ผลเป็นลักษณะภายในที่สำคัญลักษณะหนึ่งซึ่งผลักดันบุคคลให้เกิดความพากเพียรพยายามที่จะทำงานจนสำเร็จลงด้วยมาตรฐานที่ดีเยี่ยม McClelland (as cited in Schultz & Schultz, 1998) กล่าวว่า บุคคลแต่ละคนจะมีแรงจูงใจ 3 ประการคือแรงจูงใจใฝ่สัมพันธ์ แรงจูงใจใฝ่อำนาจ และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ โดยที่แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ที่บุคคลมีในระดับต่างกันนี้จะเป็นแรงจูงใจที่ผลักดันให้บุคคลแต่ละคนมีความต้องการที่จะทำงานให้ประสบความสำเร็จและมีความโน้มเอียงในการชอบที่จะปฏิบัติงานในลักษณะที่แตกต่างกันด้วย คนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงจะชอบทำงานที่ท้าทาย ไม่ซ้ำซาก มีอิสระในงาน และสามารถทราบผลการปฏิบัติงานได้ ดังนั้นหากบุคคลรับรู้ลักษณะงานว่ามีความสอดคล้องกับแรงจูงใจก็จะทำให้บุคคลทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมีผลการปฏิบัติงานที่ดี และมีความสุขในการทำงาน ในทางตรงกันข้ามถ้าบุคคลรับรู้ลักษณะของงานไม่สอดคล้องกับแรงจูงใจของตนเอง ก็จะทำให้บุคคลเกิดความเบื่อหน่ายไม่พึงพอใจในการทำงานส่งผลถึงผลการ

ปฏิบัติงานที่ไม่มีประสิทธิภาพ ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อองค์กร

จากการศึกษาเรื่องแรงจูงใจนั้น แรงจูงใจมีหลายประเภทหลายระดับ ทั้งนี้แรงจูงใจประเภทหนึ่งอาจจะไม่เกิดผลกับคนหนึ่งแต่อาจใช้ได้ผลกับอีกคนหนึ่งก็ได้ และส่วนใหญ่จะพบว่าการปฏิบัติงานของบุคคลแต่ละบุคคล ซึ่งมีลักษณะงานที่แตกต่างกันออกไปโดยแรงจูงใจจะถูกกำหนดจากองค์ประกอบที่สำคัญ 3 ส่วนใหญ่ ๆ คือ (สุพานี สุฤษฏ์วานิช, 2549)

1. ปัจจัยส่วนบุคคล ซึ่งจะหมายถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล (individual difference) ในเรื่องต่างๆ เช่น บุคลิกภาพ ความเชื่อ ค่านิยม ทัศนคติ ความสามารถในการรับรู้และความคาดหวังต่าง ๆ ตลอดจนความแตกต่างในเรื่องเพศ อายุ ระดับการศึกษาและอาชีพ จะมีผลต่อแรงจูงใจในการทำงาน (motivation) ของแต่ละบุคคลให้แตกต่างกันออกไป

2. ปัจจัยในเรื่องงาน คุณลักษณะและธรรมชาติของงาน เช่น ความท้าทายความสามารถในการทำงาน ความน่าสนใจ ความรู้สึกที่บุคคลจะทำงานนั้นให้ประสบความสำเร็จได้ซึ่งอาจที่อุปสรรคบ้างแต่ด้วยความมุ่งมั่นและมีการกำหนดเป้าหมายการทำงานที่ชัดเจน ตลอดจนวางแผนเตรียมการกำหนดแนวทางการแก้ไขปัญหามาอย่างเป็นลำดับขั้นตอนซึ่งส่วนใหญ่พบว่าบุคคลสามารถฝ่าฟันอุปสรรคที่เกิดขึ้นได้ด้วยดี สิ่งเหล่านี้จะทำให้งานนั้น ๆ มีผลต่อการจูงใจ

3. ปัจจัยต่างๆขององค์กร เช่น โครงสร้างองค์กร วัฒนธรรมองค์กร บรรทัดฐานนโยบาย และระเบียบปฏิบัติต่าง ๆ จะมีผลต่อบรรยากาศและโอกาสของพนักงานจึงทำให้พนักงานมีแรงจูงใจในการทำงานแตกต่างกันออกไป นอกจากนี้สภาพแวดล้อมในการทำงาน (work environment) จากการศึกษาค้นคว้า “ปัจจัยด้านการบำรุงรักษา” ในทฤษฎีสองปัจจัยของ Herzberg (อ้างถึงใน สมยศ นาวิการ, 2543) ซึ่งเป็นปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมของงาน แม้ผลการศึกษาจะพบว่าไม่ถึงกับ

ทำให้เกิดแรงจูงใจในการทำงาน แต่ถ้าไม่จัดให้มีในหน่วยงานก็จะพบว่าพนักงานไม่พอใจ จึงเป็นแนวคิดแก่ผู้จัดองค์การที่ต้องใส่ใจให้ความสำคัญ ดังนั้นการคำนึงถึงสภาพแวดล้อมในการทำงานจึงมีความสำคัญในการจูงใจของบุคคลในองค์การเนื่องจากการนำเอาทรัพยากรรอบตัวที่เอื้ออำนวยต่อการทำงาน เช่น บรรยากาศ แสง เสียง รวมถึงระบบการเตือนภัยในองค์กร ซึ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่องค์การควรคำนึงถึง และควรมีการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบเพื่อให้เกิดความสมดุลเหมาะแก่การปฏิบัติงานของบุคคลในองค์การ

ในยุคปัจจุบันเป็นยุคที่เรียกว่า ยุคสารสนเทศ ข้อมูลข่าวสาร เทคโนโลยีก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วซึ่งเป็นผลทำให้องค์กรต่าง ๆ ต้องปฏิรูปเพื่อความอยู่รอดและสามารถแข่งขันกับองค์กรอื่น ๆ ได้ ดังนั้นเพื่อความอยู่รอดขององค์กรในยุคปัจจุบันจะต้องก้าวทันความเปลี่ยนแปลงของโลกให้ได้จึงเป็นภาระขององค์กรที่ต้องตระหนักถึงโดยเฉพาะอย่างยิ่งการตระหนักถึงประสิทธิภาพของบุคลากรซึ่งถือว่าเป็นความสำคัญอันดับแรก ทั้งนี้เพราะบุคลากรในองค์กรเป็นปัจจัยสำคัญในการดำเนินงานขององค์กรให้นำไปสู่ประสิทธิผลและมีประสิทธิภาพ ความอ่อนด้อยหรือความเจริญขององค์กรจึงขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพของบุคลากรในการดำเนินงาน การปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาองค์กร (สมใจ ลักษณะ, 2543)

เนื่องด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยเห็นว่าการศึกษาระดับความสำคัญระหว่างปัจจัยในการปฏิบัติงานและแรงจูงใจของพนักงานฝ่ายข่าว องค์กรกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย ครั้งนี้จะเป็นการค้นหาวิธีในการพัฒนาพนักงานขององค์กร ให้เป็นไปตามเป้าหมายขององค์กรเพื่อให้องค์กรสามารถแข่งขันได้ในกระแสของโลกยุคปัจจุบัน

2. ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยในการปฏิบัติงาน และแรงจูงใจของพนักงานฝ่ายข่าว องค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย

2. เพื่อศึกษาระดับความสำคัญระหว่างปัจจัยในการปฏิบัติงานและแรงจูงใจของพนักงานฝ่ายข่าว องค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย

3. ความมุ่งหมายของการวิจัย

3.1 ขอบเขตการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรการวิจัยในครั้งนี้ คือ พนักงานในฝ่ายข่าวขององค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่จะทำการศึกษาในครั้งนี้ คือ พนักงานฝ่ายข่าวขององค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย จำนวน 344 คน (ฝ่ายทรัพยากรมนุษย์ ณ วันที่ 12 มีนาคม 2555)

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ คือ

ปัจจัยทางด้านประชากรศาสตร์

2. ตัวแปรตาม ได้แก่

แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของพนักงานฝ่ายข่าว ได้แก่

- 2.1 ลักษณะงาน
- 2.2 ความก้าวหน้าในการปฏิบัติงาน
- 2.3 สัมพันธภาพกับผู้บังคับบัญชา
- 2.4 สัมพันธภาพกับเพื่อนร่วมงาน
- 2.5 สภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงาน
- 2.6 ความปลอดภัยในการปฏิบัติงาน
- 2.7 การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน

2.8 การสนับสนุนจากครอบครัว

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถาม (Questionnaire) เพื่อเป็นเครื่องมือในการให้ได้มาซึ่งข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) ที่ต้องการ โดยแบบสอบถามที่ใช้ในการสุ่มตัวอย่างสามารถแบ่งออกได้เป็น 3 ส่วน คือ

ตอนที่ 1 เป็นการสอบถามที่เกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้กรอกแบบสอบถาม ประกอบด้วยคำถามจำนวน 6 ข้อ มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ ซึ่งเป็นคำถามเกี่ยวกับเพศ อายุ วุฒิการศึกษา ตำแหน่งงาน ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน และอัตราเงินเดือนที่ท่านได้รับ (โดยประมาณต่อเดือน)

ตอนที่ 2 เป็นการสอบถามที่เกี่ยวกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน ลักษณะการตอบจะเป็นการให้นำหนักระดับแรงจูงใจจากมากไปหาน้อย โดยแบ่ง 5 ระดับ แบบของ ไลเคิร์ท (ศิริวรรณ เสรีรัตน์; และคณะ. 2546) โดยกำหนดน้ำหนักคะแนนแต่ละตัวเลือก ดังนี้

คะแนน	ความหมาย
5	มีแรงจูงใจมากที่สุด
4	มีแรงจูงใจมาก
3	มีแรงจูงใจปานกลาง
2	มีแรงจูงใจน้อย
1	มีแรงจูงใจน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นข้อเสนอแนะ ซึ่งเป็นคำถามแบบปลายเปิด โดยใช้คำพูดของตัวเองเป็นคำถามแบบไม่มีโครงร่าง และเป็นคำถามซึ่งไม่มีกรวางแผนหรือจัดแนวคำตอบไว้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลดำเนินการในช่วงวันที่ 1 – 15 กุมภาพันธ์ 2555 โดยผู้วิจัยใช้กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามจำนวน 195 ชุด โดยใช้วิธีแจกแบบสอบถามให้กับพนักงานฝ่ายข่าวขององค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย (Self-administered Questionnaires)

การวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการลงข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ได้พิจารณาใช้ตามความเหมาะสมของการจัดข้อมูลในระดับต่าง ๆ โดยแบ่งสถิติที่ใช้มี 2 ลักษณะ

1. สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) เป็นสถิติที่ใช้ในการอธิบายและแสดงค่าของข้อมูลที่เป็นจำนวนร้อยละ (Percentage) และค่าเฉลี่ย (Mean)

2. สถิติเชิงอนุมาน เป็นสถิติที่ใช้ในการหาความสัมพันธ์ของตัวแปรตลอดจนการพิสูจน์สมมติฐานในการวิจัยในระดับนัยที่สำคัญที่ 0.05 เป็นเบื้องต้น สถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าการแจกแจงความถี่ t-test ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ค่าความแปรปรวน (ANOVA) ในการวิเคราะห์สมมติฐาน

2.1 ค่าแจกแจงที่ t-test

2.2 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2.3 ค่าความแปรปรวนทางเดียว (One way Analysis of Variance)

4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลด้านลักษณะทางประชากรศาสตร์ของผู้ใช้บริการที่ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งงาน ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน รายได้เฉลี่ยต่อเดือน

เพศ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เพศชาย	99	50.8
2. เพศหญิง	96	49.2
รวม	195	100.0

อายุ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. ต่ำกว่า 25 ปี	30	15.4
2. 26 - 35 ปี	109	55.9
3. 36 - 45 ปี	56	28.7
รวม	195	100.0

วุฒิการศึกษา	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. ต่ำกว่าปริญญาตรี	8	4.1
2. ปริญญาตรี	153	78.5
3. สูงกว่าปริญญาตรี	34	17.4
รวม	195	100.0

ตำแหน่งงาน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เจ้าหน้าที่ฝ่ายข่าว	101	51.8
2. เจ้าหน้าที่เทคนิค	52	26.7
3. เจ้าหน้าที่ทั่ว ๆ ไป และอื่น ๆ	42	21.5
รวม	195	100.0

ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. 1 - 5 ปี	104	53.3
2. 6 - 10 ปี	68	34.9
3. มากกว่า 10 ปี	23	11.8
รวม	195	100.0

รายได้ต่อเดือน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. ต่ำกว่า 10,000 บาทต่อเดือน	2	1.0
2. 10,001 - 20,000 บาทต่อเดือน	90	46.2
3. 20,001 - 30,000 บาทต่อเดือน	65	33.3
4. 30,001 - 40,000 บาทต่อเดือน	27	13.8
5. มากกว่า 40,000 บาทต่อเดือน	11	5.6
รวม	195	100.0

4.2 ส่วนที่ 2 ปัจจัยทางด้านแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน ตาราง 2 สรุประดับความสำคัญของระดับแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน

ระดับแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน	\bar{x}	S.D.	ระดับความสำคัญ
1. ด้านลักษณะงาน	4.10	0.71	มาก
2. ด้านความก้าวหน้าในการปฏิบัติงาน	4.02	0.67	มาก
3. ด้านสัมพันธภาพกับผู้บังคับบัญชา	4.07	0.72	มาก
4. ด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนร่วมงาน	4.26	0.65	มาก
5. ด้านสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงาน	4.05	0.71	มาก
6. ด้านความปลอดภัยในการปฏิบัติงาน	4.17	0.70	มาก
7. ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน	4.06	0.69	มาก
8. ด้านการสนับสนุนจากครอบครัว	4.16	0.69	มาก
รวม	4.11	0.69	มาก

ส่วนที่ 3 การทดสอบสมมติฐาน ทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของข้อมูล 2 กลุ่ม ที่เป็นอิสระต่อกัน ตารางที่ 3 ด้านลักษณะงาน จำแนกตามระดับการศึกษา

ด้านลักษณะงาน	\bar{x}	ระดับการศึกษา		
		ต่ำกว่าปริญญาตรี	ปริญญาตรี	สูงกว่าปริญญาตรี
1. ต่ำกว่าปริญญาตรี	3.9	-	0.07**	0.17*
			-0.005	-0.018
2. ปริญญาตรี	4.21	-	-	0.13
				-0.624
3. สูงกว่าปริญญาตรี	4.31	-	-	-

5. สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

1. กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุระหว่าง 26 – 35 ปี มีการศึกษาระดับปริญญาตรี ตำแหน่งเจ้าหน้าที่ฝ่ายข่าว มีระยะเวลาในการปฏิบัติงาน 1 – 5 ปี ส่วนใหญ่มีรายได้ 10,001 – 20,000 บาทต่อเดือน

2. ระดับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างให้ระดับความสำคัญของระดับแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนร่วมงาน ให้ความสำคัญสูงสุดอยู่ในระดับมาก ด้านความปลอดภัยในการปฏิบัติงาน ให้ความสำคัญอยู่ในระดับความก้าวหน้าในการปฏิบัติงาน ให้ความสำคัญอยู่ในระดับมาก

3. พนักงานที่มีเพศที่แตกต่างกัน มีแรงจูงใจในการปฏิบัติงานแตกต่างกัน พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีเพศแตกต่างกัน ให้ระดับความสำคัญของปัจจัยในการปฏิบัติงานและแรงจูงใจด้านลักษณะงาน ด้านสัมพันธภาพกับผู้บังคับบัญชา ด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนร่วมงาน ด้านสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงาน ด้านความปลอดภัยในการปฏิบัติงาน ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน และด้านการสนับสนุนจากครอบครัว ไม่แตกต่างกัน แต่กลุ่มตัวอย่างที่มีเพศแตกต่างกัน ให้ระดับความสำคัญของปัจจัยในการปฏิบัติงานและแรงจูงใจด้านความก้าวหน้าในการปฏิบัติงานแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

6. ข้อเสนอแนะ

การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน ควรมีการประเมินผลการปฏิบัติงานของพนักงาน โดยวิธีการวัดผลการปฏิบัติงานทุก 3 – 6 เดือน ตรวจสอบแรงจูงใจในการปฏิบัติงานแต่ละด้านของพนักงานตามช่วงเวลา

เหมาะสม เครื่องมือที่ใช้ เช่น การจัดทำแบบสอบถาม การประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ซึ่งถือว่าเป็นโอกาสที่จะสามารถเข้าถึงข้อเท็จจริงของปัญหาต่าง ๆ จากพนักงานได้

ข้อเสนอแนะสำหรับผู้วิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรในด้านต่าง ๆ เช่น ด้านความต้องการในการพัฒนาตนเอง และด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตในการทำงาน เพื่อให้บุคลากรมีศักยภาพในการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพและมีความสามารถปรับเปลี่ยนตัวเองให้มีความสุขในการใช้ชีวิตด้านส่วนตัวและด้านการปฏิบัติงาน

2. ในการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป ควรให้มีการนำตัวแปรอิสระอื่น ๆ นอกเหนือจากที่ผู้วิจัยได้ศึกษาไว้มาพิจารณา เช่น ประวัติการลา ประวัติการเบิกส้วตติการในด้านต่าง ๆ เพื่อให้ทราบถึงสถานภาพที่แท้จริง และได้ข้อสรุปที่มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น

7. เอกสารอ้างอิง

- [1] กนิษฐา ฐิติวัฒนา (2542). แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์และความต้องการพัฒนาตนเองของนายช่างเทคนิค สังกัดกรมทางหลวง. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- [2] กัลยาณี สนธิสุวรรณ (2542). ความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจใฝ่สัมพัทธ์บุคลิกภาพกับผลการปฏิบัติงานของพนักงานกลุ่มธุรกิจโทรคมนาคม เครือเจริญโภคภัณฑ์. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- [3] กานดา จันท์เยี่ยม (2546). จิตวิทยาอุตสาหกรรมเบื้องต้น : Introduction to industrial psychology (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์.

- [4] เกียรติคุณ วรกุล (2545). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์และผลการปฏิบัติงานของหัวหน้างานระดับต้นในโรงงานอุตสาหกรรมประกอบชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- [5] โกศล ศิสิลธรรม (2547). เครื่องมือสำหรับนักบริหารยุคใหม่. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์อินฟอร์ มีเดีย บุคส์.
- [6] โฆสิต อินทวงศ์ (2544). เอกสารประกอบการบรรยายกระบวนวิชา ER 644 การเรียนรู้ของผู้ใหญ่และผู้เรียนผู้ใหญ่. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง คณะศึกษาศาสตร์ ภาควิชาการศึกษาต่อเนื่อง.
- [7] จิตรา ก่ออนันท์เกียรติ (2543). ชีวิตสอนชีวิต (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์อมรินทร์พริ้นติ้ง แอนด์พับลิชชิ่ง.
- [8] เจริญพร ตรีเนตร (2543). ประสบการณ์การพัฒนาตนเองของพยาบาลห้องผ่าตัดไทยที่ได้รับการฝึกอบรมในประเทศฝรั่งเศส. วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์ดุสิตบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- [9] เฉลิมพร แสงพิรุณ (2545). ความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ความเหนียวแน่นในกลุ่มกับผลสำเร็จในการทำธุรกิจแอมเวย์. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- [10] ชมเชย เมืองแสน (2542). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในจังหวัดนครพนม. ภาควิชาพัฒนบริหารศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- [11] ชานูณรงค์ พรุ่งโรจน์ (2543). ความคิดสร้างสรรค์. กรุงเทพฯ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย คณะศิลปกรรมศาสตร์

- [12] ชูศักดิ์ เจนประโคน (2541). เทคนิคการสร้างแรงจูงใจ. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง คณะบริหารธุรกิจ ภาควิชาการบริหารทรัพยากรมนุษย์
- [13] เขียวศิริ วิวิศศิริ (2541). จิตวิทยาการเรียนรู้ของผู้ใหญ่. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒคณะศึกษาศาสตร์.
- [14] ัญฐธมด แสงอรุณ. (2548). การศึกษาเรื่องของลักษณะการทำงานที่มีผลต่อแรงจูงใจตามทฤษฎีสองปัจจัยของ Herzberg. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- [15] ัญฐพันธ์ เขจรนันท์, ฉัตรพร เสมอใจ, ชัยวัฒน์ เชี่ยวเชิงสันติ และธีรพร พัดคู่ (2545). ยอดกลยุทธ์การบริหารสำหรับองค์กรยุคใหม่ (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์เอ็กซ์เปอร์เน็ท.
- [16] ทิพวรรณ หล่อสุวรรณรัตน์ (2546). ทฤษฎีองค์การสมัยใหม่ (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แซทไฟร์พริ้นติ้ง.
- [17] เทพนม เมืองแมน และสวิง สุวรรณ (2540). พฤติกรรมองค์การ (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.
- [18] ธเนศ ขำเกิด (2541). องค์กรแห่งการเรียนรู้ (Learning organization). วารสารส่งเสริมเทคโนโลยี
- [19] ธีรรัชย์ โพธิ์สุวรรณ (2542). เทคนิคการเขียนข่าวและการเขียนข่าววิทยุกระจายเสียงเบื้องต้น. นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัย ธรรมาธิราช.
- [20] นวรัตน์ จันทร์จิระศรีศรี (2544). การเสริมสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานที่ชนะของพนักงานคุมประพฤติกรมราชทัณฑ์. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- [21] นิมนวล หมั่นธรรม (2546). ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการทำงานของพนักงานไทยในบริษัทข้ามชาติ. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- [22] เนตร์พัฒนา ยาวีราช (2546). การจัดการสมัยใหม่ (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์เซ็นทรัลเอ็กซ์เพรส.
- [23] บุญมัน ธนาศุภวัฒน์ (2537). จิตวิทยาองค์การ. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์เวิร์คเวฟ เอ็ดดูเคชั่น.
- [24] ประยุทธ์ เทพมังกร (2539). ความพึงพอใจในการทำงานของวิศวกรบริษัทเอกชนในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี
- [25] ประสิทธิ์ ทองอรุ่น (2542). พฤติกรรมมนุษย์กับการพัฒนาคน. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์เวิร์คเวฟ เอ็ดดูเคชั่น.
- [26] ปราณี ภักดีไพบูลย์ผล (2540). เทคนิคการจัดการควบคุมคุณภาพ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์และผลการปฏิบัติงานของหัวหน้างานระดับต้นในโรงงานอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- [27] พงษ์พันธ์ พงษ์โสภิตา (2542). พฤติกรรมกลุ่ม. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์วิสิทธิ์พัฒนา.
- [28] พรธิดา วิเชียรปัญญา (2541). การจัดการความรู้พื้นฐานและการประยุกต์ใช้. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ธรรมกมลการพิมพ์.
- [29] พรรณี ไทกุลพานิชย์ (2545). ปัจจัยจูงใจในการทำงานของนักพัฒนารุ่นใหม่ในองค์กรพัฒนาเอกชนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. ม.ป.ท.
- [30] พวงรัตน์ ทวีรัตน์ (2543). วิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์เจริญผลการพิมพ์.
- [31] พัชณา เอ็งบริบูรณ์พงศ์ (2546). ความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ เจตคติต่องาน

- บรรยากาศเชิงสร้างสรรค์กับพฤติกรรม
สร้างสรรค์ของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาล
ชุมชน. วิทยานิพนธ์พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- [32] พิทยา บวรวัฒนา (2541). รัฐประศาสนศาสตร์ :
ทฤษฎีและแนวทางการศึกษา (ค.ศ.1887 – 1970).
(พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่ง
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- [32] ภารดี บุตรศักดิ์ศรี (2540). ความสัมพันธ์ระหว่าง
ปัจจัยส่วนบุคคล ความพึงพอใจในงานและแนวโน้ม
ที่จะลาออกจากองค์กรของพนักงานในกลุ่มธุรกิจ
บริษัทเงินทุนในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- [33] ภัทราพรธม สุขประชา (2540). ผลของการ
ประเมินผลงานของนักเรียนโดยตนเอง และ โดยครูที่
มีต่อแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ กระจับรู้ความสามารถของ
ตนเอง และผลสัมฤทธิ์ในวิชาคณิตศาสตร์ ของ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 โดยศึกษาตาม
ระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ระดับ
เดียวกัน. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- [34] ภิชะ ศรีสวัสดิ์ (2547). แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการ
ปฏิบัติงานของพนักงานฝ่ายข่าวโทรทัศน์ช่อง 9
องค์การสื่อสารมวลชนแห่งประเทศไทย. วิทยานิพนธ์
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัย
เกษตรศาสตร์
- [35] มนต์ชัย พินิจจิตร (2548). องค์กรแห่งการเรียนรู้และ
การจัดการความรู้. นิตยสาร For Quality.
- [36] มัลลิกา ดันสอน (2547). การจัดการยุคใหม่. กรุงเทพฯ :
สำนักพิมพ์เอ็กซ์เปอร์เน็ท.
- [37] มาร์คเควดม เอ็ม เจ. (2548). การพัฒนาองค์กร
แห่งการเรียนรู้ (บดินทร์ วิจารณ์ ผู้แปล).
กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ธรรมกมลการพิมพ์
- [38] ยงยุทธ เกษสาคร (2546). ภาวะผู้นำและการจูงใจ.
กรุงเทพฯ : สถาบันราชภัฏสวนดุสิต ศูนย์เอกสาร
ข้อมูลและตำรา.
- [39] รัชชกร วันทอง (2545). การพัฒนาตนเองของ
พยาบาลวิชาชีพสำหรับองค์กรพยาบาลในอนาคต.
วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- [40] เรียม ศรีทอง (2540). มนุษย์สัมพันธ์มิติใหม่แห่ง
การสร้างสัมพันธ์อันยั่งยืน (พิมพ์ครั้งที่ 2).
กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์สถาบันราชภัฏสวนดุสิต.
- [41] ลีจูนม เอ็น และริชาร์ดสัน เค. (2541). การใช้
ทฤษฎีการเรียนรู้ในการสอนบนเว็บ (ศักดิ์ ปัญญา
พรผล ผู้แปล). กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ไทยวัฒนา
พานิช.
- [42] ปวรภัทร์ ภูเจริญ (2548). องค์กรแห่งการเรียนรู้
และการบริหารความรู้. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์
เฟื่องฟ้า
- [43] วันชัย มีชาติ (2548). พฤติกรรมการบริหาร
องค์การสาธารณะ. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แอด
ทิฟพรีน.
- [44] วิกิร ดัฒนทวาทโธ (2548). การเรียนรู้ของผู้ใหญ่.
กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- [45] วิทยา ด่านธำรงกุล (2546). การบริหาร. กรุงเทพฯ
: สำนักพิมพ์เวิร์ดเวฟ เอ็ดดูเคชั่น.
- [46] วีรพงษ์ พลนิกรกิจ (2545). การเขียนข่าว
วิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์เบื้องต้น.
กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์เอ็ดดิชั่นเพรสโปรดักส์.
- [47] วีรวิธ มาณะศิริานนท์ (2542). องค์กรเรียนรู้สู่
องค์กรอัจฉริยะ (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ : สำนัก
พิมพ์เอ็กซ์เปอร์เน็ท.
- [48] วีระวัฒน์ ปันนิตามัย (2544). การพัฒนาองค์กร
แห่งการเรียนรู้ (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ : สำนัก
พิมพ์เอ็กซ์เปอร์เน็ท.

- [49] วุฒิพล สกลเกียรติ (2546). เอกสารประกอบการสอน รายวิชา ER644 การเรียนรู้ผู้ใหญ่และผู้เรียนผู้ใหญ่. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง คณะศึกษาศาสตร์ ภาควิชาการศึกษาต่อเนื่อง
- [50] ศิริพร ประโยค (2542). ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบห้าประการของบุคลิกภาพ แรงจูงใจ ใฝ่สัมฤทธิ์กับผลการปฏิบัติงานของหัวหน้างานระดับกลางในโรงงานอุตสาหกรรม อีเล็กทรอนิกส์. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- [51] ศิริลักษณ์ กุลละวณิชวัฒน์ (2545). ความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม บรรยากาศองค์การกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลศูนย์. วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์ศึกษาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- [52] สมใจ ลักษณะ (2543). การพัฒนาประสิทธิภาพในการทำงาน. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา.
- [53] สมพร เพ็ญจันทร์ (2544). แนวคิดและหลักการจัดการในองค์การสาธารณะ. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์สมาร์ทพริ้นท์.
- [54] สมยศ นาวิกาน (2543). การบริหารและพฤติกรรมองค์การ (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์บรรณกิจ 1991.
- [55] สร้อยตระกูล (ติวยานนท์) อรรถมานะ (2541). พฤติกรรมองค์การ ทฤษฎี และการประยุกต์ใช้. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- [56] สารณีย์ คงคาน้อย (2540). แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของพนักงานรัฐวิสาหกิจสำนักผู้อำนวยการองค์การโทรทัศน์แห่งประเทศไทย. ภาคนิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกริก.
- [57] สุจิตต์ ปุคะละนันท์ (2548). นักบริหารทรัพยากรมนุษย์กับองค์การแห่งการเรียนรู้. วารสารการบริหารคน.
- [58] สุนทร โคตรบรรเทา (2530). การศึกษาผู้ใหญ่พื้นฐานการปฏิบัติ. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ครูสภาลาดพร้าว.
- [59] สุพานิ สฤษฏ์วานิช (2549). พฤติกรรมองค์การสมัยใหม่: แนวคิด และทฤษฎี. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- [60] สุรศักดิ์ อมรรัตนศักดิ์, เตือนใจ เกตุยา และบุญมี พันธุ์ไทย (2545). วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลทางการศึกษา 1 (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ.
- [61] สุรางค์ ไคว้ตระกูล (2541). จิตวิทยาการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- [62] สุวัฒน์ วัฒนวงศ์ (2538). จิตวิทยาการเรียนรู้ผู้ใหญ่. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒคณะศึกษาศาสตร์.
- [63] แสงเดือน ทวีสิน (2539). จิตวิทยาทางการศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์เด็กซ์เพรสมีเดีย.
- [64] อภินันท์ อภิบาลศรี (2548). การพัฒนาตนเองของผู้สื่อข่าวโทรทัศน์ไทย. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- [65] อภรณ์ ภูวิทย์พันธ์ (2547). การสร้างภาวะผู้นำในองค์กร. วารสารการบริหารคน(2549). เทคนิคการจูงใจลูกน้อง. จาก www.nationgroup.com.
- [66] อารี เพชรผุด (2537). จิตวิทยาอุตสาหกรรม. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์เนติกุลการพิมพ์.
- [67] อุบลรัตน์ เฟื่องสถิต (2540). จิตวิทยาอุตสาหกรรม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง คณะศึกษาศาสตร์ ภาควิชาจิตวิทยา.
- [68] Afsaneh, N., & Ali, R. M. (1999). Organizational behavior. New York: Prentice-hall

- [69] Atkinson, W. J. (1964). An introduction motivates. Princeton, NJ: Van Nostrand.
- [70] Caroline, P. (1996). La motivation des enseignants au secondaire (French text). Dissertation Abstracts International.
- [71] DuBrin, A. J. (1998). Leadership research findings practice and skills. Boston : Houghton Mifflin.
- [72] Franken, R. E. (1998). Human motivation. Belmont, CA : Library of Congress Cataloging – in – Publication Data.
- [73] Gimer, V. B. (1966). Applies psychology. New York : McGraw – Hill.
- [74] Harrison, A. W., Rainer, R. K., Hochwarter, W. a., & Thompson, K. R. (1997). Testing the self – efficacy – performance linkage of social – cognitive theory. The Journal of Social Psychology.
- [75] Hodgetts, R. M. (1992). Modern human relation at work (5th ed). Orlando, FL : Dryden Press.
- [76] Ikpaahindi, L. (1987). The relationships between the needs for achievement, affiliation, power and scientific productivity among Nigerian veterinary surgeons. The Journal of Socail Psychological Review.
- [77] Johnson Steve. (2003). “EFQM and Balanced Scorecard for Improving Organizational Performance,” European Foundation for Quality Management.
- [78] Knowles, M. S. (1998). The adult learner: The definitive classic in adult education and human resource development (5thed). Houston, TX : Gulf.
- [79] MacDuffie, S. (2006). Strategic human resource management. London: Kogan
- [80] Maslow, A.H. (1954). Motivation and Personality. New York: Harper and Brothers.
- [81] Mehrabian, A. (1968) Male and female scale of the tendency of achieve. Educational and Psychological Measurement.

ปัญหาการเรียนของนักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี คณะบัญชี
ศูนย์การศึกษามหาวิทยาลัยธนบุรี วิทยาลัยเทคโนโลยีหมู่บ้านครูภาคเหนือ

Study Problem Of Undergraduate Students Studying At The Faculty Of Accountancy At
Academics Center of Thonburi University, Northern Mubankru Technological College.

จารุณี ทองจันทร์เทพ¹

¹คณะบัญชี/สาขาวิชาการบัญชี, ศูนย์การศึกษามหาวิทยาลัยธนบุรี วิทยาลัยเทคโนโลยีหมู่บ้านครูภาคเหนือ,

Jarunee_yaew.ja@hotmail.com

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบปัญหาการเรียนของนักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี คณะบัญชี ศูนย์การศึกษามหาวิทยาลัยธนบุรี วิทยาลัยเทคโนโลยีหมู่บ้านครูภาคเหนือ ใน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านผู้เรียน ด้านการจัดการเรียนการสอน และด้านสภาพแวดล้อมในการเรียนโดยจำแนกตาม เพศ อายุ ระดับชั้น และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีจำนวนทั้งสิ้น 107 คน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือสำคัญในการเก็บรวบรวมข้อมูล และทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยใช้การทดสอบค่าที การทดสอบความแปรปรวนแบบทางเดียว

ผลของการศึกษาพบว่า มีผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 109 คน โดยมีปัญหาการเรียน โดยรวมอยู่ในระดับน้อย นักศึกษาที่มีเพศต่างกันมีปัญหาการเรียนโดยรวมไม่แตกต่างกัน ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 แต่นักศึกษาที่มีเพศต่างกันมีปัญหาการเรียนด้านผู้เรียนแตกต่างกัน ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 นักศึกษาที่มีอายุต่างกันมีปัญหาการเรียนโดยรวมไม่แตกต่างกัน ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 แต่นักศึกษาที่มีอายุต่างกันมีปัญหาการเรียนด้านผู้เรียนแตกต่างกัน ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 นักศึกษาที่มีระดับชั้นต่างกันมีปัญหาการเรียนโดยรวมไม่แตกต่างกัน ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 แต่นักศึกษาที่มีระดับชั้นต่างกันมีปัญหาการเรียนด้านผู้เรียนและด้านสภาพแวดล้อมในการเรียนแตกต่างกัน ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกันมีปัญหาการเรียนโดยรวมไม่แตกต่างกัน ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 แต่นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกันมีปัญหาการเรียนด้านผู้เรียนแตกต่างกัน ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

คำสำคัญ: ปัญหาการเรียน, นักศึกษา, ศูนย์การศึกษามหาวิทยาลัยธนบุรี

ABSTRACT

The purposes of this research were to study and compare studying Problem of Undergraduate Students who studied at the faculty of Accountancy at Academics Center of Thonburi University, Northern Mubankru Technological College in 3 aspects : the student aspect, teaching and studying method aspect and studying environment aspect. The research classified variables by sex, age, level and the achievement of studying. The samples were 107 undergraduate

students in faculty of Accountancy. A set of questionnaire was applicable as a tool when gathering the data; the data derived was then analyzed by Descriptive statistics, consisting of frequency, percentage, mean, standard deviation, t – test, one – way Analysis of Variance.

The result of study were as follows. All respondents were 109 people, The studying problems of the students the overall were at the low level. The students who have different sex had the studying problems the overall not difference was statistically significant at the 0.05 When considered by aspect, was found that the student aspect were statistical significant difference at the level of 0.05 The students who have different age had the studying problems the overall not difference was statistically significant at the 0.05 When considered by aspect, was found that the student aspect were statistical significant difference at the level of 0.05 (Sig. = 0.006). The students who have different level had the studying problems the overall not difference was statistically significant at the 0.05 When considered by aspect, was found that the student aspect and studying environment aspect were statistical significant difference at the level of 0.05. The students who have different the achievement of studying had the studying problems the overall not difference was statistically significant at the 0.05 When considered by aspect, was found that the student aspect were statistical significant difference at the level of 0.05

KEYWORDS: Study Problem, Students, Academics Center of Thonburi University

1. บทนำ

“การพัฒนาบ้านเมืองให้เจริญยิ่งขึ้นไปนั้น ย่อมต้องพัฒนาบุคคลก่อน การที่จะพัฒนาบุคคลนั้น ต้องด้วยปัจจัยประการเดียวคือการศึกษา” (พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ,2543:80)

ปัจจุบันการศึกษาเป็นสิ่งสำคัญ การศึกษาช่วยให้คนได้พัฒนาตนเองในด้านต่าง ๆ การศึกษาจึงเป็นสิ่งที่เริ่มให้เกิดการพัฒนาประเทศด้านต่าง ๆ ตามมา คนที่ได้รับการศึกษาจะได้นำความรู้และประสบการณ์ไปพัฒนาประเทศให้มีความเจริญรุ่งเรืองต่อไป ซึ่งจะพบว่าประเทศที่พัฒนาแล้วหลาย ๆ ประเทศจะมีประชากรที่ได้รับการศึกษาในอัตราที่สูง

การศึกษาของไทยในปัจจุบัน มุ่งจัดการศึกษาตามแผนการศึกษาแห่งชาติ(พ.ศ.2545 – 2559) โดยมีเจตนารมณ์มุ่ง (1) พัฒนาชีวิตให้เป็น " มนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข " และ (2) พัฒนาสังคมไทยให้เป็นสังคมที่มีความเข้มแข็ง และมีคุณภาพ 3 ด้าน คือ เป็น

สังคมคุณภาพ สังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ และสังคมสมานฉันท์และเอื้ออาทรต่อกัน (แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2545 – 2559)

มหาวิทยาลัยธนบุรี กำหนดวิสัยทัศน์ คือ เป็นสถาบันการเรียนรู้พลวัตระดับแนวหน้าในการผลิตบัณฑิต และพัฒนาบุคลากรที่มีมาตรฐานคุณภาพการอุดมศึกษา และการสร้างความเป็นเลิศในการประยุกต์เทคโนโลยี และพัฒนานวัตกรรม โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อผลิตบัณฑิตให้มีความรู้ ความเข้าใจ สมรรถนะและความสามารถในการทำงาน ในแต่ละสาขาวิชาชีพ สามารถแก้ปัญหาขององค์กรและสังคม มีคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพ เพื่อผลิตบัณฑิตที่เทียบพร้อมด้วยความสามารถในการใช้ภาษา การสื่อความ การแก้ปัญหา การตระหนักในด้านสิ่งแวดล้อม การปรับตัวในการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ การมีมนุษยสัมพันธ์ และการมีภาวะผู้นำ เพื่อผลิตบัณฑิตที่มีความขยันหมั่นเพียร มีความซื่อสัตย์ สุจริต มีความเสียสละ เห็นแต่ประโยชน์ส่วนรวม มีความสุข และมีความมั่นคงทางอารมณ์ ปัจจุบันมหาวิทยาลัยธนบุรี เปิดดำเนินการหลักสูตรระดับปริญญาตรีและระดับปริญญาโท ระดับปริญญาตรีเปิดสอนหลักสูตร 4

ปี และหลักสูตร 2 ปี ต่อเนื่อง 4 คณะ ได้แก่ คณะวิศวกรรมศาสตร์ คณะบริหารธุรกิจ คณะบัญชี และคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ระดับปริญญาโทเปิดสอน 2 หลักสูตร ได้แก่ หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต (MBA) และหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (MSIT) และระดับประกาศนียบัตรบัณฑิตเปิดสอน 1 หลักสูตร ได้แก่ ประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู โดยผู้สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยธนบุรี มีศักดิ์และสิทธิ์เทียบเท่ากับผู้สำเร็จการศึกษาจากสถาบันการศึกษาของรัฐทุกประการ

ศูนย์การศึกษามหาวิทยาลัยธนบุรี โรงเรียนเทคโนโลยีหมู่บ้านครูภาคเหนือ เปิดสอน 2 หลักสูตร คือ หลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต (บธ.บ.) และหลักสูตรบัญชีบัณฑิต (บช.บ.) ซึ่งคณะบัญชีมีปรัชญาเพื่อผลิตบัณฑิตในสาขาวิชาการบัญชีให้มีความรู้ความสามารถ และความเชี่ยวชาญในวิทยาการ โดยมีประสบการณ์ทั้งทฤษฎีและปฏิบัติ ในวิชาชีพบัญชีอย่างเพียงพอที่จะประกอบอาชีพในฐานะนักวิชาชีพบัญชี ทั้งในหน่วยงานภาครัฐและเอกชน ทั้งเป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณของวิชาชีพบัญชี โดยรู้จักนำวิธีและหลักวิชาที่ได้รับ ไปใช้ให้เป็นประโยชน์ทั้งแก่ตนเอง ครอบครัว และสังคม

จากสาเหตุดังกล่าวผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาปัญหาการเรียนของนักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี คณะบัญชี ศูนย์การศึกษามหาวิทยาลัยธนบุรี วิทยาลัยเทคโนโลยีหมู่บ้านครูภาคเหนือ ใน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านผู้เรียน ด้านการจัดการเรียนการสอน และด้านสภาพแวดล้อมในการเรียน เพื่อนำผลที่ได้จากการศึกษาในครั้งนี้ ไปใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาด้านการจัดการเรียนการสอนระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี คณะบัญชีให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เหมาะสมกับความต้องการของผู้เรียน สังคม และตลาดแรงงานต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัญหาการเรียนของนักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี คณะบัญชี ศูนย์การศึกษามหาวิทยาลัยธนบุรี วิทยาลัยเทคโนโลยีหมู่บ้านครูภาคเหนือ ใน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านผู้เรียน ด้านการจัดการเรียนการสอน และด้านสภาพแวดล้อมในการเรียน

2. เพื่อเปรียบเทียบปัญหาการเรียนของนักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี คณะบัญชี ศูนย์การศึกษามหาวิทยาลัยธนบุรี วิทยาลัยเทคโนโลยีหมู่บ้านครูภาคเหนือ ใน 3 ด้าน โดยจำแนกตาม เพศ อายุ ระดับชั้น และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ประโยชน์ที่ได้รับ

3. วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงสำรวจ (Survey Research)

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร (Population) ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี คณะบัญชี ศูนย์การศึกษามหาวิทยาลัยธนบุรี วิทยาลัยเทคโนโลยีหมู่บ้านครูภาคเหนือ ชั้นปีที่ 1 ชั้นปีที่ 2 ชั้นปีที่ 3 ชั้นปีที่ 4 ซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น 145 ราย

กลุ่มตัวอย่าง (Sample) ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี คณะบัญชี ศูนย์การศึกษามหาวิทยาลัยธนบุรี วิทยาลัยเทคโนโลยีหมู่บ้านครูภาคเหนือ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2554 จำนวน 107 ราย

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อศึกษาปัญหาการเรียนของนักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี คณะบัญชี ศูนย์การศึกษามหาวิทยาลัยธนบุรี วิทยาลัย

เทคโนโลยีหมู่บ้านครูภาคเหนือ แบ่งออกเป็น 2 ตอน
คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูล
ทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตาม เพศ อายุ
ระดับชั้น และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาการ
เรียนของนักศึกษา จำแนกออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ ด้าน
ผู้เรียน ด้านการจัดการเรียนการสอน และด้าน
สภาพแวดล้อมในการเรียน ซึ่งเป็นแบบสอบถามแบบ
มาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ โดย
กำหนดเกณฑ์ การให้คะแนน ดังต่อไปนี้

- ระดับ 5 หมายถึง มีระดับปัญหามากที่สุด
- ระดับ 4 หมายถึง มีระดับปัญหามาก
- ระดับ 3 หมายถึง มีระดับปัญหาปานกลาง
- ระดับ 2 หมายถึง มีระดับปัญหาน้อย
- ระดับ 1 หมายถึง มีระดับปัญหาน้อยที่สุด

3.3 การวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลที่รวบรวมได้จากแบบสอบถามมาทำ
การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ
โดยการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา (Descriptive
statistics) ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) ร้อยละ
(Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าความเบี่ยงเบน
มาตรฐาน โดยใช้การทดสอบค่าที (t - test) การ
ทดสอบความแปรปรวนแบบทางเดียว (One - Way
Analysis of Variance)

4. ผลการวิจัย

ผลการวิจัย สามารถสรุปผลการวิเคราะห์
ข้อมูลได้ดังนี้

4.1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

จากการศึกษาพบว่า มีผู้ตอบแบบสอบถาม
ทั้งหมด 109 คน ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศ
หญิง จำนวน 106 คน คิดเป็นร้อยละ 97.20 และเป็น
เพศชาย จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 2.80

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง
21 - 25 ปี จำนวน 73 คน คิดเป็นร้อยละ 67.00 มีอายุ
ระหว่าง 26 - 30 ปี จำนวน 19 คนคิดเป็นร้อยละ 17.40
มีอายุระหว่าง 31 - 35 ปี จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ
9.20 มีอายุมากกว่า 36 ปี จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ
4.60 และมีอายุตั้งแต่ 15 - 20 ปี จำนวน 2 คน คิดเป็น
ร้อยละ 1.80 ตามลำดับ

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่กำลังศึกษาอยู่
ในระดับชั้นปริญญาตรีปีที่ 4 จำนวน 45 คน คิดเป็น
ร้อยละ 41.30 ปริญญาตรีปีที่ 1 จำนวน 36 คน คิดเป็น
ร้อยละ 33.00 ปริญญาตรีปีที่ 3 จำนวน 19 คน คิดเป็น
ร้อยละ 17.40 และปริญญาตรีปีที่ 2 จำนวน 9 คน คิด
เป็นร้อยละ 8.30 ตามลำดับ

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีผลสัมฤทธิ์
ทางการเรียนเฉลี่ยสะสมตั้งแต่ 2.00 - 3.00 จำนวน
72 คน คิดเป็นร้อยละ 66.10 คะแนนเฉลี่ยสะสมตั้งแต่
3.01 - 4.00 จำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 30.30 และ
คะแนนเฉลี่ยสะสมต่ำกว่า 2.00 จำนวน 4 คน คิดเป็น
ร้อยละ 3.70 ตามลำดับ

4.2 ปัญหาการเรียนของนักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี คณะบัญชี ศูนย์การศึกษา มหาวิทยาลัยธนบุรี วิทยาลัยเทคโนโลยีหมู่บ้านครู ภาคเหนือแต่ละด้าน จำแนกออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ ด้าน ผู้เรียน ด้านการจัดการเรียนการสอน และด้าน สภาพแวดล้อมในการเรียน

4.2.1 ด้านผู้เรียน

จากการศึกษาพบว่า นักศึกษาระดับปริญญาตรี
สาขาวิชาการบัญชี คณะบัญชี มีปัญหาการเรียน ด้าน
ผู้เรียน โดยรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{x} = 1.79$) เมื่อ
พิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นักศึกษามีปัญหาอยู่ใน
ระดับปานกลาง ได้แก่ ผู้เรียนมีภาระรับผิดชอบทาง
ครอบครัวมากที่สุด และผู้เรียนไม่มีเวลาเข้าห้องสมุด
หรือศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมนอกชั้นเรียน นักศึกษามี
ปัญหาอยู่ในระดับน้อยที่สุด ได้แก่ ผู้เรียนขาดเรียนบ่อย

และผู้เรียนมีโรคประจำตัวที่เป็นอุปสรรคต่อการเรียน ส่วนปัญหาข้ออื่น ๆ นักศึกษามีปัญหาอยู่ในระดับน้อย

4.2.2 ด้านการจัดการเรียนการสอน

จากการศึกษาพบว่า นักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี คณะบัญชี มีปัญหาการเรียน ด้านการจัดการเรียนการสอน โดยรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{x} = 2.29$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นักศึกษามีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ การศึกษาดูงานนอกสถานที่เกี่ยวข้องกับรายวิชาที่เรียนมีน้อยเกินไป ผู้เรียนไม่มีส่วนร่วมในการกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอน และวิธีการสอนไม่หลากหลาย ตามลำดับ ส่วนปัญหาข้ออื่น ๆ นักศึกษามีปัญหาอยู่ในระดับน้อย

4.2.3 ด้านสภาพแวดล้อมในการเรียน

จากการศึกษาพบว่า นักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี คณะบัญชี มีปัญหาการเรียน ด้านสภาพแวดล้อมในการเรียน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.09$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นักศึกษามีปัญหาอยู่ในระดับมาก ได้แก่ จำนวนร้านอาหาร/ที่นั่งรับประทานอาหารในโรงอาหารต่อจำนวนนักศึกษาไม่เพียงพอ การจัดให้มีสถานที่สำหรับให้ผู้เรียนใช้พักผ่อนในช่วงพักกลางวันไม่เพียงพอ/เหมาะสม จุดบริการน้ำดื่มภายในมหาวิทยาลัยมีน้อยเกินไป ตามลำดับ นักศึกษามีปัญหาอยู่ในระดับน้อย ได้แก่ แสงสว่างและการถ่ายเทอากาศภายในห้องเรียน และมีเสียงรบกวนจากภายนอกห้องเรียน ส่วนปัญหาข้ออื่น ๆ นักศึกษามีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง

สรุปจากการศึกษาพบว่า นักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี คณะบัญชี มีปัญหาการเรียน โดยรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{x} = 2.44$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ปัญหาที่อยู่ในลำดับที่ 1 คือ ปัญหาด้านสภาพแวดล้อมในการเรียนมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนปัญหาด้านอื่น ๆ นักศึกษามีปัญหาอยู่ในระดับน้อย

4.3 การเปรียบเทียบปัญหาการเรียนของนักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี คณะบัญชี ศูนย์การศึกษามหาวิทยาลัยธนบุรี วิทยาลัยเทคโนโลยีหมู่บ้านครูภาคเหนือ โดยจำแนกตาม เพศ อายุ ระดับชั้น และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

4.3.1 จากสมมติฐานในการวิจัยที่ว่านักศึกษามีเพศต่างกันมีปัญหาการเรียนโดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน

ผลจากการทดสอบสมมติฐานพบว่า นักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี คณะบัญชี ที่มีเพศต่างกันมีปัญหาการเรียนโดยรวมไม่แตกต่างกัน ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 (Sig. = 0.776) แต่ นักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี คณะบัญชี ที่มีเพศต่างกันมีปัญหาการเรียนด้านผู้เรียนแตกต่างกัน ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 (Sig. = 0.049)

4.3.2. จากสมมติฐานในการวิจัยที่ว่านักศึกษามีอายุต่างกันมีปัญหาการเรียนโดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน

ผลจากการทดสอบสมมติฐานพบว่า นักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี คณะบัญชี ที่มีอายุต่างกันมีปัญหาการเรียนโดยรวมไม่แตกต่างกัน ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 (Sig. = 0.139) แต่ นักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี คณะบัญชี ที่มีอายุต่างกันมีปัญหาการเรียนด้านผู้เรียนแตกต่างกัน ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 (Sig. = 0.006)

เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงทดสอบรายคู่ พบว่า นักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี คณะบัญชี ที่มีอายุระหว่าง 21 – 25 ปี มีปัญหาการเรียนด้านผู้เรียนมากกว่านักศึกษาที่มีอายุตั้งแต่ 15 – 20 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 นักศึกษาที่มีอายุระหว่าง 26 – 30 ปี มีปัญหาการเรียนด้านผู้เรียนมากกว่านักศึกษาที่มีอายุระหว่าง 21 – 25 ปี

อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนคู่อื่น ๆ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

4.3.3 จากสมมติฐานในการวิจัยที่ว่านักศึกษาที่มีระดับชั้นต่างกันมีปัญหาการเรียนโดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน

ผลจากการทดสอบสมมติฐานพบว่า นักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี คณะบัญชี ที่มีระดับชั้นต่างกันมีปัญหาการเรียนโดยรวมไม่แตกต่างกัน ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 (Sig. = 0.237) แต่ นักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี คณะบัญชี ที่มีระดับชั้นต่างกันมีปัญหาการเรียนด้านผู้เรียนและด้านสภาพแวดล้อมในการเรียนแตกต่างกัน ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 (Sig. = 0.000 และ Sig. = 0.014)

เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงทดสอบรายคู่ ด้านผู้เรียน พบว่า นักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี คณะบัญชี ที่ศึกษาอยู่ในระดับชั้นปริญญาตรีปีที่ 4 มีปัญหาการเรียนด้านผู้เรียนมากกว่านักศึกษาระดับปริญญาตรีปีที่ 1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 นักศึกษาระดับปริญญาตรีที่ศึกษาอยู่ในระดับชั้นปริญญาตรีปีที่ 4 มีปัญหาการเรียนด้านผู้เรียนมากกว่านักศึกษาระดับปริญญาตรีปีที่ 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่ศึกษาอยู่ในระดับชั้นปริญญาตรีปีที่ 4 มีปัญหาการเรียนด้านผู้เรียนมากกว่านักศึกษาระดับปริญญาตรีปีที่ 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนคู่อื่น ๆ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ส่วนด้านสภาพแวดล้อมในการเรียน พบว่า นักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี คณะบัญชี ที่ศึกษาอยู่ในระดับชั้นปริญญาตรีปีที่ 2 และปริญญาตรีปีที่ 4 มีปัญหาการเรียนด้านสภาพแวดล้อมในการเรียน มากกว่านักศึกษาระดับปริญญาตรีปีที่ 1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนคู่อื่น ๆ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

4.3.4. จากสมมติฐานในการวิจัยที่ว่านักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกันมีปัญหาการเรียนโดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน

ผลจากการทดสอบสมมติฐานพบว่า นักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี คณะบัญชี ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกันมีปัญหาการเรียนโดยรวมไม่แตกต่างกัน ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 (Sig. = 0.649) แต่ นักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี คณะบัญชี ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกันมีปัญหาการเรียนด้านผู้เรียนแตกต่างกัน ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 (Sig. = 0.028)

เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงทดสอบรายคู่ พบว่า นักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี คณะบัญชี ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคะแนนเฉลี่ยสะสมตั้งแต่ 2.00 – 3.00 มีปัญหาการเรียนด้านผู้เรียนมากกว่านักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคะแนนเฉลี่ยสะสมต่ำกว่า 2.00 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนคู่อื่น ๆ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

5. อภิปรายผล

5.1 ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลปัญหาการเรียนของนักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี คณะบัญชี ศูนย์การศึกษามหาวิทยาลัยธนบุรี วิทยาลัยเทคโนโลยีหมู่บ้านครูภาคเหนือใน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านผู้เรียน ด้านการจัดการเรียนการสอน และด้านสภาพแวดล้อมในการเรียน สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

นักศึกษามีปัญหาการเรียนทั้ง 3 ด้าน โดยรวมอยู่ในระดับน้อย ซึ่งไม่สอดคล้องกับผลการศึกษาของปานทิพย์ เรื่องอร่าม (2551) ได้ทำการศึกษาเรื่องปัญหาการเรียนของนักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะบริหารธุรกิจมหาวิทาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ วิทยาเขตวังไกล ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาด้านผู้เรียน ด้านการจัดการเรียนการสอน และ

ด้านสภาพแวดล้อมในการเรียน นักศึกษามีปัญหาการเรียนโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง และไม่สอดคล้องกับผลการศึกษาของสมนีก ดีหะสิงห์ (2546) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ปัญหาการเรียนการสอนของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษาวิชาเอกธุรกิจศึกษา ในโครงการความร่วมมือทางวิชาการ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กับ โรงเรียนพัฒนวิชาการเพชรบุรีบริหารธุรกิจ ผลการวิจัยพบว่า ด้านหลักสูตร ด้านการเรียนการสอน ด้านสภาพแวดล้อมในการเรียน ด้านผู้เรียน และด้านผู้สอน นิสิตมีปัญหาการเรียนในระดับปานกลาง

5.2 ผลการเปรียบเทียบปัญหาการเรียนของนักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี คณะบัญชี ศูนย์การศึกษามหาวิทยาลัยธนบุรี วิทยาลัยเทคโนโลยีหมู่บ้านครูภาคเหนือ โดยจำแนกตาม เพศ อายุ ระดับชั้น และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เพื่อทดสอบสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

นักศึกษาที่มีเพศต่างกันมีปัญหาการเรียนโดยรวมไม่แตกต่างกัน ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ซึ่งไม่สอดคล้องกับผลการศึกษาของปานทิพย์ เรืองอร่าม (2551) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ปัญหาการเรียนของนักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ วิทยาเขตวังไกล ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาที่มีเพศต่างกัน มีปัญหาการเรียนโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และของสมนีก ดีหะสิงห์ (2546) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ปัญหาการเรียนการสอนของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษาวิชาเอกธุรกิจศึกษา ในโครงการความร่วมมือทางวิชาการ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒกับโรงเรียนพัฒนวิชาการเพชรบุรีบริหารธุรกิจ ผลการวิจัยพบว่า นิสิตที่มีเพศต่างกันมีปัญหาการเรียนโดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

นักศึกษาที่มีอายุต่างกันมีปัญหาการเรียนด้านผู้เรียนแตกต่างกัน ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ซึ่ง

สอดคล้องกับผลการศึกษาของสมนีก ดีหะสิงห์ (2546) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ปัญหาการเรียนการสอนของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษาวิชาเอกธุรกิจศึกษา ในโครงการความร่วมมือทางวิชาการ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒกับ โรงเรียนพัฒนวิชาการเพชรบุรีบริหารธุรกิจ ผลการวิจัยพบว่า นิสิตที่มีอายุต่างกันมีปัญหาการเรียนโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการเรียนการสอนและด้านผู้เรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

นักศึกษาที่มีระดับชั้นต่างกันมีปัญหาการเรียนด้านสภาพแวดล้อมในการเรียนแตกต่างกัน ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของปานทิพย์ เรืองอร่าม (2551) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ปัญหาการเรียนของนักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะบริหารธุรกิจมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ วิทยาเขตวังไกล ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาที่มีระดับชั้นเรียนต่างกัน มีปัญหาการเรียนโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านสภาพแวดล้อมในการเรียน มีปัญหาการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกันมีปัญหาการเรียนด้านผู้เรียนแตกต่างกัน ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของปานทิพย์ เรืองอร่าม (2551) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ปัญหาการเรียนของนักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะบริหารธุรกิจมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ วิทยาเขตวังไกล ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน มีปัญหาการเรียนโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านผู้เรียนและด้านการจัดการเรียนการสอน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

6. ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาค้างต่อไป

6.1 ควรมีการศึกษาปัญหาการเรียนของ นักศึกษาระดับปริญญาตรี ในศูนย์การศึกษามหาวิทยาลัยธนบุรี วิทยาลัยเทคโนโลยีหมู่บ้านครูภาคเหนืออย่างต่อเนื่อง

6.2 ควรมีการศึกษาปัญหาการเรียนของ นักศึกษาระดับปริญญาตรี ในภาพรวมทุกคณะของศูนย์การศึกษามหาวิทยาลัยธนบุรี วิทยาลัยเทคโนโลยีหมู่บ้านครูภาคเหนือด้วย

บรรณานุกรม

- [1] กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). พระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).
- [2] ทราขทอง เลิศเป็ียง. (2553). พฤติกรรมการเรียน ของนักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนในรายวิชา การบัญชีชั้นสูง 1 ภาคการศึกษาที่ 1/2553 โรงเรียน ลำปางพาณิชยการและเทคโนโลยี. โรงเรียน ลำปางพาณิชยการและเทคโนโลยี.
- [3] ทิศนา แคมมณี. (2545). ศาสตร์การสอน. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- [4] ทิศนา แคมมณี. (2543). 14 วิธีสอนสำหรับครูมือ อาชีพ. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- [5] ปานทิพย์ เรืองอร่าม. (2551). ปัญหาการเรียนของ นักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ วิทยาเขตวังไกลกังวล. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยี ราชมงคลรัตนโกสินทร์ วิทยาเขตวังไกลกังวล.
- [6] พนม เกตุมาน. (2555). ปัญหาการเรียน. กรุงเทพฯ .
- [7] วิจิต สุรัตน์เรื่องชัยและคณะ. (2549). การศึกษา สภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนของ คณาจารย์มหาวิทยาลัยบูรพา. มหาวิทยาลัยบูรพา.

- [8] วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์. (2549). นวัตกรรมเพื่อการ เรียนรู้. กรุงเทพฯ : ช้างทอง.
- [9] วัฒนาพร ระเบียบทุกข์. (2542 : 32). แผนการสอน ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง. กรุงเทพฯ : คอมพิวเตอร์กราฟฟิก.
- [10] สมนึก ดีหะสิงห์. (2546). ปัญหาการเรียนการ สอนของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษาวิชาเอกธุรกิจ ศึกษา ในโครงการความร่วมมือทางวิชาการ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒกับโรงเรียนพัฒน การเพชรบุรีบริหารธุรกิจ. สารนิพนธ์. กศ.ม. (ธุรกิจศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย . มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อุดรธานี.
- [11] สำนักข่าวแห่งชาติ กรมประชาสัมพันธ์. ปัญหา การศึกษาของเด็กไทย. กรุงเทพฯ : วันที่ข่าว: 27 กันยายน 2553.
- [12] อาริยา จิตรมิตร. (2544). การเปรียบเทียบ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสนใจของ นักเรียน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนวิชา สังคมศึกษาโดยการสอนตามแนวพหุปัญญา กับ การสอนตามคู่มือครู. กรุงเทพฯ : วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

เจตคติของนักศึกษาที่เรียนวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพื่อคุณภาพชีวิต

ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2554 ที่มีต่อวินัยด้านการตรงต่อเวลา

และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน

Attitudes of Students studying Sciences and Technology for Quality of Life for the first semester of 2011 to the discipline, punctuality and achievement motivation.

วรรษญา กัณฑ์¹

¹คณะบริหารธุรกิจ / สาขาวิชาการจัดการ, มหาวิทยาลัยธนบุรี, kratay_atm@hotmail.com

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาเจตคติของนักศึกษาที่เรียนวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพื่อคุณภาพชีวิต ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2554 ที่มีต่อวินัยด้านการตรงต่อเวลาและแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักศึกษา ศูนย์การศึกษามหาวิทยาลัยธนบุรี วิทยาลัยเทคโนโลยีหมู่บ้านครูภาคเหนือ โดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 12 คน ในภาค เรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2554 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา คือ แบบสอบถามประกอบด้วย 2 ส่วนคือ 1) แบบสอบถามข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม 2) แบบสอบถามเจตคติที่มีวินัยในตนเองด้านการตรงต่อเวลาและแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน ซึ่งผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมาประมวลผลข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรม SPSS for Windows Version 17 ผลการศึกษา พบว่า 1) นักศึกษาส่วนใหญ่ เป็นเพศหญิงร้อยละ 75.00 โดยมีอายุอยู่ในช่วง 26-30 ปี และกำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้น ปีที่ 2 2) เจตคติที่มีต่อวินัยในตนเองด้านการตรงต่อเวลาของนักศึกษาที่เรียนวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพื่อคุณภาพชีวิต ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2554 พบว่าส่วนใหญ่มีเจตคติที่ดีถึงดีมาก ส่วนกลุ่มนักศึกษาที่ยังมีเจตคติและพฤติกรรมที่ไม่ดี สมควรที่จะค้นหาสาเหตุของแต่ละบุคคลและในแต่ละกรณี เพื่อทำการพัฒนาสัถยภาพของนักศึกษาต่อไป 2) เจตคติที่มีต่อวินัยในตนเองด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่อความพยายามทางการเรียน นักศึกษามีแนวโน้มที่จะมีความพยายามทางการเรียนอย่างเต็มที่ ทำสิ่งที่ดีเหมาะสมอย่างที่ตั้งใจไว้ พยายามที่จะพัฒนาตนเอง ใฝ่หาความรู้ด้วยตนเอง ทั้งจากตำราเรียน ค้นคว้าในห้องสมุด รวมทั้งการฝึกทักษะจากบทเรียนที่ยาก มีการวางแผนการเรียนที่ดีตั้งแต่ต้นปีการศึกษา และหากได้ปฏิบัติตนจนเป็นนิสัย ก็จะเป็นผู้ที่มีความสำเร็จในชีวิตตามที่ตนได้มุ่งหวังไว้อย่างแน่นอน

คำสำคัญ : เจตคติ , แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน , ศูนย์การศึกษามหาวิทยาลัยธนบุรี วิทยาลัยเทคโนโลยีหมู่บ้านครูภาคเหนือ

ABSTRACT

The purpose of this study investigates attitudes of Students studying Sciences and Technology for Quality of Life for the first semester of 2011. This research also evaluates behavior of students based upon the discipline, punctuality and achievement motivation at Northern Technology Mubankru College in the part of Education Center Thonburi University. The study sample of 12 students enrolled the first semester of 2011. In the study, there were composed of two parts: 1) The basic information about the respondents 2) The attitude of self-discipline and punctuality and achievement motivation. The sample of questionnaires was evaluated using a data processing computer. The SPSS for Windows Version 17 was analyzed the data processing. The results showed that: 1) 75 percent of the student were female, ranging in 26-30 years old and studying in the second year 2) Attitude toward self-discipline and punctuality of the students studying Sciences and Technology for Quality of Life for the first semester of 2011 found that most student are in the range of “good until very good. The students also have a bad attitude and behavior. Deserves to be the cause of the individual and in each case for students to improve. 3) Attitudes toward self-discipline and motivation to continue learning achievement. Students are more likely to have a full education. A good fit as intended. Trying to improve themselves. Self-inquired from textbooks. Research in the library. As well as training of learning difficult. The study plan at the beginning of the academic year. And if you practice it a habit. It will be a success in lift according to their intended course.

KEYWORDS:

Attitude, Achievement motivation, Center for Thonburi University, Northern Technology Mubankru Lumphun College.

1. บทนำ

ในสังคมที่มีการพัฒนาในทุกๆด้านทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การพัฒนาเหล่านี้จำเป็นต้องอาศัยปัจจัยหลายๆ ประการเกี่ยวพันกัน แต่ปัจจัยหลักของการพัฒนา จำเป็นต้องอาศัยทรัพยากรที่มีคุณภาพ ซึ่งบุคคลที่มีคุณภาพนั้น จะต้องมีความสมบูรณ์ทั้งทางด้านสมรรถภาพทางร่างกายแข็งแรงและจิตใจที่ดี มีสติปัญญา มีความรู้ความสามารถ มีความอดทน ขยันขันแข็ง ไม่ย่อท้อต่อความยากลำบากเผชิญกับปัญหาและอุปสรรคด้วยความมุ่งมั่น คุณสมบัติเหล่านี้จำเป็นต้องถูกหล่อหลอมให้เกิดขึ้นในตัวบุคคลในรูปแบบของคำว่า “วินัยในตนเอง” เนื่องจากวินัยในตนเองเป็นวัฒนธรรมของสังคมที่ทุกคนต้องปฏิบัติ เพราะจะทำให้บุคคลอยู่ร่วมกันได้ด้วยความสุข วินัยในตนเองนี้เป็นคุณธรรมประการหนึ่งที่ทุกคนควรสร้างขึ้นสำหรับบังคับพฤติกรรมของตนเอง ทำให้คนเราบรรลุจุดหมายของชีวิตประสบความสำเร็จในชีวิต จึงเป็นวินัยที่ครูและอาจารย์ควรสร้างสรรค์ให้เกิดแก่เด็กตั้งแต่วัยอนุบาลจนถึงระดับอุดมศึกษา เพราะถ้าเด็กมีวินัยในตนเองตั้งแต่วัยเด็กนั้นจะทำให้เด็กสามารถควบคุมพฤติกรรมของตนให้เป็นไปในทางที่ดีงามและประสบความสำเร็จในชีวิตจึงต้องดำเนินการฝึกให้เกิดผลอย่างจริงจัง นักเรียนและนักศึกษานั้นนับว่าเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่สำคัญที่สุดของประเทศ หากไม่ได้เตรียมพัฒนานักเรียนและนักศึกษาให้เป็นทรัพยากรที่ดีแล้วการพัฒนาประเทศอาจจะเป็นไปได้ไม่เต็มที่ จะเห็นว่าความมีวินัยในตนเองเป็นลักษณะที่จำเป็นต้องปลูกฝังให้กับเยาวชน เมื่อเยาวชนมีวินัยในตนเองเป็นพื้นฐานและมีวินัยต่อสังคม ผลที่สุดแล้วก็จะมิวินัยต่อประเทศชาติโดยส่วนรวม ซึ่งจะทำประเทศชาติก้าวหน้ามากยิ่งขึ้น

มหาวิทยาลัยเป็นสถาบันการศึกษาที่สำคัญ ในการผลิตบัณฑิตออกสู่สังคมให้มีความรู้ทางด้านต่างๆ เมื่อจบออกมาแล้วจะได้นำความรู้ความสามารถที่มีไป

พัฒนาประเทศ สิ่งสำคัญที่จะทำให้บัณฑิตมีความสามารถและความเชี่ยวชาญได้นั้นต้องขึ้นอยู่กับหลายๆ ปัจจัย เช่น อาจารย์ผู้สอน ตัวผู้เรียน สภาพแวดล้อม และเจตคติต่อการเรียนวิชานั้นๆ เป็นต้น

ศูนย์การศึกษามหาวิทยาลัยธนบุรี วิทยาลัยเทคโนโลยีหมู่บ้านครูภาคเหนือ เป็นมหาวิทยาลัยที่เน้นให้นักศึกษาเป็นบัณฑิตนักปฏิบัติ การที่จะผลิตนักศึกษาให้เป็นบัณฑิตนักปฏิบัติได้นั้นจะต้องมุ่งการเรียนและฝึกทักษะให้นักศึกษาเกิดความชำนาญในวิชาชีพนั้นๆ การที่จะมีทักษะหรือเกิดความชำนาญวิชาต่างๆ ได้นั้นขึ้นอยู่กับที่การฝึกฝน การเอาใจใส่ศึกษาหาความรู้ การทบทวนบทเรียน สิ่งสำคัญที่สุด คือ ต้องมีเจตคติที่ดีต่อวิชาที่เรียนด้วย การรู้เจตคติของนักศึกษาที่มีต่อวิชาเรียนหรือต่ออาจารย์ผู้สอนนั้น เพื่อที่จะปรับปรุงแก้ไขวิธีการเรียนการสอนให้นักศึกษามีเจตคติที่ดีขึ้น ซึ่งจะส่งผลให้การเรียนในวิชานั้นดีขึ้นด้วย

ในการเรียนการสอนเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ (สมนึก โรจนมงคลรัตน์, 2549 : 2 อ้างอิงจาก ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2539 : 29-30) กล่าวว่า การเรียนรู้ในแต่ละครั้งมีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้น 3 ประการ คือ การเปลี่ยนแปลงทางด้านความรู้ ความคิด ความเข้าใจ (Cognitive Domain) หมายถึง การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในสมอง เช่น การเรียนรู้ความคิดรวบยอด การเปลี่ยนแปลงทางด้านอารมณ์หรือความรู้สึก (Affective Domain) หมายถึง การเปลี่ยนแปลงทางด้านจิตใจ เช่น ความเชื่อ ความสนใจ เจตคติ ค่านิยม การเปลี่ยนแปลงทางการเคลื่อนไหวของร่างกายเพื่อให้เกิดความชำนาญหรือทักษะ (Psychomotor Domain) เช่น การว่ายน้ำ เล่นกีฬาต่างๆ เล่นดนตรี

จุดมุ่งหมายหลักในการจัดการศึกษาโดยทั่วไปไม่ว่าจะระดับใดก็ตาม จะมีจุดมุ่งหมายในด้านพุทธรพิสัย (Cognitive Domain) และจิตพิสัย (Affective Domain) อันรวมถึงความรู้ความเข้าใจและเจตคติไว้ด้วย เพราะถือว่าความรู้ความเข้าใจและเจตคติ เป็นสิ่ง

ช่วยให้ผู้เรียนนำความรู้ความสามารถที่ได้จากการเรียนรู้นั้น ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้อย่างจริงจัง ในการจัดการศึกษานั้น มิได้มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ทุกคนประสบความสำเร็จในการเรียนอย่างเดียว แต่ยังมุ่งให้ผู้เรียนสามารถปรับตัวอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ประกอบอาชีพได้ตามอัธยาศัยของตน สิ่งเหล่านี้จะบรรลุเป้าหมายได้นั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องพัฒนาการเรียนให้มีความรู้ความเข้าใจและเจตคติในการเรียนที่ดี ซึ่งองค์ประกอบที่ส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คือ องค์ประกอบทางการพัฒนาคน ได้แก่ ความรู้ ความเข้าใจ ความสนใจ และเจตคติต่อการเรียน (สมนึก โรจนมงคลรัตน์, 2549 : 2 อ้างอิงจาก อวยชัย วยสุวรรณ , 2521 : 120)

ผู้วิจัยได้เห็นความสำคัญของจริยธรรม โดยเฉพาะพฤติกรรมด้านวินัยในตนเอง เนื่องจากเห็นว่าวินัยในตนเองเป็นคุณลักษณะในตัวบุคคลที่ควบคุมตนเองได้ทั้งในด้านอารมณ์และพฤติกรรม ผู้ที่มีวินัยในตนเองจะเป็นบุคคลที่รู้จักกาลเทศะ สนใจและเอาใจใส่ต่อสังคม เป็นผู้ที่มีระเบียบและปฏิบัติตามกฎของสังคม จากการศึกษาความหมายและขอบข่ายของพฤติกรรมของความมีวินัยในตนเอง ทำให้ผู้วิจัยเล็งเห็นความสำคัญของวินัยด้านการตรงต่อเวลาและตั้งใจใฝ่สัมฤทธิ์ ผู้วิจัยจึงศึกษาเรื่อง “เจตคติของนักศึกษาที่เรียนวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพื่อคุณภาพชีวิตภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2554 ที่มีต่อวินัยด้านการตรงต่อเวลาและตั้งใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน” เพื่อจะนำผลการวิจัยดังกล่าวไปใช้แก้ปัญหาการจัดการเรียนการสอนและเป็นแนวทางการทำวิจัยในเรื่องอื่นๆ ต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของงานวิจัย

1. เพื่อศึกษาเจตคติที่มีต่อวินัยด้านการตรงต่อเวลา

2. เพื่อศึกษาเจตคติที่มีต่อวินัยด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน

3. วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงสำรวจ (Survey Research)

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรี ศูนย์การศึกษามหาวิทยาลัยธนบุรี วิทยาลัยเทคโนโลยีหมู่บ้านครูภาคเหนือ ที่ลงเรียนวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพื่อคุณภาพชีวิตภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2554 จำนวน 12 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้สุ่มมาจากประชากรโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จากนักศึกษาระดับปริญญาตรี ศูนย์การศึกษามหาวิทยาลัยธนบุรี วิทยาลัยเทคโนโลยีหมู่บ้านครูภาคเหนือ ที่ลงเรียนวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพื่อคุณภาพชีวิต ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2554 จำนวน 12 คน

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เพื่อศึกษาเจตคติของนักศึกษาที่เรียนวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพื่อคุณภาพชีวิตภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2554 ที่มีต่อวินัยด้านการตรงต่อเวลาและตั้งใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยดำเนินการดังนี้

1. ศึกษาหลักการ ทฤษฎี แนวความคิดเกี่ยวกับความหมาย ประโยชน์ ลักษณะวินัยในตนเองด้านการตรงต่อเวลา และตั้งใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน

2. ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบความคิดเพื่อทำการศึกษาสภาพความมีวินัยในตนเองของนักศึกษาที่

เรียนวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพื่อคุณภาพชีวิต
ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2554

การสร้างเครื่องมือสำหรับการวิจัย แบ่ง
แบบสอบถามออกเป็น 2 ส่วน คือ

2.1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

2.2 ความมีวินัยด้านการตรงต่อเวลาและ
แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่อความสำเร็จทางการเรียน

3.3 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ศึกษานำข้อมูลที่รวบรวมได้จากกลุ่มตัวอย่าง
มาพิจารณาคัดเลือกแบบสอบถามที่สมบูรณ์และนำ
แบบสอบถามมาวิเคราะห์ข้อมูลในโปรแกรมสำเร็จรูป
SPSS โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic)
และใช้ค่าร้อยละในการวิเคราะห์ข้อมูล

4. ผลการวิจัย

ผลการวิจัย สามารถสรุปผลการวิเคราะห์
ข้อมูลได้ดังนี้

4.1 ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงร้อยละ
75.00 โดยมีอายุอยู่ในช่วง 26-30 ปี ร้อยละ 41.70 และ
ทั้งหมดกำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นปีที่ 2 ร้อยละ 100

4.2 ข้อมูลเกี่ยวกับเจตคติที่มีต่อวินัยในตนเองด้าน การตรงต่อเวลา

จากแบบสอบถามนักศึกษา เกี่ยวกับเจตคติที่มี
ต่อวินัยในตนเองด้านการตรงต่อเวลาพบว่า

1. นักศึกษาเข้าเรียนก่อนเวลาที่อาจารย์ทำการ
สอน นักศึกษาที่ทำบางครั้ง มีค่าร้อยละมากที่สุดคิด
เป็น 41.70%

2. นักศึกษาที่เข้าเรียนหลังเวลาอาจารย์ทำการ
สอนแล้วแต่ไม่เกิน 15 นาที นักศึกษาที่ทำบางครั้ง มีค่า
ร้อยละมากที่สุด คิดเป็น 83.30%

3. นักศึกษาส่งงานตามเวลาที่อาจารย์กำหนด
นักศึกษาที่ทำบางครั้ง มีค่าร้อยละมากที่สุด คิดเป็น
58.30%

4. เมื่อนักศึกษาเข้าสอบซ้ำ จึงถูกตัดสิทธิ์
ไม่ให้เข้าสอบ นักศึกษาทั้งหมดไม่เคยทำ คิดเป็น 100%

5. นักศึกษาแอบออกจากห้องเรียนก่อนหมด
ชั่วโมงเรียน นักศึกษาที่ไม่เคยทำ มีค่าร้อยละมากที่สุด
คิดเป็น 66.70%

6. นักศึกษามักโดดเรียน หากมาเรียนไม่ทัน
ตามเวลาที่กำหนด นักศึกษาที่ไม่เคยทำ มีค่าร้อยละมาก
ที่สุด คิดเป็น 58.30%

7. นักศึกษาถูกตัดแต้ม (ขาดเรียน) เมื่อเข้า
ห้องเรียนช้าเกินเวลา 30 นาที นักศึกษาที่ไม่เคยทำ มีค่า
ร้อยละมากที่สุด คิดเป็น 91.70%

8. นักศึกษาถูกตัดแต้ม (ขาดเรียน) เมื่อเข้า
ห้องเรียนช้า 3 ครั้ง ถือเป็นขาดเรียน 1 ครั้ง
นักศึกษาทั้งหมดไม่เคยทำ คิดเป็น 100%

9. นักศึกษาได้รับคะแนน Attendance เมื่อ
ตั้งใจเรียนสม่ำเสมอ นักศึกษาที่ทำบางครั้ง มีค่าร้อยละ
มากที่สุด คิดเป็น 75.00%

4.3 ข้อมูลเกี่ยวกับเจตคติที่มีวินัยในตนเองด้าน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน

จากแบบสอบถามนักศึกษา เกี่ยวกับเจตคติที่มี
วินัยในตนเองด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน
พบว่า

10. เมื่อมีการแข่งขัน นักศึกษาจะพยายาม
อย่างเต็มความสามารถ เพราะต้องการเป็นผู้ชนะ
นักศึกษาที่ทำประจำ มีค่าร้อยละมากที่สุด คิดเป็น
58.30%

11. นักศึกษาอยากประสบความสำเร็จในการ
เรียน นักศึกษาทั้งหมดทำเป็นประจำ คิดเป็น 100%

12. ในการเรียนนักศึกษาทุ่มเทอย่างหนัก
เพื่อให้ได้คะแนนดี นักศึกษาที่ทำเป็นประจำ มีค่าร้อยละ
มากที่สุด คิดเป็น 75.00%

13. นักศึกษาปฏิบัติตามคติประจำใจที่ว่า
“ความพยายามอยู่ที่ไหนความสำเร็จอยู่ที่นั่น” นักศึกษา
ที่ทำเป็นประจำ มีค่าร้อยละมากที่สุด คิดเป็น 91.70%

รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ คณะกรรมการพิจารณา
งานวิจัย คณบดี ผู้อำนวยการสำนัก คณาจารย์ และ
บุคลากรมหาวิทยาลัยธนบุรีทุกท่านที่กรุณาให้
คำแนะนำและความคิดเห็นในการจัดทำวิจัยเล่มนี้
ประโยชน์อันใดที่เกิดจากงานวิจัยฉบับสมบูรณ์นี้ ย่อม
เป็นผลมาจากความกรุณาของท่านดังกล่าวข้างต้น ศูนย์
การศึกษามหาวิทยาลัยธนบุรี วิทยาลัยเทคโนโลยี
หมู่บ้านครูภาคเหนือขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

เอกสารอ้างอิง

- [1] ดวงเดือน พันธมนาวิน, 2524. จิตวิทยาจริยธรรม
และจิตวิทยาภาษา. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- [2] พระธรรมปิฎก (ประยุทธ์ ปยุตโต), 2539. “วินัย :
เรื่องใหญ่กว่าที่คิด”. กรุงเทพฯ : วารสาร
พฤติกรรมศาสตร์.
- [3] สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ,
2537. การเสริมสร้างวินัย : คู่มือแนะแนวทาง
ปฏิบัติ. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการ
วัฒนธรรมแห่งชาติ.
- [4] สุชาและสุรางค์ จันทร์เอม, 2521. จิตวิทยาใน
ห้องเรียน. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- [5] ชำเลียง วุฒิจันทร์, 2522. คุณธรรมและจริยธรรม
: หลักการและวิธีการพัฒนาจริยศึกษานา
สถานศึกษาสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพฯ
: กรมศาสนา.
- [6] ดวงเดือน พันธมนาวิน. (527, กุมภาพันธ์-
มีนาคม). จิตวิทยาการปลูกฝังวินัยแห่งตน: เนะ
แนว. 18(9) . 58-71:
- [7] ประวีณ ณ นคร และเสนาะ ดิยาว์, 2525. เอกสาร
สอนชุดวิชาการบริหารงานบุคคลในโรงเรียน
หน่วยที่ 11. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัย
ธรรมาธิราช.
- [8] Ausubel, David.P, 1968. Education Psychology :
A Connitive View. NewYork : Hoet, Rinehart
and Winston.

- [9] Mussen,Paul H, 1969. Child Development and
Personality. 3rd ed. NewYork : Harper & Row.

ประโยชน์ของการดำเนินงานโดยการรวมกลุ่ม : กรณีศึกษากลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงปลานิลสันทราย
ตำบลหนองจ้อม อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่

THE ADVANTAGES OF THE OPERATION OF GROUP: A CASE STUDY OF NILE TILAPIA FEEDERS
IN NONGJOM SUBDISTRICT, SANSAI DISTRICT, CHIANG MAI PROVINCE.

คเชนทร์ แปลกมาก¹

KHACHEN PLAEMAK¹

¹นักศึกษาระดับปริญญาโท (เศรษฐศาสตร์เกษตร) คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่โจ้ ตำบลหนองหาร อำเภอสันทราย
จังหวัดเชียงใหม่ 50290 โทร. 084-8055890, Email: pm_mk@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการดำเนินงานโดยการรวมกลุ่ม และผลประโยชน์ที่เกษตรกรได้รับ รวมทั้งต้นทุนและผลตอบแทน ของกลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงปลานิลสันทราย ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มมีรูปแบบการดำเนินงานแบบองค์กร ผู้นำมีทักษะและความรู้ในการเลี้ยงปลานิล ประโยชน์ที่ได้รับ ได้แก่ ประโยชน์โดยตรง เกษตรกรที่เข้าร่วมกลุ่มสามารถผลิตปลานิลได้ปริมาณเพิ่มขึ้น ลดต้นทุนการผลิต ผลผลิตได้ขนาดมาตรฐานตามความต้องการของตลาด มีรายได้เพิ่มขึ้น กลุ่มมีรายได้เพิ่มขึ้นและมีสวัสดิการที่ดีขึ้น และประโยชน์ทางอ้อม เกษตรกรมีทักษะและกระบวนการเรียนรู้ สามารถนำเทคโนโลยีใหม่ๆ มาประยุกต์ใช้ในการผลิตเพิ่มขึ้น เพิ่มอำนาจในการต่อรองราคาให้กับกลุ่ม เกิดการจ้างงานและกระจายรายได้ให้กับชุมชน มีตลาดรองรับที่แน่นอน ผลตอบแทนคุ้มค่าต่อการลงทุน ข้อเสนอแนะ ได้แก่ ควรขอความร่วมมือกับหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องมากกว่านี้ และกลุ่มมีแนวโน้มผลผลิตเพิ่ม ควรแสวงหาตลาดใหม่ๆ เพื่อรองรับผลผลิต

คำสำคัญ : ประโยชน์, เกษตรกร, การดำเนินงานของกลุ่ม, ต้นทุนผลตอบแทน, ปลานิล

Abstract

The purpose of this research is to study the operation of the Nile Tilapia feeders in Sansai District, Chiang Mai Province including the advantages and income the group gained from their operation. The research reveals that a pattern of their operation is in a form of organization, and a leader of the group has good skills and knowledge in feeding the Nile Tilapias. The direct advantages the farmers gained from the operation are an increasing of the product, income and better social welfare and quality of life. Their product can meet a market demand. Besides, they can cut down some costs of investment. Moreover, members of the group will have an opportunity to learn new skills and gain knowledge in using a new technology to improve the product. The group has more power to negotiate in the market. There will also be an employment in and around their community. And finally, people will realize that this is worth their investment. However, the suggestions are that the group should ask for more cooperation from the government agencies so that they can get a support from them, and they should look for a new market to distribute their product in the same time.

KEY WORDS: Advantages, Farmers, Operation of the group, Cost-income, Nile tilapi

1. บทนำ

ปัจจุบันการพัฒนาชุมชนในชนบทยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร เพราะมุ่งเน้นการพัฒนาชุมชนเมืองมากกว่าชนบท ความเจริญจึงกระจายไม่ทั่วถึง เป็นการพัฒนาที่ขาดภูมิคุ้มกันและไม่สามารถปรับตัวให้ทันต่อเหตุการณ์ที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วได้ ทำให้ชุมชนพึ่งพาตนเองได้น้อย

ด้วยเหตุนี้การรวมกลุ่มของเกษตรกรจึงเป็นแนวทางก่อให้เกิดการพัฒนาชุมชนไปในทางที่ดีขึ้น การรวมกลุ่มของเกษตรกรในแต่ละท้องถิ่นในรูปแบบต่างๆ ถือเป็นพลังชุมชนที่ดีที่สุด

การเลี้ยงปลานิลของกลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงปลานิลสันทราย เป็นการรวมกลุ่มที่ก่อให้เกิดความมั่นคงเพื่อการดำรงชีพอย่างมีความสุข โดยนำทรัพยากรในท้องถิ่นมาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างสูงสุด ตามวิถีทางแห่งเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งเป็นปรัชญาในการพัฒนาบนพื้นฐานของความสมดุลพอดี และความพอประมาณอย่างมีเหตุผล

ดังนั้นผู้ศึกษาจึงมีความสนใจศึกษาการรวมกลุ่มของเกษตรกรผู้เลี้ยงปลานิลสันทราย โดยศึกษาถึงแนวทางการดำเนินงานโดยการรวมกลุ่ม และผลประโยชน์ที่เกษตรกรได้รับ รวมทั้งต้นทุนและผลตอบแทน เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาหาแนวทางในการปรับปรุงการดำเนินงานในการรวมกลุ่มให้มีประสิทธิภาพขึ้น และเป็นแบบอย่างแก่กลุ่มเกษตรกรผู้มีความสนใจและกลุ่มอื่นๆ ต่อไป

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาการดำเนินงานโดยการรวมกลุ่ม และผลประโยชน์ที่เกษตรกรได้รับ รวมทั้งต้นทุนและผลตอบแทนของกลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงปลานิลสันทราย

3. วิธีดำเนินการวิจัย

เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามเกษตรกรผู้เลี้ยงปลานิลสันทราย ตำบลหนองจ้อม อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ จำนวนทั้งหมด 117 ราย โดยเก็บข้อมูลจากตัวอย่างทั้งหมด 117 ราย แล้วนำข้อมูลที่ได้นำมาวิเคราะห์ถ่วงน้ำหนัก โดยเกณฑ์ให้คะแนน 5 ระดับ เกี่ยวกับความคิดเห็นของเกษตรกรผู้เลี้ยงปลานิลสันทราย ไปวิเคราะห์สถิติ

พรรณนาโดยใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

4. ผลการวิจัย

4.1 ผลการดำเนินงานกลุ่ม

(1) การบริหารจัดการ

ผู้นำมีความสัมพันธ์ระหว่างผู้นำกับสมาชิก ทั้งความสัมพันธ์ในรูปแบบการพึ่งพา การแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร รวมทั้งการขอความช่วยเหลือ มีความเสียสละ ไม่หาผลประโยชน์ส่วนตัว เป็นผู้มีความรู้และประสบการณ์ในการเลี้ยงปลานิลเป็นอย่างดี และนำความรู้ที่มีอยู่มาประยุกต์ใช้กับวิถีเศรษฐกิจพอเพียงก่อให้เกิดประโยชน์ต่อกลุ่ม กล่าวคือสิ่งใหม่ๆ เพื่อนำมาพัฒนาพัฒนาโดยเฉพาะพื้นฐานของความพอเพียง เอื้อเพื่อต่อสมาชิกทุกระดับ ใช้เหตุและผลของความพึ่งพาอาศัยกันเป็นส่วนใหญ่

สมาชิก มีเงื่อนไขในการเข้าร่วมกลุ่มเช่น เสียค่าสมัคร เพื่อนำมาเป็นสวัสดิการของกลุ่ม ต้องเข้าร่วมประชุมหรือร่วมกิจกรรมอยู่เสมอ ซื่อสัตย์การผลิดจากกลุ่ม และขายผลผลิตให้กับกลุ่ม เป็นต้น

กลุ่มมีเงื่อนไขและรูปแบบของการรวมกลุ่มที่เริ่มด้วยความสมัครใจ และมีรากฐานความสัมพันธ์อันดีหรือญาติ ซึ่งมีความผูกพัน ทำให้เกิดความร่วมมือร่วมใจในการช่วยเหลือระหว่างกัน จนกระทั่งได้พัฒนาพัฒนาให้มีรูปแบบการดำเนินงานแบบองค์กรที่เต็มรูปแบบและสมบูรณ์ แบ่งหน้าที่กันทำเป็นสัดส่วน โดยมีผู้นำกลุ่มเป็นประธาน ดูแลแผนงานและโครงสร้างของกลุ่มทั้งหมด รวมทั้งการบริหารงานกลุ่มตลอดจนถึงการผลักดัน ให้มีกิจกรรมกลุ่มที่ชัดเจน โปร่งใส สร้างแรงจูงใจ สร้างความรู้สึกให้สมาชิกได้มีส่วนร่วมกับการกลุ่มอยู่เสมอ

นอกจากนี้ผู้นำกลุ่มยังมีวิสัยทัศน์ด้านการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มาประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการกลุ่มคอยให้ความรู้และคำแนะนำกับสมาชิก เกี่ยวกับความจำเป็นในการเลี้ยงปลา และต้องการให้กลุ่มช่วยกันคิดหาวิธีการผลิตอาหารปลาขึ้นเองในอนาคต เพื่อช่วยในการลดต้นทุนการผลิต เพื่อให้เกิดความยั่งยืนในการดำรงชีพอย่างมีความสุขตามวิถีความพอเพียง

กรรมการบริหาร แบ่งหน้าที่กันเป็นฝ่ายการผลิต ฝ่ายการตลาด เพื่อทำการติดต่อประสานงานกับหน่วยงานของภาครัฐและเอกชนเพื่อขอความช่วยเหลือมาช่วยในการพัฒนา กลุ่มและส่งเสริมศักยภาพของเกษตรกรภายในกลุ่ม ซึ่งเป็นการประสานแผนการผลิตกับการตลาดเข้าด้วยกัน โดยมีผู้ซื้อทำหน้าที่ให้ข้อมูลข่าวสารทางการตลาด ราคาซื้อ ไปจนถึงมาตรฐานคุณภาพต่างๆ

ส่วนตัวเกษตรกรที่ไม่ได้รับผิดชอบงานกลุ่มโดยตรง ก็คอยให้ความช่วยเหลืองานด้านอื่นๆ และใช้ความรู้ความชำนาญและวิทยาการที่มีทำการผลิตให้เป็นไปตามเป้าหมาย

(2) การพัฒนา กลุ่ม มีการพัฒนาอยู่เสมอ มีการประชุมกลุ่มเป็นประจำทุกเดือน โดยเชิญเจ้าหน้าที่สถานีประมง บริษัทผู้ผลิตอาหาร และพ่อค้าคนกลางเข้ามา แลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์เป็นประจำ และยังจัดกิจกรรมประจำปีร่วมกันทุกปี เพื่อให้สมาชิกทุกคนมีกิจกรรมร่วมกัน สร้างความสามัคคี แลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ ตลอดจนถึงการเสริมความสัมพันธ์ไมตรีภายในกลุ่ม และมีการจัดการให้สมาชิกทุกคนในกลุ่มออกศึกษาดูงานนอกพื้นที่ทั้งรูปแบบกลุ่มและหมุนเวียนกันออกไป

(3) การผลิต

ก่อนเข้าร่วมกลุ่ม เกษตรกรส่วนใหญ่ ใช้วิธีการผลิตแบบดั้งเดิม โดยมีเพียงประสบการณ์ที่เกิดจากการลองผิดลองถูกมาเป็นระยะเวลานาน บางคนนับ 10 ปี ยังขาดความรู้ด้านวิชาการ แม้จะทำให้ได้ผลผลิตดี มีปริมาณมาก แต่ก็ยังขาดตลาด เพราะปลาไม่ได้ขนาด ไม่เป็นที่ต้องการของตลาด

หลังเข้าร่วมกลุ่ม เกษตรกรสามารถผลิตปลาได้ขนาดตามมาตรฐานตลาด ผลผลิตออกสู่ตลาดอย่างมีคุณภาพ เป็นไปในทิศทางเดียวกัน เกิดศักยภาพในการผลิต มีปริมาณผลผลิตเพิ่มขึ้น ลดต้นทุนการผลิตในเรื่องอาหารได้อย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากมีการนำเทคโนโลยีเข้ามาช่วย รวมทั้งได้แลกเปลี่ยนความรู้กับเจ้าหน้าที่ประมงและผู้เชี่ยวชาญโดยตรง จึงทำให้เกิดทักษะในการเลี้ยงอย่างถูกต้องมากขึ้น

(4) การตลาด มีตลาดรองรับที่แน่นอน กลุ่มมีอำนาจในการต่อรองราคากับพ่อค้าคนกลาง ไม่มีความเสี่ยงทาง

การตลาด เพราะตลาดส่วนใหญ่เป็นตลาดภายในจังหวัด เชียงใหม่และจังหวัดใกล้เคียง

4.2 ประโยชน์ที่ได้รับ

จากการสำรวจความคิดเห็นของเกษตรกรหลังการเข้าร่วมกลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงปลานิลสันทราย พบว่า เกษตรกรทั้งหมดมีความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ที่ได้รับจากกลุ่ม ว่า การเข้าร่วมกลุ่มทำให้เพิ่มอำนาจในการต่อรองราคากับพ่อค้าคนกลาง ทำให้เกิดความมั่นใจในการขายผลผลิตที่มีตลาดรองรับแน่นอน ร้อยละ 96.58 เกษตรกรสามารถผลิตปลานิลได้มีคุณภาพมากขึ้น คือ สามารถผลิตปลานิลได้ขนาดเบอร์ 1 (ขนาดมาตรฐานที่ตลาดต้องการ = 0.5 กก.) ที่มีราคาสูงกว่าเบอร์อื่นๆ ได้ตามมาตรฐานและมีคุณภาพตามความต้องการของตลาด รองลงมาร้อยละ 88.89 เกษตรกรสามารถขายผลผลิตปลานิลได้ในราคาดีขึ้น นอกจากนี้ประโยชน์อื่นๆ ที่เกษตรกรได้รับการเข้าร่วมกลุ่ม คือ เกษตรกรสามารถซื้อปัจจัยการผลิตปลานิลได้ในราคาถูก ได้รับการสนับสนุนปัจจัยการผลิตจากกลุ่มมากขึ้น ได้ทราบถึงข้อมูลข่าวสารด้านการตลาด รวมทั้งได้รับการถ่ายทอดความรู้ด้านการผลิตปลานิลเพิ่มขึ้น และสามารถกู้ยืมเงินได้ในอัตราดอกเบี้ยต่ำ คิดเป็นร้อยละ 76.92, 70.94, 35.04 และ 33.33 ตามลำดับ ดังรายละเอียดในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ความคิดเห็นของเกษตรกรเกี่ยวกับประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้าร่วมกลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงปลานิลสันทราย

ประโยชน์ที่ได้รับ	กลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงปลานิลสันทราย			
	เห็นด้วย		ไม่เห็นด้วย	
	ราย	ร้อยละ	ราย	ร้อยละ
1. ขายผลผลิตได้ราคาดี	104	88.89	13	11.11
2. ปลานิลที่ผลิตได้มีคุณภาพมากขึ้น	113	96.58	4	3.42
3. มีอำนาจในการต่อรองราคากับพ่อค้าคนกลาง	117	100	-	-
4. ผลผลิตมีตลาดรองรับแน่นอน	117	100	-	-
5. กู้ยืมเงินได้ในอัตราดอกเบี้ยต่ำ	39	33.33	78	66.67

การบูรณาการความรู้สู่การพัฒนาที่ยั่งยืน

มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

6. ซื่อปัจจัยการผลิตได้ราคา ถูก	90	76.92	27	23.08
7. ได้รับการสนับสนุนปัจจัยการผลิตจากกลุ่ม	83	70.94	34	29.06
8. ได้รับการถ่ายทอดความรู้ด้านการผลิต	41	35.04	76	64.96

ที่มา: จากการศึกษาและคำนวณ

ประโยชน์ที่ได้รับ

(1) ประโยชน์ที่เกษตรกรได้รับ ได้แก่ สามารถพึ่งพาตนเองได้ มีรายได้เพิ่มมากขึ้น สมาชิกในครอบครัวยังมีรายได้เสริม ครอบครัวของเกษตรกรมาทำงานในท้องถิ่นมากขึ้น และมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ครอบครัวอบอุ่น

(2) ประโยชน์ที่กลุ่มได้รับ ได้แก่ มีผลผลิตได้ขนาดมาตรฐานตลาดและมีคุณภาพเป็นไปในทิศทางเดียวกัน เพิ่มอำนาจในการต่อรองราคาให้กับกลุ่ม ลดความเสี่ยงทางการตลาด มีตลาดใหม่ ๆ ให้ความสนใจ กลุ่มมีรายได้เพิ่มขึ้น โดยได้จากค่าบริการในการดำเนินงานกลุ่ม เช่น การขายอาหารให้กับคนภายนอก การให้บริการทางการตลาด และค่าบริการที่กลุ่มกำหนดไว้ตามเงื่อนไขในการเป็นสมาชิก และในการให้บริการจับปลาจำหน่าย ลากปลาขึ้นบ่อ เช่น สมาชิกต้องเสียค่าจับปลาขายและคัดขนาดปลาในอัตรากิโลกรัมละ 1 บาท ของผลผลิตที่ได้ในแต่ละครั้ง

(3) ประโยชน์ที่ชุมชนได้รับ ได้แก่ เศรษฐกิจชุมชนพัฒนาขึ้น ประชากรมีคุณภาพชีวิตที่ดี มีการกระจายรายได้ให้กับชุมชน เกิดการจ้างงานในชุมชนอยู่ตลอดปี ลดช่องว่างการว่างงานของคนใน คนในชุมชนมีรายได้เสริม นำไปสู่การพึ่งพาตนเองได้อย่างมีความสุขและยั่งยืนตามวิถีความพอเพียง

4.3 ต้นทุนและผลตอบแทน

ต้นทุนในการผลิต ประกอบด้วยต้นทุนผันแปรและต้นทุนคงที่ ต้นทุนผันแปรที่สำคัญประกอบด้วย ค่าอาหารปลา ค่าลูกพันธุ์ปลา และค่าจ้างแรงงาน ได้แก่ ค่าจ้างงานในการเลี้ยงปลาตลอดรุ่นจนกระทั่งจับจำหน่าย เช่น ให้อาหารและดูแลลูกปลาอนุบาล ค่าวิดน้ำ สูบน้ำเข้า-ออกบ่อ ค่าจับปลา ส่วนต้นทุนคงที่ประกอบด้วย ค่าใช้ที่ดิน และค่าเสื่อมราคาอุปกรณ์ เกษตรกรมีต้นทุนทั้งหมดเฉลี่ยรายละ 65,325.36 บาท เป็นต้นทุนคงที่เฉลี่ยรายละ 32,492.36 บาท และเป็นต้นทุนผัน

แปรเฉลี่ยรายละ 32,833.00 บาท หรือคิดเป็นร้อยละ 49.74 และ 50.26 ตามลำดับ ในส่วนของต้นทุนผันแปรที่เป็นเงินสดและไม่เป็นเงินสด เฉลี่ยรายละ 30,383.00 บาท และ 2,450.00 บาท ตามลำดับ ประกอบด้วย ค่าอาหารปลา ค่าลูกพันธุ์ปลา ค่าจ้างแรงงาน และค่าใช้จ่ายในการรักษาโรคในการเลี้ยงแต่ละรุ่น คิดเป็นร้อยละ 14.94, 13.15, 8.37 และ 5.23 ตามลำดับ ส่วนต้นทุนคงที่ที่เป็นเงินสดและไม่เป็นเงินสด เฉลี่ยรายละ 7,038.75 บาท และ 25,453.61 บาท ตามลำดับ ประกอบด้วย ค่าใช้ที่ดิน และค่าเสื่อมราคาอุปกรณ์ คิดเป็นร้อยละ 41.40 และ 8.34 ตามลำดับ สำหรับรายได้ในการขายปลาของเกษตรกรพบว่า มีรายได้รวมเฉลี่ยรายละ 257,577.16 บาท คิดเป็นรายได้รวมต่อไร่เฉลี่ยรายละ 56,562.66 บาท หรือเฉลี่ยกิโลกรัมละ 48.48 บาท เป็นรายได้สุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมด เฉลี่ยรายละ 192,251.80 บาท คิดเป็นรายได้สุทธิเหนือต้นทุนทั้งหมดต่อไร่เฉลี่ยรายละ 10,942.02 บาท หรือกำไรเฉลี่ยกิโลกรัมละ 8.80 บาท หากพิจารณารายได้สุทธิเหนือต้นทุนเงินสด พบว่าเกษตรกรมีรายได้สุทธิเหนือต้นทุนเงินสดเฉลี่ยรายละ 220,155.41 บาท คิดเป็นรายได้สุทธิเหนือต้นทุนเงินสดเฉลี่ยรายละ 87,536.16 บาท หรือเฉลี่ยกิโลกรัมละ 30.05 บาท ดังรายละเอียดในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ต้นทุนและผลตอบแทนในการเลี้ยงปลานิล ของกลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงปลานิลสันทราย

(หน่วยเฉลี่ย: บาท/ราย)

รายการ	รวมสมาชิกทุกราย			ร้อยละ
	ต้นทุน เงินสด	ต้นทุน ไม่เป็นเงิน สด	รวม	
ต้นทุนผันแปร				
ต้นทุนผันแปร	30,383.00	2,450.00	32,833.00	50.26
ค่ายารักษาโรค	3,423.00	-	3,423.00	5.23
ค่าไฟฟ้า	230.00	-	230.00	0.35
ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง	430.00	-	430.00	0.66
ค่าปูนขาว	560.00	-	560.00	0.86
ค่าอาหารปลา	9,760.00	-	9,760.00	14.94

การบูรณาการความรู้สู่การพัฒนาที่ยั่งยืน

มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

ค่าลูกพันธุ์ ปลานิล	8,589.00	-	8,589.00	13.15
ค่าดอกเบี๋ย จ่าย	-	-	-	-
ค่าซ่อม เครื่องมือและ อุปกรณ์	570.90	-	570.90	0.87
ค่าใช้จ่ายใน การขาย	1,350.25	-	1,350.25	2.07
ค่าแรงงาน จ้าง	5,470.75	-	5,470.75	8.37
ค่าแรงงาน ครัวเรือน	-	2,450.00	2,450.00	3.75
ต้นทุนคงที่	7,038.75	25,453.61	32,492.36	49.74
ค่าใช้ที่ดิน	7,038.75	20,004.75	27,043.50	41.40
ค่าเสื่อมราคา อุปกรณ์	-	5,448.86	5,448.86	8.34
ต้นทุนรวม ทั้งหมด	37,421.75	27,903.61	65,325.36	-
เฉลี่ย (บาท/ ไร่/รุ่น)	19,140.91	28,659.05	47,799.96	-
เฉลี่ย (บาท/ กก.)	9.92	12.43	22.35	-
รายได้รวม			257,577.16	-
เฉลี่ย (บาท/ ไร่/รุ่น)			56,562.66	-
เฉลี่ย (บาท/ กก.)			48.48	-
รายได้สุทธิ เหนือต้นทุน ทั้งหมด			192,251.80	-
เฉลี่ย (บาท/ ไร่/รุ่น)			10,942.02	-
เฉลี่ย (บาท/ กก.)			8.80	-
รายได้สุทธิ เหนือต้นทุน เงินสด			220,155.41	-
เฉลี่ย (บาท/ ไร่/รุ่น)			87,536.16	-

ไร่)	
เฉลี่ย (บาท/ กก.)	30.05 -

ที่มา: จากการศึกษาและการคำนวณ

5. อภิปรายผล สรุปผลและข้อเสนอแนะ

5.1 อภิปรายผล

1. ผลประโยชน์และการรวมกลุ่มทำให้กลุ่มประสบความสำเร็จในการกลุ่ม และเพิ่มศักยภาพในการผลิต ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพ เพิ่มอำนาจการต่อรองราคาในตลาด แสดงว่าการรวมกลุ่มเป็นปัจจัยทำให้กลุ่มประสบความสำเร็จ เพิ่มผลผลิต และมีคุณภาพ ได้มาตรฐานที่ตลาดต้องการ เพราะว่าการรวมกลุ่มเป็นการรวมตัวกันให้เป็นแหล่งผลิตใหญ่ขึ้น เป็นไปในทิศทางเดียวกัน และเพิ่มคุณภาพการผลิตเป็นไปในทิศทางเดียวกัน อีกทั้งยังเปิดใจยอมรับความรู้ด้านวิชาการและเทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการผลิต สอดคล้องกับการศึกษาของพัชรภรณ์ กัดพ่วง, 2548. ได้ทำการศึกษาเรื่องผลประโยชน์ของการรวมกลุ่มเกษตรกรปรับปรุงคุณภาพมังคุดเพื่อ ก า ร ส่งออก จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่าการรวมกลุ่มเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกษตรกรผู้ผลิตมังคุดมีอำนาจการต่อรอง มีตลาดรองรับที่แน่นอน ได้ผลผลิตมีความแตกต่างกัน ระหว่างก่อนเข้าและหลังเข้าร่วมกลุ่มผู้ผลิตมังคุด และเป็นปัจจัยสำคัญทำให้กลุ่มประสบความสำเร็จ

2. การพบปะกับเจ้าหน้าที่ประมง รวมทั้งพ่อค้าคนกลาง และนักวิชาการที่เกี่ยวข้อง ทำให้เกษตรกรเกิดทักษะและกระบวนการเรียนรู้ในการเลี้ยงปลานิล และประสบความสำเร็จในการเลี้ยงปลานิลแปลงเพศ แสดงว่าเกษตรกรที่มีการพบปะกับเจ้าหน้าที่ประมงจะประสบผลสำเร็จมากกว่าเกษตรกรที่ไม่ได้พบปะกับเจ้าหน้าที่ประมง เนื่องจากเกษตรกรที่พบปะกับเจ้าหน้าที่ประมงนั้น ส่วนใหญ่จะเป็นเกษตรกรรายใหญ่หรือระดับหัวหน้ากลุ่มที่เป็นตัวแทนไปของกลุ่มไปประชุมหรือการสัมมนา สอดคล้องกับการศึกษาของ ยุทธรัตน์ รัตนชมภู, 2550. ได้ทำการศึกษาเรื่องการวิเคราะห์เชิงเศรษฐศาสตร์ของการเลี้ยงปลานิล ในเขตภาคเหนือตอนบนของไทย พบว่า การติดต่อพบปะกับเจ้าหน้าที่มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จของการรวมกลุ่ม และเป็นปัจจัยทำให้กลุ่มประสบความสำเร็จ

3. การรวมกลุ่มเพิ่มศักยภาพด้านการผลิต แก้ปัญหาให้กับเกษตรกรทั้งด้านการผลิต การตลาด ตลอดจนแก้ปัญหาให้กับชุมชน ชุมชนมีการกระจายรายได้อย่างทั่วถึงกัน แสดงว่าการรวมกลุ่มเป็นปัจจัยทำให้กลุ่มประสบความสำเร็จ เพิ่มผลผลิต มีสอดคล้องกับการศึกษาของ ลลนา โสมะนะวัฒน์, 2549. ได้ทำการศึกษารื่องการรวมกลุ่มและศักยภาพในการแก้ปัญหาของชุมชนชนบทในภาคเหนือ พบว่าการรวมกลุ่มเป็นปัจจัยสำคัญที่เพิ่มศักยภาพด้านการผลิต แก้ปัญหาให้กับเกษตรกรทั้งด้านการผลิต การตลาด ตลอดจนแก้ปัญหาให้กับชุมชน และทำให้กลุ่มประสบความสำเร็จ

5.2 บทสรุป

การดำเนินงาน

การดำเนินงานของเกษตรกรผู้เลี้ยงปลานิล มีโครงสร้างแบบองค์กรเต็มรูปแบบ ผู้นำกลุ่มมีอิทธิพลต่อสมาชิกทางด้านจิตใจเป็นอย่างมากเพราะบริหารงานกันแบบพี่น้องถ้อยทีถ้อยอาศัย ตลอดจนนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการเลี้ยงปลาจนทำให้กลุ่มมีความมั่นคงตามแนววิถีเศรษฐกิจพอเพียง

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. ประโยชน์ที่เกษตรกรได้รับ ผลิตปลานิลได้คุณภาพ มีขนาดตามความต้องการของตลาด
2. ประโยชน์ที่กลุ่มได้รับ มีตลาดรองรับที่แน่นอน เพิ่มอำนาจในการต่อรองราคา และมีตลาดใหม่ ๆ ให้ความสนใจ
3. ประโยชน์ที่ชุมชนได้รับ มีการกระจายรายได้เกิดขึ้นในชุมชน เศรษฐกิจชุมชนคล่องตัว คนในชุมชนมีคุณภาพชีวิตดี

ต้นทุนและผลตอบแทน

มีต้นทุนการลงทุนต่ำเป็นอาชีพที่น่าสนใจ เกษตรกรมีต้นทุนทั้งหมดเฉลี่ยรายละ 65,325.36 บาท เป็นต้นทุนคงที่เฉลี่ยรายละ 32,492.36 บาท และเป็นต้นทุนผันแปรเฉลี่ยรายละ 32,833.00 บาท หรือคิดเป็นร้อยละ 49.74 และ 50.26 ตามลำดับ รายได้พบว่า เกษตรกรมีรายได้รวมเฉลี่ยรายละ 257,577.16 บาท คิดเป็นรายได้รวมต่อไร่เฉลี่ยรายละ 56,562.66 บาท หรือเฉลี่ยกิโลกรัมละ 48.48 บาท กำไรทั้งหมด เฉลี่ยรายละ 192,251.80 บาท คิดเป็นกำไรทั้งหมดต่อ

ไร่เฉลี่ยรายละ 10,942.02 บาท หรือกำไรเฉลี่ยกิโลกรัมละ 8.80 บาท

5.3 ปัญหาและอุปสรรค

จากการสำรวจกลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงปลานิลสันทรายพบว่าถึงแม้กลุ่มจะช่วยสนับสนุนปัจจัยด้านการผลิตด้านอาหารเป็นบางส่วนก็ตาม แต่ก็ยังพบว่า ค่าอาหารในตลาดมีราคาสูง จึงเป็นอุปสรรคต่อสมาชิกบางรายที่มีต้นทุนในการผลิตต่ำ

5.4 ข้อเสนอแนะ

1. ติดต่อประสานงานหรือพบปะกับเจ้าหน้าที่กรมประมง และหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องมากกว่านี้
2. ควรขยายตลาดไปยังจังหวัดใกล้เคียงเพิ่มขึ้น เนื่องจากกลุ่มมีแนวโน้มเป็นกลุ่มใหญ่ขึ้น และมีผลผลิตปริมาณเพิ่มขึ้น

6. เอกสารอ้างอิง

- [1] ทิฆัมพร สุวรรณโกศุม, 2548. ต้นทุน รายได้ และปัจจัยที่มีผลต่อปริมาณผลผลิต ปลานิล ของสหกรณ์ประมงพาน จำกัด อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย. วิทยานิพนธ์ วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิตมหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- [2] ชันยธรณ์ ไชยปัญญา, 2551. การรวมกลุ่มผลิตและจำหน่ายยางพาราในเขตตำบลแม่กา อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจบัณฑิตมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- [3] พัชราภรณ์ กัดพ่วง, 2548. ผลประโยชน์ของการรวมกลุ่มเกษตรกรปรับปรุงคุณภาพมังคุดเพื่อ การส่งออก จังหวัดนครศรีธรรมราช. วิทยานิพนธ์ วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- [4] เพ็ญธิดา สิทธิอาษา, 2546. การศึกษาด้านทุนและผลตอบแทนจากการลงทุนในการผลิตมะขามหวานแปรรูปของกลุ่มเกษตรกรในเขา อำเภอเมือง จ.เพชรบูรณ์. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์บัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- [5] ภาณุเดช เพ็ชรความสุข, 2551. การรวมกลุ่มของผู้ประกอบการอาชีพทาบกิ่งมะม่วง. วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี. ฉบับที่ 2. หน้า 154-163.

- [6] ยุทธรัตน์ รัตนขมภู, 2550. การวิเคราะห์เชิงเศรษฐศาสตร์ของการเลี้ยงปลานิลในเขตภาคเหนือ ตอนบนของประเทศไทย. วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- [7] ลลนา โสมนะระวัฒน์, 2549. การรวมกลุ่มและศักยภาพในการแก้ปัญหาของชุมชนชนบทในภาคเหนือ. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- [8] สมใจ สุวรรณผิว และชนิษฐา ไทยพิทักษ์, 2547. การบริหารธุรกิจขนาดย่อม. กรุงเทพฯ: พัฒนาวิชาการจำกัด.
- [9] สุพานี สฤษฏ์วานิช, 2544. การบริหารเชิงกลยุทธ์แนวคิดและทฤษฎี. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- [10] อภิชัย พันธเสน, 2546. การประยุกต์พระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงกับอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสถาบันสนับสนุนการวิจัย.

ประชาธิปไตยและหลักการเสียงข้างมาก : มุมมองของพุทธศาสนา

Democracy and Majority Rule: The Buddhist Perspective

คณะ ปาณิศรารากร

คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ

บทคัดย่อ

คุณค่าของระบอบประชาธิปไตยไม่ได้อยู่ที่หลักการปกครองโดยเสียงข้างมากเท่านั้น หากแต่ยังต้องคำนึงถึงสิทธิของเสียงข้างน้อยในสังคมไปด้วย เสียงข้างมากมีบทบาทในการบริหารจัดการบ้านเมืองและตัดสินใจประเด็นสาธารณะที่สำคัญๆ โดยจะต้องไม่ละเมิดสิทธิและเสรีภาพขั้นพื้นฐานของกลุ่มชนเสียงข้างน้อยในสังคม บทความนี้สะท้อนมุมมองของพุทธศาสนาต่อประเด็นเรื่องหลักการเสียงข้างมากและการปกป้องสิทธิของเสียงข้างน้อย โดยมีทัศนะจากนักคิดร่วมสมัยที่เน้นความสำคัญของประชาธิปไตยว่าอยู่ที่คุณภาพที่ดีงามของพลเมืองมากกว่าจำนวนเสียงของพวกเขา อีกทั้งเสนอการประยุกต์ใช้หลักการเสียงข้างมากและหลักสิทธิของเสียงข้างน้อยไปในตัวด้วย

คำสำคัญ: ประชาธิปไตย หลักการเสียงข้างมาก สิทธิของเสียงข้างน้อย พุทธศาสนา คุณภาพที่ดีงาม

ABSTRACT

Democratic values are reflected not only in majority rule, but also in the principle of protecting minority rights. Majority rule is a means of organizing government and deciding public issues without taking away the basic rights and freedoms of minority groups in the country. This article outlines the basic Buddhist perspective on majority rule and minority rights and then provides some contemporary Buddhist scholar view which emphasizes on the good quality more than amount of citizen votes in democratic society. Implications for majority rule and minority protection are provided.

KEYWORDS: Democracy, Majority Rule, Minority Rights, Buddhism, Good Quality.

ประเทศไทยใช้ระบอบประชาธิปไตยในการปกครองและบริหารบ้านเมืองมาตั้งแต่ปีพุทธศักราช 2475 ตลอดระยะเวลา 80 ปีเต็ม เรามีรัฐธรรมนูญมาแล้วหลายฉบับ มีการเลือกตั้งมานับไม่ถ้วน แต่พัฒนาการทางประชาธิปไตยในประเทศไทยจะเชิงช้ามากเมื่อเทียบกับประเทศอื่นๆ ในภูมิภาคเดียวกัน เช่น อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ และสิงคโปร์ เป็นต้น บทความนี้เป็นความพยายามที่จะวิพากษ์ระบอบการปกครองแบบ

ประชาธิปไตยที่ยึดเสียงข้างมากเป็นหลัก โดยใช้มุมมองของพุทธศาสนา ซึ่งเป็นศาสนาของคนส่วนใหญ่ในประเทศนี้เป็นหลัก

ประชาธิปไตย : ความหมายและหลักการ

ประชาธิปไตย แปลมาจากศัพท์ภาษาอังกฤษว่า 'Democracy' ซึ่งมีรากศัพท์มาจากภาษากรีก 2 คำคือ 'Demos ประชาชนคนธรรมดาทั่วไป' กับคำว่า 'Kratein ปกครอง' เมื่อรวมเข้าด้วยกันก็แปลความได้เพียงว่า การปกครองหรือบริหารกิจการบ้านเมืองโดยประชาชนทั่วไป Rule or government by the common people [1] อย่างไรก็ตามแม้โดยรากศัพท์ คำๆนี้จะเคยถูกใช้เรียกระบบการปกครองในสังคมกรีกโบราณ แต่ก็มีความแตกต่างเป็นอย่างมากกับความหมายและขอบเขตของประชาธิปไตยที่ใช้กันอยู่ในปัจจุบัน ทั้งนี้เพราะในกรุงเอเธนส์ ซึ่งประชากรทั้งสิ้นจำนวน 250,000 คน มีเพียงผู้ชาย 30,000 คนเท่านั้นที่ได้รับฐานะความเป็นพลเมือง ซึ่งมีสิทธิในการปกครองดังกล่าว ส่วนเด็ก สตรี ทาส และคนต่างด้าว ไม่มีสถานะความเป็นพลเมือง จึงไม่ได้รับสิทธิในการเข้าประชุมในสภาการปกครองแต่อย่างใด [2]

เมื่อก้าวโดยกว้างๆ ประชาธิปไตย มี 2 รูปแบบคือ

1. ประชาธิปไตยทางตรง (Direct Democracy) เป็นรูปแบบการปกครองโดยที่พลเมืองสามารถมีส่วนร่วมกับการตัดสินใจใด ๆ ได้โดยตรง โดยไม่ต้องอาศัยคนกลางหรือผู้ทำหน้าที่แทนตน

ประชาธิปไตยทางตรงนับจนถึงปัจจุบันนี้เป็นเพียงรูปแบบที่ไม่ค่อยแพร่หลายนัก เนื่องจากรูปแบบการปกครองดังกล่าวสามารถใช้ได้กับชุมชนที่มีกลุ่มคนขนาดเล็กเท่านั้น ซึ่งโดยปกติแล้วจะเป็นระดับหมู่บ้าน ชุมชน ที่มีประชากรไม่มากนัก ส่วนในระดับประเทศ ประชาธิปไตยทางตรงสามารถใช้ในการมีการลงประชามติ การริเริ่มออกกฎหมายและการถอดถอนผู้ได้รับเลือกตั้ง

2. ประชาธิปไตยแบบมีผู้แทน (Representative Democracy) เกี่ยวข้องกับการเลือก

เจ้าหน้าที่รัฐบาลโดยผู้ที่ประชาชนเลือกไปทำหน้าที่แทนตน กลไกที่พบมากที่สุดเกี่ยวข้องกับ การเลือกตั้งผู้ลงสมัครด้วยเสียงข้างมากหรือคะแนนเสียงเหนือกว่า คุณลักษณะของประชาธิปไตยแบบมีผู้แทน คือ ขณะที่ประชาชนเลือกผู้แทนไปทำหน้าที่เพื่อประโยชน์ของประชาชน แต่ผู้แทนเหล่านี้ก็มีเสรีภาพในการตัดสินใจด้วยตนเอง และเลือกวิธีการดำเนินการต่าง ๆ ได้เอง

หลักการพื้นฐานของประชาธิปไตย คือ การยอมรับนับถือความสำคัญและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของบุคคล ความเสมอภาคและเสรีภาพในการดำเนินชีวิต มีลักษณะสำคัญๆ ดังนี้ [3]

1. ประชาชนเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย จึงกล่าวได้ว่า ประชาชนเป็นผู้ที่มีอำนาจมากที่สุดในรัฐ
2. ประชาชนทุกคนในรัฐมีความเท่าเทียมกันตามกฎหมาย ตลอดจนมีสิทธิเสรีภาพตามกฎหมายอย่างเท่าเทียมกัน
3. การดำเนินการของรัฐจำเป็นต้องถือตามมติเสียงข้างมากเป็นตัวตัดสิน แต่เสียงส่วนน้อยในรัฐจะต้องได้รับการคุ้มครองความเป็นธรรมตามกฎหมายด้วยเช่นกัน
4. การปกครองแบบประชาธิปไตยจำเป็นต้องได้รับความยินยอมพร้อมใจจากประชาชนส่วนใหญ่ในรัฐ

ปัจจุบัน คำว่า "ประชาธิปไตย" ใช้ใน 3 ฐานะใหญ่ๆ คือ

1. ประชาธิปไตยในฐานะเป็นปรัชญา (Philosophy) ทฤษฎีหรืออุดมการณ์ทางการเมือง ประชาธิปไตยในความหมายนี้ มุ่งเน้นไปในเรื่องของความคิด เป็นสภาพทางมโนกรรมทั้งของผู้นำและคนทั่วไป คือ ทั้งของผู้บริหารประเทศ และ พลเมืองทั่วไป

2. ประชาธิปไตยในฐานะเป็นรูปแบบการปกครอง (Form of Government) เป็นการพิจารณา

ประชาธิปไตยในเชิงโครงสร้างของรัฐบาลแบบประชาธิปไตย เช่น เป็นระบบรัฐสภา เป็นระบบประธานาธิบดี

3. ประชาธิปไตยในฐานะเป็นวิถีชีวิต

(Way of Life) หมายถึง

3.1 วิถีทางแห่งการยอมรับเสียงข้างมาก

3.2 ความมีใจกว้าง

3.3 การมีขันติธรรม

3.4 การไม่ใช้ความรุนแรง

3.5 การเอาใจใส่ในกิจการบ้านเมือง อัน

เป็นเรื่องการประพุกดินสังคม [4]

ประเด็นที่น่าสนใจก็คือ เสียงข้างมากของประชาชน (ทั้งโดยตรงและโดยอ้อม) ที่ลงมติกำหนดทิศทางของประเทศ ด้วยการออกกฎหมายและด้วยการบริหารประเทศที่เรายอมรับนั้น มีความชอบธรรมแล้วจริงหรือ? จำเป็นหรือไม่ที่เราต้องยอมรับเสียงข้างมากโดยไร้ข้อกังขา หรือการโต้แย้งใดๆ ในการอยู่ร่วมกันในสังคม? คำถามนี้เคยเกิดขึ้นมาแล้วในอดีต

ในสมัยกรีกโบราณ เพลโต (427-347 B.C.) ซึ่งเป็นนักปรัชญาคนสำคัญไม่เห็นด้วยกับการปกครองในระบบประชาธิปไตย ซึ่งใช้กันอยู่ในกรุงเอเธนส์ในขณะนั้น เนื่องจากโดยส่วนตัวเพลโตได้รับความขมขื่นจากการตัดสินใจของกลุ่มคนที่เป็นผู้ปกครองที่ลงมติให้ประหารชีวิตโสเครตีส ซึ่งเป็นอาจารย์ของเขาเอง โดยเพลโตได้แสดงความเห็นไว้ในหนังสือ Republic (อุดมรัฐ) ว่า "ผู้นำของรัฐ ควรจะเป็นผู้นำกลุ่มน้อยที่ทรงภูมิความรู้และเปี่ยมด้วยคุณธรรม อุทิศตนเองให้กับรัฐ เมื่อรัฐมีผู้นำที่มีคุณภาพเช่นนี้ รัฐนั้นก็เจริญก้าวหน้า มีระบบการบริหารที่ดี ประชาชนจะมีชีวิตที่เป็นสุข" โดยเขาเห็นว่านักปราชญ์และนักปกครองเป็นผู้นำที่ดี โดยถือว่าการปกครองแบบอภิชนาธิปไตยเป็นรูปแบบการปกครองที่ดีที่สุด [5]

ส่วน อริสโตเติล (384-322 B.C.) นักปรัชญาคนสำคัญอีกคนหนึ่งก็ได้เปรียบเทียบแบ่งรูปแบบการปกครองออกเป็นสามรูปแบบ ได้แก่ การปกครองโดยบุคคลเพียงคนเดียว การปกครองโดยคณะบุคคลส่วนน้อย และการปกครองโดยคนส่วนใหญ่ ซึ่งรูปแบบที่กล่าวมานั้น อริสโตเติลได้จัดแบ่งรูปแบบการปกครองออกเป็นรูปแบบที่ดีและเลวตามลำดับ [6] เขาเชื่อว่ารากฐานของระบอบประชาธิปไตยนั้นมาจากเสรีภาพ ซึ่งมีเพียงการปกครองแบบดังกล่าวเท่านั้นที่พลเมืองสามารถแบ่งปันเสรีภาพร่วมกันได้ ซึ่งเขาก็ได้โต้แย้งว่าเป็นวัตถุประสงค์ของการปกครองระบอบประชาธิปไตยโดยทิศทางหลักของเสรีภาพ ประกอบด้วย ภาวะผู้นำและภาวะผู้ตามที่ดี เนื่องจากทุกคนมีความเท่าเทียมกัน โดยไม่มีการเหลื่อมล้ำทางฐานะ ความสามารถชาติกำเนิด และสามารถอาศัยอยู่ร่วมกันได้

ลักษณะสำคัญของประชาธิปไตยคือการยอมรับเสียงข้าง และให้เสียงข้างมากกำหนดชะตากรรมของประเทศ ซึ่งมาจากหลักการที่ว่า พลเมืองทุกคนในชาติมีสิทธิและโอกาสเท่าเทียมกันในการแสดงความยินยอมและเจตนาของตนในการที่จะร่วมกันพิจารณากฎหมายและการปฏิบัติของรัฐ ทั้งโดยการแสดงออกทางตรง (Direct Democracy) ด้วยการเข้าร่วมประชุมปรึกษาหารือเกี่ยวกับกิจการบ้านเมือง และโดยการแสดงออกทางอ้อม (Indirect Democracy) ด้วยการเลือกตัวแทนเข้าไปทำหน้าที่แทน เช่น ส.ส. และ ส.ว. เป็นต้น ลักษณะเด่นของระบอบนี้คือ การปกครองด้วยเสียงข้างมาก (Majority Rule) แต่ถ้ารัฐบาลหรือคณะผู้ปกครองซึ่งมาจากฝ่ายเสียงข้างมาก ไร้ความรับผิดชอบ ไร้คุณธรรม ไม่แยแสต่อข้อเรียกร้องและสิทธิของเสียงข้างน้อย (Minority Rights) การปกครองรูปแบบนั้นก็กลายเป็น เผด็จ

การเสียงข้างมาก (Tyranny of the majority) ไปทันที [7]

การเมืองไทยในปัจจุบัน เราพบว่า ประชาชนและนักการเมืองมักจะอ้างเสียงข้างมาก หรือความเห็นของคนส่วนใหญ่ในการออกกฎระเบียบข้อบังคับ หรือแสดงพฤติกรรมแปลกประหลาดมากมาย ในฐานะที่พุทธศาสนาเป็นศาสนาของประชาชนส่วนใหญ่ในประเทศนี้ เราจะมาดูกันว่า ประชาธิปไตยและหลักการเสียงข้างมากในมุมมองของพุทธศาสนาเป็นอย่างไร เพื่อจะได้เข้าใจยอมรับ และหาทางออกที่เหมาะสมต่อไป

พุทธศาสนากับอำนาจธิปไตย

พุทธศาสนาเกิดมาเพื่อแก้ปัญหาความทุกข์ทางใจที่ปัจเจกบุคคลแต่ละคนประสบ และการจะเข้าถึงความดับทุกข์หรือพ้นจากปัญหานั้นๆ ได้ แต่ละคนก็ต้องลงมือกระทำด้วยตนเองทั้งสิ้น เจื่อนใจสังคมหรือสภาพแวดล้อมทางกายภาพเป็นเพียงเงื่อนไขสนับสนุนเท่านั้น หาใช่เงื่อนไขจำเป็นแต่อย่างใดไม่ นั่นหมายความว่า แม้สภาพสังคมและสิ่งแวดล้อมไม่เอื้ออำนวยต่อการปฏิบัติเพื่อพ้นทุกข์ แต่ถ้าหากปัจเจกบุคคลผู้นั้นมีความมุ่งมั่นในการปฏิบัติเพื่อหลุดพ้นจากปัญหาจริง เขาก็ย่อมสามารถกระทำได้

อย่างไรก็ดี พุทธศาสนาได้พูดถึง อธิปไตย หรือความเป็นใหญ่ (Supremacy) ไว้ 3 ประการดังนี้

1. อธิปไตย (Supremacy of self)

ความมีตนเป็นใหญ่ หรือการปรารถนเองเป็นใหญ่ ซึ่งสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 แห่ง คือ

1.1 ในแง่ของการประพฤติปฏิบัติธรรม

เป็นการปรารถนเองเป็นใหญ่โดยปรารถว่าตนจะต้องมีความวิริยะอุตสาหะเป็นอย่างมากในประพฤติปฏิบัติธรรม ดังพระพุทธพจน์ที่ว่า

“ภิกษุทั้งหลาย... อธิปไตยไปโดย เป็นอย่างไร คือภิกษุในธรรมวินัยนี้อยู่ในป่าบ้าง อยู่ตามโคนต้นไม้บ้าง อยู่ในเรือนว่างบ้าง ย่อมเห็นประจักษ์ว่า ‘เราออกจากเรือนบวชเป็นบรรพชิต ไม่ใช่เพราะเหตุแห่งจิวร บิณฑบาต เสนาสนะ เราออกจากเรือนบวชเป็นบรรพชิต ไม่ใช่เพราะเหตุแห่งความมีหรือความไม่มีเช่นนั้น อนึ่ง เราอุกขาติ ชรา มรณะ โสกะ ปริเทวะ ทุกข์ โทมนัส และอุปายาสครอบงำชื่อว่าถูกทุกข์ครอบงำ มีทุกข์อยู่ตรงหน้า ทำอย่างไร การทำที่สุดแห่งกองทุกข์ทั้งสิ้นนี้จะพึงปรากฏ การที่เราละความเช่นใดแล้วจึงออกจากเรือนบวชเป็นบรรพชิต เราพึงแสวงหากามเช่นนั้น หรือกามที่เลวกว่านั้น นั้น ‘ไม่สมควรแก่เราเลย’ ภิกษุเห็นประจักษ์ว่า ‘ความเพียรที่เราเริ่มไวแล้วจักไม่ย่อหย่อน สติที่ตั้งมั่นแล้วจักไม่เลอะเลือน กายที่สงบแล้วจักไม่กระสับกระส่าย จิตที่ตั้งมั่นแล้วจักมีอารมณ์แน่วแน่’ เธอทำตนเท่านั้นให้เป็นใหญ่ ละอภุศล บำเพ็ญกุศล ละกรรมที่มีโทษ บำเพ็ญกรรมที่ไม่มีโทษ รักษาตนให้บริสุทธิ์ ภิกษุทั้งหลาย นี้เรียกว่า อธิปไตยไป” [8]

อธิปไตยในแง่นี้เป็นการปฏิบัติเพื่อการกำจัดทุกข์ เพื่อความหลุดพ้น ไม่ใช่เพื่อสนองกิเลส คือ โลภะ โทสะ โมหะแต่อย่างใด

1.2 ในแง่ของปรัชญาการปกครอง เป็นการยึดตนเองเป็นเกณฑ์ตัดสินทุกเรื่อง อำนาจทุกอย่างขึ้นอยู่กับบุคคลคนเดียวกัน ส่วนบุคคลอื่นเป็นเพียงผู้รับคำสั่งหรือรับนโยบายไปปฏิบัติให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของเจ้าของอำนาจเท่านั้น ระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ (Absolute monarchy) หรือระบอบเผด็จการ (Dictatorship) ที่ผู้นำมีอำนาจอธิปไตยในการปกครองจัดเป็นตัวอย่างที่ชัดเจนของอธิปไตย ซึ่งอาจส่งผลทั้งในแง่ดีและไม่ดีได้เช่นกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับจุดมุ่งหมายและคุณลักษณะของผู้นำในระบอบนี้ กล่าวคือ

ก. นำความสุขสงบเย็นมาสู่ประชาชน ในกรณีที่ถูกปกครองเป็นธรรมราชา หรือราชาปราชญ์ (Philosopher King) ใช้อำนาจที่เป็นธรรมในการปกครอง เมื่อจะสั่งการอันใดด้วยความเด็ดขาดและเป็นธรรม ผู้รับบัญชาการนั้นก็ต้องปฏิบัติโดยเร็วผลที่จะตามมาจะเป็นผลดีนำความผาสุกร่วมเย็นมาสู่ประชาชนภายใต้การปกครองของเขา และการปกครองระบอบนี้ก็สามารถก่อประโยชน์ให้เกิดกับประชาชนได้มากและทันทีทันใด เพราะผู้นำสามารถสั่งการได้โดยไม่ฟังเสียงคัดค้านจากคนรอบข้างแต่ประการใด แม้ว่าคนอื่น ๆ หรือคนรอบข้างนั้นจะเสพยาผลประโยชน์ของเขาไปก็ตามที แต่เพื่อประโยชน์ของคนหมู่มากแล้ว ผู้ปกครองก็ไม่เห็นแก่กลุ่มชนเหล่านี้ ฉะนั้นเมื่อจะสั่งการก็สามารถทำได้โดยลำพังตนเองทันที ผลที่จะตามมาคือประโยชน์แก่มวลมนุษยชาตินั่นเอง

ข. นำความเดือดร้อนมาสู่ประชาชน ในกรณีที่ผู้ปกครองเป็นเผด็จการสามัญ ใช้อำนาจไม่เป็นธรรมหรือปกครองโดยอธรรม ก็จะทำให้ผู้อยู่ได้บังคับบัญชาหรือประชาชนได้รับความเดือดร้อนจากการปกครองได้ และมีโอกาสที่ตัวผู้ปกครองเองหรือบริวารญาติมิตรจะแสวงหาหรือกอบโกยผลประโยชน์เพื่อตนเองและพวกพ้องเท่านั้น โดยไม่คำนึงถึงประชาชนภายใต้การปกครองแต่อย่างใด

2. โลกธิปไตย (Supremacy of the World) ความมีโลกหรือคนหมู่มากเป็นใหญ่ หรือปรารถนาโลกเป็นใหญ่ แบ่งออกได้เป็น 2 แง่เช่นกัน คือ

2.1 ในแง่ของการประพฤติปฏิบัติธรรม เป็นการปรารถนาคนส่วนมากเป็นหลัก กล่าวคือเมื่อเห็นคนส่วนใหญ่มีความกระตือรือร้นชวนชวนในการประพฤติธรรมก็อยากจะเป็นเช่นนั้นบ้าง ดังพระพุทธพจน์ที่ว่า

“ภิกษุทั้งหลาย... โลกธิปไตย เป็นอย่างไร คือภิกษุในธรรมวินัยนี้อยู่ในป่าบ้าง อยู่ตาม

โคนไม้บ้าง อยู่ในเรือนว่างบ้าง ย่อมเห็นประจักษ์ว่า “เราออกจากเรือนบวชเป็นบรรพชิต ไม่ใช่เพราะเหตุแห่งจีวร บิณฑบาต เสนาสนะ เราออกจากเรือนบวชเป็นบรรพชิต ไม่ใช่เพราะเหตุแห่งความมีหรือความไม่มีเช่นนั้น อนึ่ง เราถูกชาติ ชรา มรณะ โสกะ ปริทเวะ ทุกข์ โทมนัส และอุปายาสครอบงำ ชื่อว่าถูกทุกข์ครอบงำ มีทุกข์อยู่ตรงหน้า ทำอย่างไร การทำที่สุดของทุกข์ทั้งสิ้นนี้จะพึงปรากฏ ก็เราบวชแล้วอย่างนี้พึงคิดเรื่องงาม เรื่องปองร้าย เรื่องเบียดเบียน โลกสันนิวาส (การอยู่ร่วมกันของสัตว์โลก) นี้ใหญ่ ก็ในโลกสันนิวาสใหญ่ มีสมณพราหมณ์ผู้มีฤทธิ์ มีตาทิพย์ รู้จิตของบุคคลอื่น สมณพราหมณ์เหล่านั้นมองเห็นได้แม้จากที่ไกล แม้อยู่ใกล้ก็ไม่ปรากฏ รู้จิต (ของบุคคลอื่น) แม้ด้วยจิต (ของตน) สมณพราหมณ์แม้เหล่านั้นพึงรู้จักเราอย่างนี้ว่า ‘ท่านผู้เจริญทั้งหลาย โปรดดูกุลบุตรนี้ เพราะมีศรัทธา เขาจึงออกจากเรือนบวชเป็นบรรพชิต เต็มไปด้วยบาปอกุศลธรรมอยู่ แม้เทวดาผู้มีฤทธิ์ มีตาทิพย์ รู้จิตของบุคคลอื่นก็มีอยู่ เทวดาเหล่านั้นย่อมปรากฏจากที่ไกลบ้าง เข้ามาใกล้แล้วกลับมองไม่เห็นบ้าง ย่อมรู้จิตด้วยจิตบ้าง’ เทวดาแม้เหล่านั้นพึงรู้จักเราอย่างนี้ว่า ‘ท่านผู้เจริญทั้งหลาย โปรดดูกุลบุตรนี้ เพราะมีศรัทธาเขาจึงออกบวชจากเรือนบวชเป็นบรรพชิต เต็มไปด้วยบาปอกุศลธรรมอยู่’ ภิกษุเหล่านั้นเห็นประจักษ์ว่า “ความเพียรที่เราเริ่มไว้แล้วจักไม่ย่อหย่อน สติที่ตั้งมั่นแล้วจักไม่เลอะเลือน กายที่สงบแล้วจักไม่กระสับกระส่าย จิตที่ตั้งมั่นแล้วจักมีอารมณ์แน่วแน่” เธอทำโลกเท่านั้นให้เป็นใหญ่ ละอกุศล บำเพ็ญกุศล ละกรรมที่มีโทษบำเพ็ญกรรมที่ไม่มีโทษ รักษาตนให้บริสุทธิ์ ภิกษุทั้งหลาย นี้เรียกว่า โลกธิปไตย” [9]

การปรารถนาบุคคลอื่นเป็นการตระหนักรู้ว่าบุคคลอื่นซึ่งมีศักยภาพในการรู้จิตเหล่านั้นจะมองเห็นเราบกร่องหรือย่อหย่อนในเรื่องของการปฏิบัติธรรมส่วนใดบ้าง เมื่อตระหนักจึงรีบชวนชวน

เอาจริงเอาจังในการลดละอกุศล เจริญกุศลให้ยิ่งๆ ขึ้นไป เพื่อความบริสุทธิ์บริบูรณ์แห่งสมณธรรม อันจะนำไปสู่หนทางแห่งการหลุดพ้นในที่สุด

2.2 ในแง่ของปรัชญาการปกครอง หมายถึง การปกครองที่ใช้อำนาจสูงสุดขึ้นอยู่กับความเห็นของคนส่วนใหญ่ ซึ่งหมายความว่าประชาชนส่วนใหญ่มีความเห็นอย่างไร ก็ถือเอาตามนั้น ตรงกับแนวคิดประชาธิปไตยในปัจจุบัน แต่โลกาธิปไตยในที่นี้อาจรวมถึงระบอบคณาธิปไตย (Oligarchy) และระบอบขุนนาง (Aristocracy) เข้าด้วยกันได้

3. ธรรมาธิปไตย (Supremacy of the Dhamma) การถือธรรมคือความถูกต้องเป็นใหญ่ ซึ่งสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 แ่ง คือ

3.1 ในแง่ของการประพฤติปฏิบัติธรรม เป็นการปรารถนาพระธรรมอันพระผู้มีพระภาคเจ้าได้ตรัสไว้ ดังพระพุทธพจน์ที่ว่า

“ภิกษุทั้งหลาย...ธรรมาธิปไตย เป็นอย่างไร คือภิกษุในธรรมวินัยนี้อยู่ในป่าบ้าง อยู่ตามโคนไม้บ้าง อยู่ในเรือนว่างบ้าง ย่อมเห็นประจักษ์ว่า ‘เราออกบวชจากเรือนบวชเป็นบรรพชิต ไม่ใช่เพราะเหตุแห่งจิวร บิณฑบาต เสนาสนะ เราออกบวชจากเรือนบวชเป็นบรรพชิต ไม่ใช่เพราะเหตุแห่งความมีหรือความไม่มีเช่นนั้น อนึ่ง เราถูกชาติ ชรา มรณะ โสกะ ปริเทวะ ทุกข์ โทมนัส และอุปายาสครอบงำ ชื่อว่าถูกทุกข์ครอบงำ มีทุกข์อยู่ตรงหน้า ทำอย่างไร การทำที่สุดของทุกข์ทั้งสิ้นนี้จะพึงปรากฏพระธรรมอันพระผู้มีพระภาคตรัสไว้ดีแล้ว ผู้ปฏิบัติจะพึงเห็นชัดด้วยตนเอง ไม่ประกอบด้วยกาล ควรเรียกให้มาดู ควรน้อมเข้ามาในตน อันวิญญูชนพึงรู้เฉพาะตน ก็เพื่อนพรหมจารีผู้รู้เห็นอยู่ มีอยู่ การที่เราบวชในธรรมวินัยที่พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสไว้ดีแล้วอย่างนี้ พึงเกียจคร้านประมาทอยู่นั้น ไม่สมควรแก่เราเลย’ ภิกษุทั้งหลาย ย่อมเห็นประจักษ์ว่า ‘ความเพียรที่เราเริ่มไว้

แล้วจักไม่ย่อหย่อน สติที่ตั้งมั่นแล้วจักไม่เลอะเลือน ภาวที่สงบแล้วจักไม่กระสับกระส่าย จิตที่ตั้งมั่นแล้วจักมีอารมณ์แน่วแน่’ เรื่อยกรรมเท่านั้น ให้เป็นใหญ่ ละอกุศล บำเพ็ญกุศล ละกรรมที่มีโทษ บำเพ็ญกรรมที่ไม่มิโทษ รักษาตนให้บริสุทธิ์ ภิกษุทั้งหลาย นี้เรียกว่า ธรรมาธิปไตย” [10]

3.2 ในแง่ของปรัชญาการปกครอง หมายถึง การปกครองที่ยึดถือธรรมหรือความถูกต้องเป็นใหญ่ การตัดสินใจทุกอย่างขึ้นอยู่กับความถูกต้องเท่านั้น ไม่ได้อิงอาศัยอำมาตย์สินจ้าง หรือเกียรติยศ รวมถึงพรรคพวก ญาติพี่น้องแต่อย่างใด การปกครองในลักษณะนี้อำนาจสูงสุดขึ้นอยู่กับธรรมะคือความถูกต้องโดยไม่คำนึงว่าจะจะเป็นความเห็นของคนส่วนใหญ่หรือคนส่วนน้อยก็ตาม แม้จะเป็นความเห็นของบุคคลคนเดียว แต่ทว่าเป็นความเห็นที่ถูกต้องชอบธรรมก็ถือเอาตามนั้นได้เช่นกัน

หลักธรรมาธิปไตยแม้ไม่ใช่ระบบการปกครอง (Government) โดยตรง แต่สามารถนำไปใช้กับการทำงานทุกระบบได้ นักปกครองผู้ยิ่งใหญ่คือพระเจ้าจักรพรรดิ ตามคติของพระพุทธศาสนา ต้องมีหน้าที่ 1 อย่างใน 5 ประการ คือ ธรรมาธิปไตย ซึ่งมีความหมายว่ายึดธรรมเป็นใหญ่ ได้แก่ ยึดถือความจริง ความถูกต้อง ความดีงาม เหตุผล หลักการ กฎกติกายที่ชอบธรรม เป็นบรรทัดฐาน เคารพธรรม เชิดชูธรรม นิยมธรรม ตั้งตนอยู่ในธรรม ประพฤติธรรมด้วยตนเอง [11]

ในอธิปไตยทั้ง 3 นั้น พระพุทธเจ้าทรงยกย่องธรรมาธิปไตยว่าประเสริฐที่สุด โลกาธิปไตยก็ยิ่งดีกว่าอัตตาธิปไตย ถึงอย่างไรพระพุทธเจ้าก็ไม่ได้ตำหนิระบบเผด็จการที่ใช้อัตตาธิปไตย ถ้าหากเผด็จการนั้นยึดมั่นในธรรมในความถูกต้อง เป็นธรรมชอบธรรม มีความรักความเมตตา ความปรารถนาดีต่อผู้อยู่ใต้ปกครองต่อประชาชนเหมือนพ่อปกครอง

ลูก (Paternalism) และมีได้ยกย่องว่าระบอบประชาธิปไตยหรือโลกาธิปไตยนั้นประเสริฐที่สุด [12]

ระบอบประชาธิปไตยให้ความสำคัญกับหลักการเสียงข้างมาก (Majority Rule) ในการตัดสินใจ ข้อขัดแย้งทุกระดับ การตัดสินใจใดๆ ของกลุ่มหรือคณะบุคคล หลังจากที่ได้มีการปรึกษา แลกเปลี่ยนความคิดเห็นพอสมควรแล้ว ก็ให้ตัดสินเป็นข้อยุติ โดยถือเสียงข้างมากเป็นเสียงชี้ขาด เพื่อให้สามารถดำเนินการเป็นรูปธรรมต่อไปได้ เช่น การลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ผู้สมัครรับเลือกตั้งที่ได้รับคะแนนสูงสุดจะเป็นผู้ที่ได้รับเลือก หรือในการออกเสียงประชามติ เรื่องที่มีผู้เห็นด้วยมากที่สุดจะได้รับการนำไปปฏิบัติ หรือกรณีการออกเสียงลงมติในการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ก็จะใช้เสียงข้างมากเป็นเกณฑ์ตัดสิน เป็นต้น [13]

อย่างไรก็ตาม หลักการเสียงข้างมากต้องดำเนินควบคู่ไปกับการเคารพในสิทธิของเสียงข้างน้อยด้วย [14] ทั้งนี้ เพื่อเป็นหลักประกันว่าฝ่ายเสียงข้างมากจะไม่ใช้วิธีการใดๆ ที่เห็นแก่ผลประโยชน์ของกลุ่มพวกพ้องตน แต่ต้องดำเนินการเพื่อประโยชน์ของประชาชนทั้งหมด เพื่อสร้างสังคมทุกฝ่ายสามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างสันติสุข โดยฝ่ายเสียงข้างน้อยจะต้องได้รับความคุ้มครอง ขณะที่ต้องยอมรับฟังจากเสียงส่วนใหญ่ไปพร้อมๆ กัน ทั้งนี้ เพื่อหลีกเลี่ยงความขัดแย้งที่จะเกิดขึ้นในสังคม

การเคารพเสียงข้างน้อยซึ่งเป็นแนวโน้มในระบอบประชาธิปไตยสมัยใหม่ เราสามารถเห็นได้จากวิถีชีวิตและสังฆกรรมของพระภิกษุในพุทธศาสนา ซึ่งสังฆกรรมทุกอย่างจะยึดแนวทางประชาธิปไตย หรือยึดเสียงข้างมาก เป็นหลัก เพราะต้องได้รับฉันทานุมัติ (Consensus) จากพระภิกษุทั้งหมดที่อยู่ในสังฆกรรมนั้น และต้องรับฟังเสียง

ข้างน้อยด้วยเช่นกัน ดังคำอุปโลกนักรูปโดยพระภิกษุ 2 รูป ดังนี้

รูปที่ 1 “ผ้ากฐินทานกับทั้งผ้าอันสังสรวารทั้งปวงนี้ เป็นของ (...ระบุนชื่อเจ้าภาพ...) พร้อมด้วย (...ระบุนชื่อเจ้าภาพพร้อมหรือญาติธรรมอื่นๆ...) ผู้ประกอบด้วยศรัทธา อุดสาหะพร้อมเพรียงกันนำมาถวาย แต่พระภิกษุสงฆ์ผู้อยู่จำพรรษาถ้วนไตรมาสในอาวาสนี้ ก็แลผ้ากฐินทานนี้ เป็นของบริสุทธ์ ดุจเลื่อนลอยมาโดยนภากาศ แล้วแลตกลงในที่ประชุมสงฆ์ จะได้จำเพาะเจาะจงลงว่าเป็นของพระภิกษุรูปใดรูปหนึ่งก็หาไม่ได้ มีพระบรมพุทธานุญาตไว้ว่า ให้พระสงฆ์ทั้งปวงยอมอนุญาติให้แก่ภิกษุรูปหนึ่ง เพื่อจะทำซึ่งกฐินนัตถการกิจ ตามพระบรมพุทธานุญาต และมีคำพระอรธเถาจารย์ ผู้รู้พระบรมพุทธานุญาตสังวรณนาไว้ว่า ภิกษุรูปใดประกอบด้วยศีลสุตาธิคุณ มีสติปัญญาสามารถ รู้ธรรม 8 ประการ มีบุพกิจเป็นต้น ภิกษุรูปนั้นจึงสมควร เพื่อจะกระทำกฐินนัตถการกิจ ตามพระบรมพุทธานุญาตได้ บัดนี้ พระสงฆ์ทั้งปวง จะเห็นสมควรแก่ภิกษุรูปใด จงพร้อมกันยอมอนุญาติให้แก่ภิกษุรูปนั้น เทอญ”

รูปที่ 2 “ผ้ากฐินทาน กับทั้งผ้าอันสังสรวารทั้งปวงนี้ ข้าพเจ้าพิจารณาเห็นสมควรแก่ (...ระบุนชื่อและฉายาของพระภิกษุที่คณะสงฆ์พร้อมใจกันมอบให้...) เป็นผู้มีสติปัญญาสามารถ เพื่อกระทำกฐินนัตถการกิจให้ถูกต้องตามพระบรมพุทธานุญาตได้ ถ้าพระภิกษุรูปใดเห็นไม่สมควรก็จงทักท้วงขึ้นในท่ามกลางระหว่างสงฆ์ (...หยุดนิตหนึ่ง...) ถ้าเห็นสมควรแล้วไซ้ร้งให้สัตหัตถัญญาสาธุการขึ้นให้พร้อมกัน เทอญ” (พระภิกษุทั้งหมดเปล่งเสียงว่า ‘สาธุ’) [15]

จะเห็นว่า การ ‘หยุดนิตหนึ่ง’ ในระหว่างการกล่าวของพระภิกษุรูปที่สองนี้เป็นการเปิดโอกาสคณะสงฆ์ในที่ประชุมแห่งนี้ได้รับฟังความเห็นที่แตกต่างออกไป และถ้ามีความเห็นแย้งจากพระภิกษุ

แม้แต่รูปเดียว พระภิกษุที่เหลือซึ่งเป็ความเสี่ยงข้างมากก็ ต้องรับฟัง หากเสียงที่ได้แรงแ้งนั้นมีเหตุผล อิงธรรม ไร้อคติหรือความลำเอียงใดๆ คณะสงฆ์ทั้งหมดก็ต้อง รับฟังและนำมาพิจารณาร่วมกันเพื่อหาทางออกทันที จะละเอียดหรือมองข้ามไม่ได้เป็นอันขาด หาไม่แล้ว สังฆกรรมครั้งนั้นก็จะสำเร็จลงไม่ได้ นี่เป็นตัวอย่าง ของการเคารพเสียงข้างน้อยโดยถือธรรมเป็นหลัก

ที่กล่าวเช่นนี้ หาได้มองว่าเสียงข้างมากซึ่ง มีสิทธิเต็มทีในระบอบประชาธิปไตยจำต้องรับฟัง และเชื่อตามเสียงข้างน้อยในทุกเรื่องเสมอไปไม่ ทั้งนี้เพราะการจะยอมรับและปฏิบัติตามนั้นต้อง ขึ้นอยู่กับหลักความถูกต้องดีงามและหลักแห่งความ สงบสุขเป็นสำคัญ ซึ่งในที่สุด การกล่าวเช่นนี้ก็ถือ การมุ่งเน้นไปที่คุณภาพ คุณความดี ความถูกต้องดี งาม หรือธรรมะ เป็นหลัก มากกว่าที่จะมุ่งเน้นไปที่ จำนวนเสียงข้างมากหรือข้างน้อยของพลเมืองที่มี มุมมองแตกต่างกันในเรื่องต่างๆ เพราะจำนวนเสียง ไม่ใช่เกณฑ์ที่บ่งบอก 'ความดีชั่ว ถูกผิด' แต่เป็นเพียง ตัวบ่งชี้ 'ความต้องการ' ที่คนส่วนใหญ่ในสังคม มุ่งหวังเท่านั้น

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต) เมื่อ ครั้งดำรงสมณศักดิ์ที่พระธรรมปิฎก ได้นิยาม ประชาธิปไตยโดยให้ความสำคัญในแง่คุณภาพของ ประชาธิปไตยเป็นหลักว่า "ถ้าประชาชนมีคุณภาพดี ประชาธิปไตยก็มีคุณภาพดีด้วย ถ้าประชาชนมี คุณภาพต่ำ ประชาธิปไตยก็จะเป็นประชาธิปไตย อย่างเลวด้วย เพราะว่า คุณภาพของประชาธิปไตย ขึ้นต่อคุณภาพของประชาชน แล้วคุณภาพของ ประชาชนขึ้นต่ออะไร ก็ขึ้นต่อการศึกษา" [16] โดย ท่านยังมองอีกว่า ประชาธิปไตยจะดีก็อยู่ที่ประชาชน ที่เป็นผู้มีอำนาจตัดสินใจนั้นว่า จะต้องเป็นคนดีและมีปัญญา โดยที่ว่า ประชาชนเป็นใหญ่ มีอำนาจ ตัดสินใจนี้ การตัดสินใจที่ว่านั้น วินิจฉัยด้วยเสียงข้าง มากเป็นใหญ่ ในเรื่องนี้มีข้อสังเกต 2 อย่างคือ

1. ถ้าคนส่วนใหญ่เป็นคนโง่ เสี่ยงข้างมาก ที่วินิจฉัยก็จะเป็นการตัดสินใจเลือกอย่าง โง่ๆ หรือ แม้แต่เลือกไปตามที่ถูกเขาหลอกล่อ ทำให้ผิดพลาด เสียหาย แต่ถ้าคนส่วนใหญ่เป็นคนดี มีปัญญา ก็จะได้ เสียงข้างมากที่ตัดสินใจเลือกได้ถูกต้อง บังเกิดผลดี จึงต้องให้ประชาชนมีการศึกษา หรือจะได้เสียงข้าง มากที่ตัดสินใจอย่างผู้มีปัญญา

2. ความจริงของสิ่งทั้งหลายย่อมเป็นอย่าง ที่มันเป็น มันย่อมไม่เป็นไปตามการบอก การสั่ง การ ลงคะแนนเสียง หรือตามความต้องการของคน ดังนั้น คนจะไปตัดสินใจความจริง ไม่ได้ แต่เป็นหน้าที่ของคน เองที่จะต้องตัดสินใจเลือกสิ่งที่เป็นจริง จึงต้องให้ ประชาชนมี การศึกษา เพื่อจะได้เสียงข้างมากที่ ตัดสินใจเลือกเอาสิ่งที่ถูกต้องเป็นจริง

เสียงข้างมากตัดสินใจความจริงไม่ได้ อันนี้ เป็นหลักธรรมดา เราตัดสินใจ ไม่ใช่ตัดสินใจความจริง ถ้าเอาเสียงข้างมากมาตัดสินใจความจริง ก็เป็นไปไม่ได้ [17]

สรุป

พุทธศาสนาถือว่าธรรมะหรือความถูกต้อง ดีงามมีลักษณะวัตถุวิสัย (Objective) 'ไม่ได้ขึ้นอยู่กับ ความชอบไม่ชอบของบุคคล เสี่ยงข้างมากที่ลงมติกัน ในระบอบประชาธิปไตยเป็นเพียงการแสดง ความเห็นว่าประชาชนส่วนใหญ่ต้องการให้ประเทศ เดินไปอย่างนั้นอย่างนี้เท่านั้น ความคิดเห็นของคน ไม่ว่าจะมากหรือ

น้อยก็ไม่สามารถตัดสินใจถูกผิดดีชั่ว ได้ ในเมื่อประชาธิปไตยยอมรับให้เสียงข้างมากเป็น ผู้กำหนดนโยบายและกติกาสังคม เสี่ยงข้างมากก็ ควรจะเป็นเสียงแห่งคุณภาพ มุ่งหวังความถูกต้องดี งาม สามารถพึ่งพาตนเอง มีอิสระในการตัดสินใจ เลือกอย่างแท้จริง

เอกสารอ้างอิง

- [1] Terence Ball and Richard Dagger. (2004). **Political Ideologies and the Democratic Ideal**. Fifth Edition. New York : Pearson, p.20.
- [2] Paul Cartledge, Professor. (2011, Feb 17). **The Democratic Experiment**. Retrieved on May 10, 2012 from http://www.bbc.co.uk/history/ancient/greeks/greekdemocracy_01.shtml
- [3] โกวิท วงศ์สุรวัฒน์. (2546). **หลักรัฐศาสตร์**. กรุงเทพฯ: คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. หน้า 73.
- [4] จิตร โชค วีระสัย, ดร. และคณะ. (2540) **รัฐศาสตร์ทั่วไป**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง, หน้า 255.
- [5] ชเนศวร์ เจริญเมือง. (2547). **รัฐศาสตร์ที่ยังมีลมหายใจ (ปรับปรุงและพิมพ์ครั้งที่สอง)**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์พิราบ, หน้า 27-29.
- [6] "Aristotle 384-322 BC" in **Internet Encyclopedia of Philosophy: A Peer-Reviewed Academic Resource**. Retrieved on May 10, 2012 from <http://www.iep.utm.edu/aristotl>
- [7] คำว่า 'เผด็จการเสียงข้างมาก - Tyranny of the majority' ถูกใช้ครั้งแรกโดย จอห์น อัดัมส์ ในปี 1788 (John Adams, A Defence of the Constitutions of Government of the United States of America, Vol. 3 (London: 1788), p. 291.) และมาถูกเน้นอีกครั้งโดย อเล็กซิส ท็อกเกอวิลล์ ในปี 1835 และเป็นที่ยอมรับใช้กันแพร่หลาย เมื่อ จอห์น มิลล์ อ้างถึงแนวคิดของท็อกเกอวิลล์ไว้ในงานเขียนของเขาชื่อ ความเรียงว่าด้วยเสรีภาพ (On Liberty) ตูรายละเอียดใน John Stuart Mill. (1963). **On Liberty**. Second Edition. Boston: Ticknor and Fields.
- [8] พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). อังคุดตริภิกษุ ตักนิบาต เล่มที่ 20 ข้อที่ 40 หน้า 201-202.
- [9] เพิ่งอ้าง. หน้า 202-203.
- [10] เพิ่งอ้าง. หน้า 202-203.
- [11] พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). ทีฆนิกาย ปาฎิกวรรค เล่มที่ 11 ข้อที่ 35 หน้า 65.
- [12] กฤตวิทย์ อธิภูฐานโน (สนธิสุข), พระมหา. (2548). **ศึกษาเปรียบเทียบแนวความคิดประชาธิปไตยในพุทธปรัชญาเถรวาท กับแนวคิด**
- [13] ชัยอนันต์ สมุทวณิช. (2519). **ประชาธิปไตย สังคมนิยม คอมมิวนิสต์ กับการเมืองไทย**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์พิมพ์ฉิมเฉศ, , หน้า 17-18.
- [14] วิสุทธิ์ โปธิแทน. (2550). **แนวคิดพื้นฐานของประชาธิปไตย**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา, หน้า 61-63.
- [15] พระครูสมุห์เอี่ยม สิริวิญญู. (มปด). **มนต์พิธีฉบับสำนักเรียนวัดราษฎร์บำรุง**. จังหวัดชลบุรี หน้า 221-222.
- [16] พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต). (2543). **กระบวนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคนไปสู่ประชาธิปไตย**. ฉบับปรับปรุง พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, หน้า 4.
- [17] เพิ่งอ้าง. หน้า 5-6

**ปัจจัยสำคัญในการตัดสินใจเลือกเช่าหอพักของนักศึกษาจีน
มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ มหาวิทยาลัยเกริก มหาวิทยาลัยศรีปทุม
ในเขตสายไหม บางเขน จตุจักร**

**The important factors for the decision making to rent a dormitory of Chinese students at
North Bangkok University, Krirk University and Sripatum University.**

In Saimai, Bangkhen and Chatuchak district.

QIN XUEJIA

*STARPRO STARCH (THAILAND) CO.,LTD 216/34 L.P.N. Tower,10th Floor Nanglinchee Road, Chongonsee,
Yannawa, Bangkok 10120 Thailand*

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาเรื่องปัจจัยสำคัญในการตัดสินใจเลือกเช่าหอพักของนักศึกษาจีน มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ มหาวิทยาลัยเกริก มหาวิทยาลัยศรีปทุม เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อปัจจัยส่วน ประสมการตลาด มีเพศ อายุ จำนวนเงินใช้จ่ายต่อเดือนต่างกัน ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บ รวบรวมข้อมูล จากกลุ่มตัวอย่าง 191 คน นำข้อมูลมาประมวลและวิเคราะห์ทางสถิติ โดยใช้โปรแกรม สำเร็จรูปทางสถิติเพื่อคำนวณหาค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย 2 กลุ่ม โดยใช้สถิติ t-test และเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยที่มีมากกว่า 2 กลุ่ม โดยใช้สถิติ F-test และ ทดสอบ LSD เพื่อตรวจสอบความแตกต่างรายคู่ ผลการวิจัยพบว่า ผลการเปรียบเทียบความแตกต่าง พบว่า เพศ ต่างกันจะมีความคิดเห็นต่อปัจจัยส่วนประสมการตลาดในด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคา ด้านการส่งเสริมการตลาด และด้านอื่นๆต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 และจำนวนเงินใช้จ่ายต่อเดือนต่างกัน จะส่งผลต่อ ความคิดเห็นปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดในด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคา ด้านทำเลที่ตั้งและด้านอื่นๆ มีความ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01 ส่วนอายุต่างกันไม่ส่งผลต่อความคิดเห็นต่อปัจจัยส่วน ประสมการตลาดในทุกด้าน

คำสำคัญ: ปัจจัยส่วนประสมการตลาด ปัจจัยเช่าหอพักนักศึกษาจีน

ABSTRACT

The purposes of this research were to study focused on factors such as gender, age, monthly expenses. The data gathered during this study was processed and analysis using a questionnaire method. The sample size was 191 students and the results were further studied using a statistical software package to calculate and obtain Frequency, Percentage, Means and Standard Deviation. The t-test was used to contrast the means between the two groups and the F-test was used for more than two groups. If the statistical significant difference was found to be between .05 and .01. LSD was the method used for testing the differences between pairs of personal factors. The result of comparison differences found that different age to be different opinions regarding the marketing factors on the products, price, promotion and other factors at statistical significant difference at .05 and the different level cost per month, it will directly impact on the marketing mix on products, price, location and other factors at statistical significant difference at .01 For different aged does not affect the reviews on the marketing mix.

KEYWORDS : Marketing mix, factors rent dormitory Chinese students.

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

กระทรวงศึกษาธิการ ได้ตระหนักถึงความสำคัญของการศึกษาเพราะมีความเชื่อว่าการพัฒนาคนถือเป็นจุดศูนย์กลางของการพัฒนาทั้งปวง เพราะการศึกษามีความจำเป็นสำหรับทุกคน จึงทำให้ผู้ที่สนใจศึกษาสามารถที่จะศึกษาต่อได้ในจังหวัดของตนและจังหวัดใกล้เคียง ผู้ที่ศึกษาต่อในต่างจังหวัดก็ต้องอาศัยบ้านญาติหรือที่อยู่อาศัยอื่น เช่น หอพัก บ้านแบ่งให้เช่า อพาร์ทเมนท์ คอนโดมิเนียม แมนชั่น เป็นต้น ซึ่งมีให้เลือกพักอาศัยหลายรูปแบบ ดังนั้นที่พักอาศัยจึงมีบทบาทและความสำคัญอย่างมาก หอพักเป็นทางเลือกที่ได้รับความนิยมมากที่สุดจากนักเรียนและ

นักศึกษาเพราะเป็นบ้านแห่งที่สองของนักศึกษา เป็นส่วนหนึ่งที่ประสพระหว่างชีวิตนอกห้องเรียนของนักศึกษาเป็นสถานที่ที่นักเรียนและนักศึกษาต้องใช้เวลายู่นานมากกว่าในสถานศึกษาเจ้าของจึงต้องทำหน้าที่เปรียบเสมือนผู้ปกครองของนักเรียนและนักศึกษาเพราะจะต้องคอยดูแลหอพักให้มีส่วนเสริมการศึกษาด้านสิ่งแวดล้อมและส่งเสริมให้นักเรียนและนักศึกษาได้พัฒนาชีวิต

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยสำคัญในการตัดสินใจเลือกเช่าหอพักของนักศึกษาจีนมหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

มหาวิทยาลัยเกริก มหาวิทยาลัยศรีปทุม ซึ่งอยู่ในเขต
สายไหม บางเขน จตุจักร

2. เพื่อเปรียบเทียบระดับความสำคัญของปัจจัย
สำคัญในการตัดสินใจเลือกเช่าหอพักของนักศึกษาจีน
จำแนกตาม เพศ อายุ จำนวนเงินใช้จ่ายต่อเดือน

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตเนื้อหา เป็นการศึกษาปัจจัยสำคัญในการ
ตัดสินใจเลือกเช่าหอพักของนักศึกษาจีนมหาวิทยาลัย
นอร์ทกรุงเทพ มหาวิทยาลัยเกริก มหาวิทยาลัยศรีปทุม
เขตสายไหม บางเขน จตุจักร ระยะเวลาที่ใช้ในการเก็บ
ข้อมูลธันวาคม 2554 – มีนาคม 2555

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย เป็น นักศึกษาจีน
มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ มหาวิทยาลัยเกริก
มหาวิทยาลัยศรีปทุม ระดับปริญญาตรีและปริญญาโท
จำนวน 221 คน มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ มี
นักศึกษาจีนจำนวน 218 คน มหาวิทยาลัยเกริก มี
นักศึกษาจีนจำนวน 1 คน มหาวิทยาลัยศรีปทุม มี
นักศึกษาจีนจำนวน 2 คน (นักศึกษาต่างชาติที่ศึกษาใน
สถาบันอุดมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการ
อุดมศึกษา 2553: 39) โดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบ
เจาะจง (Purposive Sampling)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักศึกษาจีนมหาวิท
ยาลัยนอร์ทกรุงเทพ มหาวิทยาลัยเกริก มหาวิทยาลัยศรีปทุม
ระดับปริญญาตรีและปริญญาโท จำนวน 191 คน

ตัวแปรในการวิจัย

1. ตัวแปรอิสระ แบ่งเป็นดังนี้
 - 1.1 เพศ
 - 1.2 อายุ
 - 1.3 จำนวนเงินใช้จ่ายต่อเดือน
2. ตัวแปรตาม คือ ปัจจัยสำคัญในการตัดสินใจ
เลือกเช่าหอพักของนักศึกษาจีน ในด้านส่วนประสม
การตลาด ได้แก่
 - 2.1. ด้านผลิตภัณฑ์
 - 2.2. ด้านราคา
 - 2.3. ด้านสถานที่หรือทำเลที่ตั้ง
 - 2.4. ด้านส่งเสริมการตลาด

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1. ใช้เป็นข้อมูลสถิติทางการศึกษาของ
นักศึกษาจีนมหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ
มหาวิทยาลัยเกริกและมหาวิทยาลัยศรีปทุม
2. ผลศึกษาเป็นแนวทางประกอบการ
วางแผนในการปรับปรุงหอพักนักศึกษา

สมมติฐานในการวิจัย

1. นักศึกษาที่มีเพศต่างกัน จะใช้ปัจจัยสำคัญในการตัดสินใจเลือกเช่าหอพักในด้านส่วนประสมการตลาดแตกต่างกัน
2. นักศึกษาที่มีอายุต่างกัน จะใช้ปัจจัยสำคัญในการตัดสินใจเลือกเช่าหอพักในด้านส่วนประสมการตลาดแตกต่างกัน
3. นักศึกษาที่มีจำนวนเงินใช้จ่ายต่อเดือนต่างกัน จะใช้ปัจจัยสำคัญในการตัดสินใจเลือกเช่าหอพักในด้านส่วนประสมการตลาดแตกต่างกัน

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็น นักศึกษาจีน

มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ มหาวิทยาลัยเกริก มหาวิทยาลัยศรีปทุม ระดับปริญญาตรีและปริญญาโท จำนวนทั้งหมด 221 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการการวิจัยครั้งนี้เป็นศึกษาจีน มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ มหาวิทยาลัยเกริก มหาวิทยาลัยศรีปทุม จำนวน 191 คน โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตาราง K.V.Krejcie และ D.W. Morgan (ยุทธพงษ์ กัยวรรณ 2543 : 75)

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยจะใช้กลุ่ม 191 ตัวอย่าง โดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

การสร้างเครื่องมือในการวิจัย

- มีการตรวจสอบความถูกต้องของเครื่องมือโดยอาจารย์ที่ปรึกษาได้ช่วยตรวจสอบความถูกต้องให้
 - มีการเก็บตัวอย่างจำนวน 30 ชุดเพื่อ Try-Out หาค่า α - Cronbach ของแบบสอบถามได้เท่ากับ 0.9014
- ส่วนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ จำนวนเงินใช้จ่ายต่อเดือน
- ส่วนที่ 2 เป็นการสอบถามเกี่ยวกับระดับความสำคัญของปัจจัยสำคัญในการตัดสินใจเลือกหอพัก
- หอพักของนักศึกษาจีนในด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคา ด้านทำเลที่ตั้ง ด้านการส่งเสริมการตลาด ด้านอื่นๆ
- ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่นๆ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง โดยนำแบบสอบถามไปถามจากกลุ่มตัวอย่างและรวบรวมแบบสอบถามที่สมบูรณ์ครบ 191 ตัวอย่าง

การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. การเก็บแบบสอบถาม มีผู้เก็บแบบสอบถาม 1 คน
2. การเก็บแบบสอบถามใช้วิธีการเก็บด้วยตนเอง โดยการนำแบบสอบถามไปสอบถามกับนักศึกษาจีนภายในมหาวิทยาลัยเอง

3. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของคำตอบในแบบสอบถาม

4. จัดหมวดหมู่ของข้อมูลในแบบสอบถาม เพื่อนำข้อมูลดังกล่าวไปศึกษาวิเคราะห์ทางสถิติต่อไป

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลมาประมวลผลและวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปโดยใช้วิธีทางสถิติที่นำมาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลโดยการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) เพื่อใช้ในการบรรยายลักษณะข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างทำการวิเคราะห์โดยใช้ร้อยละ (Percentage)

2. ปัจจัยสำคัญในการตัดสินใจเลือกเข้าหอพักของนักศึกษาจีนมหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

มหาวิทยาลัยกรีกร มหาวิทยาลัยศรีปทุม ซึ่งประกอบ

ด้วย เพศ อายุ จำนวนเงินที่ใช้จ่ายต่อเดือนใช้สถิติในเชิงอนุมาน (Inferential) ได้แก่ t-test และ F-test ใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่สำคัญในการตัดสินใจเลือกเข้าหอพักของนักศึกษาจีน มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ มหาวิทยาลัยลัยกรีกร มหาวิทยาลัยศรีปทุม โดยใช้

โปรแกรมสำเร็จรูป และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่

1. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น

เกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างจำนวนสถิติประเภทความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ มาใช้ในการวิเคราะห์โดยเสนอผลการวิเคราะห์ด้วยการจำแนกเป็นตารางของตัวแปรแต่ละประเภทเรียงตามลำดับ

2. สถิติที่ใช้ในการเปรียบเทียบปัจจัยสำคัญ

ในการตัดสินใจเลือกหอพักของนักศึกษาจีนมหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ มหาวิทยาลัยลัยกรีกร มหาวิทยาลัยศรีปทุม ที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าหอพักของนักศึกษาจีน ของกลุ่มตัวอย่าง คือ t- test และ F- test ใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ซึ่งนำมาเป็นข้อมูลเพื่อใช้ประโยชน์ในการปรับปรุงหอพักต่อไป

ในการวิเคราะห์เพื่อทดสอบสมมติฐานในครั้ง นี้ ได้กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติไว้ที่ มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ .01

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ส่วนที่ 1 : ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิเคราะห์ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 59.2) และส่วนใหญ่มียุทธระหว่าง 21-23 ปี (ร้อยละ 69.1) มีภูมิลำเนาจากทางสี่ (ร้อยละ 68.1) และกำลังศึกษาอยู่ชั้นปีที่ 4 (ร้อยละ 62.3) จำนวนเงินที่ใช้จ่ายต่อเดือนมากกว่า 5001บาท (ร้อยละ 53.4)

และมีค่าใช้จ่ายด้านค่าเช่าห้องพักต่อเดือนมากกว่า 3000 บาท ขึ้นไป (ร้อยละ31.4) ประเภทห้องที่พักเป็นหอพักรวม (ร้อยละ63.4) มีจำนวนสมาชิกในห้อง1คน (ร้อยละ44.5) ประเภทห้องพักเป็นห้องพักพัคลม (ร้อยละ55.0) มารดาเดินทางจากห้องพักไปยังสถานศึกษาโดยการเดิน (ร้อยละ74.9)

ผลการเปรียบเทียบความแตกต่าง พบว่า เพศต่างกันจะมีความคิดเห็นต่อปัจจัยส่งเสริมการตลาดในด้านผลิตภัณฑ์ต่างกัน ด้านราคา ด้านการส่งเสริมการตลาดและด้านอื่นๆมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ.05 และค่าใช้จ่ายต่อเดือนที่ต่างกันจะส่งผลต่อความคิดเห็นปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดในด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคา ด้านทำเลที่ตั้งและด้านอื่นๆ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนอายุที่ต่างกันไม่ส่งผลต่อความคิดเห็นต่อปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดในทุกด้าน

สรุปผลการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาปัจจัยสำคัญในการตัดสินใจเลือกเช่าห้องพักของนักศึกษาจีน มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ มหาวิทยาลัยเกริก มหาวิทยาลัยศรีปทุม ในเขตสายไหม บางเขน จตุจักร เปรียบเทียบระดับความสำคัญในการตัดสินใจเลือกเช่าห้องพักของนักศึกษาจีน จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ จำนวนเงินใช้จ่ายต่อเดือน โดยผู้วิจัยได้ทำการสรุปผลการวิจัยอภิปรายผลและข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

ผลจากการวิจัยปัจจัยสำคัญในการตัดสินใจ

เลือกเช่าห้องพักของนักศึกษาจีน มหาวิทยาลัยนอร์ท

กรุงเทพ มหาวิทยาลัยเกริก มหาวิทยาลัยศรีปทุม

เขตสายไหม บางเขน จตุจักรสรุปผลได้ดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ร้อยละของข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามของนักศึกษาจีน มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ มหาวิทยาลัยเกริก มหาวิทยาลัยศรีปทุม เขตสายไหม บางเขน จตุจักรอธิบายได้ดังนี้

กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญต่อปัจจัยโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.17$) และเมื่อพิจารณารายด้านตามค่าเฉลี่ยเรียงลำดับความสำคัญจากมากไปน้อยด้านทำเลที่ตั้ง ($\bar{X} = 3.37$) ด้านผลิตภัณฑ์ ($\bar{X} = 3.34$) ด้านราคา ($\bar{X} = 3.15$) ด้านอื่นๆ ($\bar{X} = 3.11$) ด้านการส่งเสริมการตลาด ($\bar{X} = 2.89$)

ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า

1. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยสำคัญในการตัดสินใจเลือกเช่าห้องพักของนักศึกษาจีน มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ มหาวิทยาลัยเกริก มหาวิทยาลัยศรีปทุม จำแนกตามเพศ พบว่า ด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคา ด้านการส่งเสริมการตลาดและด้านอื่นๆ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านการทำเลที่ตั้งไม่พบความแตกต่าง
2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่สำคัญในการตัดสินใจเลือกเช่าห้องพักของนักศึกษา

จีนมหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ มหาวิทยาลัยเกริก มหาวิทยาลัยศรีปทุม จำแนกตามอายุ พบว่า ด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคา ด้านทำเลที่ตั้ง ด้านการส่งเสริมการตลาดด้านอื่นๆ ไม่พบความแตกต่าง

3. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่สำคัญในการตัดสินใจเลือกเช่าห้องพักของนักศึกษาจีนมหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ มหาวิทยาลัยเกริก มหาวิทยาลัยศรีปทุม จำแนกตามจำนวนเงินใช้จ่ายต่อเดือน พบว่า ด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคา ด้านทำเลที่ตั้ง และด้านอื่นๆ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านการส่งเสริมการตลาดไม่พบความแตกต่าง

4. ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ของค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยทางการตลาดราคาที่มีผลสำคัญต่อการตัดสินใจเลือกเช่าห้องพักของนักศึกษาจีน มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ มหาวิทยาลัยเกริก มหาวิทยาลัยศรีปทุม จำแนกตามจำนวนเงินใช้จ่ายต่อเดือน พบว่า จำแนกตามจำนวนเงินใช้จ่ายต่อเดือนต่ำกว่า 3,000 บาท แตกต่างกับจำนวนเงินใช้จ่ายต่อเดือนระหว่าง 4,001-5,000 บาท และ 5,001 บาท ขึ้นไป ในด้านด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคา ด้านทำเลที่ตั้งและด้านอื่นๆ จำแนกตามจำนวนเงินใช้จ่ายต่อเดือนไม่มีผลต่อด้านการส่งเสริมการตลาด

อภิปรายผล

ผลจากการศึกษาปัจจัยสำคัญในการตัดสินใจเลือกเช่าห้องพักของนักศึกษาจีนมหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

มหาวิทยาลัยเกริก มหาวิทยาลัยศรีปทุมในเขตสายไหม บางเขน จตุจักร ผู้วิจัยนำเสนอการอภิปรายผลดังนี้

นักศึกษาได้ให้ระดับความสำคัญกับปัจจัยสำคัญในการตัดสินใจเลือกเช่าห้องพักโดยรวมอยู่ในระดับปานกลางดังนั้นผู้ประกอบการควรจะต้องรักษามาตรฐานและมีการปรับปรุงพัฒนา ทางด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคา ด้านสถานที่ ด้านการส่งเสริมการตลาดด้านอื่นๆ ทั้งนี้เพื่อเป็นการสร้างภาพลักษณ์และประชาสัมพันธ์ให้นักศึกษารวมไปถึงผู้ปกครองทั้งเดิมและใหม่เกิดความไว้วางใจมีความเชื่อมั่นต่อห้องพักและมาใช้บริการจนทำให้เกิดความพึงพอใจมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชัยยุทธ จุมตะคุ (2551 : 78) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมของผู้บริโภคในการเลือกเช่าที่พักอาศัยของนักศึกษาปริญญาตรี มหาวิทยาลัยรังสิต อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี จากผลวิจัยจำแนกตามเพศ พบว่า พฤติกรรมในการเลือกเช่าที่พักอาศัยของนักศึกษาปริญญาตรี มหาวิทยาลัยรังสิต อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติแสดงให้เห็นว่า เพศไม่มีผลต่อพฤติกรรมในการเลือกเช่าที่พักอาศัยอาจมีสาเหตุจากผู้บริโภคหรือนักศึกษาทั้งเพศชายและเพศหญิงมีพฤติกรรมในการเลือกเช่าที่พักอาศัยไม่แตกต่างกันหรือใกล้เคียงกันจึงทำให้ผลการเปรียบเทียบต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องสรุปได้ว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการห้องพักต่างๆ ได้แก่ ปัจจัยแวดล้อมและปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด ซึ่งปัจจัยแวดล้อมประกอบด้วย ปัจจัยทำเลที่ตั้ง ปัจจัยด้าน

เศรษฐกิจและปัจจัยด้านกายภาพ ส่วนปัจจัยส่วน
ประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการห้องพักให้เช่าประกอบด้วย ปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์
ด้านราคา ด้านทำเลที่ตั้ง ด้านส่งเสริมการตลาด ด้าน
บุคลากร ด้านกระบวนการ และด้านการสร้างและ
นำเสนอลักษณะทางกายภาพ

จากการศึกษาพบว่า นักศึกษาที่อาศัยอยู่ในใน
เขตสายไหม บางเขน จตุจักรยังมีความต้องการใน
ปัจจัยที่สำคัญคือปัจจัยที่อยู่อาศัย ซึ่งจะเห็นได้จากที่
ผู้ตอบสอบถามส่วนใหญ่มีความต้องการหาพักที่อยู่
อาศัยที่อยู่ใกล้สถานศึกษาที่สามารถเดินทางไปได้
สะดวก แต่ด้วยข้อจำกัดต่างๆที่อยู่อาศัยประเภทหอพัก
จึงเป็นอีกทางเลือกที่คนส่วนใหญ่ต้องการ เนื่องจากผู้
กรอกแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาจีน
มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ มหาวิทยาลัยเกริก
มหาวิทยาลัยศรีปทุม การเช่าหอพักจึงเป็นทางเลือกที่ดี
ดังจะเห็นได้จากกลุ่มผู้ที่เช่าหอพักในเขตสายไหม
บางเขน จตุจักรให้ความสำคัญ โดยมีปัจจัยประกอบคือ
ราคาค่าเช่าของหอพักที่เหมาะสมเมื่อเทียบกับคุณภาพ
สิ่งอำนวยความสะดวกอยู่ใกล้สถานศึกษาดังนั้น ผู้ที่
เกี่ยวข้องและสนใจในการลงทุนเกี่ยวกับธุรกิจให้เช่า
หอพักหรือปรับปรุงธุรกิจหอพักที่ดำเนินธุรกิจอยู่แล้ว
จึงต้องให้ความสำคัญกับราคาค่าเช่าที่เหมาะสม เมื่อ
เทียบกับคุณภาพสิ่งอำนวยความสะดวกทำเลที่ตั้งของ
หอพักให้ดีเนื่องจากผู้ที่เช่าหอพักส่วนใหญ่เป็น
นักศึกษาจีนมหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ มหาวิทยาลัย
เกริก มหาวิทยาลัยศรีปทุม ซึ่งอยู่ในเขตสายไหม
บางเขนจตุจักร

ข้อเสนอแนะ

1. ด้านผลิตภัณฑ์โดยรวมและรายช้อยู่ในระดับ
ปานกลางแต่เมื่อเปรียบเทียบกับข้ออื่นๆเป็นปัจจัยที่
นักศึกษาคิดว่าสำคัญค่อนข้างมาก ดังนั้นควรที่จะ
รักษาระดับมาตรฐานที่ดีเอาไว้ส่วนที่ไม่ดีควรจะมี
ปรับปรุงและแก้ไข
2. ด้านราคาโดยรวมและรายช้อยู่ในระดับปาน
กลางควรที่จะรักษาระดับมาตรฐานที่ดีเอาไว้หรืออาจ
จัดการลดราคาเพราะว่านักศึกษาคิดว่าสำคัญในด้าน
ของราคาเช่าห้องพักอาศัย ดังนั้นผู้ประกอบการควร
จะมีราคาในการเช่าที่พักอาศัยที่ราคาเหมาะสม
3. ด้านทำเลที่ตั้งโดยรวมและรายช้อยู่ในระดับ
ปานกลางแต่เมื่อเปรียบเทียบกับข้ออื่นๆเป็นปัจจัยที่
นักศึกษานำมาให้ความสำคัญมากที่สุด อยู่ใกล้กับบริเวณ
มหาวิทยาลัยซึ่งเป็นเหตุผลที่ทำให้ผู้ประกอบการได้มีการ
แข่งขันกันมากขึ้นในเรื่องทำเลที่ตั้งของที่พักอาศัย
4. ด้านการส่งเสริมการตลาดโดยรวมและรายช้อยู่
ในระดับปานกลางผู้ประกอบการควรจะมี
สิ่งของสนับสนุนประจำเดือนสำหรับผู้บริโภคที่ชำระ
ค่าเช่าตรงเวลาเพื่อเป็นการจูงใจให้กับผู้บริโภค

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

เพื่อศึกษาประโยชน์ในทางปฏิบัติผู้วิจัยเห็นว่าควรมี
การวิจัยเพิ่มเติมดังนี้

1. ศึกษาเพิ่มเติมในเชิงลึกถึงผลขององค์ประกอบของส่วนประสมการตลาดแต่ละด้านที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกเช่าหอพัก
2. ศึกษาเปรียบเทียบกลุ่มประชากร 2 กลุ่มเช่นผู้เช่าหอพักที่เป็นนักศึกษากับผู้เช่าที่เป็นบุคคลทั่วไป
3. นำผลที่ได้มาประกอบการเปรียบเทียบกันสำหรับผู้ประกอบการที่สนใจการลงทุนทำธุรกิจเช่าหอพักหรือขยายกิจการ
5. ณัฐพล กกกำแหง, 2546. ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกเช่าหอพักของนักศึกษาปริญญาตรีในอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่
6. ชมฉนวน ณ กาพสินธุ์, 2545. ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพ ปัญหาและการปรับปรุงแก้ไขการบริหารงานหอพักของผู้เช่าหอพักที่เป็นนักเรียน/นักศึกษา ในเขตอำเภอเมืองกาพสินธุ์
7. รายงานศึกษาปัญหาพิเศษ บช.ม.มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

เอกสารอ้างอิง

1. เขมกร คำนวน, 2544. ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกเช่าที่พักอาศัยรายเดือนของพนักงานโรงงานในนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือ การค้นคว้าแบบอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต : เชียงใหม่ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
2. ชัชวาลย์ เข็นบำรุง, 2546. ปัจจัยส่วนประสมการตลาดที่มีผลต่อการซื้อห้องชุดพักอาศัยในเขตกรุงเทพมหานคร
3. ชัยยุทธ จุมตะคุ, 2551. เรื่องปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมของผู้บริโภคในการเลือกเช่าที่พักอาศัยของนักศึกษาปริญญาตรีมหาวิทยาลัยรังสิต อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี
4. ณัฐพงษ์ พงส์เผ่าทอง, 2545. ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกเช่าหอพักของนักศึกษา/นักเรียนภายในเขตเทศบาลเมืองเลย.รายงานการศึกษาปัญหาพิเศษ บช.ม.มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
8. นิตยา ปินตาลี, 2547. ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกเช่าหอพักรายเดือนของนักศึกษาสถาบันราชภัฏลำปาง
9. มธุรส สารานิชะธรรม, 2546. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกทำเลที่ตั้งและอุปสงค์ที่อยู่อาศัยในเขต กรุงเทพมหานคร
10. ศีรวรรณ เสรีรัตน์และคณะ, 2541. การบริหารการตลาดยุคใหม่. กรุงเทพฯ : ซีระฟิล์มและไซเท็กซ์ จำกัด.
11. สกดิ์ชัย สามารณ, 2548. ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมของผู้บริโภคในการเลือกเช่าที่พัก
12. สุภิดา ผดุงขวัญ, 2550. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเช่าหอพักของพนักงานในนิคม
13. วราพร กริเทพ, 2544. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกที่พักรายวันประเภทอพาร์ท

ทเมนท์ ของประชากรในเขตเทศบาลนคร

อุดรธานี

14. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม สำนักวิทยบริการ
15. อุตสาหกรรมสหรัตนนคร อำเภอหนองหลวง
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
16. อาศัยของพนักงานในนิคมอมตะนครอำเภอ
เมืองจังหวัดชลบุรี
17. วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา, 2535. ทักษะ
ของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอน
ระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
ศูนย์รังสิต

**พฤติกรรมการรับชมข่าวในช่วงเวลา 19.00 น. ในสถานีโทรทัศน์ฟรีทีวีช่องต่างๆระหว่าง
ข้าราชการกับพนักงานเอกชนในพื้นที่ จ. ลพบุรี**

**WATCHING NEWS BEHAVIOR AT 7:00 PM ON FERR TV CHANNEL BETWEEN THE
GOVERNMENT OFFICER AND PRIVATE EMPLOYEES IN THE AREA**

LOPBURI PROVINCE

เอกศักดิ์ คุ้มทรัพย์

นักศึกษาระดับปริญญาโท มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ, Ekakasak@hotmail.com

คณะบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาพฤติกรรมการรับชมข่าวในช่วงเวลา 19.00 น. ของข้าราชการ และพนักงานเอกชนในพื้นที่จังหวัดลพบุรีเพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการรับชมข่าวในช่วงเวลา 19.00 น. ระหว่างข้าราชการและพนักงานเอกชนในพื้นที่จังหวัดลพบุรี เพื่อศึกษาศึกษาพฤติกรรมการรับชมข่าวในช่วงเวลา 19.00 น. ของข้าราชการและพนักงานเอกชนในพื้นที่จังหวัดลพบุรี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ ข้าราชการและพนักงานเอกชน จำนวน 400 ชุด โดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Random Sampling) เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ สถิติ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ทดสอบสมมติฐานด้วย ค่าสถิติไคสแควร์ (Chi-square) ผลการวิจัย พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง โดยส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 31-40 ปี มาก สถานะภาพพบว่าส่วนใหญ่มีสถานภาพโสดมากที่สุด เมื่อพิจารณา ระดับรายได้ พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีรายได้ระหว่าง 20,000 – 30,000 บาท มากที่สุด ส่วนใหญ่มีระดับ การศึกษาปริญญาตรีมากที่สุดข้าราชการกับพนักงานเอกชนเท่ากัน ประสบการณ์การทำงานพบว่าส่วนใหญ่ มีประสบการณ์การทำงาน 2 - 4 ปี

คำสำคัญ: ผู้รับชม ข้าราชการ พนักงานเอกชน สถานีโทรทัศน์ฟรีทีวี ข่าวในช่วงเวลา 19.00 พฤติกรรมการรับชม

ABSTRACT

The objective of this research is to study the 7.00 pm. news watching behavior of the officials and the private sector employees in Lopburi Province in order to compare the news watching behavior of the officials and the private sector employees during 7.00 pm. The sampling groups consist of the 400 officials and the private sector employees which were selected through the Multi-stage random Sampling method, and Quota Sampling method. The data was collected by using questionnaire. The data analysis was conducted by using the Statistics, Percentage, Median, and the hypothesis testing was conducted by using Chi-square. As a result, it was found that most of the sampling population are female aged 31-40 and most of them are single. When considering the income, most of the sampling population earn between 20,000 – 30,000 Baht. In term of education, both officials and private sector employees mostly graduated with Bachelor degree. Most of them have work experience for 2-4 years.

KEYWORDS: government employees, private television audience for free. 19:00 P.M. News in the habit of watching.

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การสื่อสารเป็นพื้นฐานของการติดต่อของมนุษย์ และเป็นเครื่องมือสำคัญของกระบวนการทางสังคม ยิ่งสังคมมีความสลับซับซ้อนมากเพียงใดและประกอบด้วยคนจำนวนมากเท่าใด การสื่อสารก็ยิ่งมีความสำคัญมากขึ้นเท่านั้น การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมที่นำมาซึ่งความสับสน ก่อให้เกิดความไม่เข้าใจและความไม่แน่ใจแก่สมาชิกของสังคม ย่อมต้องอาศัยการสื่อสารเป็นเครื่องมือเพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว (ปรมะ สตะเวทิน. 2540:2)

โทรทัศน์ถือเป็นสื่อสารมวลชนประเภทหนึ่ง que พัฒนาอย่างรวดเร็ว และได้รับความนิยมจากประชาชนในทุกเพศทุกวัย ทุกระดับชนชั้น ทุกระดับการศึกษาเป็นอย่างมาก เพราะเป็นสื่อที่ให้ทั้งภาพและเสียง ซึ่งสามารถกระทำได้หลากหลายรูปแบบ และมีปัจจัยมากมายที่ดึงดูดความสนใจของผู้ชมตลอดเวลา ทั้งยังทำให้ผู้ชมเข้าใจเรื่องราวได้ดี

ความมุ่งหมายของการวิจัย

เพื่อศึกษาพฤติกรรมการรับชมข่าวในช่วงเวลา 19.00 น. ของข้าราชการและพนักงานเอกชนในพื้นที่จังหวัดลพบุรี

เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการรับชมข่าวในช่วงเวลา 19.00 น. ระหว่างข้าราชการและพนักงานเอกชนในพื้นที่จังหวัดลพบุรี

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ ประชากรในพื้นที่จังหวัดลพบุรี ซึ่งมีจำนวนประชากรทั้งหมด 755,854 คน แยกเป็นชาย 379,370 คน หญิง 376,484 คน และจำนวนข้าราชการ ในจังหวัดลพบุรี ประมาณ 35,000 คน พนักงานเอกชน 20,000 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ ข้าราชการและพนักงานเอกชนในพื้นที่จังหวัดลพบุรี

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ แบ่งเป็นดังนี้
 - 1.1 เพศ
 - 1.2 อายุ
 - 1.3 รายได้
 - 1.4 สถานภาพ
 - 1.5 การศึกษา
 - 1.6 อาชีพ
 - 1.7 ประสบการณ์การทำงาน
2. ตัวแปรตาม ได้แก่
 - 1.1 พฤติกรรมการรับชมข่าวในช่วงเวลา 19.00 น. ในสถานีโทรทัศน์

ฟรีทีวี ช่องต่างๆของข้าราชการในพื้นที่จังหวัดลพบุรี

1.2 พฤติกรรมการรับชมข่าวในช่วงเวลา 19.00 น. ในสถานีโทรทัศน์ฟรีทีวีช่องต่างๆของพนักงานเอกชนในพื้นที่จังหวัดลพบุรี

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่สร้างขึ้นตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยแบบสอบถามประกอบด้วย คำถาม 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม คำถามในส่วนนี้ ใช้สำหรับรวบรวมข้อมูลทั่วไปของผู้ชมรายการ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ ระดับรายได้โดยเฉลี่ยต่อเดือน ประสบการณ์การทำงาน

ส่วนที่ 2 พฤติกรรมการรับชมรายการของผู้ชมรายการของทางสถานีโทรทัศน์ฟรีทีวีช่องต่างๆ คำถามในส่วนนี้ ใช้สำหรับรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับ รวมทั้งข้อมูลพฤติกรรมการรับชมรายการต่าง ๆ ได้แก่ ช่องทางการรับชมที่เลือก เหตุผลในการเลือกช่องทางในการรับชม ความคิดเห็นต่อช่องการรับชมรายการกับสถานีอื่นๆ การเลือกวันและเวลาที่ชมรายการ โดยมี ลักษณะคำถามเป็นแบบปลายปิด แบบหลายตัวเลือก พฤติกรรมของผู้ชมรายการ แบ่งเป็น 5

การบูรณาการความรู้สู่การพัฒนาที่ยั่งยืน

มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

3 ปานกลาง
2 น้อย
1 น้อยที่สุด

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่นๆ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้ ได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากการสำรวจ โดยใช้แบบสอบถามของกลุ่มข้าราชการและพนักงานเอกชนซึ่งเป็นผู้ชมรายการต่างๆของทางสถานีในพื้นที่จังหวัดลพบุรี โดยเก็บข้อมูลด้วยวิธีการแจกแบบสอบถามให้กับผู้ชมรายการของทางสถานีโทรทัศน์ฟรีทีวีช่องต่างๆ ตามกำหนด 400 ราย

การจัดทำข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ประมวลผลจากแบบสอบถามโดยการคำนวณ และใช้โปรแกรมสำเร็จรูป เพื่อการประมวลผลทางสถิติ ดังต่อไปนี้

1. สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) โดยใช้ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2. สถิติเชิงอ้างอิง (Inferential Statistics) เพื่อทดสอบสมมติฐาน ดังนี้

2.1 ทดสอบสมมติฐานด้วยค่าสถิติไคสแควร์ (Chi-square)

3. การประเมินค่าเพื่อการแปลผลการศึกษากำหนดเกณฑ์ในการแปลผลในแต่ละช่วงคะแนนจากระดับชั้น 5 ชั้น ดังนี้

คะแนน ความหมายของระดับความคิดเห็น
5 มากที่สุด
4 มาก

เกณฑ์ที่ใช้ในการจำแนกระดับพฤติกรรมของข้าราชการและพนักงานเอกชนซึ่งเป็นผู้รับชมรายการข่าวค่ำของทางสถานีโทรทัศน์ฟรีทีวีช่องต่างๆในพื้นที่จังหวัดลพบุรี พิจารณาจากค่าเฉลี่ย โดยการแปลความหมายของคะแนนเฉลี่ย แบ่งเป็น 5 ระดับ (Best: 1981:182) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย
ความหมายระดับพฤติกรรม
4.51 – 5.00 ปฏิบัติมากที่สุด
3.51 – 4.50 ปฏิบัติมาก
2.51 – 3.50 ปฏิบัติปานกลาง
1.51 – 2.50 ปฏิบัติน้อย
1.00 – 1.50 ปฏิบัติน้อยที่สุด

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปทางด้านประชากรศาสตร์ และพฤติกรรมการรับชมข่าวในช่วงเวลา 19.00 น. ตาราง 1 ข้อมูลทั่วไปของข้าราชการและพนักงานเอกชนที่รับชมข่าวในช่วงเวลา 19.00 น. ใน จ. ลพบุรี

	ข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ
ทั่วไป		คน	ละ
1.เพศ	ชาย	164	41
	หญิง	236	59
	รวม	400	100
2.อายุ	20-30 ปี	119	29.8
	31-40 ปี	149	37.3
	41-50 ปี	76	19
	51-60 ปี	44	11

				7. ประสบการณ์			
				การทำงาน	น้อยกว่า 2 ปี	17	4.25
	61 ปีขึ้นไป	12	3.00		2 ปี - 4 ปี	105	26.25
	รวม	400	100		4 ปี - 6 ปี	76	19
3. สถานภาพ	โสด	141	35.25		6 ปี - 8 ปี	66	16.5
	สมรส	208	52		8 ปี - 10 ปี	51	12.75
	หย่าร้าง /				10 ปีขึ้นไป	85	21.25
	แยกกันอยู่	51	12.75		รวม	400	100
	รวม	400	100				
4. รายได้ต่อเดือน	น้อยกว่า 10,000 บาท	36	9	ส่วนที่ 2 เปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตามเช่นผลที่ได้จากตารางที่ 2 ผลจากการทดสอบสมมติฐานด้วยค่าสถิติไคสแควร์ (Chi-square) พบว่าเพศชายมีความสัมพันธ์กับการรับชมประเภทของข่าวการเมืองด้านระยะเวลาของการรับชมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 เพศชายมีความสัมพันธ์กับการรับชมประเภทของข่าวเศรษฐกิจด้านระยะเวลาของการรับชมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 เพศชายมีความสัมพันธ์กับการรับชมประเภทของข่าวสังคมเมืองด้านความถี่ของการรับชมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 เพศชายมีความสัมพันธ์กับการรับชมประเภทของข่าวภูมิภาคด้านระยะเวลาของการรับชมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 เพศชายมีความสัมพันธ์กับการรับชมประเภทของอาชญากรรมด้านระยะเวลาของการรับชมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01			
	10,000 - 20,000 บาท	137	34.25				
	20,001 - 30,000 บาท	142	35.5				
	30,000 บาทขึ้นไป	85	21.25				
	รวม	400	100				
	5. ระดับการศึกษา	มัธยมศึกษา / ปวช.	20		5		
อนุปริญญา / ปวส.		125	31.25				
ปริญญาตรี		239	59.75				
สูงกว่าปริญญาตรี		16	4				
รวม		400	100				
6. อาชีพ	ข้าราชการ	200	50				
	พนักงานเอกชน	200	50				
	รวม	400	100				

การบูรณาการความรู้สู่การพัฒนาที่ยั่งยืน

มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

เพศชายมีความสัมพันธ์กับการรับชมประเภทของข่าวพยากรณ์อากาศด้านระยะเวลาของการรับชมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง โดยส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 31-40 ปี มาก สถานะภาพพบว่าส่วนใหญ่มีสถานภาพโสดมากที่สุด ระดับรายได้ พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มี

รายได้ระหว่าง 20,000 – 30,000 บาท มากที่สุด ส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาปริญญาตรีมากที่สุด เข้าราชการกับพนักงานเอกชนเท่ากัน ประสบการณ์การทำงานพบว่าส่วนใหญ่มีประสบการณ์การทำงาน 2 - 4 ปี

ผลจากการทดสอบสมมติฐานด้วย ค่าสถิติไคสแควร์ (Chi-square) พบว่า

พบว่าเพศชายมีความสัมพันธ์กับการรับชมประเภทของข่าวการเมืองด้านระยะเวลาของการรับชมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 เพศชายมีความสัมพันธ์กับการรับชมประเภทของข่าวเศรษฐกิจด้านระยะเวลาของการรับชมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 เพศชายมีความสัมพันธ์กับการรับชมประเภทของข่าวสังคมเมืองด้านความถี่ของการรับชมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 เพศชายมีความสัมพันธ์กับการรับชมประเภทของข่าวภูมิภาคด้านระยะเวลาของการรับชมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 เพศชายมีความสัมพันธ์กับการรับชมประเภทของอาชญากรรมด้านระยะเวลาของการรับชมอย่างมี

นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 เพศชายมีความสัมพันธ์กับการรับชมประเภทของข่าวพยากรณ์อากาศด้านระยะเวลาของการรับชมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 เพศชายมีความสัมพันธ์กับความถี่ในการรับชมข่าวในช่วงเวลา 19.00น. อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เพศมีความสัมพันธ์กับการรับชมช่องสถานีโทรทัศน์ ไทยพีบีเอส มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวริศรา เวทยสุภรณ์ (2550). การศึกษาเรื่อง “พฤติกรรมการรับชมและความพึงพอใจจากการรับชมละครเกาหลีทางสถานีโทรทัศน์ฟรีทีวีของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร” กล่าวคือจากการทดสอบความสัมพันธ์ของลักษณะทางประชากรศาสตร์กับพฤติกรรมการรับชมละครเกาหลีทางสถานีโทรทัศน์ฟรีทีวีของกลุ่มตัวอย่าง พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีเพศแตกต่างกัน มีความถี่ในการเปิดรับชม ระยะเวลาในการรับชม และระยะเวลาในการติดตามชมละครเกาหลีทางสถานีโทรทัศน์ฟรีทีวีแตกต่างกัน ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุแตกต่างกัน

อนิล วุฒิการณ์, (2549). พฤติกรรมการรับชมการรับรู้ การจดจำ และความพึงพอใจ รายการ "กบนอกกะลา" ของผู้ชมในเขตกรุงเทพมหานคร กล่าวคือพฤติกรรมในการรับชมรายการโทรทัศน์ "กบนอกกะลา" ของกลุ่มตัวอย่างพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีพฤติกรรมในการรับชมรายการโทรทัศน์ที่แตกต่างออกไป

วิศิษฐ์ ภูทัตโต (2550) พฤติกรรมการรับชม "รายการข่าวมหาวิทยาลัย" ของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง กล่าวคือ เพศและอายุที่แตกต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการจัดรายการด้านการนำเสนอรายการและด้านผู้ประกาศข่าวแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

วิสรดา เวทยสุภรณ์ (2550) พฤติกรรมการรับชมและความพึงพอใจจากการรับชมละครเกาหลีทางสถานีโทรทัศน์ฟรีทีวีของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร กล่าวคือกลุ่มตัวอย่างที่มีเพศแตกต่างกัน มีความถี่ในการเปิดรับชม ระยะเวลาในการรับชม และระยะเวลาในการติดตามชมละครเกาหลีทางสถานีโทรทัศน์ฟรีทีวีแตกต่างกัน

นันทพร อติเรกโชติกุล , เนตรชนก คงทน (2545) พฤติกรรมการรับชมละครโทรทัศน์ไทยและการใช้ประโยชน์ในการนำไปพัฒนาตนเองของนักศึกษาสถาบันราชภัฏนครราชสีมา กล่าวคือ นักศึกษาที่เรียนต่างคณะกันจะมีการติดตามดูแตกต่างกัน และนักศึกษาที่มีที่พักต่างกันมีการติดตามดูและปริมาณของเรื่องที่ติดตามดูแตกต่างกัน

วิศิษฐ์ ภูทัตโต (2550) พฤติกรรมการรับชม "รายการข่าวมหาวิทยาลัย" ของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง กล่าวคือ เพศและอายุที่แตกต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการจัดรายการด้านการนำเสนอรายการและด้านผู้ประกาศข่าวแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การทดสอบสมมติฐาน

เพศ อายุ สถานภาพ รายได้ การศึกษา อาชีพ ประสบการณ์การทำงานที่แตกต่างกันมีผลต่อพฤติกรรมการรับชมข่าวในช่วงเวลา 19.00 น. ในสถานีโทรทัศน์ฟรีทีวีช่องต่างๆ ระหว่างกลุ่มข้าราชการกับพนักงานเอกชนในพื้นที่จังหวัดลพบุรีในด้านความถี่ในการรับชม ด้านการเลือกประเภทข่าวที่รับชม ด้านสถานที่รับชม ด้านระยะเวลาที่รับชม และด้านสถานีโทรทัศน์ที่รับชมที่แตกต่างกัน ขอมรับสมมติฐาน

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

นำข้อมูลที่ได้ไปใช้ในการวางแผนและกำหนดนโยบายในการเลือกใช้สื่อในการจัดช่องทางประชาสัมพันธ์ เพื่อเสริมสร้างจุดแข็งให้องค์กร พร้อมทั้งสร้างความได้เปรียบต่อคู่แข่งขั้นทางธุรกิจ นำข้อมูลที่ได้ไปใช้ในการเข้าถึงพฤติกรรมผู้บริโภคเพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้ตรงตามความต้องการของลูกค้าการวิจัยครั้งต่อไปควรเข้าถึงกลุ่มตัวอย่างที่หลากหลายและพฤติกรรมที่หลากหลายเพื่อนำประโยชน์จากผลการวิจัยไปใช้ให้เกิดประโยชน์มากที่สุด

เอกสารอ้างอิง

1. ขวัญเรือน กิตติวัฒน์, 2529. ลักษณะทางประชากร
2. สุรพงษ์ โสธนเสถียร, 2533. พฤติกรรม
3. ปรมะ สตะเวทิน, 2540. จิตวิทยา
4. ยุบล เบ็ญจรงค์กิจ, 2534. ลักษณะการใช้สื่อมวลชน

5. มาลี บุญศิริพันธ์, 2526. คุณลักษณะของข่าว
สมบัติ กุสุมาวดี, **บริหารจัดการทรัพยากร
มนุษย์ไปเพื่ออะไร ?**, โครงการบัณฑิตศึกษา
การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ สถาบัน
บัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, ประชาชาติธุรกิจ
วันที่ 16 ธันวาคม 2547 ปีที่ 28 ฉบับที่ 3645,
หน้า 6
6. ประมวศ สตะเวทิน, 2540. การสื่อสาร
7. ลักษณ์า พรหมสรและคณะ, 2547. ประกาศ
สำนักทะเบียนกลาง กรมการปกครอง เรื่อง
จำนวนราษฎรทั่วราชอาณาจักร แยกเป็นร
วมกรุงเทพมหานครและจังหวัดต่างๆ ตามหลักฐาน
การทะเบียนราษฎร ณ วันที่ 31 ธันวาคม
2553 กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย
8. ชัยอนันต์ สมุทวณิช, 2544. พัฒนาทาง
การเมือง หน้า16-17
9. ชัยอนันต์ สมุทวณิช, 2553. 100 ปี แห่ง
การปฏิรูประบอบราชการ : วิวัฒนาการของ
อำนาจรัฐและอำนาจการเมือง.กรุงเทพฯ: โรง
พิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
10. ไพบูลย์ ช่างเรียน, 2527. สังคมการเมืองและ
การปกครองของไทย. กรุงเทพฯ:สำนักพิมพ์
ไทยวัฒนาพานิช.
11. ตระกูล มีชัย, 2544. การกระจายอำนาจใน
ประเทศไทย: ความก้าวหน้าและข้อพิจารณา.
เอกสารประกอบการประชุมทางวิชาการ
สถาบันพระปกเกล้า ครั้งที่ 3 ณ ศูนย์ประชุม
สหประชาชาติ ถนนราชดำเนินนอก
กรุงเทพมหานคร.

พฤติกรรมการประหยัดพลังงานไฟฟ้าของครัวเรือน

ในเขตอำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี

ELECTRIC ENERGY SAVING BEHAVIOR OF HOUSEHOLDS

IN LAMLUKKA PATHUM THANI

เสาวภา จัทรกระจ่าง¹

¹นักศึกษาระดับปริญญาโท มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ, การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค(สำนักงานใหญ่) , saowapa_ao@hotmail.com 1

²คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ, มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ, Email Address ของผู้เขียนที่ 2

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายของการวิจัยเพื่อ 1) ศึกษาพฤติกรรมการประหยัดพลังงานไฟฟ้าของครัวเรือนในเขตอำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี 2) เปรียบเทียบพฤติกรรมการประหยัดพลังงานไฟฟ้าของครัวเรือนจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล และจำนวนหน่วยที่ใช้ไฟฟ้าต่อเดือนในเขตอำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ ครัวเรือนในเขตอำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี จำนวน 400 ครัวเรือน โดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multistage Sampling) ด้วยวิธีการสุ่มแบบโควตา (Quota Sampling) หลังจากนั้นจึงทำการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) และเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ สถิติ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติทดสอบ t-test และ F-test

คำสำคัญ: พฤติกรรม ,การประหยัดพลังงานไฟฟ้า , ครัวเรือน

ABSTRACT

The purposes of the study were to 1) : examine the electric energy saving behavior of households in Lamlukka Pathum Thani.; and 2) compare the electric energy saving behavior of household classified by personal characteristic electrical appliances and the number of units used per month in the district in Amphure Lamlukka, Pathumthani province. 400 households Multistage Sampling by Quata Sampling and Purposive Sampling. The research instrument was a questionnaire. Statistical analysis was performed by Percentage, Arithmetic mean, Standard Deviation, t-test and F-test.

KEYWORDS: Behavior , Electric energy saving , Households

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

พลังงานเป็นปัจจัยที่สำคัญในการตอบสนองความต้องการของมนุษย์ และเป็นปัจจัยการผลิต โลกพัฒนามากขึ้น ความต้องการพลังงานทวีมากยิ่งขึ้น และหากวันใดโลกไม่มีพลังงาน มนุษย์ก็ประสบกับความยากลำบากในการดำเนินชีวิต ดังนั้น พลังงานจึงเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการดำรงชีวิตของมนุษย์ทุกคน ปัจจุบันประเทศไทยมีสถานะเศรษฐกิจของการขยายตัวอย่างรวดเร็ว รวมทั้งจำนวนประชากรเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ทำให้ความต้องการใช้พลังงานมีจำนวนเพิ่มมากขึ้นทุกปี

จากความต้องการใช้พลังงานไฟฟ้าเป็นจำนวนมาก ประกอบกับการเพิ่มขึ้นของประชากร มีความต้องการใช้ไฟฟ้าสูงสุดคิดเป็นปริมาณ 4,200 เมกะวัตต์

ในปี 2554 มีความต้องการใช้ไฟฟ้าสูงสุดเพิ่มขึ้นเป็นปริมาณ 8,100 เมกะวัตต์ และเมื่อสิ้นปี พ.ศ. 2538 ความต้องการใช้ไฟฟ้ามีค่าเพิ่มขึ้นในปริมาณที่ 12,267.9 เมกะวัตต์ จากความต้องการไฟฟ้าที่เพิ่มมากขึ้นในปริมาณดังกล่าว เป็นที่คาดหมายกันว่าในปี พ.ศ. 2554 มีความต้องการใช้ไฟฟ้าสูงสุดจะมีปริมาณเพิ่มขึ้นถึง 30,587 เมกะวัตต์ (การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย, : 2554, อ้างอิงจาก www.egat.co.th)

2. ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการประหยัดพลังงานไฟฟ้าของครัวเรือนในเขตอำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี
2. เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการประหยัดพลังงานไฟฟ้าจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล และ จำนวนหน่วยที่ใช้ไฟฟ้าต่อเดือนในเขตอำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี

3. ขอบเขตการวิจัย

3.1 หน่วยในการศึกษา

การวิจัยครั้งนี้หน่วยในการศึกษาได้แก่ ครัวเรือนในเขตอำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี จำนวน 193,822 คน

3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.2.1 ประชากร ได้แก่ ครัวเรือนในเขตอำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี จำนวน 193,822 ครัวเรือน

3.2.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครัวเรือนในเขตอำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี โดยการหาขนาดกลุ่มตัวอย่าง จากสูตรของทาร์โรวามาเน่ (ประกายรัตน์ สุวรรณ, 2554 : 327) ที่ความคาดเคลื่อน 0.05 ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน และทำการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ในเขตเทศบาล 200 ครัวเรือน และนอกเขตเทศบาล 200 ครัวเรือน

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

1 ตัวแปรต้น (Independent Variable) ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคล ประกอบด้วย เพศ ที่ตั้งครัวเรือน จำนวนสมาชิก รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และจำนวนหน่วยที่ใช้ไฟฟ้าต่อเดือน

2 ตัวแปรตาม (Dependent Variable) ได้แก่ พฤติกรรมการประหยัดพลังงานไฟฟ้า ประกอบด้วย การใช้เครื่องอุปกรณ์ไฟฟ้า ได้แก่ หลอดไฟฟ้า หม้อหุงข้าว กระจกนํ้าร้อน เตารีด พัดลม ตู้เย็น โทรทัศน์ วิทยุ/เครื่องเล่นสเตอริโอ และเครื่องซักผ้า

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับคุณลักษณะของครัวเรือน ประกอบด้วย เพศ ที่ตั้งครัวเรือน จำนวนสมาชิก รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ประเภทเครื่องใช้ไฟฟ้า และจำนวนหน่วยที่ใช้ไฟฟ้าต่อเดือนของครัวเรือน โดยเฉลี่ย ลักษณะเป็นคำถามที่มีให้เลือกหลายคำตอบ (Multiple choice question)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรม การประหยัดพลังงานไฟฟ้า มีลักษณะเป็นแบบสอบถาม ชนิดคำถามปลายปิด (Close choice question) แบบมาตรประมาณค่า 5 ระดับ คือ ไม่เคยปฏิบัติ ปฏิบัติ น้อยมาก ปฏิบัติปานกลาง ปฏิบัติบ่อยครั้ง ปฏิบัติทุกครั้ง โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

- คะแนน 1 หมายถึง ไม่เคยปฏิบัติ
- คะแนน 2 หมายถึง ปฏิบัติ น้อยมาก
- คะแนน 3 หมายถึง ปฏิบัติปานกลาง
- คะแนน 4 หมายถึง ปฏิบัติบ่อยครั้ง
- คะแนน 5 หมายถึง ปฏิบัติทุกครั้ง

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามพร้อมหนังสือขอความร่วมมือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลจากประชาชนในเขตอำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี โดยผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปแจกให้กับกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเองในเขตเทศบาลจำนวน 200 ชุด และนอกเขตเทศบาลจำนวน 200 ชุด ในเขตลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี รวมทั้งสิ้นจำนวน 400 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. นำแบบสอบถามที่เก็บมาตรวจสอบความสมบูรณ์ ความถูกต้องและดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ โดย

วิเคราะห์ข้อมูลตามแบบสอบถาม

2. การแปลผลเพื่อจัดระดับพฤติกรรม การประหยัดพลังงานไฟฟ้าของครัวเรือนในเขตอำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี ใช้แบบจัดกลุ่มข้อมูล (Grouped data) โดยการแจกแจงความถี่แล้วนำไปหาค่าพิสัย หลังจาก

นั้นกำหนดชั้นเพื่อหาความกว้างของแต่ละชั้น หรืออันตรภาคชั้น

โดยแบ่งระดับพฤติกรรม การประหยัดพลังงานไฟฟ้าของครัวเรือน ในเขตอำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี ออกเป็น 5 ระดับ คือ ไม่เคยปฏิบัติ ปฏิบัติ น้อยที่สุด ปฏิบัติ น้อย ปฏิบัติปานกลาง ปฏิบัติมาก จากเกณฑ์ค่าเฉลี่ยคะแนนดังนี้

- ค่าเฉลี่ยคะแนน 1.00-1.80 หมายถึง ไม่เคยปฏิบัติ
- ค่าเฉลี่ยคะแนน 1.81-2.60 หมายถึง ปฏิบัติ น้อยมาก
- ค่าเฉลี่ยคะแนน 2.61-3.40 หมายถึง ปฏิบัติ น้อย
- ค่าเฉลี่ยคะแนน 3.41-4.20 หมายถึง ปฏิบัติปานกลาง
- ค่าเฉลี่ยคะแนน 4.21-5.00 หมายถึง ปฏิบัติมาก

4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลของครัวเรือน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลของครัวเรือน ประกอบด้วย เพศ ที่ตั้งครัวเรือน จำนวนสมาชิกในครัวเรือน รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือน ประเภทเครื่องใช้ไฟฟ้า และจำนวนหน่วยที่ใช้ไฟฟ้าต่อเดือนของครัวเรือนโดยเฉลี่ย ปรากฏผลแสดงในตาราง 1

ข้อมูลของครัวเรือน	จำนวน (ครัวเรือน)	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	200	45.9
หญิง	200	45.9
รวม	400	91.7

2. ที่ตั้งของครัวเรือน

ในเขตเทศบาล	200	45.9
นอกเขตเทศบาล	200	45.9
รวม	400	91.7

3. จำนวนสมาชิกในครัวเรือน

1-3 คน	75	18.8
4-6 คน	200	50.0
7-9 คน	90	22.5
10 คนขึ้นไป	35	8.8
รวม	400	100.0

4. รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือน

ไม่เกิน 15,000 บาท	54	13.5
15,001-25,000 บาท	95	23.8
ไม่เกิน 25,001-35,000 บาท	82	20.5
มากกว่า 35,000 บาท	169	42.3
รวม	400	100.0

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์พฤติกรรมกรรมการประหยัดพลังงานไฟฟ้าของครัวเรือน

พฤติกรรมกรรมการประหยัดพลังงานการไฟฟ้าของครัวเรือน ในเขตอำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี โดยพิจารณาจากประเภทเครื่องใช้ไฟฟ้า คือ หลอดไฟฟ้า หม้อหุงข้าว กระจกน้ำร้อน เตารีด พัดลม ตู้เย็น โทรทัศน์ วิทยุ/เครื่องเล่นสเตริโอ และเครื่องซักผ้า ทั้งภาพรวมและรายประเภท ปรากฏผลดังแสดงในตารางที่ 2

ตาราง 2 ค่าเฉลี่ย \bar{x} ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน S.D.

ระดับพฤติกรรมกรรมการประหยัดพลังงานการไฟฟ้าของครัวเรือน

ประเภท เครื่องใช้ไฟฟ้า	ระดับพฤติกรรมการใช้ไฟฟ้า		
	\bar{x}	S.D.	ระดับ ปฏิบัติการ
หลอดไฟฟ้า	3.71	0.407	ปานกลาง
หม้อหุงข้าว	4.75	0.388	มาก
กระจกน้ำร้อน	4.73	0.404	มาก
เตารีด	4.67	0.451	มาก
พัดลม	4.73	0.425	มาก
ตู้เย็น	4.74	0.451	มาก
โทรทัศน์	4.66	0.443	มาก
วิทยุ/เครื่องเล่น			
สเตริโอ	4.68	0.434	มาก
เครื่องซักผ้า	4.72	0.472	มาก
รวม	4.60	3.840	

5.สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพฤติกรรมที่ทำให้เกิดการประหยัดพลังงานไฟฟ้าของครัวเรือนในเขตอำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี ปรากฏผลสรุปได้ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลของครัวเรือนพฤติกรรมที่ทำให้เกิดการประหยัดพลังงานไฟฟ้าของครัวเรือน ในเขตอำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี พบว่า เพศ และที่ตั้งของครัวเรือนกลุ่มตัวอย่างอยู่ในเขตเทศบาลและนอกเขตเทศบาลมีจำนวนเท่ากัน ไม่แตกต่างกัน ครัวเรือนส่วนใหญ่มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือน 4-6 คน รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือนกลุ่มตัวอย่างมีมากกว่า 35,000 บาท คิดเป็นร้อยละ

50.00 คริวเรือนส่วนใหญ่จะใช้หลอดไฟฟ้าแบบธรรมดาหรือหลอดไฟฟ้าชนิดไส้) คิดเป็นร้อยละ 91.50 มีหม้อหุงข้าวคิดเป็นร้อยละ 99.50 มีกระติกน้ำร้อน เตารีด พัดลม โทรทัศน์ วิทยุ/เครื่องเล่นสเตอริโอ/ และเครื่องซักผ้า คิดเป็น 100 เปอร์เซ็นต์ ตามลำดับ และอื่นเป็นเครื่องปรับอากาศ คิดเป็นร้อยละ 57.8 ในแต่ละครัวเรือนมีจำนวนการใช้ไฟฟ้าต่อเดือนโดยเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 151-400 หน่วย คิดเป็นร้อยละ 55.00

2. ผลการวิเคราะห์พฤติกรรมกรรมการประหยัดพลังงานไฟฟ้าของครัวเรือนในเขตอำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี พบว่าระดับพฤติกรรมกรรมการประหยัดพลังงานไฟฟ้าจากการใช้เครื่องไฟฟ้าแต่ละประเภทของครัวเรือนในเขตอำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี ระดับพฤติกรรมรวมอยู่ในระดับปฏิบัติมาก โดยประเภทเครื่องใช้ไฟฟ้าที่มีพฤติกรรมกรรมการประหยัดมากที่สุดคือ หม้อหุงข้าว มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.75 รองลงมาตู้เย็น มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.74 ตู้เย็น มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.74 พัดลม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.73 กระติกน้ำร้อน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.73 เครื่องซักผ้า มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.72 วิทยุ/เครื่องเล่นสเตอริโอ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.68 เตารีด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.67 โทรทัศน์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.66 และประหยัดน้อยที่สุดคือ หลอดไฟฟ้า มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.71

3. ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบพฤติกรรมกรรมการประหยัดพลังงานไฟฟ้าจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล และ จำนวนหน่วยที่ใช้ไฟฟ้าต่อเดือนของครัวเรือนในเขตอำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี พบว่า ตัวแปรต้น ปัจจัยส่วนบุคคล ประกอบด้วย เพศต่างกัน มีพฤติกรรมกรรมการประหยัดพลังงานไฟฟ้าแตกต่างกัน ที่ตั้งของครัวเรือนต่างกัน มีพฤติกรรมกรรมการประหยัดพลังงานไฟฟ้าไม่แตกต่างกัน ส่วน จำนวนสมาชิกพบว่า จำนวนสมาชิกของครัวเรือน 1-3 คน 4-6 คน และ 7-9 คน ต่างกัน มีพฤติกรรมกรรมการประหยัดพลังงานไฟฟ้าแตกต่างกัน กับจำนวนสมาชิกของ

ครัวเรือนตั้งแต่ 10 คนขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือนที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนที่น้อยกว่ามีพฤติกรรมกรรมการประหยัดพลังงานไฟฟ้าแตกต่างกันกับรายได้เฉลี่ยต่อเดือนระหว่าง 15,001-25,000 บาท มีพฤติกรรมกรรมการประหยัดพลังงานไฟฟ้าแตกต่างกันกับรายได้เฉลี่ยต่อเดือนมากกว่า 35,000 บาทอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และ จำนวนหน่วยที่ใช้ไฟฟ้าต่อเดือนต่างกัน มีพฤติกรรมกรรมการประหยัดพลังงานไฟฟ้าไม่แตกต่าง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า

3.1 เพศในอำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี ต่างกันมีพฤติกรรมกรรมการประหยัดพลังงานไฟฟ้าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3.2 ที่ตั้งของครัวเรือนในอำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี ต่างกัน มีพฤติกรรมกรรมการประหยัดพลังงานไฟฟ้าไม่แตกต่างกัน

3.3 จำนวนสมาชิกของครัวเรือนในอำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี 1-3 คน 4-6 คน และ 7-9 คน มีพฤติกรรมกรรมการประหยัดพลังงานไฟฟ้าแตกต่างกันกับจำนวนสมาชิกของครัวเรือนตั้งแต่ 10 คนขึ้นไปอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3.4 รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือนในอำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี ที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนที่น้อยกว่ามีพฤติกรรมกรรมการประหยัดพลังงานไฟฟ้าแตกต่างกันกับรายได้เฉลี่ยต่อเดือนระหว่าง 15,001-25,000 บาท มี พฤติกรรมการประหยัดพลังงานไฟฟ้าแตกต่างกันกับรายได้เฉลี่ยต่อเดือนมากกว่า 35,000 บาท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3.5 จำนวนหน่วยที่ใช้ไฟฟ้าต่อเดือนในเขตอำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี ต่างกัน มีพฤติกรรมกรรมการประหยัดพลังงานไฟฟ้าไม่แตกต่าง

6. ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 รัฐบาลควรมีแนวนโยบาย การรณรงค์ เกี่ยวกับการประหยัดพลังงานไฟฟ้าให้กับประชาชนในการใช้เครื่องไฟฟ้า การเลือกซื้อและการบำรุงรักษาเครื่องใช้ไฟฟ้าทั้ง 9 ประเภทอย่างต่อเนื่องโดยผ่านสื่อการประชาสัมพันธ์หลาย ๆ ทางเช่น โทรทัศน์ วิทยุ และหนังสือพิมพ์

1.2 รัฐบาลควรมีมาตรการจูงใจ และให้สิ่งจูงใจกับประชาชนที่สามารถประหยัดพลังงานไฟฟ้าตามมาตรการของรัฐบาลได้ เช่น การมีส่วนลดค่าไฟฟ้าเมื่อประชาชนผู้ใช้ไฟฟ้าสามารถประหยัดพลังงานไฟฟ้าตามเกณฑ์กำหนด

1.3 รัฐบาลควรมีมาตรการให้ผู้ผลิตสินค้าเครื่องใช้ไฟฟ้าภายในครัวเรือน ได้จัดทำคู่มือการใช้เครื่องไฟฟ้าและการดูแลรักษาเครื่องใช้ไฟฟ้า เพื่อการประหยัดพลังงานไฟฟ้า กับเครื่องไฟฟ้าทุกชนิด

1.4 สำนักส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงาน และการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคควรมีการจัดการอบรมหรือเผยแพร่ความรู้ผ่านสื่อมวลชนให้กับประชาชนในเขตอำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี เกี่ยวกับการประหยัดพลังงานไฟฟ้ากับเครื่องใช้ไฟฟ้าทั้ง 9 ประเภท

1.5 ครัวเรือน/ประชาชนในเขตอำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานีควรช่วยกันปฏิบัติตามแนวทางของประหยัดพลังงานไฟฟ้าตามนโยบายของรัฐบาลอย่างเคร่งครัด

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบพฤติกรรมการประหยัดพลังงานไฟฟ้าของครัวเรือนระดับ อำเภอ จังหวัด ภูมิภาค หรือในภาพรวมทั้งประเทศไทย

2.2 ควรมีการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการประหยัดพลังงานไฟฟ้าของครัวเรือนในเขตอำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี เพิ่มเติม เช่น การ

รับรู้ทัศนคติ ความรู้ความเข้าใจ การเห็นคุณค่า และความตระหนัก เป็นต้น

2.3 ควรศึกษาพฤติกรรมการประหยัดพลังงานไฟฟ้าของกลุ่มประชากรที่ปฏิบัติงานอยู่ในหน่วยงานของภาครัฐ เช่น อบต. สถาบันการศึกษา หน่วยงานระดับอำเภอ ตลอดจนหน่วยงานของภาคเอกชน

2.4 ควรมีการศึกษามาตรการและสิ่งจูงใจในการประหยัดพลังงานไฟฟ้าของประชาชนในประเทศไทย

2.5 ควรมีการศึกษาปัจจัย และสาเหตุของการปฏิบัติ และไม่ปฏิบัติตามแนวทางการประหยัดพลังงานไฟฟ้าของครัวเรือน

2.6 ควรมีการศึกษารูปแบบการสื่อสารการประหยัดพลังงานไฟฟ้า ของประชากรกลุ่มต่าง ๆ ในสังคมไทย

เอกสารอ้างอิง

(1) กนกรัตน์ พนมชนศักดิ์, 2550. ศึกษาเรื่อง การประหยัดพลังงานไฟฟ้าในครัวเรือนของข้าราชการครู สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ในเขต กรุงเทพมหานคร พัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน. : 2554, อ้างอิงจาก www.dede.go.th

(2) กฤษพงศ์ พุทธระกูล, 2549. ความรู้และพฤติกรรมของตำรวจกองปราบปรามในการประหยัดพลังงานไฟฟ้า. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาสิ่งแวดล้อมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล, การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย, : 2554, อ้างอิงจาก www.egat.co.th ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา, ปริมาณการใช้ไฟฟ้ารายสาขา

(3) จิราภา คงกิตติคุณ, 2551. พฤติกรรมการประหยัดพลังงานไฟฟ้า ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลสี่คิ้ว อำเภอสี่คิ้ว จังหวัดนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์

ปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาสิ่งแวดล้อม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล

(4) จุไรรัตน์ ธิไพล, 2552. ได้ศึกษาเรื่องพฤติกรรมการประหยัดพลังงานไฟฟ้าในสถานที่ทำงาน ของ พนักงานการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย โรงไฟฟ้าวราชนบุรี. มหาวิทยาลัยศิลปากร สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน

(5) จำนวนประชากรในเขตลำลูกกา ที่ว่าการอำเภอลำลูกกา, : 2554, อ้างอิงจาก www.lumlukka.go.th

ฉัตรกมล ศรีชัยรัตน์ (2549 : 87-92) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการประหยัดพลังงานไฟฟ้าในชีวิตประจำวันของนักเรียนหญิง

(6) ชรัตน์ บุญดีปัทมภ์, 2554. การวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมศึกษาการใช้ไฟฟ้าอย่างมีประสิทธิภาพที่มีผลต่อการประหยัดพลังงานของผู้ใช้ไฟฟ้าประเภทบ้านอยู่อาศัยในเขตชุมชนประพันธ์ ศรีนวล ได้ศึกษาพฤติกรรมการใช้พลังงานของประชาชนในจังหวัดเชียงใหม่

(7) ชรัตน์ บุญดีปัทมภ์, 2553. การวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมศึกษาการใช้ไฟฟ้าอย่างมีประสิทธิภาพที่มีผลต่อการประหยัดพลังงานของผู้ใช้ไฟฟ้าประเภทบ้านอยู่อาศัยในเขตชุมชนกรณีศึกษา: เทศบาลเมืองกระทุ่ม อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม

(8) ชาญชัย บุญวัฒน์กุล และฉัฐวุฒิ โสภณโพธิวัฒน์ (อ้างถึงใน บุตรบำรุง ชรรมโชติ, : 2554)

(9) ฐานันดร เปียศิริ (2552)

(10) ธานีรินทร์ ศิลปจารุ, 2551. การใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ “การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ” พิมพ์ครั้งที่ 9 กรุงเทพมหานคร บิสดิเสนอาร์แอนด์ดี

(10) นิรันดร์ วลัยชัยเสถียร, 2552. ขนาดของครัวเรือนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการประหยัดพลังงานบุตรบำรุง ชรรมโชติ (2554) ศึกษาเรื่องการ

ประหยัดพลังงานในอาคารพาณิชย์:กรณีศึกษา อาคารพหลโยธิน ธนาคารกสิกรไทย

(11) ประกายรัตน์ สุวรรณ, 2554. ขนาดกลุ่มตัวอย่างจากสูตรของทาร์โร ยามาเน่

(12) ประพันธ์ ศรีนวล, 2550. ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการใช้พลังงานของประชาชนในจังหวัดเชียงใหม่

(13) ปรีชา ตั้งกฤษณกุล (2552)

(14) พรณศิริ ยุติศรี, 2549. ได้ศึกษาเรื่อง การประหยัดพลังงานไฟฟ้าของ นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ในจังหวัด นนทบุรี

(14) พงศ์สันต์ สุวรรณชะฎ, 2554. ได้จัดทำวิทยานิพนธ์เรื่อง การออกแบบสำนักงานประหยัดพลังงานในกรุงเทพมหานคร อาคารสำนักงานและอาคารฝึกบินจำลอง บริษัท การบินไทยจำกัด “พระราชบัญญัติการส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงาน พ.ศ.2535,” (2535, 23 มีนาคม). ราชกิจจานุเบกษา. เล่มที่ 109 ตอนที่ 33.

(15) กัทรดา ฉัตรเงิน, 2550. การมีส่วนร่วมในการประหยัดไฟฟ้าของนักศึกษามหาวิทยาลัยแม่โจ้. เชียงใหม่ : ปัญหาพิเศษระดับปริญญาตรี, สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์สิ่งแวดล้อม, คณะเศรษฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยแม่โจ้.

(16) มัลลิกา บุญนาค, 2537. สูตรการคำนวณความกว้างของอันตรายภาคชั้น

(17) นางเมธินี พุ่มเพ็ชร, 2554. ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่ออุปสงค์เครื่องใช้ไฟฟ้าและพฤติกรรมการเลือกซื้อของผู้บริโภคในจังหวัดชลบุรี มหาบัณฑิตหลักสูตรเศรษฐศาสตร์ มหาบัณฑิต แขนงวิชาเศรษฐศาสตร์ สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช มูลค่าการนำเข้าพลังงานของประเทศไทยระหว่างปี พ.ศ. 2550-2553 สำนักงานนโยบายและแผนพัฒนา, : 2554, อ้างอิงจาก www.eppo.go.th

- (18)รุ่งนภา มีพรหม, 2551. ได้ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคในการประหยัดพลังงานไฟฟ้าในสถานที่ทำงาน มหาวิทยาลัยมหิดล
- (19)วลัญช์เสถียร (2552) กรอบแนวความคิด
- (20)วีระ ชีระวงศ์สกุล, 2552. พฤติกรรมการประหยัดพลังงานขึ้นอยู่กับ การเลือกซื้อสินค้าวิธีการใช้และการบำรุงรักษาเครื่องใช้ไฟฟ้า รายได้เฉลี่ยของครัวเรือน และรายจ่ายค่าไฟฟ้าเป็นสำคัญ
- (21)วาทีนิ วงศ์สัมพันธชัย, 2549. การประหยัดพลังงานไฟฟ้าของนักศึกษาในระดับปริญญาตรีที่พักอยู่ในหอพักของมหาวิทยาลัยของรัฐ
- (22)วัลลิ ชีรานันตชัย, 2549. การอนุรักษ์พลังงานไฟฟ้าของบุคลากรโรงพยาบาลทั่วไป จังหวัดราชบุรี
- (23)วีระ ชีระวงศ์สกุล, 2550. ความรู้และพฤติกรรมการประหยัดพลังงานไฟฟ้าในที่อยู่อาศัยของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองลำปาง
- (24)ศศิวิมล ปาลศรี, 2554. การศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมการใช้พลังงานไฟฟ้าอย่างประหยัดของเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานราชการรัฐวิสาหกิจ และเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานคร
- (25)สมชาย วิภักดีรัตนมณี, 2550. พฤติกรรมการประหยัดพลังงานไฟฟ้าของครัวเรือนในเขตอำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
- (26)สมจิตต์ บัวเทศ, 2552. กรอบแนวความคิด
- (27)สมพร พิมลรัตน์, 2549. แรงจูงใจในการประหยัดพลังงานไฟฟ้าของครัวเรือนในจังหวัดพะเยา
- สามารถ สายต๋นแก้ว. 2552. พฤติกรรมใช้และการประหยัดพลังงานไฟฟ้าของบุคลากรในสำนักงานเทศบาลลำปาง. เชียงใหม่: ปัญหาพิเศษระดับปริญญาตรี, สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์สิ่งแวดล้อม, คณะเศรษฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
- (28)อารัญญา รักมิตานนท์, 2552. พฤติกรรมการประหยัดพลังงานในที่อยู่อาศัย ของประชาชนในเขตอำเภอเมือง จังหวัด นนทบุรี
- (29)สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2554. ครอนบาค (Cronbach)
- (30)สุคนธ์ มาศนุ้ย, 2551. พฤติกรรมการการประหยัดพลังงานเพื่อลดปัญหาภาวะโลกร้อนของบุคลากรสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
- (31)อุไร จุสวัสดิ, 2549. พฤติกรรมการมีส่วนร่วมในการประหยัดพลังงานในครัวเรือนของเจ้าหน้าที่ในโรงพยาบาลชลบุรี สาขาวิชาการบริหารทั่วไป รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต การ บริหาร ทั่วไป มหาวิทยาลัยบูรพา
- (32)อำภา ผ่องใส, 2554. การมีส่วนร่วมในการประหยัดพลังงานไฟฟ้าของพนักงานธนาคารอาคารสงเคราะห์ สำนักงานใหญ่

ปัจจัยที่สำคัญและพฤติกรรมการเลือกซื้อข้าวกล้องบรรจุถุงของผู้บริโภค

ในเขตบางเขน กรุงเทพมหานคร

The Important Factors and Consumer Behavior for Buying the Packed Brown Rice

in Bangkhen Area, Bangkok

อารีย์ แซ่เอี้ยว

นักศึกษาระดับปริญญาโท มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ, aor.ree@hotmail.com

คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีความมุ่งหมาย เพื่อศึกษาถึงปัจจัยที่สำคัญและพฤติกรรมการเลือกซื้อข้าวกล้องบรรจุถุงของผู้บริโภคในเขตบางเขน กรุงเทพมหานคร เพื่อศึกษาปัจจัยด้านส่วนประสมทางการตลาด อันได้แก่ ผลกระทบจากราคา ช่องทางการจัดจำหน่าย การส่งเสริมการตลาด กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ ผู้บริโภคที่เป็นทั้งเพศชายและหญิง อายุ 20 ปี ขึ้นไป และเคยซื้อหรือซื้อข้าวกล้องบรรจุถุง จำนวน 400 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย การสุ่มตัวอย่างแบบโควตา การสุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง การสุ่มตัวอย่างตามความสะดวก สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว และการทดสอบหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ผู้บริโภคที่ตอบส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุ 30 – 39 ปี สถานภาพสมรส/อยู่ด้วยกัน การศึกษา ปริญญาตรี อาชีพ พนักงานบริษัทเอกชน / ลูกจ้าง รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ต่อเดือน 18,001 บาทขึ้นไป

คำสำคัญ: พฤติกรรม , ปัจจัยที่สำคัญ , ข้าวกล้อง , ส่วนประสมทางการตลาด

ABSTRACT

The research was aimed to study The Important Factors and Consumer Behavior For Buying the Packed Brown Rice in Bangkhen Area, Bangkok. Moreover the research was focused on the marketing mix factors including price, distribution channel, marketing promotion. Sample size was 400 consumers in both male and female who were 20 years old and above and bought packed brown rice randomized by simple random sampling, quota sampling, purposive sampling, and convenience sampling. The statistics for data analysis were percentage, mean, standard deviation, t-test, one-way analysis of variance and Pearson product moment correlation coefficient. Most consumers were female, aging between 30 and 39 years old, Married / living together status, holding bachelor degree, being private company employees and having average monthly income more than 18,001 baht.

KEYWORDS: Behavior , The Important Factors , Brown Rice , Marketing Mix

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในปัจจุบันค่านิยมในการซื้อข้าวของคนไทยเปลี่ยนไปจากเดิมที่เคยซื้อข้าวเป็นกระสอบหรือเป็นถังเปลี่ยนมาเป็น ซื้อข้าวบรรจุถุงพลาสติกมากขึ้น อันเนื่องมาจากขนาดครอบครัวของสังคมไทยที่เล็กลง ซึ่งข้าวบรรจุถุงพลาสติกนั้นสะดวกในการซื้อมากกว่า เพราะมีหลากหลายขนาดให้เลือก ซึ่งผู้บริโภคสามารถเลือกให้เหมาะกับขนาดครอบครัวของตนได้ จึงทำให้ผู้บริโภคสนใจที่จะศึกษาปัจจัยที่สำคัญและพฤติกรรมการเลือกซื้อข้าวกล้องบรรจุถุงของผู้บริโภคในเขตบางเขน กรุงเทพมหานคร เพื่อข้อมูลที่ได้อาจเป็นประโยชน์ในการปรับปรุง และพัฒนากลยุทธ์ทางการตลาดของผู้ผลิต และจำหน่ายข้าวกล้องบรรจุถุง ซึ่งข้าวกล้องในปัจจุบันมีผู้นิยมบริโภคเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ และเป็นตลาดที่น่าสนใจ อันอาจนำไปสู่การพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่ดีมีคุณภาพ และสามารถตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคได้สูงสุด

ในปัจจุบันค่านิยมในการซื้อข้าวของคนไทยเปลี่ยนไปจากเดิมที่เคยซื้อข้าวเป็นกระสอบหรือเป็นถังเปลี่ยนมาเป็น ซื้อข้าวบรรจุถุงพลาสติกมากขึ้น อันเนื่องมาจากขนาดครอบครัวของสังคมไทยที่เล็กลง ซึ่งข้าวบรรจุถุงพลาสติกนั้นสะดวกในการซื้อมากกว่า เพราะมีหลากหลายขนาดให้เลือก ซึ่งผู้บริโภคสามารถเลือกให้เหมาะกับขนาดครอบครัวของตนได้ จึงทำให้ผู้บริโภคสนใจที่จะศึกษาปัจจัยที่สำคัญและพฤติกรรมการเลือกซื้อข้าวกล้องบรรจุถุงของผู้บริโภคในเขตบางเขน กรุงเทพมหานคร เพื่อข้อมูลที่ได้อาจเป็นประโยชน์ในการปรับปรุง และพัฒนากลยุทธ์ทางการตลาดของผู้ผลิต และจำหน่ายข้าวกล้องบรรจุถุง ซึ่งข้าวกล้องในปัจจุบันมีผู้นิยมบริโภคเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ และเป็นตลาดที่น่าสนใจ อันอาจนำไปสู่การพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่ดีมีคุณภาพ และสามารถตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคได้สูงสุด

2. ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่สำคัญและพฤติกรรมการเลือกซื้อข้าวกล้องบรรจุถุงของผู้บริโภคในเขต บางเขน กรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาเหตุผลที่สำคัญและพฤติกรรมการเลือกซื้อข้าวกล้องบรรจุถุงของผู้บริโภคในเขตบางเขน กรุงเทพมหานคร
3. เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยที่สำคัญและพฤติกรรมการเลือกซื้อข้าวกล้องบรรจุถุงของผู้บริโภคในเขต บางเขน กรุงเทพมหานคร

3. ขอบเขตของการวิจัย

3.1 ขอบเขตการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้คือ ประชากรที่เป็นทั้งเพศชาย และหญิง อายุ 20 ปี ขึ้นไป เนื่องจากวัยดังกล่าวเป็นวัยเริ่มทำงานและสามารถเลือกซื้อข้าวกล้องได้ด้วยตนเองที่อยู่อาศัยในเขตบางเขน กรุงเทพมหานคร และเคยซื้อหรือซื้อข้าวกล้องบรรจุถุง ซึ่งไม่ทราบจำนวนประชากรที่แน่นอน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่เป็นทั้งเพศชาย และหญิง อายุ 20 ปี ขึ้นไป เนื่องจาก วัยดังกล่าวเป็นวัยเริ่มทำงาน และสามารถเลือกซื้อข้าวกล้องได้ด้วยตนเอง ที่อยู่อาศัยในเขตบางเขน กรุงเทพมหานคร จำนวนประชากรในเขตบางเขน 168,765 ครัวเรือนแบ่งเป็น 2 แขวง แขวงอนุสาวรีย์จำนวนทั้งสิ้น 106,547 คน ชาย 53,546 คน หญิง 53,001 คน และแขวงท่าแร้ง จำนวนทั้งสิ้น 62,218 คน ชาย 29,754 คน หญิง 32,464 คน

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

1. ตัวแปรอิสระแบ่งได้ดังนี้

1.1 ปัจจัยทางด้านประชากรศาสตร์

2. ตัวแปรตาม ได้แก่

2.1 ปัจจัยที่สำคัญในการเลือกซื้อข้าวกล้องบรรจุถุงในด้านส่วนประสมทางการตลาด

2.2 พฤติกรรมการเลือกซื้อข้าวกล้องบรรจุถุงของผู้บริโภค

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ส่วนที่ 1 เป็นลักษณะคำถามด้านประชากรศาสตร์ โดยเป็นคำถามแบบให้เลือกเพียงคำตอบเดียวและเป็นคำถามปลายปิด (Close-Ended Response Question) จำนวน 6 ข้อ

ส่วนที่ 2 เป็นคำถามข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดซึ่งได้แก่ ปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์ ปัจจัยด้านราคา ปัจจัยด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ปัจจัยด้านการส่งเสริมการตลาด โดยใช้แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประเมินคำตอบ (Rating Scale) ซึ่งเป็นระดับการวัดข้อมูลประเภทอัตราภาคขั้น (Interval Scale) มี 5 ระดับ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด คะแนน 5 4 3 2 และ 1

ส่วนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการตัดสินใจซื้อข้าวกล้องบรรจุถุงของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร เมื่อตรวจให้คะแนนแต่ละข้อแล้ว นำคะแนนทุกคนมาหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วนำค่าเฉลี่ยมาเทียบกับเกณฑ์ แปลความหมายเป็นระดับ โดยใช้เกณฑ์ ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 4.21 – 5.00 หมายถึงมีความคิดเห็นต่อการพิจารณาด้านพฤติกรรมการเลือกซื้ออยู่ในระดับมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 3.41 – 4.20 หมายถึงมีความคิดเห็นต่อการพิจารณาด้านพฤติกรรมการเลือกซื้ออยู่ในระดับมาก

คะแนนเฉลี่ย 2.61 – 3.40 หมายถึงมีความคิดเห็นต่อการพิจารณาด้านพฤติกรรมการเลือกซื้ออยู่ในระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.81 – 2.60 หมายถึงมีความคิดเห็นต่อการพิจารณาด้านพฤติกรรมการเลือกซื้ออยู่ในระดับน้อย

คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.80 หมายถึงมีความคิดเห็นต่อการพิจารณาด้านพฤติกรรมการเลือกซื้ออยู่ในระดับน้อยที่สุด

การวิเคราะห์ด้วยสถิติสหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) เพื่อใช้วิเคราะห์หาระดับและทิศทางความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ข้อมูลทุติยภูมิ เป็นการค้นคว้าหาข้อมูลจากเอกสารที่สามารถอ้างอิงได้ ผลงานวิจัย รวมทั้งข้อมูลที่ได้มีการเผยแพร่ทางอินเทอร์เน็ต ที่เกี่ยวข้องเพื่อประกอบการสร้างแบบสอบถาม

2. ข้อมูลปฐมภูมิ ผู้วิจัยเตรียมแบบสอบถามให้เพียงพอกับจำนวนกลุ่มตัวอย่าง และนำแบบสอบถามซึ่งหาคุณภาพแล้วไปขอความร่วมมือจากกลุ่มผู้บริโภคตามเขตที่กำหนด โดยผู้วิจัยได้ชี้แจงให้กลุ่มตัวอย่างเข้าใจถึงวัตถุประสงค์ และอธิบายถึงวิธีการตอบแบบสอบถามก่อนให้ผู้ตอบแบบสอบถามเริ่มต้นทำ และทำการรวบรวมแบบสอบถามด้วยตนเอง

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) การวิเคราะห์เชิงพรรณนาจะใช้ค่าร้อยละ (Percentage) ในการอธิบายลักษณะทาง

ประชากรศาสตร์ ปัจจัยทางด้านผลิตภัณฑ์ ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด

2. การวิเคราะห์เชิงสถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงสถิติจะนำข้อมูลที่ได้จากวิธีการสำรวจโดยอาศัยแบบสอบถามนำมาวิเคราะห์สถิติด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ เพื่อหาความสัมพันธ์ของลักษณะทางด้านประชากรศาสตร์ ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด โดยใช้ค่าสถิติในการวิเคราะห์ดังนี้

2.1 สมมติฐานข้อที่ 1 ลักษณะข้อมูลทางประชากรศาสตร์ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ใช้ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) เพื่อศึกษาถึงลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง โดยที่ลักษณะทางประชากรศาสตร์ได้แก่ เพศ ใช้ค่าสถิติแบบ t-test และลักษณะทางประชากรศาสตร์อื่น ๆ ของกลุ่มตัวอย่างที่มากกว่า 2 กลุ่มขึ้นไป เช่น อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ใช้ค่าสถิติแบบ F-Test (One-way Analysis of Variance) ในการหาความแตกต่างของตัวแปรเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง ดังแสดงผลตัวอย่างในตารางที่ 1

2.2 สมมติฐานข้อที่ 2 ปัจจัยทางด้านส่วนประสมทางการตลาด ได้แก่ ผลิตภัณฑ์ ราคา ช่องทางการจัดจำหน่าย การส่งเสริมการตลาด ดังแสดงผลตัวอย่างในตารางที่ 2

4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลด้านลักษณะทางประชากรศาสตร์ของผู้ใช้บริการที่ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	157	39.30
หญิง	243	60.70
รวม	400	100.00
2. อายุ		
20-29 ปี	121	30.30
30-39 ปี	125	31.30
40-49 ปี	88	22.00
50 ปีขึ้นไป	66	16.40
รวม	400	100.00
3. สถานภาพ		
โสด	169	42.30
สมรส/อยู่ด้วย	194	48.40
หม้าย/หย่าร้าง/แยกกันอยู่	37	9.30
รวม	400	100.00
4. ระดับการศึกษา		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	110	27.40
ปริญญาตรี	237	59.30
สูงกว่าปริญญาตรี	53	13.30
รวม	400	100.00
5. อาชีพ		
พนักงานบริษัทเอกชน/ ลูกจ้าง	160	40.00
ข้าราชการ/พนักงาน รัฐวิสาหกิจ	152	38.00
ประกอบธุรกิจส่วนตัว/ เจ้าของกิจการ	54	13.50
พ่อบ้าน/แม่บ้าน	22	5.50
อื่นๆ	12	3.00
รวม	400	100.00
6. รายได้เฉลี่ยต่อเดือน		
ต่ำกว่าหรือเทียบเท่า 6,000	15	3.70
6,000-12,001 บาท	115	28.80

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
12,001-18,000 บาท	119	29.70
18,001 บาทขึ้นไป	151	37.80
รวม	400	100.00

4.2 ส่วนที่ 2 ปัจจัยทางด้านส่วนประสมทางการตลาดที่สำคัญในการเลือกซื้อข้าวกล้องบรรจุถุงของผู้บริโภคในเขตบางเขน กรุงเทพมหานคร

ตาราง 2 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ข้อมูลความต้องการทางด้านส่วนประสมทางการตลาด ที่มีผลต่อการเลือกซื้อข้าวกล้องบรรจุถุงของผู้บริโภคในเขตบางเขน กรุงเทพมหานคร

ข้อมูลส่วนประสมทางการตลาด	ระดับ		ความสำคัญ
	\bar{x}	S.D.	
ด้านผลิตภัณฑ์			
ประโยชน์ผลิตภัณฑ์ข้าวกล้องบรรจุถุง			
1. รับประทานแล้วช่วยในเรื่องระบบย่อยอาหารและระบบลำไส้ได้ดี	4.08	0.629	มาก
2. มีวิตามินและแร่ธาตุต่างๆช่วยให้ร่างกายแข็งแรงมีภูมิคุ้มกันต้านโรค	4.09	0.655	มาก
3. มีกากใยอาหารมากกว่าการรับประทาน ข้าวขาว	4.08	0.712	มาก
4. รสชาติอร่อย	3.44	0.868	มาก
รวม	3.92	0.604	มาก
คุณภาพผลิตภัณฑ์ของข้าวกล้องบรรจุถุง			
1. คู้มค่าเมื่อเปรียบเทียบกับราคา	4.13	0.666	มาก
2. ความสะอาดของข้าว	3.85	0.789	มาก
3. คุณค่าทางโภชนาการ	4.24	0.662	มากที่สุด
รวม	4.07	0.62	มาก

บรรจุภัณฑ์ของข้าวกล้องบรรจุถุง			
1. รูปแบบของบรรจุภัณฑ์			
มีความทันสมัย	3.66	0.804	มาก
2. ความแข็งแรงทนทานของบรรจุภัณฑ์			
	3.70	0.800	มาก
3. อธิบายคุณลักษณะและคุณประโยชน์ของข้าว			
กล้องมีให้ชัดเจน	3.96	0.784	มาก
รวม	3.77	0.73	มาก

ด้านราคา			
1. ความคุ้มค่าเมื่อเปรียบเทียบกับคุณภาพ			
	4.35	0.552	มากที่สุด
2. สินค้ามีป้ายบอกราคาที่ชัดเจน			
	4.36	0.571	มากที่สุด
3. มีความคุ้มค่าเมื่อเปรียบเทียบกับประโยชน์ทางด้านสุขภาพที่จะได้รับ			
	4.44	0.563	มากที่สุด
รวม	4.38	0.513	มากที่สุด

ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย			
1. ร้านค้าที่จัดจำหน่ายมีชื่อเสียงให้เลือกหลากหลาย			
	4.1	0.657	มาก
2. ความสะดวกของสถานที่จอดรถ			
	3.97	0.684	มาก
3. การจัดเรียงสินค้าเป็นหมวดหมู่จัดหาง่าย			
	4.02	0.682	มาก
4. ร้านค้าที่จำหน่ายมีหลายแห่งและมีความสะดวก			
	4.05	0.75	มาก
รวม	4.03	0.593	มาก

ด้านส่งเสริมทางการตลาด			
1. นำสินค้ามาขายแบบแพ็คเกจในราคาพิเศษ			
	3.32	0.746	ปานกลาง
2. การแจกของสมนาคุณสำหรับผู้ซื้อในปริมาณมาก			
	3.14	0.683	ปานกลาง

3.การลดราคาลิ้นค้ำใน โอกาสพิเศษต่าง ๆ เช่น ปีใหม่/สงกรานต์/วันแม่	3.06	0.719	ปานกลาง
รวม	3.17	0.649	ปานกลาง

ส่วนที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการเลือกซื้อข้าวกล้องบรรจุถุงของผู้บริโภคในเขตบางเขน กรุงเทพมหานคร การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการเลือกซื้อข้าวกล้องบรรจุถุงของผู้บริโภคในเขตบางเขน กรุงเทพมหานคร ได้แก่ การบอกต่อให้บุคคลอื่นซื้อข้าวกล้องบรรจุถุง จำนวนกิโลกรัมที่บริโภคข้าวกล้องในครอบครัวต่อเดือน ดังแสดงผลตัวอย่างในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 การบอกต่อให้บุคคลอื่นซื้อข้าวกล้องบรรจุ

ข้อมูลพฤติกรรม	\bar{X}	S.D.	การบอกต่อ
การบอกต่อให้บุคคลอื่น ซื้อข้าวกล้องบรรจุ	3.49	0.765	คาดว่าจะ บอกต่อ

5.สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

1. ข้อมูลลักษณะทางประชากรศาสตร์ ผลการศึกษาการวิจัยครั้งนี้พบว่า ผู้บริโภคที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็น เพศหญิง มีอายุ 30 – 39 ปี สถานภาพสมรส/อยู่ด้วยกัน ระดับการศึกษาปริญญาตรี มีอาชีพ พนักงานบริษัทเอกชน / ลูกจ้าง รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ต่อเดือน 18,001 บาทขึ้นไป

2. ผลการศึกษาทัศนคติของผู้บริโภคที่มีต่อส่วนประสมทางการตลาดของข้าวกล้องบรรจุถุง พบว่า ผู้บริโภคตอบแบบสอบถามมีทัศนคติภาพรวมของส่วนประสมทางการตลาดอยู่ในระดับเห็นด้านประโยชน์ด้านคุณภาพ ด้านบรรจุภัณฑ์รวมอยู่ในระดับ

ความสำคัญมาก ด้านราคามากที่สุด ด้านช่องทางการจัดจำหน่ายสำคัญมาก ด้านส่งเสริมการตลาดปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีของ ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ (2546: 53 – 55) ส่วนประสมทางการตลาดเป็นตัวแปรทางการตลาดที่ควบคุมได้ซึ่งบริษัทได้ร่วมกับเพื่อตอบสนองความพึงพอใจแก่กลุ่มเป้าหมายประกอบด้วยเครื่องมือทางการตลาดคือ ผลิตภัณฑ์ ราคา การส่งเสริมการตลาด การจัดจำหน่าย

3. ผลการศึกษาพฤติกรรมการเลือกซื้อข้าวกล้องบรรจุถุงของผู้บริโภคในเขตบางเขน กรุงเทพมหานคร การบอกต่อคาดว่าจะบอกต่อ ในอนาคตอาจไม่ซื้อ การบริโภคต่อเดือนต่ำสุดคือ 0 สูงสุด 30 ก.ก. คิดเป็น (%) ต่ำสุด 0 สูงสุด 100 % ส่วนมากจะซื้อที่ห้างสรรพสินค้า ซื้อทุกๆ สัปดาห์ และต้องการให้ตัวเองสุขภาพดี

6. ข้อเสนอแนะ

1.กลุ่มลูกค้าเป้าหมายที่ได้จากการวิจัยในครั้ง นี้คือเพศหญิง มีอายุ 30 – 39 ปี สถานภาพสมรสระดับ การศึกษา ปริญญาตรี มีอาชีพ พนักงานบริษัทเอกชน / ลูกจ้าง รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ต่ำกว่า 18,001 บาทขึ้นไป ซึ่งเป็นกลุ่มที่มีพฤติกรรมการเลือกซื้อข้าวกล้องบรรจุ ถุงมากกว่ากลุ่มอื่นๆ ดังนั้นในการพัฒนาแผนการตลาด ควรให้ความสำคัญกับกลุ่มผู้บริโภคเป้าหมายกลุ่มนี้

2.จากการศึกษาข้อมูลทัศนคติทางด้าน ผลิตภัณฑ์ ผู้บริโภคหลายรายที่มีทัศนคติว่าข้าวกล้อง แข็งไม่นุ่มเหมือนข้าวขาวหรือข้าวหอมมะลิ ผู้ประกอบการ ควรจัดให้มีการปรับปรุงพัฒนาให้ตรงกับความต้องการของผู้บริโภค เช่น จัดให้มีการคัดสรร ข้าวกล้องที่มีคุณภาพดีเพิ่มขึ้นอีก หรือ จัดให้มีการเขียนอธิบายที่ถุงข้าวว่าจะมีวิธีการหุงข้าวกล้องอย่างไรให้อร่อย นุ่ม นุ่มรับประทาน

3.จากการศึกษาข้อมูลทัศนคติทางด้าน ช่องทางการจัดจำหน่ายของข้าวกล้องบรรจุ

ผู้ประกอบการควรมีการอำนวยความสะดวกให้ลูกค้ามากขึ้น เช่น มีบริการจัดส่งสินค้าถึงรถ หรือ ในวันหยุด การมาของผู้บริโภคมากขึ้นกว่าวันธรรมดา ผู้ประกอบการอาจมีการร่วมมือกับห้างสรรพสินค้า หรือร้านค้าต่าง ๆ ในการบริการสถานที่จอดรถให้เพียงพอกับความต้องการของผู้บริโภค อาจจัดให้มีเจ้าหน้าที่ ปรก. ที่คอยช่วยหาที่จอดรถให้ผู้บริโภคที่มาซื้อข้าวกล้องบรรจุถุง

4. จากผลการทดสอบสมมติฐานด้านประชากรศาสตร์ ในการพัฒนาแผนการตลาดควรให้ความสำคัญกับกลุ่มประกอบธุรกิจส่วนตัว / เจ้าของกิจการ และ กลุ่มพ่อบ้าน / แม่บ้าน เนื่องจากเป็นกลุ่มที่มีพฤติกรรมการเลือกซื้อข้าวกล้องบรรจุถุงมากกว่ากลุ่มอื่นๆ แต่ก็ควรที่จะให้ความสนใจกับกลุ่มพนักงานบริษัท เอกชน / ลูกจ้าง และ กลุ่มข้าราชการ / พนักงานรัฐวิสาหกิจ ด้วยเช่นกัน เนื่องจากประชากรกลุ่มนี้เป็นกลุ่มใหญ่ ที่ผู้ประกอบการจะสามารถ นำมาปรับปรุงกลยุทธ์และวางแผนการตลาดเพื่อ ไปดึงกลุ่มลูกค้าเหล่านี้มาเป็นลูกค้าของกิจการให้มากขึ้น และเพื่อเพิ่มส่วนแบ่งตลาดได้ในอนาคต

5. จากการศึกษาวิจัย ปัจจัยทางด้านผลิตภัณฑ์ พบว่าผู้บริโภคให้ความสนใจ ในเรื่องของ จำนวนข้าวกล้องที่บริโภคในครอบครัว (ก.ก.)ต่อเดือน มีความสัมพันธ์กับ ปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์โดยรวม ในทิศทางเดียวกัน อยู่ในระดับปานกลาง และในส่วนของ จำนวน(%)ข้าวกล้องที่บริโภคในครอบครัวทั้งหมด มีความสัมพันธ์กับ ปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์โดยรวม ในทิศทางเดียวกัน อยู่ในระดับสูง ผู้ประกอบการจึงควรจะต้องสร้างจุดเด่นของผลิตภัณฑ์ให้ชัดเจนและดีกว่าคู่แข่งเพื่อให้ผู้บริโภคตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ของตนเอง

6. หากผู้ประกอบการสามารถปรับปรุงและพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้มีความโดดเด่น ในทักษะของผู้บริโภค ก็จะสามารถช่วยสร้างความจงรักภักดีต่อตราสินค้าได้

7. จากการศึกษาวิจัย ปัจจัยทางด้านส่วนประสมทางการตลาดพบว่าผู้บริโภคให้ความสนใจ ในเรื่องของ จำนวนข้าวกล้องที่บริโภคในครอบครัว (ก.ก.)ต่อเดือน มีความสัมพันธ์กับ ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดโดยรวม ในทิศทางเดียวกัน อยู่ในระดับปานกลาง ในส่วนของ จำนวน(%)ข้าวกล้องที่บริโภคในครอบครัวทั้งหมด มีความสัมพันธ์กับ ปัจจัยด้านส่วนประสมทางการตลาดโดยรวม อยู่ในระดับสูง ผู้ประกอบการควรจะมีการนำผลการวิจัยทางด้านส่วนประสมทางการตลาดมาช่วยในการกำหนดกลยุทธ์และวางแผนการตลาดให้ดียิ่งขึ้น เนื่องจากจะสามารถช่วยในการขยายฐานลูกค้าให้มากขึ้นในอนาคต

7. เอกสารอ้างอิง

- ศิริวรรณ เสรีรัตน์และคณะ, 2538. พฤติกรรมผู้บริโภคฉบับพื้นฐาน. กรุงเทพฯ : พัฒนาศึกษา. (2539). พฤติกรรมผู้บริโภค. กรุงเทพฯ : บริษัท วิศิทธิพัฒนา จำกัด. (2541). การบริหารการตลาดยุคใหม่. กรุงเทพฯ : บริษัท ซีระฟิล์ม และไซเทกซ์ จำกัด. (2543). นโยบายผลิตภัณฑ์และราคา. กรุงเทพฯ : ธนาคารพิมพ์. (2546). การบริหารการตลาดยุคใหม่. กรุงเทพฯ : บริษัท ธรรมสาร จำกัด.
- www.thairice.org (มูลนิธิข้าวไทย 17/06/2551)
- www.yourhealthyguide.com (เส้นทางสุขภาพ 17/06/2551)
- <http://www.thaitambon.com/tambon/ttambon.asp?ID=100508> (องค์การบริหารส่วนตำบล)
- <http://www.thaitambon.com/tambon/ttambon.asp?ID=100502> (องค์การบริหารส่วนตำบล)

ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อระดับปริญญาตรี ของนักศึกษาจีนที่ศึกษาใน

มหาวิทยาลัยเอกชนเขตบางเขน เขตจตุจักรและเขตสายไหม กรุงเทพมหานคร

Factors affecting the decision to study, Undergraduate Chinese students studying in private universities in Bangkok; Bangkok, Chatuchak, Saibai District.

WENXIAN LIANG

นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธนบุรีกรุงเทพฯ,

liang_wenxian@hotmail.com, โทร.08-4721-0639

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมาย เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบระดับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อระดับปริญญาตรีของนักศึกษาจีนที่ศึกษาในมหาวิทยาลัยเอกชนเขตบางเขน เขตจตุจักร และเขตสายไหม กรุงเทพมหานคร จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยทางเศรษฐกิจ ปัจจัยทางครอบครัว ปัจจัยทางสังคมและวัฒนธรรม

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ นักศึกษาจีนที่ศึกษาในมหาวิทยาลัยเอกชนเขตบางเขน เขตจตุจักร และเขตสายไหม กรุงเทพมหานคร จำนวนทั้ง 191 คน โดยวิธีการสุ่มตัวอย่างตามหลักการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน สูตรการหาค่าที่ การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว วิธีการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่โดยการหาค่า LSD

ผลการวิจัยพบว่า 1) กลุ่มตัวอย่างที่ตอบส่วนใหญ่เป็น เพศหญิงที่มีอายุ 22-23 ปี และเกรดเฉลี่ยสะสมชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย หรือเทียบเท่าที่ 70% - 79% เป็นผู้ที่ภูมิลำเนาหรือที่มาจากมณฑลกว่างสี ประเทศจีน ด้านอาชีพของผู้ปกครองประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัว การศึกษา อยู่ในระดับปริญญาตรี ด้านพื้นฐานทางเศรษฐกิจหรือรายได้โดยเฉลี่ยของครอบครัวต่อเดือน มีรายได้อยู่ระหว่าง 20,001 - 30,000 บาท ให้ความสนใจ ศึกษาต่อในระดับปริญญาตรีมากที่สุด 2) ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อระดับปริญญาตรีของนักศึกษาจีนที่ศึกษาในมหาวิทยาลัยเอกชนเขตบางเขน เขตจตุจักร และเขตสายไหม กรุงเทพมหานคร พิจารณาส่วนประสมทางการตลาดรายด้านพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามให้ความสำคัญในระดับปานกลางในทุกด้าน 3) การทดสอบสมมติฐานในการวิจัยครั้งนี้พบว่าเพศ อายุ เกรดเฉลี่ยสะสมชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย หรือเทียบเท่าที่แตกต่างกัน ที่มีภูมิลำเนาแตกต่างกัน อาชีพของผู้ปกครองที่แตกต่างกัน พื้นฐานการศึกษาของผู้ปกครองที่แตกต่างกันและพื้นฐานทางเศรษฐกิจหรือรายได้โดยเฉลี่ยของครอบครัวต่อเดือนที่แตกต่างกัน ให้ความสำคัญกับการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อในระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเอกชนในเขตกรุงเทพฯ ทางปัจจัย ด้านผลิตภัณฑ์ ด้านสถานที่ ด้านการ

ส่งเสริมการตลาด ด้านราคาและ ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .05 ในทุกด้าน ส่วนการเปรียบเทียบรายคู่ ด้านความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความสัมพันธ์เกี่ยวกับ ทาง ด้านการส่งเสริมการตลาดพบว่าที่มีเกรดเฉลี่ยสะสมชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย หรือเทียบเท่าที่ แตกต่างกัน พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีเกรดเฉลี่ยสะสมชั้น 150 % - 59 % ให้ความสำคัญต่อปัจจัยเลือก ศึกษาต่อในระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเอกชนในเขตกรุงเทพฯ ทาง การส่งเสริมการตลาด แตกต่าง จากกลุ่มตัวอย่าง ที่มีเกรดเฉลี่ยสะสมชั้น 70% - 79 % และ 80% - 89 % โดยให้ความสำคัญน้อยกว่า อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ที่มีอาชีพของผู้ปกครองที่แตกต่างกัน พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มี อาชีพของผู้ปกครองประกอบอาชีพรับราชการมีปัจจัยในการเลือกหาวิทยาลัยเอกชนในเขตกรุงเทพฯ ทางราคา กลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพของผู้ปกครองประกอบอาชีพรับราชการ โดยให้ความสำคัญมากกว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพของผู้ปกครองประกอบอาชีพการเกษตร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: ปัจจัยที่มีผลต่อ, ตัดสินใจเลือก, ศึกษาต่อระดับปริญญาตรี, นักศึกษาจีน, มหาวิทยาลัยเอกชน

ABSTRACT

The purpose of this research were to study and compare the factors affecting the Chinese students decide to study bachelor at private universities in Bangkhen and Chatuchak , Saimai district of Bangkok. Analysis by personal factors and economic factors, family factors, social and cultural factors.

The sample size was 191 students and the results were further studied using a statistical software package to calculate and obtain Frequency, Percentage, Means and Standard Deviation. LSD was the method used for testing the differences between pairs of personal factors.

1. The result found that the most of samples were female who is 22-23 years old and got average grade at the end of high school or equivalent at level of 70% - 79%, most of them came from Guangxi of China. Their parents had a Bachelor Degree and do private business, the family attach high importance to education were the family which family monthly income is between 20,001 to 30,000 baht.

2. The factors affecting the Chinese students decide to study bachelor at private universities in Bangkhen and Chatuchak , Saimai district of Bangkok. Consider the marketing mix found that questionnaire attach importance to the marketing mix at medium level by overview.

3. To test the hypothesis found that different gender and age, average grade at the end of high school or equivalent ,occupation of parents, educational background of parents and family monthly income to be influence the Chinese students decide to study bachelor at private universities in Bangkhen and Chatuchak , Saimai district of Bangkok regarding the marketing factors on the products, price, promotion and other factors at statistical significant not difference at .05 .To compare the average grade at the end of high school regarding the promotion found that the different average grade at the end of high school or equivalent at level of 50 % - 59 % different from the average grade at the end of high school or equivalent at level of 70% - 79 % and 80% - 89 % . Different occupation of parents found that the occupation of parents who worked for government attach importance to education more than the occupation of parents who work in agriculture at statistical significant difference at .05.

KEYWORDS: Factors influencing the decision to study, decisions, undergraduate students, Chinese students, private universities.

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

จากกระแสโลกที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา ส่งผลให้หลายประเทศทั่วโลกต้องเผชิญกับความหลากหลายทั้งด้านสังคมและระบบเศรษฐกิจซึ่งมีอิทธิพลต่อวิถีชีวิตของคนในสังคมเป็นอย่างมาก ทำให้ประเทศต่างๆ ต้องเร่งเตรียมพร้อมโดยการสร้างกลไกและพัฒนาคนให้มีศักยภาพสูงขึ้น ให้สามารถปรับตัวและรู้เท่าทันกระแสการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น เพื่อให้ประเทศชาติก้าวไปข้างหน้าได้อย่างมั่นคงและเท่าเทียม

จากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559) ได้จัดทำขึ้นในช่วงเวลาที่ประเทศไทยต้องเผชิญกับสถานการณ์ทางสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ทุกภาคส่วนในสังคมไทยยังน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวทางในการพัฒนาประเทศอย่างต่อเนื่อง และยังคงให้ความสำคัญกับการพัฒนาคนและสังคมไทยให้มีคุณภาพ โดยใช้การศึกษาเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อน ดังนั้นการศึกษาจึงเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาประเทศ เพราะการศึกษาเป็นกระบวนการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ให้เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถอันนำไปสู่การพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้าอย่างยั่งยืน

ความสำคัญของการศึกษาดังกล่าวข้างต้น จึงทำให้ทั้งภาครัฐและภาคเอกชนเข้ามามีบทบาทในการพัฒนาการศึกษาของประเทศ โดยเฉพาะในระดับอุดมศึกษา มีการขยายตัวเกิดขึ้นอย่างรวดเร็วและกว้างขวางซึ่งเป็นผลมาจากนโยบายการพัฒนาการศึกษาแบบมีส่วนร่วมที่ภาครัฐได้ส่งเสริมให้

ภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วม ในการจัดการศึกษา นอกจากนี้รัฐบาลยังมีเป้าหมายปรับปรุงคุณภาพการศึกษา โดยส่งเสริมการสร้างความร่วมมือทางด้านวิชาการกับนานาชาติ เพื่อพัฒนามาตรฐานการศึกษาของประเทศสู่ความเป็นสากล ดังนั้นกระทรวงศึกษาธิการจึงได้กำหนดบทบาทการดำเนินงานด้านต่างประเทศเชิงรุก โดยเน้นการกระชับความสัมพันธ์และการขยายความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้าน และในภูมิภาคเอเชียภายใต้กรอบความร่วมมือด้านต่างๆ โดยเฉพาะกรอบความร่วมมือด้านการศึกษาซึ่งเป็นรากฐานสำคัญในการขับเคลื่อนการอุดมศึกษาไปสู่ความเป็นนานาชาติ

มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ ได้มีหลักสูตรที่เปิดรับนักศึกษาจีนเข้ามาศึกษาต่อ ซึ่งเป็นการตอบรับนโยบายของรัฐบาลในการสร้างความร่วมมือทางวิชาการกับนานาชาติ ด้วยเหตุที่มีนักศึกษาจีนเข้ามาศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยอย่างต่อเนื่องทุกปี จึงเป็นมูลเหตุและแรงจูงใจที่ทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อในระดับปริญญาตรีของนักศึกษาจีนที่ศึกษาในมหาวิทยาลัยเอกชนเขตบางเขน เขตจตุจักร และเขตสายไหม กรุงเทพมหานคร ซึ่งผลการวิจัยเป็นประโยชน์ในการวางแผนการศึกษา การปรับปรุงหลักสูตร การแนะแนว และการวางแผนการตลาดให้เหมาะสมยิ่งขึ้นต่อไป

2. ความมุ่งหมายของการวิจัย

2.1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อระดับปริญญาตรีของนักศึกษาจีนที่ศึกษา

ในมหาวิทยาลัยเอกชนเขตบางเขน เขตจตุจักร และเขตสายไหม กรุงเทพมหานคร

2.2. เพื่อเปรียบเทียบระดับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อระดับปริญญาตรีของนักศึกษาจีนที่ศึกษาในมหาวิทยาลัยเอกชนเขตบางเขน เขตจตุจักร และเขตสายไหม กรุงเทพมหานคร จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยทางเศรษฐกิจ ปัจจัยทางครอบครัว ปัจจัยทางสังคม และวัฒนธรรม

3. ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

นักศึกษาจีนที่ศึกษาในมหาวิทยาลัยเอกชนเขตบางเขน เขตจตุจักร และเขตสายไหม กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2554 จำนวน 221 คน ทั้งหมด 4 แห่ง ได้แก่ มหาวิทยาลัยเกริก(เขตบางเขน) มีนักศึกษาจีนจำนวน 1 คน มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น(เขตจตุจักร)มีนักศึกษาจีนจำนวน 0 คน มหาวิทยาลัยศรีปทุม(เขตจตุจักร) มีนักศึกษาจีนจำนวน 2 คน มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ(เขตสายไหม) มีนักศึกษาจีนจำนวน 218 คน (นักศึกษาต่างชาติที่ศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2553 : 39) โดยวิธีการสุ่มตัวอย่างตามหลักการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัย คือ นักศึกษาจีนที่ศึกษาในมหาวิทยาลัยเอกชนเขตบางเขน เขตจตุจักร และเขตสายไหม

กรุงเทพมหานคร จำนวนทั้งสิ้น 191 คน โดยวิธีการสุ่มตัวอย่างตามหลักการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ แบ่งเป็นดังนี้

1.1 ลักษณะทางประชากรศาสตร์ เพศ อายุ เกรดเฉลี่ยสะสมชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย หรือเทียบเท่า ภูมิลำเนาหรือที่มาของนักศึกษาจีนในประเทศจีน

1.2 ลักษณะทางครอบครัว

อาชีพของผู้ปกครอง พื้นฐานการศึกษาของผู้ปกครอง พื้นฐานทางเศรษฐกิจหรือรายได้โดยเฉลี่ยของครอบครัวต่อเดือน

2. ตัวแปรตาม ได้แก่ ปัจจัยที่มีผลต่อการ

ตัดสินใจเลือกศึกษาต่อระดับปริญญาตรีของนักศึกษาจีนที่ศึกษาในมหาวิทยาลัยเอกชนเขตบางเขน เขตจตุจักร และเขตสายไหม กรุงเทพมหานคร และส่วนประสมทางการตลาด (4P) ได้แก่ ผลิตภัณฑ์ สถานที่ การส่งเสริมการขาย และราคา ส่วนปัจจัยด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องประกอบด้วย ความต้องการศึกษาต่อระดับปริญญาตรีในมหาวิทยาลัยเอกชนเขตบางเขน เขตจตุจักร และเขตสายไหม กรุงเทพมหานคร หลังจบชั้นมัธยมปลาย (ม.6) ที่ชัดเจน โอกาสเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาตรีในมหาวิทยาลัยเอกชนเขตบางเขน เขตจตุจักร และเขตสายไหม กรุงเทพมหานคร สภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัวมีผลต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อระดับปริญญาตรีในมหาวิทยาลัยเอกชนเขตบางเขน เขตจตุจักร และเขตสายไหม กรุงเทพมหานคร ผู้ปกครองและญาติพี่น้องมีบทบาทสำคัญในการ

เลือกสถาบันการศึกษา และเมื่อจบการศึกษาแล้ว มี
โอกาสสูงในการหางาน

4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

4.1 ศึกษาหาความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการ
ค้นคว้าจากตำรา เอกสาร งานวิจัย วารสาร และผล
งานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง

4.2 กำหนดขอบเขตในส่วนเนื้อหาของ
คำถาม เพื่อให้ครอบคลุมตัวแปรต่าง ๆ ที่
ทำการศึกษา ลักษณะตามคุณสมบัติที่ดีของ
แบบสอบถาม

4.3 สร้างแบบสอบถาม โดยแบ่งโครงสร้าง
แบบสอบถาม เป็น 3 ส่วนคือ

4.3.1 คำถามที่เกี่ยวข้องกับลักษณะทาง
ประชากรศาสตร์ ประกอบด้วย เพศ อายุ เกรด
เฉลี่ยสะสมชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า
ภูมิลำเนาหรือที่มาของนักศึกษาจีนในประเทศจีน
อาชีพของผู้ปกครอง พื้นฐานการศึกษาของ
ผู้ปกครอง พื้นฐานทางเศรษฐกิจหรือรายได้โดย
เฉลี่ยของครอบครัวต่อเดือน ซึ่งลักษณะคำถามจะ
เป็นแบบสอบถามแบบปลายปิด (Close – ended
Questionnaire)

4.3.2 คำถามที่เกี่ยวข้องกับ ปัจจัยที่มีผลต่อ
การตัดสินใจเลือกศึกษาต่อระดับปริญญาตรีของ
นักศึกษาจีนที่ศึกษาในมหาวิทยาลัยเอกชนเขต
บางเขน เขตจตุจักร และเขตสายไหม
กรุงเทพมหานคร ใช้แบบ สอบถามแบบปลายปิด
(Close – ended Questionnaire) มีมาตราส่วนตาม
มาตรวัด (Likert Scale) แบ่งออกเป็น 5 ระดับ ดังนี้

4.3.3 ข้อเสนอแนะและคำแนะนำของ
นักศึกษาจีน ในการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการ

ระดับความถี่เห็น	คะแนน
มากที่สุด	5
มาก	4
ปานกลาง	3
น้อย	2
น้อยที่สุด	1

ตัดสินใจเลือกศึกษาต่อระดับปริญญาตรีของ
นักศึกษาจีนที่ศึกษาในมหาวิทยาลัยเอกชนเขต
บางเขน เขตจตุจักร และเขตสายไหม
กรุงเทพมหานคร จะใช้คำถามแบบปลายเปิด (Open
– ended Questionnaire)

4.4 ทำการปรับภาษาที่ใช้ เพื่อให้เกิดความ
ชัดเจนและสามารถกับกลุ่มตัวอย่างที่แท้จริงได้

4.5 นำแบบสอบถามที่ต้องการไปทำการ
ทดสอบ และเพื่อหาค่าความน่าเชื่อถือ Reliability
ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามทดสอบกับกลุ่มตัวอย่าง
โดยใช้กลุ่มตัวอย่างในระดับชั้นเดียวกันในการตอบ
แบบสอบถาม จำนวน 30 ตัวอย่าง และนำผลที่ได้
ไปประมวลผลในโปรแกรมสำเร็จรูปหาค่าต่อไป
ถ้าค่าที่ได้มีค่ามากกว่า 0.7 ถือว่าแบบสอบถามที่ได้
มีมาตรฐาน สามารถนำไปใช้ในการศึกษาวิจัยกับ
กลุ่มตัวอย่างจริงได้ ซึ่งการทดสอบค่าความน่า
เชื่อถือครั้งนี้มีค่า 0.968 จึงถือได้ว่าเป็นแบบสอบ
ถามที่ได้มาตรฐาน

สำหรับข้อมูลการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการ
ตัดสินใจเลือกศึกษาต่อระดับปริญญาตรีของ
นักศึกษาจีนที่ศึกษาในมหาวิทยาลัยเอกชนเขต
บางเขน เขตจตุจักร และเขตสายไหม
กรุงเทพมหานครเป็นข้อมูลที่ได้จากการตอบคำถาม
ชุดประเมินค่า (Rating Scale) จึงได้ปรับค่าข้อมูลให้
อยู่ในระดับช่วง (Interval Scale) โดยใช้สถิติในการ
วิเคราะห์ข้อมูลดังนี้ 1) สถิติเชิงพรรณนา ในรูปของ

ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) 2) สถิติอ้างอิง เพื่อทำการทดสอบสมมติฐาน โดยใช้ (One Way Analysis of Variance) 3) วิธีการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่โดยการหาค่า LSD (Least Significant Defference) การแปลความหมายของคะแนนเฉลี่ย (Best.1981:182) แบ่งเป็น 5 ระดับ ดังนี้คะแนนเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึงมีปัจจัยการตัดสินใจเลือกศึกษาต่ออยู่ในระดับมากที่สุดคะแนนเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึงมีปัจจัยการตัดสินใจเลือกศึกษาต่ออยู่ในระดับมาก คะแนนเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึงมีปัจจัยการตัดสินใจเลือกศึกษาต่ออยู่ในระดับปานกลางคะแนนเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึงมีปัจจัยการตัดสินใจเลือกศึกษาต่ออยู่ในระดับน้อย คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึงมีปัจจัยการตัดสินใจเลือกศึกษาต่ออยู่ในระดับน้อยที่สุด

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ ผู้ศึกษาวิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองส่วนมหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ(เขตสายไหม) มีนักศึกษาจีนจำนวน 188 คน และผู้ช่วยผู้วิจัยช่วยเก็บส่วนมหาวิทยาลัยเกริก(เขตบางเขน) มีนักศึกษาจีนจำนวน 1 คน มหาวิทยาลัยศรีปทุม(เขตจตุจักร) มีนักศึกษาจีนจำนวน 2 คน(นักศึกษาต่างชาติที่ศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา, 2553 : 39) โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาจีนที่ศึกษาต่อระดับปริญญาตรีในมหาวิทยาลัยเอกชนเขตบางเขน เขตจตุจักร และเขตสายไหม กรุงเทพมหานคร เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อระดับปริญญาตรีของนักศึกษาจีนที่ศึกษาในมหาวิทยาลัยเอกชนเขต

บางเขน เขตจตุจักร และเขตสายไหม กรุงเทพมหานคร ซึ่งใช้ชุดคำถามเป็นแบบสอบถาม และรอรับแบบสอบถามคืนเมื่อผู้ตอบแบบสอบถามทำเสร็จ จากนั้นจะทำการตรวจสอบแบบสอบถามก่อนผู้ตอบแบบสอบถามจะไปเพื่อหากมีข้อใดยังไม่เรียบร้อยจะได้สอบถามผู้ตอบแบบสอบถามก่อน ซึ่งจะทำได้ข้อมูลที่ชัดเจนและถูกต้องไม่เกิดข้อผิดพลาดในการประเมินผล หลังจากนั้นจะทำการรวบรวมแบบสอบถามทั้งหมด ทั้งสามจังหวัดตรวจนับว่ายังขาดแบบสอบถามเท่าใด เพื่อจะได้จัดเตรียมจำนวนแบบสอบถามไว้ในวันต่อไป ถ้าแบบสอบถามเกินจะทำการคัดเลือกแบบสอบถามที่มีค่าสูงสุดของคะแนนและแบบสอบถามที่มีค่าต่ำสุดของคะแนนออกไป เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นความจริงและความเที่ยงอย่างแท้จริงเท่านั้น ผู้ศึกษาวิจัยจะนำแบบสอบถามที่รวบรวมได้เพื่อทำการหาค่าด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป ต่อไป โดยใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

5.1 ข้อมูลทุติยภูมิ เป็นการค้นคว้าหาข้อมูลจากเอกสารที่สามารถอ้างอิงได้ ผลงานวิจัย รวมทั้งข้อมูลที่ได้มีการเผยแพร่ทางอินเทอร์เน็ต ที่เกี่ยวข้องเพื่อประกอบการสร้างแบบสอบถาม

5.2 ข้อมูลปฐมภูมิ ผู้วิจัยเตรียมแบบสอบถามให้เพียงพอกับจำนวนกลุ่มตัวอย่าง และนำแบบสอบถามซึ่งหาคุณภาพแล้วไปขอความร่วมมือจากกลุ่มผู้บริโภคตามเขตที่กำหนด โดยผู้วิจัยได้ชี้แจงให้กลุ่มตัวอย่างเข้าใจถึงวัตถุประสงค์ และอธิบายถึงวิธีการตอบแบบสอบถามก่อนให้ผู้ตอบแบบสอบถามเริ่มต้นทำ และทำการรวบรวมแบบสอบถามด้วยตนเอง

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษารั้งนี้ ผู้วิจัยได้ประมวลผลข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามและทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (Statistical Package for the Social Science) และนำมาประมวลผลหาค่าสถิติ โดยนำค่าทางสถิติมาอ่านตีความและอธิบายปรากฏการณ์ต่าง ๆ ที่กำลังศึกษา ซึ่งสามารถแยกค่าทางสถิติที่นำมาใช้ในการวิจัยตามวัตถุประสงค์ได้ ดังนี้

6.1 ข้อมูลลักษณะทางประชากรศาสตร์ ทำการกำหนดค่าของข้อมูลอยู่ในระดับกลุ่มชั้น (Nominal Scale) ทำการวิเคราะห์ด้วยสถิติแบบพรรณนา (Descriptive Statistics) ในรูปการแจกแจงความถี่ (Frequency) และการหาอัตราส่วนร้อยละ (Percentage)

6.2 ข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อระดับปริญญาตรีของนักศึกษาจีนที่ศึกษาในมหาวิทยาลัยเอกชนเขตบางเขน เขตจตุจักร และเขตสายไหม กรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นข้อมูลที่ได้จากการตอบชุดคำถามแบบประเมินค่า (Rating Scale) จากนั้นจึงปรับค่าให้อยู่ในระดับช่วง (Interval Scale) ทำการวิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Means) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

7. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ส่วนที่ 1: ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

จากตาราง 1 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 140 คน คิดเป็นร้อย

ละ 73.3 รองลงมาคือ เพศชาย จำนวน 51 คน คิดเป็นร้อยละ 26.7

ด้านอายุ พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอายุ 22-23 ปี คิดเป็นร้อยละ 41.9 รองลงมาคืออายุ 20-21 ปี อายุ 24-25 ปี และอายุ 18-19 ปี คิดเป็นร้อยละ 37.2, 12.6 และ 7.9 ตามลำดับ กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุตั้งแต่ 26 ปีขึ้นไป มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ 0.5

ด้านเกรดเฉลี่ยสะสมชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย หรือเทียบเท่า พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ของคะแนนสอบเข้ามหาวิทยาลัยเฉลี่ยรวมทุกวิชาของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 หรือเทียบเท่ามากที่สุดคือ 70 % - 79 % คิดเป็นร้อยละ 26.2 รองลงมาคือ 50 % - 59 % 60 % - 69 % ต่ำกว่า 50 % 80 % - 89 % และตั้งแต่ 90 % ขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 23.6, 20.9, 14.7, 11.5 และ 2.1 ตามลำดับ กลุ่มตัวอย่างที่มีเกรดเฉลี่ยสะสมชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย หรือเทียบเท่าอื่น ๆ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ 1.0

ด้านภูมิลำเนาหรือที่มาของนักศึกษาจีนในประเทศจีน พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ศึกษาในสถานศึกษาที่มีที่ตั้งอยู่ในมณฑลกวางสีประเทศจีนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 79.6 รองลงมาคือ มณฑลยูนนาน มณฑลกวางตุ้งและมณฑลอื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ 7.9, 5.2 และ 4.2 ตามลำดับ กลุ่มตัวอย่างที่มาจากมณฑลฮกเกี้ยน มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ 3.1

ด้านอาชีพของผู้ปกครอง พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัว จำนวน 87 คิดเป็นร้อยละ 45.5 รองลงมาคือ อาชีพรับ การเกษตร ราชการ และลูกจ้างพนักงานเอกชน คิดเป็นร้อยละ 20.4, 18.8 และ 10.5 ตามลำดับ ส่วนอาชีพอื่น ๆ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคิดเป็นร้อยละ 4.7

ด้านพื้นฐานการศึกษาของผู้ปกครอง พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีพื้นฐานการศึกษาของผู้ปกครองอยู่ในระดับปริญญาตรี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 30.9 รองลงมา คือ มัธยมศึกษาตอนปลาย อนุปริญญาหรือเทียบเท่า มัธยมศึกษาตอนต้น ปริญญาโทและปริญญาเอก โดยคิดเป็นร้อยละ 25.7, 22.0, 13.6, 6.3 และ 1.0 ตามลำดับ ส่วนระดับประถมศึกษาที่มีจำนวนน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 0.5

ด้านพื้นฐานทางเศรษฐกิจหรือรายได้โดยเฉลี่ยของครอบครัวต่อเดือน พบว่าผู้ตอบกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีรายได้อยู่ระหว่าง 20,001 – 30,000 บาท มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 35.1 รองลงมา คือ 10,001 – 20,000 บาท, สูงกว่า 40,000 บาท, 30,001 – 40,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 25.1, 17.3, และ 15.7 ตามลำดับ ส่วนรายได้ต่ำกว่า 10,000 บาท น้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 6.8

ส่วนที่ 2: ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อระดับปริญญาตรีของนักศึกษาจีนที่ศึกษาในมหาวิทยาลัยเอกชนเขตบางเขน เขตจตุจักร และเขตสายไหม กรุงเทพมหานคร

จากปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อระดับปริญญาตรีของนักศึกษาจีนที่ศึกษาในมหาวิทยาลัยเอกชนเขตบางเขน เขตจตุจักร และเขตสายไหม กรุงเทพมหานคร พิจารณาส่วนประสมทางการตลาดรายด้านดังนี้

1. ด้านผลิตภัณฑ์ ของกลุ่มตัวอย่าง พบว่าปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อระดับปริญญาตรีของนักศึกษาจีนที่ศึกษาในมหาวิทยาลัยเอกชนเขตบางเขน เขตจตุจักร และเขต

สายไหม กรุงเทพมหานคร ด้านผลิตภัณฑ์ ของกลุ่มตัวอย่าง พิจารณาโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 3.49 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า กลุ่มตัวอย่างตัดสินใจเลือกศึกษาต่อการปฏิบัติตนของอาจารย์ มีการเอาใจใส่ดูแลมีการช่วยเหลือผู้เรียน มีคุณธรรม จริยธรรม และมนุษยสัมพันธ์ที่ดีมากที่สุด (ข้อ 4) ค่าเฉลี่ย 3.63

2. ด้านสถานที่ ของกลุ่มตัวอย่าง พบว่าปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อระดับปริญญาตรีของนักศึกษาจีนที่ศึกษาในมหาวิทยาลัยเอกชนเขตบางเขน เขตจตุจักร และเขตสายไหม กรุงเทพมหานคร ด้านสถานที่ ของกลุ่มตัวอย่าง พิจารณาโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 3.39 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีมีบริการสื่อสารที่สะดวก มีโทรศัพท์ ตู้ไปรษณีย์ ตู้เอทีเอ็มมากที่สุด (ข้อ 4) ค่าเฉลี่ย 3.68

3. ด้านการส่งเสริมการตลาด ของกลุ่มตัวอย่าง พบว่าปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อระดับปริญญาตรีของนักศึกษาจีนที่ศึกษาในมหาวิทยาลัยเอกชนเขตบางเขน เขตจตุจักร และเขตสายไหม กรุงเทพมหานคร ด้านการส่งเสริมการตลาด ของกลุ่มตัวอย่าง พิจารณาโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 3.38 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีการโฆษณาผ่านสื่อต่าง ๆ เช่น หนังสือพิมพ์ โทรทัศน์ ป้ายประกาศ (ข้อ 2) ค่าเฉลี่ย 3.47 มีบริการจัดหางานทำระหว่างเรียน และจบการศึกษา มีหน่วยงานรองรับการทำงาน (ข้อ 6)มากที่สุด ค่าเฉลี่ย 3.46

4. ด้านราคา ของกลุ่มตัวอย่าง พบว่าปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อระดับปริญญาตรีของนักศึกษาจีนที่ศึกษาในมหาวิทยาลัยเอกชนเขตบางเขน เขตจตุจักร และเขตสายไหม

กรุงเทพมหานคร ด้านราคา ของกลุ่มตัวอย่าง พิจารณาโดยรวมอยู่ในระดับปานกลางโดยมีค่าเฉลี่ย 3.16 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า วิธีการชำระเงินมีความสะดวกสบาย เช่น ชำระผ่านทางธนาคาร หรือทางอินเทอร์เน็ตมากที่สุด (ข้อ 4) ค่าเฉลี่ย 3.33

5. ด้านอื่น ๆ ของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อระดับปริญญาตรีของนักศึกษาจีนที่ศึกษาในมหาวิทยาลัยเอกชนเขตบางเขน เขตจตุจักร และเขตสายไหม กรุงเทพมหานคร ด้านอื่น ๆ ของกลุ่มตัวอย่าง พิจารณาโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 3.17 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า โอกาสเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาตรีฯ ของท่าน มีโอกาสสูง (ข้อ 2) มากที่สุด ค่าเฉลี่ย 3.32

ส่วนที่ 3: ผลการวิเคราะห์การทดสอบสมมติฐาน

การทดสอบสมมติฐานในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ซึ่งผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานไว้ 7 ข้อ ผลการทดสอบสมมติฐานมีดังนี้

1.การเปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อระดับปริญญาตรีของนักศึกษาจีนที่ศึกษาในมหาวิทยาลัยเอกชนเขตบางเขน เขตจตุจักร และเขตสายไหม กรุงเทพมหานคร ที่มีเพศต่างกันพบว่ากลุ่มตัวอย่างเพศชายและเพศหญิงให้ความสำคัญกับการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อในระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยเอกชนในเขตกรุงเทพฯ ทางปัจจัย ด้านผลิตภัณฑ์ ด้านสถานที่ ด้านการส่งเสริมการตลาด ด้านราคาและ ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .05 ในทุกด้าน

2.การเปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อระดับปริญญาตรีของนักศึกษาจีนที่ศึกษาในมหาวิทยาลัยเอกชนเขตบางเขน เขตจตุจักร และเขตสายไหม กรุงเทพมหานคร ที่มีอายุที่แตกต่างกัน พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีอายุต่างกันให้ความสำคัญกับการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อในระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยเอกชนในเขตกรุงเทพฯ ทางปัจจัย ด้านผลิตภัณฑ์ ด้านสถานที่ ด้านการส่งเสริมการตลาด ด้านราคาและ ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .05 ในทุกด้าน

3.การเปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อระดับปริญญาตรีของนักศึกษาจีนที่ศึกษาในมหาวิทยาลัยเอกชนเขตบางเขน เขตจตุจักร และเขตสายไหม กรุงเทพมหานคร ที่มีเกรดเฉลี่ยสะสมชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย หรือเทียบเท่าที่แตกต่างกัน พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีเกรดเฉลี่ยสะสมชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย หรือเทียบเท่าที่แตกต่างกัน ให้ความสำคัญกับการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อในระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเอกชนในเขตกรุงเทพฯ ทางปัจจัย ด้านผลิตภัณฑ์ ด้านสถานที่ ด้านการส่งเสริมการตลาด ด้านราคาและ ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .05 ในทุกด้าน

การเปรียบเทียบรายคู่ ด้านความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความสัมพันธ์เกี่ยวกับทาง ด้านการส่งเสริมการตลาด ต่อปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อระดับปริญญาตรีของนักศึกษาจีนที่ศึกษาในมหาวิทยาลัยเอกชนเขตบางเขน เขตจตุจักร และเขตสายไหม กรุงเทพมหานคร ที่มีเกรดเฉลี่ยสะสมชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย หรือเทียบเท่าที่

แตกต่างกัน พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีเกรดเฉลี่ยสะสม
ชั้น ๕50 % - 59 % ให้ความสำคัญต่อปัจจัยเลือก
ศึกษาต่อในระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเอกชน
ในเขตกรุงเทพฯ ทางการส่งเสริมการตลาด แตกต่าง
จากกลุ่มตัวอย่าง ที่มีเกรดเฉลี่ยสะสมชั้น ๕ 70 % -
79 % และ 80 % - 89 % โดยให้ความสำคัญน้อยกว่า
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. การเปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อการ
ตัดสินใจเลือกศึกษาต่อระดับปริญญาตรีของ
นักศึกษาจีนที่ศึกษาในมหาวิทยาลัยเอกชนเขต
บางเขน เขตจตุจักร และเขตสายไหม
กรุงเทพมหานคร ที่มีภูมิฐานะแตกต่างกัน พบว่า
กลุ่มตัวอย่างที่มีภูมิฐานะแตกต่างกันให้ความสำคัญ
กับการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อในระดับปริญญาตรี
มหาวิทยาลัยเอกชนในเขตกรุงเทพฯ ทางปัจจัย ด้าน
ผลิตภัณฑ์ ด้านสถานที่ ด้านการส่งเสริมการตลาด
ด้านราคาและ ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน ไม่มี
นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .05 ในทุกด้าน

5. การเปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อการ
ตัดสินใจเลือกศึกษาต่อระดับปริญญาตรีของ
นักศึกษาจีนที่ศึกษาในมหาวิทยาลัยเอกชนเขต
บางเขน เขตจตุจักร และเขตสายไหม
กรุงเทพมหานคร ที่มีอาชีพของผู้ปกครองที่แตกต่าง
กัน พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่อาชีพของผู้ปกครองที่
แตกต่างกันให้ความสำคัญกับการตัดสินใจเลือก
ศึกษาต่อในระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเอกชน
ในเขตกรุงเทพฯ ทางปัจจัย ด้านผลิตภัณฑ์ ด้าน
สถานที่ ด้านการส่งเสริมการตลาด ด้านราคาและ
ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน ไม่มีนัยสำคัญทาง
สถิติที่ระดับ .01 และ .05 ในทุกด้าน พบว่ากลุ่ม
ตัวอย่างที่มีอาชีพของผู้ปกครองประกอบอาชีพรับ
ราชการมีปัจจัยในการเลือกมหาวิทยาลัยเอกชนใน

เขตกรุงเทพฯ ทางราคา กลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพของ
ผู้ปกครองประกอบอาชีพรับราชการ โดยให้
ความสำคัญมากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพของ
ผู้ปกครองประกอบอาชีพการเกษตร อย่างมีนัยสำคัญ
ทางสถิติที่ระดับ .05

6. การเปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อการ
ตัดสินใจเลือกศึกษาต่อระดับปริญญาตรีของ
นักศึกษาจีนที่ศึกษาในมหาวิทยาลัยเอกชนเขต
บางเขน เขตจตุจักร และเขตสายไหม
กรุงเทพมหานคร ที่มีพื้นฐานการศึกษาของผู้
ปกครองที่แตกต่างกัน พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่
พื้นฐานการศึกษาของผู้ปกครองที่แตกต่างกันให้
ความสำคัญกับการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อในระดับ
ปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเอกชนในเขตกรุงเทพฯ
ทางปัจจัย ด้านผลิตภัณฑ์ ด้านสถานที่ ด้านการ
ส่งเสริมการตลาด ด้านราคาและ ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่
แตกต่างกัน ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ
.05 ในทุกด้าน

7. การเปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อการ
ตัดสินใจเลือกศึกษาต่อระดับปริญญาตรีของ
นักศึกษาจีนที่ศึกษาในมหาวิทยาลัยเอกชนเขต
บางเขน เขตจตุจักร และเขตสายไหม
กรุงเทพมหานคร ที่มีพื้นฐานทางเศรษฐกิจหรือ
รายได้โดยเฉลี่ยของครอบครัวต่อเดือนที่แตกต่างกัน
พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่พื้นฐานทางเศรษฐกิจหรือ
รายได้โดยเฉลี่ยของครอบครัวต่อเดือนที่แตกต่างกัน
ให้ความสำคัญกับการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อใน
ระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเอกชนในเขต
กรุงเทพฯ ทางปัจจัย ด้านผลิตภัณฑ์ ด้านสถานที่
ด้านการส่งเสริมการตลาด ด้านราคาและ ส่วนด้าน
อื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ
.01 และ .05 ในทุกด้าน

8. สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยพบว่า 1) กลุ่มตัวอย่างที่ตอบส่วนใหญ่ เป็น เพศหญิงที่มีอายุ 22-23 ปี และเกรดเฉลี่ย สะสมชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย หรือเทียบเท่าที่ 70 % - 79 % เป็นผู้ที่ภูมิลำเนาหรือที่มาจากมณฑล กวางสีประเทศจีน ด้านอาชีพของผู้ปกครอง ประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัว การศึกษา อยู่ในระดับปริญญาตรี ด้านพื้นฐานทางเศรษฐกิจหรือรายได้ โดยเฉลี่ยของครอบครัวต่อเดือน มีรายได้อยู่ ระหว่าง 20,001 – 30,000 บาทให้ความสนใจ ศึกษา ต่อในระดับปริญญาตรีมากที่สุด

2) ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อระดับปริญญาตรีของนักศึกษาจีนที่ศึกษาในมหาวิทยาลัย เอกชนเขตบางเขน เขตจตุจักร และเขตสายไหม กรุงเทพมหานคร พิจารณาสวนประสมทางการตลาดรายด้านพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามให้ความสำคัญในระดับปานกลางในทุกด้าน

3) การทดสอบสมมติฐานในการวิจัยครั้งนี้พบว่า เพศ อายุ เกรดเฉลี่ยสะสมชั้นมัธยมศึกษาตอน ปลาย หรือเทียบเท่าที่แตกต่างกัน ที่มีภูมิลำเนา แตกต่างกัน อาชีพของผู้ปกครองที่แตกต่างกัน พื้นฐานการศึกษาของผู้ปกครองที่แตกต่างกัน และพื้นฐานทางเศรษฐกิจหรือรายได้โดยเฉลี่ย ของครอบครัวต่อเดือนที่แตกต่างกัน ให้ ความสำคัญกับการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อใน ระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเอกชนในเขต กรุงเทพมหานคร ทางปัจจัย ด้านผลิตภัณฑ์ ด้านสถานที่ ด้านการส่งเสริมการตลาด ด้านราคาและ ส่วน ด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .01 และ .05 ในทุกด้าน ส่วนการ เปรียบเทียบรายคู่ ด้านความแตกต่างของค่าเฉลี่ย

ความสัมพันธ์เกี่ยวกับทาง ด้านการส่งเสริม การตลาดพบว่าที่มีเกรดเฉลี่ย สะสมชั้น มัธยมศึกษาตอนปลาย หรือเทียบเท่าที่แตกต่างกัน พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีเกรดเฉลี่ยสะสมชั้นฯ 50 % - 59 % ให้ความสำคัญต่อปัจจัยเลือกศึกษา ต่อในระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเอกชนใน เขตกรุงเทพฯ ทางการส่งเสริมการตลาด แตกต่าง จากกลุ่มตัวอย่าง ที่มีเกรดเฉลี่ยสะสมชั้นฯ 70% - 79 % และ 80% - 89 % โดยให้ความสำคัญน้อยกว่า อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ที่มี อาชีพของผู้ปกครองที่แตกต่างกัน พบว่ากลุ่ม ตัวอย่างที่มีอาชีพของผู้ปกครองประกอบอาชีพรับ ราชการมีปัจจัยในการเลือกหาวิทยาลัยเอกชนใน เขตกรุงเทพฯ ทางราคา กลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพ ของผู้ปกครองประกอบอาชีพรับราชการ โดยให้ ความสำคัญมากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพของ ผู้ปกครองประกอบอาชีพการเกษตร อย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

9. การอภิปรายผล

จากการวิจัย เรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการ ตัดสินใจเลือกศึกษาต่อระดับปริญญาตรีของ นักศึกษาจีนที่ศึกษาในมหาวิทยาลัยเอกชนเขต บางเขน เขตจตุจักร และเขตสายไหม กรุงเทพมหานคร ประเด็นที่นำมาอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการ ตัดสินใจเลือกศึกษาต่อระดับปริญญาตรีของ นักศึกษาจีนที่ศึกษาในมหาวิทยาลัยเอกชนเขต บางเขน เขตจตุจักร และเขตสายไหม กรุงเทพมหานคร ทางด้านส่วนประสมทาง การตลาด อันได้แก่ ด้านผลิตภัณฑ์ ด้านสถานที่

ด้านการส่งเสริมการตลาด ด้านราคา อยู่ในระดับมาก โดยมีเป็นเพศหญิง จำนวน 140 คน คิดเป็นร้อยละ 73.3 ส่วนใหญ่มีอายุ 22-23 ปี คิดเป็นร้อยละ 41.9 คะแนนสอบเข้ามหาวิทยาลัยเฉลี่ยรวมทุกวิชา ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 หรือเทียบเท่ามากที่สุดคือ 70 % - 79 % คิดเป็นร้อยละ 26.2 สถานศึกษาที่มีที่ตั้งอยู่ในมณฑลทวาย ประเทศจีนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 79.6 ผู้ปกครองประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัว จำนวน 87 คิดเป็นร้อยละ 45.5 พื้นฐานการศึกษาของผู้ปกครอง อยู่ในระดับปริญญาตรี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 30.9 พื้นฐานทางเศรษฐกิจหรือรายได้โดยเฉลี่ยของครอบครัวต่อเดือน มีรายได้อยู่ระหว่าง 20,001 – 30,000 บาท มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 35.1 ซึ่งผลการศึกษาดังกล่าวตรงกับแนวคิดเกี่ยวกับโอกาสทางการศึกษาระดับอุดมศึกษา (อ้างอิง สำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย) ได้อธิบายเกี่ยวกับแนวคิดที่ว่า แนวทางหรือช่องทางที่เปิดโอกาสให้บุคคลได้เข้าเรียนในสถาบันอุดมศึกษาได้โดยไม่จำกัดเพศ อายุ เชื้อชาติ ศาสนา ภูมิหลังทางสังคม เศรษฐกิจ และ ภูมิฐานะที่แตกต่างกัน ดังนั้นนักเรียนทุกคนมีโอกาสทางการศึกษาเท่าเทียมกันไม่ถูกเลือกปฏิบัติ ซึ่งตรงกับ (แผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2551-2554) ที่มีวัตถุประสงค์สำคัญประการหนึ่ง คือ การขยายโอกาสทางการศึกษาระดับอุดมศึกษาไปสู่ภูมิภาคและเพื่อสร้างความเสมอภาคทางการศึกษาในระดับอุดมศึกษาไทย

2. ผลการวิจัยปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อระดับปริญญาตรีของนักศึกษาจีนฯ พิจารณาส่วส่วนประสมทางการตลาด

รายด้านพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามให้ความสำคัญในระดับปานกลางทุกด้าน ซึ่งในรายละเอียดพบว่า

ด้านผลิตภัณฑ์ กลุ่มตัวอย่างตัดสินใจเลือกศึกษาต่อที่การปฏิบัติตนของอาจารย์ มีการเอาใจใส่ดูแลมีการช่วยเหลือผู้เรียน มีคุณธรรม จริยธรรม และมนุษยสัมพันธ์ที่ดีมากที่สุด (ข้อ 4) ค่าเฉลี่ย 3.63

ด้านสถานที่ กลุ่มตัวอย่างตัดสินใจเลือกศึกษาต่อที่มีบริการสื่อสารที่สะดวก มีโทรศัพท์ ตู้ไปรษณีย์ ตู้เอทีเอ็มมากที่สุด (ข้อ 4) ค่าเฉลี่ย 3.68

ด้านการส่งเสริมการตลาด กลุ่มตัวอย่างตัดสินใจเลือกศึกษาต่อที่มีการโฆษณาผ่านสื่อต่างๆ เช่น หนังสือพิมพ์ โทรทัศน์ ป้ายประกาศ (ข้อ 2) ค่าเฉลี่ย 3.47

ด้านราคา กลุ่มตัวอย่างตัดสินใจเลือกศึกษาต่อที่วิธีการชำระเงินมีความสะดวกสบาย เช่น ชำระผ่านทางธนาคาร หรือทางอินเทอร์เน็ตมากที่สุด (ข้อ 4) ค่าเฉลี่ย 3.33

ด้านอื่น ๆ กลุ่มตัวอย่างตัดสินใจเลือกศึกษาต่อเพราะมีโอกาสเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาตรีฯ ที่มีโอกาสสูง (ข้อ 2) มากที่สุด ค่าเฉลี่ย 3.32

ข้อสังเกตพบว่าโอกาสเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาตรีในมหาวิทยาลัยเอกชนเขตบางเขน เขตจตุจักร และเขตสายไหม กรุงเทพมหานคร ของนักศึกษาจีนมีโอกาสสูง (ข้อ 2) ค่าเฉลี่ย 3.32 อยู่ในระดับปานกลาง แสดงให้เห็นว่านักศึกษาจีนที่ศึกษาในมหาวิทยาลัยเอกชนเขตบางเขน เขตจตุจักร และเขตสายไหม กรุงเทพมหานคร นักศึกษาจีนสามารถตัดสินใจเข้าศึกษาต่อในเขตบางเขน เขตจตุจักร และเขตสายไหม กรุงเทพมหานคร ได้ในระดับปานกลาง สำหรับปัจจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องที่ทำให้ตัดสินใจได้ทันที สถานภาพทางเศรษฐกิจและ

รายได้ของครอบครัวมีผลต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อระดับปริญญาตรีฯ ต้องได้รับความเห็นชอบจากผู้ปกครองญาติพี่น้องหรือคนในครอบครัวเป็นปัจจัยการตัดสินใจร่วมที่สำคัญ ซึ่งผลการศึกษาดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิดที่เกี่ยวกับส่วนประสมทางการตลาด (อ้างถึงใน ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ) ซึ่งกล่าวไว้ว่า ปัจจัยทางด้านส่วนประสมทางการตลาดไม่ว่าจะเป็นทางด้านผลิตภัณฑ์ ด้านสถานที่ ด้านการส่งเสริมการตลาด ด้านราคา ล้วนแล้วแต่เป็นปัจจัยสำคัญในการเลือก หรือตัดสินใจในการศึกษาต่อ พร้อมทั้งเป็นการสนองต่อความต้องการทางด้านต่าง ๆ อีกด้วย

10. ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้

จากการวิจัย ผู้วิจัยได้ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย ดังนี้

1. สถาบันการศึกษาทุกแห่ง ควรมีการพัฒนาบุคลากรด้านแนะแนวการศึกษาและผู้เกี่ยวข้องกับการสนับสนุนการสอน ในการทำหน้าที่ให้คำปรึกษา แนะนำการเรียน ช่วยในการพัฒนาความคิด พัฒนาความรู้ และพัฒนาสติปัญญาให้แก่ นักศึกษาจีนอยู่เสมอ เพื่อความพร้อมทางการศึกษาในระดับที่สูงขึ้น

2. ควรจัดให้มีการแนะแนวทางการศึกษาแก่ผู้ปกครองของนักศึกษาจีน เพื่อความเข้าใจที่ถูกต้องและเป็นแนวทางในการให้คำปรึกษา และการเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาของนักศึกษาจีน

11. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

จากการวิจัย ผู้วิจัยได้ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

เพื่อให้การวิจัยเกี่ยวกับ ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อระดับปริญญาตรีของนักศึกษาจีนที่ศึกษาในมหาวิทยาลัยเอกชนเขตบางเขน เขตจตุจักร และเขตสายไหม กรุงเทพมหานครมีความต่อเนื่องและครอบคลุมปัจจัยที่มีความเกี่ยวข้องกับปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกศึกษา ผู้วิจัยจึงเสนอให้มีการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

1. ควรขยายขอบเขตของการวิจัยให้ครอบคลุมถึงการเลือกศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยรัฐบาลทั้งในส่วนกลาง และส่วนภูมิภาค เป็นต้น

2. ควรศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นนักศึกษาจีนที่ศึกษาในมหาวิทยาลัยเอกชนทั้งหมดกรุงเทพมหานคร ว่ามีความคิดเห็นเป็นไปในทิศทางเดียวกันหรือไม่

เอกสารอ้างอิง

1. ทิพวรรณ หล่อสุวรรณรัตน์, 2547. **ทฤษฎีองค์การสมัยใหม่**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์บัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. ถ่ายเอกสาร
2. พรธิดา วิเชียรปัญญา, 2547. **การจัดการความรู้**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ธรรมมลการพิมพ์.
3. ศิริวรรณ เสรีรัตน์; และคณะ, 2545. **ทฤษฎีองค์การ**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์บริษัทธรรมสาร.
4. ห้างหุ้นส่วนจำกัด, 2554. **แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (ฉบับที่ 11 พ.ศ. 2555-2559)**. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัด เม็ดทรายพริ้นติ้ง. ถ่ายเอกสาร.
5. สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2550. **นักศึกษาต่างชาติที่ศึกษาใน**

- สถาบันอุดมศึกษา สังกัดสำนักงาน
คณะกรรมการการอุดมศึกษา (ปีการศึกษา
2549).กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการ
การอุดมศึกษา.ถ่ายเอกสาร.
6. สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา,
2551. นักศึกษาต่างชาติที่ศึกษาใน
สถาบันอุดมศึกษา สังกัดสำนักงาน
คณะกรรมการการอุดมศึกษา (ปีการศึกษา
2550).กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการ
การอุดมศึกษา.ถ่ายเอกสาร.
7. สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา,
2552. นักศึกษาต่างชาติที่ศึกษาใน
สถาบันอุดมศึกษา สังกัดสำนักงาน
คณะกรรมการการอุดมศึกษา (ปีการศึกษา
2551).กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการ
การอุดมศึกษา.ถ่ายเอกสาร.
8. สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา,
2553. นักศึกษาต่างชาติที่ศึกษาใน
สถาบันอุดมศึกษา สังกัดสำนักงาน
คณะกรรมการการอุดมศึกษา (ปีการศึกษา
2552).กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการ
การอุดมศึกษา.ถ่ายเอกสาร.
9. Johns,G;and .M.Saks,
2001.**Organizational Behavior :
Understanding and Managing Life at
work,5th ed.** Toronto: Addison Wesley
Longman

ปัจจัยที่สำคัญในการตัดสินใจเลือกบริโภคเห็ดนางฟ้าภูฐานของผู้บริโภค

ในอำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

The Important Factors Of Consumer Decision For Consuming

Phoenix Oyster Mushroom In Amphur Pakkret Nonthaburi Province

พรนภา มะเสนัย¹ และ ดร.เฉลิมชัย วิโรจน์วรรณ²

นักศึกษาปริญญาโท มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ, rmj_kae@hotmail.co.th.

คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อวิจัยปัจจัยที่สำคัญในการตัดสินใจเลือกบริโภคเห็ดนางฟ้าภูฐาน ของผู้บริโภค ในอำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี เพื่อศึกษาลักษณะในการเลือกบริโภคเห็ดนางฟ้าภูฐาน ของผู้บริโภค ในอำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี และเพื่อเปรียบเทียบปัจจัยที่สำคัญต่อการตัดสินใจเลือกบริโภคเห็ดนางฟ้าภูฐาน ของผู้บริโภค ในอำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลและลักษณะในการบริโภค จำแนกตามลักษณะประชากรศาสตร์ โดยใช้กลุ่มตัวอย่าง 400 คน ซึ่งใช้เทคนิคการสุ่มตัวอย่างแบบสะดวก (Convenience Sampling) ของประชากรในเขตอำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ โดยใช้วิธีหาคความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) การทดสอบค่า t-test และ F-test และหากพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจะนำไปเปรียบเทียบเป็นรายคู่ตามวิธีของ LSD (Least Significant Difference) ผลการวิจัยพบว่าปัจจัยที่สำคัญในการตัดสินใจเลือกบริโภคเห็ดนางฟ้าภูฐานของผู้บริโภคในอำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางทั้ง 4 ด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยดังนี้ ด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคา ด้านส่งเสริมการตลาดและด้านสถานที่ ส่วน เพศ อายุ และระดับการศึกษา มีปัจจัยที่สำคัญในการตัดสินใจเลือกบริโภคเห็ดนางฟ้าภูฐานของผู้บริโภคอำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ในภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 และ .05

คำสำคัญ: ปัจจัยที่สำคัญ, เห็ดนางฟ้าภูฐาน, ส่วนประสมทางการตลาด

ABSTRACT

The purposes of this research were to study the important factors of consumer decision for consuming Phoenix Oyster mushroom in Pakkret Nonthaburi, to study the effects of the consumption the important factor of consumers decision for consuming Phoenix Oyster mushroom in Pakkret Nonthaburi and to compare the important factor of consumers decision for consuming Phoenix Oyster mushroom in Pakkret Nonthaburi, by personal factors and the nature of the consumer. The samples were 400 consumers which were selected by convenience sampling. The instruments used for data collection and analysis were Frequency, Percentage, Mean, Standard Deviation, t-distribution, F-distribution and Least Significant Different. The results showed that the satisfaction of consumers toward services at the cafeteria in the state enterprise in overall and each aspect were at moderate level for four aspects fine to average from the most to the least thus : product, price, marketing campaign, place and there was no important factor of consumers decision for consuming Phoenix Oyster mushroom in Pakkret Nonthaburi, difference in overall aspect and each aspect : sex, age and education in the overall and the difference is statistically significant at the .01 and .05

KEYWORDS: The Important Factors , Phoenix Oyster Mushroom , Marketing Mix

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

เห็ด เป็นสิ่งมีชีวิตชั้นต่ำ พบทั้งในน้ำ บนบกและในอากาศ มีลักษณะคล้ายสาหร่าย แต่ไม่มีคลอโรฟิลล์ เป็นเส้นใยเล็กๆ ซึ่งแต่ละเส้นเรียกว่าไฮฟา เส้นเหล่านี้มักอยู่รวมกันเป็นกระจุก (ไม่ซีเลียม) บางชนิดมีเซลล์เดี่ยว เช่น ยีสต์บางชนิดรวมเป็นดอกเห็ด เนื่องจากไม่มีคลอโรฟิลล์มันจึง ต้องอาศัยการย่อยสลายอาหารจากภายนอก ได้แก่ อินทรีย์วัตถุทั่วไป อย่างไรก็ตาม บางชนิดอาจดำรงชีวิตแบบปรสิต หรืออยู่ร่วมกับสิ่งมีชีวิตอื่นโดยอาศัยประโยชน์ซึ่งกันและกัน เช่น ไลเคนส์ (เห็ดราอยู่ร่วมกับสาหร่าย) ปัจจุบันเห็ดที่นิยมรับประทานกันมีอยู่มากมายหลายชนิด มีทั้งแบบสดแบบบรรจุกระป๋อง หรือแม้แต่เห็ดตากแห้งเห็ดนางฟ้าภูฐานหรือเห็ดนางรมภูฐานเป็นเห็ดที่เกิดขึ้นบนต้นไม้เนื้ออ่อนที่ตายแล้ว เจริญเติบโตได้เร็วมาก ซึ่งพบที่ประเทศภูฐาน เป็นเห็ดตระกูลเดียวกับเห็ดนางฟ้า ทำการคัดเลือกโดย อาจารย์ อานนท์ เอื้อตระกูล เมืองไทยเพื่อให้ทดลองซ้ำให้แน่ใจอีกครั้งหนึ่ง ความดีเด่นของเห็ดนางฟ้าภูฐาน คือเส้นใยเจริญได้ดี และเร็วมาก ทั้งในอาหารวุ้นและหัวเชื้อเมล็ดข้าวฟ่าง เส้นใยเจริญบางในระยะแรกแล้วจะรวมตัวกันหนาขึ้นเดินเต็ม แต่หัวเชื้อบริสุทธิ์ จะมีการอ่อนตัวเร็วมาก หากทำการต่อเชื้อบ่อยๆครั้ง และสิ่งที่เด่นกว่าเห็ดชนิดอื่นคือการออกดอกเห็ดเร็ว ระยะช่วงห่างของการออกดอกสั้น มีความสามารถในการใช้อาหารสูง"เห็ดนางฟ้าภูฐาน" หรือ "เห็ดนางรมภูฐาน" (lang-en|Indian Oyster, Phoenix Mushroom, หรือ Lung Oyster) เป็น[[เห็ด]]ในตระกูล[[เห็ดนางรม]]รับประทานได้มีต้นกำเนิดใน[[ประเทศภูฐาน]] เกิดขึ้นบนต้นไม้เนื้ออ่อนที่ตายแล้ว เจริญเติบโตได้เร็วมาก ถูกนำเข้ามาในประเทศไทย โดย อานนท์ เอื้อตระกูล ขณะที่ดำรงตำแหน่งผู้เชี่ยวชาญเห็ดขององค์การอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติ ณ ประเทศภูฐาน

ดังนั้นงานวิจัยนี้จะวิจัยถึงปัจจัยที่สำคัญในการตัดสินใจเลือกบริโภคเห็ดนางฟ้าภูฐานของผู้บริโภค ในอำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี กรณีศึกษาประชากรอำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

2. ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อวิจัยปัจจัยที่สำคัญในการตัดสินใจเลือกบริโภคเห็ดนางฟ้าภูฐานของผู้บริโภค ในอำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

2. เพื่อวิจัยลักษณะในการตัดสินใจเลือกบริโภคเห็ดนางฟ้าภูฐานของผู้บริโภค ในอำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

3. เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยที่สำคัญต่อการตัดสินใจ

ในเลือกบริโภคเห็ดนางฟ้าภูฐานของผู้บริโภค ในอำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลและลักษณะในการบริโภค

3. ความมุ่งหมายของการวิจัย

3.1 ขอบเขตการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ขอบเขตของการวิจัยในครั้งนี้จะวิจัยเรื่องปัจจัยที่สำคัญในการตัดสินใจเลือกบริโภคเห็ดนางฟ้าภูฐานของผู้บริโภค ในอำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ศึกษาเฉพาะประชากรในอำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี เป็นการวิจัยเชิงสำรวจที่มุ่งถึงปัจจัยที่สำคัญในการตัดสินใจเลือกบริโภคเห็ดนางฟ้าภูฐานจากข้อมูลปฐมภูมิ โดยจะทำการศึกษาปัจจัยที่สำคัญในการตัดสินใจเลือกบริโภคเห็ดนางฟ้าภูฐาน ทั้งรสชาติ รูปลักษณะ แปรนด์ รวมไปถึงการตั้งรกรากนอกจากนี้ยังศึกษาถึงข้อมูลส่วนตัวของผู้บริโภค อาทิ เช่น เพศ รายได้ อายุ ของผู้บริโภค โดยการศึกษานี้จะศึกษาจากการสุ่มตัวอย่าง ประชากรอำเภอปากเกร็ด

จังหวัดนนทบุรี โดยใช้แบบสอบถามเก็บข้อมูล 400 ชุด

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือผู้ที่ตัดสินใจเลือกบริโภคเห็ดนางฟ้าภูฐานของผู้บริโภคในอำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี การสุ่มตัวอย่างกำหนดโดยใช้สูตรการหาประชากรที่แน่นอนของทาโรยามาเน่ (Taro Yamane) (ประกานรัตน์ สุวรรณ, 2548 : 327) ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้คือประชากรในอำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี จำนวนประชากรกลุ่มตัวอย่าง 400 คน จากจำนวนประชากรทั้งหมด 180,054 คน (ณ วันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2554) โดยใช้หาความผิดพลาดในกลุ่มตัวอย่างที่ 0.05 และเลือกเก็บข้อมูลด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างตามหลักความสะดวก (Convenience Sampling)

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

1. ตัวแปรอิสระแบ่งได้ดังนี้

- 1.1 ปัจจัยส่วนบุคคล
- 1.2 ลักษณะการเลือกบริโภค

2. ตัวแปรตาม ได้แก่

- 2.2 ปัจจัยที่สำคัญในการตัดสินใจเลือกบริโภค

เห็ดนางฟ้าภูฐาน ในอำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ส่วนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป หรือข้อมูลภูมิหลังของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพ ระดับเงินเดือน สถานที่จัดซื้อ ในอำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ความถี่ในการเลือกบริโภค จุดประสงค์ในการเลือกบริโภค และคุณค่าอาหารทางโภชนาการ

ส่วนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับปัจจัยที่สำคัญในการตัดสินใจเลือกบริโภคเห็ดนางฟ้าภูฐานของผู้บริโภคในอำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ในด้าน

ผลิตภัณฑ์ (Product) ด้านราคา (Price) ด้านสถานที่ (Place) ด้านส่งเสริมการตลาด (Promotion)

ส่วนที่ 3 เป็นคำถามเปิดเพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามกล่าวถึงข้อเสนอแนะในการเลือกบริโภคเห็ดนางฟ้าภูฐาน โดยใช้เกณฑ์ ดังนี้ ก่อนที่จะนำแบบสอบถามตามที่เราสร้างไปเก็บรวบรวมข้อมูลได้นำแบบสอบถามให้อาจารย์ที่ปรึกษาทำการตรวจสอบแนะนำในรายละเอียดและแก้ไขแบบสอบถาม นำแบบสอบถามมาปรับแก้ก่อนสำรวจ การกำหนดค่าน้ำหนักคะแนนในแบบสอบถามปลายปิด (Close-ended Questionnaire) นี้ ได้กำหนดค่าน้ำหนักคะแนนตามมาตรวัดความพึงพอใจด้วยวิธีลิเคิร์ต (Likert's Method) คือ

คำถามส่วนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อบรรยายลักษณะของกลุ่มตัวอย่างด้วยค่าร้อยละ (Percentage)

คำถามส่วนที่ 2 กำหนดค่าน้ำหนักคะแนน ดังนี้

ระดับความสำคัญ	คะแนน
มากที่สุด	5
มาก	4
ปานกลาง	3
น้อย	2
น้อยที่สุด	1

คำถามส่วนที่ 3 เป็นคำถามปลายเปิด (Open-ended Questionnaire) ให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัจจัยที่สำคัญในการตัดสินใจเลือกบริโภคเห็ดนางฟ้าภูฐานของผู้บริโภคในอำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ปรับปรุงแก้ไขในส่วนของการตลาด

ผลการทดสอบค่าความเชื่อถือว่าปัจจัยที่สำคัญในการตัดสินใจเลือกบริโภคเห็ดนางฟ้าภูฐานของผู้บริโภค ในอำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี พบว่ามีค่าความเชื่อถือว่าได้เท่ากับ 0.85

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ข้อมูลปฐมภูมิ เป็นการวิจัยค้นคว้าข้อมูลจากเอกสาร (Documentary Research) ระเบียบ ข้อกำหนด ของหน่วยงานรัฐวิสาหกิจ สำนักงาน ก.พ. กองสุขาภิบาลอาหารและน้ำ กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข และหนังสือ วารสาร วิทยานิพนธ์ และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2. ข้อมูลทุติยภูมิ เป็นการวิจัยรวบรวมข้อมูลจากภาคสนาม (Field Research) โดยการใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) ให้กลุ่มตัวอย่างทำการตอบตามแบบสอบถามที่กำหนดให้

เนื่องจากมีข้อจำกัดในเรื่องระยะเวลาของการวิจัย ผู้วิจัยได้เลือกใช้วิธีการเก็บข้อมูล โดยวิจัยจะดำเนินการส่งแบบสอบถามให้กับผู้ตอบแบบสอบถามด้วยตนเอง และดำเนินการเก็บด้วยตนเอง

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาตรวจสอบความสมบูรณ์ แล้วให้คะแนนตามค่าน้ำหนักคะแนนที่กำหนดไว้

2. นำข้อมูลที่ตรวจให้คะแนนแล้วมาวิเคราะห์ โดยใช้วิธีการทางสถิติและการกำหนดค่าน้ำหนักคะแนน

การวิเคราะห์ระดับความสำคัญ จะแบ่งความสำคัญเป็น 5 ระดับ โดยนำคะแนน (Rating Scale) 5 ระดับ มาจัดเป็นอันตรภาคชั้น เพื่อใช้ในการแปลความดังนี้ (ซูใจ คูหารัตนไทย, 2538 : 7 – 10) สามารถแบ่งเกณฑ์ค่าคะแนนเฉลี่ยดังนี้

$$\text{สูตรอันตรภาคชั้น} = \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}}$$

$$\begin{aligned} \text{แทนค่า} &= \frac{5 - 1}{5} \\ &= 0.80 \end{aligned}$$

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 1.00-1.80 หมายถึง ระดับความสำคัญระดับน้อยที่สุด

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 1.81-2.60 หมายถึง ระดับความสำคัญระดับน้อย

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 2.61-3.40 หมายถึง ระดับความสำคัญระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 3.41-4.20 หมายถึง ระดับความสำคัญระดับมาก

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 4.21-5.00 หมายถึง ระดับความสำคัญระดับมากที่สุด

การวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป และนำมาประมวลผลหาค่าสถิติและนำค่าทางสถิติมาอ่านค่าตีความและอธิบายปรากฏการณ์ต่างๆที่กำลังวิจัย โดยใช้ค่าทางสถิติที่นำมาใช้ในการวิจัยแยกตามวัตถุประสงค์ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้บริโภคเห็นนางฟ้าภูฐาน ทำการกำหนดค่าของข้อมูลอยู่ในระดับกลุ่มชั้น (Nominal Scale) ทำการวิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ในรูปการแจกแจงความถี่ (Frequencies Distribution) ค่าร้อยละ (Percentage)

2. ข้อมูลปัจจัยที่สำคัญในการตัดสินใจเลือกบริโภคเห็นนางฟ้าภูฐานของผู้บริโภคในอำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ซึ่งเป็นข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามแบบประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จากนั้นทำการวิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และทดสอบสมมุติฐานของปัจจัยที่สำคัญในการตัดสินใจเลือกบริโภคเห็นนางฟ้าภูฐานของผู้บริโภค ในอำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี โดยใช้สถิติ t-test และการเปรียบเทียบความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) โดยกำหนดค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ .01 ในกรณีที่พบว่าค่าเฉลี่ยของตัวแปรที่ทดสอบมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะทำการเปรียบเทียบเป็นรายคู่โดยใช้วิธี แอล เอส ดี (Least Significant Difference)

3. รวบรวมข้อมูลที่เป็นข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของผู้บริโภคอำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 ส่วนที่ 1 นำเสนอข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ดังนี้ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพ ระดับเงินเดือน สถานที่จัดซื้อ ความถี่ในการเลือกบริโภค วัตถุประสงค์ในการเลือกบริโภค และคุณค่าอาหารทางโภชนาการ ใช้การวิเคราะห์โดยวิธีหาค่าเฉลี่ย (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) ตารางที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้การวิเคราะห์โดยวิธีหาค่าเฉลี่ย (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) ของกลุ่มตัวอย่าง

ลักษณะการเลือกบริโภค	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. ความถี่ในการเลือกบริโภค		
สัปดาห์ละ 1 ครั้ง	103	25.8
สัปดาห์ละ 2 ครั้ง	207	51.8
สัปดาห์ละ 3 ครั้ง	45	11.3
ตั้งแต่ 4 ครั้งขึ้นไป	45	11.3
รวม	400	100.00
2. วัตถุประสงค์ในการเลือกบริโภค		
ต้องการรักษาสุขภาพ	179	25.7
ต้องการคุณค่าอาหารทางโภชนาการ	169	41.8
ต้องการชิมรสชาติ	42	25.1
อื่นๆ	15	7.3
รวม	400	100.00
3. คุณค่าอาหารทางโภชนาการ	n=จำนวนคำตอบ	
ต้องการโปรตีน	289	38.3
ต้องการวิตามินบีรวม	207	27.4
ต้องการลดไขมัน	225	29.8
อื่นๆ	33	4.3

รวม	754	100.00

4.2 ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่สำคัญในการตัดสินใจเลือกบริโภคเห็นนางฟ้าภูฐานของผู้บริโภคในอำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ใช้การวิเคราะห์โดยวิธีหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ตาราง 2 ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยที่สำคัญในการตัดสินใจเลือกบริโภคเห็นนางฟ้าภูฐานของผู้บริโภค ในอำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี รายนาม

ประเด็นพิจารณา	\bar{X}	S.D.	ระดับความสำคัญ
1. ด้านผลิตภัณฑ์	3.21	0.953	ปานกลาง
2. ด้านราคา	3.14	0.963	ปานกลาง
3. ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย	3.04	0.960	ปานกลาง
4. ด้านส่งเสริมการตลาด	3.12	0.962	ปานกลาง
รวม	3.12	0.950	ปานกลาง

ส่วนที่ 3 ทดสอบสมมติฐานเปรียบเทียบระดับความสำคัญจำแนกตามลักษณะประชากรศาสตร์ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษาโดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว t-test และ F-test หากพบมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจึงทดสอบรายคู่โดยวิธี LSD (Least Significant Defference)

ตาราง 3 เปรียบเทียบปัจจัยที่สำคัญระหว่างประชากรศาสตร์และปัจจัยส่วนผสมทางการตลาดของผู้บริโภค ในอำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

ประชากรศาสตร์	ส่วนผสมทางการตลาด	F/t	sig
1.เพศ	ด้านผลิตภัณฑ์	0.788	0.431
	ด้านราคา	-0.594	0.553
	ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย	0.290	0.015
	ด้านส่งเสริมการตลาด	-1.823	0.069
	ด้านผลิตภัณฑ์	2.724*	0.029
2.อายุ	ด้านราคา	1.361	0.247
	ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย	3.119*	0.015
	ด้านส่งเสริมการตลาด	6.227**	0.000
	ด้านผลิตภัณฑ์	1.963	0.142
	ด้านราคา	4.597	0.051
3.ระดับการศึกษา	ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย	3.923	0.073
	ด้านส่งเสริมการตลาด	16.416*	0.000
	ด้านผลิตภัณฑ์	1.963	0.142
	ด้านราคา	4.597	0.051
	ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย	5.135**	0.002
4.สถานภาพ	ด้านส่งเสริมการตลาด	4.530**	0.004

5.ระดับเงินเดือน	ด้านผลิตภัณฑ์	4.828**	0.001
	ด้านราคา	8.277**	0.000
	ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย	2.634*	0.034
	ด้านส่งเสริมการตลาด	4.035	0.003
	ด้านผลิตภัณฑ์	8.649**	0.000
5.สถานที่จัดซื้อ	ด้านราคา	5.379	0.001
	ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย	2.159	0.092
	ด้านส่งเสริมการตลาด	0.552	0.647
	ด้านผลิตภัณฑ์	1.212	0.305
	ด้านราคา	8.734**	0.000
6.ความถี่ในการเลือกบริโภค	ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย	14.781*	0.000
	ด้านส่งเสริมการตลาด	4.246**	0.006
	ด้านผลิตภัณฑ์	7.049**	0.000
	ด้านราคา	3.355*	0.019
	ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย	11.304*	0.000
7.จุดประสงค์ในการเลือกบริโภค	ด้านส่งเสริมการตลาด	6.891	0.000

5.สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

1. ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างลักษณะของกลุ่มตัวอย่างของผู้บริโภคและตอบแบบสอบถามนั้น ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง 25 ปี – 35 ปี รองลงมาคืออายุระหว่าง 36 ปี – 45 ปี มีการศึกษาระดับปริญญาตรี ซึ่งผู้บริโภคส่วนใหญ่มีสถานภาพโสด และมีระดับเงินเดือนมากกว่า 30,000 บาทขึ้นไป โดยมีความถี่ในการเลือกบริโภคสัปดาห์ละ 2 ครั้ง วัตถุประสงค์ในการเลือกบริโภคส่วนใหญ่ต้องการรักษาสุขภาพ คุณค่าอาหารทางโภชนาการคือโปรตีน และสถานที่จัดซื้อส่วนมากที่ตลาดสด

2. ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่สำคัญในการตัดสินใจเลือกบริโภคของผู้บริโภค ในอำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรีใช้การวิเคราะห์โดยวิธีหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ผู้บริโภคมีระดับความสำคัญในการตัดสินใจเลือกบริโภคเห็นนางฟ้าภูฐานของผู้บริโภค ในอำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ความ โดยรวมและหลายด้านอยู่ระดับปานกลาง

3. ข้อมูลเกี่ยวกับการเปรียบเทียบข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่สำคัญในการตัดสินใจเลือกบริโภคของผู้บริโภค ในอำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี โดยจำแนกตามลักษณะประชากรศาสตร์ เปรียบเทียบปัจจัยที่สำคัญในการตัดสินใจเลือกบริโภคเห็นนางฟ้าภูฐานของผู้บริโภค ในอำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี จำแนกตามเพศประชาชนที่มีเพศต่างกันมีระดับความสำคัญต่อปัจจัยที่สำคัญในการตัดสินใจเลือกบริโภคเห็นนางฟ้าภูฐานของผู้บริโภค ในอำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกันสรุปได้ว่า ปัจจัยที่สำคัญในการตัดสินใจเลือกบริโภคของผู้บริโภค ในอำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี โดยจำแนกตามลักษณะประชากรศาสตร์เป็นรายด้าน มีปัจจัยที่สำคัญใน

การตัดสินใจเลือกบริโภคของผู้บริโภค ในอำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากการอภิปรายซึ่งสอดคล้องกับแนวคิด ทฤษฎีการตัดสินใจซึ่งทฤษฎีกล่าวหาว่า เซาเว่ ไพรพิรุณโรจน์ (2532, หน้า 1) ได้ให้ความหมายของการตัดสินใจ หมายถึง การพิจารณาเลือกวิธีปฏิบัติจากหลายทางเลือกหลายๆทางเพื่อให้ได้ทางเลือกที่ดีที่สุดเพียงทางเดียวเท่านั้น คนเราเมื่อเติบโตได้เรียนและมีประสบการณ์พอสมควรแล้วจะต้องเริ่มตัดสินใจและจะต้องใช้การตัดสินใจนี้ตลอดเวลาพร้อมกับต้องการสิ่งที่ดีที่สุดกับตนเอง ดังนั้น จึงนำเอกสารตัดสินใจมาใช้เพื่อสนองความต้องการของตนให้ดีที่สุดเท่าที่จะเลือกได้ การตัดสินใจจึงเป็นต้นเหตุของกิจกรรม หรือพฤติกรรมที่มนุษย์แสดงออกมาไม่ว่าจะเป็นพฤติกรรมอะไรก็ตาม (Simon อ้างอิงใน เซาเว่ ไพรพิรุณโรจน์, 2532, หน้า 6)

6. ข้อเสนอแนะ

ในการวิจัยปัจจัยที่สำคัญในการตัดสินใจเลือกบริโภคของผู้บริโภค ในอำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี วิจัยเฉพาะประชากรอำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ครั้งนี้ มีข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ควรวิจัยจากผู้บริโภคที่นอกเหนือจากอำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรีด้วย เนื่องจากตลาดของเห็นนางฟ้าภูฐานเป็นตลาดทั่วประเทศ และตลาดในต่างจังหวัดก็มีความสำคัญไม่น้อยกว่าตลาดในกรุงเทพมหานคร

2. ควรทำการวิจัยถึงกลุ่มที่ไม่เคยบริโภคเห็นนางฟ้าภูฐาน เพื่อนำมาใช้วางแผนกลยุทธ์ทางการตลาดซึ่งอาจเป็นการเพิ่มยอดขายจากผู้บริโภคกลุ่มนี้ด้วย

3. ควรวิจัยปัจจัยอื่นๆ ที่คาดว่าจะมีผลต่อการเลือกบริโภคเห็นนางฟ้าภูฐานเช่น ปัจจัยด้านแรงจูงใจ ปัจจัยด้านแนวโน้ม ปัจจัยทางด้านความคาดหวัง เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- (1) กู๊ด (Good 1973, 339) ให้คำจำกัดความว่า ความคิดเห็น หมายถึง ความเชื่อ ความคิด เป็นการตัดสินใจจากการประเมินค่า (Evaluation Judgment)
- (2) กิตติมา ปรีดีดิลก (2532) กล่าวว่า ความพึงพอใจไคท์ (Keith 1967, 6) กล่าวว่า พฤติกรรมเกี่ยวกับความพึงพอใจของมนุษย์ คือ ความพยายามที่จะจัดการกับความตึงเครียด
- (3) คอตเลอร์ (Kotler 1997, 40) ความพึงพอใจ คือ ระดับความรู้สึกของบุคคลที่เป็นผลมาจากการเปรียบเทียบการทำงานของผลิตภัณฑ์ตามที่เห็นหรือเข้าใจ กับความคาดหวังของบุคคล (มิ่งขวัญ 2544, 8 อ้างจาก Kotler 1997, 40)
- (4) คอตเลอร์ (Kotler) กล่าวว่า จากความหมายของความพอใจเห็นได้ชัดเจนว่าความพอใจของลูกค้านั้นอยู่กับสิ่งที่เขาได้รับกับความคาดหวังของเขา
- (5) คอตเลอร์ (ศิริวรรณ เสรีรัตน์ 2538 : 6-8 ; อ้างอิงจาก Kotler. 1994. Marketing Management) กล่าวถึงทฤษฎีส่วนประสมทางการตลาด (Marketing mix หรือ 4PS
- (6) ไคท์ (Keith 1967, 6) กล่าวว่า พฤติกรรมเกี่ยวกับความพึงพอใจของมนุษย์ คือ ความพยายามที่จะจัดการกับความตึงเครียด
- (7) คอป (Knob) และ สโตวอส (Stewart) ได้อ้างอิงถึงเรื่องความพึงพอใจของปัจเจกบุคคล
- (8) โรเซนเบิร์ก (Rosenberg) และ ฮอลแลนด์ (Holland) ทักษะประกอบด้วยสามส่วน
- (9) ครอนบาช (Cronbach) (อ้างถึงจาก สุดาวรรณ, 2538 : 11) ได้อธิบายว่าพฤติกรรมมนุษย์มีองค์ประกอบ 7 ประการ

- (10) จรัส โพธิ์จันทร์ (2527) ได้กล่าวถึง ความพึงพอใจว่า เป็นความรู้สึกของบุคคลต่อหน่วยงานซึ่งอาจเป็นความรู้สึกในทางบวก ทางเป็นกลาง หรือทางลบ
- (11) เซาว์ ไพร์พิรุณโรจน์. (2532). การคิดและการตัดสินใจ. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.
- (12) เซาว์ ไพร์พิรุณโรจน์ (2532, หน้า 1) ได้ให้ความหมายของการตัดสินใจ
- (13) เชลล์ (Shell 1975: 252:1967:81) ได้กล่าวถึงทฤษฎีของความพึงพอใจว่าเป็นความรู้สึกสองแบบของมนุษย์ คือ ความรู้สึกทางบวกและความรู้สึกทางลบ ความรู้สึกทางบวกเป็นความรู้สึกที่เมื่อเกิดขึ้นแล้วจะทำให้เกิดความสุข
- (14) แชปปลิน (Chaplin 1968, 437) ตามความหมายของพจนานุกรมทางด้านจิตวิทยา ได้ให้คำจำกัดความไว้ว่าเป็นความรู้สึกของผู้มารับบริการที่มีต่อสถานบริการ
- (15) ดิเรก ฤกษ์ห่วย (อ้างถึงใน ศศิธร พูลสุข 2538, 24) กล่าวว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ทักษะคติในทางบวกของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง
- (16) ทวี เสร้ามัญ (2520, 4) กล่าวว่า ความคิดเห็นเป็นการแสดงออกซึ่งความรู้สึกที่อยู่บนพื้นฐานของข้อเท็จจริงและทักษะคติของบุคคลต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งอาจจะเป็นบุคคล
- (17) (2526). ทักษะคติการวัดการเปลี่ยนแปลงและพฤติกรรมอนามัย. (พิมพ์ครั้งที่ 2) กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์พีระพัฒนา
- (18) ธรา วิริยะพานิช, จุฬาร โชคิช่วงนรินทร์ และ สุวรรณี พรหมจันทร์. (2529) พฤติกรรมการกินของคนไทยภาคอีสานตอนล่าง. รายงานการประชุมเชิงปฏิบัติการเรื่อง สาเหตุและปัจจัยที่มี ผลต่อพฤติกรรมการกินของคนไทย. กรุงเทพฯ.: สถาบันวิจัยโภชนาการมหาวิทยาลัยมหิดล.

- (19)นุสรรา ศุภมงคลเจริญ (2550 : บทคัดย่อ) การศึกษาสารอาหารวุ้นเพื่อการเจริญเติบโตของเส้นใยเห็ดชนิดต่างๆ
- (20)สุวลักษณ์ ชัยชูโชติ (2547) การประเมินความแตกต่างทางพันธุกรรมของเชื้อเห็ดนางรมโดยการวิเคราะห์ ribosomal DNA ,หน้า 37
- (21)สินีนานู โจรจนประดิษฐ์ (2552 : บทคัดย่อ)การประเมินโครงการรณรงค์พัฒนาพฤติกรรมผู้บริโภคของกองพัฒนาศักยภาพ
- (22)หทัยกาญจน์ โสตรดี, อัมพร นิมพลี (2550) พฤติกรรมการบริโภคอาหารของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม
- (23)อเดย์ แอนเดอร์สัน (Aday Anderson,1933) ชี้ให้เห็นถึงพื้นฐาน 6 ประการของความพอใจ
- (24)อิงเกล และ สเนตโคป (Engle and Snellgrove 1969, 593) ความคิดเห็น คือ การแสดงออกทางด้านเจตคติที่ออกมาเป็นคำพูด เป็นการสรุป หรือการลงความคิดเห็น โดยอาศัยพื้นฐานความรู้ที่มีอยู่
- (25)อมรา สารบรรณ (2549 : บทคัดย่อ) การพัฒนาผลิตภัณฑ์ไส้กรอกอีสานเสริมเห็ดฟาง
- (26)Administrator (2011) เคลย์ตัน แอลเดอร์เฟอร์
- (27)(Claton Elderfer) แห่งมหาวิทยาลัยเขต ได้ปรับปรุงลำดับความต้องการตามแนวคิดของมาสโลว์เสียใหม่เหลือความต้องการเพียงสามระดับ
- (28)Drucker อังอิงใน เซาว์ ไพรพริณ โรจน์, 2532, หน้า 11) ได้กำหนดบรรทัดฐานสำหรับใช้พิจารณาเลือกทางเลือกที่ดีที่สุด
- (29)Cusatis (1995: Abstract) ศึกษาอิทธิพลของปัจจัยทางสังคม จิตวิทยาที่มีต่อพฤติกรรมการบริโภคของวัยรุ่น
- (30)Simon อังอิงใน เซาว์ ไพรพริณ โรจน์, 2532, หน้า 6) ได้จำแนกการตัดสินใจ
- (31)[www.anonbiotec .com](http://www.anonbiotec.com) ดร.อานนท์ เอื้อตระกูล (ผู้เชี่ยวชาญเห็ดองค์การสหประชาชาติ)
- (32)www.pakketcity.go.th (เทศบาลนครปากเกร็ด)
- (33)Aday, L. and Anderson, R.. (1975). “Theoretical and methodological issue in sociological studies of consumer satisfaction with medical care.” Social Science and Medicine
- (34)Benjamin S. wolman E. (1972). Teaching of Education Objectives Handbook 1 : Cognitive Domain, New York : David McKay.
- (35)Best , John W..(1977). Research in education. 4th edition. Englewood Cliffs, N.J. : Prentice Hall International.
- (36)Buzzell & Gale. (1967). The PIMS principles : linking strategy to performance. New York : Free Press.
- (37)Cronbach, Lee J.. (1984). Essentials of psychological testing (4th ed.). New York : Harper & Row.
- (38)Chaplin, J.P.. (1968). Dictionary of psychology. Penguin book.

ปัจจัยที่สำคัญต่อการใช้บริการรถตู้ของผู้อาศัยในจังหวัดปทุมธานี

THE IMPORTANT FACTORS FOR USING VAN SERVICE OF PEOPLE IN PATHUMTHANI PROVINCE

ชินภัทร แก้ววาน

นักศึกษาปริญญาโท มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ, chin_nbc@hotmail.com

คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาปัจจัยที่สำคัญต่อการใช้บริการรถตู้ของผู้อาศัยในจังหวัดปทุมธานี ในด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคา ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ด้านการส่งเสริมการตลาด ด้านบุคลากร ด้านกระบวนการให้บริการ และด้านการนำเสนอลักษณะทางกายภาพ เพื่อเปรียบเทียบตามลักษณะประชากรศาสตร์ของผู้ใช้บริการ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน และวัตถุประสงค์ในการเดินทางกับปัจจัยส่วนผสมทางการตลาด

ประชากร คือ ผู้อาศัยในจังหวัดปทุมธานี จำนวน 985,643 คน โดยมีกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย จำนวน 400 ตัวอย่าง ใช้เทคนิคการสุ่มตัวอย่างตามความสะดวก (convenience sampling) เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test, F-test ด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (ANOVA) ในกรณีที่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจะทำการทดสอบรายคู่ โดยใช้วิธี LSD (Least Significant Difference) ผลการศึกษาพบว่าปัจจัยที่สำคัญต่อการใช้บริการรถตู้ของผู้อาศัยในจังหวัดปทุมธานี ในภาพรวมอยู่ระดับปานกลาง ทั้ง 7 ด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านราคา ด้านผลิตภัณฑ์ ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ด้านกระบวนการให้บริการ ด้านการนำเสนอลักษณะทางกายภาพ ด้านบุคลากร และด้านการส่งเสริมการตลาด ส่วนปัจจัยด้านประชากรศาสตร์มีปัจจัยที่สำคัญต่อการใช้บริการรถตู้ของผู้อาศัยในจังหวัดปทุมธานีในภาพรวมและรายด้าน ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 และ 0.05

คำสำคัญ: ปัจจัยที่สำคัญ , การใช้บริการรถตู้ , ผู้อาศัยจังหวัดปทุมธานี

ABSTRACT

This research aimed to study the important factor to van service using of people in Pratumthani province. interns of product, price, distribution channel, promotion, personnel, service process and presenting physical feature to compare with the feature of citizen that classified by sex, age, education, occupation, income, and objective with factor of marketing mix

Population is the 985,643 resident in Pratumtani province .They of 400 people of the sample. By using the convenience sampling technigue. The sample of this research was residents in Pratumthani. Tools used was inquiry. Statistics used were percentage, average, standard deviation, t-test, F-tes ,One way analysis of variance. In case of statistical significant difference, it was tested by least significant difference (LSD). The result found that important factor to van service using of resident in Pratumthani, totally was in the middle level all Of 7 sides ordering the average fam maximum to minimum price, product, distribution channel, service system, physical feature presentation, man and promotion . For demography, There was important factor to van service using of resident in Pratumtani province total and each side different in statistical significance at 0.01 and 0.05

KEYWORDS: Important Factors, Using Van Service ,Pratumtani Residents

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การคมนาคมขนส่งทางบกไม่ว่าจะเป็นการเดินทางทางรถยนต์ ทางรถไฟ หรือการคมนาคมขนส่งทางน้ำ มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งสำหรับประชาชนที่จะใช้ในการเดินทาง ไปยังสถานที่ทำงาน , สถานศึกษา หรือเดินทางเพื่อติดต่อธุรกิจ รวมถึงการเดินทางท่องเที่ยว โดยเฉพาะประชาชนที่อาศัยอยู่ในกรุงเทพ และปริมณฑล การคมนาคมขนส่งทางบกนั้นมีความสำคัญมาก เนื่องจากมีความสะดวกสบายและรวดเร็ว รวมทั้งค่าใช้จ่ายในการเดินทางไม่สูงมากจนเกินไป จึงทำให้เป็นที่นิยมของประชาชนโดยทั่วไปรวมทั้งนักท่องเที่ยว ในปัจจุบันการบริการ รถโดยสารประจำทางของบริษัท ขนส่ง จำกัด (บขส.) ไม่เพียงพอกับการ

ใช้บริการของประชาชนจึงทำให้มีบริการรถตู้โดยสารของบริษัทเอกชนจอดให้บริการตามเส้นทางต่างๆ

จังหวัดปทุมธานีเป็นจังหวัดที่อยู่ในภาคกลางของประเทศไทย ทางเหนือของกรุงเทพมหานคร และประชาชนที่อาศัยอยู่ในจังหวัดส่วนใหญ่จะนิยมรถตู้โดยสารประจำทางมากที่สุด เพราะเกิดความสะดวกและมีความรวดเร็ว จึงทำให้มีธุรกิจการบริการรถตู้โดยสารเกิดขึ้นเป็นจำนวนมากในจังหวัด ที่มีการตอบสนองความต้องการของผู้ใช้บริการอยู่ตลอดเวลา และสร้างความพึงพอใจให้กับผู้โดยสารเป็นจำนวนมาก ผู้ให้บริการมีการปรับปรุงการให้บริการเพื่อให้ตรงกับความต้องการของผู้มาใช้บริการ และทำให้ลูกค้าเห็นถึงความแตกต่างของการบริการ จนเกิดความประทับใจและเต็มใจที่จะจ่ายค่าบริการ เพื่อให้ได้

บริการที่มีคุณภาพและตรงตามความต้องการของผู้ใช้บริการ

นอกจากนี้สารส่งเสริมการใช้บริการของบริษัททรูยังทำให้ผู้อาศัยในจังหวัดเกิดความประทับใจในการบริการ ทางด้านสภาพรถ ความปลอดภัย ความสะดวกสบาย และด้านราคา จึงถือได้ว่าเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการรถตู้โดยสารกันเป็นจำนวนมาก ประกอบกับคู่แข่งชั้นก็จะมีการพัฒนาธุรกิจบริการกันอย่างต่อเนื่อง เพื่อดึงดูดใจของลูกค้าทำให้ลูกค้ามีทางเลือกที่มากขึ้นกว่าเดิม ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาปัจจัยที่สำคัญต่อการใช้บริการรถตู้ของผู้อาศัยในจังหวัดปทุมธานี

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่สำคัญต่อการใช้บริการรถตู้ของผู้อาศัยในจังหวัดปทุมธานี
2. เพื่อศึกษาเหตุผลที่สำคัญต่อการใช้บริการรถตู้ของผู้อาศัยในจังหวัดปทุมธานี
3. เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยที่สำคัญต่อการใช้บริการรถตู้ของผู้อาศัยในจังหวัดปทุมธานี

3. ขอบเขตการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้ใช้บริการรถตู้ของผู้อาศัยในจังหวัดปทุมธานี จำนวน 400 คน โดยวิธีการสุ่มตัวอย่างตามหลักความสะดวก (Convenience Sampling)

4. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัย คือ ผู้ใช้บริการรถตู้ของผู้อาศัยในจังหวัดปทุมธานี จำนวน 985,643 คน (<http://www.pathumthani.go.th/BB-5.htm>) ณ วันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2555 โดยใช้สูตรการหาจำนวนประชากร ที่แน่นอนของทาโรยามาเน่ (Taro Yamane) (ประกายรัตน์ สุวรรณ , 2548 : 327) จากจำนวนประชากร จำนวน 400 คน โดยใช้ค่าความคาดเคลื่อน

ในการสุ่มตัวอย่างที่ 0.05 และเลือกเก็บข้อมูลด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างตามหลักความสะดวก (Convenience Sampling)

5. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

1. ตัวแปรอิสระแบ่งได้ดังนี้

1.1 ปัจจัยทางด้านประชากรศาสตร์

2. ตัวแปรตาม ได้แก่

2.1 ปัจจัยที่สำคัญต่อการใช้บริการรถตู้ของผู้อาศัยในจังหวัดปทุมธานี ในด้านต่างส่วนผสมทางการตลาด

6. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ส่วนที่ 1

แบบสอบถามลักษณะทางประชากรศาสตร์ของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งลักษณะของคำถามจะเป็นแบบหลายคำตอบให้เลือก (Multiple Choice Question) ประกอบด้วยคำถามที่เกี่ยวกับ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ วัตถุประสงค์ในการเดินทาง

ส่วนที่ 2

แบบสอบถามเกี่ยวกับ ปัจจัยที่สำคัญต่อการใช้บริการรถตู้ โดยเป็นแบบสอบถามในรูปมาตราลิกเคอร์ท (Likert Scale) จัดเป็นการวัดข้อมูลประเภทสเกลอันตรภาคชั้น (Interval Scale) ซึ่งแบ่งระดับความพึงพอใจออกเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด โดยสามารถจำแนกเป็นคำถามเกี่ยวกับความพึงพอใจ ด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคา ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ด้านการส่งเสริมการตลาด ด้านบุคลากร ด้านกระบวนการให้บริการ และการนำเสนอลักษณะทางกายภาพ เป็นคำถามแบบปลายเปิด

ส่วนที่ 3

ข้อเสนอแนะและคำแนะนำของผู้ใช้บริการ ในการศึกษาปัจจัยที่สำคัญต่อการใช้บริการรถตู้ของผู้อาศัยในจังหวัดปทุมธานี จะใช้คำถามแบบปลายเปิด (Open – ended Questionnaire)

7. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อวิจัยในเรื่อง ปัจจัยที่สำคัญต่อการใช้บริการรถตู้ของผู้อาศัยในจังหวัดปทุมธานี ดังนี้

1. แหล่งข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) ได้จากการแจกแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่างโดยกำหนดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 ตัวอย่าง เมื่อผู้วิจัยรวบรวมแบบสอบถามได้ทั้งหมดแล้ว ทำการตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ ของแบบสอบถาม เพื่อทำการวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอนต่อไป

8. การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ประมวลผลข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามและทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป และนำมาประมวลผลหาค่าสถิติ โดยนำค่าทางสถิติมาอ่านตีความและอธิบายปรากฏการณ์ต่าง ๆ ที่กำลังศึกษาซึ่งสามารถแยกค่าทางสถิติที่นำมาใช้ในการวิจัยตามวัตถุประสงค์ได้ ดังนี้

1. ข้อมูลลักษณะทางประชากรศาสตร์ ทำการกำหนดค่าของข้อมูลอยู่ในระดับกลุ่มชั้น (Nominal Scale) ทำการวิเคราะห์ด้วยสถิติแบบพรรณนา (Descriptive Statistics) ในรูปการแจกแจงความถี่ (Frequency) และการหาอัตราส่วนร้อยละ (Percentage)

2. ข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาปัจจัยที่สำคัญต่อการใช้บริการรถตู้ของผู้อาศัยในจังหวัดปทุมธานี ซึ่งเป็นข้อมูลที่ได้จากการตอบชุดคำถามแบบประเมินค่า (Rating Scale)

3. เกณฑ์การแปลความหมายของคะแนน ของระดับปัจจัยที่สำคัญต่อการใช้บริการรถตู้ของผู้อาศัยในจังหวัดปทุมธานี ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์ความหมายของคะแนนเฉลี่ยของคำตอบ โดยอาศัยขอบเขตของคะแนน 1,2,3,4 และ 5 แล้วแปลความหมายตามเกณฑ์ที่กำหนด โดย Best John W (1981: 179-187)

9. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

9.1 ส่วนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามของผู้ใช้บริการรถตู้ของผู้อาศัยในจังหวัดปทุมธานี จำแนกวัตถุประสงค์ในการเดินทาง

ปัจจัยด้านบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. ท่องเที่ยว	108	27.0
2. ทำงาน	215	53.8
3. เยี่ยมญาติ	45	11.3
4. อื่นๆ	32	8.0
รวม	400	100

จากการศึกษา พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เดินทางไปทำงาน มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 53.8 รองลงมาคือเดินทางท่องเที่ยว และเดินทางไปเยี่ยมญาติ คิดเป็นร้อยละ 27.0, 11.3 ส่วนการเดินทางอื่น ๆ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 8.0 (เดินทางไปเรียน, ติดต่อราชการ)

9.2 ส่วนที่ 2 การเปรียบเทียบปัจจัยที่สำคัญต่อการใช้บริการรถตู้ของผู้อาศัยในจังหวัดปทุมธานีที่มีเพศต่างกัน โดยรวมและรายด้าน

ปัจจัยที่สำคัญต่อการใช้บริการรถตู้ของผู้อาศัยในจังหวัดปทุมธานี	ชาย		หญิง		t	p-value
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
1. ด้านผลิตภัณฑ์	3.41	0.611	3.16	0.804	3.470**	0.001
2. ด้านราคา	3.39	0.684	3.27	0.798	1.586	0.106
3. ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย	3.23	0.572	3.1	0.541	2.555*	0.025

4. ด้านการส่งเสริมการตลาด	2.96	0.527	2.25	0.805	10.578**	0.000
5. ด้านบุคลากร	3.26	0.552	2.96	0.588	5.213**	0.000
6. ด้านกระบวนการให้บริการ	3.36	0.485	2.98	0.543	7.380**	0.000
7. ด้านการนำเสนอลักษณะทางกายภาพ	3.28	0.621	2.97	0.647	4.730**	0.000

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างเพศชายและเพศหญิง มีระดับปัจจัยที่สำคัญต่อการใช้บริการรถตู้ของผู้อาศัยในจังหวัดปทุมธานี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ในด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคา ด้านการส่งเสริมการตลาด ด้านบุคลากร ด้านกระบวนการให้บริการ ด้านการนำลักษณะทางกายภาพ และด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนด้านราคา มีปัจจัยที่สำคัญไม่แตกต่างกัน

ส่วนที่ 3 ทดสอบการเปรียบเทียบปัจจัยที่สำคัญระหว่างประชากรศาสตร์และส่วนประสมทางการตลาด ต่อการให้บริการรถตู้ของผู้อาศัยในจังหวัดปทุมธานี

ประชากรศาสตร์	ส่วนผสมทางการตลาด	F/t	sig
1.เพศ	ด้านผลิตภัณฑ์	3.470**	0.001
	ด้านราคา	1.586	0.106
	ด้านช่องทางการจัด	2.555*	0.025

2.อายุ	จำหน่าย		
	ด้านการส่งเสริมการตลาด	10.578**	0.000
	ด้านบุคลากร	5.213**	0.000
	ด้านกระบวนการให้บริการ	7.380**	0.000
	ด้านนำเสนอลักษณะทางกายภาพ	4.730**	0.000
	ด้านผลิตภัณฑ์	10.258**	0.000
	ด้านราคา	15.482**	0.001
3.ระดับการศึกษา	ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย	8.493**	0.002
	ด้านการส่งเสริมการตลาด	5.201**	0.002
	ด้านบุคลากร	3.986**	0.008
	ด้านกระบวนการให้บริการ	6.053**	0.000
	ด้านการนำเสนอลักษณะทางกายภาพ	4.528**	0.004
ด้านผลิตภัณฑ์	0.478	0.620	

	ด้านราคา	0.582	0.559
	ด้านช่องทาง การจัด จำหน่าย	1.413	0.245
	ด้านการ ส่งเสริม การตลาด	4.679**	0.010
	ด้าน บุคลากร	3.376*	0.035
	ด้าน กระบวนการ ให้บริการ	3.686*	0.026
	ด้านการ นำเสนอ ลักษณะทาง กายภาพ	2.222	0.110
4.อาชีพ	ด้าน ผลิตภัณฑ์	7.746**	0.000
	ด้านราคา	6.303**	0.000
	ด้านช่องทาง การจัด จำหน่าย	6.444**	0.000
	ด้านการ ส่งเสริม การตลาด	6.239**	0.000
	ด้าน บุคลากร	4.963**	0.001
	ด้าน กระบวนการ ให้บริการ	9.311**	0.000
	ด้านการ นำเสนอ ลักษณะทาง	6.913**	0.000

	กายภาพ		
5.รายได้ต่อ เดือน	ด้าน ผลิตภัณฑ์	9.999**	0.000
	ด้านราคา	6.931**	0.000
	ด้านช่องทาง การจัด จำหน่าย	10.175**	0.000
	ด้านการ ส่งเสริม การตลาด	9.642**	0.010
	ด้าน บุคลากร	12.506**	0.000
	ด้าน กระบวนการ ให้บริการ	14.580**	0.000
	ด้านการ นำเสนอ ลักษณะทาง กายภาพ	11.772**	0.000
6. วัตถุประสงค์ ในการ เดินทาง	ด้านผลิต ภัณฑ์	8.910**	0.000
	ด้านราคา	8.558**	0.000
	ด้านช่องทาง การจัด จำหน่าย	7.160**	0.000
	ด้านการ ส่งเสริม การตลาด	12.410**	0.000
	ด้าน บุคลากร	11.958**	0.000
	ด้าน กระบวนการ ให้บริการ	10.353**	0.000

ด้านการ นำเสนอ ลักษณะทาง กายภาพ	6.861**	0.000

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

10. สรุปผลและอภิปรายผล

สรุปผลการวิจัยข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบ

แบบสอบถาม

จากการวิจัยครั้งนี้ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่สำคัญต่อการใช้บริการรถตู้ของผู้อาศัยในจังหวัดปทุมธานี ที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย ส่วนใหญ่มีอายุ 25-34 ปี รองลงมาคือ อายุ 35-44 ปี และช่วงอายุที่ใช้บริการน้อยที่สุดคือ 45 ปีขึ้นไป ระดับการศึกษาส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี รองลงมาคือต่ำกว่าปริญญาตรี ผู้โดยสารส่วนใหญ่มีอาชีพเป็นพนักงานบริษัทเอกชน รองลงมาคือ รับราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ และอาชีพที่ใช้บริการน้อยที่สุดคือนักเรียน/นักศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือนส่วนใหญ่ของผู้โดยสารมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 10,001-15,000 บาท รองลงมาคือ 5,000 -10,000 บาท และผู้โดยสารที่ใช้บริการน้อยที่สุด มีรายได้ต่ำกว่า 5,000 บาท โดยมีวัตถุประสงค์ในการเดินทาง ส่วนใหญ่ทำงาน รองลงมาคือท่องเที่ยว และมีวัตถุประสงค์ในการทางเชื่อมญาติน้อยที่สุด

สรุปผลการวิจัยปัจจัยที่สำคัญต่อการใช้บริการรถตู้ของผู้อาศัยในจังหวัดปทุมธานี ทั้ง 7 ด้าน

ปัจจัยที่สำคัญโดยรวมต่อการใช้บริการรถตู้ของผู้อาศัยในจังหวัดปทุมธานี อยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ปัจจัยด้านการส่งเสริมการตลาด มีความสำคัญอยู่ในระดับน้อย ส่วน

ปัจจัยด้านอื่นๆ มีความสำคัญในระดับปานกลาง ซึ่งสามารถอธิบายเป็นรายด้านได้ดังนี้

ด้านผลิตภัณฑ์ ปัจจัยที่สำคัญต่อการใช้บริการรถตู้อยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าทุกข้อ มีความสำคัญอยู่ในระดับปานกลาง ด้านราคา ปัจจัยที่สำคัญต่อการใช้บริการรถตู้

อยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าทุกข้อ มีความสำคัญในระดับปานกลาง ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย ปัจจัยที่สำคัญต่อการใช้บริการรถตู้อยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าผู้โดยสารสามารถเลือกคิวในการขึ้นรถได้ และผู้โดยสารไม่ต้องเสียเวลาในการซื้อตั๋วรถ มีความสำคัญอยู่ในระดับน้อย ส่วนปัจจัยด้านอื่นๆ มีความสำคัญในระดับปานกลาง

ด้านการส่งเสริมการตลาด ปัจจัยที่สำคัญต่อการใช้บริการรถตู้อยู่ในระดับน้อย และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าทุกข้อ มีความสำคัญอยู่ในระดับน้อย

ด้านบุคลากร ปัจจัยที่สำคัญต่อการใช้บริการรถตู้อยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อคนขับรถมีการแต่งกายที่สะอาดและสุภาพ และมีการบริการเปิดปิดประตูให้ผู้โดยสารตลอดเส้นทาง มีความสำคัญอยู่ในระดับน้อย ส่วนข้ออื่นๆ มีความสำคัญอยู่ในระดับปานกลาง

ด้านกระบวนการให้บริการ ปัจจัยที่สำคัญต่อการใช้บริการรถตู้อยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าทุกข้อ มีความสำคัญอยู่ในระดับปานกลาง

ด้านการนำเสนอลักษณะทางกายภาพ ปัจจัยที่สำคัญต่อการใช้บริการรถตู้อยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อไม่มีกลิ่นอับชื้นและกลิ่นเหม็นในรถ มีความสำคัญอยู่ในระดับน้อย

11. ข้อเสนอแนะจากผู้วิจัย

ด้านผลิตภัณฑ์ ควรมีการปรับปรุงดังนี้ สภาพของรถตู้ควรมีการทำความสะอาดล้างบริเวณภายนอก

รถอยู่เสมอ สภาพภายในรถห้องโดยสารต้องมีการทำความสะอาด เก็บขยะ ความปลอดภัยในการขับรถ พนักงานขับรถ ควรได้รับการอบรมให้ขับรถอย่างมีมารยาท มีความระมัดระวังและเคารพกฎจราจร บริษัทต้องมีการกำหนดเวลาในการปฏิบัติงาน และเวลาพักผ่อนของพนักงานขับรถแต่ละคนให้เพียงพอ สำหรับความปลอดภัยของอาชญากรรมและทรัพย์สินของผู้โดยสาร

ด้านราคา ควรมีการกำหนดราคาที่มีความยุติธรรมกับผู้ให้บริการเพื่อให้ผู้โดยสารมีความรู้สึกว่าการโดยสารที่จ่ายไป ค่ำค่ากับบริการที่ได้รับ

ด้านบุคลากร พนักงานขับรถควรมีจิตใจรักการบริการและควรมีความชำนาญในเส้นทางมีการจัดฝึกอบรมพนักงานขับรถอย่างสม่ำเสมอ

ด้านลักษณะทางกายภาพ บริษัทควรอำนวยความสะดวกสบายในเรื่องที่นั่งให้มีความกว้าง นั่งสบาย และ ควรจัดการอุณหภูมิในรถให้เหมาะสม

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาถึงแรงจูงใจที่มีผลต่อการใช้บริการรถตู้ของผู้อาศัยในจังหวัดปทุมธานี
2. ควรศึกษาถึงความต้องการของผู้ใช้บริการรถตู้ของผู้อาศัยในจังหวัดปทุมธานี ขณะเดินทาง เพื่อจะได้สร้างความแตกต่างในการให้บริการ กับบริษัทอื่นๆ

เอกสารอ้างอิง

(1)กรรณิการ์ แสงสุริศรี, 2549.ทัศนคติและพฤติกรรมของผู้ใช้บริการรถตู้โดยสารร่วมบริการองค์การขนส่งมวลชน

กรุงเทพ (ขสมก.).สารนิพนธ์ บธ.ม. (การตลาด).

กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.ถ่ายเอกสาร (2)กัลยา วานิชย์บัญชา, 2538. สถิติเพื่อการตัดสินใจทางธุรกิจ. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

_____. (2544). สถิติเพื่อการตัดสินใจ. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

_____. (2545). การใช้ SPSS for Windows ในการวิเคราะห์ข้อมูล. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: หจก.ซี เค

แอนด์ เอส โฟโต้สตูดิโอ.

(3)จิตรา วีแก้ว, 2546. ทัศนคติและพฤติกรรมการใช้บริการรถโดยสารประจำทางปรับอากาศขสมก. ของ

ผู้ให้บริการในเขตกรุงเทพมหานคร. สารนิพนธ์ บธ.ม. (การตลาด). กรุงเทพฯ:บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรี

นครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

(4)จารุณี ทองคำ, 2546. ทัศนคติและพฤติกรรมของผู้ใช้บริการที่มีต่อเรือด่วนเจ้าพระยาในเขต

กรุงเทพมหานครและปริมณฑล. สารนิพนธ์ บธ.ม. (การตลาด). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรี

นครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

(5)ชัยสมพล ชาวประเสริฐ, 2547. การตลาดบริการ. กรุงเทพฯ: บริษัทซีเอ็ดดูเคชั่น จำกัด.

(6)ชูศรี วงศ์รัตน, 2541. เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ: เทพเนรมิตการพิมพ์

(7)ดิเรก กลุย์สาหร่าย, 2527. การส่งเสริมการเกษตร/หลักและวิธีการ. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.

(8)ธวัช สุวฒิกุล, 2537. วัฒนธรรมไทยกับการให้บริการ. วารสารเทศาภิบาล. 89(5) : 53.

(9)ธีรยศ ปานกลาง, 2548. ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการใช้รถโดยสารประจำทางภายใต้การกำกับดูแลของ

องค์การขนส่งมวลชนกรุงเทพ (ขสมก.) ในกรุงเทพมหานคร.ปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต (เศรษฐศาสตร์ธุรกิจ) สาขาเศรษฐศาสตร์ธุรกิจ ภาควิชาเศรษฐศาสตร์. ถ่ายเอกสาร

- (10) นันทนา นันทวโรภาส, 2539. การบริการ. เอกสารประกอบการบรรยาย.
- (11) บุญชม ศรีสะอาด, 2538. **วิธีทางสถิติสำหรับการวิจัย**. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- (12) พิสมัย โปชติการ, 2538. **การบริการส่วนหน้าของโรงแรม**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์บริษัท เอช เอ็น กรุ๊ป จำกัด
- (13) พิเนตร์ พัวพัฒนกุล, 2548. **ศึกษาเพื่อกำหนดองค์ประกอบและเกณฑ์วัดคุณภาพของบริการรถโดยสารประจำทางในกรุงเทพมหานคร**. กรุงเทพฯ: ถ่ายเอกสาร
- (14) ชรรยง เหล่าตระกูลงาม, 2546. **ความพึงพอใจของลูกค้าต่อการใช้บริการขนส่งสินค้าทางอากาศของบริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน)**. สารนิพนธ์ บ.ช.ม. (การตลาด). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- (15) วีรพงษ์ เกลิมจิระรัตน์, 2538. **คุณภาพในการบริการ**. กรุงเทพฯ: บริษัทดวงกมลสมัย จำกัด.
- (16) ศรีัญญา แก้วศรี, 2553. **ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้ใช้บริการรถโดยสารปรับอากาศเส้นทางสุราษฎร์-กรุงเทพฯ ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี**.วิทยานิพนธ์ บ.ช.ม. (การตลาด)สุราษฎร์ธานี:บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.ถ่ายเอกสาร
- (17) ศิริวรรณ เสรีรัตน์; และคณะ, 2546. **การบริหารการตลาดยุคใหม่**. กรุงเทพฯ: บริษัทธรรมสาร.จำกัด
องค์การขนส่งมวลชนกรุงเทพ. (2544). รายงานประจำปี 2544. กรุงเทพฯ: องค์การ มวลชน. กรุงเทพฯ.
- (18) สุเมธี ภู่อ่ำ, 2547. **ความพึงพอใจของลูกค้าที่มีต่อบริการรับชำระเงินทางไปรษณีย์ (PAY AT POST) ของบริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด ในเขตกรุงเทพมหานคร**. สารนิพนธ์ บ.ช.ม. (การตลาด). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- (19) สิริกุล พรหมชาติ, 2552. **ความพึงพอใจของผู้ใช้บริการรถโดยสารประจำทางปรับอากาศของบริษัท 407 พัฒนา จำกัด**. สารนิพนธ์ บ.ช.ม. (การตลาด). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร
- (20) Cormick, C.A., 1947. **Leadership**. New York: Harmonds Worth.
- (21) Elia, D.; & G. M. Partick., 1972. **The Determinants of Job Satisfaction Among Beginnng Librarians**. *Library Quarterly*. 49(7) : 283-302.
- (22) Gronroos Christian, 1990. **Service Management and Marketing**. Lexington: Lexington Books.
- (23) <http://www.pathumthani.go.th/BB-5.htm>
- (24) Kotler Philips, 2000. **Marketing Management The Millenium Edition**. New Jersey: Prentice Hall.
- (25) Morse, Nancy C, 1958. **Satisfaction in the White Collar Job**. *Michigan* : University of Michigan Press.
- (26) Parasuraman A., Zeithaml Valarie A.; & Berry Leonard L, 1985. **A Conceptual Model of Service Quality and its Implication for Future Research**. *Journal of Marketing*. 49(8) : 26.
- (27) Quinn James Brian, Baruch J. **Jordan & Paquette Penny Cushman**, 1987. *Scientific American*.
- (28) Sasser Earl, Olsen R. Paul; & Wyckoff D. Daryl, 1978. **Management of Service Operation**. Boston: Allyn and Bacon.
- (29) Shelly, Manynard W, 1975. **Responding to Social Chang**. Pennsylvania Dowden: Hautchiason Press, Inc.,
- (30) Wolman, Thomas, 1973. **Education and Organization Leadership in Elementary**

School.Eaglewood.Cliffs,NewJersay: Prentice-Hell.

(31)www.bmta.motc,go.th

(32)Zeithamal Valarie A.; & Bitner Jo Mary, 1996. **Service Marketing**. New York: McGraw-Hill.

(33)Zeithamal Valarie A., Parasuraman A.; & Berry Leonard L, 1990. **Delivery Quality Service** : Balancing Customer Perception and Expectation. New York: The Free Press.

ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพบัญชี กรณีศึกษา

บัณฑิตที่สำเร็จจาก คณะบัญชี มหาวิทยาลัยธนบุรี

Factors Influencing the choice of career path for graduates case study

Faculty of Accountancy Thonburi University

ธนวรรณ แฉ่งจำเริญ

คณะบัญชี มหาวิทยาลัยธนบุรี

Thanawan_sh@hotmail.com

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้เป็นวิจัยเชิงสำรวจ และเป็นการวิจัยสถาบันมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาความคิดเห็นต่อปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพของบัณฑิต กรณีศึกษา บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาจากคณะบัญชี มหาวิทยาลัยธนบุรี 2) เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพของบัณฑิตคณะบัญชี จำแนกข้อมูลตาม จำนวนปีที่จบการศึกษา เกรดเฉลี่ยสะสมสุดท้าย อาชีพผู้ปกครอง รายได้ของผู้ปกครอง 3) เพื่อหาความสัมพันธ์ของ เกรดเฉลี่ยสะสม ครั้งสุดท้าย กับ การเลือกประกอบอาชีพของบัณฑิต ของคณะบัญชี มหาวิทยาลัยธนบุรี 4) เพื่อหาความสัมพันธ์ของจำนวนปีที่จบการศึกษา กับ การเลือกประกอบอาชีพของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาจากคณะบัญชี ประชากรที่ใช้ในงานวิจัยคือ บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรี คณะบัญชี มหาวิทยาลัยธนบุรี ตั้งแต่ปีพ.ศ. 2543-2551 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม ซึ่งแบ่งเป็น 3 ตอน คือ 1) อาชีพที่บัณฑิตเลือก 2) ข้อมูลด้านประชากรศาสตร์ และ 3) ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพ จากผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกอาชีพ พบว่า ปัจจัยด้าน เงินเดือน ค่าตอบแทน และสวัสดิการ เป็นปัจจัยที่ให้ความสำคัญน้อยที่สุด อาจเนื่องมาจาก อัตราการจ้างแรงงานและการจัดสวัสดิการในปัจจุบันของ องค์กรธุรกิจไม่แตกต่างกันมากจนเป็นนัยสำคัญ ในปัจจัยด้านลักษณะงาน จะให้ความสำคัญกับเรื่องของทักษะที่มีอยู่ มากที่สุด แต่ในเรื่องของงานที่จะมีโอกาสได้กลับคืนท้องถิ่น จะให้ความสำคัญน้อยที่สุด

คำสำคัญ: ปัจจัยเลือกอาชีพ

ABSTRACT

This research is survey research. The purpose were 1). to study feedback factors deciding profession of graduate. case studies of successful graduates from the Faculty of accounting education University of Thonburi. 2). to compare the opinions about the factors that affect the profession when deciding which of the graduate faculty account classification by years end the final cumulative GPA, education, parental occupation. Parental income 3). to find the relationship of the cumulative GPA to a final selection of profession of Graduate University account for 4) finding the relation of the number of years that graduated with a professional selection of successful graduates from the Faculty of education The research-based population accounts is a successful graduate study in a Bachelor of accounting University of Thonburi. from 2543 (2000) till 2551 (2008) tool used in research as a query, which is divided into 3 steps: 1) career graduate selected demographic data 2) and 3) factors when deciding which profession from the research found that part of the factors selecting occupation found

that factor salary remuneration and welfare are important factors that providing minimum wage rate may be because of labor and welfare in today's business enterprise does not vary much until a significant factor in the style is important to the subject of existing skills, but most of the work that will have an opportunity to return to a local minimum is important, which is the point of that fact, The respondent, an important factor Salary, compensation and benefits, will choose to work in Bangkok and vicinity areas rather than return to local development because the rate of remuneration is very different.

Keyword : Factors Influencing the choice of career path

1. บทนำ

การทำงานและการประกอบอาชีพนับเป็นปัจจัยพื้นฐานในการดำรงชีวิตของมนุษย์ ที่สำคัญที่สุดในปัจจุบัน เพราะการประกอบอาชีพเป็นการทำมาหาเลี้ยงชีพเพื่อให้ได้มาซึ่ง ปัจจัยในการดำรงชีวิต ทั้งทางด้านร่างกาย (Physiological needs) ด้านจิตใจ

(Psychological needs) และ ด้านสังคม (Social needs) ทั้งนี้ การประกอบอาชีพของแต่ละบุคคลย่อมนำมาซึ่งรายได้รวมของประชาชาติ ซึ่งมีความสำคัญต่อประเทศชาติในการพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมให้ทัดเทียมนานาชาติ และการที่บุคคลจะเลือกประกอบอาชีพ ย่อมมีผลมาจากทั้งปัจจัยภายในตนเองของแต่ละบุคคล และปัจจัยภายนอกที่ส่งผลกระทบต่อจิตใจ จึงนำมาซึ่งปัญหาในการวิจัยครั้งนี้ เพื่อที่จะได้ทราบถึงปัจจัยที่มีผลกระทบต่อทางเลือกประกอบอาชีพของแต่ละบุคคล ความรู้ที่ได้จากงานวิจัยนี้จะได้นำไปใช้ประโยชน์แก่ผู้เกี่ยวข้อง ในด้านต่างๆ อันได้แก่ ผู้จัดการศึกษา ผู้ใช้บัณฑิต ตัวบัณฑิตเอง หรือผู้ที่เลือกเข้าศึกษาต่อ หน่วยงานของรัฐ และผู้ประกอบการ เอกชน ด้วยเช่นกัน

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

งานวิจัยนี้ มีความสำคัญอย่างยิ่งในการศึกษาเพื่อให้ทราบถึงแนวโน้มของการเลือกประกอบอาชีพของบัณฑิตที่จบการศึกษาจากคณะบัญชีเพื่อที่จะนำผลจากการวิจัยไปใช้ประโยชน์ในด้านต่างๆ ทั้งด้านการวางแผนการจัดการศึกษา การจัดการเรียนการสอน การวางแผนในเรื่องการจัดการทรัพยากรมนุษย์ของหน่วยงานเอกชน และ

ราชการ และการนำข้อมูลไป วางแผนพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นต่อปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพของบัณฑิต ตรีศึกษา บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาจากคณะบัญชี มหาวิทยาลัยธนบุรี
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพของบัณฑิตคณะบัญชี จำแนกข้อมูลตาม จำนวนปีที่จบการศึกษา เกรดเฉลี่ยสะสมสุดท้าย อาชีพผู้ปกครอง รายได้ของผู้ปกครอง
3. เพื่อหาความสัมพันธ์ของ เกรดเฉลี่ยสะสม ครั้งสุดท้าย กับ การเลือกประกอบอาชีพของบัณฑิต ของคณะบัญชี มหาวิทยาลัยธนบุรี
4. เพื่อหาความสัมพันธ์ของจำนวนปีที่จบการศึกษา กับทางเลือกประกอบอาชีพของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาจากคณะบัญชี

2. แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องในเรื่องนี้มีดังต่อไปนี้

1. ความหมายของความสำเร็จในงานอาชีพ

ความสำเร็จในงานอาชีพ (career) หมายถึง ลำดับขั้นของกิจกรรมที่มีความสัมพันธ์กับงานและเป็นพฤติกรรมตรวจสอบการประเมินผล อยู่เหนือเส้นทางชีวิตของบุคคลให้ดำเนินไปตามประสบการณ์ในการทำงานลักษณะต่างๆ และเอื้อประโยชน์ต่อทัศนคติของแต่ละบุคคลที่เกี่ยวข้องกับประสบการณ์ที่มีทั้งหลายของเขา ซึ่งความหมายนี้มีหลักการสำคัญคือ

1. ความสำเร็จในงานอาชีพ ประกอบด้วยทั้งด้าน พฤติกรรม และทัศนคติ

2. ดำเนินไปตามลำดับขั้นของกิจกรรมที่สัมพันธ์กับ งาน

3. มีความสัมพันธ์กับงานอย่างชัดเจน

จึงเกี่ยวข้องกับช่วงชีวิตของบุคคลที่ไม่มีงานทำ รวมไปถึงบทบาทที่แสดงออกเป็นส่วนประกอบที่มีความสำคัญต่อความสำเร็จในงานอาชีพด้วย (วรุณี จันท์ เฉลิมพงษ์, 2541 หน้า 10-14)

การพัฒนาความสำเร็จในงานอาชีพ (Career development) หมายถึงความก้าวหน้าหรือความเติบโตของพนักงาน ตามความเคลื่อนไหวของความสำเร็จในงานอาชีพตามช่วงเวลาที่ผ่านมา ซึ่งการเคลื่อนไหวของความสำเร็จในงานอาชีพของบุคคลทั่วไปจะผ่านขั้นตอนของการพัฒนาตามช่วงเวลาตั้งแต่ช่วงเติบโตโดยแบ่งออกเป็น 4 ระยะดังนี้

ระยะที่ 1 การสำรวจและการทดลอง (exploration and trial)

ระยะที่ 2 การก่อตั้งและความก้าวหน้า (stablishment and advancement)

ระยะที่ 3 ความสำเร็จในงานอาชีพระดับกึ่งกลาง (mid-career) ซึ่งมีลักษณะเคลื่อนไหวไปน 3 ทิศทาง

- เจริญเติบโต
- รักษาสภาพคงที่
- เสื่อมลง

ระยะที่ 4 การสิ้นสุดการทำงาน (disengagement)

2. แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องด้านการประกอบอาชีพ

เป็นการศึกษาเกี่ยวกับลักษณะงานอาชีพและโอกาสก้าวหน้าในงานอาชีพ ซึ่งตามแนวทางการศึกษาที่มีอยู่อธิบายโดย ดร. สุภัททา ปิณฑะแพทย์ ได้อธิบายถึง

ความจำเป็นของการประกอบอาชีพในปัจจุบัน โลกเปลี่ยนแปลงไป ความจำเป็นนี้จึงซับซ้อนขึ้นมาก แต่ก็มี ความจำเป็นมาจาก

1. ต้องการรายได้มาใช้จ่ายของตนเอง เพื่อสร้างสถานะทางเศรษฐกิจ และสังคมของตนเอง

2. ต้องการรายได้เพื่อใช้จ่ายในครอบครัว สร้างฐานะของครอบครัว

3. เพื่อสร้างรายได้แก่สังคมและประเทศชาติ

งานและกลุ่มอาชีพ ก็ถูก สร้างขึ้นมาเป็นกลุ่มงานและกลุ่มอาชีพที่เป็น ไปตามความถนัด ทักษะ ความสามารถ และความชื่นชอบของแต่ละบุคคล ได้แก่ เกษตรกรรม งานช่าง ค้าขาย ก่อสร้าง ฯลฯ

ลักษณะของงานอาชีพ มีการแบ่งตามลักษณะของพื้นฐานงานอาชีพต่างๆดังนี้ คือ เกษตรกรรม ธุรกิจ อุตสาหกรรม คหกรรม และ ศิลปกรรม

ประเภทของอาชีพ การแบ่งประเภทของอาชีพโดยทั่วไปที่นิยม (Krusuree, 2008) ได้แก่ อาชีพรับราชการ อาชีพรับจ้าง อาชีพส่วนตัว อาชีพการสร้างผลผลิต ซึ่งแบ่งแยกย่อยเป็น การเกษตรกรรม และ การอุตสาหกรรม อาชีพการค้าขาย ซึ่งแยกเป็น การค้าปลีก และ การค้าส่ง อาชีพการให้บริการ

การเลือกอาชีพ เป็นการตัดสินใจที่สำคัญที่สุดของทุกคน จึงมีข้อเสนอแนะในการเลือกอาชีพ โดยพิจารณาจาก การวิเคราะห์ตนเอง ในวิธีต่างๆ ทั้งจากวิเคราะห์โดยสภาพที่แท้จริงของแต่ละบุคคล ทั้งด้านความรู้ ความสามารถ สติปัญญา หรือจากการวิเคราะห์โดยศึกษาจากคลื่นสมอง หรือ จากการทำแบบทดสอบ หาความสัมพันธ์ของบุคลิกที่เหมาะสมกับอาชีพการงาน ต่อมาเป็นการวิเคราะห์อาชีพ โดยศึกษาถึง คุณลักษณะของงานอาชีพ บริบทของงานนั้นๆ ว่าสอดคล้องกับบุคลิกของคนทำงานอย่างไร การเตรียมความพร้อมก่อนการเข้างานอาชีพ ซึ่งหมายถึง การเข้าศึกษาอบรมก่อนเข้าทำงาน ต่อจากนั้นวิเคราะห์ปัจจัยแวดล้อม ซึ่งอาจมองไม่เห็น ได้แก่ กระแสความนิยม ค่านิยม วัฒนธรรมทางสังคม โอกาสในการก้าวหน้า อื่นๆ ซึ่งเป็นปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการเลือกประกอบอาชีพทั้งสิ้น

ความก้าวหน้าของงานอาชีพ เป็นปัจจัยส่งเสริมความสำเร็จในการเลือกประกอบอาชีพที่สำคัญ เพราะความก้าวหน้าในอาชีพ เป็นตัวชี้วัดความสำเร็จที่สำคัญที่สุดของการเลือกประกอบอาชีพ แต่ความก้าวหน้าในงานอาชีพ ไม่ใช่อย่างเดียวกับการมีความสุขในการทำงาน แต่ทุกคนก็ปรารถนาจะให้เป็นไปได้เหมือนกัน

3. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับแรงจูงใจ

สวอน สุทธิอรุณเลิศ (2529 : 117) ทฤษฎีแรงจูงใจทางสังคม ของเฮอรัซเบิร์ก ทฤษฎีนี้ได้ศึกษาถึงจิตวิทยาของบุคคลเกี่ยวกับสิ่งที่จะจูงใจให้บุคคลที่ประกอบอาชีพต่าง ๆ มักจะประกอบด้วยปัจจัยที่เรียกว่า ปัจจัยในการกระตุ้น (Motivation factors) 6 ประการ ได้แก่

1. ความสำเร็จของงาน
2. การได้รับการยอมรับ
3. ความก้าวหน้า
4. ลักษณะของงาน
5. โอกาสที่จะก้าวหน้า
6. ความรับผิดชอบ

ซึ่งเป็นสิ่งที่จะจูงใจให้ผู้ปฏิบัติงาน หรือปัจจัยในการกระตุ้นนี้จะจูงใจให้ผู้ปฏิบัติงานทำงานนั้นอย่างเต็มความสามารถเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้

Herzberg ได้อธิบายเพิ่มเติมอีกว่า องค์ประกอบทางด้านจูงใจจะต้องมีค่าเป็นบวกเท่านั้น จึงจะทำให้บุคคลมีความพึงพอใจในงานขึ้นมาได้ แต่ถ้าเป็นลบก็จะทำให้บุคคลไม่พึงพอใจในงานอย่างไร ส่วนองค์ประกอบทางด้านค่าจูงหรือสุขอนามัยถ้ามีค่าเป็นลบ บุคคลจะมีความรู้สึกไม่พึงพอใจในงานแต่อย่างไร เนื่องจากองค์ประกอบทางด้านปัจจัยค่าจูงหรือสุขอนามัยนี้มีหน้าที่ค่าจูง หรือบำรุงรักษาบุคคลให้มีความพึงพอใจในงานอยู่แล้ว สรุปได้ว่าทั้งสองปัจจัยต้องมีในเชิงบวกเท่านั้น จึงจะทำให้ความพึงพอใจในงานของบุคคลเพิ่มมากขึ้น

4. แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องด้านเศรษฐกิจ

เป็นการศึกษาเกี่ยวกับสถานภาพและรายได้ของผู้ปกครอง และความต้องการของตลาดแรงงาน ในปีที่นักเรียนสำเร็จการศึกษานั้นตลาดแรงงานต้องการคนที่จบการศึกษา จากสาขาไหนหรือการมีคุณสมบัติเช่นไรจึงจะทำให้มีโอกาสในการหางานทำ สาขาวิชาที่เปิดสอนในระดับปริญญาตรีในสถาบันอุดมศึกษา ภายใต้การกำกับดูแลของ ทบวงมหาวิทยาลัย จำแนกตามกลุ่มสาขาวิชา ISCED (International Standard Classification of Education) ได้ดังนี้คือ

1. กลุ่มสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ และการฝึกหัดครู
2. กลุ่มสาขาวิชามนุษยศาสตร์ ศาสนา และเทววิทยา
3. กลุ่มสาขาวิชาจิตศิลป์และประยุกต์ศิลป์
4. กลุ่มสาขาวิชานิติศาสตร์
5. กลุ่มสาขาวิชาสังคมศาสตร์
6. กลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ธรรมชาติ
7. กลุ่มสาขาวิชาแพทยศาสตร์และวิชาที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพอนามัย
8. กลุ่มสาขาวิชาวิศวกรรมศาสตร์
9. กลุ่มสาขาวิชาเกษตรศาสตร์ วนศาสตร์ และการประมง
10. กลุ่มสาขาวิชาอื่นๆ

5. แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม

ได้แก่สถานศึกษา ค่านิยมของสังคมต่ออาชีพ และบุคคลรอบข้าง ความหมายของค่านิยม

สารโอบัวศรี (2525 :8) ค่านิยม หมายถึง สภาพหรือการกระทำบางประการที่เชื่อหรือนิยามว่าควรยึดถือยึดมั่นหรือควรกระทำหรือปฏิบัติเพื่อบรรลุถึงจุดมุ่งหมายของสังคมหรือตนเอง

ดวงกมล เวชบรรยงรัตน์ (2529 : 244-246) ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับสังคม กลุ่มสังคมจะได้รับการ

ถ่ายทอดค่านิยม ความเชื่อ ทักษะและแรงบันดาลใจจาก
กลุ่มด้วยกลุ่มสังคมที่สำคัญและมีอิทธิพลมากต่อบุคคล
ได้แก่

1. กลุ่มอ้างอิง
2. ครอบครัว
3. สถานภาพและบทบาท

6. ทฤษฎีการเลือกอาชีพของฮอลแลนด์

เป็นผลจากการสังเกตของเขาและของคนอื่นๆ
เกี่ยวกับความสนใจ ลักษณะและพฤติกรรมของบุคคล และ
มีส่วนสัมพันธ์กับทฤษฎีของกิลฟอร์ด (Guilford, 1954) ซึ่ง
ได้วิเคราะห์บุคลิกภาพและความสนใจของบุคคลออกเป็น
6 ประเภท คือ ด้านจักรกล ด้านวิทยาศาสตร์ ด้านบริการ
สังคม ด้านสารบรรณ ด้านธุรกิจ และด้านศิลปะ นอกจากนี้
ทฤษฎีของฮอลแลนด์ยังมีส่วนคล้ายคลึงกับทฤษฎีของ
แอดเลอร์ (Adler, 1939) ของ فروมม (Fromm, 1947) ของ
จุง (Jung, 1933) ของเชลดอน (Sheldon, 1954) ของสปริง
เจอร์ (Spranger, 1928) โดยเฉพาะการประเมินสิ่งแวดล้อม
เพื่อช่วยจำแนกลักษณะของบุคคลมีแนว ความคิดมาจาก
ลินตัน (Linton, 1945) ซึ่งกล่าวว่า "แรงผลักดันจาก
สิ่งแวดล้อมจะถูกถ่ายทอดไปยังบุคคล" อนึ่ง ทฤษฎี
เกี่ยวกับเรื่องความต้องการ (needs) และแรงกดดัน
(pressures) ของเมอร์เรย์ (Murray, 1938) ก็เป็นแรงกระตุ้น
อีกอย่างหนึ่งที่ทำให้ฮอลแลนด์คิดทฤษฎีของเขาขึ้น กล่าว
โดยสรุป "ทฤษฎีการเลือกอาชีพ" ของฮอลแลนด์มีแนวคิด
พื้นฐานดังนี้

1. การเลือกอาชีพเป็นการแสดงออกซึ่งบุคลิกภาพ
2. แบบสำรวจความสนใจคือแบบสำรวจบุคลิกภาพ

จอห์น แอล ฮอลแลนด์ (John L. Holland) เป็น
ผู้สร้าง "แบบสำรวจความพอใจในอาชีพ" (The Vocational
Preference Inventory) ได้สร้าง "ทฤษฎีการเลือกอาชีพ"
ขึ้นโดยมีความคิดพื้นฐาน 4 ประการ (Holland, 1973 : 2 -
4) ดังนี้

1. บุคลิกภาพของบุคคลทั่วไปแบ่งได้เป็น 6 ลักษณะ
ตามความสนใจอาชีพประเภทต่าง ๆ ต่อไปนี้คือ งาน

ช่างฝีมือและกลางแจ้ง งานวิทยาศาสตร์และเทคนิค งาน
บริการการศึกษาและสังคม งานสำนักงานและเสมียน งาน
จัดการและค้าขาย งานศิลปะดนตรีและวรรณกรรม

2. สิ่งแวดล้อมของบุคคลก็แบ่งได้เป็น 6 อย่างตาม
ความสนใจอาชีพประเภทต่าง ๆ ข้างต้นเช่นเดียวกัน
3. บุคคลจะค้นหาสิ่งแวดล้อมที่เอื้ออำนวยให้เขา
ได้ฝึกทักษะและใช้ความสามารถของเขาทั้งยังเปิดโอกาส
ให้เขาได้แสดงทัศนคติ ค่านิยม และบทบาทของเขา
4. พฤติกรรมของบุคคลถูกกำหนดโดยบุคลิกภาพ
และสิ่งแวดล้อม

นอกจากความคิดพื้นฐาน 4 ประการข้างต้นแล้ว
ฮอลแลนด์ยังมีแนวคิดปลีกย่อยเพิ่มเติมอีก 4 ประการ
(Holland, 1973 : 4 - 5) ดังนี้

1. ความสอดคล้องต้องการ (Consistency) บุคลิกภาพบางลักษณะมีความสอดคล้องต้องการ เช่น บุคลิกภาพของผู้ที่มีความสนใจอาชีพประเภทต่างๆ
2. ความแตกต่างกัน (Differentiation) โดยปกติ บุคคลจะมีบุคลิกภาพเด่นชัดอยู่ลักษณะหนึ่ง แม้จะมี บุคลิกลักษณะอื่น ๆ ประปนอยู่บ้าง แต่บางคนอาจจะมี บุคลิกภาพลักษณะต่าง ๆ อยู่ในระดับใกล้เคียงกันจนยาก ต่อการชี้ชัดลงไปว่า บุคคลนั้นมีบุคลิกภาพลักษณะใด
3. ความเหมาะสมกัน (Congruence) บุคลิกภาพ และสิ่งแวดล้อมต้องมีความเหมาะสมกัน
4. การคาดคะเน (Calculus) โดยเหตุที่บุคลิกภาพแต่ ละลักษณะและสิ่งแวดล้อมแต่ละอย่างมิได้แยกจากกันโดย เต็มขาด และต่างก็มีความสัมพันธ์ภายในกันอยู่ ดังนั้นเมื่อ บุคคลมีบุคลิกภาพลักษณะหนึ่งก็ทำให้สามารถคาดคะเน ถึงบุคลิกภาพ ลักษณะอื่นได้ด้วย

ฮอลแลนด์ได้จำแนกลักษณะบุคลิกภาพตาม
ความสนใจอาชีพต่าง ๆ 6 ประเภท โดยมีเป้าหมายดังนี้

1. ชี้แนะประสบการณ์ที่จะนำไปสู่ลักษณะเฉพาะ
ของบุคคล
2. อธิบายให้ทราบว่า ประสบการณ์นำไปสู่
ลักษณะเฉพาะได้อย่างไร และลักษณะเฉพาะนำไปสู่
พฤติกรรมได้อย่างไร

3. แยกแยะความเหมาะสมระหว่างบุคลิกภาพแต่ละลักษณะกับเหตุการณ์ทั้งเก่าและใหม่

และเขาได้แยกบุคลิกของคนที่จะเลือกอาชีพแต่ละประเภทออกเป็น 6 ลักษณะดังนี้

1. บุคลิกภาพของผู้มีความสนใจอาชีพประเภทงานช่างฝีมือและกลางแจ้ง (Realistic)
2. บุคลิกภาพของผู้มีความสนใจอาชีพประเภทงานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (Investigative)
3. บุคลิกภาพของผู้มีความสนใจอาชีพประเภทงานบริการการศึกษาและสังคม (Social)
4. บุคลิกภาพของผู้มีความสนใจอาชีพประเภทงานสำนักงานและเสมียน (Conventional)
5. บุคลิกภาพของผู้มีความสนใจอาชีพประเภทงานจัดการและค้าขาย (Enterprising)
6. บุคลิกภาพของผู้มีความสนใจอาชีพประเภทงานศิลปะ ดนตรีและวรรณกรรม (Artistic)

7. แนวคิดและทฤษฎีการตัดสินใจ

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการตัดสินใจได้มีผู้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการตัดสินใจไว้หลากหลาย ซึ่งพอสรุปได้ดังนี้

เรื่องอุไร ศรีนิลทา (2529: 147-151) กล่าวไว้ว่าการตัดสินใจเป็นกระบวนการทางวิทยาศาสตร์มีขั้นตอนสำคัญหรือพื้นฐานในการพิจารณาประกอบด้วย 4 ขั้นตอนคือ

1. พิจารณาปัญหาโดยคำนึงถึงประโยชน์ข้อดี ข้อเสีย ความยากง่าย และความเป็นไปได้ในการกระทำ
2. แสวงหาข้อมูล
3. กำหนดและจัดลำดับความสำคัญของข้อเลือก เปรียบเทียบเพื่อตัดตัวเลือกที่ไม่ต้องการออกไป
4. ตัดสินใจเลือก การเลือกควรเลือกข้อดีที่สุด ซึ่งจัดเป็นขั้นตอนที่สำคัญที่สุด

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

(2551: 102-104) ได้เสนอรูปแบบการตัดสินใจ (Decision-Making Model) ดังนี้

1. ตัวแบบเชิงเหตุผล (Rational Perspective) หรือ ทฤษฎีการตัดสินใจแบบดั้งเดิม (Classical decision theory) กล่าวคือ มองว่า ผู้ตัดสินใจเป็นตัวแทนในโลกของความแน่นอนอย่างสมบูรณ์ (Complete certainty) เมื่อผู้บริหารเผชิญกับสถานการณ์ที่ต้องตัดสินใจ ผู้บริหารจะรวบรวมข้อมูลให้ครบถ้วนและสมบูรณ์ก่อน ขจัดความไม่ชัดเจน ประเมินด้วยเหตุและผล แล้วตัดสินใจขั้นสุดท้ายให้องค์กรได้รับประโยชน์ที่สุด

2. ตัวแบบมุ่งเน้นพฤติกรรม (Behavioral theory) เป็นตัวแบบการตัดสินใจเชิงจัดการ (The Administrative Model of Decision Making) เมื่อผู้บริหารเผชิญกับสถานการณ์ที่ต้องตัดสินใจ ผู้บริหารจะไม่เน้นการหาข้อมูลให้สมบูรณ์หรือครบถ้วนก่อน ไม่สนใจหรือยากใจ เหตุและผล มุ่งเน้นความพึงพอใจ ตัดสินใจครั้งสุดท้าย

8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

อรรถพล อูสายพันธ์ (2549, บทคัดย่อ) ศึกษาวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการเลือกประกอบอาชีพของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 สถาบันราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง ผลการวิจัยพบว่าอาชีพที่นักศึกษาส่วนใหญ่เลือกเป็นอาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ รองลงมาอาชีพลูกจ้างภาคเอกชน ผู้มีอิทธิพลในการเลือกอาชีพมากที่สุดคือ ตัวนักศึกษาเอง ปัจจัยที่นักศึกษานำมาพิจารณาในการเลือกประกอบอาชีพ อันดับ 1 คือความมั่นคงในอาชีพการงาน อันดับ 2 รายได้ หรือเงินเดือนที่ได้รับและอันดับ 3 คือความเสี่ยงภัยต่อสวัสดิภาพและทรัพย์สิน ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการเลือกประกอบอาชีพ ได้แก่ รายได้ หรือเงินเดือนที่ได้รับ ความมั่นคงในอาชีพการงาน ความมีเกียรติของอาชีพและความเสี่ยงภัยต่อสวัสดิภาพและทรัพย์สิน

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (ออนไลน์ , 2546) ศึกษาวิจัยเรื่ององค์ประกอบทางจิตวิทยาที่มีอิทธิพลต่อการเลือกงานของนิสิตระดับปริญญาตรี ผลการวิจัยพบว่า

1. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มอาชีพการเลือกงานของนิสิตระดับปริญญาตรีกับภูมิหลังของครอบครัวและลักษณะทางชีวสังคม พบว่า คณะที่เรียนและรายได้ของบิดามารดา มีความสัมพันธ์กับกลุ่มอาชีพการเลือกงานของนิสิตระดับปริญญาตรี โดยที่ เพศ อาชีพของบิดา มารดา การศึกษาของบิดา มารดา และการมีส่วนร่วมในกิจกรรมนอกหลักสูตร ไม่มีความสัมพันธ์กับกลุ่มอาชีพ การเลือกงานของนิสิต ระดับปริญญาตรี

2. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบทางจิตวิทยาของนิสิตระดับปริญญาตรี พบว่า วุฒิภาวะทางอาชีพ ค่านิยมในอาชีพ และบุคลิกภาพ ต่างมีความสัมพันธ์ระหว่างกันในบางบวก ส่วนแรงจูงใจในการเลือกอาชีพ มีความสัมพันธ์ทางลบกับวุฒิภาวะทางอาชีพ

3. องค์ประกอบทางจิตวิทยาที่มีอิทธิพลสำคัญต่อการเลือกงานระดับนิสิตระดับปริญญาตรีพบว่า แรงจูงใจในการเลือกอาชีพ และบุคลิกภาพ มีแนวโน้ม ที่จะมามีอิทธิพลต่อการจำแนกกลุ่มอาชีพการเลือกงานของนิสิตระดับปริญญาตรี ส่วนวุฒิภาวะทางอาชีพ และ ค่านิยมในอาชีพ ไม่พบว่า สามารถจำแนกกลุ่มอาชีพการเลือกการงานของนิสิตระดับปริญญาตรีได้

วรวิทย์ ฉันทะเฉลิมพงศ์ (2541, หน้า 10-20) ศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ทำให้นักศึกษาเลือกประกอบอาชีพในภาคเอกชนมากกว่าภาครัฐ ศึกษาเฉพาะกรณี นักศึกษา มหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตชลบุรี โดยผลการวิจัยพบว่า

1. ความแตกต่างของคณะมีความสัมพันธ์กันในการตัดสินใจระหว่างการเลือกประกอบอาชีพของภาคเอกชนในจำนวนที่มากกว่าภาครัฐ

2. สาขาที่แตกต่างกันมีส่วนในการเลือกประกอบอาชีพ การวิจัยพบว่า ความแตกต่างของสาขาที่นักศึกษา

กำลังศึกษามีความสัมพันธ์กันของการตัดสินใจในการเลือกประกอบอาชีพเอกชนในจำนวนที่มากกว่าภาครัฐ

3. เพศหญิง มีแนวโน้มในการเลือกประกอบอาชีพในภาครัฐมากกว่าเพศชาย การวิจัยพบว่า เพศหญิงมีความสนใจในการเลือกประกอบอาชีพในภาคเอกชนมากกว่า เพศชาย

ไชยยศ ธงภักดี (บทคัดย่อ , 2544) ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาปัจจัยที่ใช้ประกอบการเลือกอาชีพและการเตรียมตัวของนักศึกษาสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานคร การวิจัยครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อทำการศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกอาชีพและการเตรียมตัวเข้าสู่อาชีพเมื่อสำเร็จการศึกษาแล้วของนักศึกษาและปัญหาในการเลือกอาชีพของนักศึกษาที่ศึกษาในคณะบริหารธุรกิจ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักศึกษาที่ศึกษาในคณะบริหารธุรกิจ ในชั้นปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2544 ในสาขาวิชาการบัญชี สาขาวิชาการตลาด และสาขาวิชาการเงินการธนาคาร จำนวนรวมทั้งสิ้น 310 คน ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกอาชีพนักศึกษา โดยเฉลี่ยพบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด (\bar{x} = 4.84) คือปัจจัยในด้านความมั่นคงในอาชีพ

2. การเตรียมตัวเพื่อประกอบอาชีพของนักศึกษาเมื่อสำเร็จการศึกษาแล้วพบว่า อยู่ในระดับปานกลาง ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด (\bar{x} = 4.07) คือการเตรียมตัวด้านความพยายามศึกษาเพื่อสอบให้ได้ค่าเฉลี่ยสูงๆ จะได้มีโอกาสหางานทำได้มากขึ้น

3. ปัญหาการเลือกอาชีพพบว่า เมื่อพิจารณาจากความคิดเห็นของนักศึกษารวมทั้ง 3 สาขาวิชาและจำแนกตามสาขาวิชา ได้ข้อสรุปเดียวกันว่า ปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ข้อที่มีคะแนนสูงสุด คือ เมื่อสำเร็จการศึกษาแล้วไม่มีโอกาสที่จะได้งานตามที่คาดหวังไว้

ทิวา เทพเสนา (ออนไลน์ , 2544) ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ

เลือกประกอบอาชีพอิสระของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย จังหวัดน่าน กลุ่มประชากรได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายสายสามัญและสายอาชีพ จังหวัดน่าน ปีการศึกษา 2544 ผลการวิจัยพบว่า

1. การศึกษาระดับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพอิสระตามความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายสายสามัญและสายอาชีพ จังหวัดน่าน ปีการศึกษา 2544 ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อรายการ

2. การเปรียบเทียบปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพอิสระตามความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายสายสามัญและสายอาชีพ จังหวัดน่าน ปีการศึกษา 2544 ในภาพรวมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือนักเรียนสายอาชีพมีค่าเฉลี่ยสูงกว่านักเรียนสายสามัญเกือบทุกข้อรายการ เมื่อพิจารณาเฉพาะสายอาชีพพบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพอิสระมากที่สุด อาชีพอิสระมีเสรีภาพในการทำงาน รองลงมา คือ สาขาวิชาที่ศึกษาสนใจให้ประกอบอาชีพอิสระ และปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพอิสระน้อยที่สุด คือ ไม่มีใครทำอาชีพอิสระที่ตนสนใจมาก่อน ส่วนสายสามัญ พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพอิสระมากที่สุดคือ สภาพแวดล้อมที่บ้านเกี่ยวกับอาชีพอิสระอยู่แล้ว รองลงมา คือ อาชีพอิสระมีเสรีภาพในการทำงาน และปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพอิสระน้อยที่สุด คือ พี่-น้อง ส่งเสริมให้ประกอบอาชีพอิสระ

3. การวิเคราะห์อิทธิพลของปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพอิสระ ตามความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายสายสามัญและสายอาชีพ จังหวัดน่าน ปีการศึกษา 2544 พบว่าในภาพรวมตัวแปรที่มีอิทธิพลทางบวกต่อการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพอิสระอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มีจำนวนทั้งสิ้น 9 ตัวแปร โดยตัวแปรที่มีอิทธิพลสูงสุด ได้แก่ บุคลิกภาพและการตัดสินใจรองลงมาได้แก่ ความต้องการเป็นผู้นำที่

ประสบความสำเร็จ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สภาพเศรษฐกิจของประเทศ ความสามารถและความถนัดลักษณะพื้นที่และรายได้ อีสราภาพ และความก้าวหน้าของอาชีพอิสระ ความสนใจและแรงจูงใจและตัวแปรที่มีอิทธิพลทางบวกต่ำที่สุดได้แก่ ความจำเป็นส่วนตัว

ละเอียด ศรีหาแห่ง (บทคัดย่อ,2549) ศึกษาวิจัยเรื่องพฤติกรรมและปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของนักศึกษาในการเลือกศึกษาต่อ ในโรงเรียนอาชีวศึกษาของเอกชนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้ข้อมูลปฐมภูมิจากการเก็บแบบสอบถามจาก กลุ่มตัวอย่าง คือนักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ชั้นปีที่ 1 ของโรงเรียนระดับอาชีวศึกษาเอกชนจำนวน 8 โรงเรียน ในเขตอำเภอเมืองจำนวน 348 ราย การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติแบบง่าย ประกอบด้วย ค่าร้อยละ ค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และไคสแควร์ ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุเฉลี่ย 19 ปี วุฒิการศึกษาเดิมระดับ ปวช. (ประเภทพณิชยกรรม) ภูมิลำเนาของนักศึกษาส่วนใหญ่อยู่นอกอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ผู้ปกครองส่วนใหญ่มีอาชีพรับจ้างรายได้ส่วนใหญ่ของนักศึกษามาจากบิดามารดา และเงินกู้ยืม เพื่อการศึกษา การศึกษาพบว่า พฤติกรรมในการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อในโรงเรียนอาชีวศึกษาของเอกชนเกิดจากความชอบส่วนตัวของนักศึกษามากที่สุด และเหตุผลในการเลือกศึกษาต่อในโรงเรียนที่นักศึกษากำลังศึกษาอยู่ในปัจจุบัน เพราะนักศึกษาสามารถผ่อนชำระค่าเล่าเรียนได้ และเหตุผลที่เลือกหลักสูตรพณิชยกรรมส่วนใหญ่ เพราะเมื่อสำเร็จการศึกษาสามารถนำความรู้ไปประกอบอาชีพเป็นเจ้าของธุรกิจ หรือเป็นผู้ประกอบการมีความได้เปรียบในการสมัครงานจากการทดสอบ ไคสแควร์ พบว่า สาขาที่นักศึกษาเลือกศึกษาในปัจจุบัน มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ กับ เหตุผลในการเลือกศึกษาต่อในโรงเรียนอาชีวศึกษาที่นักศึกษากำลังศึกษาในปัจจุบัน การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของนักศึกษา สำหรับปัจจัยภายในและปัจจัย

ภายนอก ปัจจัยภายในพบว่า ปัจจัยด้านกระบวนการเป็น ปัจจัยที่มีอิทธิพลมากที่สุด ได้แก่การที่โรงเรียนมีการติดตามแจ้งพฤติกรรมให้ผู้ปกครองทราบสม่ำเสมอ และดูแลเอาใจใส่นักศึกษาเป็นอย่างดี รองลงมาคือ ปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์ ปัจจัยด้านบุคลากร ปัจจัยลักษณะทางกายภาพ ปัจจัยด้านสถานที่ ปัจจัยด้านราคา และปัจจัยด้านการส่งเสริมการตลาด ตามลำดับ ส่วนปัจจัยภายนอก พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลอย่างมากที่สุดในการตัดสินใจของนักศึกษาที่เลือกสถานที่เรียนในปัจจุบัน ได้แก่สภาวะเศรษฐกิจ รองลงมาเป็นความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยี อย่างรวดเร็วทันสมัย การรับนักศึกษาระดับอาชีวศึกษา และระดับมหาวิทยาลัยของมหาวิทยาลัยของรัฐบาลมากขึ้น ค่านิยมในการส่งลูกเข้าโรงเรียนเอกชนที่มีชื่อเสียง และการที่ระดับราคาสินค้าสูงขึ้นเรื่อยๆ ตามลำดับ

ศิริวรรณ ไตรสรลักษณ์ (บทคัดย่อ , 2551)
ศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพของบัณฑิต ตรีศึกษา มหาวิทยาลัย ศรีปทุม วิทยาเขตชลบุรี เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ตรีศึกษา มหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตชลบุรี จำแนกข้อมูลตามคณะ เกรดเฉลี่ยสะสม อาชีพผู้ปกครอง อาชีพที่นักศึกษาเลือก และเพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างคณะที่นักศึกษา กำลังศึกษาอยู่ในปัจจุบัน เกรดเฉลี่ยสะสมของนักศึกษา และข้อมูลพื้นฐานของผู้ปกครอง กับการเลือกประกอบอาชีพของนักศึกษาเมื่อสำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรี โดยผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลจากนักศึกษาชั้นปีที่ 4 มหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตชลบุรี จำนวน 210 คน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือ และใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for windows เพื่อการวิเคราะห์ทางสถิติ และสถิติที่ใช้วิเคราะห์คือ สถิติขั้นพื้นฐาน ค่าเฉลี่ย (means) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยที่มีมากกว่า 2 กลุ่มตัวอย่าง โดยใช้วิธีวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-way analysis of variance) และการทดสอบเปรียบเทียบพหุคูณ

เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างโดยวิธี LSD และหาความสัมพันธ์โดยใช้สถิติทดสอบ ไคสแควร์ (Pearson chi-square) ทหารดับความสัมพันธ์จากค่า Cramer's V ผลการวิจัยปรากฏดังนี้

1. พบว่า นักศึกษาชั้นปีที่ 4 มหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตชลบุรี มีความคิดเห็นต่อปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพอยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 5 ด้าน โดยค่าเฉลี่ยลำดับแรกคือ ความมั่นคงในการทำงาน รองลงมาคือด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน ด้านค่าตอบแทนและสวัสดิการ ด้านความก้าวหน้าในอาชีพ และลำดับสุดท้ายคือ ลักษณะงาน

2. เปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อปัจจัยต่อการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 มหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตชลบุรีนักศึกษา จำแนกตามคณะโดยรวม มีความแตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้น ด้านลักษณะงาน และด้านความก้าวหน้าในอาชีพ

3. เปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อปัจจัยต่อการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 มหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตชลบุรีนักศึกษา จำแนกตามเกรดเฉลี่ยสะสม โดยรวมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้น ด้านลักษณะงาน และด้านความก้าวหน้าในอาชีพ

4. เปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อปัจจัยต่อการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 มหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตชลบุรีนักศึกษา จำแนกตามอาชีพของผู้ปกครอง โดยรวมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้น ด้านลักษณะงาน และด้านความก้าวหน้าในอาชีพ และด้านความมั่นคงในการทำงาน

5. เปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อปัจจัยต่อการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 มหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตชลบุรีนักศึกษา จำแนกตามอาชีพที่นักศึกษาเลือก โดยรวมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้น ด้านลักษณะงาน และด้านความก้าวหน้าในอาชีพ ด้านค่าตอบแทน และด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน

6. คณะที่นักศึกษา กำลังศึกษาอยู่ในปัจจุบัน มีความสัมพันธ์กับการเลือกประกอบอาชีพของนักศึกษาเมื่อสำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

7. เกรดเฉลี่ยสะสมของนักศึกษา มีความสัมพันธ์กับการเลือกประกอบอาชีพของนักศึกษาเมื่อสำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

8. อาชีพของผู้ปกครอง มีความสัมพันธ์กับการเลือกประกอบอาชีพของนักศึกษาเมื่อสำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรี อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

9. รายได้ของผู้ปกครองมีความสัมพันธ์กับการเลือกประกอบอาชีพของนักศึกษาเมื่อสำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดในการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพของบัณฑิต ของคณะเภษัชกรศึกษา มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ ดังนี้

ตัวแปรอิสระที่ 1 (Independent variable) คือข้อมูลด้านประชากรศาสตร์ ของบัณฑิต ได้แก่ เพศ อายุ จำนวนปีที่สำเร็จการศึกษามาแล้ว เกรดเฉลี่ยสะสมครั้งสุดท้ายของอาชีพของผู้ปกครอง และ รายได้ของผู้ปกครอง ซึ่งเป็นการวิจัยเรื่องปัจจัยที่ทำให้บัณฑิตเลือกประกอบอาชีพเฉพาะกรณีศึกษาของ คณะเภษัชกรศึกษา มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ ผู้ทำวิจัยเลือกตัวแปรอิสระในส่วนของคุณภาพ อายุ จำนวนปีที่สำเร็จการศึกษามาแล้ว เกรดเฉลี่ยสะสมอาชีพของผู้ปกครอง และรายได้ของผู้ปกครอง เนื่องจากตัวแปรอิสระเหล่านี้มีความสำคัญกับการตัดสินใจเลือกอาชีพของบัณฑิต ตามแนวทฤษฎีการเลือกอาชีพของฮอลแลนด์ จากส่วนหนึ่งของบทความ จอห์น แอล ฮอลแลนด์ (John L. Holland) กล่าวว่า “ความแตกต่างกัน (differentiation) โดยปกติ บุคคลจะมีบุคลิกภาพเด่นชัดอยู่ลักษณะหนึ่ง แม้จะมีบุคลิกลักษณะอื่นๆปะปนอยู่บ้าง แต่บางคนอาจจะมีบุคลิกภาพลักษณะต่างๆอยู่ในระดับ

ใกล้เคียงกันจนยากต่อการชี้ชัดลงไปว่า บุคคลนั้นมีบุคลิกภาพลักษณะใด” (Holland, online, 1973)

ตัวแปรอิสระที่ 2 (independent variable) คืออาชีพที่บัณฑิตเลือกประกอบ ได้แก่

นักบัญชีสาธารณะ –ผู้ประกอบวิชาชีพอิสระ เช่น ผู้รับทำบัญชี สำนักงานบัญชี ผู้สอบบัญชีรับอนุญาต ผู้ตรวจสอบภายใน และผู้สอบบัญชีภาษีอากร

นักบัญชีในหน่วยงานราชการ เช่น สังกัดในหน่วยงานบัญชีและการเงินของ กรม กระทรวง ต่างๆ กรมหรือกระทรวงที่มีภาระงานด้าน การเงินของประเทศ เช่น กระทรวงการคลัง กรมสรรพากร กรมสรรพสามิต กระทรวงพาณิชย์ กรมพัฒนาธุรกิจ กรมการประกันภัย ตลอดจนการปกครองส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่น เช่น องค์การบริหารส่วนจังหวัด องค์การบริหารส่วนตำบล หรือในหน่วยงานที่เป็นองค์กรอิสระเช่นสำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน ฯลฯ

นักบัญชีในหน่วยงานรัฐวิสาหกิจ ได้หน่วยงานรัฐวิสาหกิจ เช่น การไฟฟ้านครหลวง การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค การประปา องค์การขนส่งมวลชน ฯลฯ

นักบัญชีในองค์กรธุรกิจ ได้แก่ นักบัญชีในฝ่ายการเงินและบัญชีของ องค์กรธุรกิจ ประเภท ห้างหุ้นส่วน บริษัทจำกัด บริษัทมหาชนจำกัด ธนาคารพาณิชย์ กิจการประกันภัย บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ ฯลฯ

นักบัญชีทางสายการศึกษา ได้แก่ ครู อาจารย์ ผู้สอน ผู้บรรยาย นักวิชาการ ผู้เขียนตำราวิชาการ กรรมการวิชาการ กรรมการบริหารในสถานศึกษา ฯลฯ

ตัวแปรตาม (dependent variable) คือปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพของบัณฑิต ซึ่งผู้วิจัยทำการศึกษา 5 ด้าน ประกอบด้วย

ปัจจัยด้านลักษณะงาน

ตรงตามความรู้ความสามารถในวิชาชีพ

ตรงตามทักษะทางวิชาชีพ

มีความขึ้นชอบในสายอาชีพนั้น

มีการกำหนดหน้าที่ชัดเจน

มีการกำหนดเวลาปฏิบัติงานที่เหมาะสม
มีระเบียบบริหารงานที่ดี
มีอิสระในการทำงาน
มีโอกาสกลับคืนท้องถิ่น

ปัจจัยด้าน ค่าตอบแทนและสวัสดิการ

มีการกำหนดเงินเดือนและผลตอบแทนรวม
เหมาะสมในระยะเริ่มแรก

มีการกำหนดเงินเดือนและผลตอบแทนรวม
เหมาะสมในระยะยาว

มีการกำหนดสวัสดิการเหมาะสม ในระยะ
เริ่มแรก

มีการกำหนดสวัสดิการเหมาะสม ในระยะยาว

มีเกณฑ์มาตรฐานที่ดีในการกำหนด เงินเดือน
และผลตอบแทน

ปัจจัยด้านความก้าวหน้าในอาชีพ

มีโอกาสศึกษาต่อในระดับสูงขึ้น

มีโอกาสพัฒนาความรู้อย่างต่อเนื่อง เช่นการ
อบรม สัมมนา ศึกษาดูงาน ศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น

มีโอกาสก้าวหน้าในตำแหน่งงาน

มีโอกาสสร้างชื่อเสียงทางสังคม

ปัจจัยความมั่นคงในการทำงาน

มีนโยบายการบริหารงานที่โปร่งใส มีธรรมาภิบาล
สถานที่ทำงานปลอดภัย

มีนโยบายให้ความคุ้มครองแรงงาน

มีความมั่นคงในการประกอบอาชีพ

ปัจจัยด้านมนุษยสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน

เน้นการทำงานเป็นทีม

มีสัมพันธ์ภาพที่ดีในทุกระดับ

วัฒนธรรมองค์กรที่ดี เน้นความสามัคคี

ซึ่งการเลือกตัวแปรตาม ในส่วนของแรงจูงใจที่มี
ความสัมพันธ์กับการเลือกประกอบอาชีพเป็นไปตาม
แนวคิดทฤษฎีความต้องการ 5 ชั้น ของมาสโลว์ (Maslow'

s hierarchy of needs theory) (สุพานี สฤกษ์วานิช, 2549 ,
หน้า 199-200) วรวิทย์ ฉันทะเฉลิมพงศ์ (2541, บทคัดย่อ)
ศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ทำให้นักศึกษาเลือกประกอบอาชีพ
ในภาคเอกชนมากกว่าภาครัฐ ศึกษาเฉพาะกรณีนักศึกษา
มหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตชลบุรี โดยใช้ตัวแปรตามที่
อ้างอิงทฤษฎีความต้องการ 5 ชั้นของ มาสโลว์ (Maslow' s
hierarchy of needs theory) ซึ่งเป็นทฤษฎีที่ยอมรับกัน
อย่างแพร่หลาย

3. วิธีวิจัย

จากแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้
นำมาเป็นกรอบแนวทางการศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อ
การตัดสินใจเลือกประกอบวิชาชีพบัญชี กรณีศึกษา
บัณฑิตที่สำเร็จจาก คณะบัญชี มหาวิทยาลัยธนบุรีดังนี้

ประชากร และ กลุ่มตัวอย่าง

ประชากร (population) ได้แก่ บัณฑิตที่สำเร็จ
การศึกษาในระดับปริญญาตรี จากคณะบัญชี มหาวิทยาลัย
ธนบุรี ตั้งแต่ พ.ศ. 2543 จนถึง พ.ศ. 2551 จำนวนรวม
868 คน

กลุ่มตัวอย่าง (sample groups) ในการศึกษาวิจัยนี้
ผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มตัวอย่าง(sample size) โดย
กำหนดให้ค่าความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ เป็น 0.05 ซึ่ง
กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของยามาเน่
(Yamane ,1967 , p. 191) ซึ่งคำนวณได้เท่ากับ 274 ราย
จากจำนวนตัวอย่างที่คำนวณได้ ผู้วิจัยได้ทำการกระจาย
การเลือกเก็บตัวอย่างสำหรับบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาจาก
คณะบัญชี มหาวิทยาลัยธนบุรี ในแต่ละปีการศึกษาโดยได้
มีการเพื่อจำนวนไว้ โดยจะเก็บข้อมูลตัวอย่างทั้งหมด 300
ตัวอย่าง และกระจายจำนวนตัวอย่างดังนี้

ตารางที่ 1 การกระจายจำนวนตัวอย่างของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาจากคณะบัญชี มหาวิทยาลัยธนบุรี ในแต่ละชั้นปี

ลำดับ	ปีที่สำเร็จการศึกษา	จำนวนบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษา (population)	จำนวนตัวอย่างที่เลือก (Samples)	คิดเป็นร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง
1	2543	13	5	1.67
2	2544	41	14	4.67
3	2545	73	25	8.33
4	2546	131	45	15
5	2547	162	56	18.67
6	2548	97	34	11.33
7	2549	147	51	17
8	2550	128	44	14.67
9	2551	76	26	8.67
		868	300	100

การเก็บข้อมูล

การวิจัยนี้ ใช้ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) ซึ่งเก็บรวบรวมโดยใช้แบบสอบถาม โดยการนำแบบสอบถามที่สมบูรณ์แล้วไปใช้เก็บข้อมูล ซึ่งแบบสอบถามมีเนื้อหาแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นการถามอาชีพที่บัณฑิตตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพ แบ่งออกเป็น

- พนักงานบริษัทเอกชน
- พนักงานรัฐวิสาหกิจ / ราชการ
- วิชาชีพอิสระทางบัญชี
- ธุรกิจส่วนตัว
- นักวิชาการ อาจารย์ผู้สอน
- ศึกษาต่อในระดับที่สูงกว่าปริญญาตรี
- อื่นๆ (ให้ระบุ)

ตอนที่ 2 เป็นคำถามที่เกี่ยวกับตัวผู้ตอบแบบสอบถาม ด้านประชากรศาสตร์เพื่อให้ทราบถึง

- เพศ
- อายุ
- จำนวนปีที่สำเร็จการศึกษาไปแล้ว
- เกรดเฉลี่ยสะสมที่สำเร็จการศึกษา
- ความสามารถพิเศษ
- วุฒิ การศึกษา ก่อน เข้าศึกษาต่อ ในระดับอุดมศึกษา
- อาชีพของผู้ปกครอง
- รายได้ของผู้ปกครอง

ตอนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาจากคณะบัญชี มหาวิทยาลัยธนบุรี โดยเป็นไปตามหลักทฤษฎีของ มาสโลว์ (Maslow' s hierarchy of needs theory) 5 ชั้นตอน ซึ่งประกอบด้วย

- ปัจจัยด้านลักษณะงาน
- ปัจจัยด้านค่าตอบแทนและสวัสดิการ
- ปัจจัยด้านความก้าวหน้าในอาชีพ
- ปัจจัยด้านความมั่นคงในการทำงาน
- ปัจจัยด้านมนุษยสัมพันธ์กับร่วมงาน

4. ผลการวิจัย

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้นำมาวิเคราะห์ทางสถิติ ซึ่งได้ผลการวิจัยดังต่อไปนี้

จากข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้ข้อสรุปดังนี้คือ

จำนวนผู้ที่ตอบแบบสอบถามมีจำนวน 300 คน เป็นชาย 10 คน และหญิง 290 คน โดยคิดเป็นร้อยละของเพศชาย คือ 3.3 และเพศหญิง คือ 96.7 และเป็นผู้

ที่มีอายุอยู่ระหว่าง 22-25 ปี ร้อยละ 16 อายุระหว่าง 26-30 ปี ร้อยละ 37.3 และอายุระหว่าง 31-40 ร้อยละ 46.7 โดยเป็นผู้ที่จบการศึกษาในระดับปริญญาตรีจากคณะบัญชี มหาวิทยาลัยธนบุรีไปแล้วเป็นเวลา 1-2 ปี มีจำนวนร้อยละ 16.0 จบการศึกษามาแล้ว 3-5 ปี ร้อยละ 46.3 และ จบการศึกษามาแล้ว 6-8 ปี ร้อยละ 30.0

นอกจากนี้ผู้ตอบแบบสอบถามยังเป็นผู้ที่มีเกรดเฉลี่ยเมื่อจบการศึกษาในระดับต่ำกว่า 2.5 จำนวนร้อยละ 36.3 มีเกรดเฉลี่ยเมื่อจบการศึกษาตั้งแต่ 2.5 - 3.00 จำนวนร้อยละ 35.7 มีเกรดเฉลี่ยตั้งแต่ 3.01 - 3.50 จำนวนร้อยละ 11.7 และ เป็นผู้ที่มีเกรดเฉลี่ยเมื่อจบการศึกษามากกว่า 3.5 มีจำนวนร้อยละ 16.3 ซึ่งส่วนใหญ่จะมีความสามารถพิเศษในด้าน การใช้งานคอมพิวเตอร์ ถึงร้อยละ 84.7 มีความสามารถพิเศษด้านภาษา ร้อยละ 4.7 และมีความสามารถพิเศษด้านการจับจี่รถยนต์ ร้อยละ 9.7 และเมื่อพิจารณาถึง วุฒิก่อนเข้าศึกษาในระดับปริญญาตรีพบว่าเป็นผู้ที่จบการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายสายสามัญ ร้อยละ 11.3 เป็นผู้ที่จบการศึกษาในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ร้อยละ 1.3 และในระดับ

ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ถึงร้อยละ 87.3

หากพิจารณาถึงพื้นฐานด้านครอบครัวซึ่งหมายถึงอาชีพและรายได้ของผู้ปกครองจะเป็นดังนี้คือ ผู้ตอบแบบสอบถามซึ่ง มีผู้ปกครองมีอาชีพเป็นข้าราชการ มีจำนวนร้อยละ 3.7 ผู้ปกครองมีอาชีพเป็นพนักงานรัฐวิสาหกิจ ร้อยละ 5.3 ผู้ปกครองมีอาชีพธุรกิจส่วนตัว(ค้าขาย) ร้อยละ 25.7 ผู้ปกครองมีอาชีพเป็นลูกจ้างเอกชน ร้อยละ 7.0 และผู้ปกครองมีอาชีพเป็นเกษตรกรถึงร้อยละ 58.3 และสำหรับรายได้ของผู้ปกครอง ผู้ตอบแบบสอบถามที่ผู้ปกครองมีรายได้ต่อเดือน ต่ำกว่า 10,000 บาท มีถึงร้อยละ 59.3

ผู้ปกครองมีรายได้ ตั้งแต่ 10,001-20,000 บาท มีจำนวนร้อยละ 31.7 ผู้ปกครองมีรายได้ ตั้งแต่ 20,001-30,000 บาท มีร้อยละ 8.0 ผู้ปกครองมีรายได้ ตั้งแต่ 30,001-40,000 บาท มีจำนวนร้อยละ 0.3 และผู้ปกครองที่มีรายได้มากกว่า 40,000 บาท มีจำนวนร้อยละ 0.7

สำหรับอาชีพที่ผู้ตอบแบบสอบถามเลือก เป็นดังนี้คือ

อาชีพที่เลือก	ร้อยละ
พนักงานบริษัทเอกชน	31.3
พนักงานรัฐวิสาหกิจ / ราชการ	27.0
วิชาชีพอิสระทางบัญชี	9.0
ธุรกิจส่วนตัว	21.0
นักวิชาการ อาจารย์ผู้สอน	9.7
ศึกษาต่อในระดับที่สูงกว่าปริญญาตรี	2.0

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของ เพศ กับ การเลือกประกอบอาชีพพบว่า ร้อยละ 70 ของเพศชายเลือกอาชีพพนักงานเอกชน ร้อยละ 20 เลือก วิชาชีพอิสระ และร้อยละ 10 เลือกอาชีพธุรกิจส่วนตัว ส่วนเพศหญิง อันดับ 1 ร้อยละ 30 เลือก อาชีพพนักงานเอกชน อันดับ 2 ร้อยละ 27.9 เลือกอาชีพ พนักงานรัฐวิสาหกิจ / ราชการ และอันดับ 3 ร้อยละ 20.7 เลือก ธุรกิจส่วนตัว

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างอายุของผู้ตอบแบบสอบถาม กับ การเลือกอาชีพพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอายุระหว่าง 22-25ปี อันดับ 1 ร้อยละ 41.7 เลือกอาชีพพนักงานเอกชน อันดับ 2 ร้อยละ 27.1 เลือกอาชีพ พนักงานรัฐวิสาหกิจ / ราชการและอันดับ 3 ร้อยละ 16.7 เลือก ธุรกิจส่วนตัว

ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอายุระหว่าง 26-30ปี อันดับ 1 ร้อยละ 43.8 เลือกอาชีพพนักงานเอกชน

อันดับ 2 ร้อยละ 29.5 เลือกออาชีพ พนักงานรัฐวิสาหกิจ / ราชการและอันดับ 3 ร้อยละ 14.3 เลือกร วิชาชีพ อิศระ

ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอายุระหว่าง 31-40 ปี อันดับ 1 ร้อยละ 34.3 เลือกออาชีพธุรกิจส่วนตัว อันดับ 2 ร้อยละ 25.0 เลือกออาชีพ พนักงานรัฐวิสาหกิจ / ราชการและอันดับ 3 ร้อยละ 17.9 เลือกร พนักงานบริษัทเอกชน

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่าง จำนวนปี ที่สำเร็จการศึกษาไปแล้ว กับ การเลือกอาชีพ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่สำเร็จการศึกษาไปแล้ว 1-2 ปี อันดับ 1 ร้อยละ 38.6 เลือกออาชีพพนักงานบริษัทเอกชน อันดับ 2 ร้อยละ 34.3 เลือกออาชีพ พนักงานรัฐวิสาหกิจ / ราชการและอันดับ 3 ร้อยละ 12.9 เลือกร วิชาชีพอิสระ

ผู้ตอบแบบสอบถามที่สำเร็จการศึกษาไปแล้ว 3-5 ปี อันดับ 1 ร้อยละ 38.8 เลือกออาชีพพนักงานบริษัทเอกชน อันดับ 2 ร้อยละ 31.7 เลือกออาชีพ พนักงานรัฐวิสาหกิจ / ราชการและอันดับ 3 ร้อยละ 12.9 เลือกร วิชาชีพอิสระ

ผู้ตอบแบบสอบถามที่สำเร็จการศึกษาไปแล้ว 6-8 ปี อันดับ 1 ร้อยละ 42.9 เลือกออาชีพธุรกิจส่วนตัว อันดับ 2 ร้อยละ 28.6 เลือกออาชีพ นักวิชาการ อาจารย์ผู้สอนและอันดับ 3 ร้อยละ 14.3 เลือกร พนักงานบริษัทเอกชน และ พนักงานรัฐวิสาหกิจ/ข้าราชการ ซึ่งเท่ากัน

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของ เกรดเฉลี่ย เมื่อจบการศึกษา กับ การเลือกอาชีพ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีเกรดเฉลี่ยเมื่อจบฯ ต่ำกว่า 2.5 อันดับ 1 ร้อยละ 36.7 เลือกร อาชีพพนักงานบริษัทเอกชน อันดับ 2 ร้อยละ 29.4 เลือกร อาชีพ พนักงานรัฐวิสาหกิจ /

ราชการ และอันดับ 3 ร้อยละ 11.9 เลือกออาชีพ ธุรกิจส่วนตัว และ นักวิชาการ อาจารย์ผู้สอน เท่ากัน

ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีเกรดเฉลี่ยเมื่อจบฯ 2.51-3.00 อันดับ 1 ร้อยละ 31.8 เลือกร พนักงานรัฐวิสาหกิจ / ราชการ อันดับ 2 ร้อยละ 30.8 เลือกร อาชีพ ธุรกิจส่วนตัว และอันดับ 3 ร้อยละ 28.0 เลือกร อาชีพ พนักงานบริษัทเอกชน

ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีเกรดเฉลี่ยเมื่อจบฯ 3.01-3.50 อันดับ 1 ร้อยละ 48.6 เลือกร อาชีพธุรกิจส่วนตัว อันดับ 2 ร้อยละ 22.9 เลือกร อาชีพพนักงานรัฐวิสาหกิจ / ราชการ และอันดับ 3 ร้อยละ 20.0 เลือกร อาชีพ วิชาชีพอิสระ

ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีเกรดเฉลี่ยเมื่อจบฯ มากกว่า 3.50 อันดับ 1 ร้อยละ 42.9 เลือกร อาชีพพนักงานบริษัทเอกชน อันดับ 2 ร้อยละ 30.6 เลือกร อาชีพนักวิชาการ อาจารย์ผู้สอน และอันดับ 3 ร้อยละ 14.3 เลือกร อาชีพ พนักงานรัฐวิสาหกิจ / ราชการ

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ ของความสามารถ พิเศษ กับการเลือกอาชีพ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามซึ่งมีความสามารถพิเศษด้านคอมพิวเตอร์ อันดับ 1 ร้อยละ 30.3 เลือกร อาชีพพนักงานบริษัทเอกชน อันดับ 2 ร้อยละ 29.1 เลือกร อาชีพ พนักงานรัฐวิสาหกิจ / ราชการ และอันดับ 3 ร้อยละ 18.5 เลือกร อาชีพธุรกิจส่วนตัว

ผู้ตอบแบบสอบถามซึ่งมีความสามารถพิเศษด้านภาษาต่างประเทศ อันดับ 1 ร้อยละ 42.9 เลือกร อาชีพพนักงานบริษัทเอกชน อันดับ 2 ร้อยละ 28.6 เลือกร อาชีพ พนักงานรัฐวิสาหกิจ / ราชการ และ วิชาชีพ อิศระ เท่ากันและ อันดับ 3 ร้อยละ 0.3 เลือกร ศึกษาต่อในระดับที่สูงกว่าปริญญาตรี

ผู้ตอบแบบสอบถามซึ่งมีความสามารถพิเศษด้านการขับขีรถยนต์ อันดับ 1 ร้อยละ 51.7 เลือกร อาชีพ ธุรกิจส่วนตัว อันดับ 2 ร้อยละ 34.5 เลือกร อาชีพ

พนักงานบริษัทเอกชน และ อันดับ 3 ร้อยละ 6.9 เลือก อาชีพพนักงานรัฐวิสาหกิจ / ราชการ และ เลือก ศึกษาต่อในระดับที่สูงกว่าปริญญาตรีเท่ากัน

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของ วุฒิก่อนเข้าศึกษาใน ระดับปริญญาตรี กับการเลือกประกอบอาชีพ พบว่า

ผู้ตอบแบบสอบถามซึ่งมีวุฒิก่อนเข้าศึกษาในระดับ ปริญญาตรี เป็นมัธยมศึกษาตอนปลายสายสามัญ อันดับ 1 ร้อยละ 41.2 เลือกอาชีพพนักงานรัฐวิสาหกิจ / ราชการ อันดับ 2 ร้อยละ 35.3 เลือก อาชีพ พนักงานบริษัทเอกชน และอันดับ 3 ร้อยละ 20.6 เลือกอาชีพ ธุรกิจส่วนตัว

ผู้ตอบแบบสอบถามซึ่งมีวุฒิก่อนเข้าศึกษาในระดับ ปริญญาตรี เป็น ปวช. อันดับ 1 ร้อยละ 75 เลือกอาชีพ พนักงานรัฐวิสาหกิจ / ราชการ อันดับ 2 ร้อยละ 25 เลือก อาชีพ นักวิชาการ อาจารย์ผู้สอน

ผู้ตอบแบบสอบถามซึ่งมีวุฒิก่อนเข้าศึกษาในระดับ ปริญญาตรี เป็น ปวส. อันดับ 1 ร้อยละ 31.3 เลือกอาชีพ พนักงานบริษัทเอกชน อันดับ 2 ร้อยละ 24.4 เลือก อาชีพ พนักงานรัฐวิสาหกิจ / ราชการ และอันดับ 3 ร้อยละ 21.4 เลือกอาชีพธุรกิจส่วนตัว

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ ของอาชีพของผู้ปกครอง กับการเลือกอาชีพ ของนักศึกษา พบว่า ผู้ตอบ แบบสอบถาม ซึ่งมีผู้ปกครองประกอบอาชีพ รับราชการ อันดับ 1 ร้อยละ 54.5 เลือกอาชีพพนักงานเอกชน อันดับ 2 ร้อยละ 27.3 เลือกอาชีพพนักงานรัฐวิสาหกิจ / ราชการ และอันดับ 3 ร้อยละ 18.2 เลือกอาชีพอิสระ

ผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งมีผู้ปกครองประกอบอาชีพ พนักงานรัฐวิสาหกิจ อันดับ 1 ร้อยละ 51.3 เลือก อาชีพ นักวิชาการ อาจารย์ผู้สอน อันดับ 2 ร้อยละ 12.5 เลือก อาชีพพนักงานบริษัทเอกชน และอันดับ 3 ร้อยละ 6.3 เลือก อาชีพพนักงานรัฐวิสาหกิจ / ราชการ

ผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งมีผู้ปกครองประกอบ อาชีพ ธุรกิจส่วนตัว อันดับ 1 ร้อยละ 37.7 เลือก อาชีพ พนักงานบริษัทเอกชน อันดับ 2 ร้อยละ 28.6 เลือกอาชีพ

ธุรกิจส่วนตัว และอันดับ 3 ร้อยละ 16.9 เลือก อาชีพ พนักงานรัฐวิสาหกิจ / ราชการ

ผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งมีผู้ปกครองประกอบอาชีพ ลูกจ้างบริษัทเอกชน อันดับ 1 ร้อยละ 47.6 เลือก อาชีพ พนักงานบริษัทเอกชน อันดับ 2 ร้อยละ 42.9 เลือกอาชีพ พนักงานรัฐวิสาหกิจ / ราชการ และอันดับ 3 ร้อยละ 9.5 เลือก อาชีพธุรกิจส่วนตัว

ผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งมีผู้ปกครองประกอบอาชีพ เกษตรกร อันดับ 1 ร้อยละ 31.4 เลือก อาชีพพนักงาน รัฐวิสาหกิจ / ราชการ อันดับ 2 ร้อยละ 26.9 เลือกอาชีพ พนักงานบริษัทเอกชน และอันดับ 3 ร้อยละ 22.3 เลือก อาชีพธุรกิจส่วนตัว

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ ของรายได้ของ ผู้ปกครอง กับการเลือกอาชีพของนักศึกษา พบว่า ผู้ตอบ แบบสอบถามซึ่งผู้ปกครองมีรายได้ ต่ำกว่า 10,000 บาท ต่อเดือน อันดับ 1 ร้อยละ 30.9 เลือกอาชีพ พนักงาน บริษัทเอกชน อันดับ 2 ร้อยละ 25.8 เลือกอาชีพพนักงาน รัฐวิสาหกิจ / ราชการ และอันดับ 3 ร้อยละ 23.0 เลือก อาชีพธุรกิจส่วนตัว

ผู้ตอบแบบสอบถามซึ่งผู้ปกครองมีรายได้ 10,001- 20,000 บาท ต่อเดือนอันดับ 1 ร้อยละ 34.7 เลือกอาชีพ พนักงาน รัฐวิสาหกิจ / ราชการ อันดับ 2 ร้อยละ 30.5 เลือกอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน และอันดับ 3 ร้อยละ 15.8 เลือกอาชีพธุรกิจส่วนตัว

ผู้ตอบแบบสอบถามซึ่งผู้ปกครองมีรายได้ 20,001-30,000 บาท ต่อเดือนอันดับ 1 ร้อยละ 37.5 เลือก อาชีพพนักงานบริษัทเอกชน อันดับ 2 ร้อยละ 29.2 เลือก อาชีพธุรกิจส่วนตัว และอันดับ 3 ร้อยละ 20.8 เลือกอาชีพ อิสระ

ผู้ตอบแบบสอบถามซึ่งผู้ปกครองมีรายได้ 30,001-40,000 บาท ต่อเดือนอันดับ 1 ร้อยละ 100 เลือก อาชีพพนักงานบริษัทเอกชน

ผู้ตอบแบบสอบถามซึ่งผู้ปกครองมีรายได้ มากกว่า 40,000 บาท ต่อเดือนอันดับ 1 ร้อยละ 50 เลือก

อาชีพ พนักงานรัฐวิสาหกิจ / ราชการ และ วิชาชีพอิสระ
เท่ากัน

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระที่ 1
ด้านข้อมูลประชากรศาสตร์ของผู้ตอบแบบสอบถาม กับ
ตัวแปรตาม คือปัจจัยด้านต่างๆที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือก
ประกอบวิชาชีพบัญชี มีดังต่อไปนี้คือ

ความสัมพันธ์ของ เพศของผู้ตอบแบบสอบถาม
กับ ปัจจัยด้านต่างๆที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกประกอบ
วิชาชีพบัญชี พบว่า ไม่มีความสัมพันธ์กันในด้านใดๆเลย

ความสัมพันธ์ของ อายุ ของผู้ตอบแบบสอบถาม
กับ ปัจจัยด้านต่างๆที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกประกอบ
วิชาชีพบัญชี พบว่า มีความสัมพันธ์กันในทุกด้านยกเว้น
ด้านค่าตอบแทนและสวัสดิการ แต่เป็นความสัมพันธ์ใน
ระดับต่ำ

ความสัมพันธ์ของ วุฒิก่อนเข้าศึกษาระดับปริญญาตรี
ของผู้ตอบแบบสอบถามกับ ปัจจัยด้านต่างๆที่มีผลต่อการ
ตัดสินใจเลือกประกอบวิชาชีพบัญชี พบว่า มี
ความสัมพันธ์กันในด้านของลักษณะงาน โอกาสก้าวหน้า
ในอาชีพ และ ความมั่นคงในการทำงาน สำหรับในด้าน
ของลักษณะงานนั้น มีรายละเอียดว่าผู้จบ ปวส. ให้
ความสำคัญกับลักษณะงาน สูงกว่าเมื่อเทียบกับผู้ที่จบ
ปวช.และ มีชมศึกษาตอนปลายสายสามัญ

ความสัมพันธ์ของ เกรดเฉลี่ยเมื่อจบการศึกษา
ของผู้ตอบแบบสอบถามกับ ปัจจัยด้านต่างๆที่มีผลต่อการ
ตัดสินใจเลือกประกอบวิชาชีพบัญชี พบว่า ไม่มี
ความสัมพันธ์กับปัจจัยด้านใดเลย

ความสัมพันธ์ของ ความสามารถพิเศษ ของ
ผู้ตอบแบบสอบถามกับ ปัจจัยด้านต่างๆที่มีผลต่อการ
ตัดสินใจเลือกประกอบวิชาชีพบัญชี พบว่า มี
ความสัมพันธ์กับปัจจัยด้าน ค่าตอบแทนและสวัสดิการ
โดยเฉพาะผู้ที่มีความสามารถด้านคอมพิวเตอร์และ
ไบอโนญาตขับซัรรถยนต์ ในด้านอื่นๆไม่มีความสัมพันธ์เลย

ความสัมพันธ์ของ อาชีพของผู้ปกครอง ของ
ผู้ตอบแบบสอบถามกับ ปัจจัยด้านต่างๆที่มีผลต่อการ
ตัดสินใจเลือกประกอบวิชาชีพบัญชี พบว่า มี

ความสัมพันธ์กับปัจจัยทุกด้าน ยกเว้น ด้านค่าตอบแทน
และสวัสดิการ โดยมีรายละเอียดว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่
ผู้ปกครองมีอาชีพเป็นข้าราชการ จะให้ความสำคัญกับด้าน
ลักษณะงาน แตกต่างจาก ผู้ตอบแบบสอบถามที่มี
ผู้ปกครองเป็นเกษตรกร อย่างมาก สำหรับผู้ตอบ
แบบสอบถามที่มีผู้ปกครองเป็น ลูกจ้างบริษัทเอกชนจะให้
ความสำคัญกับ ปัจจัยด้าน โอกาสก้าวหน้าในอาชีพ
มากกว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่ผู้ปกครองมีอาชีพธุรกิจ
ส่วนตัว ผู้ตอบแบบสอบถามที่ผู้ปกครองมีอาชีพเป็น
ข้าราชการ จะให้ความสำคัญกับ ความมั่นคงในการทำงาน
มากกว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่ผู้ปกครองมีอาชีพธุรกิจ
ส่วนตัว และ ผู้ตอบแบบสอบถามที่ผู้ปกครองมีอาชีพเป็น
ข้าราชการ ให้ความสำคัญกับปัจจัยด้าน มนุษย์สัมพันธ์กับ
ผู้ร่วมงาน มากกว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่ผู้ปกครองมี
อาชีพ ลูกจ้าง บริษัทเอกชน อาชีพธุรกิจส่วนตัว และ
เกษตรกร

ความสัมพันธ์ของ รายได้ของผู้ปกครอง ของ
ผู้ตอบแบบสอบถามกับ ปัจจัยด้านต่างๆที่มีผลต่อการ
ตัดสินใจเลือกประกอบวิชาชีพบัญชี พบว่า มี
ความสัมพันธ์กับปัจจัยทุกด้าน แต่เป็นความสัมพันธ์ใน
ระดับต่ำ

หากมาวิเคราะห์ตัวแปรด้านประชากรศาสตร์ บางตัว
ที่ผู้วิจัยสนใจว่าจะมีความสัมพันธ์กับปัจจัยการเลือกอาชีพ
ด้านต่างๆในรายละเอียด อย่างไรก็ตามมีดังต่อไปนี้คือ

การวิเคราะห์จำนวนปีที่จบการศึกษาไปแล้วของ
ผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่จบ
การศึกษาไปแล้ว 1-2 ปี จะเลือกอาชีพ พนักงาน
บริษัทเอกชนเป็นอันดับ 1 ถึงร้อยละ 38.6 และ พนักงาน
รัฐวิสาหกิจ / ข้าราชการ เป็นอันดับ 2 ถึงร้อยละ 34.3 และ
ถ้าวิเคราะห์ความสัมพันธ์กับปัจจัยด้านต่างๆพบว่า ใน
ด้านลักษณะงาน จะให้ความสำคัญกับ งานที่มีระบบ
บริหารงานที่ดี เป็นอันดับ 1 และ เลือกโดยมีความชื่นชอบ
ในสายงาน เป็นอันดับ 2 โดยสังเกตว่า จะเลือกงานที่มี
โอกาสได้กลับคืนท้องถิ่นน้อยที่สุด

ในด้านคำตอบแทนและสวัสดิการ จะเลือก องค์กรที่มีเกณฑ์มาตรฐานที่ดีในการกำหนดเงินเดือนและผลตอบแทนเป็นอันดับ 1 และมีการกำหนดสวัสดิการในระยะยาวเป็นอันดับ 2

ในด้านโอกาสก้าวหน้าในการทำงานจะเลือก องค์กรที่มีการสนับสนุน ให้มีการพัฒนาความรู้อย่างต่อเนื่องเป็นอันดับ 1 และ การมีโอกาสนำหน้าในตำแหน่งงานเป็นอันดับ 2

ในด้านความมั่นคงในการทำงาน จะเลือก องค์กรที่มีนโยบายให้มีความคุ้มครองแรงงานเป็นอันดับ 1 และมีสถานที่ทำงานปลอดภัยเป็นอันดับ 2

ในด้านมนุษยสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน จะให้ความสำคัญกับการมีสัมพันธภาพที่ดีในการทำงานทุกระดับเป็นอันดับ 1 และ การมีวัฒนธรรมองค์กรที่เน้นเรื่องความสามัคคีเป็นอันดับ 2

ผู้ตอบแบบสอบถามที่จบการศึกษาไปแล้ว 3-5 ปี จะเลือกอาชีพ พนักงานบริษัทเอกชนเป็นอันดับ 1 ถึงร้อยละ 38.8 และ พนักงานรัฐวิสาหกิจ / ข้าราชการ เป็นอันดับ 2 ถึงร้อยละ 31.7 และถ้าวิเคราะห์ความสัมพันธ์กับปัจจัยด้านต่างๆพบว่า ในด้านลักษณะงาน จะให้ความสำคัญกับงานที่มีลักษณะตรงตามทักษะวิชาชีพ และมีความชื่นชอบในสายงาน เป็นอันดับ 1 และ เลือกโดย ลักษณะงานตรงความรู้ความสามารถ เป็นอันดับ 2 โดยสังเกตว่า จะเลือกงานที่มีโอกาสได้กลับคืนท้องถิ่นน้อยที่สุดเช่นกัน

ในด้านคำตอบแทนและสวัสดิการ จะเลือก องค์กรที่มีเกณฑ์มาตรฐานที่ดี ในการกำหนดเงินเดือนและผลตอบแทนเป็นอันดับ 1 และมีการกำหนดผลตอบแทนในระยะยาวเป็นอันดับ 2

ในด้านโอกาสก้าวหน้าในการทำงานจะเลือก องค์กรที่มีโอกาสก้าวหน้าในตำแหน่งงานเป็นอันดับ 1 และ เลือกองค์กรที่มีการสนับสนุน ให้มีการพัฒนาความรู้อย่างต่อเนื่องเป็นอันดับ 2

ในด้านความมั่นคงในการทำงาน จะเลือก องค์กรที่มีสถานที่ทำงานปลอดภัยเป็นอันดับ 1 และ องค์กรที่มี

นโยบายการบริหารงานที่โปร่งใสให้ความเป็นธรรมในการทำงาน เป็นอันดับ 2

ในด้านมนุษยสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน จะให้ความสำคัญกับการมีสัมพันธภาพที่ดีในการทำงานทุกระดับเป็นอันดับ 1 และ เน้นการทำงานเป็นทีม เป็นอันดับ 2

ผู้ตอบแบบสอบถามที่จบการศึกษาไปแล้ว 6-8 ปี จะเลือกอาชีพ ธุรกิจส่วนตัว เป็นอันดับ 1 ถึงร้อยละ 42.9 และ นักวิชาการ/ อาจารย์ผู้สอน เป็นอันดับ 2 ถึงร้อยละ 28.6 และถ้าวิเคราะห์ความสัมพันธ์กับปัจจัยด้านต่างๆพบว่า ในด้านลักษณะงาน จะให้ความสำคัญกับงานที่มีลักษณะตรงตามทักษะวิชาชีพ เป็นอันดับ 1 และ เลือกโดย ลักษณะงานตรงความรู้ความสามารถ เป็นอันดับ 2 โดยสังเกตว่า จะเลือกงานที่มีโอกาสได้กลับคืนท้องถิ่นน้อยที่สุดเช่นกัน

ในด้านคำตอบแทนและสวัสดิการ จะเลือก องค์กรที่มีเกณฑ์มาตรฐานที่ดีในการกำหนดเงินเดือนและผลตอบแทน งานที่กำหนดผลตอบแทนเหมาะสมในระยะยาว และ งานที่กำหนดสวัสดิการเหมาะสมในระยะยาว เป็นอันดับ 1 ในระดับความสำคัญเท่ากัน

ในด้านโอกาสก้าวหน้าในการทำงานจะเลือก องค์กรที่มีโอกาสศึกษาต่อในระดับสูง มีการสนับสนุนการพัฒนาความรู้อย่างต่อเนื่อง และโอกาสก้าวหน้าในตำแหน่งงานเป็นอันดับ 1 ในระดับความสำคัญที่เท่ากัน

ในด้านความมั่นคงในการทำงาน จะเลือก องค์กรที่มีสถานที่ทำงานปลอดภัย และมีนโยบายให้มีความคุ้มครองแรงงาน เป็นอันดับ 1. ในระดับความสำคัญที่เท่ากัน

ในด้านมนุษยสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน จะให้ความสำคัญกับการมีสัมพันธภาพที่ดีในการทำงานทุกระดับ และ การมีวัฒนธรรมองค์กรที่เน้นเรื่องความสามัคคีเป็นอันดับ 1 ในระดับความสำคัญที่เท่ากัน

การวิเคราะห์เกรตเฉลี่ยเมื่อจบการศึกษา ซึ่งผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่จะมีเกรตเฉลี่ยอยู่ระหว่าง ค่ากว่า 2.5 ถึง 3.00 ถึง ร้อยละ 72 ให้ให้ความสำคัญกับปัจจัยด้านลักษณะงาน คือ เลือกลักษณะงานที่ตรงตามทักษะทาง

วิชาชีพเป็นอันดับ 1 เลือกเพราะมีความชื่นชอบในสายงาน เป็นอันดับ 2 และ เลือกงานที่มีการกำหนดหน้าที่ชัดเจน เป็นอันดับ 3 ทั้งนี้ เลือกงานที่มีโอกาสกลับคืนท้องถิ่นน้อยที่สุด

ในด้าน ค่าตอบแทนและสวัสดิการ เลือก งานที่มีเกณฑ์มาตรฐานที่ดีในการกำหนดเงินเดือนและผลตอบแทน มาเป็นอันดับ 1 และเลือกงานที่กำหนดผลตอบแทนเหมาะสมในระยะยาวเป็นอันดับที่ 2

ในด้านความก้าวหน้าในอาชีพ เลือก การมีโอกาสดำเนินงานในตำแหน่งงานเป็นอันดับ 1 และ มีการสนับสนุนการพัฒนาความรู้อย่างต่อเนื่องเป็นอันดับ 2

ในด้านความมั่นคงในการทำงาน เลือก การมีสถานที่ทำงานปลอดภัย เป็นอันดับ 1 และ การมีนโยบายให้ความคุ้มครองแรงงานเป็นอันดับ 2

ในด้าน มนุษย์สัมพันธ์กับผู้ร่วมงาน ให้ ความสำคัญกับ การมีสัมพันธภาพที่ดีในการทำงานทุกระดับ เป็นอันดับ 1 และ การมีวัฒนธรรมองค์กรที่เน้นเรื่องความสามัคคี มาเป็นอันดับ 2

การวิเคราะห์หัตถ์ก่อนเข้าศึกษาในระดับปริญญาตรี ซึ่งผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีวุฒิ ปวส. ถึงร้อยละ 87.3 พบว่า ความสัมพันธ์ในด้านลักษณะงานจะให้ความสำคัญกับ ลักษณะงานตรงตามทักษะทางวิชาชีพ เป็นอันดับ 1 มีความชื่นชอบในสายงานเป็นอันดับ 2 และ งานที่มีการกำหนดหน้าที่ชัดเจน เป็นอันดับ 3 และเลือก งานที่มีโอกาสกลับคืนท้องถิ่น น้อยที่สุด

ในด้านค่าตอบแทนและสวัสดิการ จะเลือก องค์กรที่มีเกณฑ์มาตรฐานที่ดีในการกำหนดเงินเดือนและผลตอบแทน เป็นอันดับ 1 งานที่มีการกำหนดผลตอบแทนในระยะยาวเป็นอันดับ 2 และงานที่ให้สวัสดิการในระยะยาวเหมาะสมเป็นอันดับ 3

ในด้านโอกาสก้าวหน้าในการทำงานจะเลือก องค์กรที่มีโอกาสก้าวหน้าในตำแหน่งงานเป็นอันดับ 1 และ งานที่มีการสนับสนุนการพัฒนาความรู้อย่างต่อเนื่อง เป็นอันดับ 2

ในด้านความมั่นคงในการทำงาน จะเลือก องค์กรที่มีสถานที่ทำงานปลอดภัยเป็นอันดับ 1 และ มีนโยบายให้ความคุ้มครองแรงงาน เป็นอันดับ 2.

ในด้านมนุษย์สัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน จะให้ความสำคัญกับ การมีสัมพันธภาพที่ดีในการทำงานทุกระดับ เป็นอันดับ 1 และ การมีวัฒนธรรมองค์กรที่เน้นเรื่องความสามัคคีเป็นอันดับ 2

การวิเคราะห์ข้อดีของผู้ปกครองของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่ง ส่วนใหญ่มีอาชีพ เกษตรกรรม ถึงร้อยละ 58.3 และ ธุรกิจส่วนตัว ร้อยละ 25.7 กับปัจจัยด้านลักษณะงาน พบว่า จะให้ความสำคัญกับ ลักษณะงานที่ตรงตามวิชาชีพ มาเป็นอันดับ 1 และมีความชื่นชอบในสายงานเป็นอันดับ 2 ทั้งนี้เลือกงานที่มีโอกาสกลับคืนท้องถิ่นน้อยที่สุด

ในด้านค่าตอบแทนและสวัสดิการ จะเลือก องค์กรที่มีเกณฑ์มาตรฐานที่ดีในการกำหนดเงินเดือนและผลตอบแทน เป็นอันดับ 1 งานที่มีการกำหนดผลตอบแทนในระยะยาวเป็นอันดับ 2 และงานที่ให้สวัสดิการในระยะยาวเหมาะสมเป็นอันดับ 3

ในด้านโอกาสก้าวหน้าในการทำงานจะเลือก องค์กรที่มีโอกาสก้าวหน้าในตำแหน่งงานเป็นอันดับ 1 และ งานที่มีการสนับสนุนการพัฒนาความรู้อย่างต่อเนื่อง เป็นอันดับ 2

ในด้านความมั่นคงในการทำงาน จะเลือก องค์กรที่มีสถานที่ทำงานปลอดภัยเป็นอันดับ 1 และ มีนโยบายให้ความคุ้มครองแรงงาน เป็นอันดับ 2.

ในด้านมนุษย์สัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน จะให้ความสำคัญกับ การมีสัมพันธภาพที่ดีในการทำงานทุกระดับ เป็นอันดับ 1 และ การมีวัฒนธรรมองค์กรที่เน้นเรื่องความสามัคคีเป็นอันดับ 2

การวิเคราะห์รายได้ของผู้ปกครองของผู้ตอบแบบสอบถามซึ่งส่วนใหญ่มีรายได้ ไม่เกิน 20,000 บาท ถึงร้อยละ 91 ให้ความสำคัญกับปัจจัยด้านลักษณะงาน โดยเลือกลักษณะงานที่ตรงกับทักษะวิชาชีพ เป็นอันดับ 1 และ มีความชื่นชอบในสายงาน เป็นอันดับ 2

ในด้านค่าตอบแทนและสวัสดิการ จะเลือกองค์กรที่มีเกณฑ์มาตรฐานที่ดีในการกำหนดเงินเดือนและผลตอบแทน เป็นอันดับ 1 งานที่มีการกำหนดผลตอบแทนในระยะยาวเป็นอันดับ 2 และงานที่ให้สวัสดิการในระยะยาวเหมาะสมเป็นอันดับ 3

ในด้านโอกาสก้าวหน้าในการทำงานจะเลือกองค์กรที่มีโอกาสก้าวหน้าในตำแหน่งงานเป็นอันดับ 1 และ งานที่มีการสนับสนุนการพัฒนาความรู้อย่างต่อเนื่องเป็นอันดับ 2

ในด้านความมั่นคงในการทำงาน จะเลือก องค์กรที่มีสถานที่ทำงานปลอดภัยเป็นอันดับ 1 และ มีนโยบายให้ความคุ้มครองแรงงาน เป็นอันดับ 2.

ในด้านมนุษยสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน จะให้ความสำคัญกับ การมีสัมพันธภาพที่ดีในการทำงานทุกระดับ เป็นอันดับ 1 และ การมีวัฒนธรรมองค์กรที่เน้นเรื่องความสามัคคีเป็นอันดับ 2

5. บทสรุปและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกประกอบวิชาชีพบัญชี กรณีศึกษา บัณฑิตที่สำเร็จจากคณะบัญชี มหาวิทยาลัยธนบุรี” นี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึง การเลือกประกอบอาชีพของ บัณฑิตที่จบการศึกษาจากคณะบัญชี มหาวิทยาลัยธนบุรี ซึ่งมีงานอาชีพที่หลากหลาย ศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกประกอบอาชีพในด้านต่างๆ ที่กำหนดจาก ทฤษฎีของ มาสโลว์ และศึกษา ความสัมพันธ์ และเปรียบเทียบ ปัจจัยการเลือกประกอบอาชีพ กับ ข้อมูลด้านประชากรศาสตร์ของผู้ตอบแบบสอบถามในด้านต่างๆ ได้แก่ เพศ อายุ จำนวนปีที่จบการศึกษาไปแล้ว เกรดเฉลี่ยเมื่อจบการศึกษา วุฒิการศึกษา ก่อนเข้าเรียนระดับปริญญาตรี ความสามารถพิเศษ อาชีพของผู้ปกครอง และรายได้ของผู้ปกครอง ซึ่งจากการวิจัยได้ข้อสรุปประกอบกับสภาพจริงของกรณีศึกษา ซึ่งเป็นนักศึกษาคณะบัญชี มหาวิทยาลัยธนบุรี ได้ข้อสังเกตที่น่าสนใจ คือ ตามสภาพของนักศึกษา คณะบัญชี มหาวิทยาลัยธนบุรี เป็นเพศหญิงส่วนใหญ่ ถึงร้อยละ 97 และ ส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษา ก่อนเข้าเรียนในระดับปริญญาตรี เป็น ปวส.ถึงร้อยละ 87.3 มีเกรดเฉลี่ย เมื่อจบการศึกษา อยู่ในระดับ ปานกลาง ถึง ดี (2.00-3.00) ถึงร้อยละ 72 มีผู้ปกครอง ซึ่งส่วนใหญ่ มีอาชีพ เกษตรกร ร้อยละ 58.3 และ อาชีพธุรกิจส่วนตัว (ค้าขาย) ร้อยละ 25.7 ซึ่ง มีรายได้ส่วนใหญ่ ไม่เกิน 20,000 บาท อยู่ถึง 91 นั้น การเลือกอาชีพ ส่วนใหญ่จะเลือก เป็นพนักงานบริษัทเอกชน รองลงมาคือ พนักงานรัฐวิสาหกิจ / ข้าราชการ ส่วนอาชีพวิชาชีพอิสระ ไม่นิยมเท่าที่ควร ซึ่งทางคณะบัญชีจะต้องนำไปปรับปรุง เพื่อให้ความรู้แก่นักศึกษาให้ได้ทราบแนวทางการประกอบวิชาชีพอิสระ การสอบใบอนุญาตต่างๆ มากขึ้น การเลือกศึกษาต่อก็ยังมีอยู่น้อยมาก และอายุของผู้ตอบแบบสอบถามก็มีความสัมพันธ์กับการเลือกประกอบอาชีพ คือ ถ้ามีอายุมากขึ้น ก็จะเลือกอาชีพธุรกิจส่วนตัวมากขึ้น

ในส่วนของการปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกอาชีพ พบว่า ปัจจัยด้าน เงินเดือน ค่าตอบแทน และสวัสดิการ เป็นปัจจัย ที่ให้ความสำคัญน้อยที่สุด อาจเนื่องมาจาก อัตราการจ้างแรงงานและการจัดสวัสดิการในปัจจุบันของ องค์กรธุรกิจ ไม่แตกต่างกันมากจนเป็นนัยสำคัญ

ในปัจจัยด้านลักษณะงาน จะให้ความสำคัญกับเรื่องของทักษะที่มีอยู่ มากที่สุด แต่ในเรื่องของงานที่จะมีโอกาสได้กลับคืนท้องถิ่น จะให้ความสำคัญน้อยที่สุด ซึ่งจะเป็นตัวชี้วัดว่าอันที่จริง ผู้ตอบแบบสอบถามให้ความสำคัญกับปัจจัยด้าน เงินเดือน ค่าตอบแทน และสวัสดิการ โดย จะเลือกทำงานในกรุงเทพมหานคร และเขตปริมณฑล มากกว่าที่จะกลับไปพัฒนาท้องถิ่น เพราะอัตรา ค่าตอบแทนแตกต่างกันมาก ทั้งในความจริงข้อนี้ควรจะได้นำมาพิจารณาถึงแผนพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศว่า การส่งเสริมให้มีการสร้างงานในท้องถิ่นยังมีไม่เพียงพอ ซึ่งทำให้บัณฑิต ไม่นำความรู้กลับไปพัฒนาท้องถิ่น และ สังคมเมือง โดยเฉพาะกรุงเทพมหานครและเขตปริมณฑล ก็จะขยายตัวอย่างรวดเร็ว การเดินทางกลับบ้านต่างจังหวัด ในเวลาเทศกาลก็จะเพิ่มปัญหามากขึ้นทุกปี

ในปัจจุบันด้านเงินเดือน และผลตอบแทน นั้นจะให้ความสำคัญกับการ มีเกณฑ์มาตรฐานที่ดีในการกำหนด และการกำหนด ผลตอบแทนและสวัสดิการในระยะยาวที่ดี มากกว่า ระยะสั้น

ในปัจจุบันด้าน โอกาสก้าวหน้าในการทำงาน จะให้ความสำคัญกับ เรื่องของการมีโอกาสดำเนินงานในตำแหน่งงานและ โอกาสการได้รับการพัฒนาความรู้อย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับคุณสมบัติของนักบัญชีตามมาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศ (IES International Education Standard)

ปัจจัยด้านความมั่นคง จะให้ความสำคัญกับ การมีที่ทำงานที่ปลอดภัย และการมีนโยบายคุ้มครองแรงงาน

ปัจจัยด้านมนุษย์สัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน ให้ความสำคัญ กับ การมีสัมพันธภาพที่ดีในทุกระดับ และการมีวัฒนธรรมองค์กรเน้นเรื่องความสามัคคี แต่ไม่เน้นเรื่องการทำงานเป็นทีม ซึ่งเป็นข้อดีของการทำงานของคนไทยที่มีอยู่แล้ว

ผลจากการวิจัยนี้ ควรจะได้นำไปปรับแก้ในเรื่อง การเรียนการสอนของคณะบัญชีที่จะเน้นในเรื่องการมี ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพอิสระให้มากขึ้น การจัดการเรียนการสอนที่นักศึกษาต้องทำงานเป็นทีม มากขึ้น เช่น เรื่องของเกมจำลอง สถานการณ์จำลอง เป็นต้น

ข้อเสนอแนะ สำหรับงานวิจัยในลำดับต่อไป ก็ควรจะดำเนินการภายหลังการปรับแก้กระบวนการเรียนการสอนแล้ว เพื่อดูว่าจะมีความคิดเห็นที่แตกต่างไปอย่างไร หรือการวิจัยกับนักศึกษาในสาขาอื่นๆ ซึ่ง ในรายละเอียดของปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกอาชีพก็ต้องปรับเปลี่ยนไปตามบริบท หรือธรรมชาติของสาขาวิชานั้นๆ

เอกสารอ้างอิง

1. กองส่งเสริมการมีงานทำ, 2549. **ความสำคัญของการเลือกอาชีพและการแนะแนวอาชีพ** (ออนไลน์) เข้าถึงได้จาก :<http://Vichakarn.riamudom.ac.t/guidance/>

index.php?Itemid=41&id=35&option=com

[_cotent &task=view\[2551,15 กรกฎาคม\]](http://_cotent &task=view[2551,15 กรกฎาคม])

2. ไชยเชศ ธงศักดิ์, 2544. **การศึกษาปัจจัยที่ใช้ประกอบการ**

เลือกอาชีพและการเตรียมตัวของนักศึกษาสถาบันอุดมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร(ออนไลน์).เข้าถึงได้จาก <http://202.28.18.233/dcms/browse.php?>

Option=show&browse_type+tile&titleid=23329
&query+Business%20Administration&s_mode=all
limit_lang=off&order_by=L,institute_name_thai,t.title&order_by=i.institute_name_thai,title&order_type=%20asc&result_id=52&maxid=148[2551,15 กรกฎาคม]

3. ถวิล ธาราโกษณ์, 2522. **ประเภทแรงจูงใจ** (ออนไลน์).เข้าถึงได้จาก

<http://Krirk.ac.th/education9.html>[2551,15 กรกฎาคม 2551

4. ทิวา เทพเสนา, 2544. **ปัจจัยต่อการเลือกอาชีพ** (ออนไลน์).เข้าถึงได้จาก

http://web.brsu.ac.th/~tassanai/j_motivation.html[2551,15 กรกฎาคม]

5. ละเอียด ศรีหาแห่ง, 2549 **ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของนักศึกษาในการเลือกศึกษาต่อในโรงเรียนระดับ อาชีวศึกษาของเอกชน ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่.** วิทยานิพนธ์ เศรษฐศาสตร์มหาบัณฑิต.บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

6. วรวิมล ฉันทเฉลิมพงศ์, 2541. **ปัจจัยที่ทำให้**

นักศึกษาเลือกประกอบอาชีพในภาคเอกชน

มากกว่าภาครัฐ ศึกษา เฉพาะกรณี นักศึกษา

มหาวิทยาลัยศรีปทุมวิทยาเขต ชลบุรี.สารนิพนธ์

ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขา บริหารองค์การ

,บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขต

ชลบุรี

7. สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาแห่งชาติ,
2546.องค์ ประกอบทางจิตวิทยาที่มีอิทธิพลต่อ
การเลือกงานของ นิสิตระดับปริญญาตรี
(ออนไลน์) บทคัดย่อจาก
[http://www.thaiedresearch.org/result/result.php?
id =6492.\[2551,15 กรกฎาคม\].](http://www.thaiedresearch.org/result/result.php?id=6492.[2551,15 กรกฎาคม].)

พฤติกรรมในการใช้เฟสบุ๊ค ของพนักงานในกลุ่มสายธุรกิจสื่อสารไอทีและโทรคมนาคมครบ

วงจรร (ICT Solutions) บริษัท สามารทเทลคอม จำกัด (มหาชน)

Employees' Behaviour in Facebook Usage in IT Communications and Telecommunications

Solutions Business Group, Samart Corporation PLC.

พรชนก งานเนียม

นักศึกษาปริญญาโท มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ, pornchanoke@hotmail.com

คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาความสัมพันธ์และเปรียบเทียบความแตกต่างของลักษณะทางประชากรศาสตร์ และลักษณะงานที่ทำ กับ พฤติกรรมและปฏิสัมพันธ์ในการใช้ เฟสบุ๊ค ของพนักงานในกลุ่มสายธุรกิจ ICT Solutions บริษัทสามารทคอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ พนักงานในสายธุรกิจ ICT Solutions จำนวน 400 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบโควต้าและ การสุ่มตัวอย่างตามความสะดวก สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว และการทดสอบค่าไคสแควร์ ผลการวิจัยพบว่า ลักษณะทั่วไปด้านประชากรศาสตร์และลักษณะงานที่ทำของพนักงาน มีความสัมพันธ์กับความพฤติกรรมในการใช้เฟสบุ๊ค และลักษณะทางประชากรศาสตร์ที่แตกต่างกัน ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ระดับงาน และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน มีปฏิสัมพันธ์การใช้เฟสบุ๊คแตกต่างกัน โดยภาพรวมการมีปฏิสัมพันธ์อยู่ที่ระดับปานกลาง

คำสำคัญ: พฤติกรรมผู้บริโภค, เฟสบุ๊ค , เทคโนโลยีสารสนเทศ, พนักงาน

ABSTRACT

The research was aimed to study the relationship and different comparison of the demographic characteristics and type of work with Facebook behavior and interaction of employees in ICT Solutions Business Group, Samart Telcom PCL. The Sampling size was 400 Samart ICT Solution's employees. The sampling methods ware the quota sampling and convenience sampling. The statistics for data analysis were percentage, mean, standard deviation, t-test, one-way anova and chi-square analysis. The research results were the demographic characteristics and type of work of employees related with Facebook behavior. And the difference of demographic characteristics as gender, age, education degree, job grade and income per month had a difference interaction which was from using Facebook. For the overall of the interaction, it was moderate level.

KEYWORDS: Consumer Behavior, Facebook, IT, Employees

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในระยะเวลาไม่กี่ปีที่ผ่านมา ความสนใจของผู้ใช้อินเตอร์เน็ตทั่วโลกได้หันมาขังกลุ่มเว็บไซต์ที่ให้บริการเครือข่ายสังคมออนไลน์ ตัวอย่างเช่น เฟซบุ๊ก ที่นิยมใช้กันมากที่สุดในกลุ่มสังคมออนไลน์ ได้กลายเป็นปรากฏการณ์ของการเชื่อมต่อสื่อสารระหว่างบุคคลในโลกของอินเตอร์เน็ต ปัจจุบันเว็บไซต์เฟซบุ๊กนี้มีกลุ่มสมาชิกผู้ใช้งานมากที่สุดและเติบโตอย่างต่อเนื่อง (ข้อมูลอ้างอิงจาก www.checkfacebook.com, วันที่ 31 มกราคม พ.ศ. 2555) มีผู้ใช้งานเครือข่ายสังคมออนไลน์เฟซบุ๊กทั่วโลกอยู่ที่ 812,130,400 คน และอยู่ในประเทศไทยถึง 13,686,960 ช่วงอายุคนไทยใช้งานสูงสุดคือ 3 อันดับแรกคือช่วงอายุ 18-24 ปี รองลงมา 25-34 ปี และ 35-44 ปี การใช้เฟซบุ๊กส่วนใหญ่เป็นช่วงวัยทำงาน

ปัจจุบันพนักงานในองค์กรมีการใช้เฟซบุ๊ก ทั้งที่เกี่ยวข้องกับการทำงาน และไม่เกี่ยวข้องกับการทำงาน ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพของการทำงานและประสิทธิผลของงาน การใช้เฟซบุ๊กของพนักงานนี้เป็นไปอย่างแพร่หลายและหลีกเลี่ยงไม่ได้ แม้จะมีมาตรการต่างๆ ในการจำกัดขอบเขตการใช้เฟซบุ๊กของพนักงาน แต่พนักงานยังมีช่องทางการสื่อสารส่วนตัวที่สามารถใช้เฟซบุ๊กระหว่างการทำงานได้ ดังนั้นจึงควรให้ความสำคัญและควรศึกษาเพื่อนำมาวิเคราะห์การใช้เฟซบุ๊กอย่างไรให้เกิดประโยชน์ร่วมกับการทำงาน หรือเกิดผลเสียกับงานน้อยที่สุด จึงเป็นที่มาของการศึกษาพฤติกรรม การมีปฏิสัมพันธ์ของพนักงานในองค์กรจากการใช้เฟซบุ๊ก

สำหรับ บริษัท สามารถเทลคอม จำกัด (มหาชน) เป็นบริษัทชั้นนำทางด้านไอทีและการสื่อสารโทรคมนาคม และมีพนักงานจำนวนมาก มีบริษัทในเครือหลายบริษัท โดยแบ่งกลุ่มธุรกิจสายต่างๆ หนึ่งใน

นี้คือกลุ่มธุรกิจสาย ICT Solutions ซึ่งเป็นกลุ่มที่มีความเกี่ยวข้องกับการใช้ไอที และการสื่อสารโทรคมนาคมเป็นอย่างมาก พนักงานในกลุ่มนี้มีความใกล้ชิดกับการใช้ไอทีเป็นส่วนใหญ่ ดังนั้นจึงเป็นกลุ่มที่มีความน่าสนใจที่จะเลือกมาเป็นประชากรในการวิจัยครั้งนี้

จากการทบทวนวรรณกรรมในเรื่องความหมายของเครือข่ายสังคมออนไลน์ ได้มีหลายท่านให้คำจำกัดความไว้ เช่น อติเทพ บุตรราช (2553) ได้ให้ความหมายเครือข่ายสังคมออนไลน์ (Social Network) หมายถึงกลุ่มคนที่รวมกันเป็นสังคมมีการทำกิจกรรมร่วมกันบนอินเทอร์เน็ต ในรูปแบบของเว็บไซต์มีการแผ่ขยายออกไปเรื่อยๆ เป็นรูปแบบของการสื่อสารข้อมูลผ่านอินเทอร์เน็ต ทำให้เครือข่ายคอมพิวเตอร์หรืออินเทอร์เน็ตเป็นสังคมขึ้นมา การสร้างชุมชนใหม่บนอินเทอร์เน็ตเป็นเครื่องมือสำคัญในการติดต่อสื่อสารสามารถทำกิจกรรมต่างๆ ทั้งเพื่อการศึกษา ธุรกิจ และความบันเทิง จากความหมายของ อติเทพ บุตรราช จะเห็นได้ว่าสังคมบนเครือข่ายคอมพิวเตอร์ สามารถนำมาทำกิจกรรมต่างๆ ทั้งทางธุรกิจ นั้นหมายถึงการใช้ที่เกี่ยวข้องกับการทำงานได้ด้วย

2. จุดมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของลักษณะประชากรศาสตร์ ลักษณะงานที่ทำ กับพฤติกรรมการใช้ เฟซบุ๊ก ของพนักงานในกลุ่มสายธุรกิจ ICT Solutions

2. เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของลักษณะประชากรศาสตร์ ลักษณะงานที่ทำ กับปฏิสัมพันธ์ของพนักงานในกลุ่มสายธุรกิจ ICT Solutions ที่เกิดจากการใช้เฟซบุ๊ก

3. วิธีดำเนินการวิจัย

3.1 ขอบเขตการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ พนักงานในกลุ่มสายธุรกิจสื่อสารไอทีและโทรคมนาคมครบวงจร (ICT Solutions) บริษัท สามารถเทลคอม จำกัด (มหาชน) จำนวน 1,175 คน (อ้างอิงข้อมูลจากฝ่ายบุคคล สายธุรกิจ ICT Solutions เมื่อวันที่ 8 มีนาคม 2555)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างคือ พนักงาน 9 บริษัทในกลุ่มสายธุรกิจ ICT Solutions จำนวน 400 ตัวอย่าง

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

1. ตัวแปรอิสระแบ่งได้ดังนี้

1.1 ลักษณะทางประชากรศาสตร์ ได้แก่ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา ระดับงาน รายได้เฉลี่ยต่อเดือน อายุงานในองค์กร

1.2 ลักษณะงานที่ทำ ได้แก่ ลักษณะสถานที่ทำงาน รูปแบบงานที่ทำ

2. ตัวแปรตาม มีดังนี้

2.1 พฤติกรรมการเข้าใช้เฟสบุ๊ก ได้แก่ ความถี่ ช่วงเวลา ระยะเวลา สถานที่ เครื่องมืออุปกรณ์ จำนวนเพื่อน กิจกรรมที่ใช้

2.2 ปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลภายในองค์กร ผ่านการใช้เฟสบุ๊ก มี 3 ด้าน ได้แก่ ด้านทั่วไป ด้านการทำงาน ด้านการแบ่งปันความรู้

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ส่วนที่ 1 เป็นลักษณะคำถามด้านประชากรศาสตร์ โดยเป็นคำถามแบบให้เลือกเพียงคำตอบเดียวและเป็นคำถามปลายปิด (Close-Ended Response Question) จำนวน 7 ข้อ

ส่วนที่ 2 เป็นคำถามข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะงานที่ทำ โดยเป็นคำถามแบบให้เลือกเพียงคำตอบเดียวและ

เป็นคำถามปลายปิด (Close-Ended Response Question) จำนวน 2 ข้อ

ส่วนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการเข้าใช้เฟสบุ๊กโดยเป็นคำถามแบบให้เลือกเพียงคำตอบเดียวและเป็นคำถามปลายปิด (Close-Ended Response Question) จำนวน 7 ข้อ

ส่วนที่ 4 เป็นคำถามข้อมูลเกี่ยวกับการมีปฏิสัมพันธ์ภายในองค์กรผ่านเฟสบุ๊ก โดยใช้แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประเมินค่าตอบ (Rating Scale) จำนวน ข้อ 19 ซึ่งเป็นระดับการวัดข้อมูลประเภทอัตราภาคขั้น (Interval Scale) มี 5 ระดับ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด โดยมีคะแนน 5 4 3 2 และ 1 ตามลำดับ

เมื่อตรวจให้คะแนนแต่ละข้อแล้ว นำคะแนนมาหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วนำค่าเฉลี่ยมาเทียบกับเกณฑ์ แปลความหมายเป็นระดับ โดยใช้เกณฑ์ของเบส (Best 1981: 182) ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 4.50 – 5.00 หมายถึงการมีปฏิสัมพันธ์อยู่ในระดับมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 3.50 – 4.49 หมายถึงการมีปฏิสัมพันธ์อยู่ในระดับมาก

คะแนนเฉลี่ย 2.50 – 3.49 หมายถึงการมีปฏิสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.50 – 2.49 หมายถึงการมีปฏิสัมพันธ์อยู่ในระดับน้อย

คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.49 หมายถึงการมีปฏิสัมพันธ์อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ส่วนที่ 5 เป็นคำถามข้อเสนอแนะเพิ่มเติมจากผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นคำถามปลายเปิด (Open-Ended Response Question) จำนวน 1 ข้อ

3.3 วิธีการหาคุณภาพเครื่องมือ

การทดสอบเพื่อหาคุณภาพ ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบความเชื่อมั่น (Reliability) โดยผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มตัวอย่างที่มีคุณสมบัติตามที่กำหนดไว้ก่อน (Pilot-Test) จำนวน 30 ชุด เพื่อทดสอบความเข้าใจที่ตรงกันในข้อคำถามต่างๆ แล้วนำมาหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แบบอัลฟา (Alpha-Coefficient) ของ ครอนบาช (Cronbach 1970 :161) ได้ค่าระดับความเชื่อมั่นที่ระดับ 0.732

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยมีการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi Stage Sampling) ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การสุ่มโดยใช้โควตา (Quota Sampling) โดยกำหนดสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนของแต่ละบริษัทในกลุ่มธุรกิจ ICT Solutions จำนวน 9 บริษัท

ขั้นตอนที่ 2 การสุ่มโดยใช้ความสะดวก (Convenience Sampling) เป็นการสุ่มตัวอย่างตามความสะดวกของผู้วิจัย และผู้ช่วยผู้วิจัยในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) การวิเคราะห์เชิงพรรณนาจะใช้ค่าร้อยละ (Percentage) ในการอธิบายลักษณะทางประชากรศาสตร์ ลักษณะงานที่ทำ

2. การวิเคราะห์เชิงสถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงสถิติจะนำข้อมูลที่ได้

ได้จากวิธีการสำรวจโดยอาศัยแบบสอบถามนำมาวิเคราะห์สถิติด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ เพื่อหาความสัมพันธ์ของลักษณะทางด้านประชากรศาสตร์ ลักษณะงานที่ทำกับพฤติกรรมการใช้เฟสบุ๊ค และการมีปฏิสัมพันธ์ภายในองค์กร โดยใช้ค่าสถิติในการวิเคราะห์ดังนี้

2.1 สมมติฐานข้อที่ 1 ลักษณะข้อมูลทางประชากรศาสตร์ และลักษณะงานที่ทำ ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา ระดับงาน รายได้เฉลี่ยต่อเดือน อายุงานในองค์กร ลักษณะสถานที่ทำงาน รูปแบบงานที่ทำ ใช้ค่าความถี่ และค่าร้อยละ เพื่อศึกษาถึงลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง และหาความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้เฟสบุ๊คด้วยการทดสอบสมมติฐานด้วยค่าสถิติไคสแควร์

2.2 สมมติฐานข้อที่ 2 ลักษณะข้อมูลทางประชากรศาสตร์ และลักษณะงานที่ทำแตกต่างกัน จะใช้ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่อศึกษาภาพรวม และศึกษาการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลภายในองค์กร โดยที่ลักษณะทางประชากรศาสตร์และลักษณะงานที่ทำ ได้แก่ เพศ ลักษณะสถานที่ทำงาน ประจำสำนักงานหรือออกนอกพื้นที่ ใช้ค่าสถิติการทดสอบสมมติฐานแบบที หรือ t-test ส่วนลักษณะทางประชากรศาสตร์และลักษณะงานที่ทำอื่นๆ ของกลุ่มตัวอย่างที่มากกว่า 2 กลุ่มขึ้นไป เช่น อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน รูปแบบงานที่ทำ ใช้ค่าสถิติแบบการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว หรือ F-test (One-way Analysis of Variance) ในการหาความแตกต่างของตัวแปรเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง โดยจะทำการวิเคราะห์ข้อมูลเพิ่มเติมด้วยวิธี LSD ในกรณีที่ผลการวิเคราะห์พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และ 0.05

4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

จากสมมติฐานในการวิจัยครั้งนี้ คือ 1) พนักงานในกลุ่มธุรกิจ ICT Solutions มีลักษณะทางประชากรศาสตร์และลักษณะงานที่ทำแตกต่างกัน จะมีพฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ เฟสบุ๊คที่แตกต่างกัน และ 2) พนักงานในกลุ่มธุรกิจ ICT Solutions มีลักษณะทางประชากรศาสตร์และลักษณะงานที่ทำแตกต่างกัน จะมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลภายในองค์กรที่แตกต่างกัน โดยจากการวิจัย ได้ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

4.1 ส่วนที่ 1 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของข้อมูลทางประชากรศาสตร์ และลักษณะงานที่ทำ กับพฤติกรรมการใช้เฟสบุ๊ค ของพนักงานในกลุ่มสายธุรกิจ ICT Solutions ด้วยการทดสอบสมมติฐานด้วยค่าสถิติไคสแควร์

ตาราง 1 ความสัมพันธ์ของข้อมูลทางประชากรศาสตร์ กับพฤติกรรมการใช้เฟสบุ๊ค

ลักษณะทางประชากรศาสตร์	พฤติกรรมการใช้เฟสบุ๊คที่มีความสัมพันธ์	χ^2	p-value
เพศ	ระยะเวลา	14.910	0.002
	เครื่องมืออุปกรณ์	26.772	0.000
	จำนวนเพื่อน	11.661	0.040
	กิจกรรมที่ใช้มาก	13.268	0.021
อายุ	ความถี่	23.921	0.001
	กิจกรรมที่ใช้มาก	10.479	0.033
สถานภาพ	ความถี่	15.478	0.001
	เครื่องมืออุปกรณ์	12.661	0.005
	กิจกรรมที่ใช้มาก	15.444	0.009
	สถานที่	8.673	0.013
ระดับ	ระยะเวลา	11.281	0.024

การศึกษา	สถานที่	6.561	0.038
	จำนวนเพื่อน	7.109	0.029
ระดับงาน	เครื่องมืออุปกรณ์	14.564	0.002
	จำนวนเพื่อน	16.441	0.006
ตาราง 1 (ต่อ)			
ลักษณะทางประชากรศาสตร์	พฤติกรรมการใช้เฟสบุ๊คที่มีความสัมพันธ์	χ^2	p-value
รายได้ต่อเดือน	เครื่องมืออุปกรณ์	15.276	0.002
	กิจกรรมที่ใช้มาก	22.454	0.001
อายุงาน	ช่วงเวลาที่เข้าใช้	21.538	0.010
	ความถี่	20.440	0.015

ตาราง 2 ความสัมพันธ์ของลักษณะงานที่ทำ กับพฤติกรรมการใช้เฟสบุ๊ค

ลักษณะงาน	พฤติกรรมการใช้เฟสบุ๊คที่มีความสัมพันธ์	χ^2	p-value
สถานที่ทำงาน	สถานที่	9.864	0.007
	เครื่องมืออุปกรณ์	17.556	0.001
รูปแบบงานที่ทำ	ระยะเวลา	14.185	0.028
	ระยะเวลา	18.019	0.006
งานที่ทำ	เครื่องมืออุปกรณ์	21.402	0.002
	จำนวนเพื่อน	22.687	0.007

4.2 ส่วนที่ 2 การวิเคราะห์ภาพรวมของระดับปฏิสัมพันธ์ภายในองค์กร ได้แก่ ด้านทั่วไป ด้านการทำงาน และด้านการแบ่งปันความรู้ ของพนักงานในกลุ่มสายธุรกิจ ICT Solutions ที่เกิดจากการใช้เฟสบุ๊ค โดยใช้ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตาราง 3 ภาพรวมของระดับปฏิสัมพันธ์

ปฏิสัมพันธ์	\bar{x}	S.D.	ระดับการมีปฏิสัมพันธ์
ด้านทั่วไป	2.95	0.823	ปานกลาง
ด้านการทำงาน	2.36	0.912	น้อย
ด้านการแบ่งปันความรู้	2.76	0.908	ปานกลาง
รวม	2.69	0.881	ปานกลาง

4.3 ส่วนที่ 3 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างข้อมูลทั่วไปด้านประชากรศาสตร์ ลักษณะงาน ของพนักงานกลุ่มสายธุรกิจ ICT Solutions กับการมีปฏิสัมพันธ์ของพนักงานภายในองค์กร ที่เกิดจากการใช้เฟสบุ๊ค โดยใช้ค่าสถิติการทดสอบสมมติฐานแบบทีหรือ t-test ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่มากกว่า 2 กลุ่มขึ้นไป ใช้ค่าสถิติแบบการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว หรือ F-test

ตาราง 4 เปรียบเทียบความแตกต่างของข้อมูลทางประชากรศาสตร์ กับปฏิสัมพันธ์จากการใช้เฟสบุ๊ค

ลักษณะทางประชากรศาสตร์	ด้านปฏิสัมพันธ์ที่แตกต่างกัน	t/F	p-value
เพศ	ด้านทั่วไป	-2.509	0.013
อายุ	ด้านทั่วไป	5.557	0.004
ระดับการศึกษา	ด้านทั่วไป	3.696	0.026
ระดับงาน	ด้านทั่วไป	5.734	0.004
	ด้านการทำงาน	3.401	0.034
รายได้เฉลี่ยต่อเดือน	ด้านทั่วไป	2.924	0.034

ในส่วนการเปรียบเทียบความแตกต่างของลักษณะงานที่ทำ กับปฏิสัมพันธ์จากการใช้เฟสบุ๊ค ผลการวิเคราะห์ข้อมูลไม่พบความแตกต่าง

4.4 ส่วนที่ 4 ผลการสำรวจข้อมูลทั่วไปทางด้านประชากรศาสตร์และลักษณะงานที่ทำของพนักงานในกลุ่มสายธุรกิจ ICT Solutions

ตาราง 5 ข้อมูลทั่วไปของพนักงานในกลุ่มสายธุรกิจ ICT Solutions

ลักษณะทางประชากรศาสตร์ของกลุ่มตัวอย่างที่มีอัตราส่วนมากที่สุด	จำนวนคน	ร้อยละ
1.เพศหญิง	216	54.0
2.อายุ 31-40 ปี	224	56.0
3.สถานภาพโสด	232	58.0
4.ระดับการศึกษาปริญญาตรี	289	72.3
5. ระดับงาน 4-6	239	59.8
6.รายได้ต่อเดือน 20,001-40,000	193	48.3
7.อายุงาน 1-5 ปี	179	44.8
8.ลักษณะสถานที่ทำงาน ประจำสำนักงาน	253	63.3
9.รูปแบบงาน งานพัฒนาและติดตั้งและงานซ่อมบำรุงรักษา	83	20.8

5. อภิปรายผล

1. จากผลการวิจัยศึกษาความสัมพันธ์ของลักษณะทางประชากรศาสตร์และรูปแบบงานที่ทำของพนักงานกลุ่มสายธุรกิจ ICT Solutions กับพฤติกรรมการใช้เฟสบุ๊ค พบว่ามีความสัมพันธ์กัน โดยเฉพาะเพศและสถานภาพที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้เฟสบุ๊คหลายอย่าง โดยเมื่อพิจารณาแล้วกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง สถานภาพโสด มีระดับการศึกษาส่วนใหญ่เป็นระดับปริญญาตรี จะเห็นได้ว่าผู้หญิงสมัยนี้มีความสนใจด้านไอทีมากขึ้น และนิยมใช้เฟสบุ๊ค ในการติดต่อสื่อสารกับบุคคลอื่น ยิ่งถ้ามีสถานภาพโสดด้วยแล้ว จะมีผลต่อพฤติกรรมการใช้เฟสบุ๊คในด้านต่างๆ เช่น ความถี่ในการเข้าใช้เฟสบุ๊ค กิจกรรมต่างๆ ที่ใช้บนเฟสบุ๊ค เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ธนัสถ์ เกษมไชยานันท์ (2544, น. บทคัดย่อ) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการใช้เว็บไซต์ (Web Site) ของผู้ใช้อินเทอร์เน็ตในเขตกรุงเทพมหานคร กล่าวคือ ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการใช้เว็บไซต์ได้แก่ ลักษณะทางประชากรศาสตร์ นั่นคือ เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ และรายได้ และยังสอดคล้องกับ ภัทรา เรื่องสวัสดิ์ (2553) ที่ศึกษาเรื่องรูปแบบการดำเนินชีวิต และพฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ของคนวัยทำงาน ในเขตกรุงเทพมหานคร กล่าวคือ กลุ่มตัวอย่างเป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย มีการศึกษาในระดับปริญญาตรี และยังสามารถศึกษาพฤติกรรมการใช้บริการเครือข่ายสังคมออนไลน์ของคนวัยทำงาน พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นสมาชิกเว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์เฟสบุ๊ค มีความถี่ในการเข้าใช้ 7 วัน/สัปดาห์ โดยรูปแบบการดำเนินชีวิตของกลุ่มชอบแสวงหาความสนุกสนาน มีความสัมพันธ์กับความถี่ในการใช้บริการเครือข่ายสังคมออนไลน์

สำหรับลักษณะงานที่ทำ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้เฟสบุ๊คเช่นเดียวกัน โดยพบว่าสถานที่ทำงาน มีความเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมในเรื่องสถานที่ที่ใช้เฟสบุ๊คของพนักงาน และเครื่องมืออุปกรณ์ในการใช้เฟสบุ๊ค จะเห็นได้ว่าการที่พนักงานมีสถานที่ทำงานเป็นแบบประจำสำนักงานกับออกนอกสถานที่ จะมีผลต่อพฤติกรรมการใช้เฟสบุ๊คที่ต้องปรับเปลี่ยนไปตามสถานที่ และต้องจัดหาเครื่องมืออุปกรณ์ให้สามารถรองรับความต้องการในการใช้เฟสบุ๊คได้ ตัวอย่างเช่น ในกรณีถ้าทำงานนอกสถานที่ เครื่องมืออุปกรณ์ต่างๆ อาจเป็นลักษณะเคลื่อนที่สะดวก เช่น โทรศัพท์มือถือ โน้ตบุ๊ก เป็นต้น

2. จากผลการวิจัยศึกษาเปรียบเทียบความแตกต่างของลักษณะทางประชากรศาสตร์และรูปแบบงานที่ทำของพนักงานกลุ่มสายธุรกิจ ICT Solutions กับปฏิสัมพันธ์ที่เกิดจากการใช้เฟสบุ๊ค พบว่าลักษณะทางประชากรศาสตร์ที่แตกต่างกันได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ระดับงาน รายได้เฉลี่ยต่อเดือน มีปฏิสัมพันธ์การใช้เฟสบุ๊คแตกต่างกัน โดยส่วนใหญ่เป็นปฏิสัมพันธ์ด้านต่างๆ ไปที่แตกต่างกัน และมีระดับปฏิสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง จะเห็นได้ว่าปฏิสัมพันธ์ด้านการทำงานมีน้อย นั้นหมายถึงพนักงานใช้เฟสบุ๊คกับเรื่องส่วนตัวมากกว่าเรื่องงาน ซึ่งเป็นเหตุเป็นผลกับการที่บริษัทมีนโยบายจำกัดการใช้เฟสบุ๊คของพนักงานในระหว่างเวลาทำงาน และมองว่าการใช้เฟสบุ๊คในระหว่างการทำงานอาจมีผลเสียมากกว่า ดังนั้นการมีปฏิสัมพันธ์ของพนักงานที่เกิดจากการใช้เฟสบุ๊คยังมีไม่มากนัก พนักงานใช้ช่องทางติดต่อสื่อสารเรื่องงานผ่านเฟสบุ๊คน้อย ด้วยอาจมองว่าการใช้เฟสบุ๊คเป็นไปเพื่อการสื่อสารเรื่องส่วนตัว และเป็นไปในทางที่ไม่มีประโยชน์มากกว่า สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ วรณพร กลิ่นบัว (2553) ที่ศึกษาเรื่องการสร้างเครือข่ายทางสังคมผ่าน www.facebook.com ของกลุ่มวัยทำงาน กล่าวคือ ทัศนคติของผู้เล่นที่เป็น

กลุ่มคนวัยทำงานในการใช้ เฟสบุ๊ก พบว่าทัศนคติการใช้เฟสบุ๊กแต่ก็มีทัศนคติที่ลบด้วย อาจเป็นความรู้สึกที่กลวงๆ มากกว่าที่จะรู้สึกว่าจะชอบมากหรือเห็นว่าเฟสบุ๊กมีผลเสียอย่างมาก และสอดคล้องกับ Sharon Guadin (2009) ที่ศึกษาเรื่อง Facebook use cuts productivity at work พบว่าการใช้เฟสบุ๊กเป็นผลกระทบต่อการทำงาน โดยบริษัทที่อนุญาตให้พนักงานใช้เฟสบุ๊กขณะทำงาน ผลผลิตของพนักงานลดลงร้อยละ 1.5 จากผลผลิตทั้งหมด และกว่าร้อยละ 77 ใช้เฟสบุ๊กในเวลางานด้วย

และยังพบว่าพนักงานกลุ่มสายธุรกิจ ICT Solutions ที่มีอายุน้อยกว่า 30 มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี มีระดับงานต่ำกว่า 4 และมีรายได้น้อยกว่า 20,000 มีปฏิสัมพันธ์ต่างๆ ไปในการเข้าใช้เฟสบุ๊กสูงกว่ากลุ่มอื่น สอดคล้องกับ Anderson Analytics (2009) ที่พบว่า คนที่มีอายุน้อยให้ความสนใจในการติดต่อกับเพื่อนมากกว่าคนที่มีอายุมากกว่า

6. ข้อเสนอแนะ

1. เนื่องจากสังคมออนไลน์เฟสบุ๊ก ในแง่ขององค์การมีใช้อย่างแพร่หลาย และยากที่จะมีมาตรการต่างๆ ควบคุมได้ทั้งหมด การใช้เฟสบุ๊กที่มีทั้งข้อดีและข้อเสีย ดังนั้นบริษัทอาจพิจารณาให้ความสำคัญกับการหาช่องทางเพื่อให้เกิดผลดีเพิ่มขึ้น โดยอาจจะมึนโยบายในการสร้างกลุ่มของบริษัทหรือสายงานในเฟสบุ๊ก เพื่อให้พนักงานได้มีช่องทางการติดต่อสื่อสาร โดยเป็นเรื่องต่างๆ ไปที่เป็นประโยชน์กับบริษัท ได้แก่ ข่าวสารของบริษัท การแบ่งปันความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการทำงาน และอาจจูงใจให้พนักงานหันมาเล่นเฟสบุ๊กเพื่อการทำงานมากกว่าเรื่องส่วนตัวด้วยการตั้งประเด็นหรือคำถามเพื่อเปิดโอกาสให้พนักงานเข้าไปโต้ตอบ อาจเป็นลักษณะในรูปแบบของเกม หรือมีรางวัลให้ แต่เนื้อหาในเฟสบุ๊กจะเป็นลักษณะขององค์ความรู้ในเรื่องงาน หรือข้อมูลที่เป็นประโยชน์ของบริษัท เพื่อกระตุ้นให้พนักงานได้มีโอกาส และมีความกล้าที่จะสื่อสารกัน

เป็นการเพิ่มปฏิสัมพันธ์ที่ดีภายในบริษัท ในทางกลับกันบริษัทสามารถรับรู้ถึงความคิดเห็น ความต้องการของพนักงาน เพื่อเป็นประโยชน์ในแง่การบริหารจัดการบุคลากรต่อไป ทั้งนี้ก็ยังคงนโยบายเดิมในการที่ไม่ให้พนักงานเล่นเฟสบุ๊กในระหว่างการทำงาน ซึ่งอาจเป็นผลเสียต่อประสิทธิภาพ และประสิทธิผลของงาน ด้วยการมีตารางเวลาให้ระบบตั้งเวลาในการเปิดปิดการอนุญาตการเล่นเฟสบุ๊ก โดยสามารถเล่นได้ในเวลาพักกลางวัน หรือช่วงเย็น หรือช่วงพักจากเวลางาน เป็นต้น

2. จากข้อมูลผลการวิจัย ผู้ใช้เฟสบุ๊กส่วนใหญ่เป็นคนอายุน้อยและมีระดับงานที่ไม่สูง ซึ่งควรจะกระตุ้นพนักงานระดับสูงได้เข้าใช้เฟสบุ๊กด้วยเพื่อให้เกิดการสื่อสารที่ใกล้เคียงกับพนักงานระดับกลางถึงระดับล่าง เพื่อลดช่องว่างของการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างพนักงาน แต่ทั้งนี้ควรให้สอดคล้องกับนโยบายในข้อเสนอแนะข้อ 1.

3. เนื่องจากเครือข่ายสังคมออนไลน์มีหลายรูปแบบ และเฟสบุ๊กก็เป็นรูปแบบหนึ่ง ควรมองหาช่องทางเครือข่ายสังคมออนไลน์อื่นๆ ที่อาจมีข้อดีมากกว่าการใช้เฟสบุ๊ก เพื่อเป็นการเสริมสร้างการมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีและเกิดประโยชน์สูงสุดให้กับบริษัทต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- (1) ธนศักดิ์ เกษมไชยานันท์, 2544. **ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการใช้เว็บไซต์ (Web Site) ของผู้ใช้อินเทอร์เน็ตในเขตกรุงเทพมหานคร**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ. กรุงเทพฯ. คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน สาขาสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- (2) กัทธา เรื่องสวัสดิ์, 2553. **รูปแบบการดำเนินชีวิตและพฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ของ**

คนวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานคร. กรุงเทพฯ.
วารสารศาสตร์มหาบัณฑิต การจัดการการสื่อสาร.

(3) วรรณพร กลิ่นบัว, 2553. การสร้างเครือข่ายทาง
สังคมผ่าน www.facebook.com ของกลุ่มวัยทำงาน.
กรุงเทพฯ. วิทยานิพนธ์ นิเทศศาสตร์ธุรกิจ
มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.

(4) อติเทพ บุตราช, 2553. เครือข่ายสังคมออนไลน์
(*Social Network*). <http://km.ru.ac.th/computer>.

(5) Anderson Analytics, 2009. **College Students Say
Facebook is the Only Social Networking Site that
Really Matters.** Stamford, CT.

(6) Guadin, Sharon, 2009. *Study: Facebook use Cuts
Productivity at work.* Computerworld Web Site.

คุณภาพกำไรของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ในดัชนี SET50

The Earning Quality of Listed Companies in The Stock

Exchange of Thailand in SET50 Index

ธนธร จงศิริวิฑิตศักดิ์

หัวหน้าสาขาวิชาการบัญชี, คณะบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ, thanathon_ch@hotmail.com

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเปรียบเทียบผลของการวัดคุณภาพกำไร และศึกษาความสัมพันธ์กันของคุณภาพกำไรของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ใน SET50 จำนวน 35 บริษัท ในช่วงปีพ.ศ. 2549 ถึงปีพ.ศ. 2553 การวัดผลคุณภาพกำไรนั้น ได้จากการคำนวณคุณภาพกำไรจากข้อมูลทางการเงินในงบการเงิน ตั้งแต่ปีพ.ศ. 2548 ถึงปีพ.ศ. 2553 โดยใช้เทคนิคการวัดคุณภาพกำไร 3 เทคนิค ได้แก่ เทคนิคของเลอซ (Leuz et al. 2003) เทคนิคของบาร์ตัน และซิมโก้ (Barton and Simko. 2002) และเทคนิคของริชาร์ดสัน (Richardson. 2003)

ผลการศึกษา พบว่า บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ใน SET50 มีคุณภาพกำไรรายปี และในช่วงปีพ.ศ. 2549 ถึงปีพ.ศ. 2553 ไม่สอดคล้องกัน จึงไม่สามารถสรุปถึงคุณภาพกำไรได้อย่างชัดเจนด้วยการวัดคุณภาพกำไร 3 เทคนิค ทั้งนี้อาจเป็นผลมาจากมุมมองและวัตถุประสงค์ของแต่ละเทคนิคการวัดคุณภาพกำไร มีความแตกต่างกัน จึงทำให้คุณภาพกำไรของแต่ละบริษัทแตกต่างกัน เมื่อใช้เทคนิคการวัดคุณภาพกำไรที่ต่างกัน ส่งผลให้คุณภาพกำไรไม่สอดคล้องกัน และไม่สามารถสรุปได้อย่างชัดเจนและน่าเชื่อถือว่า บริษัทนั้น ๆ มีคุณภาพกำไรสูงหรือต่ำ

คำสำคัญ: คุณภาพกำไร, ตลาดหลักทรัพย์

ABSTRACT

This research for compare the results of earnings quality and to study the corresponding of earnings quality of 35 companies from SET 50 Index listed companies on The Stock Exchange of Thailand during Year 2006 to Year 2010. Measurement of earnings quality derived from calculating the earnings quality of financial information in financial statements from Year 2005 to Year 2010 using the technique of Leuz et al. (2002), Barton and Simko (2002) and Richardson (2003).

This study showed the companies from SET 50 Index listed companies on the Stock Exchange of Thailand. The results found that the earnings quality of these companies from 2006 to 2010 did not correspond. Thus, we could not obviously calculate the earnings quality by using 3 technique of earning quality's evaluation, the technique. Because of the difference of the view and the purpose of each technique, the earnings quality of these companies was different. Therefore, when the companies used different technique to evaluate as the result the earnings quality could not correspond to each company. Thus, we could not conclude that each company had low or high earnings quality.

KEYWORDS: The Earning Quality, The Stock Exchange

1. บทนำ

งบการเงินและหมายเหตุประกอบงบการเงิน เป็นแหล่งข้อมูลที่ดีที่สุดในหนึ่ง ซึ่งจะทำให้ให้นักลงทุนสามารถรู้ความเป็นไปของฐานะการเงินและการดำเนินงานของบริษัทได้ (ภาพร เอกอรรถพร, 2545) งบการเงิน มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจทางด้านการลงทุนการให้สินเชื่อการคาดคะเนกระแสเงินสดในอนาคต รวมถึงข้อมูลเกี่ยวกับทรัพยากรทางธุรกิจสิทธิเรียกร้องที่มีอยู่และการเปลี่ยนแปลงของทรัพยากรเหล่านั้น (สถาบันพัฒนาความรู้ตลาดทุน ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2549) จึงอาจสรุปได้ว่า งบการเงินเป็นแหล่งข้อมูลทางการเงินที่สำคัญอย่างยิ่งของผู้ใช้งบการเงิน ไม่ว่าจะเป็นผู้ถือหุ้น ผู้ลงทุน หรือผู้ที่เกี่ยวข้อง ดังนั้น ข้อมูลที่แสดงในงบการเงินควรชัดเจนเพื่อสะท้อนถึงความ เป็นจริงของเหตุการณ์ทางเศรษฐกิจของธุรกิจ โดยปราศจากการตกแต่งหรือบิดเบือนงบการเงิน ซึ่งจะทำให้ ข้อมูลที่แสดงในงบการเงินนั้น มีคุณภาพมากขึ้น ข้อมูลใน งบการเงินที่ผู้ใช้งบการเงิน ไม่ว่าจะเป็นผู้ถือหุ้น ผู้ลงทุน หรือผู้ที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ ให้ความสนใจอย่างมากและใช้ในการตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ โดยเฉพาะการลงทุน คือ ตัวเลข กำไร โดยทั่วไปแล้ว ผู้ใช้งบการเงินมักมองไปที่ตัวเลข กำไรเพียงอย่างเดียว โดยไม่ใส่ใจถึงที่มาและความยั่งยืน ของตัวเลขนั้น

เพนแมน (Penman, 2007) กล่าวว่า ในการพยากรณ์กำไรในอนาคตนั้น จะใช้กำไรในปัจจุบันและรายการในงบการเงินช่วยพยากรณ์ ดังนั้น ถ้ากำไรที่นำเสนอในงบการเงินในปัจจุบันไม่เป็นตัวชี้วัดที่ดีของกำไรในอนาคต นักลงทุนอาจจะกล่าวได้ว่า กำไรที่รายงานนั้นมีคุณภาพ กำไรต่ำ ด้วยเหตุนี้ คุณภาพของงบการเงินจึงนำไปสู่ คุณภาพของกำไร ซึ่งเป็นตัวชี้วัดถึงผลการดำเนินงานของ ธุรกิจ ดังนั้น การจัดทำงบการเงินให้มีคุณภาพ จะทำให้งบการเงินมีประโยชน์ต่อผู้ใช้งบการเงินอย่างแท้จริง แต่เนื่องจากการจัดทำงบการเงินนั้น ต้องจัดทำภายใต้ มาตรฐานการบัญชี ซึ่งมีความซับซ้อนและมีทางเลือกให้ปฏิบัติหลากหลาย ประกอบกับแนวทางในการเปิดเผย

ข้อมูลที่มีทางเลือกให้เลือกปฏิบัติ นอกจากนั้นยังต้องอาศัย การประมาณการในการจัดทำบัญชีภายใต้เกณฑ์คงค้าง เพื่อที่จะสะท้อนถึงผลกระทบเชิงเศรษฐกิจของรายได้และ ค่าใช้จ่ายเมื่อเกิดขึ้น และผู้บริหารกิจการต่าง ๆ ยังมี แนวโน้มที่จะใช้อำนาจในการตัดสินใจและทางเลือกในการ ใช้มาตรฐานการบัญชีเพื่อปิดบังผลการดำเนินงานที่ แท้จริงและปกป้องผลประโยชน์ส่วนตัว ซึ่งเป็นสาเหตุที่ ส่งผลให้ตัวเลขกำไรสามารถบิดเบือนไปจากความเป็นจริง ได้ ดังนั้น ในการใช้ตัวเลขกำไร ประกอบการตัดสินใจด้าน ต่าง ๆ ของผู้ใช้งบการเงิน จึงจำเป็นต้องคำนึงถึงคุณภาพ ของกำไรที่กิจการนำเสนอเพื่อความเชื่อมั่นในการใช้ ตัวเลขกำไรนั้นในการพยากรณ์หรือการวิเคราะห์ต่อไป ทั้งนี้ เพราะการที่ตัวเลขกำไรมีคุณภาพ ย่อมหมายถึงข้อมูล มีความถูกต้องเชื่อถือได้ และสามารถให้ประโยชน์ในการ พยากรณ์และวิเคราะห์อย่างมีประสิทธิภาพนั่นเอง นอกจากนั้น การค้นหาสัญญาณเตือนภัย ซึ่งจะเป็นตัวบ่งชี้ การเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ของกิจการที่จะเกิดขึ้นตามมา เป็นเหตุผลอีกประการหนึ่งที่ต้องให้ความสำคัญกับคุณภาพ กำไร (วรศักดิ์ ทูมมานนท์, 2543)

แนวคิดเกี่ยวกับคุณภาพกำไรนั้น ไม่ว่าจะเป็นคุณภาพกำไร ในมุมมองของความเบี่ยงเบนไปจากหลักความระมัดระวัง ในการจัดทำตัวเลขกำไรของผู้บริหาร มุมมองของศักยภาพ ในการเปลี่ยนกลับมาเป็นเงินสดที่สามารถนำไปจัดสรรได้ (Distributable Cash) ทั้งนี้ ในการวิเคราะห์คุณภาพกำไรนั้น มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นเครื่องมือในการประเมินความเสี่ยง ของหลักทรัพย์และเป็นเครื่องมือในการค้นหาสัญญาณ เตือนภัยของตัวเลขทางการบัญชีที่กิจการจัดทำขึ้น จึงอาจ กล่าวได้ว่า คุณภาพกำไร คือ คุณภาพของตัวเลขกำไรที่ นำเสนอในงบการเงิน ซึ่งกำไรที่มีคุณภาพนั้น เป็นกำไร ที่มาจากการดำเนินงาน สามารถเปลี่ยนกลับมาเป็นเงินสด ได้ รวมทั้งเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ และใช้ในการ พยากรณ์กำไรในอนาคตได้ นอกจากนั้นยังจัดทำขึ้นด้วย หลักความระมัดระวัง ปราศจากการใช้ดุลยพินิจในการ เลือกใช้ข้อกำหนดทางบัญชีเพื่อทำให้กำไรเปลี่ยนแปลงไป หรือบิดเบือนไปในทิศทางที่ต้องการ

การวัดคุณภาพกำไร จึงมีความสำคัญต่อความเชื่อมั่นในการใช้ตัวเลขกำไรเพื่อประกอบการตัดสินใจในด้านต่าง ๆ ของผู้ซึ่งบการเงิน และยังสะท้อนให้เห็นถึงสัญญาณเตือนภัยของตัวเลขทางบัญชีที่กิจการจัดทำขึ้น จึงควรมีแนวทางในการวัดคุณภาพกำไรที่สามารถระบุได้อย่างน่าเชื่อถือ ว่าคุณภาพกำไรของบริษัทนั้น ๆ เป็นกำไรที่มีคุณภาพสูงหรือต่ำ

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 2.1 เพื่อศึกษาเปรียบเทียบคุณภาพกำไรรายปีของแต่ละบริษัทด้วยเทคนิคการวัดคุณภาพกำไรที่แตกต่างกัน
- 2.2 เพื่อศึกษาเปรียบเทียบคุณภาพกำไรของแต่ละบริษัทด้วยเทคนิคการวัดคุณภาพกำไรที่แตกต่างกัน
- 2.3 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของกันของคุณภาพกำไรแต่ละบริษัทด้วยเทคนิคการวัดคุณภาพกำไรที่แตกต่างกัน

3. ระเบียบวิธีการวิจัย

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยที่ใช้คำนวณดัชนี SET50 ในช่วงเดือนกรกฎาคม ถึงเดือนธันวาคม พ.ศ. 2553 จำนวนทั้งสิ้น 35 บริษัท แบ่งเป็น 6 กลุ่มอุตสาหกรรม ทั้งนี้ไม่รวมบริษัทจดทะเบียนในกลุ่มธุรกิจการเงิน จำนวน 10 บริษัท บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ ภายหลังปี พ.ศ.2548 เนื่องจากบริษัทมีการควบรวมกิจการกับบริษัทอื่น จำนวน 2 บริษัท และบริษัทที่เปิดเผยข้อมูลงบการเงินในแบบ 56-1 ไม่ครบ 6 ปี นับตั้งแต่ปีพ.ศ. 2548 จำนวน 3 บริษัท

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ อยู่บนพื้นฐานของนิยามของคุณภาพกำไร โดยใช้เทคนิคการวัดคุณภาพกำไรที่สอดคล้องกับนิยามของคุณภาพกำไร โดยสามารถสรุปรายละเอียดของเทคนิคการวัดคุณภาพกำไร ดังนี้

1. เทคนิคการวัดคุณภาพกำไรของ เลอูซ (Leuz et al. 2003) วัดคุณภาพกำไรจากส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกำไรจากการดำเนินงาน หารด้วยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ของกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงาน ซึ่งเมื่อผลที่ได้มีค่าเท่ากับหรือมากกว่า 1 แสดงให้เห็นว่ามีความเป็นไปได้ว่าไม่มีการบริหารกำไร โดยทำให้กำไรมีความสม่ำเสมอ (Income Smoothing) ด้วยการลดความผันผวนของกำไรที่รายงาน โดยใช้รายการคงค้าง (Accruals) ส่งผลให้กำไรมีคุณภาพสูง

ผลการวัดค่าคุณภาพกำไรตามเทคนิคของ เลอูซ (Leuz et al. 2003) มีดังนี้

ผลลัพธ์มีค่าเท่ากับหรือมากกว่า 1 แสดงว่ามีคุณภาพกำไรสูง

ผลลัพธ์มีค่าน้อยกว่า 1 แสดงว่ามีคุณภาพกำไรต่ำ

2. เทคนิคการวัดคุณภาพกำไรของ บาร์ตัน และซิมโก้ (Barton and Simko. 2002) ซึ่งวัดคุณภาพกำไรโดยใช้ยอดคงเหลือต้นงวดของสินทรัพย์ดำเนินงาน หารด้วยยอดขาย ถ้าผลจากการวัดมีค่าน้อยกว่าหรือเท่ากับ 1 แสดงให้เห็นว่าการบริหารกำไรเพื่อให้เห็นว่าการกำไรที่นำเสนอได้มาจากการดำเนินงาน โดยใช้สินทรัพย์ดำเนินงาน ส่งผลให้กำไรมีคุณภาพสูง

ผลการวัดค่าคุณภาพกำไรตามเทคนิคของ บาร์ตัน และซิมโก้ (Barton and Simko. 2002) มีดังนี้

ผลลัพธ์มีค่าน้อยกว่าหรือเท่ากับ 1 แสดงว่ามีคุณภาพกำไรสูง

ผลลัพธ์มีค่ามากกว่า 1 แสดงว่ามีคุณภาพกำไรต่ำ

3. เทคนิคการวัดคุณภาพกำไรของ ริชาร์ดสัน (Richardson. 2003) ซึ่งวัดคุณภาพกำไรด้วยกระแสเงินสดจากการดำเนินงาน หารด้วยกำไรจากการดำเนินงาน เมื่อผลการวัดค่ามีค่าเข้าใกล้ 1 แสดงให้เห็นว่ามีความเบี่ยงเบนของกำไรจากการดำเนินงาน จากกระแสเงินสดจากการดำเนินงานน้อย ส่งผลให้กำไรจากการดำเนินงานมีความใกล้เคียงกับกระแสเงินสดจากการดำเนินงาน ทำให้มีระดับคุณภาพกำไรสูงนั่นเอง

ผลการวัดค่าคุณภาพกำไรตามเทคนิคของ ริชาร์ดสัน (Richardson. 2003) มีดังนี้

ผลลัพธ์มีค่าเข้าใกล้ 1 (ตั้งแต่ 0.500-1.500) แสดงว่ามีคุณภาพกำไรสูง

ผลลัพธ์มีค่าออกห่าง 1 แสดงว่ามีคุณภาพกำไรต่ำ

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากข้อมูลทางการเงิน ได้แก่ งบการเงินในปีพ.ศ. 2548 ถึงปีพ.ศ. 2553 ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยที่ใช้จำนวนดัชนี SET50 ในช่วงเดือนมกราคม – มิถุนายน พ.ศ. 2554 ที่มีงบการเงินครบทั้ง 6 ปี ได้ข้อมูลจากระบบสารสนเทศของสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งการวิเคราะห์ข้อมูลเป็น 2 ส่วน คือ

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับคุณภาพกำไรรายปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2549 ถึงปีพ.ศ. 2553 ของแต่ละบริษัทด้วยเทคนิคการวัดคุณภาพกำไร 3 เทคนิค ได้แก่เทคนิคของ เลอูซ (Leuz et al. 2003) เทคนิคของ บาร์ตัน และซิมโก้ (Barton and Simko. 2002) และเทคนิคของ ริชาร์ดสัน (Richardson. 2003)
2. การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับคุณภาพกำไรในช่วงปีพ.ศ. 2549 ถึงปีพ.ศ. 2553 ของแต่ละบริษัทด้วยเทคนิคการวัดคุณภาพกำไร 3 เทคนิค ได้แก่เทคนิคของ เลอูซ (Leuz et al. 2003) เทคนิคของ บาร์ตัน และซิมโก้ (Barton and Simko. 2002) และเทคนิคของ ริชาร์ดสัน (Richardson. 2003)
3. การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความสอดคล้องกันของคุณภาพกำไรของแต่ละบริษัท ด้วยเทคนิคการวัดคุณภาพกำไร 3 เทคนิค ได้แก่เทคนิคของ เลอูซ (Leuz et al. 2003) เทคนิคของ บาร์ตัน และซิมโก้ (Barton and Simko. 2002) และเทคนิคของ ริชาร์ดสัน (Richardson. 2003)

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากข้อมูลทางการเงิน ได้แก่ งบการเงินในปีพ.ศ. 2548 ถึงปีพ.ศ. 2553 ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยที่ใช้จำนวนดัชนี SET50 ในช่วงเดือนมกราคม – มิถุนายน พ.ศ. 2554 ที่มีงบการเงินครบทั้ง 6 ปี ได้ข้อมูลจากระบบสารสนเทศของสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์

4. สรุปผลการวิจัย

ในการศึกษาถึงการวัดคุณภาพกำไรในแต่ละเทคนิคที่แตกต่างกันของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ที่ใช้จำนวนดัชนี SET50 ในช่วงเดือนมกราคม ถึงเดือนมิถุนายน พ.ศ. 2554 มีจำนวนทั้งสิ้น 35 บริษัท ทั้งนี้ไม่รวมบริษัทจดทะเบียนในกลุ่มธุรกิจการเงิน จำนวน 10 บริษัท บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ ภายหลังปีพ.ศ. 2548 เนื่องจากบริษัทมีการควบรวมกิจการกับบริษัทอื่น จำนวน 2 บริษัท และบริษัทที่เปิดเผยข้อมูลงบการเงินในแบบ 56-1 ไม่ครบ 6 ปี นับตั้งแต่ปีพ.ศ. 2548 จำนวน 3 บริษัท โดยใช้เทคนิคการวัดคุณภาพกำไร 3 เทคนิค ได้แก่ เทคนิคของ เลอูซ (Leuz et al. 2003) เทคนิคของ บาร์ตัน และซิมโก้ (Barton and Simko. 2002) และเทคนิคของ ริชาร์ดสัน (Richardson. 2003) และมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเปรียบเทียบผลของการวัดคุณภาพกำไร และศึกษาถึงความสอดคล้องกันของคุณภาพกำไรของแต่ละบริษัทที่มีเทคนิคการวัดคุณภาพกำไรที่แตกต่างกัน โดยคุณภาพกำไรจะสามารถระบุค่าสูงหรือต่ำได้อย่างน่าเชื่อถือ เมื่อมีผลการวัดคุณภาพกำไรทั้ง 3 เทคนิค สอดคล้องกัน แต่ถ้าคุณภาพกำไรทั้ง 3 เทคนิคไม่สอดคล้องกัน แสดงให้เห็นว่า ผลการวัดคุณภาพกำไรนั้น ไม่สามารถวัดได้อย่างน่าเชื่อถือ

จากการศึกษา พบว่า สามารถจำแนกกลุ่มอุตสาหกรรมของบริษัทได้ทั้งสิ้นจำนวน 6 กลุ่มอุตสาหกรรม คือ กลุ่มที่ 1 กลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร มีจำนวนทั้งสิ้น 4 บริษัท กลุ่มที่ 2 กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุตสาหกรรม มีจำนวนทั้งสิ้น 2 บริษัท กลุ่มที่ 3 กลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง มีจำนวนทั้งสิ้น 7 บริษัท กลุ่มที่ 4 กลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร มีจำนวนทั้งสิ้น 8 บริษัท กลุ่มที่ 5 กลุ่มอุตสาหกรรมบริการ มีจำนวนทั้งสิ้น 10 บริษัท และกลุ่มที่ 6 กลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยี มีจำนวนทั้งสิ้น 4 บริษัท รวมทั้งสิ้น 35 บริษัท ในส่วนของการเปรียบเทียบผลของการวัดคุณภาพกำไรรายปี ตั้งแต่ปีพ.ศ. 2549 ถึงปีพ.ศ. 2553 ของแต่ละบริษัท ด้วยเทคนิคการวัดคุณภาพกำไรที่แตกต่างกัน 3 เทคนิค พบว่า

1. คุณภาพกำไรรายปีตั้งแต่ปีพ.ศ. 2549 ถึงปีพ.ศ. 2553 ที่วัดคุณภาพกำไรด้วยเทคนิคของ Leuz et al. (2003) พบว่าส่วนใหญ่จำนวน 32 บริษัท (ร้อยละ 91.43) มีคุณภาพกำไรรายปีไม่สอดคล้องกัน ส่งผลให้ไม่สามารถสรุปได้อย่างชัดเจนและน่าเชื่อถือว่า ทั้ง 32 บริษัท มีคุณภาพกำไรสูงหรือต่ำ และมี 3 บริษัท (ร้อยละ 8.57) ที่มีคุณภาพรายปีสอดคล้องกัน ในลักษณะที่มีคุณภาพกำไรสูง ส่งผลให้สามารถสรุปได้อย่างน่าเชื่อถือว่า บริษัทนี้มีคุณภาพกำไรสูง
 2. คุณภาพกำไรรายปีตั้งแต่ปีพ.ศ. 2549 ถึงปีพ.ศ. 2553 ที่วัดคุณภาพกำไรด้วยเทคนิคของ Barton and Simko (2002) พบว่าส่วนใหญ่จำนวน 29 บริษัท (ร้อยละ 82.86) มีคุณภาพกำไรรายปีสอดคล้องกัน มีจำนวน 15 บริษัท มีคุณภาพกำไรสูง ส่งผลให้สามารถสรุปได้อย่างน่าเชื่อถือว่า ทั้ง 14 บริษัท มีคุณภาพกำไรสูง และมี 13 บริษัท มีคุณภาพกำไรต่ำ ส่งผลให้สามารถสรุปได้อย่างน่าเชื่อถือว่า ทั้ง 13 บริษัท มีคุณภาพกำไรต่ำ และมีจำนวน 6 บริษัท (ร้อยละ 17.14) มีคุณภาพกำไรรายปีไม่สอดคล้องกัน ส่งผลให้ไม่สามารถสรุปได้อย่างชัดเจนและน่าเชื่อถือว่า ทั้ง 8 บริษัท มีคุณภาพกำไรสูงหรือต่ำ
 3. คุณภาพกำไรรายปีตั้งแต่ปีพ.ศ. 2549 ถึงปีพ.ศ. 2553 ที่วัดคุณภาพกำไรด้วยเทคนิคของ Richardson (2003) พบว่าส่วนใหญ่จำนวน 20 บริษัท (ร้อยละ 57.14) มีคุณภาพกำไรรายปีไม่สอดคล้องกัน ส่งผลให้ไม่สามารถสรุปได้อย่างชัดเจนและน่าเชื่อถือว่า ทั้ง 20 บริษัท มีคุณภาพกำไรสูงหรือต่ำ และมีจำนวน 15 บริษัท (ร้อยละ 42.86) มีคุณภาพกำไรรายปีสอดคล้องกัน มีจำนวน 13 บริษัท มีคุณภาพกำไรสูง ส่งผลให้สามารถสรุปได้อย่างน่าเชื่อถือว่าทั้ง 13 บริษัท มีคุณภาพกำไรสูง และมี 2 บริษัท มีคุณภาพกำไรต่ำ ส่งผลให้สามารถสรุปได้อย่างน่าเชื่อถือว่า บริษัทนี้มีคุณภาพกำไรต่ำ
- ในส่วนของการวิเคราะห์เปรียบเทียบผลของการวัดคุณภาพกำไรในช่วงปีพ.ศ. 2549 ถึงปีพ.ศ. 2553 ของแต่ละบริษัท ด้วยเทคนิคการวัดคุณภาพกำไรที่แตกต่างกัน 3 เทคนิค พบว่า
1. คุณภาพกำไรในช่วงปีพ.ศ. 2549 ถึงปีพ.ศ. 2553 ที่วัดคุณภาพกำไรด้วยเทคนิคของ Leuz et al. (2003) พบว่ามีบริษัทที่มีอัตราส่วนเท่ากับ หรือมากกว่า 1 ส่งผลให้คุณภาพ

- กำไรสูง จำนวน 13 บริษัท (ร้อยละ 37.14) แสดงให้เห็นว่า มีความเป็นไปได้ว่า บริษัทเหล่านี้ ไม่มีการบริหารกำไรเพื่อทำให้กำไรมีความสม่ำเสมอ ส่งผลให้คุณภาพกำไรสูง และมีบริษัทที่มีอัตราส่วนน้อยกว่า 1 ส่งผลให้คุณภาพกำไรต่ำ จำนวน 22 บริษัท (ร้อยละ 62.86)
2. คุณภาพกำไรในช่วงปีพ.ศ. 2549 ถึงปีพ.ศ. 2553 ที่วัดคุณภาพกำไรด้วยเทคนิคของ Barton and Simko (2002) พบว่า มีบริษัทที่มีอัตราส่วนน้อยกว่าหรือเท่ากับ 1 ส่งผลให้คุณภาพกำไรสูง จำนวน 20 บริษัท (ร้อยละ 57.14) แสดงให้เห็นว่า มีความเป็นไปได้ว่า บริษัทเหล่านี้ ไม่มีการบริหารกำไร โดยการทำให้มูลค่าสินทรัพย์ดำเนินงานสูงกว่าความเป็นจริง เพื่อจะแสดงถึงกำไรที่ผิดปกติ ส่งผลให้คุณภาพกำไรสูง และมีบริษัทที่มีอัตราส่วนมากกว่า 1 ส่งผลให้คุณภาพกำไรต่ำ จำนวน 15 บริษัท (ร้อยละ 42.86)
 3. คุณภาพกำไรในช่วงปีพ.ศ. 2549 ถึงปีพ.ศ. 2553 ที่วัดคุณภาพกำไรด้วยเทคนิคของ Richardson (2003) พบว่า มีบริษัทที่มีอัตราส่วนเข้าใกล้ 1 (ตั้งแต่ 0.500-1.500) ส่งผลให้คุณภาพกำไรสูง จำนวน 27 บริษัท (ร้อยละ 77.14) แสดงให้เห็นว่า กำไรจากการดำเนินงาน ของบริษัทเหล่านี้ มีความใกล้เคียงกับกระแสเงินสดจากการดำเนินงาน ส่งผลให้คุณภาพกำไรสูง และมีบริษัทที่มีอัตราส่วนออกห่าง 1 ส่งผลให้คุณภาพกำไรต่ำ จำนวน 8 บริษัท (ร้อยละ 22.86)
- ในส่วนของการวิเคราะห์ความสอดคล้องกันของคุณภาพกำไรของแต่ละบริษัท ด้วยเทคนิคการวัดคุณภาพกำไรที่แตกต่างกัน 3 เทคนิค จากการวิเคราะห์พบว่า คุณภาพกำไรในแต่ละเทคนิคการวัดคุณภาพกำไรและผลการวิเคราะห์ความสอดคล้องกันของคุณภาพกำไรของแต่ละบริษัท จำนวน 35 บริษัท พบว่า มีจำนวน 7 บริษัท (ร้อยละ 20) ที่มีผลการวัดคุณภาพกำไรทั้ง 3 เทคนิคการวัดคุณภาพกำไร สอดคล้องกัน โดยมี 5 บริษัท มีคุณภาพกำไรสอดคล้องกัน ในลักษณะที่มีคุณภาพกำไรสูง แสดงว่า สามารถสรุปได้อย่างน่าเชื่อถือว่า บริษัท ทั้ง 5 บริษัท มีคุณภาพกำไรสูง และมี 2 บริษัท มีคุณภาพกำไรสอดคล้องกัน ในลักษณะที่มีคุณภาพกำไรต่ำ แสดงว่า สามารถสรุปได้อย่างน่าเชื่อถือว่า บริษัททั้ง 2 บริษัท มีคุณภาพกำไรต่ำ

ส่วนอีก 28 บริษัทที่เหลือ (ร้อยละ 80) มีผลการวัดคุณภาพกำไรทั้ง 3 เทคนิคไม่สอดคล้องกัน ส่งผลให้ไม่สามารถสรุปได้อย่างชัดเจนและน่าเชื่อถือที่ว่า บริษัททั้ง 28 บริษัท มีคุณภาพกำไรสูงหรือต่ำ

5. อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาวิเคราะห์เปรียบเทียบและความสอดคล้องของผลการวัดคุณภาพกำไรในช่วงปีพ.ศ. 2549 ถึงปีพ.ศ. 2553 ของแต่ละบริษัท ด้วยเทคนิคการวัดคุณภาพกำไรที่แตกต่างกัน 3 เทคนิค สามารถสรุปได้ดังนี้

บริษัทที่อยู่ในกลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร จำนวน 4 บริษัท ได้แก่ บริษัท เจริญโภคภัณฑ์ จำกัด (มหาชน) / CPF บริษัท ไมเนอร์ อินเตอร์เนชั่นแนล จำกัด (มหาชน) / MINT บริษัท ไทยยูเนี่ยน โฟรเซ่น โปรดักส์ จำกัด (มหาชน) / TUF บริษัท ศรีตรังแอโกรอินดัสทรี จำกัด (มหาชน) / STA มีผลการวัดคุณภาพกำไรทั้ง 3 เทคนิค ไม่สอดคล้องกันทั้ง 4 บริษัท ส่งผลให้ไม่สามารถสรุปได้อย่างชัดเจนและน่าเชื่อถือที่ว่า บริษัทเหล่านี้ มีคุณภาพกำไรสูงหรือต่ำ

บริษัทที่อยู่ในกลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุตสาหกรรม จำนวน 2 บริษัท ได้แก่ บริษัท ปตท. เคมีคอล จำกัด (มหาชน) / PTTCH บริษัท สหวิริยาสติลอินดัสทรี จำกัด (มหาชน) / SSI มีผลการวัดคุณภาพกำไรทั้ง 3 เทคนิค ไม่สอดคล้องกันทั้ง 2 บริษัท ส่งผลให้ไม่สามารถสรุปได้อย่างชัดเจนและน่าเชื่อถือที่ว่า บริษัททั้ง 2 บริษัทนี้ มีคุณภาพกำไรสูงหรือต่ำ

บริษัทที่อยู่ในกลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง จำนวน 7 บริษัท มีผลการวัดคุณภาพกำไรทั้ง 3 เทคนิค สอดคล้องกัน ในลักษณะที่มีคุณภาพกำไรต่ำ จำนวน 1 บริษัท คือ บริษัท แลนด์แอนด์เฮาส์ จำกัด (มหาชน) / LH ส่งผลให้สามารถสรุปได้อย่างน่าเชื่อถือที่ว่า บริษัทนี้มีคุณภาพกำไรต่ำ และมี 6 บริษัท มีผลการวัดคุณภาพกำไรไม่สอดคล้องกัน ได้แก่ บริษัท เซ็นทรัลพัฒนา จำกัด (มหาชน) / CPN บริษัท พลุกยา เรียดเอสเตท จำกัด (มหาชน) / PS บริษัท ไดนาสตีเชรามิก จำกัด (มหาชน) / DCC บริษัท ปูนซีเมนต์ไทย จำกัด

(มหาชน) / SCC บริษัท ปูนซีเมนต์นครหลวง จำกัด (มหาชน) / SCCC บริษัท ทีพีโอ โพลีน จำกัด (มหาชน) / TPIPL ส่งผลให้ไม่สามารถสรุปได้อย่างชัดเจนและน่าเชื่อถือที่ว่า บริษัททั้ง 6 บริษัทนี้ มีคุณภาพกำไรสูงหรือต่ำ บริษัทที่อยู่ในกลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร จำนวน 8 บริษัท มีผลการวัดคุณภาพกำไรทั้ง 3 เทคนิค สอดคล้องกัน ในลักษณะที่มีคุณภาพกำไรสูง จำนวน 1 บริษัท คือ บริษัท ไออาร์พีซี จำกัด (มหาชน) / IRPC ส่งผลให้สามารถสรุปได้อย่างน่าเชื่อถือที่ว่า บริษัทนี้มีคุณภาพกำไรสูง และมี 7 บริษัท มีผลการวัดคุณภาพกำไรไม่สอดคล้องกัน ได้แก่ บริษัท บ้านปู จำกัด (มหาชน) / BANPU บริษัท ผลิตไฟฟ้า จำกัด (มหาชน) / EGCO บริษัท เอสโซ่ (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน) / ESSO บริษัท โกลว์ พลังงาน จำกัด (มหาชน) / GLOW บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) / PTT บริษัท ปตท.สำรวจและผลิตปิโตรเลียม จำกัด (มหาชน) / PTTEP บริษัท ผลิตไฟฟ้าราชบุรีโฮลดิ้ง จำกัด (มหาชน) / RATCH ส่งผลให้ไม่สามารถสรุปได้อย่างชัดเจนและน่าเชื่อถือที่ว่า บริษัททั้ง 7 บริษัทนี้ มีคุณภาพกำไรสูงหรือต่ำ บริษัทที่อยู่ในกลุ่มอุตสาหกรรมบริการ จำนวน 10 บริษัท มีผลการวัดคุณภาพกำไรทั้ง 3 เทคนิค สอดคล้องกัน ในลักษณะที่มีคุณภาพกำไรสูง จำนวน 2 บริษัท คือ บริษัท โฮม โปรดักส์ เซ็นเตอร์ จำกัด (มหาชน) / HMPRO บริษัท ห้างสรรพสินค้าโรบินสัน จำกัด (มหาชน) / ROBINS ส่งผลให้สามารถสรุปได้อย่างน่าเชื่อถือที่ว่า บริษัท 2 บริษัทนี้ มีคุณภาพกำไรสูง และมี 8 บริษัท มีผลการวัดคุณภาพกำไรไม่สอดคล้องกัน ได้แก่ บริษัท กรุงเทพดุสิตเวชการ จำกัด (มหาชน) / BGH บริษัท โรงพยาบาลบำรุงราษฎร์ จำกัด (มหาชน) / BH บริษัท ท่าอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน) / AOT บริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน) / THAI บริษัท บิ๊กซี ซูเปอร์เซ็นเตอร์ จำกัด (มหาชน) / BIGC บริษัท ซีพีออลล์ จำกัด (มหาชน) / CPALL บริษัท สยามแมคโคร จำกัด (มหาชน) / MAKRO บริษัท บิ๊กซี เวิลด์ จำกัด (มหาชน) / BEC ส่งผลให้ไม่สามารถสรุปได้อย่างชัดเจนและน่าเชื่อถือที่ว่า บริษัททั้ง 8 บริษัทนี้ มีคุณภาพกำไรสูงหรือต่ำ

บริษัทที่อยู่ในกลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยี จำนวน 4 บริษัท มีผลการวัดคุณภาพกำไรทั้ง 3 เทคนิค สอดคล้องกัน ในลักษณะที่มีคุณภาพกำไรสูง จำนวน 2 บริษัท คือ บริษัท เดลต้า อิเล็กทรอนิกส์ จำกัด (มหาชน) / DELTA บริษัท ทู คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) / TRUE ส่งผลให้สามารถสรุปได้อย่างน่าเชื่อถือ ว่า บริษัท 2 บริษัทนี้มีคุณภาพกำไรสูง และมี 2 บริษัท มีผลการวัดคุณภาพกำไรไม่สอดคล้องกัน ได้แก่ บริษัท แอดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส จำกัด (มหาชน) / ADVANCE บริษัท โทเทิล แอ็คเซ็ส คอมมูนิเคชั่น จำกัด (มหาชน) / DTAC ส่งผลให้ไม่สามารถสรุปได้อย่างชัดเจนและน่าเชื่อถือ ว่า บริษัททั้ง 2 บริษัทนี้มีคุณภาพกำไรสูงหรือต่ำ

สรุปว่า บริษัทส่วนใหญ่ มีผลการวัดคุณภาพกำไรทั้ง 3 เทคนิค ไม่สอดคล้องกัน จำนวน 28 บริษัท ส่งผลให้ไม่สามารถสรุปได้อย่างชัดเจนและน่าเชื่อถือว่ามีคุณภาพกำไรสูงหรือต่ำ ซึ่งมีเพียง 5 บริษัท ที่สามารถสรุปได้อย่างชัดเจนและน่าเชื่อถือว่ามีคุณภาพกำไรสูง และมี 2 บริษัท ที่สามารถสรุปได้อย่างชัดเจนและน่าเชื่อถือว่ามีคุณภาพกำไรต่ำ ทั้งนี้ ผลการวัดคุณภาพกำไรที่ไม่สอดคล้องกัน อาจเป็นผลสืบเนื่องมาจากความแตกต่างกันของมุมมองและวัตถุประสงค์ของแต่ละเทคนิคการวัดคุณภาพกำไร

จากการศึกษาแสดงให้เห็นว่า เทคนิคในการวัดคุณภาพกำไรที่ต่างกัน นำไปสู่ผลการวัดคุณภาพกำไรที่ต่างกัน ซึ่งเป็นข้อบ่งชี้ว่า ในการวัดคุณภาพกำไรนั้น ไม่สามารถสรุปผลคุณภาพกำไรได้อย่างน่าเชื่อถือ จากการวัดคุณภาพกำไรด้วยเทคนิคการวัดคุณภาพกำไรที่มีมุมมองและวัตถุประสงค์ที่ต่างกัน และควรใช้เทคนิคการวัดคุณภาพกำไรที่มีความสอดคล้องกันของมุมมองและวัตถุประสงค์ของเทคนิคในการวัดคุณภาพกำไรแต่ละเทคนิค เพื่อเพิ่มความเชื่อมั่นในการใช้ข้อมูลทางการเงินประกอบการตัดสินใจลงทุนหรือการตัดสินใจเชิงเศรษฐกิจ ซึ่งผลการศึกษาครั้งนี้ สอดคล้องกับงานวิจัยของพิชญ โปธิ์น้อย (2551) ศึกษาถึงคุณภาพกำไรของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์เอ็ม เอ ไอ ระหว่างปี พ.ศ. 2546 ถึงปี พ.ศ. 2549 จำนวนทั้งสิ้น 25 บริษัท ด้วยวิธีการวิเคราะห์คุณภาพ

กำไรเทคนิคของเลอซ (Leuz et al. 2003) เพนแมน (Penman. 2007) และวอร์คีย์ ทูมมานนท์ (2543) ผลการศึกษาพบว่า คุณภาพกำไรของทั้ง 3 วิธีการให้ผลในทิศทางตรงกัน จำนวน 10 บริษัท และให้ผลตรงกันข้ามกัน จำนวน 15 บริษัทจากที่ทำการศึกษาทั้งหมด 25 บริษัท สาเหตุสำคัญอาจเนื่องจากวัตถุประสงค์ในการวัดคุณภาพกำไรที่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของแอบเดลกรานี่ (Abdelghany. 2005) ซึ่งได้ศึกษาถึงการวัดคุณภาพกำไรของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์นิวยอร์ก (NYSE) จำนวน 90 บริษัท ด้วยเทคนิคการวัดคุณภาพกำไรจากมุมมองของการบริหารกำไรที่แตกต่างกัน 3 มุมมอง ซึ่งได้ให้ข้อเสนอแนะในการวัดคุณภาพกำไรไว้ว่า จากผลการวัดคุณภาพกำไรที่ต่างกัน เมื่อใช้เทคนิคการวัดคุณภาพกำไรที่ต่างกัน จึงควรใช้เทคนิคการวัดคุณภาพกำไรมากกว่าหนึ่งวิธีในการวัดคุณภาพกำไร โดยถ้าผลการวิเคราะห์คุณภาพกำไรที่ได้จากเทคนิคการวัดคุณภาพกำไรในแต่ละเทคนิคไม่สอดคล้องกัน ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องจะไม่สามารถสรุปเกี่ยวกับคุณภาพกำไรของบริษัทนั้นได้ และในการวัดคุณภาพกำไรของบริษัทต้องมีการศึกษาและวิเคราะห์เพิ่มขึ้น และสอดคล้องกับงานวิจัยของบาร์ตัน และซิมโก้ (Barton and Simko. 2002) เน้นถึงกำไรที่ผิดปกติ (Earning Surprise) ซึ่งหลักฐานพบว่า บริษัทที่มียอดคงเหลือต้นงวดของสินทรัพย์ที่ใช้ในการดำเนินงานที่มีความสัมพันธ์กับยอดขายสูงจะมีความเป็นไปได้น้อยที่จะแสดงให้เห็นถึงกำไรที่ผิดปกติ ซึ่งเชื่อได้ว่าการบริหารกำไร โดยการทำให้มูลค่าสินทรัพย์สุทธิสูงกว่าความเป็นจริง เพื่อให้เห็นว่ากำไรที่ได้มาจากดำเนินงาน โดยใช้สินทรัพย์ที่ใช้ในการดำเนินงาน ทำให้กำไรมีคุณภาพต่ำ โดย บาร์ตัน และซิมโก้ (Barton and Simko. 2002) ได้ทดสอบถึงความเป็นไปได้ของการรายงานกำไรที่ผิดปกติ ในลักษณะต่าง ๆ ของ 3,649 บริษัท ในระหว่างปีค.ศ. 1993-1999 จากการทดสอบพบว่า มีความเป็นไปได้ที่จะรายงานถึงกำไรที่ผิดปกติในทางบวกหรือในทางลบ ลดลงด้วยการบันทึกมูลค่าสินทรัพย์สุทธิที่เกินความเป็นจริงแทน

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

ข้อมูลในงบการเงิน เป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งสำหรับผู้ใช้งบการเงินทุกกลุ่ม ดังนั้นผู้ใช้งบการเงิน จึงต้องมีความระมัดระวังในการใช้ข้อมูลในงบการเงินประกอบการตัดสินใจลงทุนหรือการตัดสินใจเชิงเศรษฐกิจ และมีความจำเป็นอย่างยิ่ง ที่ควรหาความรู้เพิ่มเติมจากหนังสือ ตำราวารสารทุกประเภทที่มีความเกี่ยวข้อง หรือแม้แต่การเข้าร่วมสัมมนาในโครงการต่าง ๆ ทั้งของภาครัฐและภาคเอกชน เพื่อเพิ่มพูนความรู้และลดความเสี่ยงในการใช้งบการเงิน

เอกสารอ้างอิง

- 1) พิชญ โพน้อย, 2551. **คุณภาพกำไร: กรณีศึกษาบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ**. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง บัณฑิตมหาบัณฑิต สาขาวิชาบัญชี มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- 2) ภาพร เอกอรรถพร, 2545. **บัญชีตรีชนัญชัย**. กรุงเทพมหานคร: บริษัท ซีเอ็ดดูเคชั่น จำกัด (มหาชน).
- 3) วรศักดิ์ ทุมมานนท์, 2543. **คุณผู้จัก Creative Accounting และคุณภาพกำไร แล้วหรือยัง?**. กรุงเทพมหานคร: บริษัท พิมพ์ดี จำกัด.
- 4) Abdelghany, K.E, 2005. **“Measuring the Quality of Earning.” Managerial Auditing Journal 20(9):1001-1015.**
- 5) Barton, J. and S. J. Paul, 2002. **“The Balance Sheet as an Earnings Management Constraint” The Accounting Review 77: 1-27.**
- 6) Leuz, C., N. Dhananjay. And W. D. Peter, 2003. **“Earnings Management and Investor Protection an International Comparison.” Journal of Financial Economics 69: 505-527.**
- 7) Penman, 2007. **Financial Statement Analysis and Security Valuation**. McGraw Hill Education (Asia).
- 8) Richardson, S, 2003. **“Earning quality and short seller.” Accounting Horizons: 49-61.**

ผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงวิธีการบันทึกบัญชีเงินลงทุน และความคิดเห็นของนักลงทุน

ต่อการเปลี่ยนแปลงวิธีการบันทึกบัญชีเงินลงทุน

The Effect of Changes in Investment Accounting Method and Opinions

of Investors on toward The Changes

เนตรเจลิยว สิริกวินวิทย์ และ ศศิวิมล มีอำพล

คณะบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้ เป็นการศึกษาผลกระทบที่มีต่อการเงินเฉพาะกิจการ และความคิดเห็นของนักลงทุนภายหลังปฏิบัติตามประกาศของสภาวิชาชีพบัญชี โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากงบการเงินของบริษัทในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และแบบสอบถามความคิดเห็นของนักลงทุน จำนวน 400 คน ในช่วงเดือนพฤษภาคม 2551 วิเคราะห์ข้อมูลพร้อมทั้งอธิบายลักษณะของข้อมูลด้วยสถิติ ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย t-test F-test (One-way ANOVA) และ Least-Significant Different (LSD) ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 พบว่า กำไร (ขาดทุน) สะสมยังไม่จัดสรร สิ้นทรัพย์รวม อัตราส่วนกำไรต่อหุ้น และอัตราการจ่ายเงินปันผล ตามวิธีราคาทุนแตกต่างไปจากวิธีส่วนได้เสียอย่างมีนัยสำคัญ ทั้งนี้ นักลงทุนส่วนใหญ่ไม่ทราบเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว โดยในส่วนของนักลงทุนที่ทราบเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว จะให้ความสำคัญมากกับผลกระทบที่มีต่อผลการดำเนินงาน และฐานะการเงินที่ปรากฏในงบการเงินเฉพาะกิจการ อีกทั้งยังเกิดความสับสนมากกว่าควรใช้กำไร (ขาดทุน) สุทธิ ตามงบการเงินใดเป็นข้อมูลในการตัดสินใจลงทุน นอกจากนี้ ยังพบว่า อัตราส่วนที่ได้รับผลกระทบ ล้วนเป็นอัตราส่วนที่นักลงทุนให้ความสำคัญทั้งสิ้น

คำสำคัญ: ผลกระทบ การเปลี่ยนแปลงวิธีการบันทึกบัญชี เงินลงทุน

ABSTRACT

The purpose of this study was to examine the effect of the changes in accounting method toward the separate financial statement and the investors' opinion following the compliance with the proclamation set out by the Federation of Accounting Professions. Data collected was derived from detailed financial statements of the SET- listed companies. The questionnaires were to enquire the opinion of the investor during May 2008. The participants included 400 investors. The descriptive statistics used included percentage, mean, t-test (One-way ANOVA) and the Least Significant Different (LSD) at statistically significant level 0.05. The results showed that non-appropriated net profit (loss), consolidated assets, earning per share and dividend payout by cost method was different from that of the equity method significantly. It found that most investors had not acknowledged about the said changes while those investors acknowledged placed an importance on the effect toward operating results and financial status shown in the special purpose statement. In addition, it found that they were confused with what net profit (loss) should be employed to support their investment decision. Also, it found that affected ratio was meaningful to the investors.

KEYWORDS: Effect, Changing in Investment Accounting Method, Investment

1. บทนำ

สืบเนื่องจากความพยายาม ในการลดความแตกต่าง (Convergence) ระหว่างมาตรฐานการบัญชีระหว่างประเทศ (IAS: International Accounting Standard) กับ มาตรฐานการบัญชีของประเทศสหรัฐอเมริกา (US GAAP: US General Accepted Accounting Standard) ซึ่งเป็นมาตรฐานการบัญชีสากลที่ได้รับการยอมรับในปัจจุบัน โดยออกเป็นมาตรฐานการบัญชีระหว่างประเทศภายใต้ชื่อ IFRS: International Financial Reporting Standard อย่างต่อเนื่อง เป็นเหตุให้สภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์ เร่งปรับปรุงมาตรฐานการบัญชีไทย (TAS: Thai Accounting Standard) เพื่อให้การจัดทำและนำเสนองบการเงินตามมาตรฐานการบัญชีไทย มีเนื้อหาและหลักการสอดคล้องกับหลักสากล และเพื่อการยกระดับมาตรฐานการบัญชีไทยให้ทัดเทียมมาตรฐานการบัญชีสากล ซึ่งจะทำให้นักลงทุนเกิดความเชื่อมั่นต่อข้อมูลในงบการเงิน

โดยในปี 2549 สภาวิชาชีพบัญชีได้ออกประกาศสภาวิชาชีพบัญชี ฉบับที่ 26/2549 เรื่อง มาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 44 เรื่อง งบการเงินรวมและการบัญชีสำหรับเงินลงทุนในบริษัทย่อย (แก้ไขเพิ่มเติมครั้งที่ 1)¹ และ ฉบับที่ 32/2549 เรื่อง คำอธิบายมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 44 เรื่อง งบการเงินรวมและการบัญชีสำหรับเงินลงทุนในบริษัทย่อย (ย่อหน้า 27) และมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 45 เรื่อง การบัญชีสำหรับเงินลงทุนในบริษัทร่วม (ย่อหน้า 11)² เพื่อให้เป็นไปตามมาตรฐานการบัญชีระหว่างประเทศ IAS 27 (ปรับปรุงปี 2003) ที่กำหนดให้ใช้วิธีราคาทุน (Cost Method) หรือมูลค่ายุติธรรม (Fair Value Method) กำหนดให้การนำเสนองบการเงินเฉพาะกิจการ

(Separate Financial Statement) ของบริษัทใหญ่ที่มีการลงทุนในบริษัทย่อย กิจการที่มีอำนาจควบคุมร่วม และบริษัทร่วมที่ไม่จำแนกเป็นการถือเพื่อขาย (Held for Sale) ต้องเปลี่ยนการรายงานเงินลงทุนดังกล่าว³ จากวิธีส่วนได้เสีย (Equity Method) เป็นวิธีราคาทุน (Cost Method) หรือตามเกณฑ์การรับรู้ และการวัดมูลค่าตราสารทางการเงิน (เมื่อมีการประกาศใช้)

ข้อกำหนดดังกล่าว ถือเป็นการเปลี่ยนแปลงนโยบายการบัญชี ซึ่งมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 39 (ปรับปรุง 2550)⁴ เรื่อง นโยบายการบัญชี การเปลี่ยนแปลงประมาณการและข้อผิดพลาด กำหนดให้กิจการต้องนำนโยบายการบัญชีใหม่มาถือปฏิบัติย้อนหลัง กิจการต้องปรับปรุงงบการเงินเฉพาะกิจการย้อนหลัง เสมือนหนึ่งว่ากิจการได้ถือปฏิบัติเกี่ยวกับการบันทึกบัญชีเงินลงทุนในบริษัทย่อย บริษัทร่วม และบริษัทร่วมค้าตามวิธีราคาทุนมาโดยตลอด ส่งผลโดยตรงต่อรายการที่ปรากฏในงบการเงินเฉพาะกิจการของบริษัทมหาชน จำกัด และผู้ใช้ประโยชน์จากข้อมูลในงบการเงิน อาทิ เจ้าหนี้หรือผู้ถือหุ้น นักวิเคราะห์หลักทรัพย์ และนักลงทุน โดยเฉพาะนักลงทุนรายย่อยที่ไม่ใช่สำนักบัญชี ซึ่งใช้ข้อมูลในงบการเงินเป็นส่วนหนึ่งในการวิเคราะห์หลักทรัพย์ เพื่อประกอบการตัดสินใจลงทุน หรือประโยชน์ในการตัดสินใจเชิงเศรษฐกิจอื่น ดังนั้น การเปลี่ยนแปลงวิธีการบันทึกบัญชีเงินลงทุนดังกล่าว จึงเป็นเรื่องที่อยู่ในความสนใจของผู้ที่เกี่ยวข้องเป็นอย่างมาก

ด้วยเหตุนี้ สิ่งหนึ่งที่จำเป็นอย่างยิ่ง คือ การส่งเสริมให้ผู้จัดทำงบการเงิน ผู้ใช้งบการเงิน รวมถึงผู้ที่

¹ ปัจจุบันเปลี่ยนรหัสเป็น ฉบับที่ 27 (ปรับปรุง 2552)

² ปัจจุบันเปลี่ยนรหัสเป็น ฉบับที่ 28 (ปรับปรุง 2552)

³ สำหรับกิจการที่ไม่ประสงค์จะใช้วิธีราคาทุนในปี พ.ศ. 2549 ก็ให้ใช้วิธีส่วนได้เสียตามเดิมจนถึงสิ้นปี พ.ศ. 2549 และให้ใช้วิธีราคาทุนเริ่มตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2550 เป็นต้นไป

⁴ ปัจจุบันเปลี่ยนรหัสเป็น ฉบับที่ 8 (ปรับปรุง 2552)

เกี่ยวข้อง มีความรู้ ความเข้าใจถึงการเปลี่ยนแปลงวิธีการบันทึกบัญชีเงินลงทุนอย่างเป็นระบบ ดังนั้น การวิจัยในครั้งนี จึงมุ่งศึกษาถึงผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงวิธีการบันทึกบัญชีเงินลงทุนและความคิดเห็นของนักลงทุนต่อการเปลี่ยนแปลงวิธีการบันทึกบัญชีเงินลงทุน ซึ่งเชื่อว่าจะมีส่วนในการพัฒนาองค์ความรู้ด้านมาตรฐานการบัญชี และเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงวิธีการบันทึกบัญชีเงินลงทุนให้แก่ผู้ที่เกี่ยวข้องต่อไป

2. วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงวิธีการบันทึกบัญชีเงินลงทุนที่มีต่อรายการในงบการเงินเฉพาะกิจการ อันได้แก่ ผลการดำเนินงาน ผลการดำเนินงานสะสม และฐานะการเงินที่ปรากฏในงบการเงินเฉพาะกิจการ รวมถึงอัตราส่วนทางการเงินที่สำคัญ และความสามารถในการจ่ายเงินปันผล

2. เพื่อศึกษามุมมองความคิดเห็นของนักลงทุนที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงวิธีการบันทึกบัญชีเงินลงทุนในงบการเงินเฉพาะกิจการ

จากแนวคิดและผลการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงวิธีการบันทึกบัญชีเงินลงทุนได้กำหนดสมมติฐานในการศึกษาไว้ดังนี้

สมมติฐานที่ 1 ผลการดำเนินงานที่ปรากฏในงบการเงินเฉพาะกิจการ ก่อนและหลังการเปลี่ยนแปลงวิธีการบันทึกบัญชีเงินลงทุนจากวิธีส่วนได้เสียเป็นวิธีราคาทุนแตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 2 ผลการดำเนินงานสะสมที่ปรากฏในงบการเงินเฉพาะกิจการ ก่อนและหลังการเปลี่ยนแปลงวิธีการบันทึกบัญชีเงินลงทุนจากวิธีส่วนได้เสียเป็นวิธีราคาทุนแตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 3 ฐานะทางการเงินที่ปรากฏในงบการเงินเฉพาะกิจการ ก่อนและหลังการเปลี่ยนแปลง

วิธีการบันทึกบัญชีเงินลงทุนจากวิธีส่วนได้เสียเป็นวิธีราคาทุนแตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 4 อัตราส่วนทางการเงินที่สำคัญ ก่อนและหลังการเปลี่ยนแปลงวิธีการบันทึกบัญชีเงินลงทุนจากวิธีส่วนได้เสียเป็นวิธีราคาทุนแตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 5 ปัจจัยส่วนบุคคลของนักลงทุนแตกต่างกัน มีระดับความคิดเห็นต่อการเปลี่ยนแปลงวิธีการบันทึกบัญชีเงินลงทุนจากวิธีส่วนได้เสียเป็นวิธีราคาทุนแตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 6 นักลงทุนที่มีหลักเกณฑ์การตัดสินใจลงทุนในหลักทรัพย์แตกต่างกัน มีระดับความคิดเห็นต่อการเปลี่ยนแปลงวิธีการบันทึกบัญชีเงินลงทุนจากวิธีส่วนได้เสียเป็นวิธีราคาทุนแตกต่างกัน

3. วิธีการศึกษาวิจัย

ผู้วิจัยแบ่งการศึกษาออกเป็น 2 ส่วน ซึ่งมีวิธีการศึกษา ดังนี้

3.1 ประชากรที่ใช้ในศึกษา

ส่วนที่ 1 บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ที่เข้าเงื่อนไขตามขอบเขตการศึกษาจำนวน 285 บริษัท

โดยเก็บรวบรวมข้อมูลในงบการเงินเฉพาะกิจการรอบบัญชีปี 2549 ก่อนและหลังการปฏิบัติตามประกาศสภาวิชาชีพบัญชี ฉบับที่ 26/2549

ส่วนที่ 2 นักลงทุนในกรุงเทพมหานครที่ลงทุนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่ม เป็นการพบ โดยบังเอิญ (Accidental Sampling) ในงาน Money Expo 2008 ระหว่างวันที่ 8-11 พฤษภาคม 2551 จำนวน 400 ชุด

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

การศึกษาในครั้งนี ได้สร้างแบบฟอร์มเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลที่ใช้ศึกษา โดยแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบเก็บข้อมูล โดยเก็บรวบรวมข้อมูลในงบการเงินเฉพาะกิจการก่อนและหลังการปฏิบัติตามประกาศสภาวิชาชีพบัญชี ฉบับที่ 26/2549 ที่แสดงในงบการเงินเฉพาะกิจการ อันได้แก่ ผลการดำเนินงาน ผลการดำเนินงานสะสม ฐานะการเงิน และสถานะกำไร (ขาดทุน) สะสมยังไม่จัดสรรในงบการเงินเฉพาะกิจการ รวมถึงอัตราส่วนทางการเงินซึ่งคำนวณได้จากสูตรการคำนวณ เพื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบผลกระทบที่เกิดขึ้น

ส่วนที่ 2 แบบสอบถาม โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสำรวจ คือ ให้นักลงทุนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยเป็นผู้ทำการตอบแบบสอบถามด้วยตนเอง (Self-Administration Questionnaires)

3.3 การวิเคราะห์ทางสถิติ

การศึกษาครั้งนี้นำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้มาวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย สถิติเชิงพรรณนา และสถิติเชิงอนุมาน ดังนี้

3.3.1 สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean), ความถี่ (Frequency), ค่าร้อยละ (Percentage) และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

3.3.2 สถิติเชิงอนุมาน ได้แก่ สถิติ t-test F-test (One-way ANOVA) และ Least-Significant Different (LSD) ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

4. ผลการวิจัย

ผลการศึกษาผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงวิธีการบันทึกบัญชีเงินลงทุน และความคิดเห็นของนักลงทุนต่อการเปลี่ยนแปลงวิธีการบันทึกบัญชีเงินลงทุนแบ่งเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงวิธีการบันทึกบัญชีเงินลงทุน พบว่า

1. กำไร (ขาดทุน) สุทธิ ที่ปรากฏในงบการเงินเฉพาะกิจการก่อนการเปลี่ยนแปลงวิธีการบันทึกบัญชีเงินลงทุนไม่แตกต่างจากกำไร (ขาดทุน)

สุทธิ ที่ปรากฏในงบการเงินเฉพาะกิจการ หลังการเปลี่ยนแปลงวิธีการบันทึกบัญชีเงินลงทุน ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ วรศักดิ์ ทุมมานนท์ (2549) ที่พบว่า หากมีการเปลี่ยนแปลงวิธีการบันทึกบัญชีเงินลงทุนจากวิธีส่วนได้เสียเป็นวิธีราคาทุน จะทำให้ผลการดำเนินงานของบริษัทส่วนใหญ่ลดลง แต่ไม่ทำให้แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ แต่ขัดแย้งกับผลงานวิจัยของ อังครัตน์ เพียบจรรย์วัฒน์ (2549) ที่พบว่า กำไรในงบการเงินเฉพาะตามวิธีราคาทุนแตกต่างไปจากกำไรในงบการเงินรวมอย่างมีนัยสำคัญ

2. สินทรัพย์รวม และกำไร (ขาดทุน) สะสมยังไม่จัดสรร ที่ปรากฏในงบการเงินเฉพาะกิจการ ก่อนการเปลี่ยนแปลงวิธีการบันทึกบัญชีเงินลงทุนแตกต่างจากกำไร (ขาดทุน) สะสมยังไม่จัดสรร ที่ปรากฏในงบการเงินเฉพาะกิจการ หลังการเปลี่ยนแปลงวิธีการบันทึกบัญชีเงินลงทุน ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ อังครัตน์ เพียบจรรย์วัฒน์ (2549) วรศักดิ์ ทุมมานนท์ (2549) และ สันสกฤต วิจิตรเลขการ (2550) ที่พบว่า การเปลี่ยนแปลงวิธีการบันทึกบัญชีเงินลงทุนจากวิธีส่วนได้เสียเป็นวิธีราคาทุน ส่งผลให้กำไรสะสมในงบการเงินเฉพาะกิจการตามวิธีราคาทุนแตกต่างไปจากที่เคยรายงานไว้เดิมด้วยวิธีส่วนได้เสียอย่างมีนัยสำคัญ

3. อัตราส่วนกำไรต่อหุ้น และอัตราการจ่ายเงินปันผล ก่อนการเปลี่ยนแปลงวิธีการบันทึกบัญชีเงินลงทุนแตกต่างจากอัตราส่วนกำไรต่อหุ้น และอัตราการจ่ายเงินปันผล หลังการเปลี่ยนแปลงวิธีการบันทึกบัญชีเงินลงทุน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อังครัตน์ เพียบจรรย์วัฒน์ (2549) ที่พบว่า อัตราการจ่ายเงินปันผลในงบการเงินเฉพาะกิจการตามวิธีราคาทุนแตกต่างจากวิธีส่วนได้เสียอย่างมีนัยสำคัญ นอกจากนี้ ยังพบว่า อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น และอัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น ก่อนการเปลี่ยนแปลงวิธีการบันทึกบัญชีเงินลงทุนไม่แตกต่างจากอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์

รวม อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น และ อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น หลังการเปลี่ยนแปลงวิธีการบันทึกบัญชีเงินลงทุน ซึ่ง สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ วรศักดิ์ ทุมมานนท์ (2549) ที่พบว่า หากมีการเปลี่ยนแปลงวิธีการบันทึกบัญชีเงินลงทุนจากวิธีส่วนได้เสียเป็นวิธีราคาทุน จะไม่ทำให้อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้นที่คำนวณขึ้นจากกำไรสะสมตามวิธีราคาทุนแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญไปจากวิธีส่วนได้เสีย แต่ขัดแย้งกันในส่วน ของผลการวิจัย ที่พบว่า อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้นที่คำนวณขึ้นจากกำไรสะสม ตามวิธีราคาทุน แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญไปจากวิธีส่วนได้เสีย

4. บริษัทส่วนใหญ่ยังคงมีความสามารถในการจ่ายเงินปันผล ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สันสกฤต วิจิตรเลขการ (2550) สะท้อนให้เห็นว่า แม้กำไร (ขาดทุน) สะสมยังไม่จัดสรรของบริษัทส่วนใหญ่ จะได้รับผลกระทบเชิงลบ แต่บริษัทเหล่านี้ มีผลการดำเนินงานสะสมอยู่ในระดับที่แข็งแกร่ง และหรือมีการลงทุนในบริษัทย่อยและบริษัทร่วมที่ทำกำไร

ทั้งนี้ สามารถสรุปผลการศึกษารายงานที่ 1 ได้ตามตารางที่ 1 ดังนี้
ตารางที่ 1 สรุปผลการศึกษารายงานที่ 1

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา	ผลการทดสอบ
กำไร (ขาดทุน) สุทธิ	-
กำไร (ขาดทุน) สะสมยังไม่จัดสรร	/
สินทรัพย์รวม	/
อัตราส่วนกำไรต่อหุ้น	/
อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม	-
อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น	-
อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น	-
อัตราการจ่ายเงินปันผล	/

/ แยกต่างกัน

- ไม่แตกต่าง

ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นของนักลงทุนต่อการเปลี่ยนแปลงวิธีการบันทึกบัญชีเงินลงทุน พบว่า

1. ปัจจัยส่วนบุคคลของนักลงทุน

นักลงทุนส่วนใหญ่เป็นนักลงทุนระยะยาว มีอายุระหว่าง 25 – 30 ปี ศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี หรือเทียบเท่า ประกอบอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน และมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนอยู่ระหว่าง 20,001 - 30,000 บาท

2. หลักเกณฑ์การตัดสินใจลงทุนในหลักทรัพย์ของนักลงทุน

นักลงทุนส่วนใหญ่เลือกหลักทรัพย์ที่จะลงทุน โดยการวิเคราะห์ปัจจัยพื้นฐานของหลักทรัพย์ รongลงมา คือ ลงทุนตามผลการวิเคราะห์ของนักวิเคราะห์หลักทรัพย์ผ่านสื่อ และตามคำแนะนำของ Broker

ทั้งนี้ นักลงทุนที่เลือกหลักทรัพย์ที่จะลงทุน โดยการวิเคราะห์ปัจจัยพื้นฐานของหลักทรัพย์ส่วนใหญ่ จะให้ความสำคัญในการวิเคราะห์งบการเงินมากกว่าการวิเคราะห์งบการเงินเฉพาะกิจการ อย่างไรก็ตาม ไม่ว่าจะ เป็นนักลงทุนที่ให้ความสำคัญในการวิเคราะห์งบการเงินรวมหรืองบการเงินเฉพาะกิจการ ต่างก็จะให้ความสำคัญมากกับอัตราส่วนด้านการวัดมูลค่าในการวิเคราะห์งบการเงิน

3. ความคิดเห็นของนักลงทุนต่อการเปลี่ยนแปลงวิธีการบันทึกบัญชีเงินลงทุน

นักลงทุนทราบเกี่ยวกับการประกาศเปลี่ยนแปลงวิธีการบันทึกบัญชีเงินลงทุนของสภาวิชาชีพบัญชี จำนวน 194 คน หรือร้อยละ 48.5 ซึ่งมีระดับความคิดเห็นต่อการเปลี่ยนแปลงวิธีการบันทึกบัญชีเงินลงทุน อยู่ในระดับเห็นด้วยปานกลาง โดยนัก ลงทุนที่มีรายได้แตกต่างกัน จะมีความคิดเห็นว่า “การเปลี่ยนแปลงวิธีการบันทึกบัญชีเงินลงทุน ทำให้มูลค่าตลาดของบริษัทลดลง” และ “การเปลี่ยนแปลงวิธีการบันทึกบัญชีเงินลงทุน ทำให้ความสามารถในการ

จ่ายเงินปันผลของบริษัทลดลง” แตกต่างกัน นอกจากนี้ นักลงทุนที่มีประเภทการลงทุนแตกต่างกัน จะมีความคิดเห็นว่า “การเปลี่ยนแปลงวิธีการบันทึกบัญชีเงินลงทุน ทำให้ความสามารถในการจ่ายเงินปันผลของบริษัทลดลง” แตกต่างกัน

ซึ่งสามารถสรุปผลการศึกษารายงานที่ 2 ได้ตามตารางที่ 2

ตารางที่ 2 สรุปผลการศึกษารายงานที่ 2

	ปัจจัยส่วนบุคคลของนักลงทุน				หลักเกณฑ์การตัดสินใจลงทุนในหลักทรัพย์
	อายุ	การศึกษา	อาชีพ	รายได้เฉลี่ย (ต่อเดือน) นักลงทุน	
ความคิดเห็นที่ 1	-	-	-	-	-
ความคิดเห็นที่ 2	-	-	-	-	-
ความคิดเห็นที่ 3	-	-	-	-	-
ความคิดเห็นที่ 4	-	-	-	-	-
ความคิดเห็นที่ 5	-	-	-	/	-
ความคิดเห็นที่ 6	-	-	-	/	-

/ แตกต่างกัน

- ไม่แตกต่าง

5. สรุปผล

การเปลี่ยนแปลงวิธีการบันทึกบัญชีเงินลงทุน จากวิธีส่วนได้เสียเป็นวิธีราคาทุน ส่งผลให้กำไร (ขาดทุน) สะสมยังไม่จัดสรร สินทรัพย์รวม อัตราส่วนกำไรต่อหุ้น และอัตรากำไรจ่ายปันผล ตามวิธีราคาทุนแตกต่างไปจากวิธีส่วนได้เสียอย่างมีนัยสำคัญ แต่ไม่ทำให้กำไร (ขาดทุน) สุทธิ อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น และอัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น ตามวิธีราคาทุนแตกต่างไปจากวิธีส่วนได้เสียอย่างมีนัยสำคัญ ทั้งนี้ บริษัทส่วนใหญ่ยังคงมีความสามารถในการจ่ายเงินปันผลตามกฎหมาย

สำหรับการศึกษาในส่วนความคิดเห็นของนักลงทุนต่อการเปลี่ยนแปลงวิธีการบันทึกบัญชีเงินลงทุน จากการเก็บรวบรวมข้อมูล พบว่า นักลงทุนส่วนใหญ่

เป็นนักลงทุนระยะยาว มีอายุอยู่ระหว่าง 25 – 30 ปี ศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า ประกอบอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน และมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนอยู่ระหว่าง 20,001 - 30,000 บาท โดยนักลงทุนส่วนใหญ่ไม่ทราบเกี่ยวกับการประกาศเปลี่ยนแปลงวิธีการบันทึกบัญชีเงินลงทุนของสภาวิชาชีพบัญชี ทั้งนี้ ในส่วนของนักลงทุนที่ทราบเกี่ยวกับการประกาศเปลี่ยนแปลงวิธีการบันทึกบัญชีเงินลงทุน จะให้ความสำคัญมากกับผลกระทบที่มีต่อผลการดำเนินงาน และฐานะการเงินที่ปรากฏในงบการเงินเฉพาะกิจการ และเกิดความสับสนมากกว่าควรใช้กำไร (ขาดทุน) สุทธิ ตามงบการเงินใดเป็นข้อมูลในการตัดสินใจลงทุน

นอกจากนี้ ยังพบว่า นักลงทุนส่วนใหญ่ใช้การวิเคราะห์ปัจจัยพื้นฐานของหลักทรัพย์เป็นเกณฑ์ในการตัดสินใจลงทุน และยังคงให้ความสำคัญกับการวิเคราะห์งบการเงินรวมมากกว่างบการเงินเฉพาะกิจการ แต่ไม่ว่าจะเป็นนักลงทุนที่ให้ความสำคัญกับการวิเคราะห์งบการเงินรวมและหรือนักลงทุนที่ให้ความสำคัญกับการวิเคราะห์งบการเงินเฉพาะกิจการก็ตามต่างก็จะให้ความสำคัญกับการวิเคราะห์อัตราส่วนกำไรต่อหุ้น อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น และอัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น ซึ่งอัตราส่วนทั้ง 3 อัตราส่วน ล้วนเป็นอัตราส่วนที่ได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงวิธีการบันทึกบัญชีเงินลงทุนในครั้งนี้ ตามผลการศึกษาที่พบในส่วนที่ 1 ทั้งสิ้น

6. กิตติกรรมประกาศ

บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์ ในหลักสูตรปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต ซึ่งผู้เขียนใคร่ขอขอบคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.ศศิวิมล มีอำพล อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ดร.

สันสกฤต วิจิตรเลขการ อาจารย์ที่ปรึกษา
วิทยานิพนธ์ร่วม และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่าน
ที่ให้คำแนะนำ ซึ่งมีส่วนช่วยให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้
สำเร็จได้ด้วยดี

7. เอกสารอ้างอิง

- [1] ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2550. รายชื่อบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ข้อมูล ณ วันที่ 16 ตุลาคม 2550 (Online). <http://www.set.or.th>, 20 ตุลาคม 2550.
- [2] พิมพ์ใจ วีรศุทธากร, 2550. “หลักการจัดทำและนำเสนองบการเงินสำหรับการรวมกิจการ-เงินลงทุนในบริษัทย่อย บริษัทร่วม และส่วนได้เสียในการร่วมค้า.” วารสารวิชาชีพบัญชี 3(8)
- [3] วรศักดิ์ ทูมมานนท์, 2550. “ผลกระทบต่อ บริษัทจดทะเบียน หากมีการเปลี่ยนแปลงนโยบายการบัญชีเกี่ยวกับการบันทึกเงินลงทุนในบริษัทย่อยและบริษัทร่วมในงบการเงินเฉพาะกิจการจากวิธีส่วนได้เสียเป็นวิธีราคาทุน.” วารสารจุฬาลงกรณ์ธุรกิจปริทัศน์ 29(112): 33-36
- [4] ศิริชัย พงษ์วิชัย, 2550. การวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ ด้วยคอมพิวเตอร์. พิมพ์ครั้งที่ 17. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- [5] สงวน สุทธิเลิศคุณ และคณะ, 2522. จิตวิทยาสังคม. กรุงเทพมหานคร: ชัยศิริการพิมพ์.
- [6] สภาวิชาชีพ ในพระบรมราชูปถัมภ์, 2549. ประกาศสภาวิชาชีพ ฉบับที่ 26/2549 เรื่องมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 44 เรื่อง งบการเงินรวมและการบัญชีสำหรับเงินลงทุนในบริษัทย่อย (แก้ไขเพิ่มเติม ครั้งที่ 1) (Online). www.fap.or.th, 11 ตุลาคม 2550
- [7] ในพระบรมราชูปถัมภ์, 2550. ประกาศสภาวิชาชีพ ฉบับที่ 32/2549 เรื่องคำอธิบายมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 44 เรื่อง งบการเงินรวมและการบัญชีสำหรับเงินลงทุนในบริษัทย่อย (ย่อหน้า 27) และมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 45 เรื่องการบัญชีสำหรับเงินลงทุนในบริษัทร่วม (ย่อหน้า 11) (Online). www.fap.or.th, 11 ตุลาคม 2550
- [8] ในพระบรมราชูปถัมภ์, 2550. มาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 39 (ปรับปรุง 2550) เรื่องนโยบายการบัญชี การเปลี่ยนแปลงประมาณการทางบัญชีและข้อผิดพลาด. กรุงเทพมหานคร: บริษัท พี.เอ.ลิฟวิ่ง จำกัด.
- [9] ในพระบรมราชูปถัมภ์, 2550. มาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 44 (ปรับปรุง 2550) เรื่อง งบการเงินรวมและงบการเงินเฉพาะกิจการ. กรุงเทพมหานคร: บริษัท พี.เอ.ลิฟวิ่ง จำกัด.
- [10] ในพระบรมราชูปถัมภ์, 2550. มาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 45 (ปรับปรุง 2550) เรื่องเงินลงทุนในบริษัทร่วม. กรุงเทพมหานคร: บริษัท พี.เอ.ลิฟวิ่ง จำกัด.

- [11] สรชัย พิศาลบุตร, 2543. เสวนาการวิจัย ครั้งที่ 2 เรื่อง คุยเฟื่องเรื่องวิจัย ครั้งที่ 2 (Online). www.dpu2002.dpu.ac.th/research/html/talk/talk2.htm, 11 ตุลาคม 2550
- [12] สันสกฤต วิจิตรเลขการ, 2550. “ทิศทางการและขนาดของผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงวิธีการบันทึกบัญชีสำหรับเงินลงทุนในบริษัทย่อย และบริษัทร่วมในงบการเงินเฉพาะกิจการจากวิธีส่วนได้เสียเป็นราคาทุน.” วารสารวิชาชีพบัญชี ปีที่ 3 ฉบับที่ 6 เดือนเมษายน 2550
- [13] สุกิจ และสุกัญญา. 2550. “Changing in Accounting Standard.” Strategy Insight (Online). www.scis.co.th, 11 ตุลาคม 2550
- [14] สำนักงานคณะกรรมการหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์. 2550. 56-1 (Online). www.sec.or.th, 19 พฤศจิกายน 2550.
- [15] อรพิน อิมใจจง, 2553. “มาตรฐานการบัญชี เรื่อง งบการเงินรวมและงบการเงินเฉพาะกิจการ: มุมมองของผู้สอบบัญชีและผู้จัดทำงบการเงินของบริษัทในกลุ่ม SET 100.” วารสารวิชาชีพบัญชี ปีที่ 6 ฉบับที่ 15 เดือนเมษายน 2553
- [16] อังครัตน์ เปรียบจรรย์วัฒน์, 2550. “ผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงข้อกำหนดมาตรฐานการบัญชีเกี่ยวกับการบันทึกบัญชีเงินลงทุนในบริษัทย่อย บริษัทร่วมและกิจการร่วมค้าในงบการเงินเฉพาะของบริษัท.” วารสารตลาดหลักทรัพย์ ปีที่ 10 ฉบับที่ 9 เดือนกุมภาพันธ์ 2550
- [17] Engle, T.L. and L. Shellgrove, 1969. Psychology: Its Principles and Application. 5th ed. New York: Harcourt, Brace and World, Inc.
- [18] Good, C.V. 1959. Dictionary of Education. New York: McGraw-Hill Book Company.
- [19] Issak, A.C. 1981. Scope and Methods of Political Science: An Introduction to the Methodology of Political Inquiry. 3rd ed. Illinois: The Dorsey Press.
- [20] Oskamp, S. 1977. Attitude and Opinions, New Jersey: Prentice-Hall, Inc.

การศึกษาความต้องการของผู้ทำบัญชีที่มีต่อกิจกรรมการพัฒนาความรู้ต่อเนื่องทางวิชาชีพ (CPD) ในเขตบางนาและจังหวัดสมุทรปราการ

The Need of Continuing Professional Development Context for Accounting Profession in Bangna Distric and Samutprakarn Province.

ภัทรา เตชะธนเศรษฐ์

วิทยาลัยเซาธ์อีสท์บางกอก, Email: patta_tae@hotmail.com

บทคัดย่อ

ผู้ทำบัญชีมีบทบาทสำคัญในการจัดทำและนำเสนอข้อมูลทางบัญชีต่อผู้บริหารและเจ้าของกิจการ คุณภาพของผู้ทำบัญชีที่ดีย่อมส่งผลต่อคุณภาพของข้อมูลทางบัญชี จึงทำให้ผู้ทำบัญชีต้องมีความรู้และประสบการณ์ในการจัดทำบัญชีและนำเสนองบการเงินอย่างถูกต้องตามหลักการบัญชีที่รับรองโดยทั่วไป โดยมีการกำหนดคุณสมบัติและเงื่อนไขของผู้ทำบัญชีได้ใน พรบ.การบัญชี 2543 และเงื่อนไขที่สำคัญคือ การพัฒนาความรู้ต่อเนื่องทางวิชาชีพ (CPD) ซึ่งจะพัฒนาความรู้ทางวิชาชีพ ทักษะทางวิชาชีพ รวมถึงจรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพในการปฏิบัติงานตามความรับผิดชอบทั้งในปัจจุบันและอนาคต ดังนั้นงานวิจัยนี้จึงมีวัตถุประสงค์ คือ 1) ศึกษาความต้องการการพัฒนาความรู้ต่อเนื่องทางวิชาชีพของผู้ทำบัญชีในเขตบางนาและจังหวัดสมุทรปราการ 2) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะของผู้ทำบัญชีกับความต้องการในการพัฒนาความรู้ต่อเนื่องทางวิชาชีพ โดยประชากรที่ใช้ในการศึกษาในครั้งนี้ ได้แก่ ผู้ทำบัญชีในเขตบางนา และจังหวัดสมุทรปราการ ขนาดของกลุ่มตัวอย่างคือ 376 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าไค-สแคว์ ใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS เวอร์ชัน 14 ในการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ

ผลการวิจัยพบว่า ผู้ทำบัญชีส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุไม่เกิน 30 ปี สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า ประกอบอาชีพในธุรกิจบริการเป็นส่วนใหญ่ มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนไม่เกิน 20,000 บาท และมีประสบการณ์ในอาชีพนักบัญชีน้อยกว่า 3 ปี กิจกรรมที่ต้องการมากที่สุด คือ การศึกษาต่อในรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพบัญชี และกิจกรรมที่ผู้ทำบัญชีมีความต้องการน้อยที่สุด คือ การเป็นวิทยากรผู้บรรยายด้านบริหารธุรกิจ

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทั่วไปของผู้ทำบัญชีกับระดับความต้องการในการพัฒนาความรู้ต่อเนื่องของผู้ทำบัญชี พบว่า ลักษณะทั่วไปในเรื่องของอายุ ประเภทธุรกิจ ประสบการณ์ในอาชีพนักบัญชีสัมพันธ์กับกิจกรรมการพัฒนาความรู้ต่อเนื่องทางวิชาชีพ (CPD) ทุกข้อ ส่วนเพศ การศึกษาและรายได้ มีความสัมพันธ์กับบางกิจกรรมเท่านั้น

คำสำคัญ : การพัฒนาความรู้ต่อเนื่องทางวิชาชีพ (CPD)

Abstract

Accountant has an important role in providing accounting information quality and satisfaction of perceived management to decision making usefulness. Thus Accountant's qualification might have effect on the accounting information quality. To enhance accounting effectiveness, an accountant should employ a variety of methods that would be for gathering sufficient and appropriate accounting knowledge and work experience concerning financial statement in compliance with general accepted accounting principle. Thai Accounting Act B.E. 2543 (2000) notifies the qualification and condition for being the accountant and requires and encourage an accountant to engage in continuing professional development program (CPD) to enhance the knowledge and skill of work force and profession ethics. The object of this research was 1) to study the need of continuing Professional Development Context for accounting profession in Bangna district and Samutpragarn province 2) to examine the relationship between the characteristics of an accountant and the need in engage in CPD activities. The potential respondents in this study are accountants in Bangna district and Samutpragarn province. A Total of 376 accountants from the Yellowpages database. Thus, questionnaires are distributed to 376 accountants and Systematic random sampling is applied in this study. The mean, percentage, standard deviation and chi-square analysis are used to test significant of the relationship between each independent variable and SPSS v.14 was in analytical process.

The research results reveal that respondents are mostly female, age below 30 years old, bachelor degree and approximate monthly income bath 20,000 with a few work year in servicing firms. The most programs is to undertake professional development in accounting course and the less is guest speaker in business topic.

The hypothesis testing showed that accountant age, type of employer's operation and year of work experience entirely relate to all CPD context whereas gender, educational level and individual income were related to some of CPD context.

KEYWORD : Continuing Professional Development (CPD)

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ผู้ทำบัญชีเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการจัดทำและนำเสนอข้อมูลทางบัญชีของนิติบุคคล คุณภาพของผู้ทำบัญชีย่อมส่งผลกระทบต่อคุณภาพของข้อมูลทางด้านบัญชี ผู้ทำบัญชีจึงจำเป็นต้องมีความรู้และประสบการณ์ในการจัดทำบัญชีและนำเสนองบการเงินอย่างถูกต้องตามหลักการบัญชีที่รับรองทั่วไป พระราชบัญญัติการบัญชีได้ตระหนักถึงบทบาทของผู้ทำบัญชีต่อความถูกต้องของข้อมูลบัญชี จึงได้มีการกำหนดหน้าที่และความรับผิดชอบของผู้ทำบัญชีไว้ชัดเจน โดยมีการแบ่งแยกหน้าที่และความรับผิดชอบกับผู้ที่มีหน้าที่จัดทำ

บัญชี และได้กำหนดคุณสมบัติและเงื่อนไขของบุคคลที่จะเป็นผู้ทำบัญชีตามกฎหมายไว้ด้วย (วาสนา อุปละกุล : <http://www.lcc.ac.th/Section/account/desc1.htm>)

นอกจากนี้ ภาครัฐได้ตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาความรู้ต่อเนื่องทางวิชาชีพ (Continuing Professional Development : CPD) ซึ่งจะช่วยพัฒนาความรู้ทางวิชาชีพ ทักษะทางวิชาชีพ และคุณค่าวิชาชีพ รวมถึงจรรยาบรรณทางวิชาชีพของผู้ประกอบวิชาชีพในการปฏิบัติงานตามความรับผิดชอบทั้งในปัจจุบันและอนาคต โดยการออกประกาศกรม

พัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์ เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการและระยะเวลาการพัฒนาความรู้ต่อเนื่องทางวิชาชีพของผู้ทำบัญชี พ.ศ.2547 (ภาคผนวก) ซึ่งได้ประกาศลงในราชกิจจานุเบกษาฉบับประกาศทั่วไป เล่ม 121 ตอนพิเศษ 89 ง ลงวันที่ 9 สิงหาคม 2547 (กรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์, พ.ศ.2547) และคำชี้แจงประกาศกรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์ เรื่องหลักเกณฑ์ วิธีการและระยะเวลาในการพัฒนาความรู้ต่อเนื่องทางวิชาชีพของผู้ทำบัญชี โดยได้จัดทำคำชี้แจงประกาศใน 2 เรื่อง คือ เรื่องที่ 1 หลักเกณฑ์ วิธีการ และระยะเวลาในการพัฒนาความรู้ต่อเนื่องทางวิชาชีพของผู้ทำบัญชี และเรื่องที่ 2 หลักเกณฑ์การให้ความเห็นชอบหลักสูตรรวมทั้งสถาบันวิชาชีพบัญชีหรือสถาบันการศึกษาหรือหน่วยงานผู้จัดอบรม

ในส่วนของกรการพัฒนาความรู้ต่อเนื่องทางวิชาชีพ เริ่มบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 10 สิงหาคม พ.ศ.2547 กำหนดให้ผู้ทำบัญชีต้องเข้ารับการพัฒนาความรู้ในกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งหรือหลายกิจกรรมที่ได้จากสถาบันวิชาชีพหรือสถาบันการศึกษา หรือหน่วยงานจัดอบรม CPD ที่ได้รับความเห็นชอบจากกรมพัฒนาธุรกิจการค้า ไม่น้อยกว่า 27 ชั่วโมงในในรอบ 3 ปี โดยจะต้องเข้ารับการพัฒนาความรู้ต่อเนื่องทางวิชาชีพตามหลักสูตรและสถาบันที่อธิบดีให้ความเห็นชอบเริ่มนับตั้งแต่ 1 มกราคม 2548 เป็นปีแรก ดังนี้

1. การอบรม/สัมมนา
2. การเป็นวิทยากร/ผู้บรรยาย ผู้ดำเนินการสัมมนา
3. การเป็นอาจารย์ในสถาบันการศึกษา

4. การสำเร็จการศึกษาในคุณวุฒิที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพบัญชี

5. การผ่านการศึกษาเฉพาะรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับวิชาการบัญชี และ

6. กิจกรรมอื่นที่อธิบดีประกาศกำหนด ซึ่งจากการพัฒนาความรู้ต่อเนื่องทางวิชาชีพในกิจกรรมการอบรมหรือสัมมนานั้นเป็นกิจกรรมการพัฒนาความรู้แบบเก็บชั่วโมง โดยแยกออกเป็น 2 หลักสูตร คือ

1. หลักสูตรบัญชี ไม่น้อยกว่า 18 ชั่วโมง โดยต้องเข้ารับการอบรมปีละ 6 ชั่วโมง เมื่อครบ 3 ปี ก็จะเก็บชั่วโมงได้ 18 ชั่วโมง หากปีใดอบรมเกิน 6 ชั่วโมงก็จะนับเพียง 6 ชั่วโมงเท่านั้น

2. หลักสูตรทั่วไป ไม่น้อยกว่า 9 ชั่วโมง ซึ่งเป็นหลักสูตรที่ได้รับอนุมัติจากกรมพัฒนาธุรกิจการค้า เช่น ภาษีอากร การบริหาร การจัดการ การเงิน โดยการอบรมจะสามารถอบรม 9 ชั่วโมงให้ครบภายใน 1 ปีก็ได้ หรือทยอยเก็บชั่วโมงอบรม 9 ชั่วโมงภายใน 3 ปีก็ได้

นับเป็นระยะเวลาประมาณ 6 ปี (นับตั้งแต่หลักเกณฑ์นี้มีผลบังคับใช้จนถึงปัจจุบัน) ผู้ศึกษาเห็นว่าจากข้อกำหนดดังกล่าวทำให้ผู้ทำบัญชีต้องเข้ารับการพัฒนาความรู้ต่อเนื่องทางวิชาชีพ ให้ครบ 27 ชั่วโมงภายใน 3 ปี เป็นเรื่องที่คุณทำบัญชีต้องปฏิบัติตามกฎหมายอย่างเคร่งครัด แต่ยังไม่มีความชัดเจนว่า ผู้ทำบัญชีมีความต้องการรับการพัฒนาความรู้ต่อเนื่องในรูปแบบใด มากน้อยเพียงใด คณะผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาความต้องการในการพัฒนาความรู้ต่อเนื่องทางวิชาชีพ (CPD) ของผู้ทำบัญชีเขตบางนาและจังหวัดสมุทรปราการว่ามีระดับความต้องการที่จะเข้า

รับการพัฒนาความรู้ต่อเนื่องทางวิชาชีพ ภายใต้ข้อบังคับการเข้าร่วมกิจกรรม ในลักษณะใดมากที่สุด เพียง ข้อมูลที่ได้รับจากผลการวิจัยจะได้นำไปสู่การพิจารณา จัดหลักสูตรการฝึกอบรมให้สอดคล้องกับความต้องการต่อไป และเพื่อให้สอดคล้องกับพันธกิจของวิทยาลัยในการให้บริการความรู้แก่ชุมชน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ดังนี้

1. ศึกษาถึงความต้องการ การพัฒนาความรู้ต่อเนื่องทางวิชาชีพ (CPD) ของผู้ทำบัญชีในเขตบางนา และจังหวัดสมุทรปราการ
2. ศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะของผู้ทำบัญชีกับความต้องการ ในกิจกรรมการพัฒนาความรู้ต่อเนื่องทางวิชาชีพ (CPD)

สมมติฐานของการวิจัย

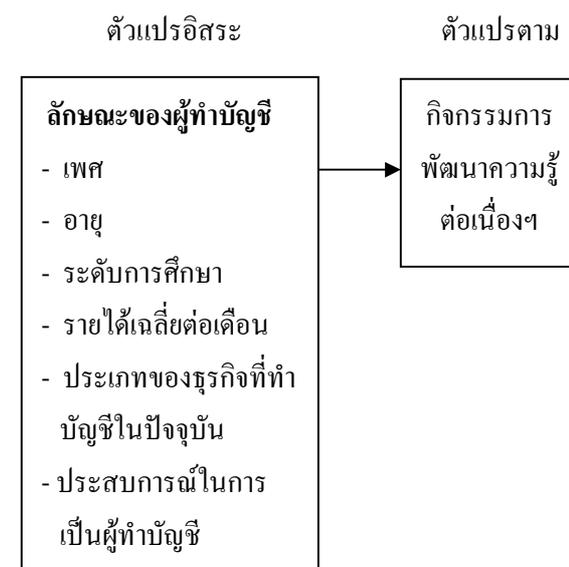
1. เพศของผู้ทำบัญชีมีความสัมพันธ์ต่อกิจกรรมการพัฒนาความรู้ต่อเนื่องทางวิชาชีพ (CPD)
2. อายุของผู้ทำบัญชีมีความสัมพันธ์ต่อกิจกรรมการพัฒนาความรู้ต่อเนื่องทางวิชาชีพ (CPD)
3. ระดับการศึกษาของผู้ทำบัญชีมีความสัมพันธ์ต่อกิจกรรมการพัฒนาความรู้ต่อเนื่องทางวิชาชีพ (CPD)
4. รายได้เฉลี่ยของผู้ทำบัญชีมีความสัมพันธ์ต่อกิจกรรมการพัฒนาความรู้ต่อเนื่องทางวิชาชีพ (CPD)

5. ประเภทของธุรกิจที่ทำบัญชีในปัจจุบันของผู้ทำบัญชีมีความสัมพันธ์ต่อกิจกรรมการพัฒนาความรู้ต่อเนื่องทางวิชาชีพ (CPD)

6. ประสบการณ์ในการเป็นผู้ทำบัญชีมีความสัมพันธ์ต่อกิจกรรมการพัฒนาความรู้ต่อเนื่องทางวิชาชีพ (CPD)

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาความต้องการของผู้ทำบัญชีที่มีต่อกิจกรรมการพัฒนาความรู้ต่อเนื่องทางวิชาชีพ (CPD) ในเขตบางนาและจังหวัดสมุทรปราการ มีกรอบแนวคิดในการศึกษาวิจัย ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อนำผลการวิจัยมาเป็นแนวทางในการวางแผน การจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ทำบัญชี

2. เพื่อประโยชน์ต่อผู้ทำบัญชีให้ได้รับการบริการในกิจกรรมการพัฒนาความรู้ต่อเนื่องทางวิชาชีพ (CPD) ที่ตรงกับความต้องการมากยิ่งขึ้น

วิธีการดำเนินงานวิจัย

กลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ทำการศึกษาคือ ผู้ทำบัญชีในเขตบางนาและจังหวัดสมุทรปราการ จากข้อมูลรายชื่อบริษัท (เบอร์โทรศัพท์) ที่มีในเขตบางนา มีจำนวน 1,970 บริษัท และจังหวัดสมุทรปราการ มีจำนวน 9,931 บริษัท รวมเป็น 11,901 บริษัท (ข้อมูลเมื่อ 1 ตุลาคม 2552

(<http://search.yellowpages.co.th/search.jsp?>) โดยใช้สูตรทาโรยามาเน่ (Taro Yamane) กำหนดค่าความเชื่อมั่น 95%

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

e = ความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่าง

N = จำนวนประชากร

n = จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

จากจำนวนประชากรทั้งสิ้น 11,901 บริษัท และกำหนดให้ค่าความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่างเท่ากับ 0.05 สามารถคำนวณกลุ่มตัวอย่างที่ต้องใช้ในการวิจัยได้ดังนี้

$$\begin{aligned} n &= \frac{11,901}{1 + 11,901 (0.05)^2} \\ &= 386.99 \cong 400 \end{aligned}$$

กลุ่มตัวอย่างที่จะทำการศึกษาในครั้งนี้จำนวนทั้งสิ้น 400 บริษัท ซึ่งจะเป็นตัวแทนของประชากรทั้งหมดในเขตบางนาและจังหวัดสมุทรปราการ เก็บข้อมูลให้ครบตามต้องการโดยไม่มีกฎเกณฑ์แน่นอน ทั้งนี้แบบสอบถามที่ได้รับคืนมามีจำนวน 376 ชุด

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

การวิจัยในครั้งนี้ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามที่ให้กลุ่มตัวอย่างกรอกด้วยตนเอง ลักษณะของเครื่องมือที่ใช้แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check – List) มีข้อความจำนวน 6 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับระดับความต้องการในกิจกรรมการพัฒนาความรู้ต่อเนื่องทางวิชาชีพ (CPD) ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มีข้อความจำนวน 11 ข้อ ซึ่งมีเกณฑ์ในการกำหนดค่าน้ำหนักของการประเมินเป็น 5 ระดับตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert) ได้ดังนี้ (ชานินทร์, 2550 : 77)

ระดับ	ค่าน้ำหนักคะแนน
ความต้องการน้อยที่สุด	กำหนดให้มีค่าเท่ากับ 1 คะแนน
น้อย	กำหนดให้มีค่าเท่ากับ 2 คะแนน
ปานกลาง	กำหนดให้มีค่าเท่ากับ 3 คะแนน
มาก	กำหนดให้มีค่าเท่ากับ 4 คะแนน
มากที่สุด	กำหนดให้มีค่าเท่ากับ 5 คะแนน

เกณฑ์การแปลความหมายเพื่อจัดระดับคะแนนเฉลี่ยค่าความต้องการ กำหนดเป็นช่วงคะแนนดังต่อไปนี้

คะแนนเฉลี่ย 1.00 - 1.49 หมายความว่า มีระดับความต้องการน้อยที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 1.50 - 2.49 หมายความว่า มีระดับความต้องการน้อย

คะแนนเฉลี่ย 2.50 - 3.49 หมายความว่า มีระดับความต้องการปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 3.50 - 4.49 หมายความว่า มีระดับความต้องการมาก

คะแนนเฉลี่ย 4.50 - 5.00 หมายความว่า มีระดับความต้องการมากที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบปลายเปิด (Open - Ended)

วิธีการสร้างเครื่องมือ มีขั้นตอนและวิธีการดังนี้

1. ศึกษาและรวบรวมข้อมูลต่างๆ จากสิ่งพิมพ์ เช่น วารสารวิชาการ บทความวิชาการ บทความการวิจัย วิทยานิพนธ์ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดรวบรวมเป็นข้อมูลประกอบการสร้างแบบสอบถาม

2. ศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความต้องการในการพัฒนาความรู้ต่อเนื่องทางวิชาชีพ (CPD) ในกิจกรรมของผู้ทำบัญชี เพื่อรวบรวมเป็นข้อมูลในการสร้างแบบสอบถาม

การทดสอบเครื่องมือ

1. การหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นและผ่านการพิจารณาแก้ไขจากผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ โดยตรวจสอบความถูกต้องและครอบคลุมเนื้อหา ความชัดเจนและความเหมาะสมของภาษา และให้ข้อเสนอแนะ โดยใช้ดัชนี IOC (Index of Item Objective Congruence) ถือเกณฑ์ความเห็นสอดคล้องกันและยอมรับของผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่านที่มีค่า 0.50 ขึ้นไป

2. การทดสอบความเชื่อมั่น (Reliability test) โดยนำแบบสอบถามมาทำการทดสอบ (Prior - test) โดยแจกให้กับผู้ทำบัญชี จำนวน 40 ชุด หาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ได้ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น (Corn Bach α) เท่ากับ 0.9710 ซึ่งเกิน 0.8000 จึงถือว่าอยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้ (ธารินทร์, 2548 : 313) ดังนั้นแบบสอบถามนี้สามารถนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการศึกษาครั้งนี้ได้

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. คณะผู้วิจัยนำแบบสอบถามให้พนักงานเก็บข้อมูลไปสอบถามจากผู้ทำบัญชีในองค์กรธุรกิจ ในเขตบางนาและจังหวัดสมุทรปราการ

2. ส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ขอความร่วมมือตอบแบบสอบถามจากองค์กรธุรกิจในพื้นที่เขตบางนาและจังหวัดสมุทรปราการ

3. นำแบบสอบถามที่สมบูรณ์มาตรวจสอบตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

4. นำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางด้านสถิติใน
ที่นี้ใช้โปรแกรม SPSS for Windows version 14 ใน
การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา
(Descriptive Analysis) ในการศึกษาวิเคราะห์ปัจจัย
ส่วนบุคคลและอธิบายลักษณะทั่วไปของผู้ทำบัญชี
รวมถึงระดับความต้องการในกิจกรรมการพัฒนา
ความรู้ต่อเนื่องทางวิชาชีพ (CPD) ของผู้ตอบ
แบบสอบถามด้วยการวิเคราะห์ข้อมูล การแจกแจง
ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) และส่วนเบี่ยงเบน
มาตรฐาน (s.d.)

$$\begin{aligned} \text{อันตรภาคชั้น} &= \frac{\text{ค่าพิสัย}}{\text{จำนวนชั้น}} \\ &= \frac{(5 - 1)}{5} \\ &= 0.80 \end{aligned}$$

2. วิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร
อิสระ (Dependent Variable) และตัวแปรตาม
(Independent Variable) โดยใช้สถิติ คือ การหา
ค่าสถิติไค-สแควร์ (Chi - Square) ด้วยวิธีเปียร์สัน
และทดสอบสมมติฐานที่ระดับความเชื่อมั่น 95%

$$\chi^2 = \sum_{j=1}^r \sum_{i=1}^c \frac{(O_{ij} - E_{ij})^2}{E_{ij}}$$

ตัวแปรที่ใช้ศึกษา ได้แก่

1. ตัวแปรอิสระ คือ ลักษณะของผู้ทำบัญชี
ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน

ประเภทของธุรกิจที่ทำบัญชีในปัจจุบัน ประสบการณ์
ในการเป็นผู้ทำบัญชี

2. ตัวแปรตาม คือ ระดับความต้องการใน
กิจกรรมการพัฒนาความรู้ต่อเนื่องๆ ได้แก่ การเข้า
ร่วมอบรม/สัมมนา การเป็นวิทยากร/ผู้บรรยาย การ
เป็นอาจารย์ในสถาบันการศึกษา การศึกษาต่อจน
สำเร็จในคุณวุฒิที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพ การผ่าน
การศึกษาเฉพาะรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพจาก
สถาบันการศึกษา

สรุปผลการวิจัย

1. ข้อมูลด้านประชากรศาสตร์ของกลุ่ม ตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่
เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 90.4 มีอายุไม่เกิน 30 ปี
คิดเป็นร้อยละ 61.7 ระดับการศึกษาปริญญาตรีหรือ
เทียบเท่า คิดเป็นร้อยละ 94.7 รายได้ส่วนบุคคลเฉลี่ย
ต่อเดือนไม่เกิน 20,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 78.7
ประเภทของธุรกิจขององค์กรที่ปฏิบัติงานอยู่ใน
ปัจจุบันเป็นประเภทธุรกิจบริการ คิดร้อยละ 45.7 อายุ
การทำงานหรือประสบการณ์ในวิชาชีพนักบัญชีน้อย
กว่า 3 ปี คิดเป็นร้อยละ 57.4

2. ระดับความต้องการในกิจกรรมการ พัฒนาความรู้ต่อเนื่องทางวิชาชีพ (CPD)

ผลการวิจัยเกี่ยวกับระดับความต้องการใน
กิจกรรมการพัฒนาความรู้ต่อเนื่องทางวิชาชีพ (CPD)
ซึ่งสามารถเรียงลำดับ ได้ดังนี้

1. การศึกษาต่อในรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับ
วิชาชีพบัญชี
2. การศึกษาต่อในคุณวุฒิที่เกี่ยวข้องกับ
วิชาชีพบัญชี

3. การศึกษาต่อในรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับวิชา
บริหารธุรกิจจากสถาบันการศึกษา

4. การจัดอบรม สัมมนาความรู้ด้านบัญชี
ของสถาบันการศึกษา

5. การเป็นอาจารย์ด้านบัญชีในสถาบัน
การศึกษา

6. การจัดอบรม สัมมนาความรู้ด้านบริหาร
ธุรกิจของสถาบันการศึกษา

7. การเป็นอาจารย์ในคณะบริหารธุรกิจ
ในสถาบันการศึกษา

8. การเป็นวิทยากร ผู้บรรยายด้านการบัญชี

9. การเป็นผู้ดำเนินรายการในการอบรม
สัมมนาด้านบัญชี

10. การเป็นผู้ดำเนินรายการในการอบรม
สัมมนาด้านบริหารธุรกิจ

11. การเป็นวิทยากร ผู้บรรยายด้าน
บริหารธุรกิจ

โดยระดับความต้องการในกิจกรรมการ
พัฒนาความรู้ต่อเนื่องทางวิชาชีพส่วนใหญ่อยู่ใน
ระดับความต้องการมาก (ลำดับที่ 1 – 9) มีเพียง 2
กิจกรรมที่มีระดับความต้องการปานกลาง คือ การ
เป็นผู้ดำเนินรายการในการอบรมสัมมนาด้าน
บริหารธุรกิจและการเป็นผู้บรรยายด้านบริหารธุรกิจ
(ลำดับที่ 10 – 11)

3. ผลการวิเคราะห์

ผลการวิเคราะห์ความต้องการของผู้ทำบัญชี
ที่มีต่อกิจกรรมการพัฒนาความรู้ต่อเนื่องทางวิชาชีพ
(CPD) ในเขตบางนาและจังหวัดสมุทรปราการ
จำแนกตามลักษณะของผู้ทำบัญชี สรุปได้ดังนี้

1. เพศ จากการวิจัยความต้องการของผู้ทำ
บัญชีที่เป็นเพศชาย และเพศหญิง พบว่ามี

ความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ
0.05 ในกิจกรรมการพัฒนาความรู้ต่อเนื่องทางวิชาชีพ
(CPD) ในกิจกรรมการจัดอบรม สัมมนาความรู้ด้าน
บัญชีของสถาบันการศึกษา การจัดอบรม สัมมนา
ความรู้ด้านบริหารธุรกิจของสถาบันการศึกษา การ
เป็นวิทยากร ผู้บรรยายด้านการบัญชี การเป็นผู้
ดำเนินรายการในการอบรมสัมมนาด้านบัญชี การ
เป็นอาจารย์ในคณะบริหารธุรกิจ ในสถาบันการศึกษา
การศึกษาต่อในคุณวุฒิที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพบัญชี
และการศึกษาต่อในรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับวิชา
บริหารธุรกิจจากสถาบันการศึกษา

2. อายุ จากการวิจัยความต้องการของผู้ทำ
บัญชีที่มีอายุไม่เกิน 30 ปี 32 – 35 ปี 36 – 40 ปี 41 –
45 ปี และมากกว่า 45 ปี พบว่ามีความสัมพันธ์กัน
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในกิจกรรม
การพัฒนาความรู้ต่อเนื่องทางวิชาชีพ (CPD) ในทุกๆ
กิจกรรม

3. ระดับการศึกษา จากการวิจัยความต้องการ
ของผู้ทำบัญชีที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรีหรือ
เทียบเท่า ปริญญาโทหรือเทียบเท่า และสูงกว่า
ปริญญาโท พบว่ามีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญ
ทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในกิจกรรมการพัฒนาความรู้
ต่อเนื่องทางวิชาชีพ (CPD) ในกิจกรรมการจัดอบรม
สัมมนาความรู้ด้านบัญชีของสถาบันการศึกษา การจัด
อบรม สัมมนาความรู้ด้านบริหารธุรกิจของ
สถาบันการศึกษา การเป็นวิทยากร ผู้บรรยายด้าน
การบัญชี การเป็นวิทยากร ผู้บรรยายด้านบริหารธุรกิจ
การเป็นผู้ดำเนินการในการอบรมสัมมนาด้าน
บริหารธุรกิจ การเป็นอาจารย์ด้านบัญชีใน
สถาบันการศึกษา การเป็นอาจารย์ด้านบริหารธุรกิจ

ในสถาบันการศึกษา และการศึกษาต่อในรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับวิชาบริหารธุรกิจจากสถาบันการศึกษา

4. รายได้บุคคลเฉลี่ยต่อเดือน จากการวิจัยความต้องการของผู้ทำบัญชีที่มีรายได้ไม่เกิน 20,000 บาท 20,001 - 30,000 บาท 30,001 - 40,000 บาท และมากกว่า 40,000 บาท พบว่ามีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เกือบทุกกิจกรรม ยกเว้นการศึกษาต่อในรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพบัญชี ที่ไม่มีความสัมพันธ์

5. ประเภทของธุรกิจ จากการวิจัยความต้องการของผู้ทำบัญชีที่มีการปฏิบัติงานอยู่ในองค์กรประเภทธุรกิจโรงงานอุตสาหกรรมการผลิต ธุรกิจบริการ ธุรกิจค้าปลีกค้าส่ง และอื่นๆ พบว่ามีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในกิจกรรมการพัฒนาความรู้ต่อเนื่องทางวิชาชีพ (CPD) ในทุกๆ กิจกรรม

6. ประสบการณ์ในอาชีพนักบัญชี จากการวิจัยความต้องการของผู้ทำบัญชีที่มีประสบการณ์ในอาชีพนักบัญชีน้อยกว่า 3 ปี 3 - 6 ปี 7 - 10 ปี และมากกว่า 10 ปี พบว่ามีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในกิจกรรมการพัฒนาความรู้ต่อเนื่องทางวิชาชีพ (CPD) ในทุกๆ กิจกรรม

ดังนั้นสรุปได้ว่า ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทั่วไปของผู้ทำบัญชีกับระดับความต้องการในกิจกรรมพัฒนาความรู้ต่อเนื่องของผู้ทำบัญชี พบว่าลักษณะทั่วไปในเรื่องของอายุ ประเภทของธุรกิจ ประสบการณ์ในอาชีพนักบัญชี สัมพันธ์กับกิจกรรมการพัฒนาความรู้ต่อเนื่องทางวิชาชีพ (CPD) ทุกข้อ ส่วนเพศ ระดับการศึกษาและรายได้บุคคลเฉลี่ยต่อเดือน มีความสัมพันธ์กับบางกิจกรรมเท่านั้น

4. ข้อเสนอแนะที่มีต่อกิจกรรมการพัฒนาความรู้ต่อเนื่องทางวิชาชีพ (CPD)

ผลการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) จากแบบสอบถามปลายเปิดเป็นข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ ของผู้ทำบัญชี สรุปผลได้ดังนี้

1. ควรจัดสัมมนาในราคาที่ถูกลง หรือ ฟรี
2. หน่วยงานใหญ่ๆ ควรจัดให้มีการให้ความรู้บ่อยครั้งขึ้น
3. การเผยแพร่ข่าวสารของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับผู้ทำบัญชีควรให้มีอย่างแพร่หลายและกว้างขวาง

การอภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัยในครั้งนี้ คณะผู้วิจัยตั้งข้อสังเกตว่าที่ผ่านมามีทั้งหน่วยงานภาครัฐและเอกชนให้การสนับสนุนในเรื่องการจัดอบรมสัมมนาค่อนข้างมาก และสามารถหาหลักสูตรการอบรมสัมมนาได้อย่างแพร่หลาย ซึ่งผู้ทำบัญชีอาจไม่ค่อยได้รับความรู้เท่าที่ควร เนื่องจากแต่ละหลักสูตรใช้ระยะเวลาสั้น เช่น 3 - 4 ชั่วโมง, 1 วัน เป็นต้น และมีการรวบรัดเนื้อหาความรู้ ทำให้ผู้ทำบัญชีมีความต้องการที่จะศึกษาต่อในรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพบัญชีมากเป็นอันดับแรก เพราะเชื่อว่าจะสามารถได้รับความรู้และใช้เวลาในการศึกษามากพอที่จะเข้าใจในรายละเอียดที่ตนสนใจ

ส่วนการเป็นวิทยากร ผู้บรรยายด้านบริหารธุรกิจ ซึ่งเป็นลำดับความต้องการน้อยที่สุดนั้น คณะผู้วิจัยมีความเห็นว่าเนื่องจากกลุ่มตัวอย่างมีประสบการณ์ในวิชาชีพบัญชีน้อย คือไม่เกิน 3 ปี และมีอายุไม่เกิน 30 ปี ทำให้ด้านความรู้ความสามารถเฉพาะทาง ประสบการณ์ การมี

ปฏิภาณไหวพริบในการแก้ไขปัญหาต่างๆ ยังมีน้อยอยู่ จึงยังไม่สามารถดำเนินการในกิจกรรมนี้ได้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

ณ ปัจจุบันอาชีพนักบัญชี เป็นอาชีพที่ต้องอาศัยการศึกษา และความชำนาญเฉพาะทาง ซึ่งนอกเหนือจากการที่ต้องจบการศึกษาในสาขาวิชาการบัญชีแล้ว ยังต้องมีการพัฒนาความรู้ต่อเนื่อง เพื่อที่จะสามารถจัดทำและนำเสนอข้อมูลต่อบุคคลที่เกี่ยวข้องรวมถึงผู้ที่สนใจอย่างมีคุณภาพและความถูกต้องตามหลักการบัญชีที่รับรองทั่วไป ซึ่งจากข้อกำหนดในการพัฒนาความรู้ต่อเนื่องทางวิชาชีพนี้มีหลากหลายกิจกรรมให้เลือก จากผลการวิจัยนี้ คณะผู้วิจัยจึงขอเสนอแนะแนวทางที่สำคัญดังต่อไปนี้

1. ภาครัฐ สถาบันการศึกษา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรมีส่วนช่วยในการประชาสัมพันธ์ การจัดกิจกรรมและให้การสนับสนุนการพัฒนาความรู้ต่อเนื่องในด้านต่างๆ อย่างเพียงพอต่อความต้องการของผู้ทำบัญชี โดยเน้นการใช้งานจริงได้มากกว่าให้แค่ความรู้ ถ้ากรณีเป็นกิจกรรมการอบรม สัมมนา ควรเลือกหลักสูตรที่เข้ากับยุคสมัยและเหตุการณ์ที่เป็นปัจจุบัน

เอกสารอ้างอิง

- [1] กรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์. (2547). ประกาศกรมพัฒนาธุรกิจการค้า (พ.ศ.2547) เรื่อง กำหนดคุณสมบัติและเงื่อนไขของการเป็นผู้ทำบัญชี (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2547 : 1-2.
- [2] กรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์ (2547). ประกาศกรมพัฒนาธุรกิจการค้า (พ.ศ.2547) เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และ

2. ควรมีหน่วยงานเฉพาะที่ดูแลและให้คำปรึกษา รวมถึงการแก้ไขปัญหาต่างๆ ให้กับนักบัญชี (นอกเหนือกรมพัฒนาธุรกิจการค้าฯ และสภาวิชาชีพบัญชี) และเป็นศูนย์รวมในการแลกเปลี่ยนความรู้ ทักษะ ทักษะคิด รวมถึงการเป็นสื่อกลางในการประสานสัมพันธ์ข่าวสารที่เกี่ยวข้อง

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ศึกษาถึงปัญหา อุปสรรค ในการเลือกศึกษาต่อในรายวิชาที่เกี่ยวข้องตามทัศนคติของผู้ทำบัญชี
2. ศึกษาถึง จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค ในการจัดกิจกรรมการพัฒนาความรู้ต่อเนื่อง (CPD)
3. ศึกษาถึงการเลือกหัวข้อ หลักสูตร ในการจัดอบรม สัมมนา ที่ผู้ทำบัญชีสนใจ
4. ศึกษาถึงประโยชน์แท้จริงที่ได้รับจากกิจกรรมพัฒนาความรู้ต่อเนื่อง (CPD) ของผู้ทำบัญชี
5. ศึกษาเปรียบเทียบความต้องการในการจัดกิจกรรมการพัฒนาความรู้ต่อเนื่อง (CPD) ของผู้ทำบัญชี และผู้สอบบัญชี

ระยะเวลาในการพัฒนาความรู้ต่อเนื่องทางวิชาชีพของผู้ทำบัญชี พ.ศ. 2547. : 1-3.

- [3] ข้อมูลรายชื่อบริษัท (เบอร์โทรศัพท์) ที่มีในเขต बना และจังหวัดสมุทรปราการ ([http://search.yellowpages.co.th/search.jsp?](http://search.yellowpages.co.th/search.jsp)) สืบค้นเมื่อวันที่ 1 ตุลาคม 2552
- [4] เครือวัลย์ ล้อมอภิชาติ. (2531). หลักและเทคนิคการจัดฝึกอบรมและการพัฒนา : แนวทาง การวางแผน การเขียนโครงการและการบริหาร

- โครงการ. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่ง
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 1 – 2.
- [5] ฉล่องศรี พิมพ์สมพงษ์. (2542). การวางแผนและ
พัฒนาตลาดการท่องเที่ยว. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ : 36-37.
- [6] ชูชัย สมितिไกร. (2542). การฝึกอบรมบุคลากรใน
องค์กร (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ :
สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 5.
- [7] ณพิชญา อภิวงค์งาม. (2551). **ทัศนคติของผู้ทำ
บัญชีในจังหวัดลำพูนต่อการพัฒนาความรู้
ต่อแนวทางวิชาชีพของผู้ทำบัญชี.**
วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ
บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัย เชียงใหม่ : 71-
76.
- [8] ดรุษสนีย์ สิริสินวิบูลย์. (2552). **ปัจจัยที่มีผลต่อ
การอบรมผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตของผู้ทำ
บัญชี.** วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ คณะ
พาณิชยศาสตร์และการบัญชี มหาวิทยาลัย
ธรรมศาสตร์ : 5-1 ถึง 5-3.
- [9] ธาณิชร์ ศิลป์ จารุ. (2551). การวิจัย และ วิเคราะห์
ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS. กรุงเทพฯ : บิส
ซิเนส อาร์แอนด์ดี.
- [10] พิทยา บวรวัฒนา. (2544). **ทฤษฎีองค์การ
สาธารณะ** (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพมหานคร:
โรงพิมพ์ศักดิ์โสภณการพิมพ์.
- [11] เขาวภา เตโช. (2553). **ความคิดเห็นต่อการพัฒนา
ความรู้ต่อแนวทางวิชาชีพของผู้ทำบัญชีใน
เขตนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือ.** วิทยานิพนธ์
ปริญญาโทบริหารธุรกิจ แขนงวิชาบริหารธุรกิจ
สาขาวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัย สุโขทัย
ธรรมศาสตร์ : 50-55.
- [12] วัชรินทร์ หอมประเสริฐ. (2550). **ความต้องการ
พัฒนาผู้ทำบัญชีตามทัศนะของผู้ทำบัญชีและ
ผู้บริหารธุรกิจ**ในจังหวัดจันทบุรี.
วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ แขนงวิชา
บริหารธุรกิจ สาขาวิทยาการจัดการ
มหาวิทยาลัยสุโขทัย ธรรมศาสตร์.
- [13] วัฒนา สุนทรชัย. (2551). **เรียนสถิติด้วย SPSS
ภาคความรู้เบื้องต้น.** (พิมพ์ครั้งที่ 3).
วิทย์พัฒน์. กรุงเทพฯ.
- [14] วาสนา อุปละกุล :
[http://www.lcc.ac.th/Section/account/desc1.h
tm](http://www.lcc.ac.th/Section/account/desc1.htm). สืบค้นเมื่อวันที่ 1 ตุลาคม 2552.
- [15] วาสนา อุปละกุล. พระราชบัญญัติการบัญชี.
<http://www.satayaraks.com> สืบค้นเมื่อวันที่
1 มกราคม 2553
- [16] ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ. (2543). **หลักการ
ตลาด.** กรุงเทพฯ : บริษัท วีระฟิล์ม และไซ
เท็กซ์ จำกัด. 313 – 315.
- [17] Alderfer, Clayton P. (1972) **Existence
Relatedness and Growth.** New York :
Free Press.
- [18] Herzberg, F., Mausner, B., & Snyderman,
B. (1959). **The Motivation to work
(2nd ed.).** New York: Wiley.
- [19] Maslow, Abraham H.(1954). **Motivation
and Personality.** New York : Harper
& Brothers.
- [20] McClelland David C. (1935) **Human
Motivation.** Cambridge: Cambridge
University Press.
- [21] Mc Gregor, Douglas.(1960). **The human
side of enterprise.** New York : Mc
Graw-Hill.
- [22] Robbins, Stephen P.; and Coulter, Mary.
(2003). **Management, 7th ed.** New
Jersey :
Upper Saddle River

พฤติกรรมการตัดสินใจซื้อสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ ของประชาชน

อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี

The behavior of buying decision OTOP product of people in Bang Kuay, Nonthaburi Province

สลักจิตร์ หิรัญสาส์

อาจารย์ประจำสาขาวิชาการตลาด คณะบริหารธุรกิจ วิทยาลัยราชพฤกษ์

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ คือ เพื่อศึกษาพฤติกรรมการตัดสินใจซื้อสินค้า หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ ของประชาชนอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี และ เปรียบเทียบพฤติกรรมการตัดสินใจซื้อสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ ของประชาชน จำแนกตามข้อมูลพื้นฐานของประชาชนอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี โดยมีสมมุติฐานการวิจัยคือ เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือนที่แตกต่างกันส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์แตกต่างกันไป โดยจากการศึกษาข้อมูล พบว่า ประชาชนที่เข้ามาซื้อสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ในศูนย์จำหน่าย อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย เกือบครึ่งมีอายุระหว่าง 20-29 ปี ครึ่งหนึ่งของกลุ่มตัวอย่างสถานภาพโสด ซึ่งส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี และมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 10,001 – 20,000 บาท โดยมีพฤติกรรมซื้อสินค้า คือ มีการซื้อสินค้าประเภทอาหารมากที่สุด เหตุผลในการซื้อสินค้า คือต้องการบริโภคเอง สถานที่ซื้อสินค้าส่วนใหญ่จากร้านในงานจัดแสดงสินค้าและใช้เงินซื้อสินค้าต่อครั้งอยู่ที่ 101 – 200 บาท ในการซื้อสินค้าจะไม่มีวางแผนมาก่อน ได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสินค้าจากเพื่อน/ญาติ/คนรู้จัก โดยบุคคลที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้า คือบุคคลในครอบครัว โดยจากการทดสอบสมมุติฐาน พบว่า ข้อมูลพื้นฐานทางประชากร อันได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ของประชาชน ที่แตกต่างกันส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์แตกต่างกัน

คำสำคัญ: พฤติกรรม, การตัดสินใจซื้อ, หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์

Abstract

The objectives of this research were to study the behavior of buying decision One Tambon One Product (OTOP) of people in Bang Kuay, Nonthaburi Province and to compare the behavior of buying decision OTOP of people in Bang Kuay. They hypothesis of this research was stated as sex, age, married status, education, occupation, and income differences were differently affected to buying decision OTOP product. The findings of this research were found that people who bought OTOP product in Bang Kruay OTOP center were mostly female and between 20-29 year old. An half of respondents were single. Most respondents graduated bachelor's degree. The Average income was between 10,001 – 20,000 Baht. The behavior of buying OTOP product was mostly buying at the fair. Most respondents used money about 101 – 200 bath per time. There was no plan buying OTOP product. Most respondents knew about the product from friends, relatives, someone that they know. Person that had most effective on buying decision was person in family. The results of testing hypothesis were found those demographic factors which were sex, age, married status, education, occupation, average income of people differences was differently affected to buying decision on OTOP Product.

Keywords: OTOP, Behavior of buying decision

1. บทนำ

สินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ (ONE TAMBON ONE PRODUCT) หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ เป็นแนวคิดที่ต้องการให้แต่ละหมู่บ้านมีผลิตภัณฑ์หลักเป็นของตัวเอง เป็นผลิตภัณฑ์ที่ใช้วัตถุดิบหรือทรัพยากร และภูมิปัญญาท้องถิ่นมาทำการพัฒนาจนกลายเป็นสินค้าที่สามารถสร้างรายได้แก่ชุมชน มีการริเริ่มขึ้นในปี พ.ศ.2544 โดยเป็นโครงการที่รัฐบาลส่งเสริมให้ชาวบ้านในแต่ละตำบลสร้างอาชีพในการผลิตสินค้า เพื่อออกจำหน่าย โดยสร้างสินค้าที่เป็นสินค้าประจำตำบลนั้นๆ โดยได้กำหนดระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการอำนวยการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ แห่งชาติ พ.ศ. 2544 ประกาศ

ณ วันที่ 7 กันยายน 2544 ขึ้น โดยกำหนดให้มีคณะกรรมการอำนวยการ หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ แห่งชาติ หรือเรียกโดยย่อว่า กอ.นตผ มีอำนาจหน้าที่ในการกำหนดนโยบาย ยุทธศาสตร์ และแผนแม่บท การดำเนินงาน“หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์” กำหนดมาตรฐานและ หลักเกณฑ์การคัดเลือกและขึ้นบัญชีผลิตภัณฑ์ดีเด่นของตำบลรวมทั้งสนับสนุนให้การดำเนินงานเป็นไปตามนโยบาย ยุทธศาสตร์และแผนแม่บท อย่างมีประสิทธิภาพ (วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี , 2553)

หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ เป็นแนวทางอันหนึ่งที่จะสร้างความเจริญให้แก่ชุมชน ทำให้ชุมชนสามารถสร้างรายได้ให้แก่ตนเอง สามารถที่จะพึ่งพาตนเอง และยกระดับฐานะความเป็นอยู่ของคนในชุมชนให้ดีขึ้น โดยการผลิตหรือจัดการทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่นให้กลายเป็นสินค้าที่มีคุณภาพ มีจุดเด่น และจุดขาย และสอดคล้องกับวัฒนธรรมในแต่ละท้องถิ่นเพื่อให้รู้จักแพร่หลายไปทั่วประเทศ

และทั่วโลก ซึ่งการสร้างรายได้โดยการพึ่งตนเองเป็นแนวคิดที่เน้นขบวนการสร้างรายได้จากผลิตภัณฑ์ในแต่ละหมู่บ้านหรือตำบล แนวคิดนี้สนับสนุนและส่งเสริมให้ท้องถิ่นสามารถสร้างผลิตภัณฑ์ และตลาดสำหรับผลิตภัณฑ์นี้ โดยเฉพาะ โดยที่ท้องถิ่นจำเป็นต้องพึ่งตนเองเป็นหลัก ดังนั้นผู้ที่เกี่ยวข้องในขบวนการนี้จำเป็นต้องอุทิศพลักกาย ความคิดสร้างสรรค์ และความปรารถนา ที่จะใช้ทรัพยากรที่หาพบในท้องถิ่นเป็นหลัก เพื่อที่จะสร้างการกินดีอยู่ดี และคุณภาพชีวิตมุ่งสู่ตลาดสากล พร้อมๆ กับการเน้นท้องถิ่น นอกจากนี้แนวคิด หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ยังเป็นแนวคิดที่ต้องการให้หมู่บ้านมีผลิตภัณฑ์ (หลัก) 1 ประเภทเป็นผลิตภัณฑ์ที่ใช้วัตถุดิบ ทรัพยากรของท้องถิ่น ลดปัญหาการอพยพย้ายถิ่นฐานไปสู่เมืองใหญ่ ซึ่งถือได้ว่าเป็นการสร้างเศรษฐกิจชุมชนให้เกิดขึ้น เป็นแนวคิดที่สอดคล้องกับการพัฒนาเศรษฐกิจพอเพียง ตามแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว (กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย, 2553)

อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี มีจำนวนประชากรทั้งสิ้น 91,099 คน สภาพภูมิอากาศโดยทั่วไป อยู่ในเขตชุ่มชื้น มีฝนตกชุกโดยเฉพาะในฤดูฝน ในบางพื้นที่จึงเกิดน้ำท่วมอยู่เสมอ ส่วนใหญ่ในฤดูแล้งนั้นสภาพดินยังคงชุ่มชื้นไม่แห้งแล้งมากนัก เพราะพื้นที่อุดมสมบูรณ์ไปด้วยไม้ยืนต้น ซึ่งเก็บความชุ่มชื้นไว้ ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำนา ทำสวนผลไม้ ปลูกผัก ปลูกไม้ดอกไม้ประดับ (ศูนย์บริการข้อมูลอำเภอ กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย, 2552) นอกจากอาชีพหลักเหล่านี้แล้ว ชาวอำเภอบางกรวยยังได้เข้าร่วมโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ โดยได้นำทรัพยากร และภูมิปัญญาในท้องถิ่น มาพัฒนาเป็น

ผลิตภัณฑ์และบริการที่มีคุณภาพกว่า 503 รายการ เช่น ผลิตภัณฑ์เซรามิก น้ำอบไทย เสื้อกศยาน ก๊วยหอมทอดเนย ขนมทองพับสมุนไพร ฯลฯ เป็นต้น นอกจากนี้สินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ได้รับความสนใจจากประชาชนเป็นอย่างมาก ซึ่งจะเห็นได้จากการจัดงานผลิตภัณฑ์ชุมชนและท้องถิ่น (สินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ CITY) ครั้งที่ 4 ณ ศูนย์แสดงสินค้าอิมแพ็ค เมืองทองธานี จังหวัดนนทบุรี มีผู้เข้าชมงาน จำนวน 622,493 คน การจำหน่ายสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์จาก 75 จังหวัด และกรุงเทพมหานคร มียอดจำหน่ายในงาน 264,902,728 บาท และยอดสั่งซื้อ 38,317,074 บาท รวม 303,219,802 บาท รวมรายได้ทั้งหมดในการจำหน่ายสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ และกิจกรรมต่างๆ เป็นเงินกว่า 359,020,108 บาท เมื่อเปรียบเทียบกับการจัดงาน สัปดาห์แห่งภูมิปัญญาไทย หรือ สินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ CITY 2009 โดยใช้ระยะเวลาในการจัดงาน 9 วัน เท่ากัน คิดเป็นมูลค่าทางเศรษฐศาสตร์ไม่น้อยกว่า 5000-6000 ล้านบาท จึงเป็นข้อสรุปได้ว่างานครั้งนี้ประสบผลสำเร็จเป็นอย่างดี การจัดงานในครั้งนี้จะช่วยทำให้ระบบเศรษฐกิจของประเทศในภาพรวมทุกภูมิภาคมีความเข้มแข็งมากยิ่งขึ้น รวมทั้งยังช่วยพัฒนารายได้ครัวเรือนและคุณภาพชีวิตของครอบครัว ชุมชน และประเทศให้ก้าวหน้ายั่งยืน" (กรมการพัฒนาชุมชน, 2549)

ดังนั้นผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาถึงพฤติกรรมการตัดสินใจซื้อสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ ของประชาชนอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี เพื่อที่จะได้ทราบถึงพฤติกรรมการตัดสินใจซื้อ ปัญหาและอุปสรรคที่มีต่อการตัดสินใจซื้อ และนำข้อมูลที่ได้ไป

แนวทางในการปรับปรุง พัฒนา และผลิตสินค้าใหม่ๆ ให้ตรงกับความต้องการของผู้บริโภคต่อไป

2. วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาพฤติกรรมการตัดสินใจซื้อสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ ของประชาชนอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี

3. ระเบียบวิธีวิจัย

3.1 กลุ่มประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการศึกษาครั้งนี้ คือ ประชาชนที่พักอาศัยอยู่ในอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี จำนวน 31,900 คน (ที่มา: กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย

http://www.dopa.go.th/xstat/p5112_01.html วันที่ 25 มีนาคม 2553) กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครซี และมอร์แกน ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 380 คน จากนั้นใช้การสุ่มแบบเจาะจงเลือกเฉพาะผู้ที่เคยตัดสินใจซื้อสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเป็นแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐาน ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ เป็นแบบสอบถามเป็นแบบกำหนดคำตอบให้เลือกตอบ จำนวน 6 ข้อ

ส่วนที่ 2 พฤติกรรมการซื้อสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ ของประชาชนอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี ได้แก่ การเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ จำนวนเงินที่ใช้ในการซื้อผลิตภัณฑ์ สถานที่ซื้อ เหตุผลในการซื้อ การวางแผนการซื้อ การได้รับข้อมูลข่าวสาร

บุคคลที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อ เป็นแบบสอบถาม เป็นแบบกำหนดคำตอบให้เลือกตอบจำนวน 7 ข้อ

ส่วนที่ 3 ปัจจัยด้านการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ ของประชาชน อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี ได้แก่ ด้านผลิตภัณฑ์ 9 ข้อ ด้านราคา 4 ข้อ ด้านสถานที่การจัดจำหน่าย 6 ข้อ ด้านการส่งเสริมการตลาด 7 ข้อ แบบ แบบสอบถามเป็นแบบประเมินค่า มี 5 ระดับ ได้แก่

5	เท่ากับ	มากที่สุด
4	เท่ากับ	มาก
3	เท่ากับ	ปานกลาง
2	เท่ากับ	น้อย
1	เท่ากับ	น้อยที่สุด

การให้คะแนนพิจารณา ดังนี้

มากที่สุด	ให้	5 คะแนน
มาก	ให้	4 คะแนน
ปานกลาง	ให้	3 คะแนน
น้อย	ให้	2 คะแนน
น้อยที่สุด	ให้	1 คะแนน

การแปลผลคะแนนรายข้อและโดยรวม ใช้ค่าเฉลี่ยที่มีค่าตั้งแต่ 1.00 – 5.00 โดยพิจารณาตามเกณฑ์ของเบสต์ (Best, 1977: 14) ดังนี้

$\text{Maximum} - \text{Minimum} = \text{คะแนนสูงสุด} - \text{ต่ำสุด}$

$$\text{Interval} = \frac{\text{จำนวนชั้น}}{\text{จำนวนชั้น}}$$

$$= \frac{5-1}{3} = 1.33$$

คะแนนเฉลี่ย 3.68 – 5.00 หมายถึง มีความพึงพอใจในระดับมาก

คะแนนเฉลี่ย 2.34 – 3.67 หมายถึง มีความพึงพอใจในระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 2.33 หมายถึง มีความพึงพอใจในระดับน้อย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

- ผู้วิจัยทำการเก็บข้อมูลเอง เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ชัดเจนและเที่ยงตรง
- ขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากศูนย์จำหน่าย อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี
- ขอความร่วมมือจากผู้เข้ามาซื้อสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ในศูนย์จำหน่าย อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี เพื่อให้ตอบแบบสอบถาม โดยการแจกแบบสอบถาม และเก็บแบบสอบถามทันทีที่ผู้ซื้อสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ ตอบเสร็จ

3.3 การวิเคราะห์ทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม มาทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ในการอภิปรายผล ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าความถี่ (Frequency) ค่าเฉลี่ย (Mean) และ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และสถิติอนุมาน ได้แก่ สถิติ (t – test) และ วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One – way Analysis of Variance) และการทดสอบรายคู่ด้วยวิธี Least Square Difference (LSD)

4. ผลการวิจัย

ผลการศึกษาเรื่องพฤติกรรมการตัดสินใจซื้อสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ของประชาชน อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี มีรายละเอียดโดยสรุปดังนี้

1. ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างจำนวนทั้งสิ้น 380 คน พบว่าเป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย เกือบครึ่งมีอายุระหว่าง 20-29 ปี ครึ่งหนึ่งของกลุ่มตัวอย่างมีสถานภาพโสด ซึ่งส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี และมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 10,001 – 20,000 บาท

2. พฤติกรรมการซื้อสินค้า หนึ่งในตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการซื้อสินค้าประเภทอาหารมากที่สุด เหตุผลในการซื้อสินค้าคือต้องการบริโภคเอง สถานที่ซื้อสินค้าส่วนใหญ่จากร้านในงานจัดแสดงสินค้าและใช้เงินซื้อสินค้าต่อครั้งอยู่ที่ 101-200 บาท ในการซื้อสินค้า จะไม่มีการวางแผนก่อน คือบุคคลในครอบครัว

3. ปัจจัยทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าหนึ่งในตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์พบว่าส่วนผสมทางการตลาด (Marketing mix) ที่ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าหนึ่งในตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยมีลำดับดังนี้ คือด้านราคา ด้านผลิตภัณฑ์ ด้านสถานที่จัดจำหน่าย และ ด้านการส่งเสริมการตลาด ผลการศึกษาการตัดสินใจซื้อสินค้าหนึ่งในตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ของประชาชนอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรีสมมติฐานตั้งไว้ว่าข้อมูลพื้นฐานทางประชากรที่ต่างกันส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าหนึ่งในตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์แตกต่างกันผลการทดสอบสมมติฐานสรุปได้ดังนี้

เพศที่แตกต่างกัน ส่วนประสมทางการตลาด ด้านการส่งเสริมการตลาดมีผลต่อการตัดสินใจซื้อ

อายุที่แตกต่างกัน ส่วนประสมทางการตลาดด้านราคา และด้านการส่งเสริมการตลาดมีผลต่อการตัดสินใจซื้อ สถานที่ที่แตกต่างกัน ส่วนประสมการตลาดด้านราคา และด้านการส่งเสริมการตลาดมีผลต่อการตัดสินใจซื้อ

ระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน ส่วนประสมการตลาดด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคา ด้านสถานที่จัดจำหน่าย มีผลต่อการตัดสินใจซื้อ

อาชีพที่แตกต่างกัน ส่วนประสมการตลาดด้านผลิตภัณฑ์ มีผลต่อการตัดสินใจซื้อ

รายได้ที่แตกต่างกัน ส่วนประสมการตลาดผลิตภัณฑ์ และด้านการส่งเสริมการตลาด มีผลต่อการตัดสินใจซื้อ

5. อภิปรายผล

1. พฤติกรรมการตัดสินใจซื้อหนึ่งในตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ของประชาชน อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี

สินค้าส่วนใหญ่เป็นอาหารและสินค้าแปรรูปมากที่สุด โดยเพศหญิงมีการซื้อสินค้ามากกว่าเพศชาย ผู้บริโภคที่ซื้อเพื่อต้องการนำไปบริโภคเอง การรับรู้ข่าวสารของสินค้านั้น การตลาดแบบปากต่อปากมีผลต่อเป็นแหล่งข้อมูลที่สำคัญ ผู้บริโภครับรู้จากเพื่อนญาติหรือคนรู้จักมากที่สุด รองลงมาคือ โทรทัศน์และป้ายโฆษณาตามลำดับการซื้อแบบไม่มีการวางแผนล่วงหน้ามาก่อน ดังนั้นการโฆษณาและการประชาสัมพันธ์เป็นสิ่งจำเป็นที่ผู้บริโภคต้องการเป็นอันดับแรกในการส่งเสริมการตลาดเพื่อให้ผู้บริโภคทราบว่าสินค้านั้นขายในตลาด

2. ปัจจัยด้านการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าหนึ่งในตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ของประชาชนในอ.บางกรวย จ.นนทบุรี

ผู้บริโภคให้ความสำคัญกับปัจจัยด้านการตลาดอันได้แก่ ด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคา ด้านสถานที่จัดจำหน่าย และด้านการส่งเสริมการตลาด โดยรวมในระดับมากทุกด้าน โดยมีรายละเอียดแต่ละด้านดังนี้

ปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์ ผู้บริโภคให้ความสำคัญกับประโยชน์และคุณภาพของผลิตภัณฑ์เป็นอันดับต้นที่

จะทำให้ผู้บริโภคเกิดความเชื่อมั่นในการซื้อในครั้งต่อไป ส่วนในเรื่องความหลากหลาย สี สัน ความสวยงามอยู่ในระดับรองลงมาการประกอบธุรกิจจำหน่ายสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ดำเนินงานเหมือนธุรกิจที่มุ่งหวังกำไร ดังนั้นคุณภาพของสินค้าเพื่อให้ผู้ซื้อได้ประโยชน์อย่างเต็มที่ที่มีความสำคัญมากที่สุด

ปัจจัยด้านราคา ผู้บริโภคให้ความสำคัญกับเรื่องราคาที่เหมาะสมเพราะราคาเป็นตัวบ่งบอกภาพลักษณ์ของสินค้าที่สำคัญที่สุด รองลงมาคือ ราคาที่ถูกกว่าที่อื่นๆ การติดป้ายราคาอย่างชัดเจนทั้งนี้เพราะผู้บริโภคมีการศึกษาสูงและการซื้อสินค้าไม่ได้มีการวางแผนไว้ก่อน

ปัจจัยด้านสถานที่จัดจำหน่ายพบว่าผู้บริโภคให้ความสำคัญกับเรื่องความสะดวกมากที่สุด รองลงมาคือทำเลที่ตั้งของสถานที่จัดจำหน่าย ความสะดวกในการเดินทาง เพื่อจะซื้อสะดวกเพราะเป็นอาหารและสินค้าแปรรูป ความสะดวกแระรวดเร็วจึงมีความสำคัญ

ปัจจัยด้านการส่งเสริมการตลาด ผู้บริโภคให้ความสำคัญกับการโฆษณาและการประชาสัมพันธ์มีผลต่อการตัดสินใจซื้อมากที่สุด รองลงมาคือ การมีผลิตภัณฑ์ให้ทดลองมีเอกสารแนะนำผลิตภัณฑ์ สาริตเพื่อให้ผู้บริโภคลดความรู้สึกเสี่ยงในใจว่าจะซื้อสินค้าคุณภาพไม่ดี เสียเงินเปล่า และยังถือเป็นการเร่งรัดให้ตัดสินใจซื้ออีกทาง

6. ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. ข้อเสนอแนะสำหรับหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง ภาครัฐควรให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนแก่ผู้ผลิตเพื่อให้ได้สินค้าที่มีคุณภาพ มี

ภาพลักษณ์และบรรจุภัณฑ์ที่สวยงาม และควรให้ความช่วยเหลือผู้ประกอบการจำหน่ายสินค้าในด้านการจัดจำหน่ายและเปิดช่องทางการจัดจำหน่ายการกระจายสินค้าทั้งในและต่างประเทศมีการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทั่วไปรู้จักอย่างทั่วถึง

ข้อเสนอแนะต่อผู้ประกอบการจัดจำหน่ายสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์

ผู้ประกอบการจำหน่ายสินค้าควรนำผลการศึกษาไปใช้ในการดำเนินงานให้สอดคล้องกับลักษณะและพฤติกรรมการซื้อสินค้าของผู้บริโภค เพื่อก่อให้เกิดการซื้อซ้ำและเป็นการประชาสัมพันธ์สินค้าแบบปากต่อปากอีกทางหนึ่ง

ด้านผลิตภัณฑ์ ควรเน้นการจำหน่ายสินค้าที่มีคุณภาพ ผู้บริโภคสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างคุ้มค่าตรงตามความต้องการของลูกค้า และสินค้าควรมีความแตกต่างโดดเด่นจากสินค้าที่จำหน่ายทั่วไป

ด้านราคา ความตั้งราคาที่เหมาะสมกับคุณภาพของสินค้า ก่อให้เกิดความรู้สึกคุ้มค่าที่จะซื้อสินค้า และจัดหาสินค้าที่มีราคาเหมาะสมกับฐานะทางเศรษฐกิจของกลุ่มเป้าหมาย

ด้านสถานที่การจัดจำหน่าย ควรให้ความสำคัญกับความสะดวกและทำเลที่ตั้งที่สามารถเข้าถึงกลุ่มลูกค้าได้ง่าย

ด้านการส่งเสริมการตลาด ควรมีการประชาสัมพันธ์และจัดแสดงสินค้าในงานต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง มีผลิตภัณฑ์ตัวอย่างให้ทดลองใช้ เพื่อสร้างความเชื่อมั่นแก่ผู้บริโภคก่อนการตัดสินใจซื้อ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการศึกษาในเชิงปริมาณ (Quantitative research) ควบคู่กับการศึกษาในเชิงคุณภาพ (Qualitative research) เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีรายละเอียดลึกซึ้ง เช่นปัญหาในการประกอบการ

แนวทางแก้ไขและความช่วยเหลือที่ต้องการจากภาครัฐ เป็นต้น

ควรมีการศึกษาสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ที่ได้รับการคัดสรรว่าเป็นสุดยอดผลิตภัณฑ์ว่ามีปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จ

ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของสินค้าในโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ โดยนำแนวความคิดการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคเข้ามาศึกษาร่วมด้วย

ในการศึกษาครั้งต่อไป ควรมีการศึกษาในกลุ่มผู้ที่ไม่เคยใช้สินค้าร่วมด้วยเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาผลิตภัณฑ์และวางแผนกลยุทธ์ทางการตลาดในการขยายฐานลูกค้าต่อไป

7. กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยเรื่องพฤติกรรมการค้าสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ ของประชาชนอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วย ความอนุเคราะห์จากบุคคลหลายท่าน

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ ดร.อนาวุฒิ ชูทรัพย์ อธิการบดี และ อาจารย์สันธยา คารารัตน์ รองอธิการบดีฝ่ายบริหาร วิทยาลัยราชพฤกษ์ ที่ได้ให้โอกาสและทุนสนับสนุนในการทำวิจัย ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.ลัดดาวัลย์ เพชรโรจน์ ที่ได้ให้ความช่วยเหลือ คำแนะนำในการทำวิจัย

การจัดทำวิจัยในครั้งนี้จะสำเร็จลงไม่ได้ หากไม่ได้รับความร่วมมือและความอนุเคราะห์จากผู้ตอบแบบสอบถามทุกท่าน ที่กรุณาเสียสละเวลาอันมีค่าในการตอบแบบสอบถาม ทำให้ได้รับข้อมูลที่สมบูรณ์และครบถ้วน

8. เอกสารอ้างอิง

- [1] กรมการพัฒนาชุมชน. (2549). งานโอท็อปซิติ์ครั้งที่ 4. (ระบบออนไลน์). แหล่งที่มา : <http://www.thaitambon.com>. (28 มีนาคม 2553)
- [2] กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย. (2553). แนวทางการดำเนินงาน หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์. (ระบบออนไลน์). แหล่งที่มา : <http://www.thaitambon.com>. (28 มีนาคม 2553)
- [3] จีราภรณ์ ทาอุโมงค์. (2550). พฤติกรรมผู้บริโภคในการตัดสินใจซื้อผักสดตัดแต่งในร้านปลีกสมัยใหม่ในจังหวัดเชียงใหม่. การค้นคว้าแบบอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- [4] นัตยาพร เสมอใจ และมัทนียา สมมิ. (2546). พฤติกรรมผู้บริโภค. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ธรรมกมลการพิมพ์.
- [5] ชูเกียรติ ศิริวงศ์. (2549). พฤติกรรมการค้าสินค้าของที่ระลึกของนักท่องเที่ยวชาวญี่ปุ่น: กรณีศึกษาโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ ในจังหวัดเชียงใหม่. การค้นคว้าแบบอิสระศิลปศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- [6] ธงชัย สันติวงษ์. (2537). พฤติกรรมผู้บริโภคทางการตลาด. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิชจำกัด
- [7] วิจิตรา สมิงนาวิน. (2548). ทศนคติที่มีต่อสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ประเภทอาหารของผู้บริโภคในกรุงเทพมหานคร. การค้นคว้าแบบอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

- [8] วรวิทย์ พัฒนาอิทธิกุล. (2553). บทเรียน E-learning วิชาการโฆษณาและพฤติกรรมผู้บริโภค. (ระบบออนไลน์). แหล่งที่มา : <http://www.nsruc.ac.th>. (25 มีนาคม 2553)
- [9] วันชัย ทองเขาอ่อน. (2546). ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้ออาหารทะเลแปรรูปของนักท่องเที่ยวในจังหวัดสมุทรสาคร. การค้นคว้าแบบอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- [10] ศูนย์บริการข้อมูลอำเภอ กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย. (2552). อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี. (ระบบออนไลน์). แหล่งที่มา : <http://www.amphoe.com>. (28 มีนาคม 2553)
- [11] ศิริวรรณ เสรีรัตน์. (2538). พฤติกรรมผู้บริโภค ฉบับสมบูรณ์. กรุงเทพฯ : วิสิทธิ์พัฒนา จำกัด
- [12] ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ. (2546). การบริหารการตลาดยุคใหม่. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ธรรมสารจำกัด
- [13] ศิวารัตน์ ณ ปทุม สุรกิจ เทวกุล และปริญญา ลักขิตานนท์. (2550). พฤติกรรมผู้บริโภค ขั้นสูง. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ Brand Agebooks
- [14] ศิวฤทธิ์ พงศกรรังศิลป์ ญาณดา พรประเสริฐ และ สุชาติ ฉันทสาราน. (2547). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับส่วนประสมทางการตลาดสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้. วารสารสงขลานครินทร์. ปีที่ 10. ฉบับที่ 2.
- [15] สุพรรณษา รัตนารักษ์. (2548). ปัจจัยทางการตลาดที่มีผลต่อพฤติกรรมการซื้อสินค้าในร้านค้าปลีก ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี. การค้นคว้าแบบอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตชลบุรี.
- [16] อุดลย์ จาตุรงค์กุล. (2543). พฤติกรรมผู้บริโภค. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- [17] Best, John W. (1977). Research in Education. (3rd edition). New Jersey: Prentice Hall.

ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบที่ไม่ใช่ด้านสติปัญญากับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชา คณิตศาสตร์และสถิติธุรกิจของนักศึกษามหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

RELATIONSHIP BETWEEN THE NON-INTELLECTUAL FACTORS AND ACHIEVEMENT IN LEARNING MATHEMATICS AND STATISTICS FOR BUSINESS OF NORTH BANGKOK UNIVERSITY STUDENTS

ปิยสิทธิ์ บัณฑิตสกุลชัย

คณะเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ, piya_band@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบที่ไม่ใช่ด้านสติปัญญา กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์และสถิติธุรกิจของนักศึกษามหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ โดยมีกลุ่มตัวอย่างคือนักศึกษามหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพที่ลงทะเบียนเรียนวิชาคณิตศาสตร์และสถิติธุรกิจในภาคการศึกษาที่ 1/2554 จำนวน 173 คนซึ่งได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามวัดองค์ประกอบที่ไม่ใช่ด้านสติปัญญา ประกอบด้วยองค์ประกอบด้านการปรับตัว ด้านความตั้งใจเรียน ด้านความรับผิดชอบ ด้านเจตคติต่อวิชาคณิตศาสตร์และสถิติธุรกิจ และด้านความวิตกกังวลในวิชาคณิตศาสตร์และสถิติธุรกิจ และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์และสถิติธุรกิจ โดยการวิเคราะห์ข้อมูลในงานวิจัยใช้คอมพิวเตอร์เพื่อคำนวณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบที่ไม่ใช่ด้านสติปัญญา กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณพร้อมทั้งทดสอบนัยสำคัญทางสถิติซึ่งปรากฏผลการวิจัยดังนี้

1. ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างด้านความวิตกกังวลในวิชาคณิตศาสตร์และสถิติธุรกิจกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์และสถิติธุรกิจจำนวนมีความสัมพันธ์กันทางลบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.191
2. ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างตัวแปรต้นกับตัวแปรตามมีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.295

คำสำคัญ: ผลสัมฤทธิ์,คณิตศาสตร์และสถิติธุรกิจ, ไม่ใช่ด้านสติปัญญา

ABSTRACT

The objective of this research were to discover the relationship between Non-intellectual factors and achievement in learning mathematics and statistics for business. The sample were 173 students at North Bangkok University who registered the mathematics and statistics for business course at 1/2554 academic year that selected by sample random sampling. The research instruments were Non-intellectual factors test about Responsibility, Learning Attention, Self-Adjustment, Attitude toward mathematics and statistics for business, Anxiety in Learning mathematics and statistics for business.And mathematics and statistics for business Achievement test. The data was analyzed through by using the Correlation Coefficients and the multiple correlation coefficients among five parts and achievement in learning mathematics and statistics for business by computer. The findings of research were:

1. The correlation coefficient between Anxiety in Learning mathematics and statistics for business and achievement in learning mathematics and statistics for business were statistically significant at .05 level in negative direction with correlation coefficients 0.191.

2. The multiple correlation coefficients between Non-intellectual factors and achievement in learning mathematics and statistics for business were statistically significant at .05 level with multiple correlation coefficients at 0.295.

KEYWORDS: Achievement, Mathematics and statistics for business, Non-intellectual

บทนำ

คณิตศาสตร์และสถิติเป็นวิชาที่มีความสำคัญอย่างยิ่งสำหรับการศึกษาในปัจจุบัน เนื่องด้วยเป็นวิชาที่มีส่วนสำคัญอย่างยิ่งสำหรับความเจริญก้าวหน้าทางด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี สังคมและเศรษฐกิจและจากการศึกษาของนักจิตวิทยาและนักการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์และส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนโดยทั่วไปมีปัจจัยสำคัญสองประการ คือ ปัจจัยด้านสติปัญญาและปัจจัยที่ไม่เกี่ยวข้องกับสติปัญญา โดยตรงจากการศึกษาของอนาสตาซี(Anastasi) [1] ได้พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีความสัมพันธ์ต่ำกับความสามารถทางสติปัญญา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระดับวิทยาลัย ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากองค์ประกอบอื่นๆเข้ามาเกี่ยวข้อง เช่น ฐานะทางเศรษฐกิจ สังคม แรงจูงใจ และองค์ประกอบที่ไม่ใช่สติปัญญาอื่นๆ เข้ามามีอิทธิพลต่อการเรียนของแต่ละบุคคล และจากผลการศึกษาของสุวรรณีย์ บูชาไทย [2] พบว่า น้ำหนักความสำคัญขององค์ประกอบที่ไม่ใช่สติปัญญา ด้านการปรับตัว ความตั้งใจเรียน เจตคติต่อวิชาคณิตศาสตร์ ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 อีกทั้งผลการศึกษาของมิลเลอร์(Miller) [3] พบว่า ความวิตกกังวลและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีความสัมพันธ์กันในทิศทางตรงข้าม นอกจากนี้ก็ได้มีการศึกษาและพบว่า เจตคติต่อวิชาคณิตศาสตร์ก็เป็น

องค์ประกอบหนึ่งที่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยที่แมกซิม(Maxim) [4] ได้ศึกษาเจตคติที่มีต่อวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง กลาง และต่ำ พบว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงจะมีเจตคติที่มีต่อการเรียนคณิตศาสตร์สูงด้วย

สำหรับมหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ ได้จัดให้การเรียนการสอนในรายวิชาคณิตศาสตร์และสถิติธุรกิจอยู่ในกลุ่มของวิชาแกนของหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิตทุกหลักสูตรในระดับปริญญาตรี และจากการที่ผู้วิจัยได้ทำการสอนในรายวิชาคณิตศาสตร์และสถิติมาเป็นเวลาหลายภาคการศึกษา จึงพบว่า มีนักศึกษาบางส่วนไม่ประสบความสำเร็จในการเรียนซึ่งจากการสังเกตมีเหตุผลหลายๆประการ เช่น นักศึกษาไม่ส่งการบ้านตามที่ได้รับมอบหมาย นักศึกษาไม่เข้าเรียน นักศึกษาไม่ชอบในการเรียนวิชาคำนวณ เป็นต้น ซึ่งมีเหตุผลในหลายๆองค์ประกอบที่ไม่ได้เกี่ยวข้องกับสติปัญญาของผู้เรียน จากการศึกษาผลการวิจัยดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบที่ไม่ใช่ด้านสติปัญญากับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์และสถิติธุรกิจ เพื่อจะได้้นำผลการวิจัยดังกล่าวมาช่วยในการปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างด้านการปรับตัว ด้านความตั้งใจเรียน ด้านความรับผิดชอบ ด้านเจตคติต่อวิชาคณิตศาสตร์และสถิติธุรกิจและด้านความวิตกกังวลในวิชาคณิตศาสตร์และสถิติธุรกิจกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์และสถิติของนักศึกษามหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

ขอบเขตของการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการงานวิจัยครั้งนี้ คือนักศึกษาปริญญาตรี มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพที่ลงทะเบียนเรียนวิชาคณิตศาสตร์และสถิติธุรกิจ ภาคการศึกษาที่ 1/2554 โดยการสุ่มอย่างง่ายและใช้สูตรของทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane) [5] ในการคำนวณจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างจำนวน 173 คน โดยตัวแปรที่ศึกษาในการวิจัยครั้งนี้แบ่งออกเป็นตัวแปรต้น คือด้านการปรับตัว ด้านความตั้งใจเรียน ด้านความรับผิดชอบ ด้านเจตคติต่อวิชาคณิตศาสตร์และสถิติธุรกิจ และด้านความวิตกกังวลในวิชาคณิตศาสตร์และสถิติธุรกิจและตัวแปรตาม คือผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์และสถิติธุรกิจ

ข้อตกลงเบื้องต้นของการวิจัย

นักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในงานวิจัยในครั้งนี้ได้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับด้านการปรับตัว ด้านความตั้งใจเรียน ด้านความรับผิดชอบ ด้านเจตคติต่อวิชาคณิตศาสตร์และสถิติธุรกิจและด้านความวิตกกังวลในวิชาคณิตศาสตร์และสถิติธุรกิจตามความเป็นจริง

สมมติฐานในการวิจัย

ด้านการปรับตัวด้านความตั้งใจเรียนด้านความรับผิดชอบด้านเจตคติต่อวิชาคณิตศาสตร์และสถิติธุรกิจและด้านความวิตกกังวลในวิชาคณิตศาสตร์และสถิติธุรกิจมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์และสถิติธุรกิจ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้สำหรับงานวิจัยนี้ เป็นแบบสอบถามจำนวน 2 ฉบับ

ฉบับที่ 1 เป็นแบบสอบถามวัดองค์ประกอบที่ไม่ใช่ด้านสติปัญญา ประกอบด้วยองค์ประกอบด้านการปรับตัว ด้านความตั้งใจเรียน ด้านความรับผิดชอบ ด้านเจตคติต่อวิชาคณิตศาสตร์และสถิติธุรกิจและด้านความวิตกกังวลในวิชาคณิตศาสตร์และสถิติธุรกิจ รวมทั้งสิ้น 100 ข้อลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า โดยกำหนดน้ำหนักความรู้สึกไว้ 4 ระดับ โดยมีข้อความทั้งทางบวกและทางลบ และนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่านเป็นผู้ตรวจสอบคุณภาพของแบบทดสอบ จากนั้นนำไปทดลองใช้กับกลุ่มนักศึกษา จำนวน 30 คน ซึ่งไม่ใช่ตัวอย่างในประชากรจริง และนำแบบสอบถามดังกล่าวมาคำนวณหาค่าความเชื่อมั่น พบว่าค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.826

ฉบับที่ 2 เป็นแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์และสถิติจำนวน 20 ข้อ โดยการสร้างแบบทดสอบดังกล่าวได้สร้างจากการศึกษาคำอธิบายรายวิชาของมหาวิทยาลัยและนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่านตรวจสอบคุณภาพของแบบทดสอบก่อนที่นำไปใช้ในการเก็บข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยใช้วิธีการนำแบบสอบถามทั้ง 2 ฉบับไปแจกให้กับนักศึกษามหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพพร้อมทั้งรอรับกลับคืน โดยทำการเก็บข้อมูลในเดือนสิงหาคม 2554

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในงานวิจัยชิ้นนี้ใช้คอมพิวเตอร์เพื่อคำนวณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบที่ไม่ใช่ด้านสติปัญญากับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และคำนวณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณพร้อมทั้งทดสอบนัยสำคัญทางสถิติ

ผลการวิจัย

1. ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นกับตัวแปรตาม พบว่าด้านความวิตกกังวลในวิชาคณิตศาสตร์และสถิติธุรกิจกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์และสถิติจำนวนมีความสัมพันธ์กันทางลบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.191

2. ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างตัวแปรต้นกับตัวแปรตามมีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.295

อภิปรายผลการวิจัย

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างด้านความวิตกกังวลในวิชาคณิตศาสตร์และสถิติธุรกิจกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์และสถิติจำนวนมีความสัมพันธ์กันทางลบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทำให้ทราบว่า ความวิตกกังวลในการเรียนของนักศึกษาได้ส่งผลกระทบต่อการเรียนวิชาคณิตศาสตร์และสถิติธุรกิจ อาจจะเป็น

เหตุผลมาจากการเรียนการสอน อาจารย์ผู้สอนต้องให้นักศึกษาทำแบบฝึกหัดในแต่ละหัวข้อควบคู่ไปกับการเรียนเพื่อทำให้เข้าใจในการบวนการแก้โจทย์ปัญหามากขึ้น จึงทำให้นักเรียนวิตกกังวลว่าจะทำแบบฝึกหัดไม่ถูกต้อง กลัวว่าผู้สอนจะเรียกชื่อออกไปให้ทำแบบฝึกหัดหน้าชั้นเรียน กลัวอายเพื่อนร่วมชั้นเรียนเมื่อออกไปทำแบบฝึกหัดไม่ถูกต้องและวิตกกังวลกลัวถูกหักคะแนนเมื่อทำแบบฝึกหัดไม่ได้กลัวที่จะตอบคำถามเมื่อผู้สอนเรียกชื่อให้ตอบสำหรับธรรมชาติในการเรียนการสอนวิชาคำนวณย่อมต้องมีการให้การบ้านเพิ่มเติมไปทำนอกชั้นเรียนซึ่งนักศึกษาอาจจะวิตกกังวลกลัวทำการบ้านไม่ได้ซึ่งอาการวิตกกังวลดังกล่าวอาจจะเกิดมาได้จากหลายสาเหตุ เช่น พื้นฐานเดิมของนักศึกษาไม่เท่ากัน เป็นต้น ซึ่งการวิตกกังวลดังกล่าวยังส่งผลให้คะแนนสอบในแต่ละครั้งออกมาไม่ดีหรือสอบตกอีกด้วยซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ สวินน์ และเอ็ดเวิร์ด (Suinn and Edwardr) [6] ที่ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างความวิตกกังวลในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของผู้เรียน พบว่า ผู้เรียนที่มีความวิตกกังวลในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์สูงจะมีเกรดเฉลี่ยในวิชาคณิตศาสตร์ต่ำ และสอดคล้องกับการศึกษาของเฮย์ลอค(Haylock) [7] ที่ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์กับผู้เรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ต่ำมีความวิตกกังวลในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์สูง อีกทั้งยังสอดคล้องกับการศึกษาของ ไอ และ มอสตาดาร์ต่ำ(EI and Mostafa) [8] ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความวิตกกังวลกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน พบว่า ความวิตกกังวลมีความสัมพันธ์ทางลบกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

สำหรับค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างตัวแปรต้นกับตัวแปรตามมีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทำให้ทราบว่ากรณีที่นักศึกษาจะประสบความสำเร็จในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ไม่ได้ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบทางด้านสติปัญญาเพียงอย่างเดียว แต่ยังคงเกี่ยวข้องกับด้านที่ไม่ใช่สติปัญญาด้วยอีกทั้งยังเป็นไปตามสมมติฐานที่ได้ตั้งไว้ข้างต้น ซึ่งผลการวิจัยได้สอดคล้องกับการศึกษาของ เซน ชินยินและคณะ (Chen ., et al) [9] ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการปรับตัวของผู้เรียนกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนพบว่า ผู้เรียนที่มีการปรับตัวดีขึ้นและสม่ำเสมอมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีกว่าผู้เรียนที่มีการปรับตัวน้อย และตรงกับการศึกษาของ สุวรรณีย์ บุญชาติไทย [2] ที่พบว่า องค์ประกอบที่ไม่ใช่ความสามารถทางสติปัญญามีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์

ข้อเสนอแนะ

1. จากผลการวิจัยทำให้ทราบว่า ด้านความวิตกกังวลในวิชาคณิตศาสตร์และ สถิติธุรกิจกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์และสถิติจำนวนมีความสัมพันธ์กันทางลบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังนั้นในการเรียนการสอนวิชาคณิตศาสตร์และสถิติธุรกิจ อาจารย์ผู้สอนควรจะต้องใช้วิธีการเรียนการสอนที่หลากหลาย เพื่อช่วยคลายความวิตกกังวลในการเรียนให้กับผู้เรียน เช่น การสอนเสริมนอกชั้นเรียนเพื่อเพิ่มความมั่นใจให้กับผู้เรียน การให้เพื่อนหรือรุ่นพี่มาจับกลุ่มทบทวนบทเรียนเพื่อเพิ่มความมั่นใจในวิชาเรียน เป็นต้น

2. ควรมีการศึกษารองประกอบด้านที่ไม่ใช่สติปัญญาอื่นๆที่อาจจะส่งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในวิชาคณิตศาสตร์และสถิติธุรกิจว่าองค์ประกอบดังกล่าวนี้มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของ

นักศึกษาหรือไม่ เพื่อจะช่วยอธิบายผลงานวิจัยในครั้งนี้อย่างชัดเจนมากขึ้น และอาจจะศึกษาองค์ประกอบเดียวกันแต่พิจารณาว่าปัจจัยดังกล่าวจะมีอิทธิพลต่อวิชาอื่น ๆ อย่างไรบ้าง เช่น วิชาภาษาอังกฤษ วิชาคอมพิวเตอร์ เป็นต้น

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญที่ได้ให้คำแนะนำและข้อเสนอแนะอันมีค่าอย่างยิ่งอันประกอบด้วย ดร.เฉลิมชัย วิโรจน์วรรณ ผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายวิจัย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ดร.สมยศ อวเกียรติ ผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายวิเทศสัมพันธ์และคณบดีคณะบริหารธุรกิจ และอาจารย์สาณิตศิริวิศิษฐ์กุล หัวหน้าแผนกวิจัย

เอกสารอ้างอิง

- [1] Anastasi Anne,1976. Psychological Testing. 4thed. New York : McMillan Publishing Co., Inc.
- [2] สุวรรณีย์ บุญชาติไทย, 2545.การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบที่ไม่ใช่สติปัญญา กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. ปรินญา นิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- [3] Miller, S.F. 1991. A study of the Relationship of Mathematics Anxiety to Grade Level, Gender, Intelligence, and Mathematics Achievement. Dissertation Abstract International. 52 :1244-A.
- [4] Ma, X. 1995. Factor Structure of Attitudes Toward Mathematics Among High Average and Low Achieving High School Senior Students in the Dominican Republic. Dissertation Abstracts International. 17(4): 20-41.
- [5] Yamane, Taro. 1967. Statistics, An introduction Analysis, 2nd Ed., New York: Harper and Row.

- [6] Suinn and Edwardr, 1982. The Measurement of Mathematics Anxiety. The Mathematics Anxiety Rating Scale for Adolescents. Journal of Clinical Psychology.38(3) :576-560.
- [7] Haylock, D.W.(1986). Mathematical Low Attainers Checklist. British Journal of Educational Phychology. 56(2) :205-208.
- [8] EI-Safty, Mostafa Mohamed. 1995. Test anxiety and its relation to achievement Motivation: A cross-cultural study between high school students in Egypt and Arab Emirates. Derasat Nafseyah. Vol 5(1).
- [9] Chen, “et al”. 1997. Relation between academic achievement and social adjustment: Evidence from Chinese children. Developmental Phychology. Vol 33(3).

การศึกษาความต้องการจำเป็นในการดำเนินการด้านประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1

A Study of Implementation Needs Assessment for Internal Quality Assurance in Schools
Under The Office of Chanthaburi Primary Educational Service Area 1

รายา ปัญจมานนท์

โรงเรียนวัดทองทั่ว(เอครพานิช), raja.pentamanont@gmail.com

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นในการดำเนินการด้านประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนที่เป็นคณะกรรมการประกันคุณภาพการศึกษา และผู้เชี่ยวชาญด้านการประกันคุณภาพการศึกษา จำนวน 341 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามความต้องการจำเป็นในการดำเนินการด้านประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาและแบบสัมภาษณ์ถึงสาเหตุแนวทางแก้ไขและหน่วยงานภายนอกที่ควรให้ความช่วยเหลือและสนับสนุน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ดัชนีการจัดเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น (PNI_{Modified}) และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัญหาในการดำเนินการด้านประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ได้แก่ การจัดวิทยากรที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญแต่ละด้านมาให้การนิเทศการให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินการด้านประกันคุณภาพภายในแก่บุคลากรในสถานศึกษาจากต้นสังกัด และการนำเครื่องมือไปทดลองใช้เพื่อปรับปรุงแก้ไขก่อนการนำไปใช้จริงโดยคำนึงถึงความสามารถในการวัดได้ตรงกับสิ่งที่ต้องการวัด และจากการสัมภาษณ์ถึงสาเหตุของปัญหา แนวทางแก้ไขและหน่วยงานที่ควรเข้ามาให้ความช่วยเหลือ พบว่า วิทยากรหน่วยงานต้นสังกัดขาดเทคนิคการนำเสนอที่เร้าใจ และผู้บริหาร บุคลากรที่เกี่ยวข้องขาดความรู้ ความเข้าใจ ในการดำเนินการด้านประกันคุณภาพภายใน การประเมินผลและการจัดทำเครื่องมือในการประเมินผล หน่วยงานต้นสังกัดควรให้ความสำคัญในการช่วยเหลือสถานศึกษาในการสร้างความตระหนักและให้ความรู้แก่ผู้บริหารและบุคลากร โดยการจัดฝึกอบรมหรือศึกษาดูงานจากหน่วยงานที่ประสบความสำเร็จในการดำเนินการด้านประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาอย่างสม่ำเสมอ

คำสำคัญ: ความต้องการจำเป็น, การประกันคุณภาพ

ABSTRACT

The objective of this research was to study the Implementation needs assessment for the Internal Quality Assurance in schools under the Office of Chanthaburi Primary Education Service Area 1. The research samples were consisted of 341 of administrators and teachers with responsibility as the School Committee of Educational Quality Assurance and Educational Quality Assurance experts. The research tools consisted of needs assessment questionnaires, and

interviewing form. The data analysis were utilized through percentage, mean, standard deviation, Modified Priority Need Index (PNI_{Modified}) and content analysis. As a result, the problems that were found in the internal quality assurance implementation in schools included the experts in each field should train the relevant personnel in term of internal quality assurance, and should be conducted by the original affiliation to ensure the relevant personnel were well instructed and comprehend the internal quality assurance implementation, and the quality of the equipment prior to use to ensure the ability to measure exactly what you want to measure. According to the interviews regarding causes of the problems, resolutions, and the possible supporting authorities, the significant causes of the problems were agencies of original affiliation lacked the technique to presentation, and the school administrators and relevant personnel lacked of knowledge and comprehension of the internal quality assurance implementation, assessment and preparation of assessment tools. Furthermore, the solutions to the problem were the original affiliation supports for schools to support, and raised awareness and knowledge of the school administrators and relevant personnel about the internal quality assurance by providing training courses, and study trip to the institutions that constantly succeeded in implementing the internal quality assurance.

KEYWORDS:

Needs assessment, Internal quality assurance

1. บทนำ

จากสารบัญญัตินิพนธ์ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 หมวด 6 มาตรฐานและการประกันคุณภาพ การศึกษา มาตรา 47 ให้มีระบบการประกันคุณภาพ การศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ ประกอบด้วย ระบบการประกันคุณภาพภายใน และระบบประกันคุณภาพภายนอกและมาตรา 48 ให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในและให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเปิดเผยต่อสาธารณชน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา และเพื่อรองรับ การประเมินภายนอก [1] สารบัญญัตินี้ดังกล่าวเป็นสิ่งที่ สถานศึกษาทุกแห่งจะต้องนำไปปฏิบัติ เพื่อให้บรรลุ เจตนารมณ์ในการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา ซึ่งจะ เป็นการสร้างความมั่นใจแก่พ่อแม่และประชาชนว่า

ลูกหลานจะได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพ [2] อย่างไรก็ตาม จากการสรุปผลการสังเคราะห์ผลการประเมินคุณภาพ ภายนอกสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในระดับภาพรวมของ สถานศึกษาทั่วประเทศ จำนวน 17,652 แห่งของ สำนักงานรับรองมาตรฐานและการประเมินคุณภาพ การศึกษา (องค์การมหาชน) [3] พบว่า สถานศึกษาที่ได้ คุณภาพตามมาตรฐานมีเพียงร้อยละ 45 ส่วนสถานศึกษา ที่ไม่ได้มาตรฐานมีถึงร้อยละ 55 และในที่นี้เกือบทั้งหมด เป็นสถานศึกษาของรัฐขนาดเล็กในชนบทซึ่งสอดคล้อง กับผลการประเมินคุณภาพของสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 [4] ที่ได้สรุปผล การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ว่าระบบการประกันคุณภาพสถานศึกษาในสังกัดอยู่ใน ระดับไม่เป็นที่พึงพอใจ โดยสถานศึกษาส่วนใหญ่มีผล การดำเนินการอยู่ในระดับปานกลางและในระดับ ปรับปรุงมากกว่าร้อยละ 20 และตั้งแต่ปี พ.ศ. 2549-2551 มีโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 [5] ที่ได้รับการประเมิน ภายนอกสถานศึกษารอบสอง จำนวน 66 โรงเรียน คิด เป็นร้อยละ 67.35 จากโรงเรียนรวมทั้งสิ้น 98 โรงเรียน

และมีโรงเรียนที่ไม่ได้รับการรับรองคุณภาพ จำนวน 15 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 22.73 ของโรงเรียนที่ได้รับการประเมินภายนอกสถานศึกษารอบสองและจากผลการประเมินคุณภาพของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 รอบแรก และรอบสอง แสดงให้เห็นว่าการดำเนินการประกันคุณภาพของสถานศึกษายังมีปัญหาในกระบวนการดำเนินงานที่ต้องได้รับการแก้ไขและพัฒนา

การประเมินความต้องการจำเป็น (Needs Assessment) เป็นเทคนิควิธีการหนึ่งที่จะทำให้รู้ถึงสภาพปัญหาที่แท้จริงได้ โดยวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างสภาพที่เป็นอยู่ กับสิ่งที่กำหนดเป็นเป้าหมายที่ต้องการบรรลุ ทั้งนี้เนื่องจากกิจกรรมที่ต้องดำเนินการในระบบประกันคุณภาพการศึกษา (Educational Quality Assurance) จำเป็นต้องอาศัยข้อมูลจากการประเมินความต้องการจำเป็น (Needs Assessment) เพื่อให้รู้สภาพที่เป็นอยู่ และสิ่งที่กำหนดเป็นเป้าหมายที่ต้องการบรรลุ การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็นต้องมีการดำเนินการก่อนเพื่อกำหนดสภาพเดิม และเป้าหมาย เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการกำหนดระบบการพัฒนาคุณภาพ ก่อนที่จะมีการติดตามตรวจสอบคุณภาพ และการประเมินคุณภาพ [6] ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาความต้องการจำเป็นในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 ซึ่งงานวิจัยนี้จะมีการจัดลำดับความสำคัญของปัญหา สาเหตุของปัญหา แนวทางแก้ไขปัญหาและหน่วยงานที่ควรเข้ามา มีบทบาทช่วยเหลือ เพื่อให้บุคลากรของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 สามารถแก้ไขปัญหาที่เป็นจุดอ่อนของตนได้ถูกต้องและสามารถวางแผนในการดำเนินการด้านการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาได้อย่างเหมาะสมยิ่งขึ้น อีกทั้งเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานต้นสังกัด และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการนำข้อมูลไป

ใช้วางแผนการดำเนินการและวางแผนให้ความช่วยเหลือ สนับสนุนสถานศึกษาได้ตรงกับสภาพปัญหาที่แท้จริง เพื่อให้สถานศึกษาสามารถพัฒนาและดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ซึ่งเป็นภารกิจที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องตลอดไปไม่มีที่สิ้นสุดได้อย่างมีประสิทธิภาพตามมาตรฐานที่สถานศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องร่วมกันกำหนดขึ้น รวมทั้ง ผู้เรียนมีคุณภาพตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรและเป็นที่ยอมรับของสังคมต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นในการดำเนินการด้านประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1

3. วิธีการศึกษา

การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการในลักษณะของการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods Research) ดังนี้

3.1 การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ บุคลากรภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัด สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 จำนวน 87 โรงเรียน รวมกลุ่มประชากรทั้งสิ้น 1,141 คน และกลุ่มตัวอย่างแบ่งเป็น 2 กลุ่ม รวม 341 คน คือ กลุ่มตัวอย่างของการวิจัยเชิงปริมาณ ใช้หลักเกณฑ์การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครซีและมอร์แกน [7] ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 285 คน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียน และครูคณะกรรมการประกันคุณภาพการศึกษา โดยสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) และกลุ่มตัวอย่างของการวิจัยเชิงคุณภาพ จำนวน 56 คน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียน ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ/หัวหน้างานบริหารวิชาการ หัวหน้า

ประกันคุณภาพการศึกษา/คณะกรรมการประกันคุณภาพการศึกษา และผู้เชี่ยวชาญด้านการประกันคุณภาพการศึกษา ได้จากการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย

- 1) แบบสอบถามความต้องการจำเป็นในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ โดยผู้ตอบแบบสอบถามต้องตอบข้อมูล 2 สภาพ คือ สภาพการดำเนินการปัจจุบัน กับ สภาพการดำเนินการที่คาดหวังในการสร้างแบบสอบถามผู้วิจัยยึดแนวทางตามการดำเนินการระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของสำนักคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (สกศ.) ซึ่งสามารถแบ่งออกได้เป็น 3 ขั้นตอนใหญ่ๆ ดังนี้คือ ขั้นตอนการเตรียมการ ขั้นการดำเนินงานและขั้นการรายงาน [8] ได้ข้อคำถาม 50 ข้อ และแบบสอบถามดังกล่าว ได้ผ่านการตรวจสอบและหาคุณภาพดังนี้ คือ ผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาโดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน และหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับโดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) [9] พบว่าแบบสอบถามด้านสภาพการดำเนินการปัจจุบัน ได้ค่าความเชื่อมั่น .98 และแบบสอบถามด้านสภาพการดำเนินงานที่คาดหวัง ได้ค่าความเชื่อมั่น .97 และ
- 2) แบบสัมภาษณ์ เพื่อใช้เก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง เกี่ยวกับสาเหตุของความจำเป็นแนวทางแก้ไขและหน่วยงานภายนอกที่ควรมามีบทบาทในการให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนซึ่งมีลักษณะเป็นแบบคำถามปลายเปิดโดยข้อคำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์นั้นได้มาจากข้อคำถามที่เป็นผลมาจากการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นจากแบบสอบถามที่ดำเนินการเก็บข้อมูลแล้วในขั้นตอนที่

1 โดยคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีการจัดเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น ($PNI_{Modified}$) มากที่สุด 3 ลำดับแรกของการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษามาใช้เป็นข้อคำถามในการสัมภาษณ์

3.3 การเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การเก็บข้อมูลเชิงปริมาณในขั้นตอนนี้เป็นการศึกษาความต้องการจำเป็นในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 จากแบบสอบถาม กับกลุ่มตัวอย่างวิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและทำการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของสภาพการดำเนินการปัจจุบันและสภาพการดำเนินการที่คาดหวังเป็นรายข้อ โดยการทดสอบค่าที (t-test) จากนั้นนำข้อคำถามของแบบสอบถามมาจัดเรียงลำดับความต้องการจำเป็นโดยเรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อยโดยวิธีหาดัชนีการจัดเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น ($PNI_{Modified}$) ซึ่งเป็นการเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นที่ใช้หลักการประเมินความแตกต่างโดยการหารค่าผลต่างระหว่างค่าสภาพการดำเนินการที่คาดหวัง (I) และค่าสภาพการดำเนินการปัจจุบัน (D) ด้วยค่าสภาพการดำเนินการปัจจุบัน (D) เพื่อถ่วงน้ำหนักก่อนที่จะนำมาจัดเรียงลำดับความสำคัญดังนี้ $PNI_{Modified} = (I-D) / D$ [10] และได้ข้อคำถามที่มีความต้องการจำเป็นสูงสุดจำนวน 3 ข้อเพื่อใช้ในการสัมภาษณ์ในขั้นตอนต่อไป

ขั้นตอนที่ 2 การเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยการสัมภาษณ์เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกถึงสาเหตุของปัญหาแนวทางการแก้ไข และหน่วยงานที่ควรเข้ามามีบทบาทในการช่วยแก้ปัญหาในการดำเนินการด้านประกัน

คุณภาพภายในสถานศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จันทบุรี เขต 1 ผู้วิจัยวิเคราะห์โดยใช้วิธีการวิเคราะห์ เนื้อหาจัดหมวดหมู่ในส่วนที่คล้ายคลึงกันของ ข้อคิดเห็นที่ได้จากการสัมภาษณ์ในแต่ละประเด็นและ นำเสนอเป็นคำบรรยายแบบความเรียง

4. ผลการศึกษา

ผลที่ได้จากการศึกษาความต้องการจำเป็นในการ ดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 พบว่า จากขั้นตอน ที่ 1 ทำให้ทราบถึงสภาพปัญหาในการดำเนินการประกัน คุณภาพภายในสถานศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 ที่มีลำดับการจัดเรียงลำดับความสำคัญของความ ต้องการจำเป็น (PNI_{Modified}) สูงสุด 3 ลำดับแรก คือ การ จัดวิทยากรที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญแต่ละด้านมา ให้ การนิเทศ การให้ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินการ ประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาแก่บุคลากรใน สถานศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องโดยวิทยากรจากหน่วยงานต้น สังกัด และการนำเครื่องมือไปทดลองใช้เพื่อปรับปรุง แก้ไข ก่อนการนำไปใช้จริง โดยคำนึงถึงความสามารถ ในการวัดได้ตรงกับสิ่งที่ต้องการวัด และจากการ สัมภาษณ์ในขั้นตอนที่ 2 ถึงสาเหตุของปัญหาในการ ดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 พบว่า ผู้บริหาร และผู้ที่มีส่วน เกี่ยวข้องขาดความรู้ ความเข้าใจในกระบวนการ ดำเนินงานการประกันคุณภาพภายใน อีกทั้งผู้บริหาร บางคนยังไม่ให้ความสำคัญกับการดำเนินงานระบบ ประกันคุณภาพภายใน และวิทยากรจากต้นสังกัดขาด เทคนิคในการสร้างความสนใจในการให้ความรู้เกี่ยวกับ การดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา จึงทำ

ให้ผู้เข้ารับฟังเบื่อหน่ายและไม่สนใจ อีกทั้งบุคลากรใน สถานศึกษาส่วนใหญ่ยังขาดความรู้ความเข้าใจใน ระบบการประเมินผลและการจัดทำเครื่องมือในการ ประเมินผล และจากข้อมูลของผู้เชี่ยวชาญถึงแนวทาง ในการแก้ปัญหาในการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 พบว่า หน่วยงานต้นสังกัดควรจัดหาวิทยากรที่มีความรู้ ความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ สอดแทรกเทคนิคที่ เหมาะสมในการนำเสนอ เพื่อสร้างความตระหนักและ ความรู้ในเรื่องของการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษา รวมถึงระบบการประเมินผลและการสร้าง เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินผลที่มีคุณภาพ โดยอาจอยู่ใน รูปแบบของการอบรมเชิงปฏิบัติการ หรือศึกษาดูงานจาก หน่วยงานที่ประสบความสำเร็จในการดำเนินการประกัน คุณภาพภายในสถานศึกษา

5. วิจารณ์และสรุปผลการศึกษา

จากข้อค้นพบจากงานวิจัย พบว่า การสร้างความรู้ ความเข้าใจในเรื่องของการดำเนินการประกันคุณภาพ ภายในสถานศึกษาเป็นประเด็นสำคัญ ทั้งในเรื่องของ การดำเนินงานและเครื่องมือที่ใช้ในการตรวจสอบและ ประเมินผล และซึ่งหากพิจารณาจากสาเหตุของปัญหา ที่ได้จากการสัมภาษณ์สามารถตั้งข้อสังเกตได้ว่าทัศนคติ ที่ดีต่อการ ดำเนินการ ประกัน คุณภาพภายใน สถานศึกษาของทั้งผู้บริหารและบุคลากรเป็นสิ่งสำคัญ ที่จะทำให้บุคลากรเปิดใจรับและร่วมกันดำเนิน กิจกรรมจนบรรลุถึงจุดมุ่งหมายได้ ซึ่งสอดคล้องกับ งานวิจัยของ ดวงใจ [11] พบว่า บุคลากรส่วนใหญ่ของ โรงเรียนยังขาดความรู้ ความเข้าใจในเรื่องการประกัน คุณภาพภายในสถานศึกษา และการอบรมด้านประกัน คุณภาพมักเน้นปริมาณมากกว่าเน้นคุณภาพ ดังนั้นผู้วิจัยมี ความคิดเห็นว่า เทคนิควิธีการ รวมถึงการใช้เทคโนโลยี ทางการศึกษามาช่วยในการถ่ายทอดความรู้ของวิทยากร

หรือบุคลากรแกนนำจึงเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งในการสร้างความตระหนักถึงคุณค่าของการประกันคุณภาพภายใน และหน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาเองควรต้องเป็นแกนหลักในการให้ความรู้ในการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินงานแก่บุคลากรภายในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุวิมล [12] ที่กล่าวว่า การเตรียมการประกันคุณภาพภายในต้องให้ความสำคัญกับการเตรียมความพร้อมด้านบุคลากรในการสร้างความตระหนักถึงคุณค่าของการประกันคุณภาพภายใน และแนวทางหนึ่งที่สามารถทำได้ง่ายและเป็นรูปธรรมคือการจัดประชุมและมีกรชี้แจงกันเองเพื่อสร้างความเข้าใจกับบุคลากรในสถานศึกษาโดยบุคลากรแกนนำ หรือเชิญวิทยากรมืออาชีพที่มีคุณภาพหรือมีเทคนิคในการโน้มน้าวมาให้ความรู้และพัฒนาจิตสำนึก และหากสถานศึกษาสามารถพัฒนาบุคลากรให้มีทักษะในการประเมินน่าจะมีส่วนช่วยในการสร้างทัศนคติที่ดี และมีแรงจูงใจในการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน

6. สรุป

จากการศึกษาความต้องการจำเป็นในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 พบว่า ความต้องการจำเป็นเร่งด่วนในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 คือ การจัดวิทยากรที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญแต่ละด้านมาให้การนิเทศ การให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาแก่บุคลากรในสถานศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องโดยวิทยากรจากหน่วยงานต้นสังกัด และการนำเครื่องมือไปทดลองใช้เพื่อปรับปรุงแก้ไข ก่อนการนำไปใช้จริง โดยคำนึงถึงความสามารถในการวัดได้ตรงกับสิ่งที่ต้องการวัด และจากการ

สัมภาษณ์ถึงสาเหตุของปัญหา รวมถึงแนวทางแก้ไข และหน่วยงานที่ควรเข้ามามีบทบาทในการช่วยแก้ปัญหา จะเห็นว่าสถานศึกษาและหน่วยงานต้นสังกัดต้องให้ความสำคัญในการช่วยเหลือและสนับสนุนสถานศึกษาในการสร้างความตระหนักและให้ความรู้แก่ผู้บริหารและบุคลากรในสถานศึกษา โดยการจัดฝึกอบรม หรือศึกษาดูงานจากหน่วยงานที่ประสบความสำเร็จในการดำเนินการด้านประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาอย่างสม่ำเสมอ อำนวยความสะดวกเพื่อสนับสนุนการดำเนินการด้านประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และควรมีการพัฒนาบุคลากรทั้งระดับผู้บริหารและปฏิบัติกรอย่างทั่วถึงและต่อเนื่อง เพื่อให้การดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล และบรรลุเจตนารมณ์ในการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- [1] กระทรวงศึกษาธิการ, 2546. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 พร้อมกฎกระทรวงที่เกี่ยวข้องและพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ.2545. กรุงเทพฯ: กระทรวงฯ.
- [2] สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545 ก. กระบวนการปฏิรูปเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้: การประเมินและการประกัน. พิมพ์ครั้งที่1. กรุงเทพฯ: วิ.ที.ซี. คอมมิวนิเคชั่น.
- [3] สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา, 2549. บันทึก สมศ.2549. (ออนไลน์). สืบค้นวันที่ 9 กุมภาพันธ์ 2549 จาก http://www.onesqa.or.th/th/download/check_count.php?FileID=1252.

- [4] สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี เขต 1, 2547. แผนพัฒนาคุณภาพวิชาการปีการศึกษา 2548-2550 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี เขต 1. จันทบุรี: สำนักงานฯ.
- [5] สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี เขต 1, 2551. ข้อมูลผลการประเมินคุณภาพภายนอก รอบสอง (ข้อมูล ณ เดือนกุมภาพันธ์ 2551). จันทบุรี: ม.ป.พ.
- [6] สุวิมล ว่องวานิช, 2548. การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น. กรุงเทพฯ: ชรรมาเพรส.
- [7] Krejcie, R. V., & Morgan, D. V., 1970. Determining Sample Size for Research Activities. *Journal of Education and Psychological Measurement*. 30(3): 607-610.
- [8] สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545. แนวทางการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา : เพื่อพร้อมรับการประเมินภายนอก. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: ดี.
- [9] พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2540. วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- [10] สุวิมล ว่องวานิช, 2542. การสังเคราะห์เทคนิคที่ใช้ในการประเมินความต้องการจำเป็นในวิทยานิพนธ์ของนิสิตคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ภาควิชาวิจัยการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- [11] ดวงใจ กฤดากร, 2545. การศึกษาความต้องการจำเป็นในการดำเนินการด้านประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา หลังการได้รับการประเมินภายนอกจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.). วิทยานิพนธ์ ค.ม.(บริหารการศึกษา) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- [12] สุวิมล ว่องวานิช, 2543. รายงานการวิจัยเรื่อง การวิจัยและพัฒนาระบบการประเมินผลภายในของสถานศึกษา. กรุงเทพฯ: วิ.ที.ซี. คอมมิวนิเคชั่น.

การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้รูปแบบการสอนชิปปา (CIPPA MODEL)

กับรูปแบบการสอนตามวัฏจักรการเรียนรู้ (4 MAT)

A COMPARISON OF LEARNING ACHIEVEMENT AND ATTITUDE

TOWARDS ENGLISH LEARNING OF PRATHOMSUKSA 4

STUDENTS USING CIPPA MODEL AND 4 MAT

กัญญา แสงสว่าง Kanya Saengsawang

โรงเรียนชอย 3 สาย 4 ซ้าย ,kanya6969@windowslive.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ก่อนกับหลังเรียนโดยใช้รูปแบบการสอนชิปปา (CIPPA MODEL) 2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ก่อนกับหลังเรียนโดยใช้รูปแบบการสอนตามวัฏจักรการเรียนรู้ (4 MAT) 3) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่สอนโดยใช้รูปแบบการสอนชิปปา (CIPPA MODEL) กับรูปแบบการสอนตามวัฏจักรการเรียนรู้ (4 MAT) 4) เปรียบเทียบเจตคติต่อการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่สอนโดยใช้รูปแบบการสอนชิปปา (CIPPA MODEL) กับรูปแบบการสอนตามวัฏจักรการเรียนรู้ (4 MAT) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลองวิจัย เป็นนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2554 โรงเรียนชอย 3 สาย 4 ซ้าย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1 จำนวน 30 คน ได้มาจากการสุ่ม 2 ขั้นตอน ขั้นตอนแรกใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยวิธีจับสลากเลือกโรงเรียนได้โรงเรียนชอย 3 สาย 4 ซ้าย ซึ่งมีนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 2 ห้องเรียนที่จัดห้องเรียนแบบคละความสามารถ ขั้นตอนที่ 2 สุ่มอย่างง่ายโดยวิธีการจับสลากโดยใช้วิธีสอนเป็นหน่วยการสุ่มได้กลุ่มทดลองที่ 1 สอนโดยใช้รูปแบบการสอนชิปปา (CIPPA MODEL) จำนวน 15 คน และกลุ่มทดลองที่ 2 สอนโดยใช้รูปแบบการสอนตามวัฏจักรการเรียนรู้ (4 MAT) จำนวน 15 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย 1) แผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้รูปแบบการสอนชิปปา (CIPPA MODEL) 2) แผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้รูปแบบการสอนตามวัฏจักรการเรียนรู้ (4 MAT) 3) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษ 4) แบบวัดเจตคติต่อการเรียนภาษาอังกฤษ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และสถิติทดสอบที (t-test) ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนโดยรูปแบบการสอนซิปปา (CIPPA MODEL) หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนโดยรูปแบบการสอนตามวัฏจักรการเรียนรู้ (4 MAT) หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนโดยรูปแบบการสอนซิปปา (CIPPA MODEL) แตกต่างกับที่ได้รับการสอนโดยรูปแบบการสอนตามวัฏจักรการเรียนรู้ (4 MAT) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
4. เจตคติต่อการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนโดยใช้รูปแบบการสอนซิปปา (CIPPA MODEL) แตกต่างกับที่ได้รับการสอนโดยรูปแบบการสอนตามวัฏจักรการเรียนรู้ (4 MAT) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: รูปแบบการสอนซิปปา , รูปแบบการสอนตามวัฏจักรการเรียนรู้

ABSTRACT

This research aims to 1) compare the English learning achievement of Prathomsuksa 4 students pre-and post study using CIPPA MODEL 2) compare the English learning achievement of Prathomsuksa 4 students pre-and post study using 4 MAT 3) compare the English learning achievement of Prathomsuksa 4 students pre-and post study using CIPPA MODEL and 4 MAT 4) compare the attitude towards English learning of Prathomsuksa 4 students taught using CIPPA MODEL and 4 MAT. The sample group consisted of 30 Prathomsuksa 4 students during the second semester of the 2011 academic year, Soi 3 Say 4 Sai school under the Lop Buri Educational Service Area Office 1. The sample, obtained by the simple random sampling model of drawing lots to choose schools and by then drawing lots using model for randomming division. They were divided into 2 groups equally. One group taught using CIPPA MODEL and the other using 4 MAT. Each group consisted of 15 students. The instrument for this research consisted of 1) a CIPPA MODEL learning plan, 2) a 4 MAT learning plan, 3) a learning outcome test, 4) an attitude towards English learning. The data was analyzed to calculate mean (\bar{X}), standard deviation (S.D.) and t-test.

The findings were as follows: the English learning achievement of Prathomsuksa 4 students using CIPPA MODEL, was higher than before teaching at .05 level of statistical significance.

the English learning achievement of Prathomsuksa 4 students using 4 MAT, was higher than before teaching at .05 level of statistical significance. the English learning achievement of Prathomsuksa 4 students using CIPPA MODEL and 4 MAT differed at a rate of .05 statistical significance. the attitude towards English learning of Prathomsuksa 4 students taught using CIPPA MODEL and 4 MAT differed at a rate of .05 statistical significance.

KEYWORDS: Cippa model, 4 Mat

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ก่อนกับหลังเรียน โดยใช้รูปแบบการสอนซิปปา (CIPPA MODEL)

2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ก่อนกับหลังเรียน โดยใช้รูปแบบการสอนตามวัฏจักรการเรียนรู้ (4 MAT)

3. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่สอนโดยใช้รูปแบบการสอนซิปปา (CIPPA MODEL) กับรูปแบบการสอนตามวัฏจักรการเรียนรู้ (4 MAT)

4. เพื่อเปรียบเทียบเจตคติต่อการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่สอนโดยใช้รูปแบบการสอนซิปปา (CIPPA MODEL) กับรูปแบบการสอนตามวัฏจักรการเรียนรู้ (4 MAT)

วิธีการศึกษา

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลองวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนชอย 3 สาย 4 ซ้าย ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2554 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรีเขต 1 จำนวน 30 คน ได้มาจากการสุ่ม 2 ขั้นตอน ขั้นตอนแรกใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยวิธีจับสลากเลือกโรงเรียนได้โรงเรียนชอย 3 สาย 4 ซ้าย ซึ่งมีนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 2 ห้องเรียนที่จัดห้องเรียนแบบคละความสามารบ ขั้นตอนี่ 2 สุ่มอย่างง่ายโดยวิธีการจับสลากโดยใช้วิธีสอนเป็นหน่วยการสุ่ม ได้กลุ่มทดลองที่ 1 สอนโดยใช้รูปแบบการสอนซิปปา

(CIPPA MODEL) จำนวน 15 คน และกลุ่มทดลองที่ 2 สอนโดยใช้รูปแบบการสอนตามวัฏจักรการเรียนรู้ (4 MAT) จำนวน 15 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้รูปแบบการสอนซิปปา (CIPPA MODEL)

2. แผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้รูปแบบการสอนตามวัฏจักรการเรียนรู้ (4 MAT)

3. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษ จำนวน 40 ข้อ เป็นแบบปรนัยเลือกตอบ 4 ตัวเลือก ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง มีค่าความยากง่ายอยู่ระหว่าง 0.26-0.73 ค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 0.25-0.75 และมีค่าความเชื่อมั่นแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคำนวณโดยใช้สูตร KR-20 เท่ากับ 0.85

4. แบบวัดเจตคติต่อการเรียนภาษาอังกฤษ เป็นแบบมาตราส่วนแบบประมาณค่าของลิเคิร์ต (Likert) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นแบ่งเป็น 5 ระดับ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง จำนวน 20 ข้อ และมีค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดเจตคติต่อการเรียนภาษาอังกฤษคำนวณโดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) เท่ากับ 0.80

1. แผนการจัดการเรียนรู้โดยรูปแบบการสอนซิปปา (CIPPA MODEL)

1.1 ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในรายวิชาภาษาต่างประเทศ เพื่อศึกษามาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด และคำอธิบายรายวิชา เพื่อกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ ตัวชี้วัดชั้นปี กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน และการวัดผลประเมินผล

1.2 ศึกษารูปแบบการสอนซิปปา (CIPPA MODEL) จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1.3 ศึกษาวิธีการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการสอนซิปปา และกำหนดเนื้อหาที่เหมาะสมกับการสอนนักเรียน จำนวน 6 เรื่อง ได้แก่ Parts of the body, My family, My school, Food and drinks, Color และ Clothes

1.4 ผู้วิจัยสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้รูปแบบการสอนซิปปา จำนวน 6 แผนการจัดการเรียนรู้ ใช้เวลาในการสอนจำนวน 6 สัปดาห์ ๆ ละ 2 คาบ ๆ ละ 50 นาที รวมทั้งสิ้น 12 คาบ

1.5 นำแผนการจัดการเรียนรู้โดยรูปแบบการสอนซิปปา (CIPPA MODEL) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เสนอประธานและกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ตรวจสอบและให้ข้อเสนอแนะ เพื่อปรับปรุงเนื้อหาให้มีความสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ แล้วแก้ไขให้ถูกต้องตามคำแนะนำ

1.6 นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว เสนอผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนภาษาอังกฤษ โดยใช้รูปแบบการสอนซิปปา (CIPPA MODEL) จำนวน 3 ท่าน และด้านการวัดผลการศึกษาจำนวน 2 ท่าน รวมทั้งสิ้น 5 ท่าน ตรวจสอบเพื่อพิจารณาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาโดยพิจารณาด้านความถูกต้องเหมาะสมของเนื้อหาเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและความสอดคล้องของวิธีการสอนกับจุดประสงค์การเรียนรู้ นำผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญมาหาค่าความสอดคล้องระหว่างเรื่องมือกับจุดประสงค์การวัด โดยหาค่า IOC (Index of item-objective congruence) แล้วคัดเลือกประเด็นที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป

2. แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการสอนตามวัฏจักรการเรียนรู้ (4 MAT)

2.1 ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในรายวิชาภาษาต่างประเทศ เพื่อศึกษามาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด และคำอธิบายรายวิชา เพื่อกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ ตัวชี้วัดชั้นปี กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน และการวัดผลประเมินผล

2.2 ศึกษารูปแบบการสอนตามวัฏจักรการเรียนรู้ (4 MAT) จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.3 ศึกษาวิธีการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการสอนตามวัฏจักรการเรียนรู้ (4 MAT) และกำหนดเนื้อหาที่เหมาะสมกับการสอนนักเรียน จำนวน 6 เรื่อง ได้แก่ Parts of the body, My family, My school, Food and drinks, Color และ Clothes

2.4 ผู้วิจัยสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้การสอนรูปแบบการสอนตามวัฏจักรการเรียนรู้ (4 MAT) จำนวน 6 แผนการจัดการเรียนรู้ ใช้เวลาในการสอนจำนวน 6 สัปดาห์ ๆ ละ 2 คาบ ๆ ละ 50 นาที รวมทั้งสิ้น 12 คาบ

2.5 นำแผนการจัดการเรียนรู้โดยรูปแบบการสอนตามวัฏจักรการเรียนรู้ (4 MAT) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เสนอประธานและกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ตรวจสอบและให้ข้อเสนอแนะ เพื่อปรับปรุงเนื้อหาให้มีความสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ แล้วแก้ไขให้ถูกต้องตามคำแนะนำ

2.6 นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว เสนอผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนภาษาอังกฤษ โดยใช้รูปแบบการสอนตามวัฏจักรการเรียนรู้ (4 MAT) จำนวน 3 ท่าน และด้านการวัดผล

การศึกษาจำนวน 2 ท่าน รวมทั้งสิ้น 5 ท่าน ตรวจสอบเพื่อพิจารณาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาโดยพิจารณาด้านความถูกต้องเหมาะสมของเนื้อหากับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและความสอดคล้องของวิธีการสอนกับจุดประสงค์การเรียนรู้ นำผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญมาหาค่าความสอดคล้องระหว่างเครื่องมือกับจุดประสงค์การวัด โดยหาค่า IOC (index of item objective congruence) แล้วคัดเลือกประเด็นที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป

3. แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ภาษาอังกฤษ ผู้วิจัยดำเนินการสร้างดังนี้

3.1 ศึกษาวิธีการสร้างแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากเอกสาร และตำราที่เกี่ยวข้องกับการวัดผลและประเมินผล

3.2 สร้างแบบทดสอบแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 80 ข้อ โดยพิจารณาให้สอดคล้องกับตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้

3.3 นำแบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เป็นแบบทดสอบแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 80 ข้อ เสนอประธานและกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ตรวจสอบและให้ข้อเสนอแนะ

3.4 นำแบบทดสอบที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว เสนอผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาอังกฤษจำนวน 3 ท่าน และผู้เชี่ยวชาญด้านวัดและประเมินผลจำนวน 2 ท่าน รวมทั้งสิ้น 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบคุณภาพความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (content validity) ปรับปรุงข้อคำถามตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญแล้วคัดเลือกข้อสอบที่มีค่า (IOC) ตั้งแต่ 0.5 ไว้

3.5 นำแบบทดสอบที่ผ่านการตรวจจากผู้เชี่ยวชาญ ไปทดสอบ (try Out) กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ปีการศึกษา 2554 โรงเรียนชอย 3 สาย 4 ซ้าย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

ลพบุรี เขต 1 ที่เรียนเนื้อหาเรื่องนี้มาแล้ว จำนวน 30 คน

3.6 นำกระดาษคำตอบมาตรวจให้คะแนน โดยข้อที่ตอบถูกให้ 1 คะแนน ข้อที่ตอบผิดหรือไม่ตอบ หรือตอบเกินกว่า 1 ตัวเลือกในข้อเดียวกัน ให้ 0 คะแนน

3.7 เมื่อตรวจให้คะแนนเรียบร้อยแล้ว นำคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์หาความยากและค่าอำนาจจำแนกของข้อสอบเป็นรายข้อ โดยใช้เทคนิค 50% เลือกข้อสอบที่มีความยากอยู่ระหว่าง 0.20 - 0.80 และค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไป ให้เหลือจำนวน 40 ข้อ ที่ครอบคลุมเนื้อหา

3.8 นำแบบทดสอบไปหาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สูตรโดยใช้สูตร KR-20 ของคูเดอร์-ริชาร์ดสัน (Kuder-Richardson)

4. แบบวัดเจตคติต่อการเรียนภาษาอังกฤษ ผู้วิจัยดำเนินการสร้างดังนี้

4.1 ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถามวัดเจตคติต่อการเรียนภาษาอังกฤษ จากหนังสือเอกสารต่างๆ

4.2 กำหนดขอบเขตเนื้อหาและรูปแบบของแบบสอบถาม จากนั้นสร้างแบบสอบถามวัดเจตคติต่อการเรียนภาษาอังกฤษ จำนวน 40 ข้อ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) แบ่งระดับความรู้สึก เป็น 5 ระดับของ ลิเคิร์ต (Likert) คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

4.3 ผู้วิจัยนำแบบวัดเจตคติต่อการเรียนภาษาอังกฤษ ไปให้ประธานและกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ พร้อมทั้งผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้องของภาษา ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาโดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถาม คัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไปเป็นข้อคำถามที่ใช้ได้

4.4 นำแบบวัดเจตคติต่อการเรียนภาษาอังกฤษที่แก้ไขแล้ว นำไปทดลอง(try Out) ใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ปีการศึกษา 2554 โรงเรียนซอย 3 สาย 4 ซ้าย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน แล้วนำมาวิเคราะห์หาคุณภาพรายข้อ โดยใช้เทคนิค 50 % หากค่าอำนาจจำแนก และคัดเลือกเฉพาะค่าที่มีอำนาจจำแนกตั้งแต่ 1.75 ขึ้นไป จำนวน 20 ข้อ

โดยกำหนดเกณฑ์ในการแปลผลของคะแนนดังนี้

1.00 - 1.49 หมายถึง เจตคติต่อการเรียนภาษาอังกฤษอยู่ในระดับน้อยที่สุด

1.50 - 2.49 หมายถึง เจตคติต่อการเรียนภาษาอังกฤษอยู่ในระดับน้อย

2.50 - 3.49 หมายถึง เจตคติต่อการเรียนภาษาอังกฤษอยู่ในระดับปานกลาง

3.50 - 4.49 หมายถึง เจตคติต่อการเรียนภาษาอังกฤษอยู่ในระดับมาก

4.50 - 5.00 หมายถึง เจตคติต่อการเรียนภาษาอังกฤษอยู่ในระดับมากที่สุด

4.5 หาค่าของความเชื่อมั่นของแบบวัดเจตคติทั้งฉบับ โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach)

4.6 นำแบบสอบถามที่ผ่านการพิจารณาคัดเลือกและหาคุณภาพแล้วไปใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนซอย 3 สาย 4 ซ้าย ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ทำการทดสอบก่อนเรียน (Pretest) ดำเนินการทดลองโดยผู้วิจัยดำเนินการสอนเองทั้ง 2 กลุ่ม ผู้วิจัยสอนกลุ่มทดลองที่ 1 ด้วยแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการสอนชิปปา (CIPPA

MODEL) และกลุ่มทดลองที่ 2 ด้วยแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการสอนตามวัฏจักรการเรียนรู้ (4 MAT) แผนการจัดการเรียนรู้ทั้ง 2 กลุ่ม ใช้เนื้อหาและระยะเวลาเท่ากัน กลุ่มละ 2 คาบ / สัปดาห์ คาบละ 50 นาที เป็นเวลา 12 คาบ เมื่อสิ้นสุดการทดลองทดสอบหลังเรียน (Posttest) ด้วยข้อสอบชุดเดียวกันกับก่อนเรียน

2. ทดสอบผู้เรียนด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษ และแบบสอบถามวัดเจตคติต่อการเรียนภาษาอังกฤษ

3. นำคะแนน Pretest / Posttest วิเคราะห์ทางสถิติเพื่อทดสอบสมมติฐานและสรุปผลการศึกษาวิจัยการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการศึกษา

จากการศึกษาวิจัย สรุปได้ดังนี้

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียน ที่ได้รับการสอนโดยรูปแบบการสอนชิปปา (CIPPA MODEL) หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียน ที่ได้รับการสอนโดยรูปแบบการสอนตามวัฏจักรการเรียนรู้ (4 MAT) หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนโดยรูปแบบการสอนชิปปา (CIPPA MODEL) แตกต่างกับที่ได้รับการสอนโดยรูปแบบการสอนตามวัฏจักรการเรียนรู้ (4 MAT) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. เจตคติต่อการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนโดยใช้รูปแบบการสอนชิปปา (CIPPA MODEL)

แตกต่างกับที่ได้รับการสอนโดยรูปแบบการสอนตามวัฏจักรการเรียนรู้ (4 MAT) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สรุปผล

จากการวิจัยเรื่อง การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยรูปแบบการสอนชิปปา (CIPPA MODEL) กับรูปแบบการสอนตามวัฏจักรการเรียนรู้ (4 MAT) ทั้งนี้เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ผู้วิจัยได้แบ่งการอภิปรายผลการวิจัยดังต่อไปนี้

1. จากการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่านักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้รูปแบบการสอนชิปปา (CIPPA MODEL) มีค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษหลังการจัดการเรียนรู้สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้เนื่องจากนักเรียนได้รับการสอนโดยใช้รูปแบบการสอนชิปปา (CIPPA MODEL) ผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดกิจกรรม ให้ผู้เรียนเป็นผู้สร้างความรู้ด้วยตนเอง มีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน บุคคลอื่น ๆ และสิ่งแวดล้อมรอบตัว รวมทั้งอาศัยทักษะกระบวนการต่าง ๆ ในการสร้างความรู้ มีการเคลื่อนไหวร่างกายเพื่อให้อยู่ในสภาพพร้อมรับการเรียนรู้และนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของจินตนา ชีรสถิตธรรม (2553, บทคัดย่อ) ได้เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ด้วยการสร้างชุดกิจกรรมการสอนภาษาอังกฤษโดยใช้รูปแบบชิปปา (CIPPA) นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน รวมถึงมีเจตคติต่อการเรียนวิชาภาษาอังกฤษอยู่ในระดับมาก

2. นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้รูปแบบการสอนตามวัฏจักรการเรียนรู้ (4 MAT) มีค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้ อาจเนื่องจากการเป็นรูปแบบการสอนที่คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ฝึกการพัฒนาสมองทั้ง 2 ซีกไปพร้อม ๆ กัน รวมทั้งการจัดกิจกรรมที่หลากหลายให้นักเรียนแต่ละคนได้เลือกทำกิจกรรมที่ตนเองถนัด ซึ่งรูปแบบการสอนตามวัฏจักรการเรียนรู้ (4 MAT) เน้นความถนัดในการเรียนรู้ของผู้เรียน 4 แบบ คือ ผู้เรียนแบบที่ 1 ผู้เรียนที่ถนัดจินตนาการ ผู้เรียนแบบที่ 2 ผู้เรียนที่ถนัดวิเคราะห์ ผู้เรียนแบบที่ 3 ผู้เรียนที่ถนัดการใช้ การรับรู้โดยนำความคิดรวบยอด ซึ่งเป็นนามธรรมแล้วนำไปลงมือกระทำ และผู้เรียนแบบที่ 4 รับรู้ด้วยการลงมือกระทำจนเป็นประสบการณ์ รูปธรรม รูปแบบการสอนตามวัฏจักรการเรียนรู้ (4 MAT) ประกอบด้วย 8 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นที่ 1 การสร้างประสบการณ์ เพื่อให้ผู้เรียนรู้ว่าทำไมจึงต้องเรียนรู้เรื่องนี้ ขั้นที่ 2 การวิเคราะห์ประสบการณ์ หรือสะท้อนความคิดจากประสบการณ์ ยอมรับความสำคัญของเรื่องที่เรียน ขั้นที่ 3 การพัฒนาประสบการณ์ ผู้สอนจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนสร้างความคิดรวบยอด ขั้นที่ 4 การพัฒนาความรู้ความคิด ผู้เรียนศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมจากแหล่งความรู้ที่หลากหลาย ขั้นที่ 5 การปฏิบัติตามแนวคิดที่ได้เรียนรู้ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติจริง ขั้นที่ 6 การสร้างสรรค์ชิ้นงานของตนเอง โดยนำความรู้มาประยุกต์สร้างชิ้นงาน ขั้นที่ 7 การวิเคราะห์ผลงาน และแนวทางในการนำไปประยุกต์ใช้ โดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสดงผลงาน และวิพากษ์วิจารณ์อย่างสร้างสรรค์ และขั้นที่ 8 การแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดกับคนอื่น ซึ่งการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการสอนตามวัฏจักรการเรียนรู้ (4 MAT)

เป็นรูปแบบที่ช่วยพัฒนาให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นด้วยเช่นกันสอดคล้องกับงานวิจัยของวารุณี สืบชมภู (2550, บทคัดย่อ) ที่ศึกษากิจกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษแบบ 4 MAT ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษและเจตคติต่อภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนคำโพนทองบริบูรณ์ราษฎร์บำรุง พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาภาษาอังกฤษ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 รวมถึงมีเจตคติต่อการเรียนวิชาภาษาอังกฤษอยู่ในระดับมาก

3. นักเรียนที่ได้รับการสอน โดยใช้รูปแบบการสอนชิปปา (CIPPA MODEL) กับรูปแบบการสอนตามวัฏจักรการเรียนรู้ (4 MAT) มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้รูปแบบการสอนชิปปา (CIPPA MODEL) มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้รูปแบบการสอนตามวัฏจักรการเรียนรู้ (4 MAT) อาจเนื่องจากการจัดการเรียนรู้รูปแบบการสอนชิปปา (CIPPA MODEL) เป็นการทบทวนความรู้เดิมของนักเรียนเพื่อให้นักเรียนเกิดความพร้อมที่จะเชื่อมโยงความรู้ ทำความเข้าใจความรู้ใหม่ที่ได้รับ โดยครูจะช่วยแนะแนวทางเตรียมอุปกรณ์และใบงาน แล้วนำไปแลกเปลี่ยนความรู้ทำงานเป็นกลุ่ม นักเรียนได้เคลื่อนไหวร่างกายตลอดการทำกิจกรรมทำให้เกิดความสนุกสนาน อีกทั้งการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ ทำให้นักเรียนมีความมั่นใจและชำนาญในการนำเนื้อหาที่ได้เรียนไปใช้ในชีวิตประจำวัน สอดคล้องกับทศนาแจ่มมณี (2542, หน้า 12) กล่าวถึง ประเด็นการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้นั้น เป็นประเด็นสำคัญ เพราะเป็นจุดอ่อนของการเรียนการสอนของไทย ผู้เรียนทุก

ระดับของประเทศ มีการปฏิบัติหรือการนำความรู้ความเข้าใจที่ได้จากการเรียนไปใช้ในชีวิตค่อนข้างน้อย ทั้งนี้เนื่องจากการเรียนการสอน ผู้เรียนขาดการฝึกฝนการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ การถ่ายโอนจึงไม่เกิดขึ้นหรือเกิดขึ้นน้อย ด้วยเหตุนี้จึงควรเพิ่มเรื่องการประยุกต์ใช้ลงไป ในกิจกรรมการเรียนรู้ เพราะจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และเกิดประโยชน์อย่างแท้จริง จากการสังเกตพฤติกรรมในขณะจัดการเรียนรู้รูปแบบการสอนชิปปา (CIPPA MODEL) พบว่า นักเรียนให้ความสนใจและร่วมทำกิจกรรมด้วยความเต็มใจ บรรยากาศในห้องเป็นกันเอง นักเรียนสนุกสนานได้เคลื่อนไหวร่างกายทำให้เกิดความตื่นตัว นักเรียนได้ทำกิจกรรมด้วยตัวเองตั้งแต่ต้นจนจบ การทำงานกลุ่มก่อให้เกิดความภาคภูมิใจที่มีส่วนร่วมกับเพื่อนและผลงานที่ได้นำเสนอ ครูเป็นผู้ให้คำแนะนำและคอยช่วยเหลือเมื่อนักเรียนต้องการ สอดคล้องกับผลการวิจัยของกัลยาพันธ์ (2551, บทคัดย่อ) ได้เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์และทักษะการเชื่อมโยงทางคณิตศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ระหว่างกลุ่มที่จัดการเรียนรู้แบบชิปปา และรูปแบบวัฏจักรการเรียนรู้ พบว่า กลุ่มที่จัดการเรียนรู้แบบชิปปามีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มที่จัดการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนทักษะการเชื่อมโยงกลุ่มที่จัดการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้สูงกว่ากลุ่มที่จัดการเรียนรู้แบบชิปปา จากเหตุผลดังกล่าวอาจกล่าวได้ว่าการสอนโดยใช้รูปแบบการสอนชิปปา (CIPPA MODEL) กับการสอนโดยใช้รูปแบบการสอนตามวัฏจักรการเรียนรู้ (4 MAT) ผลจากการทดลองคะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน แสดงว่ารูปแบบการสอนทั้งสองรูปแบบสามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนให้สูงขึ้นได้ และเมื่อนำคะแนนของสองรูปแบบมา

เปรียบเทียบกันปรากฏว่าการสอนโดยใช้รูปแบบการสอนซิปปา (CIPPA MODEL) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าการสอนโดยใช้รูปแบบการสอนตามวัฏจักรการเรียนรู้ (4 MAT) กล่าวได้ว่าการสอนโดยใช้รูปแบบการสอนซิปปา (CIPPA MODEL) พัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทางการเรียนภาษาอังกฤษได้ดีกว่าการสอนโดยใช้รูปแบบการสอนตามวัฏจักรการเรียนรู้ (4 MAT)

4. นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้รูปแบบการสอนซิปปา (CIPPA MODEL) มีเจตคติต่อการเรียนภาษาอังกฤษแตกต่างกับที่ได้รับการสอนโดยใช้รูปแบบการสอนตามวัฏจักรการเรียนรู้ (4 MAT) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน เนื่องด้วยการสอนโดยใช้รูปแบบการสอนซิปปา (CIPPA MODEL) เป็นการฝึกให้ผู้เรียนรู้จักเรียนรู้ด้วยตนเอง มีการเรียนรู้จากการแลกเปลี่ยนความรู้กับเพื่อน ผู้เรียนได้เคลื่อนไหวร่างกายขณะทำกิจกรรม ซึ่งทำให้นักเรียนสนุกสนาน ทำกิจกรรมด้วยความเต็มใจและกระตือรือร้นตลอดเวลา จึงเกิดความรู้สึกรักการเรียน เห็นความสำคัญของเนื้อหาที่เรียน ซึ่งช่วยให้นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนภาษาอังกฤษและส่งผลดีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนด้วยสอดคล้องกับจินตนา ชีรสถิตธรรม (2553, บทคัดย่อ) ได้เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ด้วยการสร้างชุดกิจกรรมการสอนภาษาอังกฤษ โดยใช้รูปแบบซิปปา (CIPPA) นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน รวมถึงมีเจตคติต่อการเรียนวิชาภาษาอังกฤษอยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะในการนำรูปแบบการสอนซิปปา (CIPPA MODEL) ไปใช้

1.1 ในการนำรูปแบบการสอนซิปปา (CIPPA MODEL) ไปใช้ ครูผู้สอนต้องศึกษาหลักการ เป้าหมาย ขั้นตอนของรูปแบบการสอน ครูควรเตรียมอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้ให้พร้อม สามารถปรับสถานการณ์และเวลาในการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมได้

1.2 การนำรูปแบบการสอนซิปปา (CIPPA MODEL) ไปใช้ประเด็นสำคัญคือขั้นที่ 7 การประยุกต์ใช้ความรู้ ควรเพิ่มเรื่องการประยุกต์ใช้ลงไปในกิจกรรมการเรียนรู้ให้มาก ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และเกิดประโยชน์อย่างแท้จริง

1.3 ครูต้องสร้างบรรยากาศในห้องเรียนให้นักเรียนรู้สึกเป็นกันเอง ซึ่งจะช่วยให้นักเรียนมีพฤติกรรมร่วมในการทำกิจกรรม รวมไปถึงการตรวจสอบความพร้อมของผู้เรียนแต่ละคนในการทำกิจกรรมเดี่ยวหรือกลุ่ม ความสามารถของผู้เรียนด้านประสบการณ์เดิมเพื่อที่จะเชื่อมโยงกับความรู้ใหม่ และความถนัดในการเรียนรู้ ซึ่งจะช่วยให้ครูผู้สอนสามารถเลือกรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียน

1.4 การคัดเลือกนักเรียนก่อนแล้วแบ่งกลุ่มเก่งให้ทำงานกลุ่มร่วมกับกลุ่มอ่อน กลุ่มเก่งจะมีส่วนคอยช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มอ่อนให้เรียนรู้ได้ดีขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการนำรูปแบบการสอนตามวัฏจักรการเรียนรู้ (4 MAT) ไปใช้

2.1 รูปแบบการสอนตามวัฏจักรการเรียนรู้ (4 MAT) ลำดับแรกครูควรสร้างความสนใจและให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าของเนื้อหาที่จะเรียน ซึ่งช่วยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในขั้นตอนอื่นด้วยความเต็มใจ

2.2 ในขั้นการพัฒนาความรู้ความคิด ควรเปิดโอกาสให้นักเรียนหาความรู้จากแหล่งความรู้ที่หลากหลาย ครูต้องควบคุมเวลาการทำกิจกรรมให้ดี เนื่องจากเป็นขั้นที่ใช้เวลานาน

2.3 ขั้นการแลกเปลี่ยนความรู้ความคิด ครูควรให้อิสรระด้านความคิดของผู้เรียน เนื่องจากผู้เรียน อาจเชื่อมโยงความคิดของเนื้อหาที่เรียนแล้วสามารถ นำไปบูรณาการกับวิชาอื่นที่นำไปใช้ในชีวิได้

ข้อเสนอแนะในงานวิจัยครั้งต่อไป

3.1 ครูควรศึกษากระบวนการทำงาน เป็นกลุ่มเพิ่มเติม เพื่อให้แน่ใจในการเตรียมความพร้อมสำหรับการทำงานกลุ่มร่วมกันของนักเรียน

3.2 ควรนำการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการสอนชิปปา (CIPPA MODEL) กับรูปแบบการสอนตามวัฏจักรการเรียนรู้ (4 MAT) ไปใช้กับเนื้อหาอื่นในกลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษต่างประเทศ ในระดับชั้นอื่น ๆ

3.3 ควรมีการศึกษานำรูปแบบการสอนชิปปา (CIPPA MODEL) กับรูปแบบการสอนตามวัฏจักรการเรียนรู้ (4 MAT) ไปใช้จัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ในระดับชั้นอื่น ๆ

3.4 ควรมีการทดลองใช้รูปแบบการสอนชิปปา (CIPPA MODEL) และรูปแบบการสอนตามวัฏจักรการเรียนรู้ (4 MAT) กับรูปแบบการสอนอื่น เพื่อทดสอบว่าช่วยพัฒนาความสามารถต่อการเรียนภาษาอังกฤษดีกว่าหรือไม่และมีความแตกต่างกันอย่างไร

เอกสารอ้างอิง

- [1] กัลยา พันปี, 2551. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์และทักษะการเชื่อมโยงทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ระหว่างกลุ่มที่จัดการเรียนรู้รูปแบบชิปปา (CIPPA MODEL) และรูปแบบวัฏจักรการเรียนรู้ (4 MAT). วิทยานิพนธ์ ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- [2] จินตนา วีระสถิตธรรม, 2553. การสร้างชุดกิจกรรมการสอนภาษาอังกฤษ โดยใช้รูปแบบชิปปา (CIPPA Model) สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนเทศบาลบ้านศรีมหาราชา. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา.
- [3] ทิศนา แคมมณี , 2542. การจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางชิปปาโมเดลวารสารวิชาการ, 4(4). 12-17.
- [4] วารุณี สืบชมพู, 2550. การพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษแบบ 4 MAT สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสกลนคร.

ความคิดสร้างสรรค์ของนักศึกษานิเทศศาสตร์มหาวิทยาลัยเอกชน

Creative Thinking of Communication Arts

Students at Private Universities

สินภาพร วิทยาวณิชชัย¹ อัญญา แพทย์ศาสตร์²¹คณะศิลปศาสตร์, มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ, sinaporn.w@gmail.com²คณะศิลปศาสตร์, มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ, atchaya.patsat@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา ณ ช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงระดับและปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความคิดสร้างสรรค์ของนักศึกษานิเทศศาสตร์มหาวิทยาลัยเอกชน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักศึกษานิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ และมหาวิทยาลัยเกริกที่กำลังศึกษาในชั้นปีที่ 1 ปีการศึกษา 2554 จำนวน 172 คน โดยใช้แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป แบบวัดความคิดสร้างสรรค์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา การทดสอบค่าที การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว และการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

ผลการศึกษาพบว่าค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความคิดสร้างสรรค์รวมของกลุ่มตัวอย่างมีค่าเท่ากับ 60.25 และ 10.15 ตามลำดับ ค่าคะแนนรวมที่เป็นไปได้อยู่ระหว่าง 18-90 คะแนน กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความคิดสร้างสรรค์อยู่ในระดับปานกลาง ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความคิดสร้างสรรค์ ได้แก่ ผลการเรียนเฉลี่ย (GPA) ความคิดสร้างสรรค์ของบิดา ความคิดสร้างสรรค์ของมารดา มีความสัมพันธ์กับคะแนนความคิดสร้างสรรค์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ .01

คำสำคัญ: ความคิดสร้างสรรค์, นิเทศศาสตร์, มหาวิทยาลัยเอกชน

ABSTRACT

The purposes of this cross-sectional descriptive study were to explore the level of creative thinking and factors affecting the creative thinking of communication arts students at private universities. The samples were 172 communication arts students of North Bangkok University, Communication arts students and Krirk University of the first year in academic year 2011. The research instruments were demographic questionnaire and creative thinking test. The data were analyzed using descriptive statistics, independence t - test, One-way ANOVA and Pearson's product moment correlation coefficient.

The result showed mean and SD of creative thinking score is 60.25 and 10.15 respectively. The possible total score is between 18 and 90 score. The mostly sample of the creative thinking had moderate level. The result of analysis of the creative thinking factor is GPA, father's creative thinking, mother's creative thinking which correspond with the creative thinking score significantly in statistics .05 and .01.

KEYWORDS: Creative thinking, Communication arts, Private universities

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาวิจัย

จากการทบทวนผลการดำเนินงานพัฒนาการศึกษาในระดับอุดมศึกษาในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ.2545-2549) และช่วงต้นของแผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2545-2559) พบว่า สถาบันอุดมศึกษายังไม่สามารถผลิตบัณฑิตเพื่อตอบสนองต่อความต้องการกำลังคนในการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจและสังคม ในอันที่จะเป็นกำลังสำคัญในการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศได้ ดังนั้น จึงจำเป็นต้องพัฒนาแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ.2550-2554) ขึ้นมา โดยสอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ.2545-2559) [1] ซึ่งได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาเป็นลำดับแรก โดยเฉพาะการพัฒนาการอุดมศึกษาให้เป็นฐานกำลังของการพัฒนาประเทศชาติที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพ การศึกษายังเป็นกลไกการพัฒนาคนให้เกิดคุณธรรม มีความภาคภูมิใจในความเป็นมนุษย์และความเป็นคนไทยบนพื้นฐานปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่ได้เน้นคนเป็นศูนย์กลางการพัฒนาการเรียนรู้ ตลอดจนนำไปสู่ความสามารถในการดำเนินชีวิตอย่างมีคุณภาพ นักการศึกษาต่างๆ ได้พยายามค้นคว้าหาคำตอบเพื่อมาอธิบายว่า ทำอย่างไรให้คนเราเป็นคนเก่งและดีได้ ซึ่งพบว่า คนที่สามารถปรับตัวเข้ากับสังคมได้ง่าย และอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขต้องเป็นคนที่มึ่ระดับของ EQ (Emotional Quotient) สูง ดังนั้น การพัฒนาทางการศึกษาจึงได้ให้ความสำคัญทั้ง IQ และ EQ ไปพร้อมๆ กัน ต่อมาพบว่าอัจฉริยภาพของคนเราไม่ได้มีเพียงแค่ IQ และ EQ อีกต่อไปโฮเวิร์ด การ์ดเนอร์(Howard Gardner) [2] นักจิตวิทยาและนักการศึกษาแห่งมหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด (Harvard University) ได้ศึกษาถึงความฉลาดของคนเรา เชื่อว่า

อัจฉริยภาพของคนเรานั้นมีมากกว่าหนึ่งด้าน และได้ตั้งทฤษฎีพหุปัญญา (Multiple Intelligence) ขึ้นมา เช่น เรื่อง ความคิดสร้างสรรค์ หรือ CQ (Creative Quotient) ซึ่งพบว่าคนที่มีความคิดสร้างสรรค์ไม่จำเป็นต้องเป็นคนที่มึ่ IQ สูง แต่เป็นคนที่รู้จักตัวเอง เข้าใจตนเองดีว่ามีความชอบหรือมีความถนัดในด้านใด

ความคิดสร้างสรรค์ (Creative Thinking) คือ ความคิดออกนอกกรอบเดิมๆ นำไปสู่ผลผลิตทางปัญญาใหม่ๆ ที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ทั้งยังเป็นสิ่งกระตุ้นให้เกิดการพัฒนาทางด้านสติปัญญา ซึ่งมีผลต่อการเรียนรู้ การทำงาน และในการพัฒนาสังคม ประเทศชาติต่อไป โดย ทอม วูเจก [3] ได้บอกถึงความสำคัญของความคิดสร้างสรรค์ไว้ว่าโลกของเรา กำลังพัฒนาไปอย่างรวดเร็ว ดังนั้นคุณต้องตามให้ทัน เทคนิค วิธีการและขั้นตอนแบบเดิมๆ ไม่สามารถตอบสนอง ความต้องการอย่างในทุกวันนี้ได้และ ความคิดสร้างสรรค์จะทำให้เรามีวิสัยทัศน์ ประสบการณ์ และมุมมองใหม่ๆ ซึ่งทำให้เรามีพัฒนาการ ซึ่งเป็นการนำความคิดที่ได้สร้างสรรค์มาเติมเต็มความต้องการของตนเองนั่นเอง นอกจากนี้ การสร้างสรรค์เป็นการกระตุ้นให้เกิดกระบวนการคิด ขึ้นใหม่เป็นเหมือนการอัดฉีดพลังงานใหม่ๆ ให้กับสมองของเราและเป็นเหมือนยากระตุ้นสำหรับชีวิตเพื่อช่วยเปิดโอกาสให้เราได้สนุก ผู้ทำวิจัยจึงสนใจศึกษาเรื่องความคิดสร้างสรรค์ในกลุ่มผู้เรียนระดับอุดมศึกษา โดยกำหนดขอบเขตของการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือนักศึกษานิเทศศาสตร์มหาวิทยาลัยเอกชน เนื่องมาจาก นักศึกษาที่เรียนทางด้านนิเทศศาสตร์ต้องมีความสนใจในสถานการณ์เปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีการสื่อสารในปัจจุบัน มีใจรักในการสร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ มีมนุษย์สัมพันธ์และการติดต่อสื่อสารกับองค์กรหรือบุคคลทั่วไป มีความสนใจงานด้านการสื่อสาร และการวางแผนการสื่อสาร การคิดสร้างสรรค์ งานเกี่ยวกับการสื่อสารภาครัฐ เอกชน และธุรกิจ ดังนั้นนักศึกษา

จึงจำเป็นต้องเรียนรู้และเข้าใจอย่างสร้างสรรค์ ผู้ทำวิจัยจึงเล็งเห็นว่าควรที่ศึกษาเกี่ยวกับความคิดสร้างสรรค์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชน เพื่อจะได้เป็นข้อมูลเบื้องต้นในการศึกษาค้นหาแนวทางในการส่งเสริมพัฒนา และขจัดขีดความสามารถของนักศึกษาให้มีความคิดสร้างสรรค์ และเป็นผู้ที่มีอัจฉริยะทางความคิดต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาถึงระดับความคิดสร้างสรรค์ของนักศึกษานิเทศศาสตร์มหาวิทยาลัยเอกชน
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความคิดสร้างสรรค์ของนักศึกษานิเทศศาสตร์มหาวิทยาลัยเอกชน

3. กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

1. ตัวแปรต้น ได้แก่ ปัจจัยทางด้านบุคคล ประกอบด้วย เพศ, อายุ, วุฒิการศึกษา, ผลการเรียนเฉลี่ย, งานอดิเรก, ปัจจัยทางด้านครอบครัว ประกอบด้วย ระดับการศึกษาของบิดา, ระดับการศึกษาของมารดา, ระดับความคิดสร้างสรรค์ของบิดา, ระดับความคิดสร้างสรรค์ของมารดา
2. ตัวแปรตาม ได้แก่ ความคิดสร้างสรรค์

4. วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้ทำวิจัยได้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) และแบ่งการศึกษาออกเป็น 2 ลักษณะ คือ

1. การศึกษาเอกสาร (Document Study) เป็นการรวบรวมข้อมูลที่มีความสำคัญและเป็นลำดับแรกของการวิจัย โดยศึกษาแนวความคิด ทฤษฎี ข้อมูลทุติยภูมิจากหนังสือ จุลสาร วารสาร รายงานการวิจัย สารนิพนธ์ วิทยานิพนธ์ รวมทั้งสื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดกรอบและแนวทางในการศึกษา

2. ศึกษาภาคสนาม (Field Study) คือข้อมูลระดับปฐมภูมิที่มีคุณค่ามาก โดยได้จากประชากรกลุ่มเป้าหมายโดยตรง โดยมีวิธีการ ดังต่อไปนี้

ประชากรเป้าหมาย (Target Population) คือนักศึกษานิเทศศาสตร์มหาวิทยาลัยเอกชนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1

ประชากรตัวอย่าง (Sample Population) คือนักศึกษานิเทศศาสตร์มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพและมหาวิทยาลัยเกริกที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 จำนวน 209 คน (สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา) [4]

กลุ่มตัวอย่าง (Sample) คือ นักศึกษานิเทศศาสตร์มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพและมหาวิทยาลัยเกริกที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี ทั้งนักศึกษาชายและนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ชั้นปีที่ 1 ผู้วิจัยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (purposive sampling) และกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของทาโร ยามาเน่ (Yamane) จากจำนวนประชากร 209 คน ซึ่งได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาค้นหานี้ 137 คน แต่ผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มตัวอย่างเพิ่มไว้ที่ 180 คน เนื่องจากลักษณะของประชากรมีความหลากหลาย (Heterogeneity) จึงเก็บขนาดกลุ่มตัวอย่างไว้มากกว่าเกณฑ์ที่กำหนดและได้รับแบบสอบถามที่ตอบกลับมาอย่างสมบูรณ์ 172 คน คิดเป็นร้อยละ 95.56

5. ผลการวิจัย

ตารางที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ปัจจัย n = 172	n (%)	Mean ± SD
อายุ		
17 – 19 ปี	116 (67.4%)	
20 – 22 ปี	44 (25.6%)	
23 – 25 ปี	12 (7.0%)	
เพศ		
ชาย	60 (34.9%)	
หญิง	112 (65.1%)	
วุฒิการศึกษา		
ม.ปลาย	124 (72.1%)	

ปวช./ปวส.	48 (27.9%)	
GPA		
≤ 2.00	2 (1.2%)	
2.01 – 2.50	51 (29.7%)	
2.51 – 3.00	64 (37.2%)	
3.01 – 3.50	38 (22.1%)	
3.51 – 4.00	17 (9.9%)	
ความคิดสร้างสรรค์ของ บิดา		7.34 ± 1.86
ความคิดสร้างสรรค์ของ มารดา		7.28 ± 1.84

จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 172 คน พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอายุ 17-19 ปี ร้อยละ 67.4 เป็นเพศชายร้อยละ 34.9 เพศหญิงร้อยละ 65.1 เข้าศึกษาโดยใช้วุฒิการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลายร้อยละ 72.1 ใช้วุฒิปวช./ปวส. ร้อยละ 27.9 ส่วนใหญ่มีผลการเรียนเฉลี่ย (GPA) 2.51-3.00 ร้อยละ 37.2 ความคิดสร้างสรรค์ของบิดาเฉลี่ย 7.34 คะแนน ความคิดสร้างสรรค์ของมารดาเฉลี่ย 7.28 คะแนน

ตารางที่ 2 ค่าความแปรปรวนของผลการเรียนเฉลี่ย (GPA) เกี่ยวกับความคิดสร้างสรรค์ของนักศึกษานิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยเอกชน

แหล่ง	df	SS	MS	F	P - value
ความแปรปรวน					
ระหว่างกลุ่ม	4	1185.88	296.4	3.014*	0.20
ภายในกลุ่ม	168	16424.37	98.35		
รวมทั้งหมด	172				

* p < .05

ผลการเรียนเฉลี่ย (GPA) ในแต่ละช่วงแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และได้

มีการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยใช้วิธีของเชฟเฟพบว่าผลการเรียนเฉลี่ย (GPA) ที่ 2.51 – 3.00 และ 3.51 – 4.00 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผลการเรียนเฉลี่ย (GPA) ที่ 3.51 – 4.00 มีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าผลการเรียนเฉลี่ย (GPA) ที่ 2.51 – 3.00

ตารางที่ 3 ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างความคิดสร้างสรรค์ของบิดาและความคิดสร้างสรรค์ของมารดา

ความคิดสร้างสรรค์	r	p-value
ความคิดสร้างสรรค์บิดาและความคิดสร้างสรรค์มารดา	.565**	.000

** p < .01

ความคิดสร้างสรรค์ของบิดามีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลางกับความคิดสร้างสรรค์ของมารดาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากการใช้แบบสอบถามวัดความคิดสร้างสรรค์ พบว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนความคิดสร้างสรรค์รวมของกลุ่มตัวอย่างมีค่าเท่ากับ 60.25 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 10.15 ค่าคะแนนรวมที่เป็นไปได้อยู่ระหว่าง 18-90 คะแนน กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความคิดสร้างสรรค์อยู่ในระดับปานกลาง ผลการวิเคราะห์ห้ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความคิดสร้างสรรค์ ได้แก่ ผลการเรียนเฉลี่ย (GPA) มีความสัมพันธ์กับคะแนนความคิดสร้างสรรค์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนความคิดสร้างสรรค์ของบิดา ความคิดสร้างสรรค์ของมารดา มีความสัมพันธ์กับคะแนนความคิดสร้างสรรค์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

6. สรุป/อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงระดับและปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความคิดสร้างสรรค์ของนักศึกษานิเทศศาสตร์มหาวิทยาลัยเอกชน จำนวน 172 คน มีระดับความคิดสร้างสรรค์อยู่ในระดับปานกลาง

สอดคล้องกับการศึกษาของ กิ่งแก้ว ทรัพย์พระวงศ์ [5] ซึ่งศึกษาความคิดสร้างสรรค์ของนิสิตนักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะต่าง ๆ ชั้นปีที่ 1-4 จากสถาบันอุดมศึกษาทั้งจากรัฐบาลและเอกชน พบว่ามีระดับความคิดสร้างสรรค์อยู่ในระดับปานกลาง

การศึกษาค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความคิดสร้างสรรค์ พบว่ามีค่าเท่ากับ 60.25 และ 10.15 ตามลำดับ เมื่อเปรียบเทียบกับการศึกษาของ จุฑามาศ นาคนิยัม [6] ซึ่งศึกษาความคิดสร้างสรรค์ของนิสิตแพทย์ คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พบนิสิตแพทย์มีค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความคิดสร้างสรรค์รวมของกลุ่มตัวอย่างมีค่าเท่ากับ 42.2 และ 6.60 ตามลำดับ ผลการศึกษามีความแตกต่างกันอาจเนื่องมาจากความแตกต่างทางด้านปัจจัยส่วนบุคคล เช่น สายการศึกษาที่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ทิพวัลย์ ปัญจวัฒน์ [7] ที่ศึกษาระดับความคิดสร้างสรรค์ โดยเปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดสร้างสรรค์ของนิสิตต่างสายการศึกษา พบว่านิสิตต่างสายการศึกษา มีค่าเฉลี่ยของคะแนนความคิดสร้างสรรค์แตกต่างกัน

ผลการเรียนเฉลี่ย (GPA) จากการศึกษาพบว่าผลการเรียนเฉลี่ยเป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อความคิดสร้างสรรค์ของนักศึกษาที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 โดยนักศึกษาที่มีผลการเรียนเฉลี่ยสูงมีโอกาสที่นักศึกษาจะมีความคิดสร้างสรรค์สูงกว่านักศึกษาที่มีผลการเรียนเฉลี่ยต่ำ สอดคล้องกับการศึกษาของ สเติร์นเบอร์ก และ ลูบาร์ต (Sternberg & Lubart) [8] ซึ่งศึกษาและสร้างทฤษฎีการลงทุนของความคิดสร้างสรรค์ และตรวจสอบด้วยข้อมูลเชิงประจักษ์ พบว่าเขาวินิจฉัยว่าเป็นหนึ่งในปัจจัยที่ส่งผลต่อความคิดสร้างสรรค์ และสอดคล้องกับการศึกษาของ มาลินี เหมะธูลินทร์ [9] ซึ่งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความคิดสร้างสรรค์กับผลการเรียนของ

นักเรียนชั้นปีที่ 3 โรงเรียนเพาะช่าง พบว่าความคิดสร้างสรรค์มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ในการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่ไม่สอดคล้องกับการวิจัยของเมียร์และสไตน์ (Meier & Stein) [10] ซึ่งศึกษานักเรียนที่มีระดับเขาวินิจฉัยสูง พบว่าผลการทดสอบไอคิวและการทดสอบความคิดสร้างสรรค์ไม่มีความสัมพันธ์กัน ซึ่งความแตกต่างที่พบอาจเกิดจากปัจจัยภายนอกอื่น ๆ ซึ่งส่งผลให้ความคิดสร้างสรรค์แตกต่างกันได้

ความคิดสร้างสรรค์ของบิดา จากการศึกษาพบว่าความคิดสร้างสรรค์ของบิดาเป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อความคิดสร้างสรรค์ของนักศึกษาที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 โดยนักศึกษาที่บิดามีความคิดสร้างสรรค์สูงมีโอกาสที่นักศึกษาจะมีความคิดสร้างสรรค์สูงกว่านักศึกษาที่บิดามีความคิดสร้างสรรค์ต่ำ

ความคิดสร้างสรรค์ของมารดา จากการศึกษาพบว่าความคิดสร้างสรรค์ของมารดาเป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อความคิดสร้างสรรค์ของนักศึกษาที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 โดยนักศึกษาที่มารดามีความคิดสร้างสรรค์สูงมีโอกาสที่นักศึกษาจะมีความคิดสร้างสรรค์สูงกว่านักศึกษาที่มารดามีความคิดสร้างสรรค์ต่ำ

ทั้งนี้อาจเป็นผลเนื่องมาจากบิดาหรือมารดาที่มีความคิดสร้างสรรค์สูง จะเป็นตัวแบบที่ช่วยในการส่งเสริมให้นักศึกษาได้มีการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์

7. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการขยายผลการศึกษาในสาขาอื่น ๆ หรือทำการศึกษาในระดับสถาบันการศึกษาเพื่อดูผลรวมในระดับที่กว้างขึ้น
2. ควรมีการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกมากขึ้น

8. เอกสารอ้างอิง

- [1] สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2551. กรอบทิศทางการพัฒนาการศึกษาในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554) ที่สอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ.2545-2559) พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษากระทรวงศึกษาธิการ.
- [2] Gardner , H, 1995. Frame of mind: The Theory of Multiple Intelligence. New York: Basic Books.
- [3] Wujec, T,1995. Five Star Mind:Games & PuZZles To Stimulate Your Creativity & Imagination. Doubleday.
- [4] สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 24 มกราคม 2555. สถิติอุดมศึกษา. <URL: <http://www.info.mua.go.th/information>>
- [5] กิ่งแก้ว ทรัพย์พระวงศ์, 2550. รายงานการวิจัยเรื่องความคิดสร้างสรรค์และความสามารถในการเอาชนะอุปสรรคของนิสิตนักศึกษาระดับปริญญาตรี. สถาบันวิจัยมหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- [6] จุฑามาศ นาคนิยม, 2554. ความคิดสร้างสรรค์ของนิสิตแพทย์ คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- [7] ทิพวัลย์ ปัญจมะวัต, 2548. ปัจจัยที่ส่งผลต่อความคิดสร้างสรรค์ของนิสิตระดับปริญญาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- [8] Sternberg, R. J. and Lubart, T. I., 1995. Defining the crowd: Cultivating creativity in a culture of conformity. NY: The Free Press.
- [9] มาลีณี เหมะธุลินทร์, 2517. ความสัมพันธ์ระหว่างความคิดสร้างสรรค์กับผลสัมฤทธิ์ของ
- นักศึกษา ชั้นปีที่สาม โรงเรียนเพาะช่าง. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- [10] Stein, M. I., 1955. The Thematic Apperception Test: An introductory manual for its clinical use with adults (Rev. ed.). Cambridge, MA: Addison-Wesley.

การศึกษาเจตคติของผู้ชมรายการโทรทัศน์ในเขตกรุงเทพมหานครที่มีต่อการนำเสนอรายการ
ข่าวภาคค่ำทางสถานีโทรทัศน์ทั้ง 6 ช่อง (3,5,7,9,11 และ ThaiPBS)

THE STUDY OF T.V. AUDIENCE'S ATTITUDE OF PRIME TIME NEWS PROGRAM
BROADCASTING ON 6 CHANNELS (3,5,7,9,11 and ThaiPBS)

สรรรถันธุ์ พงศ์สร้อยเพชร

นักศึกษาระดับปริญญาโท คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ, santacot@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาถึงเจตคติของผู้ชมรายการโทรทัศน์ในเขตกรุงเทพมหานครที่มีต่อการนำเสนอรายการข่าวภาคค่ำ ทางสถานีโทรทัศน์ทั้ง 6 ช่อง (3,5,7,9,11 และ ThaiPBS) เพื่อเปรียบเทียบเจตคติที่มีต่อรายการข่าวภาคค่ำของผู้ชม จำแนกตามลักษณะประชากรศาสตร์ จำนวน 400 ราย ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลโดยสถิติ การแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบสมมติฐานโดยใช้ t-test วิเคราะห์ค่าความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) และทดสอบเป็นรายคู่ในกรณีที่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติโดยวิธี LSD

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุอยู่ระหว่างอายุ 20 ปี ถึง 30 ปี สถานภาพสมรส ระดับการศึกษาระดับปริญญาตรี อาชีพพนักงานบริษัทเอกชน รายได้เฉลี่ยต่อเดือน มากกว่า 30,000 บาท เจตคติของผู้ชมรายการโทรทัศน์ในเขตกรุงเทพมหานครที่มีต่อการนำเสนอรายการข่าวภาคค่ำ ในภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก ผู้ชมรายการข่าวภาคค่ำที่มี เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือนมีความสัมพันธ์กับ เนื้อหา รูปแบบ ความรวดเร็วในการนำเสนอความถี่ของแต่ละข่าว ช่วงเวลาเผยแพร่ออกอากาศ ผู้ประกาศข่าว/ผู้ดำเนินรายการ ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ .01

คำสำคัญ:

เจตคติ , รายการข่าวภาคค่ำทางสถานีโทรทัศน์ , สถานีโทรทัศน์ทั้ง 6 ช่อง

ABSTRACT

The objectives of this research is to study the T.V. audience's attitude in Bangkok, focusing on a perspective of watching prime time "news program" that viewing on all 6 free T.V. channels of Thailand which are channel 3, channel 5, channel 7, channel 9, channel 11 and ThaiPBS channel. The questionnaire of the research had filled by 400 T.V. audiences which show the details of facts, statistic, frequency, average, and standard deviation, t-test, one-way variation analysis and two-way in case of statistical significant differences by LSD method.

The research found that the main viewer is female age between 20-30 years old, status: married, education: undergraduate, profession: employee, average income: more than 30,000 baht per month. There are many factors, for example, age, status, education, profession, and income which affected T.V. audience's attitude. However, there are some other factors, including news content, up-to-date, dimension of news presentation, broadcasting time, difference of news anchors affected T.V. audience's interest at an average .05 and .01.

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

รายการโทรทัศน์ในปัจจุบันมีมากมายหลายรายการ รายการข่าวถือเป็นรายการหนึ่งที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งที่เราต้องบริโภคในกระแสโลกยุคสังคมข่าวสาร (Information Society) และผู้ที่รู้ข่าวมากย่อมเป็นผู้ที่ได้ประโยชน์มากจนมีผู้กล่าวว่า “ผู้ใดมีข่าวสารผู้นั้นมีอำนาจ” (เขมวไล ชีรสุวรรณจกร, 2552 หน้า 21) ในสังคมมีเหตุการณ์ต่างๆ เกิดขึ้นมากมาย แต่ด้วยเวลาที่จำกัดหรือด้วยข้อจำกัดต่างๆ ทำให้เพียงบางเหตุการณ์เท่านั้นที่ได้รับการเสนอเป็นข่าว และเหตุการณ์ที่ได้นำเสนอนั้นก็มีความสำคัญแตกต่างกันออกไป บางส่วนถูกนำเสนอเป็นข่าวเด่น โดยให้ความสำคัญเป็นอย่างมาก เช่น ข่าวที่เป็นความวิบัติของคน มักจะเป็นข่าวที่ได้รับความนิยมนจากผู้ชมสูงสุดเสมอ ในขณะที่บางเหตุการณ์ แม้จะถูกนำเสนอแต่ก็ถูกจัดว่าไม่สำคัญ โดยมีการนำเสนอเพียงบางส่วน เป็น สรุปข่าวซึ่งมักจะนำไปไว้ตอนท้ายของการนำเสนอข่าว

การนำเสนอรายการข่าวภาคค่ำทางสถานีโทรทัศน์ทั้ง 6 ช่อง (3,5,7,9,11 และ ThaiPBS) มีรูปแบบของการนำเสนอเนื้อหาสาระของข่าวแต่ละข่าวแตกต่างกัน ถึงแม้ว่าจะเป็นเหตุการณ์ข่าวเดียวกัน การแข่งขันและการพัฒนาเนื้อหา และรูปแบบการนำเสนอรายการข่าวภาคค่ำทางสถานีโทรทัศน์ทั้ง 6 ช่อง (3,5,7,9,11 และ ThaiPBS) นั้นได้มีการปรับปรุงคุณภาพรายการข่าวภาคค่ำให้มีความน่าสนใจมากยิ่งขึ้นในปัจจุบัน โดยเสนอเป็นข่าวหลักเหตุการณ์เด่นๆ ที่เกิดขึ้นประจำวันตามลำดับความสำคัญของข่าวและมีรูปแบบการนำเสนอสรุปข่าวเชิงลึกประกอบการวิเคราะห์ประเด็นข่าวเพื่อให้ผู้ชมสนใจและติดตามต่อเนื่อง ส่วนการจัดเรียงรูปแบบการนำเสนอประเภทข่าว เช่น ข่าวการเมือง เศรษฐกิจ สังคม ข่าวอาชญากรรม ข่าวต่างประเทศ และข่าวกีฬา นั้น แต่ละสถานีโทรทัศน์จะ

จัดเรียงลำดับความสำคัญในการนำเสนอรายการข่าวภาคค่ำที่แบ่งเป็นข่าวแต่ละประเภทที่แตกต่างกันตามความสามารถหลักของแต่ละสถานีโทรทัศน์เพื่อไม่ให้ผู้รับชมรายการเปลี่ยนช่อง ในช่วงที่คลื่นเวลาโฆษณาซึ่งอัตราความนิยมของผู้ชมต่อรายการในแต่ละช่วงเวลา หรือ ทวี เรทติ้ง (T.V. Rating) ของแต่ละรายการของสถานีโทรทัศน์ เป็นดัชนีให้เห็นถึงความพึงพอใจของผู้รับชมรายการในช่วงเวลาของการนำเสนอผังรายการต่างๆ ซึ่งมีผลกระทบต่อความอยู่รอดในการดำเนินธุรกิจของผู้ประกอบการธุรกิจสถานีโทรทัศน์ และผู้ผลิตรายการโทรทัศน์ในการหารายได้จากการขายเวลาโฆษณาให้กับผู้สนับสนุนรายการของแต่ละสถานีโทรทัศน์

จากข้อมูลรายงานการวิจัยของ บริษัท เอจีบี นีลเสน มีเดีย รีเสิร์ช (ประเทศไทย) จำกัด (AGB Nielsen Media Research) เปิดเผยถึงการใช้จ่ายเงินผ่านสื่อโฆษณาในช่วงปี 2553 โดยรวมยังมีอัตราการขยายตัวอยู่ในระดับ 11.8% มีมูลค่ารวม 1.01 แสนล้านบาท โดยสื่อโทรทัศน์ซึ่งเป็นสื่อหลักมีส่วนแบ่งการตลาด 60% มีอัตราการขยายตัว 14.8% มูลค่า 6 หมื่นล้านบาท สื่อวิทยุลดลง 0.9% สื่อโฆษณากลางแจ้งลดลง 3% ขณะที่สื่อหนังสือพิมพ์และนิตยสาร มีอัตราการขยายตัวที่ปรับตัวที่เพิ่มขึ้น (ยักษ์ “คอนซูมเมอร์” ทุ่มอัดงบฯดันโฆษณา ปี 53 ทะลุแสนล้าน, 2554) ซึ่งจะเห็นได้ว่าสื่อโทรทัศน์เป็นสื่อกระแสหลักที่ได้รับความนิยมนจากผู้บริโภคอย่างมาก และยังเป็นสื่อที่อัตราการบริโภคสูงสุด (เขมวไล ชีรสุวรรณจกร, 2553, หน้า 21) ดังนั้นความสามารถในเชิงแข่งขัน (Competitiveness) ของแต่ละสถานีโทรทัศน์ในการแข่งขันกันช่วงชิงส่วนแบ่งตลาด หรือการหารายได้จากผู้สนับสนุนเวลาโฆษณาจากการนำเสนอรายการข่าวภาคค่ำทางสถานีโทรทัศน์ทั้ง 6 ช่อง (3,5,7,9,11 และ ThaiPBS) จึงพยายามสร้างความได้เปรียบในเชิงการแข่งขัน (competitive advantage) ใน 2 ประเด็นหลัก คือ “ความเร็ว และความ

ลึกลับ” เพื่อนำเสนอรายงานข้อเท็จจริงของเหตุการณ์ หรือ เรื่องราวที่เกิดขึ้นใหม่ และกำลังเป็นที่สนใจของ ประชาชนผู้บริโภคข่าวสาร ซึ่งอาจมีผลเกี่ยวเนื่องต่อ ผู้ชมไม่ทางใดก็ทางหนึ่ง และเรื่องราวหรือเหตุการณ์ที่ เกิดขึ้นจากการนำเสนอรายการข่าวภาคค่ำเพื่อให้ ประชาชนผู้รับชมรายการทราบนั้นต้องตอบสนอง ความต้องการ อายากรู้อยากเห็นของผู้รับชม ซึ่งเป็น ความต้องการที่นอกเหนือไปจากทฤษฎีลำดับขั้นความ ต้องการ (Hierarchy of Needs Theory) ของ Maslow ดังนั้น ข่าวแต่ละข่าวจึงต้องสร้างและดึงดูดความสนใจ เพื่อเป็นการบอกเล่าให้ผู้ชมรับรู้ถึงสิ่งสำคัญที่กำลัง เกิดขึ้นไม่ว่าจะเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นทั้งในประเทศ หรือนอกประเทศ และต้องเป็นข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นใหม่ เสมอ

ช่วงเวลาการจัดผังรายการนำเสนอข่าวภาคค่ำทาง สถานีโทรทัศน์เป็นอีกประเด็นหนึ่งที่มีความสำคัญใน การแข่งขันซึ่งแต่เดิมนั้นรายการข่าวภาคค่ำของทุก สถานีโทรทัศน์จะมีความคล้ายคลึงกัน และนำเสนอ เผยแพร่ออกอากาศในช่วงเวลาเดียวกัน คือเวลา 20.00 น. โดยประมาณ แต่ในปัจจุบันมีเพียงข่าวใน พระราชสำนักเท่านั้นที่ทุกสถานีต้องยึดหลักปฏิบัติตาม กฎระเบียบที่ต้องนำเสนอในเวลา 20.00 น. เหมือนกัน และเป็นกรนำเสนอเนื้อหาข่าวที่ไม่มีความแตกต่างกัน เนื่องจากเป็นความร่วมมือในการผลิตข่าวใน พระราชสำนักของโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่ง ประเทศไทย (T.V. Pool) ส่วนเวลาในการนำเสนอ รายการข่าวภาคค่ำเผยแพร่ออกอากาศของแต่ละ สถานีโทรทัศน์ 6 ช่อง (3,5,7,9,11 และThaiPBS) นั้น มีการจัดผังรายการนำเสนอในช่วงเวลาที่แตกต่างกัน และมีการแบ่งการนำเสนอรายการข่าวภาคค่ำ ออกอากาศเป็น 2 ช่วงเวลา ทั้งนี้ก็สืบเนื่องมาจาก เหตุผลทางการตลาดเพื่อช่วงชิงเม็ดเงินโฆษณาในการ สร้างความพึงพอใจสูงสุดให้กับผู้รับชมอันจะยังผลให้ สถานีโทรทัศน์ได้รับส่วนแบ่งผู้ชมเพิ่มมากขึ้นจาก

อัตราความนิยมต่อรายการ หรือ ทิว เรตติ้ง (T.V. Rating) อันเป็นข้อมูลวิจัยผู้รับชมรายโทรทัศน์ที่ สนับสนุนรายการ และผู้วางแผนซื้อสื่อโฆษณาใน รายการโทรทัศน์ (T.V. media planner/buyer) ใน บริษัทที่ปรึกษาโฆษณา (media agency) ที่ให้บริการ วางแผนการซื้อสื่อโฆษณาธุรกิจใช้ในการวัด ประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการใช้สื่อโฆษณา ของลูกค้าในรายการโทรทัศน์ต่างๆ เพื่อวัดผลลัพธ์ ตัวเลขการเข้าถึง (reach) ผู้ชมรายการโทรทัศน์จากการ ซื้อสื่อโฆษณา โดยเน้นการใช้ความถี่ของภาพยนตร์ โฆษณา (frequency) สินค้าหรือบริการในการเป็น ผู้สนับสนุนซื้อเวลาโฆษณาในรายการโทรทัศน์ ประเภทต่างๆ

จากปัญหาความสามารถในการแข่งขันและความ เหลื่อมล้ำกันในการนำเสนอรายการข่าวภาคค่ำที่ เผยแพร่ออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์ทั้ง 6 ช่อง (3,5,7,9,11 และThaiPBS) ที่จัดผังรายการในเวลาที่ไม่ ตรงกันเช่นแต่ก่อน และมีการนำเสนอเนื้อหา และ รูปแบบที่แตกต่างกันนั้น ผู้วิจัยสนใจจะทำการศึกษา วิเคราะห์ว่าในยุคสังคมแห่งความรู้ (knowledge based society) ประชาชนผู้ชมรายการโทรทัศน์ในเขต กรุงเทพมหานครมีพฤติกรรมการเปิดรับชม “รายการ ข่าวภาคค่ำของสถานีโทรทัศน์ทั้ง 6 ช่อง (3,5,7,9,11 และThaiPBS)” มากน้อยเพียงใด มีการเลือกรับชม เพราะเหตุใด และมีเจตคติต่อ รายการข่าวภาคค่ำของ สถานีโทรทัศน์ ทั้ง 6 ช่อง (3,5,7,9,11 และThaiPBS) อย่างไร รวมทั้งมีการใช้ประโยชน์จากข้อมูลข่าวสาร ภายหลังการรับชมรายการข่าวภาคค่ำทาง สถานีโทรทัศน์ โดยทำการวิเคราะห์ ซึ่งผลที่ได้จากการ วิจัยจะนำไปอ้างอิงเพื่อการพัฒนาและปรับปรุงรายการ ข่าวภาคค่ำให้มีคุณภาพตรงกับความต้องการของผู้ รับชมในยุคสังคมแห่งความรู้ อันเป็นประโยชน์ต่อ ผู้ชมรายการข่าวภาคค่ำประจำวันของสถานีโทรทัศน์ ทั้ง 6 ช่อง (3,5,7,9,11 และThaiPBS) มากยิ่งขึ้นต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาเจตคติที่มีต่อรายการข่าวภาคค่ำทางสถานีโทรทัศน์ทั้ง 6 ช่อง (3,5,7,9,11 และ ThaiPBS) ของผู้ชม

2. เพื่อเปรียบเทียบเจตคติที่มีต่อรายการข่าวภาคค่ำทางสถานีโทรทัศน์ทั้ง 6 ช่อง (3,5,7,9,11 และ ThaiPBS) ของผู้ชม จำแนกตามลักษณะประชากรศาสตร์

3. ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาเจตคติของผู้ชมรายการโทรทัศน์ที่มีต่อการนำเสนอรายการข่าวภาคค่ำทางสถานีโทรทัศน์ทั้ง 6 ช่อง (3,5,7,9,11 และ ThaiPBS) ที่เผยแพร่ ออกอากาศผังรายการข่าวภาคค่ำ ประจำปี พ.ศ. 2554 ในช่วงเวลา 17.30 – 20.30 น. ซึ่งรวมถึงการรับชมรายการข่าวภาคค่ำในทุกลักษณะ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาเจตคติของผู้ชมรายการโทรทัศน์ที่มีต่อการนำเสนอรายการข่าวภาคค่ำทางสถานีโทรทัศน์ทั้ง 6 ช่อง (3,5,7,9,11 และ ThaiPBS) ทั้งหมด 50 เขต จำนวน 5,701,394 คน (กองสถิติสังคม สำนักงานสถิติแห่งชาติ พ.ศ. 2553) คัดเลือกเป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน ด้วยการสุ่มอย่างง่ายโดยทำการจับฉลากขึ้นมา 5 เขต ได้แก่ เขตปทุมวัน เขตพญาไท เขตจตุจักร เขตธนบุรี และเขตบางกอกน้อย

ขอบเขตเวลา

ผู้วิจัยได้จัดเก็บรวบรวมข้อมูลและทำการวิเคราะห์ข้อมูล ในช่วงระยะเวลา ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2555 – 31 มีนาคม พ.ศ. 2555 รวมระยะเวลา 3 เดือน

ตัวแปรในการวิจัย

1. ตัวแปรอิสระ ได้แก่

1.1 ลักษณะทางประชากรศาสตร์ ได้แก่

1.1.1 เพศ

1.1.2 อายุ

1.1.3 สถานภาพ

1.1.4 ระดับการศึกษา

1.1.5 อาชีพ

1.1.6 รายได้เฉลี่ยต่อเดือน

2. ตัวแปรตาม ได้แก่

2.1 เจตคติของผู้ชมที่มีต่อการนำเสนอรายการข่าวภาคค่ำ

2.2.1 เนื้อหา

2.2.2 รูปแบบ

2.2.3 สกิปข่าว

2.2.4 ลำดับข่าว

2.2.5 รายงานข่าวเกาะติดสถานการณ์

2.2.6 ความรวดเร็วในการนำเสนอ

2.2.7 ความยาวของข่าว

2.2.8 ภาษาที่เข้าใจง่าย

2.2.9 ช่วงเวลาออกอากาศ

2.2.10 ผู้ประกาศข่าว/ผู้ดำเนินรายการ

4. สมมติฐานในการวิจัย

ลักษณะทางประชากรศาสตร์ที่แตกต่างกันส่งผลต่อระดับเจตคติของผู้ชมที่มีต่อรายการข่าวภาคค่ำที่แตกต่างกัน

5. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยจากประชากรทั้งหมด 50 เขต จำนวน 5,701,394 คน แบ่งเป็น เพศชาย 2,709,568 คน เพศหญิง 2,991,826 คน (กองสถิติสังคม สำนักงานสถิติแห่งชาติ พ.ศ. 2553) กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง ด้วยตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ ทั้งหมด ประมวล การโดยใช้แนวความคิดการกำหนดขนาดตัวอย่างโดยใช้ตารางเคร์จซี และมอร์แกน (Krejcie; & Morgan. 1970: 608) และกำหนดความคลาดเคลื่อน 5% ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 คน ใช้วิธีสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย

และทำการจับฉลากคัดเลือกขึ้นมา จำนวน 5 เขต ได้แก่ เขตปทุมวันเขตพญาไท เขตจตุจักร เขตธนบุรี และเขตบางกอกน้อย เขตละ 80 คนทำการสุ่มตัวอย่างตามสะดวก

การวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และสถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐานการวิจัย ได้แก่ การทดสอบค่าที (t-test) และการหาค่าความแปรปรวนทางเดียว (One – way ANOVA) หากพบว่า มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ .01 จะทำการทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีการของ LSD (Least Significant Difference)

6. สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาเจตคติของผู้ชมรายการโทรทัศน์ในเขตกรุงเทพมหานครที่มีต่อการนำเสนอรายการข่าวภาคค่ำทางสถานีโทรทัศน์ทั้ง 6 ช่อง (3,5,7,9,11 และ ThaiPBS) สามารถสรุปผลการศึกษาตามความมุ่งหมายของการศึกษาวิจัยได้ ดังนี้

1. การศึกษาเจตคติของผู้ชมรายการโทรทัศน์ในเขตกรุงเทพมหานครที่มีต่อการนำเสนอรายการข่าวภาคค่ำ จำแนกตามลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคมกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 63.3 อายุ 20 ปี ถึง 30 ปี คิดเป็นร้อยละ 42.3 สถานภาพสมรส คิดเป็นร้อยละ 58.0 ระดับการศึกษาระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 46.5 อาชีพ พนักงานบริษัทเอกชน คิดเป็นร้อยละ 48.8 รายได้เฉลี่ยต่อเดือนมากกว่า 30,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 48.5

2. เจตคติของผู้ชมรายการโทรทัศน์ในเขตกรุงเทพมหานครที่มีต่อการนำเสนอรายการข่าวภาคค่ำในภาพรวมอยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.59 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีระดับความพึงพอใจทุกระดับอยู่ในระดับมาก ได้แก่ สถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 มี

ค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 3.79 รองลงมา คือ สถานีวิทยุโทรทัศน์กองทัพบกช่อง 5 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.66 สถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.57 สถานีโทรทัศน์โมเดิร์นไนน์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.56 สถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.52 และสถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอส ซึ่งมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดเท่ากับ 3.47 ตามลำดับ

3. การทดสอบสมมติฐานจากผลการวิจัยที่ได้เมื่อตรวจสอบตามสมมติฐานแล้ว ปรากฏผล ดังนี้

3.1 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างเพศกับเจตคติต่อการนำเสนอรายการข่าวภาคค่ำ พบว่าไม่มีความแตกต่างกันในทุกด้าน

3.2 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างอายุกับเจตคติต่อการนำเสนอรายการข่าวภาคค่ำ พบว่าไม่มีความแตกต่างกันในทุกด้าน

3.3 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างสถานภาพสมรสกับเจตคติต่อการนำเสนอรายการข่าวภาคค่ำ พบว่าไม่มีความแตกต่างกันในทุกด้าน

3.4 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างระดับการศึกษากับเจตคติต่อการนำเสนอรายการข่าวภาคค่ำ พบว่า มีการจัดลำดับข่าวได้อย่างเหมาะสม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เนื้อหาถูกต้อง น่าเชื่อถือ สกิปข่าวเป็นเรื่องที่อยู่ในความสนใจ การรายงานข่าวนอกสถานที่ ชัดเจน เกาะติดสถานการณ์ต่อเนื่อง รวดเร็วในการนำเสนอทันเหตุการณ์ ความยาวของแต่ละข่าวมีความกระชับ ช่วงเวลาออกอากาศข่าวภาคค่ำไม่มากหรือยาวเกินไป และผู้ประกาศข่าวมียุคสภาพน่าเชื่อถือ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนในด้านอื่น ๆ ไม่พบว่ามีความแตกต่างกัน และการทดสอบความแตกต่างรายคู่ มีการจัดลำดับข่าวได้อย่างเหมาะสม พบว่าระดับการศึกษาปริญญาตรีมีระดับเจตคติที่ต่ำกว่าการศึกษาในระดับสูงกว่าปริญญาตรี แตกต่างกันอย่างมี

นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เนื้อหาถูกต้อง น่าเชื่อถือ พบว่าการศึกษาระดับปริญญาตรีมีเจตคติที่น้อยกว่า การศึกษาระดับที่ต่ำกว่าปริญญาตรี แตกต่างกันอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สถูปข้าวเป็นเรื่องที่อยู่ใน ความสนใจ พบว่าระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีมี ระดับเจตคติที่สูงกว่าการศึกษาระดับปริญญาตรี แตกต่าง กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 การรายงานข่าว นอกสถานที่ ชัดเจน เกาะติดสถานการณ์ต่อเนื่อง พบว่า ระดับการศึกษาปริญญาตรีมีระดับเจตคติที่น้อยกว่าระดับ การศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .01 รวดเร็วในการนำเสนอ ทัน เหตุการณ์ พบว่าระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีมี ระดับเจตคติที่สูงกว่าระดับปริญญาตรี และระดับ การศึกษาปริญญาตรีมีระดับเจตคติที่ต่ำกว่าระดับ การศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .01 ความยาวของแต่ละข่าวมีความ กระชับ พบว่าระดับการศึกษาปริญญาตรีมีระดับเจตคติที่ ต่ำกว่าระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี แตกต่างกันอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ช่วงเวลาออกอากาศข่าว ภาครค่าไม่มากหรือยาวเกินไป พบว่าระดับการศึกษา ปริญญาตรีมีระดับเจตคติที่ต่ำกว่าระดับการศึกษาสูงกว่า ปริญญาตรี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ผู้ประกาศข่าวมีบุคลิกภาพน่าเชื่อถือ พบว่าระดับ การศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีมีระดับเจตคติที่มากกว่า ระดับปริญญาตรี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05 และระดับการศึกษาปริญญาตรีมีระดับเจตคติที่ ต่ำกว่าระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี แตกต่างกันอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3.5 การเปรียบเทียบความแตกต่าง ระหว่างเจตคติต่อการนำเสนอรายการข่าวภาคค่ำ พบว่า รูปแบบการนำเสนอที่น่าสนใจแตกต่างอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 รวดเร็วในการนำเสนอ ทันเหตุการณ์ และผู้ประกาศข่าวมีบุคลิกภาพน่าเชื่อถือ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วน

ในด้านอื่น ๆ ไม่พบว่ามีความแตกต่างกัน และการ ทดสอบความแตกต่างรายคู่ รูปแบบการนำเสนอ น่า ติดตาม พบว่า นักเรียน/นักศึกษา มีระดับเจตคติที่ดีกว่า อาชีพข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ อาชีพพนักงาน บริษัทเอกชน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05 อาชีพธุรกิจส่วนตัว/อาชีพอิสระ แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 อาชีพธุรกิจส่วนตัว/ อาชีพอิสระมีระดับเจตคติที่สูงกว่าพ่อบ้าน/แม่บ้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 รวดเร็ว ในการนำเสนอ ทันเหตุการณ์ พบว่า นักเรียน/นักศึกษา มีระดับเจตคติที่ดีกว่า อาชีพข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ อาชีพพนักงาน บริษัทเอกชน อาชีพธุรกิจส่วนตัว/ อาชีพอิสระ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ผู้ประกาศข่าวมีบุคลิกภาพน่าเชื่อถือ พบว่า นักเรียน/นักศึกษา มีระดับเจตคติที่ดีกว่า อาชีพ ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ อาชีพพนักงานบริษัทเอกชน อาชีพธุรกิจส่วนตัว/อาชีพอิสระ แตกต่างกันอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ พบว่าอาชีพพ่อบ้าน/แม่บ้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05 และธุรกิจส่วนตัว/อาชีพอิสระ พบว่าอาชีพพ่อบ้าน/แม่บ้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05

3.6 การเปรียบเทียบความแตกต่าง ระหว่างรายได้เฉลี่ยต่อเดือนกับเจตคติต่อการนำเสนอ รายการข่าวภาคค่ำ พบว่า มีการจัดลำดับข่าวได้อย่าง เหมาะสมและการรายงานข่าวนอกสถานที่ ชัดเจน เกาะติดสถานการณ์ต่อเนื่อง แตกต่างกันอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนในด้านอื่น ๆ ไม่ พบว่ามีความแตกต่างกัน และการทดสอบความแตกต่าง รายคู่ มีการจัดลำดับข่าวได้อย่างเหมาะสม พบว่ารายได้ เฉลี่ยต่อเดือนต่ำกว่า 10,000 บาทมีระดับเจตคติที่ดีกว่า รายได้เฉลี่ยต่อเดือน 10,001 – 20,000 บาท รายได้เฉลี่ย ต่อเดือน 20,001 – 30,000 บาท แตกต่างกันอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 รายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่ำ

กว่า 10,000 บาทมีระดับเจตคติที่ดีกว่ารายได้เฉลี่ยต่อเดือนมากกว่า 30,000 บาท แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 การรายงานข่าวนอกสถานที่ชัดเจน เกาะติดสถานการณ์ต่อเนื่อง พบว่ารายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่ำกว่า 10,000 บาทมีระดับเจตคติที่ดีกว่ารายได้เฉลี่ยต่อเดือน 10,001 – 20,000 บาท รายได้เฉลี่ยต่อเดือน 20,001 – 30,000 บาท และมากกว่า 30,000 บาท แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

7. อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาเจตคติของผู้ชมรายการโทรทัศน์ในเขตกรุงเทพมหานครที่มีต่อการนำเสนอรายการข่าวภาคค่ำทางสถานีโทรทัศน์ทั้ง 6 ช่อง (3,5,7,9,11 และ ThaiPBS) สามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. เจตคติของผู้ชมรายการโทรทัศน์ในเขตกรุงเทพมหานครที่มีต่อการนำเสนอรายการข่าวภาคค่ำในภาพรวมอยู่ในระดับดี เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าระดับเจตคติอยู่ในระดับดี จำนวน 6 ด้าน ได้แก่ สถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 รองลงมา สถานีวิทยุโทรทัศน์กองทัพบกช่อง 5 สถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 สถานีโทรทัศน์โมเดิร์นไนน์ สถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย

2. จากสมมติฐานที่ 1 ผู้ชมรายการโทรทัศน์ในเขตกรุงเทพมหานคร ที่มีเพศแตกต่างกัน มีเจตคติต่อการนำเสนอรายการข่าวภาคค่ำ ทางสถานีโทรทัศน์ทั้ง 6 ช่อง (3,5,7,9,11 และ ThaiPBS) ในด้านต่าง ๆ แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปัทมา คงบุญ (2552) ที่ศึกษาเกี่ยวกับการเปิดรับ ทศนคติ และความต้องการของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครที่มีต่อรายการกรองสถานการณ์ พบว่าการเปิดรับรายการไม่สามารถอธิบายความต้องการของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครที่มีต่อรายการกรองสถานการณ์ได้

3. จากสมมติฐานที่ 2 ผู้ชมรายการโทรทัศน์ในเขตกรุงเทพมหานคร ที่มีอายุแตกต่างกันมีเจตคติต่อการ

นำเสนอรายการข่าวภาคค่ำ ทางสถานีโทรทัศน์ทั้ง 6 ช่อง (3,5,7,9,11 และ ThaiPBS) ในด้านต่าง ๆ แตกต่างกัน จากผลการวิจัยพบว่าไม่เป็นไปตามสมมติฐาน ในทุกด้าน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากเจตคติด้านต่าง ๆ เป็นพื้นฐานซึ่งสามารถตอบสนองความต้องการของผู้ชมรายการโทรทัศน์ทุกอายุ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วัชรียา อานามวัฒน์ (2552) ที่ศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมการเปิดรับชมข่าวภาคค่ำทางสื่อโทรทัศน์เพื่อการใช้ประโยชน์และการตอบสนองความต้องการ

4. จากสมมติฐานที่ 3 ผู้ชมรายการโทรทัศน์ในเขตกรุงเทพมหานคร ที่มีสถานภาพสมรสแตกต่างกันมีเจตคติต่อการนำเสนอรายการข่าวภาคค่ำ ทางสถานีโทรทัศน์ทั้ง 6 ช่อง (3,5,7,9,11 และ ThaiPBS) ในด้านต่าง ๆ แตกต่างกัน

5. จากสมมติฐานที่ 4 ผู้ชมรายการโทรทัศน์ในเขตกรุงเทพมหานคร ที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีเจตคติต่อการนำเสนอรายการข่าวภาคค่ำ ทางสถานีโทรทัศน์ทั้ง 6 ช่อง (3,5,7,9,11 และ ThaiPBS) ในด้านต่าง ๆ แตกต่างกัน จากผลการวิจัย พบว่าเนื้อหาถูกต้อง น่าเชื่อถือ สดุดีข่าวเป็นเรื่องที่อยู่ในความสนใจ มีการจัดลำดับข่าวได้อย่างเหมาะสม การรายงานข่าวนอกสถานที่ ชัดเจน เกาะติดสถานการณ์ต่อเนื่อง รวดเร็วในการนำเสนอ ทันเหตุการณ์ ความยาวของแต่ละข่าวน่ามีความกระชับ ช่วงเวลาออกอากาศข่าวภาคค่ำไม่มากหรือยาวเกินไป และผู้ประกาศข่าวมีบุคลิกภาพ น่าเชื่อถือเป็นไปตามสมมติฐาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย ประจวบ อินอ้อ (2551) ที่ศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมการรับชมและทัศนคติของผู้ชมที่มีต่อรายการประเภทข่าวของสถานีโทรทัศน์ไอทีวี

6. จากสมมติฐานที่ 5 ผู้ชมรายการโทรทัศน์ในเขตกรุงเทพมหานคร ที่มีอาชีพแตกต่างกันมีเจตคติต่อการนำเสนอรายการข่าวภาคค่ำ ทางสถานีโทรทัศน์ทั้ง 6 ช่อง (3,5,7,9,11 และ ThaiPBS) ในด้านต่าง ๆ แตกต่างกัน จากผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการนำเสนอ

ติดตาม รวดเร็วในการนำเสนอ ท้นเหตุการณ์ และผู้ประกาศข่าวมีบุคลิกภาพน่าเชื่อถือ เป็นไปตามสมมติฐาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย ประจวบ อินอ้อ (2551) ที่ศึกษาเกี่ยวกับ พฤติกรรมการรับชมและทัศนคติของผู้ชมที่มีต่อรายการประเภทข่าวของสถานีโทรทัศน์ไอทีวี

7. จากสมมติฐานที่ 6 ผู้ชมรายการโทรทัศน์ในเขตกรุงเทพมหานคร ที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนแตกต่างกันมีเจตคติต่อการนำเสนอรายการข่าวภาคค่ำ ทางสถานีโทรทัศน์ทั้ง 6 ช่อง (3,5,7,9,11 และThaiPBS) ในด้านต่าง ๆ แตกต่างกัน จากผลการวิจัยพบว่า มีการจัดลำดับข่าวได้อย่างเหมาะสม และการรายงานข่าวนอกสถานที่ ชัดเจน เกาะติดสถานการณ์ต่อเนื่อง เป็นไปตามสมมติฐาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย เพชร เพ็ชรสวัสดิ์ (2550) ที่ศึกษาเกี่ยวกับ พฤติกรรมการเปิดรับการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร

8. ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

เนื่องจากการศึกษาครั้งนี้ได้ทำการศึกษาเฉพาะกลุ่มเป้าหมาย คือผู้ชมรายการโทรทัศน์ในเขตกรุงเทพมหานครเท่านั้น จึงทำให้ขอบเขตของการศึกษาก่อนข้างแคบ ควรศึกษาเจตคติของผู้ชมรายการโทรทัศน์เพิ่มเติมให้ครอบคลุมทั่วประเทศ ควรศึกษาถึงความต้องการและประโยชน์ที่จะได้รับเพื่อใช้เป็นแนวทางให้หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องในการควบคุม วางแผน การผลิตสื่อที่มีเนื้อหาเป็นประโยชน์ต่อไป

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะจากการวิจัย และหัวข้องานวิจัยในครั้งต่อไป ดังนี้

1. ควรศึกษาถึงปัจจัยที่จะส่งผลกระทบต่อเนื้อหาและรูปแบบการนำเสนอรายการข่าวภาคค่ำทางสถานีโทรทัศน์

แต่ละช่องที่ได้รับความสนใจจากผู้ชมแตกต่างกัน เช่น เจตคติที่มีต่อการนำเสนอประเด็นข่าวของสื่อมวลชนกล้าที่จะตีแผ่นำเสนอข้อเท็จจริงและถูกต้อง อย่างตรงไปตรงมากับความ เป็นกลางในการนำเสนอรายการข่าวที่ต้องคำนึงถึงอำนาจของฝ่ายการเมืองและภาครัฐเป็นหลัก

2. ควรศึกษาเจตคติที่มีต่อความสามารถในเชิงการแข่งขันของสถานีโทรทัศน์ ที่วางตำแหน่งเป็นสังคมอุดมปัญญา หรือเน้นสถานีรายการข่าวอย่างเดียวจะสามารถผลิตและนำเสนอเนื้อหาในรูปแบบรายการข่าวที่แตกต่างกันในแต่ละช่วงเวลาของผังรายการ ตลอด 24 ชั่วโมง ให้มีความน่าสนใจต่อผู้ชมรายการโทรทัศน์ และได้รับความนิยมหรือไม่ อย่างไร

3. ควรมีการวิจัยเจตคติของผู้ชมรายการโทรทัศน์เป็นระยะๆ เพื่อให้สามารถศึกษาความเปลี่ยนแปลงได้อย่างต่อเนื่อง

เอกสารอ้างอิง

- (1) ราชบัณฑิตยสถาน, 2548. พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2551. กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่นส์.
- (2) เขมวไล ชีรสวรรณจักร, 2552. มายาคติเรื่องอำนาจที่ปรากฏในข่าวโทรทัศน์. ในกาญจนา แก้วเทพ (บรรณาธิการ.), วารสารนิเทศศาสตร์, (หน้า 21-25).กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- (3) นิลเส็น (นามแฝง), 2553. “ซู้ดๆ โฆษณาปี 53 เลียด 2 แสนล้าน”. ประชาชาติธุรกิจ (2553,18 มกราคม), 27.
- (4) สุรพงษ์ โสธนะเสถียร, 2553. การสื่อสารกับสังคม. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- (5) ขวัญเรือน กิติวัฒน์, 2553. พลศาสตร์ของการสื่อสาร หน่วยที่ 2. นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

- (6) ปรมะ สตะเวดิน, 2553. หลักนิเทศศาสตร์. กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์.
- (7) สุชีรา ภัทรายตวรรัตน, 2554. คู่มือการวัดทางจิตวิทยา. กรุงเทพฯ: เมดิคัล มีเดีย.
- (8) พร้อมพรรณ อุดมสิน, 2554. การวัดและประเมินผลการเรียนการสอนคณิตศาสตร์. กรุงเทพฯ:จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- (9) บุญชม ศรีสะอาด, 2554. การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- (10) ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2554 ก. จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์สื่อเสริม.
- (11) พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2553. วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ: สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- (12) ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2553. การวัดด้านจิตพิสัย. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- (13) เรียม ศรีทอง, 2553. พฤติกรรมมนุษย์กับการพัฒนาตน. กรุงเทพฯ: เชิร์ดเวฟ เอ็ดดูเคชั่น.
- (14) สุรางค์ ไคว่ตระกูล, 2553. จิตวิทยาการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพมหานคร: บริษัท ด้านสุทธากา รพิมพ์ จำกัด.
- (15) ดรุณี หิรัญรักษ์, 2553. การหนังสือพิมพ์เบื้องต้น. กรุงเทพฯ: คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- (16) พัทนี เชยจรรยา, 2553. แนวคิดหลักนิเทศศาสตร์. กรุงเทพฯ: คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- (17) วงทิพย์ วรพันธุ์, 2553. ข่าวโทรทัศน์: สภาพแวดล้อมไทย วิถีเผยแพร่กระจายและก า ร ร ับ ร ู้ . ก รุง เ ท พ ฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- (18) ศรีศรินทร์ อาภากุล, 2551. การเปิดรับสารการใช้ประโยชน์ และความพึงพอใจรายการถอดรหัสของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญา นิเทศศาสตร์มหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- (19) ประจวบ อินอ้อด, 2551. พฤติกรรมการรับชมและทัศนคติของผู้ชมที่มีต่อรายการประเภทข่าวของสถานีโทรทัศน์ไอทีวี. สารนิพนธ์มหาบัณฑิต คณะรัฐศาสตร์. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- (20) เพชร เพ็ชรสวัสดิ์, 2550. พฤติกรรมการเปิดรับการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร ที่มีต่อ การ ร าย ก าร ข ่า ว ก าค ค ำ ท ำ ง ส ถานีโทรทัศน์ ทั้ง 5 ช่อง (3,5,7,9,และไอทีวี).สารนิพนธ์มหาบัณฑิต คณะรัฐศาสตร์. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- (21) ปัทมา คงบุญ, 2552. การเปิดรับ ทัศนคติและความต้องการของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครที่มีต่อรายการกรองสถานการณ์. วิทยานิพนธ์. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- (22) นันทิดา โอธุกรม, 2551. การเปิดรับข่าวสารการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจรายการข่าวภาคเช้าทางโทรทัศน์ของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร. สารนิพนธ์มหาบัณฑิต

- คณะรัฐศาสตร์ . กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- (23) วัชรียา อานามวัฒน์ ,2552. พฤติกรรมการ
เปิดรับชมข่าวภาคค่ำทางสื่อโทรทัศน์เพื่อ
การใช้ประโยชน์และการตอบสนองความ
ต้องการ. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. ขอนแก่น:
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- (24) ทศนีย์ ยาสมาน ,2552. การชมรายการข่าว
ภาคค่ำโดยโทรทัศน์เพื่อการศึกษาของ
ประชาชนในกรุงเทพมหานคร. สารนิพนธ์
มหาบัณฑิต คณะรัฐศาสตร์. กรุงเทพฯ:
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- (25) วิไลวรรณ ศรีสงคราม; และคณะ, 2553.
จิตวิทยาทั่วไป. กรุงเทพฯ: ทริปเพิ้ล กรุ๊ป.
- (26) Anastasi. A. (1990). Psychological
Testing. 6th ed., New York: Micmillan.
- (27) Atkin, K. Gordon W. (1987). New Model
For Mass Communication Research. New
York: The Free Press.
- (28) Katz, Daniel. (1960). The Functional
Approach to the Study of Attitude. Public
Opinion Quarterly. (Vol.24 Summer).
New York:Mc Graw Hill.
- (29) Merrill & Ralph L. Lowenstien. (1971).
Media Message and Men: New
Perspection in Communication. New
York: David Mckay Company.
- (30) Derfleur, M.L. & Rokeach, S. Ball.
(1998). Theories of Mass Communication,
(4 th ed.). New York: Longman.
- (31) Hothersall, D; and others. (1985)
Psychology. New York: Bell & Howell.
- (32) Thurstone, L. (1982). Attitude Can be
Measured. New York: John Wiley and
Sons.
- (33) Chrisman, F. (1998). Attitude
Psychology and the Study of Public
Opinion. Pennsylvania:
Pennsylvania State Univ. Press.
- (34) Rokeach, M. B. (1997). Attitude and
Values: A Theory of Organization and
Change. San Francisco: Jossey-Bass.
- (35) Triandis, H. C. (1988). Attitude and
Attitude Change. New York: John
Wiley and Sons.
- (36) Maslow, A.H. (1954). Motivation and
Personality. New York: Harper.
- (37) McCombs, Maxwell E., and Lee B.
Backer, (1987). Using Mass
Communication Theory. Englewood
Cliff New Jersey: Prentuce Hall.

ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับแนวความคิดและกลยุทธ์ทางการตลาด

Sufficiency Economy Philosophy with Marketing Concept

กมลทิพย์ เหมือนสุวรรณ (Gamonthip Muansuwan)¹¹อาจารย์สาขาการตลาด, วิทยาลัยกรุงเทพสุวรรณภูมิ, tonkaew1@hotmail.com¹

บทคัดย่อ

เศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาชี้ถึงแนวการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกๆระดับ ประกอบด้วย ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี โดยมีเงื่อนไขของการตัดสินใจที่เกี่ยวเนื่องคือ เงื่อนไขความรู้เกี่ยวกับวิชาการต่าง ๆ และเงื่อนไขคุณธรรมเพื่อให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต ใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต ซึ่งสามารถนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้กับแนวความคิดและกลยุทธ์ทางการตลาดได้อย่างลงตัว โดยในเรื่องความพอประมาณ นักการตลาดก็ควรที่จะหันมาใส่ใจในเรื่องของการเลือกส่วนตลาดหรือการแบ่งส่วนตลาดให้เหมาะสมกับผลิตภัณฑ์ของตน ความมีเหตุผลก็คือการที่นักการตลาดจะต้องรู้จักตนเอง รู้จักคู่แข่ง และลูกค้า การมีภูมิคุ้มกันก็คือ การรู้จักที่จะสร้างพันธมิตรทางธุรกิจให้เกิดขึ้น แต่ทั้งนี้ทั้งนั้นการทำธุรกิจจะขาดไม่ได้คือ จะต้องมีความรอบรู้ในทุกเรื่องที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจของตน กระทำทุกอย่างด้วยความรอบคอบ ระมัดระวัง ต้องมีความซื่อสัตย์ และต้องรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมด้วย

คำสำคัญ: เศรษฐกิจพอเพียง, แนวความคิดทางการตลาด, กลยุทธ์การตลาด

ABSTRACT

Sufficiency Economy Philosophical approached to indicate the existence and conduct of the people at all levels. Consists of moderation and reasonableness of the immune system in good. The terms of the related decision was. Terms of knowledge about the various academic and moral conditions for a sense of morality. Morality Intelligence in everyday life. We could apply the sufficiency economy philosophy applied to the marketing concept and marketing strategy. In about the middle Marketers should be conscious in terms of selection or market segmentation, market their products to suit. The reason was that marketers have to know yourself. Competitors and customers about the immunity is. Knowing how to create strategic alliances to occur. But business would never be without was. Must be knowledgeable in all matters related to their business. Everything was done with diligence and caution must be honest And were responsible for society and the environment.

KEYWORDS: Sufficiency Economy Philosophy, Marketing Concept, Marketing Strategy

บทนำ

“เศรษฐกิจพอเพียง” เป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชดำริสชี้แนะแนวทางการดำเนินชีวิตแก่พสกนิกรชาวไทยมาโดยตลอด โดยเฉพาะในภาวะวิกฤตเศรษฐกิจเช่นนี้ เศรษฐกิจพอเพียงน่าจะเป็นสิ่งที่ทุกคนหันมาให้ความสำคัญ และพร้อมที่จะน้อมนำแนวพระราชดำรินี้ไปปฏิบัติเพื่อให้สามารถอยู่รอดได้ แล้วเศรษฐกิจพอเพียงคืออะไร มีแนวคิดหรือวิธีปฏิบัติอย่างไร สำหรับตัวผู้เขียนเอง ในฐานะที่เป็นอาจารย์สอนทางการตลาด มีความสนใจในเรื่องนี้เช่นเดียวกัน ซึ่งจากการที่ได้พูดคุยกับผู้รู้จักหลายๆ ท่าน มักจะพูดว่า เศรษฐกิจพอเพียงกับการดำเนินการด้านตลาดเป็นแนวความคิดที่สวนทางกัน จึงเป็นสาเหตุที่ทำให้ผู้เขียนตัดสินใจศึกษาเรื่องนี้ และพบว่าเป็นเรื่องที่น่าสนใจเป็นอย่างมาก

จุดเริ่มต้นแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง

ผลจากการใช้แนวทางการพัฒนาประเทศไปสู่ความทันสมัยได้ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงแก่สังคมไทยอย่างมากในทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านเศรษฐกิจ การเมือง วัฒนธรรม สังคมและสิ่งแวดล้อม อีกทั้งกระบวนการของความเปลี่ยนแปลงมีความสลับซับซ้อนจนยากที่จะอธิบายในเชิงสาเหตุ และผลลัพธ์ได้ เพราะการเปลี่ยนแปลงทั้งหมดต่างเป็นปัจจัยเชื่อมโยงซึ่งกันและกัน สำหรับผลของการพัฒนาในด้านบวกนั้น ได้แก่ การเพิ่มขึ้นของอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ความเจริญทางวัตถุ และสาธารณูปโภคต่างๆ ระบบสื่อสารที่ทันสมัยหรือการขยายปริมาณและกระจายการศึกษาอย่างทั่วถึงมากขึ้น แต่ผลด้านบวกเหล่านี้ส่วนใหญ่กระจายไปถึงคนในชนบทหรือผู้ด้อยโอกาสในสังคม

น้อย แต่ว่ากระบวนการเปลี่ยนแปลงของสังคมได้เกิดผลลบติดตามมาด้วย เช่น การขยายตัวของรัฐเข้าไปในชนบท ได้ส่งผลให้ชนบทเกิดความอ่อนแอในหลายด้าน ทั้งการต้องพึ่งพิงตลาดและพ่อค้าคนกลางในการส่งสินค้าทุน ความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติ ระบบความสัมพันธ์แบบเครือญาติ และการรวมกลุ่มกันตามประเพณีเพื่อการจัดการทรัพยากรที่เคยมีอยู่แต่เดิมแตกสลายลง ภูมิความรู้ที่เคยใช้แก้ปัญหาและสั่งสมปรับเปลี่ยนกันมา ถูกลืมเลือนและเริ่มสูญหายไป สิ่งสำคัญ ก็คือ ความพอเพียงในการดำรงชีวิต ซึ่งเป็นเงื่อนไขพื้นฐานที่ทำให้คนไทยสามารถพึ่งตนเอง และดำเนินชีวิตไปได้อย่างมีศักดิ์ศรีภายใต้อำนาจและความมีอิสระในการกำหนดชะตาชีวิตของตนเอง ความสามารถในการควบคุมและจัดการเพื่อให้ตนเองได้รับการสนองตอบต่อความต้องการต่าง ๆ รวมทั้งความสามารถในการจัดการปัญหาต่างๆ ได้ด้วยตนเอง ซึ่งทั้งหมดนี้ถือว่าเป็นศักยภาพพื้นฐานที่คนไทยและสังคมไทยเคยมีอยู่แต่เดิม ต้องถูกกระทบกระเทือน ซึ่งวิกฤตเศรษฐกิจจากปัญหาฟองสบู่และปัญหาความอ่อนแอของชนบท รวมทั้งปัญหาอื่นๆ ที่เกิดขึ้น ล้วนแต่เป็นข้อพิสูจน์และยืนยันปรากฏการณ์นี้ได้เป็นอย่างดี

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

เศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาชี้ถึงแนวการดำรงอยู่ และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนา และบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจ เพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ ความพอเพียงหมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควร ต่อการกระทบใดๆ อันเกิดจากการ

เปลี่ยนแปลงทั้งภายในภายนอก ทั้งนี้ต้องอาศัย ความรอบรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวัง อย่างยิ่งในการนำวิชาการต่างๆ มาใช้ในการวางแผน และการดำเนินการทุกขั้นตอน และขณะเดียวกัน จะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎี และนักธุรกิจในทุกระดับ ให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์ สุจริต และให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติ ปัญญา และความรอบคอบ เพื่อให้สมดุล และพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวาง ทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจาก โลกภายนอกได้ดี

ความหมายของเศรษฐกิจพอเพียง

1. ความพอประมาณ หมายถึง ความพอดีที่ไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไป โดยไม่เบียดเบียนตนเอง และผู้อื่น
2. ความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับความพอเพียงนั้น จะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผล โดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้นๆ อย่างรอบคอบ
3. ภูมิคุ้มกัน หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆ ที่จะเกิดขึ้น โดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่างๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคต

โดยมี **เงื่อนไข** ของการตัดสินใจและดำเนินกิจกรรมต่างๆ ให้อยู่ในระดับพอเพียง 2 ประการ ดังนี้

1. เงื่อนไขความรู้ ประกอบด้วย ความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องรอบด้าน ความรอบคอบที่จะนำความรู้เหล่านั้นมาพิจารณาให้เชื่อมโยงกัน เพื่อ

ประกอบการวางแผน และความระมัดระวังในการปฏิบัติ

2. เงื่อนไขคุณธรรม ที่จะต้องเสริมสร้าง

ประกอบด้วย มีความตระหนักใน คุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริตและมีความอดทน มีความเพียร ใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต

การดำเนินชีวิตตามแนวพระราชดำริพอเพียง

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงเข้าใจถึงสภาพสังคมไทย ดังนั้นเมื่อได้พระราชทานแนวพระราชดำริ หรือพระบรมราโชวาทในด้านต่างๆ จะทรงคำนึงถึงวิถีชีวิต สภาพสังคมของประชาชนด้วย เพื่อไม่ให้เกิดความขัดแย้งทางความคิดที่อาจนำไปสู่ความขัดแย้งในทางปฏิบัติได้

แนวพระราชดำริในการดำเนินชีวิตแบบพอเพียง

1. ยึดความประหยัด ตัดทอนค่าใช้จ่ายในทุกด้าน ลดละความฟุ่มเฟือยในการใช้ชีวิต
2. ยึดถือการประกอบอาชีพด้วยความถูกต้อง ซื่อสัตย์สุจริต
3. ละเลิกการแก่งแย่งผลประโยชน์และแข่งขันกัน ในทางการค้าแบบต่อสู้กันอย่างรุนแรง
4. ไม่หยุดนิ่งที่จะหาทางให้ชีวิตหลุดพ้นจากความทุกข์ยาก ด้วยการขวนขวายใฝ่หาความรู้ให้มีรายได้เพิ่มพูนขึ้น จนถึงขั้นพอเพียงเป็นเป้าหมายสำคัญ
5. ปฏิบัติตนในแนวทางที่ดี ลดละสิ่งชั่ว ประพฤติตนตามหลักศาสนา

แท้ที่จริงแล้วแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงนั้น มีแก่นสาระสำคัญคือ ความพอประมาณ หมายถึง ความพอดีที่ไม่น้อยเกินไป และไม่มากเกินไป โดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น เช่น การผลิตและการบริโภคที่อยู่ในระดับพอประมาณและพอดี

ความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับของความพอเพียง จะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผล โดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้นๆ ทั้งในระยะสั้นและระยะยาวอย่างรอบคอบ

การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบ และการเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆ ที่จะเกิดขึ้น โดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่างๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งสั้นและยาว

เงื่อนไขความรู้ ประกอบด้วย ความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างรอบด้าน ความรอบคอบที่จะนำความรู้เหล่านั้น มาพิจารณาให้เชื่อมโยงกัน เพื่อประกอบการวางแผนและมีความระมัดระวังในขั้นปฏิบัติ

เงื่อนไขคุณธรรม ที่จะต้องเสริมสร้าง ประกอบด้วย มีความตระหนักในคุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริต มีความอดทน มีความเพียร ใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต ไม่โลภและไม่ตระหนี่จนเกินไป

แนวทางปฏิบัติและผลที่คาดว่าจะได้รับ การนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้คือ การพัฒนาที่สมดุลและยั่งยืน พร้อมรับต่อการเปลี่ยนแปลงในทุกด้าน ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม ความรู้และเทคโนโลยี

การบริหารการตลาด

เมื่อมองไปทางด้านการตลาด Dr. Phillip Kotler ศาสตราจารย์ด้านการตลาดที่มีชื่อเสียงของประเทศสหรัฐอเมริกา ได้ให้นิยามของ “การตลาด”

คือ กิจกรรมต่าง ๆ ที่มนุษย์กระทำขึ้น เพื่อตอบสนองความจำเป็นและความต้องการให้เป็นที่น่าพอใจ โดยผ่านกระบวนการแลกเปลี่ยน กล่าวโดยสรุปได้ว่าองค์ประกอบของการตลาดที่สำคัญ มีดังนี้ 1. จะต้องประกอบด้วยกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การผลิตสินค้าและการให้บริการจากผู้ผลิตไปสู่ผู้บริโภค 2. จะต้องเป็นการตอบสนองต่อความจำเป็น และความต้องการของมนุษย์หรือผู้บริโภค ในที่นี้ความจำเป็นหมายถึงความต้องการในปัจจุบันแห่งการดำรงชีวิตที่มนุษย์ขาดไม่ได้คือ อาหาร ที่อยู่อาศัย เครื่องนุ่งห่ม และยารักษาโรค แต่ความต้องการหมายถึงระดับของความต้องการที่อยู่นอกเหนือจากความจำเป็นต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ 3. จะต้องมีการแลกเปลี่ยน ซึ่งการแลกเปลี่ยนในปัจจุบัน ได้ใช้มาตรฐานเงินตราเป็นเครื่องมือในการประเมินมูลค่าของสินค้าหรือบริการ ทำให้เกิดความสะดวกมากขึ้น

ปรัชญาในการบริหารการตลาด

การเรียนรู้หลักการบริหารการตลาด ควรทำความเข้าใจถึงปรัชญาหรือแนวความคิดในการบริหารการตลาด ที่ได้มีการจัดแบ่งออกเป็น 5 แนวความคิด ดังนี้

1.แนวคิดเน้นการผลิต เป็นยุคที่กระบวนการผลิตยังไม่สามารถตอบสนองต่อความต้องการของผู้บริโภคได้อย่างเพียงพอ หรือจะกล่าวว่า “ผลิตได้ไม่ทันขาย” นั่นเอง ผู้ผลิตสินค้าจึงให้ความสำคัญกับการปรับปรุงประสิทธิภาพการผลิตให้สินค้าที่ผลิตได้มีจำนวนมากภายใต้ต้นทุนต่ำ เพื่อให้สามารถจำหน่ายได้ในราคาต่ำ

2.แนวคิดเน้นผลิตภัณฑ์ เป็นยุคที่เกิดผู้ผลิตหรือคู่แข่งกันในตลาดจำนวนมาก ทั้งยังสามารถปรับปรุง

กระบวนการผลิตให้สามารถผลิตสินค้าได้มากขึ้น โดยไม่มีข้อแตกต่างด้านราคาจำหน่ายมากนัก ผู้บริโภคจึงเริ่มตระหนักถึงคุณภาพมากกว่าเดิม ผู้ผลิตจึงหันมาให้ความสำคัญกับคุณภาพตามความคาดหวังของผู้บริโภค เพื่อสร้างข้อแตกต่างให้กับสินค้าของตนในตลาด

3.แนวคิดเน้นการขาย เน้นที่การขายโดยพนักงานขาย เพื่อกระตุ้นให้ผู้บริโภคตัดสินใจซื้อสินค้าที่เสนอขาย นั้น ๆ

4.แนวคิดเน้นการตลาด เริ่มจากการศึกษาและวิเคราะห์ถึงความต้องการของผู้บริโภคเป็นสำคัญ จากนั้นจึงนำข้อมูลมาดำเนินการผลิต เพื่อสร้างความพึงพอใจสูงสุดแก่ผู้บริโภค

5.แนวคิดการตลาดเพื่อสังคม เป็นแนวคิดที่พัฒนาขึ้น จากความเห็นว่าการดำเนินธุรกิจโดยมุ่งตอบสนองต่อความต้องการของผู้บริโภคและผลกำไรสูงสุดขององค์กรเท่านั้น ไม่ถือเป็นแนวทางการดำเนินงานที่เหมาะสมต่อสภาพเศรษฐกิจและสังคม ผู้บริหารการตลาดจึงควรตระหนักถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นกับสังคมโดยรวมควบคู่ไปกับการตอบสนองต่อความต้องการของผู้บริโภค และวัตถุประสงค์ขององค์กร

จากแนวความคิดทางด้านการตลาด จะเห็นได้ว่า เศรษฐกิจพอเพียงเป็นไปในทิศทางเดียวกับแนวความคิดการตลาดเพื่อสังคม ดังนั้นการตลาดยุคใหม่จึงมุ่งเน้นสังคมเป็นเป้าหมายสำคัญ โดยมีความคิดที่ว่าธุรกิจควรกำหนดความจำเป็น ความต้องการ และผลกระทบของกลุ่มเป้าหมายทางการตลาด ด้วยการส่งมอบความพึงพอใจที่ดีกว่าคู่แข่งในตลาด เพื่อรักษาหรือพัฒนาวิถีชีวิต

และความเป็นอยู่ของลูกค้ากลุ่มเป้าหมาย และสังคมให้ดียิ่งขึ้น

สำหรับธุรกิจเกือบทุกองค์กรมีเป้าหมายเพื่อแสวงหาผลกำไรตอบแทน เพื่อให้กิจการมีการเจริญเติบโตและอยู่รอด สามารถแข่งขันกับคู่แข่งที่มีอยู่มากมายในตลาดได้ ในส่วนของลูกค้าหรือผู้บริโภคก็เช่นเดียวกันต่างก็ต้องการบริโภคสินค้าและบริการที่สามารถสนองต่อความต้องการและความพึงพอใจของตน ฉะนั้นหากสามารถนำคุณสมบัติของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการตลาดยุคใหม่ เพื่อให้เกิดความสมดุลในชีวิต เศรษฐกิจ สังคม ให้เกิดความมั่นคงต่อไปทั้งในส่วนของธุรกิจและผู้บริโภค แต่การที่ธุรกิจจะดำเนินการตามแนวคิดนี้ได้ นั้น จะต้องอาศัยเงื่อนไขความรู้ที่ประกอบด้วย ความรอบรู้ รอบคอบและระมัดระวัง รวมถึงเงื่อนไขคุณธรรมอันประกอบด้วย ความซื่อสัตย์ สุจริต ขยันอดทน และการรู้จักแบ่งปันมาผสมผสานกัน ภายใต้กรอบของความพอประมาณ มีเหตุผลและมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี

เกษม พัฒน์เสรีธรรม ได้แนะนำว่า ต้องประยุกต์ใช้แนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับกลยุทธ์การตลาดและการดำเนินธุรกิจ โดยมองว่า “ การพอประมาณ “ ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงคือการรู้จักเลือกส่วนตลาด (Market Segment) ให้เหมาะสม อาจจะเป็น “ Niche “ หรือย่อยส่วนตลาดเดิมที่แข่งขันอยู่ไปสู่ส่วนตลาดใหม่ที่มีการแข่งขันน้อย (สามารถแข่งขันได้) อย่างกลยุทธ์ “ น่านน้ำสีคราม ” (Blue Ocean) ที่กำลังฮิตกันมากๆ ในความเป็นจริง กลยุทธ์ Blue Ocean ก็คือการย่อย Segment ลง หรือที่เรียกกันว่า “ Sub Segment “ นั่นเอง การทำตลาดให้แคบ (ในเรื่องของคุณภาพ) แต่ลึก (ในการ

ตอบสนองความต้องการของลูกค้าเป้าหมาย) พอเหมาะกับความสามารภและศักยภาพในการแข่งขันของกิจการคือทางออกที่ดีที่สุดในการสร้าง ความเติบโตอย่างยั่งยืน

“ การมีเหตุผล ” คือการรู้จักตนเอง รู้จัก คู่แข่ง และที่สำคัญคือรู้จักลูกค้า ธุรกิจที่จะอยู่รอด และเติบโตอย่างยั่งยืน ต้องรู้ซึ่งว่าอะไรที่ลูกค้า ต้องการและสามารถตอบสนองได้ดีกว่าคู่แข่ง อย่างไร

นั่นคือการใช้กลยุทธ์การวิจัยตลาดแบบ “ Customer Insight ” เพื่อเข้าใจความต้องการจริงๆ ของลูกค้าเป้าหมายและการพัฒนาคุณภาพคุณค่าการ ตอบสนองความต้องการนั้นอย่างสม่าเสมอ ซึ่งจะทำได้ ก็ต่อเมื่อ รู้จักคิดค้นและใช้ “ นวัตกรรม ”

นวัตกรรมเป็นได้ทั้งในด้านผลิตภัณฑ์หรือ บริการใหม่ (Product Innovation) หรือกระบวนการ ทำงานใหม่ (Process Innovation) นวัตกรรมไม่ใช่ เรื่องยากเกินความสามารถของคนไทยแต่เป็นเพราะ ไม่มีการสอนกันในระบบการศึกษา

“ การมีภูมิคุ้มกันที่ดี ” คือการมีพันธมิตร หรือ เครือข่าย (Network) ไว้คอยช่วยเหลือ เป็นการ ลำบากที่ธุรกิจขนาดเล็กจะเก่งในทุกเรื่องแข่งขันได้ ในทุกเรื่อง !!!

ปัจจุบันการแข่งขันทางการตลาดคือการแข่ง กันในเรื่องของความเร็วในการตอบสนองความ การรู้จักที่จะสร้างพันธมิตรทางธุรกิจให้เกิดขึ้น แต่ ทั้งนี้ทั้งนั้นการทำธุรกิจจะขาดไม่ได้คือ จะต้องมีความรอบรู้ในทุกเรื่องที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจของตน กระทำทุกอย่างด้วยความรอบคอบและระมัดระวัง รวมทั้งต้องมีความซื่อสัตย์ต่อทั้งตนเอง เพื่อนร่วม อาชีพ ลูกค้า และรู้จักที่จะให้มากกว่าที่จะคอยเป็น ฝ่ายรับแต่เพียงอย่างเดียว ซึ่งหากธุรกิจสามารถนำ

ต้องการของลูกค้าไม่ใช่การแข่งขันกันในเรื่องราคา แล้วพยายามเพิ่มขนาดการผลิตให้ใหญ่เพื่อให้ต้นทุน ต่อหน่วยต่ำลง (Economy of Scale)

ธุรกิจ SME มีภูมิคุ้มกันที่ดี ด้วยการมีขนาด ที่เล็กคล่องตัวเหมาะสมกับการแข่งขัน หาก จำเป็นต้องเพิ่มความสามารถในการแข่งขัน ก็ควร เลือกใช้พันธมิตร (Alliance / Network) หรือจ้างคน อื่นทำ (Outsourcing) และต้องรับผิดชอบต่อสังคม และสิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นการสร้างเครือข่ายกับลูกค้า ไปในตัวด้วยอย่างกลยุทธ์ CSR (Corporate Social Responsibility)

สรุป

จากข้อมูลข้างต้น จะเห็นได้ว่า การ ดำเนินการด้านการตลาดสามารถที่จะนำแนว พระราชดำริมาประยุกต์ใช้ได้อย่างลงตัว จากแนว พระราชดำริเรื่องความพอประมาณ นักการตลาดก็ ควรที่จะหันมาใส่ใจในเรื่องของการเลือกส่วนตลาด หรือการแบ่งส่วนตลาดให้เหมาะสมกับผลิตภัณฑ์ ของตน ความมีเหตุผลก็คือการที่นักการตลาดจะต้อง รู้จักตนเองก่อน ถ้าจะพูดให้ง่ายก็คือต้องทำการ วิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและอุปสรรคสำหรับ ธุรกิจของตนเองก่อน นอกจากรู้จักตนเองแล้ว ก็ต้อง รู้จักคู่แข่งที่อยู่ในท้องตลาดด้วยว่า เขาเป็นใคร และที่ขาดไม่ได้คือลูกค้าคือใคร การมีภูมิคุ้มกันก็คือ แนวพระราชดำริมาประยุกต์ให้เกิดประโยชน์กับ องค์กรของตนแล้ว เชื่อว่าคำว่าความสำเร็จไม่ไกล เกินเอื้อมอย่างแน่นอน นี่แหละถึงเรียกว่าการ ประสานแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงกับแนวความคิด และกลยุทธ์การตลาดได้อย่างแท้จริง

ข้อเสนอแนะ

1. การที่จะสร้างความพึงพอใจให้เกิดขึ้นกับผู้บริโภค นักการตลาดต้องสร้างความพึงพอใจให้เกิดขึ้นในสายตาของผู้บริโภค โดยการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและแนวความคิดทางการตลาดเพื่อสังคมมาใช้
2. จากปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงจะเห็นได้ว่าหากนำมาประยุกต์ใช้กับการดำเนินการทางการตลาด นอกจากจะสอดคล้องกับแนวความคิดด้านการตลาดเพื่อสังคมแล้วยังสอดคล้องกับหลักการของ CSR (Corporate Social Responsibility) อีกด้วย กล่าวคือ การให้ความสำคัญต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม โดยดำเนินธุรกิจภายใต้หลักจริยธรรม ประกอบธุรกิจด้วยความเป็นธรรม มีความรับผิดชอบต่อผู้บริโภค ยกตัวอย่างเช่น การผลิตสินค้าที่ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม การปลูกป่า การบริจาค

ทุนการศึกษา และการรณรงค์สร้างจิตสำนึกในด้านต่าง ๆ เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- [1] เกษม พัฒน์เสรีธรรม, 2551. ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับกลยุทธ์การตลาด. Marketeer .
- [2] ชีรพันธ์ โล่ห์ทองคำ วันที่ 20 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2550 คอลัมน์ คลื่นความคิด มติชนรายวัน ปีที่ 30 ฉบับที่ 10573
- [3] ศรีสุภา สหชัยเสรี. การบริหารการตลาดในยุคเศรษฐกิจใหม่ : แนวคิดและทฤษฎี. สำนักพิมพ์ทิพย์ปิ้ง พอยท์ จำกัด. 2546.
- [4] เศรษฐกิจพอเพียง. กรมการพัฒนาชุมชน สำนักส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพชุมชน. สำนักพิมพ์บีทีเอส เพรส จำกัด. 2548.

1. รายละเอียดทั่วไป

กำหนดความยาวของบทความไม่เกิน 15 หน้า ให้ใช้แบบตัวอักษร Angsana New ขนาด 15 พ. ทั้งบทความ ใช้กระดาษขนาด A4 โดยบรรจุเนื้อหาในพื้นที่ขนาด 187 X 272 มม. (7.36" X 10.71") หลังจาก

keywords ให้แบ่งบทความออกเป็นสองสดมภ์ (column) ระยะห่างจากขอบกระดาษด้านต่างๆ และขนาดของสดมภ์กำหนดไว้ในตารางที่ 1 ส่วนประกอบหลักของบทความให้เรียงตามลำดับ ดังรายละเอียดในตารางที่ 2

1.1 ตาราง

วางตารางให้ใกล้ตำแหน่งที่อ้างอิงในบทความ พิมพ์ชื่อและลำดับที่ของตารางเหนือตาราง และพิมพ์คำอธิบายเพิ่มเติมใต้ตาราง ลักษณะทั่วไปของตารางให้อ้างอิงจากตารางที่ 1 และ 2

1.2 ระยะห่างระหว่างส่วนประกอบ

คณะกรรมการฝ่ายวิชาการได้กำหนด style ในไฟล์เป็นที่เรียบร้อยแล้ว เพื่อความเป็นมาตรฐาน กรุณาเลือกใช้ style ที่กำหนดให้ไว้เท่านั้น และให้ยึดถือตามไฟล์ตัวอย่างที่จัดให้ไว้เป็นสำคัญ

ตารางที่ 1 ระยะขอบกระดาษและขนาดของสมุด

ระยะกำหนด	ซม.	นิ้ว
ระยะบน (Top Margin)	4.00	1.57
ระยะล่าง (Bottom Margin)	2.50	0.98
ระยะซ้าย (Left Margin)	2.50	0.98
ระยะขวา (Right Margin)	2.50	0.98
ความกว้างสมุด	9.00	3.54
ระยะห่างระหว่างสมุด	0.70	0.28

1.3 รูปและแผนภาพ

วางรูปและรูปภาพให้ใกล้ตำแหน่งที่อ้างอิงในบทความ พิมพ์ชื่อและลำดับที่ของรูปได้รูปพร้อมคำบรรยายไว้กึ่งกลางของสมุด ลักษณะทั่วไปของรูปให้อ้างอิงจากรูปที่ 1

รูปภาพควรเป็นสีขาว-ดำ และมีขนาดเท่ากับความกว้างของสมุดโดยวางชิดขอบซ้ายของสมุด ฟังระลึกว่าในการตีพิมพ์บทความ ขนาดของบทความจะถูกย่อเล็กลงเป็น 75% ของขนาด-เดิม รายละเอียดของรูปภาพที่เล็กเกินไปจึงอาจไม่ชัดเจน

ตารางที่ 2 ขนาดและลักษณะของตัวอักษรและระยะระหว่างบรรทัด

ส่วนประกอบ	ขนาดอักษร	ลักษณะอักษร
ชื่อเรื่องภาษาไทย	20	หนา
Title (ชื่อเรื่องภาษาอังกฤษ)	14	หนา, พิมพ์ใหญ่
ชื่อผู้เขียนและผู้ร่วมงาน	14	ปกติ
สถานที่ทำงาน	14	เอียง
บทคัดย่อ	16	หนา, พิมพ์ใหญ่
คำสำคัญ	16	หนา, พิมพ์ใหญ่
ABSTRACT	11	หนา, พิมพ์ใหญ่
เนื้อความบทคัดย่อ	15	ปกติ
KEYWORDS	11	หนา, พิมพ์ใหญ่
Keywords	11	ปกติ, ตัวแรกพิมพ์ใหญ่
หัวข้อหลักและเลขประจำหัวข้อ	16	หนา
หัวข้อย่อยและเลขประจำหัวข้อ	16	เอียง
เนื้อความทั่วไป	15	ปกติ
เนื้อความทั่วไป (ถัดมา)	15	ปกติ, ย่อหน้า
ตารางที่	14	หนา
รูปที่	14	หนา
ข้อความในตาราง (ซ้าย)	14	ปกติ
ข้อความในตาราง (กลาง) (Table Center)	14	ปกติ
กิตติกรรมประกาศ	16	ปกติ
เอกสารอ้างอิง	16	ปกติ

รูปที่ 1 คำอธิบายชื่อรูปหรือภาพถ่ายทั่วไป ทั้งรูปและภาพถ่ายที่นำมาแสดงจะต้องมีความชัดเจน

1.4 สมการ

การใช้ equation editor ที่มีอยู่ในโปรแกรม Microsoft word โดยวางสมการซิดขอบซ้ายของสมการ ใส่ลำดับที่ของสมการใน () ณ ขอบขวาของสมการในบรรทัดเดียวกัน สมการที่ 1 แสดงตัวอย่างของสมการ

$$x_1^g = a_1^g + \lambda_1^g x_1^g + \delta_1^g$$

(1)

1.5 การอ้างอิง

ให้ใช้สัญลักษณ์ [x] ในการอ้างอิงถึงเอกสารอ้างอิงลำดับที่ x ในเอกสารอ้างอิง ให้ใช้คำว่า รูปที่ y และ ตารางที่ z ในการอ้างอิงถึงรูปที่ y และตารางที่ z ตามลำดับ และหลีกเลี่ยงการอ้างอิงถึงเอกสารอ้างอิงในเนื้อความของบทคัดย่อ

2. การส่งบทความ

ท่านสามารถส่งบทความฉบับสมบูรณ์ได้ที่เว็บไซต์ประชุมวิชาการ www.thonburi-u.com/Benjamitra หรืออีเมล Benjamitra54@hotmail.com ภายในวันและเวลาที่กำหนดไว้ หากท่านมีข้อสงสัยสามารถสอบถามรายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่

คณะกรรมการฝ่ายวิชาการ

การประชุมวิชาการระดับชาติเบญจมิตรวิชาการครั้งที่

1,

สำนักวิจัยและวางแผนพัฒนา มหาวิทยาลัยธนบุรี

โทร 0-2809-0823 ต่อ 113

แฟกซ์ 0-2809-0829

อีเมล: Benjamitra54@hotmail.com

เว็บไซต์: www.thonburi-u.com/Benjamitra

เอกสารอ้างอิง

- [1] นามผู้ประพันธ์, ปีที่พิมพ์. ชื่อหนังสือ. จำนวนเล่ม(ถ้ามี). ครั้งที่พิมพ์(ถ้ามี). ชื่อชุดหนังสือและลำดับที่(ถ้ามี). สถานที่พิมพ์ : สำนักพิมพ์.นามผู้ประพันธ์, ปีที่พิมพ์ .ชื่อหนังสือแปลโดย .สำนักพิมพ์ : สถานที่พิมพ์ .นามผู้แปล
- [2] นามผู้เขียนบทความ, ปีที่พิมพ์ใน .ชื่อบทความ .ชื่อบรรณาธิการ, ชื่อหนังสือ, เลขหน้าสถานที่ .สำนักพิมพ์ : พิมพ์
- [3] นามผู้เขียนบทความ, ปีที่พิมพ์ .ชื่อบทความ .ชื่อวารสาร, เล่มที่ .เลขหน้า :
- [4] นามผู้เขียนบทความ, วัน เดือน ปี .ชื่อบทความ .ชื่อหนังสือพิมพ์ไทย.เลขหน้า :
- [5] นามผู้เขียนบทความ, ปี, เดือน วัน .ชื่อบทความ .ชื่อหนังสือพิมพ์ต่างประเทศ.เลขหน้า :
- [6] นามผู้เขียนวิทยานิพนธ์, ปี. ชื่อวิทยานิพนธ์.ระดับวิทยานิพนธ์ (หรือปริญญาโท) มหาวิทยาลัย.
- [7] นามผู้บรรยาย, ปี. ชื่อหัวข้อบรรยาย. ชื่องานสัมมนา, ชื่อสถานที่ที่บรรยาย.
- [8] นามผู้ประพันธ์, วัน เดือน ปีที่ลงข้อความ ชื่อ .(ถ้ามี). ชื่อหน่วยงานหรือองค์กร .ชื่อเรื่อง <URL:>

ความพึงพอใจต่อการรับรู้คุณภาพบริการของสถาบันการศึกษาเอกชน

กรณีศึกษาในเขตลาดกระบัง

Satisfaction, perceived service quality of private Education institutions.

A case study in Lat krabang

เอมศักดิ์ พวงผิว

คณะบริหารธุรกิจ สาขาการจัดการอุตสาหกรรม วิทยาลัยกรุงเทพสุวรรณภูมิ

(araikordaikub@hotmail.com)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้จึงเป็นการศึกษาความพึงพอใจต่อคุณภาพบริการสถาบันการศึกษาเอกชน กรณีศึกษาในเขตลาดกระบัง ซึ่งผู้วิจัยต้องการทราบถึงปัจจัยที่จะใช้วัดความต้องการของกลุ่มเป้าหมายที่เกี่ยวกับการรับรู้คุณภาพของการบริการการศึกษา และสามารถนำไปใช้ในการวิจัยกับเรื่องที่เกี่ยวข้องต่อไป และนอกจากนี้ยังเป็นการตอบสนองความต้องการในการหาความรู้เพิ่มเติมทางด้านการบริการทางการศึกษาแก่ผู้เรียนที่มีพื้นฐานการศึกษาทางด้านวิชาชีพได้ การวิจัยนี้เป็นการศึกษาโดยนำกรอบความคิดของ Parasuraman ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านคุณภาพการบริการ (Service Quality) มาใช้เป็นพื้นฐานแนวคิด กรอบแนวคิดดังกล่าวระบุว่าปัจจัยที่บ่งบอกถึงคุณภาพการบริการได้แก่ ความเป็นรูปธรรมของบริการ (Tangibles) ความน่าเชื่อถือและไว้วางใจ (Reliability) การให้ความมั่นใจ (Assurance) การตอบสนองความต้องการ (Responsiveness) การดูแลเอาใจใส่ (Empathy) ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนและผู้ปกครองที่ใช้บริการสถานศึกษาเอกชน มีขนาดของตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาจำนวน 400 คน โดยใช้สูตรคำนวณของ Taro Yamane ความความคลาดเคลื่อนไม่เกิน 5% ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายวิธี (MULTISTAGE SAMPLE) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสอบถาม

คำสำคัญ : การรับรู้, บริการ, คุณภาพ, ความพึงพอใจ

ABSTRACT

The research this study of Satisfaction on quality Service For Private Education institution in Latkrabang Area, Which Researcher need to know the factors to Measure requirement of target group on perception quality service of Education and can be applied with issues research to related future, and beside a response requirement to find Learn more with Service of education to Learner at the basic vocation education. This Research is study by betake concept ides of Paeasuraman which a guru of quality Service be used is basic concept. The framework as above that factor indicates for Quality Service such as tangible of Service, Reliability and trust, Assurance, Responsiveness and Empathy Population used in this Study is student and parents used Service private education, have the sample to study 400 people and used the formulas of Taro Yamane. The error not over 5% and approach Multistage Sample, the tool that used is questionnaire

Keywords : Perceived, Service, Quality, Satisfaction

1. บทนำ

สถานศึกษาเอกชนในแต่ละแห่งมีระบบทำงานที่แตกต่างกัน ในแต่ละที่ก็มีระบบการทำงานที่ทันสมัย เช่น นำเทคโนโลยีต่างเข้ามาช่วยในการทำงาน ในระบบการออกคะแนนและการจ่ายค่าเทอม เพื่อความสะดวกสบายต่อผู้รับบริการไม่ว่าจะเป็นตัวผู้ปกครองหรือตัวนักศึกษา

การให้บริการของสถานศึกษาเอกชน จะแบ่งเป็นแผนกแบ่งเป็นฝ่าย โดยอยู่ภายใต้การดูแลของหัวหน้าแผนกเพื่อที่จะให้การทำงานให้เกิดผลสัมฤทธิ์มากที่สุด การติดต่อเรื่องต่างๆของนักเรียนและผู้ปกครองก็จะเป็นไปแนวทางเดียวกันไม่ให้มีการทำงานที่ผิดพลาด อย่างเช่น การที่ผู้ปกครองของนักเรียนจะมาติดต่อเรื่องการจ่ายค่าเทอม การซื้อชุดนักเรียน การซื้ออุปกรณ์ในการเรียน การขอพบอาจารย์ที่ปรึกษา หรือติดต่อเรื่องราวต่างๆ ควรจะมีระเบียบแบบแผนและเอกสารในการระบุขั้นตอนไว้จะได้ปฏิบัติได้อย่างรวดเร็วไม่เสียเวลา รวมทั้งการให้บริการการศึกษาแก่นักเรียนในด้านต่างๆ จากการสอบถามจากผู้ปกครองที่มาติดต่อทางโรงเรียนเป็นผู้ปกครองของนักเรียน ชั้น ปวช. ปีที่ 3 คืออยากให้โรงเรียนมีการทำเอกสารในขั้นตอนการจ่ายค่าเทอม และขั้นตอนในการชำระไว้เพื่อที่จะได้รวดเร็ว

ดังนั้นสมมติฐานหลักของการวิจัยคือเพื่อศึกษาปัจจัยที่บ่งบอกถึงคุณภาพของบริการตามกรอบแนวความคิด 5 ข้อของ Parasuraman ซึ่งใช้ได้ดีในประเทศที่พัฒนาแล้ว จะสามารถนำมาใช้กับประเทศไทยซึ่งมีระบบการศึกษา วัฒนธรรม และวิธีการเรียนรู้ที่แตกต่างกันได้หรือไม่โดยมีวัตถุประสงค์ของการวิจัย

2. ทบทวนวรรณกรรม

ปัจจัยที่สำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งต่อธุรกิจในอนาคตของของลูกค้านั้นในปัจจุบันคือ คุณภาพการบริการ (Service Quality) ที่ผู้ให้บริการหยิบยื่นและ ส่งมอบความประทับใจของการบริการที่เป็นเลิศแก่ลูกค้า เพื่อสร้างผลลัพธ์จากการส่งมอบบริการที่ดีให้ลูกค้าให้ได้รับความพึงพอใจ (Customer Satisfaction) และก่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีแก่ลูกค้า (Customer Relationship) รวมทั้งเพื่อกระตุ้นให้ลูกค้าเหล่านี้กลับมาซื้อสินค้าหรือใช้บริการกันอย่างต่อเนื่อง (Customer Retention) ตลอดจนการสร้างฐานให้ลูกค้ามีความสัมพันธ์ในระยะยาว และก่อให้เกิดความจงรักภักดีกับสินค้าหรือบริการของเราตลอดไป (Customer)

การบริการ (Service) หมายถึง สิ่งที่ผู้ให้บริการหรือผู้ขายทำการส่งมอบให้แก่ผู้รับบริการหรือผู้ซื้อที่ไม่สามารถจับต้องได้ แต่เมื่อผู้รับบริการได้รับบริการไปแล้วเกิดความประทับใจกับสิ่งเหล่านั้น เราสามารถแบ่งระดับความความสำคัญของการบริการได้อยู่ 2 ระดับดังนี้

ระดับแรก ความสำคัญที่มีต่อตัวผู้รับบริการ (ลูกค้า) คือ จะทำให้ลูกค้า การได้รับบริการที่ดีจะทำให้ผู้รับบริการมีความสุข มีความพึงพอใจ และมีความระลึกถึงในการที่จะมาขอรับบริการในครั้งต่อไป

ระดับที่สอง ความสำคัญในด้านผู้ให้บริการ ทำให้กิจการสามารถรักษาลูกค้าเดิม (Customer Retention) การให้บริการเพื่อจะรักษาลูกค้าเดิมไว้ให้เป็นลูกค้าประจำหรือลูกค้าที่มีความจงรักภักดี และนอกจากนี้ยังสามารถเพิ่มลูกค้าใหม่ (Customer Acquisition) ผู้ให้บริการต้องพยายามกระทำทุก

วิถีทางที่จะเพิ่มลูกค้าใหม่เพราะเป็นการสร้างความเจริญรุ่งเรืองให้แก่หน่วยงานด้วย มีจำนวนลูกค้าใหม่เพิ่มขึ้นเป็นตัวชี้วัด

อุทัย หิรัญโต (2523, หน้า 272 อ้างอิงมาจาก นริยานราศรี 2544, หน้า 28) ได้ให้ความหมายของความพึงพอใจไว้ว่า “ความพึงพอใจเป็นสิ่งที่ทำให้ทุกคนเกิดความสบายใจ เนื่องจากสามารถตอบสนองความต้องการของเขา ทำให้เขาเกิดความสุข”

3. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

วัตถุประสงค์ของการศึกษาเรื่อง ความพึงพอใจต่อการรับรู้คุณภาพบริการในสถาบันการศึกษาเอกชน กรณีศึกษาในเขตลาดกระบัง มีดังต่อไปนี้

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้คุณภาพการบริการและความตั้งใจที่จะกระทำหลังได้รับบริการจากสถานศึกษาเอกชน
2. เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจต่อคุณภาพการบริการที่ได้รับจากสถานศึกษาเอกชน

4. สมมุติฐานการวิจัย

1. คุณภาพของการบริการที่ผู้รับบริการรับรู้ ได้แก่ ความเป็นรูปธรรมของบริการ(Tangibles) ความน่าเชื่อถือและไว้วางใจ (Reliability) การให้ความมั่นใจ (Assurance) การตอบสนองความต้องการ (Responsiveness) การดูแลเอาใจใส่ (Empathy) มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการบอกต่อหลังจากที่ได้รับบริการจากสถานศึกษาเอกชน
2. คุณภาพของการบริการที่ผู้รับบริการรับรู้ ได้แก่ ความเป็นรูปธรรมของบริการ(Tangibles) ความน่าเชื่อถือและไว้วางใจ (Reliability) การให้ความมั่นใจ

(Assurance) การตอบสนองความต้องการ (Responsiveness) การดูแลเอาใจใส่ (Empathy) มีอิทธิพลต่อความตั้งใจที่จะเลือกใช้บริการหลังจากที่ได้รับบริการจากสถานศึกษาเอกชน

3. คุณภาพของการบริการที่ผู้รับบริการรับรู้ ได้แก่ ความเป็นรูปธรรมของบริการ(Tangibles) ความน่าเชื่อถือและไว้วางใจ (Reliability) การให้ความมั่นใจ (Assurance) การตอบสนองความต้องการ (Responsiveness) การดูแลเอาใจใส่ (Empathy) มีอิทธิพลต่อความอ่อนไหวของราคาหลังจากที่ได้รับบริการจากสถานศึกษาเอกชน

5. ระเบียบวิธีวิจัย

5.1 ประชากร

ประชากร คือ นักเรียนและผู้ปกครองในสถานศึกษาเอกชน มีประชากรโดยประมาณ 1,220 คน

5.2 ตัวแปรที่ศึกษา

5.2.1 ตัวแปรอิสระ คือ

- พฤติกรรมการบอกต่อ
- ความตั้งใจที่จะเลือกใช้บริการ
- ความอ่อนไหวของราคา

5.2.2 ตัวแปรตาม คือ

- ความพึงพอใจต่อการรับรู้คุณภาพ

บริการของสถาบันการศึกษาเอกชน

5.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. เครื่องมือในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ผู้ศึกษาจัดทำขึ้น สำหรับนักเรียนและผู้ปกครองที่ใช้บริการในสถานศึกษาเอกชน ซึ่งจำนวน 1ชุด จะแบ่งออกเป็น 3ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้มาใช้บริการในสถานศึกษาเอกชน ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพและรายได้เฉลี่ยต่อเดือน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการวัดความพึงพอใจต่อคุณภาพบริการของสถานศึกษาเอกชน ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ความเป็นรูปธรรมของบริการ (Tangibles) ความน่าเชื่อถือและไว้วางใจ (Reliability) การให้ความมั่นใจ (Assurance) การตอบสนองความต้องการ (Responsiveness) การดูแลเอาใจใส่ (Empathy)

เกณฑ์การให้คะแนนมีลักษณะกำหนดเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ คือ

ระดับ 5 หมายถึง มากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง มาก

ระดับ 3 หมายถึง ปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง น้อย

ระดับ 1 หมายถึง น้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับความตั้งใจที่จะกระทำหลังที่ได้รับบริการ ได้แก่ พฤติกรรมการบอกต่อความตั้งใจที่เลือกใช้บริการและความอ่อนไหวของราคา

เกณฑ์การให้คะแนนมีลักษณะกำหนดเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 3 ระดับ คือ

ระดับ 3 หมายถึง แน่ใจที่สุด

ระดับ 2 หมายถึง ไม่น่าใจ

ระดับ 1 หมายถึง ไม่น่าใจ

5.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล มีขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยทำการแจกแบบสอบถามออกไปยังกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 ชุด โดยนำแบบสอบถามไปแจกให้กับกลุ่มตัวอย่างคือนักเรียนและผู้ปกครองที่ใช้บริการในสถานศึกษาเอกชน โดยผู้ศึกษาวิจัยรอรับแบบสอบถามกลับคืนทันที ในกรณีที่ผู้ตอบแบบสอบถามมีข้อสงสัยหรือไม่เข้าใจในคำถาม ผู้วิจัยจะให้คำชี้แจงแก่ผู้ตอบแบบสอบถาม

2. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของคำตอบในแบบสอบถาม

3. จัดหมวดหมู่ของข้อมูลในแบบสอบถามเพื่อนำไปวิเคราะห์ทางสถิติ

5.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยศึกษารวบรวมข้อมูลที่ได้ จากการใช้แบบสอบถามมาตรวจสอบข้อมูลลงรหัสและประมวลผล โดยใช้โปรแกรมการวิเคราะห์ข้อมูลสำเร็จรูป ในการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อนำเสนอข้อมูลในรูปแบบการบรรยาย และตารางความสัมพันธ์ต่างๆ ที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ และสมมติฐานการวิจัย และใช้วิธีทางสถิติที่นำมาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการวิเคราะห์โดยหาค่าร้อยละ (Percentage) และ ค่าเฉลี่ย (Mean)

2. วิเคราะห์ความพึงพอใจต่อคุณภาพบริการเพื่อเป็นแนวทางการสร้างภาพลักษณ์ให้กับสถานศึกษาเอกชนโดยหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

3. การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณเพื่อหาค่าน้ำหนักความสำคัญของมิติต่างๆของคุณภาพของการบริการที่ผู้รับบริการรับรู้ โดยวิเคราะห์ความถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression

Analysis) โดยทดสอบนัยสำคัญทางสถิติของค่า
น้ำหนักความสำคัญโดยใช้ค่าที (t-test statistic) ที่
ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 และทดสอบนัยสำคัญทาง
สถิติของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ โดยใช้ค่า
ทดสอบ F-test ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

6.ผลการวิจัย

1.ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล

ที่มาใช้บริการในสถานศึกษาเอกชน ส่วนใหญ่
เป็นเพศชาย ร้อยละ 69.5 มากที่สุด มีอายุระหว่าง 26-30
ปี ร้อยละ 39.8 มีระดับการศึกษาอยู่ในชั้นมัธยมศึกษา ปี
ที่ 6 หรือ ปวช.มากที่สุด ร้อยละ 52.5 อาชีพส่วนใหญ่
ทำงานบริษัทเอกชน ร้อยละ 39.5 และมีรายได้รวมเฉลี่ย
ต่อเดือนอยู่ที่ 10,001 – 20,000 บาท ร้อยละ 42.8

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับความ พึงพอใจต่อคุณภาพบริการของผู้ใช้บริการใน สถานศึกษาเอกชน

ความพึงพอใจต่อคุณภาพบริการของนักเรียน
และผู้ปกครองที่ใช้บริการในสถานศึกษาเอกชน โดย
ภาพรวมมีระดับความพึงพอใจมาก มีค่าเฉลี่ยรวม
เท่ากับ 4.03 เมื่อพิจารณาคูณภาพบริการเป็นรายด้าน
พบว่า ด้านการดูแลเอาใจใส่มีระดับความพึงพอใจมาก
ที่สุด รองลงมาคือ ด้านการให้ความมั่นใจ ถัดมาคือด้าน
ความเป็นรูปธรรมบริการ, ความเชื่อถือและด้านการ
ตอบสนองความต้องการ ได้มีระดับความพึงพอใจ
ใกล้เคียงกัน จำแนกคุณภาพบริการ 5 ด้าน

7.อภิปรายผล

จากการศึกษา ความพึงพอใจต่อการรับรู้
คุณภาพบริการสถาบันการศึกษาเอกชน กรณีศึกษาใน
เขตลาดกระบัง ผลการวิเคราะห์ที่ได้ พบว่าระดับความ
พึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อการรับรู้คุณภาพของ
บริการ 5 ด้าน ได้แก่ ความเป็นรูปธรรมของบริการ
(Tangibles) ความน่าเชื่อถือและไว้วางใจ
(Reliability) การให้ความมั่นใจ (Assurance) การ
ตอบสนองความต้องการ (Responsiveness) การดูแล
เอาใจใส่ (Empathy) ผู้วิจัยมีข้อสรุปดังต่อไปนี้

ผลการศึกษาระดับความพึงพอใจของ
ผู้ใช้บริการมีความพึงพอใจต่อคุณภาพบริการด้านการ
ดูแลเอาใจใส่เป็นอันดับต้นๆ โดยภาพรวมมีความพึง
พอใจมาก ซึ่งแสดงให้เห็นว่าผู้ใช้บริการมีความพึง
พอใจต่อการให้บริการของสถานศึกษาเอกชน สร้าง
ภาพลักษณ์ให้กับโรงเรียนได้เป็นอย่างดี เมื่อพิจารณา
รายชื่อ พบว่า ข้อที่มีระดับความพึงพอใจมากที่สุด คือ
การที่อาจารย์ได้ทำในสิ่งที่ได้ตกลงไว้ตามกำหนดระยะ
เวลาที่กำหนด รองลงมาคือ จำนวนอาจารย์เพียงพอต่อ
การเรียนการสอนและให้คำแนะนำและอาจารย์เต็มใจ
ถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์อย่างเต็มที่ ถัดมาคือ
อาจารย์เต็มใจถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์อย่าง
เต็มที่, อาจารย์เต็มใจสำหรับการให้บริการทาง
การศึกษาแก่นักเรียนและเจ้าหน้าที่พร้อมให้คำแนะนำ
แก่นักเรียนและผู้ปกครอง

8.สรุปผลการวิจัย

1.ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล

กลุ่มตัวอย่างนักเรียนและผู้ปกครองที่ใช้บริการในสถานศึกษาเอกชน ส่วนใหญ่ เป็นเพศชาย ร้อยละ 69.5 มากที่สุดมีอายุระหว่าง 26-30 ปี ร้อยละ 39.8 มีระดับการศึกษาอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 หรือ ปวช.มากที่สุด ร้อยละ 52.5 อาชีพของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ทำงานบริษัทเอกชน ร้อยละ 39.5 และมีรายได้รวมเฉลี่ยต่อเดือนอยู่ที่ 10,001 – 20,000 บาท ร้อยละ 42.8

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับความพึงพอใจต่อคุณภาพบริการของผู้ใช้บริการในสถานศึกษาเอกชน

ความพึงพอใจต่อคุณภาพบริการของนักเรียนและผู้ปกครองที่ใช้บริการในสถานศึกษาเอกชน โดยภาพรวมมีระดับความพึงพอใจมาก มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.03 เมื่อพิจารณาคูณภาพบริการเป็นรายด้านพบว่า ด้านการดูแลเอาใจใส่มีระดับความพึงพอใจมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านการให้ความมั่นใจ ถัดมาคือด้านความเป็นรูปธรรมบริการ, ความเชื่อถือและด้านการตอบสนองความต้องการได้มีระดับความพึงพอใจใกล้เคียงกัน จำแนกคุณภาพบริการ 5 ด้าน

3. ผลการทดสอบสมมติฐาน

1.ผลการทดสอบสมมติฐานการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของคุณภาพการบริการทั้ง 5 ด้านที่ผู้รับบริการรับรู้กับพฤติกรรมการบอกต่อหลังจากที่

ได้รับบริการ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการบอกต่อ แสดงถึงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างตัวแปรของปัจจัยแต่ละด้าน ได้แก่ ด้านความเป็นรูปธรรมของบริการ, ด้านความน่าเชื่อถือและไว้วางใจ, ด้านการให้ความมั่นใจ, ด้านการตอบสนองความต้องการของผู้รับบริการและด้านการดูแลเอาใจใส่ทุกด้านล้วนไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการบอกต่อ ($p>0.05$)

2.ผลการทดสอบสมมติฐานการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของคุณภาพการบริการทั้ง 5 ด้านที่ผู้รับบริการรับรู้กับความตั้งใจที่จะเลือกใช้บริการหลังจากที่ได้รับบริการ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจที่จะเลือกใช้บริการ แสดงถึงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างตัวแปรของปัจจัยแต่ละด้าน ได้แก่ ด้านความเป็นรูปธรรมของบริการ, ด้านความน่าเชื่อถือและไว้วางใจ, ด้านการให้ความมั่นใจ, ด้านการตอบสนองความต้องการของผู้รับบริการและด้านการดูแลเอาใจใส่ทุกด้านล้วนไม่มีความสัมพันธ์กับความตั้งใจที่จะเลือกใช้บริการ ($p>0.05$)

3.ผลการทดสอบสมมติฐานการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของคุณภาพการบริการทั้ง 5 ด้านที่ผู้รับบริการรับรู้กับพฤติกรรมการบอกต่อหลังจากที่ได้รับบริการ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความอ่อนไหวของราคาหลังได้รับบริการ แสดงถึงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างตัวแปรของปัจจัยแต่ละด้าน ได้แก่ ด้านความเป็นรูปธรรมของบริการ, ด้านความ

น่าเชื่อถือและไว้วางใจ, ด้านการให้ความมั่นใจ, ด้านการตอบสนองความต้องการของผู้รับบริการและด้านการดูแลเอาใจใส่ทุกด้านล้วนไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการบอกต่อ ($p>0.05$)

9. ข้อเสนอแนะ

ควรที่จะต้องมีการทำวิจัยอย่างต่อเนื่องทุกปี การศึกษา และทำการเปรียบเทียบงานวิจัยใหม่กับงานวิจัยนี้เพื่อทราบผลความก้าวหน้า และการปรับปรุงพัฒนา

10. กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบคุณประชากรในเขตตลาดกระบะบัง ที่ให้ความร่วมมือในการทำวิจัยในครั้งนี้

11. เอกสารอ้างอิง

- [1] กัลยา วาณิชย์บัญชา, 2545. การวิเคราะห์สถิติ: สถิติสำหรับการบริหารและวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ: ภาควิชาสถิติ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- [2] กิติมา ปริดีดิลก, 2529. ทฤษฎีการบริหารองค์การ. กรุงเทพฯ : ชนะการพิมพ์
- [3] คณิต ดวงหัตถ์, 2539. สุขภาพจิตกับการพึงพอใจในงานของข้าราชการตำรวจชั้นประทวน

ในเขตเมืองและชนบทของมหาวิทยาลัยขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาการศึกษาบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.กรุงเทพมหานคร

- [4] นัตยาพร เสมอใจ, 2545. การตลาดธุรกิจบริการ. กรุงเทพฯ: เอ็กซ์เปอร์เน็ท.
- [5] ชรีณี เดชจินดา, 2530. ความพึงพอใจของผู้ประกอบการต่อศูนย์บริการกำจัดการอุตสาหกรรมแขวงบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (สังคมศาสตร์). กรุงเทพฯ :บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล. ถ่ายเอกสาร.
- [6] ธงชัย สันติวงศ์, 2537. พฤติกรรมผู้บริโภคทางการตลาด. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิชย์.
- [7] ไพบุญย์ ช่างเรียน, 2521. วิทยาการจัดการและพฤติกรรมบริหารองค์การ. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิชย์.
- [8] ศิริพงษ์ เสภาภาน, 2548. หลักการบริหารการศึกษา: ทฤษฎีและแนวปฏิบัติ. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: บั๊กพอยท์.
- [9] ศิริวรรณ เสรีรัตน์, 2538. พฤติกรรมผู้บริโภค. กรุงเทพฯ : บริษัท วิสิทธิ์พัฒนา จำกัด. 2550. พฤติกรรมผู้บริโภค. กรุงเทพฯ : บริษัท ธีระฟิล์มและไซเท็กซ์ จำกัด.

- [10] วิมลสิทธิ์ หรยางกูร, 2526. พฤติกรรมมนุษย์
กับสภาพแวดล้อม. กรุงเทพมหานคร :
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- [11] สมิต สัจฉกร, 2548. ศิลปะการให้บริการ.
พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์วิญญูชน.
- [12] สมศักดิ์ คงเที่ยงและอัญชลี โพธิ์ทอง, 2542.
การบริหารบุคลากรและการพัฒนาทรัพยากร
มนุษย์.กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัย
รามคำแหง.
- [13] อุทัย หิรัญโต, 2523. การปกครองท้องถิ่น.
กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์.
- [14] Jefkins, Frank. Planned Press and Public
Relations. 3 ed.Great Britain: alden
Press,1993.
- [15] Philip Kotler. 2000. Marketing
Management. 10th ed. NewJersey:
Prentice Hall.

การศึกษาพฤติกรรมการใช้บัตรเครดิตในภาวะเศรษฐกิจวิกฤต

กรณีศึกษา : ลูกค้าบัตรเครดิตธนาคารกรุงไทย

The study of consumer behavior for using a credit card in the economic crisis.

Case study : Krung Thai Bank credit card customer.

ปริยาภรณ์ เมฆาวรรณ

Preyaporn Mekkawan

คณะบริหารธุรกิจ สาขาการตลาด วิทยาลัยกรุงเทพสุวรรณภูมิ, Patchara_ma@hotmail.com

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่องพฤติกรรมการใช้บัตรเครดิตในภาวะเศรษฐกิจวิกฤต ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมและความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับพฤติกรรมการใช้บัตรเครดิต กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือบุคคลทั่วไปถือบัตรเครดิตของธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) จากการศึกษาพบว่า ผู้ถือบัตรเครดิตที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุระหว่าง 21-30 ปี สถานภาพโสด จบการศึกษาระดับปริญญาตรี ทำงานเป็นพนักงานบริษัทเอกชน มีรายได้ต่อเดือนประมาณ 20,001-30,000 บาท โดยกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ถือบัตรเครดิตคนละ 1-2 ใบ ซึ่งเหตุผลที่กลุ่มตัวอย่างเลือกถือบัตรเครดิตธนาคารกรุงไทยเพราะได้รับยกเว้นค่าธรรมเนียมรายปี เหตุผลรองลงมาคือได้รับอัตราดอกเบี้ยต่ำ ปริมาณการใช้บัตรเครดิตของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 3-4 ครั้งต่อเดือน โดยการใช้ชำระค่าสินค้าอุปโภคและบริโภค รองลงมาคือ การใช้บัตรเครดิตในการเบิกถอนเงินสดจากเครื่อง ATM

คำสำคัญ: บัตรเครดิต, พฤติกรรมการใช้

ABSTRACT

The study of consumer behavior for using a credit card in the economic crisis. Factors that influence the behavior and the relationship between personal and credit card usage. The population of this research was Krung Thai Bank credit card customer, The study found that Credit card holder who are the majority are female, Age between 21-30 years old, single, graduated with bachelor's degree. Work as a private company. The monthly income of about 20,001-30,000 baht. The majority of crudity of credit card for each 1-2. The reason for choosing a credit card, Krung Thai Bank is exempt from annual fees, The second is to get a lower interest rate, The amount of the credit card the majority are between 3-4 time per month, were used to pay for consumer products. The second was to use a credit card to withdraw cash from an ATM.

KEY WORD : Credit card, Consumer behavior for using.

1. บทนำ

ปัจจุบันทั่วโลกกำลังเผชิญปัญหาสำคัญหลายประการ ไม่ว่าจะเป็นปัญหาทางด้านการเมือง ปัญหาทางด้านเศรษฐกิจ ปัญหาทางด้านทรัพยากรธรรมชาติและ ปัญหาทางด้านสภาพแวดล้อม เป็นต้น ซึ่งปัญหาดังกล่าวได้ส่งผลกระทบต่อดำรงชีวิตของมนุษย์เป็นอย่างยิ่งจากผลกระทบดังกล่าวทำให้ผู้บริโภคเริ่มมีพฤติกรรมการดำรงชีวิตที่เปลี่ยนแปลงไป การใช้เงินในการจับจ่ายซื้อสินค้ามีความระมัดระวังและรอบคอบมากขึ้น เพื่อให้สอดคล้องและเหมาะสมกับสถานการณ์ในปัจจุบัน เช่น ลดการใช้จ่ายที่ไม่จำเป็นลง มีการใช้เงินอย่างระมัดระวังและรอบคอบมากขึ้น ลดการใช้จ่ายซื้อบัตรเครดิต เพื่อหลีกเลี่ยงค่าใช้จ่ายที่เกิดจากค่าธรรมเนียมรายปี หรือ อัตราเงินเฟ้อที่ปรับตัวสูงขึ้น แต่อย่างไรก็ตามสินเชื่อบัตรเครดิตจัดเป็นสินเชื่อเพื่อการอุปโภคและบริโภค ทำให้มีการตั้งข้อสังเกตว่า การชะลอตัวของเศรษฐกิจดังกล่าวจะมีผลต่อปริมาณการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตมากน้อยเพียงใด รวมทั้งการชะลอตัวของเศรษฐกิจดังกล่าวจะทำให้ผู้ใช้ใช้จ่ายผ่านสินเชื่อบัตรเครดิตหันมาพึ่งพาสินเชื่อดังกล่าวมากขึ้นหรือลดลงเพียงใด

จากการสำรวจของศูนย์วิจัยกสิกรไทย พบว่าปริมาณบัตรเครดิตปี 2553 ขยายตัวในอัตราที่ชะลอลง ทั้งนี้ปริมาณบัตรเครดิตทั้งระบบ ณ สิ้นปี 2553 มีจำนวน 12,987,073 บัตร มีการเติบโตร้อยละ 8.2 ชะลอลงจากที่ขยายตัวร้อยละ 10.1 ในปี 2552 ทั้งนี้การชะลอตัวของจำนวนบัตรเครดิตนั้นมีปัจจัยแวดล้อมทางธุรกิจที่เป็นตัวกำหนดการเติบโตของบัตรเครดิต เช่น โครงสร้างรายได้ของประชากรในประเทศ ส่วนปริมาณการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตปี 2553 มีปริมาณการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตทั้งสิ้น 799,717 ล้านบาท โดยขยายตัวร้อยละ 11.2 ชะลอลงจากที่มีการเติบโตร้อยละ 13.1 ในปี 2552 ภายหลังจากที่ผู้ประกอบการบัตร

เครดิตต่างต้องปรับแผนการดำเนินงานธุรกิจอยู่ตลอดเวลา ในช่วงปี 2553 เมื่อราคาสินค้าทยอยปรับตัวสูงขึ้นทำให้ผู้บริโภคบางกลุ่มได้รับผลกระทบอย่างหนักจากภาวะค่าครองชีพที่พุ่งสูงขึ้น ผู้บริโภคบางกลุ่มชะลอการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิต รวมถึงความสามารถในการผ่อนชำระยอดคงค้างบัตรเครดิตในผู้บริโภคบางกลุ่มลดลงทำให้ผู้ประกอบการต้องปรับแผนการตลาดให้เข้ากับสถานการณ์ที่เกิดขึ้น ต้องปรับกลยุทธ์การตลาด รวมถึงการดำเนินนโยบายป้องกันความเสี่ยงหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ที่อาจจะเพิ่มสูงขึ้นจะเห็นได้ว่ายอดสินเชื่อคงค้างบัตรเครดิตทั้งระบบ ณ สิ้นปี 2551 มีจำนวน 189,227 ล้านบาท ขยายตัวร้อยละ 5.6 เพิ่มขึ้นจากที่ขยายตัวร้อยละ 4.8 ในปี 2552

ในขณะที่เดียวกันสถาบันการเงินต่างๆที่เป็นผู้ออกบัตรและอนุมัติวงเงินบัตรเครดิตของต่างมีการแข่งขันกันสูง เนื่องจากพฤติกรรมการใช้สินเชื่อบัตรเครดิตของผู้บริโภคเริ่มเปลี่ยนไป สถาบันการเงินต่างๆจึงใช้กลยุทธ์ต่างๆทางการตลาดเพื่อดึงดูดใจให้ผู้บริโภคใช้บัตรเครดิตของตนเอง เช่น การเพิ่มสิทธิประโยชน์ต่างๆที่เกิดจากการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิต เป็นต้น เนื่องจากผู้บริโภคใช้บริการบัตรเครดิตของตนเองมากเท่าไร สถาบันการเงินเหล่านั้นจะได้รับผลตอบแทนมากขึ้นเช่นกัน เช่น การจัดเก็บค่าธรรมเนียมรายปี การจัดเก็บค่าธรรมเนียมในการทำธุรกรรมผ่านบัตรเครดิต การจัดเก็บค่าธรรมเนียมจากการเบิกเงินสด รวมถึงการจัดเก็บค่าเบี้ยปรับล่าช้าและดอกเบี้ยจากการชำระไม่ตรงตามระยะเวลาที่กำหนด เป็นต้น ซึ่งผลจากการที่ผู้บริโภคเปลี่ยนแปลงระบบการใช้จ่ายของตนเองในทางที่ลดลงมากเท่าไร สถาบันการเงินที่เป็นผู้ออกบัตรเครดิตเหล่านั้นจะเสียผลประโยชน์มากขึ้น ทำให้ต้องมีการปรับกลยุทธ์ทางการตลาดเพื่อดึงดูดให้ผู้บริโภคกลับมาใช้บริการบัตรเครดิตแทนเงินสดเหมือนเดิม ไม่ว่าจะเป็นการยกเว้น

ค่าธรรมเนียมรายปี หรือการสะสมแต้มเพื่อแลกของรางวัล เป็นต้น

2. ทบทวนวรรณกรรม

วิวัฒนาการของเงิน

เงิน คือ อะไรก็ได้ที่ทุกคนในสังคมเดียวกันยอมรับกันโดยทั่วไปว่าเป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนเพื่อชำระค่าสินค้าและบริการ ก่อนที่ระบบเศรษฐกิจจะมีการพัฒนามาสู่ระบบเงินเครดิตนี้ ได้มีวิวัฒนาการมาหลายขั้น ซึ่งเริ่มจากการใช้สิ่งของมาแลกเปลี่ยนโดยตรง ขั้นต่อไปคือการใช้สินค้าเป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยน และพัฒนาเป็นการใช้เงินเป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยน และ พัฒนาเป็นการใช้บัตรเครดิตตามลำดับ

สินเชื่อได้เข้ามามีบทบาทสำคัญในระบบเศรษฐกิจมากขึ้น เพราะมนุษย์เริ่มคิดผลตอบแทน คือ ดอกเบี้ยจากการให้ซื้อสินค้าหรือบริการหรือการกู้ยืมเงิน เพราะจากจำนวนทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่อย่างจำกัด ความจำเป็นในการดำรงชีพ และความต้องการอยู่รอดในสังคมยังมีอยู่และมีมากขึ้น จึงทำให้สินเชื่อเป็นสิ่งที่ขาดไม่ได้ในระบบเศรษฐกิจ กลายเป็นเรื่องสำคัญในระบบเศรษฐกิจในส่วนของการดำเนินการในเชิงธุรกิจและการพาณิชย์ต่างๆ โดยเฉพาะในธุรกิจที่นำเอาพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์เข้ามาช่วยในการกระจายสินค้า ส่งผลให้ระบบชำระเงินต่อการขายปลีกเกิดขึ้นในรูปแบบของการชำระผ่านบัตรเครดิตได้ขยายออกไปอย่างรวดเร็ว อย่างไรก็ตามในเชิงเศรษฐศาสตร์หากมีการใช้เครดิตมาก จะทำให้อุปทานของเงินมีมากขึ้น ซึ่งถ้าเป็นการเพิ่มขึ้นในอัตราที่เหมาะสมกับอุปสงค์ในเงินแล้ว จะกระตุ้นให้เศรษฐกิจพัฒนาและเจริญก้าวหน้า ในทางตรงกันข้ามหากมีการใช้เครดิตในปริมาณที่มากเกินไป หรือ สูงเกินกว่าระดับของอุปสงค์ในตลาดแล้ว ก่อให้เกิดปัญหาเงินเฟ้อได้เช่นกัน แต่ทั้งนี้หากในสถานะที่เศรษฐกิจประสบปัญหาภาวะเงินฝืด การ

ส่งเสริมให้มีการใช้เครดิตก็จะช่วยเพิ่มอุปทานของเงินให้เพิ่มสูงขึ้น ซึ่งจะช่วยให้ระดับภาวะเงินฝืดลงได้ในที่สุด ทั้งนี้ผลดีของการใช้สินเชื่อจะเป็นการช่วยบรรเทาความต้องการของมนุษย์ในการใช้จ่ายอุปโภคและบริโภคในระยะยาว โดยพิจารณาจากรายได้ปัจจุบันที่สามารถจะชำระหนี้ในอนาคต และช่วยส่งเสริมให้เศรษฐกิจดีขึ้นโดยการก่อให้เกิดเงินออม และมีแหล่งเงินทุนสำหรับผู้ประกอบการที่เดือดร้อนด้านการเงิน ซึ่งจะเข้ามามีบทบาทตั้งแต่การผลิต การว่าจ้างแรงงาน การซื้อขาย ตลอดจนการบริหารกิจการเพื่อให้เกิดสภาพคล่องในการดำเนินงาน ซึ่งเป็นการส่งผลให้เศรษฐกิจมีความคล่องตัวมากขึ้น แต่ทั้งนี้ ถ้าใช้สินเชื่อมากเกินไปจะเกิดผลเสียคือ อาจนำไปสู่การเกิดปัญหาหนี้สินล้นพ้นตัว จนถึงอาจถูกฟ้องล้มละลายได้ หรือการใช้สินเชื่อเป็นเครื่องมือในการแลกเปลี่ยนมากเกินไปอาจเกิดภาวะเงินเฟ้อ เพราะราคาสินค้าสูงขึ้น โดยเนื่องจากทุกคนสามารถใช้สินเชื่อเพื่อบรรเทาความต้องการของตน จึงทำให้ความต้องการ (demand) ในสินค้าหรือบริการมีมากกว่าอุปทาน (supply)

วิรุฬห์ คุณสมบัติ (2542) ทำการศึกษาเรื่อง “พฤติกรรมการใช้จ่ายของผู้ถือบัตร เครดิตของพนักงานธนาคารกสิกรไทย จำกัด (มหาชน)” เพื่อศึกษาพฤติกรรมการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตของผู้ถือบัตรเครดิต ศึกษาเฉพาะงานธนาคารกสิกรไทย จำกัด (มหาชน) สำนักงานใหญ่ ฝ่ายบัตรเครดิต ที่เป็นสมาชิกหรือถือครองบัตรที่ออกโดยธนาคารกสิกรไทย อย่างน้อย 1 บัตร โดยการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (purposive sampling) วิจัยเชิงสำรวจเป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวนทั้งสิ้น 241 คน และใช้แบบสอบถามในการเก็บข้อมูล ผลการศึกษาพบว่า

ผู้ถือบัตรส่วนใหญ่ใช้บัตรเครดิตเพื่อการซื้อเสื้อผ้าเครื่องนุ่งห่มในชีวิตประจำวัน กลุ่มตัวอย่างที่สมรสแล้วมีพฤติกรรมการใช้บัตรเครดิตสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่เป็นโสด และกลุ่มตัวอย่างที่มีตำแหน่ง

ผู้บริหารระดับกลางมีพฤติกรรมใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตสูงกว่าพนักงานทั่วไป ในด้านจำนวนบัตรที่ถือครองระยะเวลาในการถือครองบัตรเครดิต และรายจ่ายต่อเดือน เป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้จ่ายบัตรเครดิต ส่วนปัจจัยที่ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้จ่ายบัตรเครดิต ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา และรายได้ของผู้ถือบัตร

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

นพรัตน์ จิตติระกุลวงศ์ (2545) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การเลือกใช้บัตรเครดิตของผู้ถือบัตรเครดิตในเขตกรุงเทพมหานคร” เพื่อศึกษา ปัจจัยส่งเสริมที่มีผลต่อการเลือกถือบัตรเครดิตของผู้ถือบัตรเครดิต และศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการใช้จ่ายบัตรเครดิตของผู้ถือบัตรเครดิต โดยการวิจัยเชิงสำรวจ ใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง 360 คน ที่มีการถือบัตรเครดิตที่ออกโดยธนาคารพาณิชย์และบริษัทผู้ออกบัตรชาร์จ์การ์ดในประเทศไทย และอาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า

ผู้ถือบัตรเครดิตมีเหตุผลในการถือบัตรเครดิตเพื่อต้องการเพิ่มความยืดหยุ่นในการใช้จ่ายระยะสั้นเป็นเหตุสำคัญ และปัจจัยส่งเสริมในการเลือกถือบัตรเครดิตของผู้ถือบัตรเครดิต ได้แก่ อัตราค่าธรรมเนียมแรกเข้ารายปี ส่วนปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกถือบัตรเครดิต ได้แก่ อัตราดอกเบี้ย โดยที่ปัจจัยอื่นๆ ไม่มีผลต่อการเลือกถือบัตรเครดิต

ข้อเสนอแนะแก่สถาบันผู้ออกบัตรเครดิตคือ ควรปรับกลยุทธ์ในการหาลูกค้ารายใหม่ โดยควรจะมีข้อเสนอหรือสิทธิพิเศษให้กับลูกค้าที่มีการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตตามเงื่อนไข และระยะเวลาที่กำหนดเพื่อกระตุ้นให้เกิดการใช้บัตรอย่างสม่ำเสมอ ส่วนลูกค้ารายเก่าจะต้องรักษาไว้ แม้ว่าจะทำให้ธนาคารไม่มีโอกาสได้รับค่าธรรมเนียมรายปีจากลูกค้ารายนั้นเลยแม้แต่ปีเดียว การแข่งขันที่รุนแรงในธุรกิจบัตรเครดิตทำให้ผู้

ถือบัตรจะเลือกใช้บริการเฉพาะบัตรที่เอื้อสิทธิประโยชน์สูงสุดเท่านั้น จึงน่าจะถึงเวลาที่สถาบันผู้ออกบัตรควรจะหันมาทบทวนกลยุทธ์ทางการตลาดเพื่อขยายจำนวนบัตรเครดิต โดยเสนอบริการรวมทั้งสิทธิประโยชน์ที่ครอบคลุมและแตกต่างจากผู้ออกบัตรเครดิตรายอื่น เพื่อความคงอยู่ของลูกค้ารายเก่า และความสม่ำเสมอในการใช้จ่ายผ่านบัตรของผู้ถือบัตรเครดิต

ทศวรรณ เจียทอง (2546) ทำการศึกษาเรื่อง “การใช้บัตรเครดิตธนาคารพาณิชย์ไทยในเขตกรุงเทพมหานคร” เพื่อศึกษาพฤติกรรมกรรมการถือครองและการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตธนาคารพาณิชย์ไทยและความสัมพันธ์ของปัจจัยที่ผู้ถือบัตรเครดิตคำนึงถึงในการสมัครและการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิต พฤติกรรมการใช้บัตรเครดิตและประโยชน์ที่ผู้ถือบัตรเครดิตได้รับจากการถือบัตรและการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิต โดยการสุ่มตัวอย่างจากผู้ถือบัตรที่ออกโดยธนาคารพาณิชย์ไทยในเขตกรุงเทพมหานครเป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 140 ตัวอย่าง

ผลจากการศึกษาพบว่า โดยเฉลี่ยผู้บริโภคถือบัตรเครดิตคนละ 2 ใบ โดยมีวงเงินเฉลี่ยประมาณ 51,109 บาท ที่อัตราดอกเบี้ยร้อยละ 16.9 โดยใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตโดยเฉลี่ยต่อเดือนประมาณ 3,001-5000 บาท และจะใช้บัตรเครดิตชำระเมื่อมูลค่า 500 บาท ขึ้นไป วัตถุประสงค์ของการใช้บัตรเครดิต เพื่อชำระเป็นค่าสินค้าและบริการ โดยตั้งใจที่จะชำระคืนเต็มจำนวนภายในเวลาที่กำหนด ส่วนเหตุผลที่ทำให้ถือบัตรเครดิตเพิ่มขึ้นได้แก่ ไม่มีการเก็บค่าธรรมเนียมรายปี การได้รับสิทธิประโยชน์ต่างๆ หรือ การได้รับของฟรีเมื่ยืมที่ดึงดูดใจ สำหรับเหตุผลที่ทำให้ยกเลิกการถือบัตรเครดิต คือ การครบกำหนดเวลายกเว้นค่าธรรมเนียมรายปี

มยุรี ศรีจรัส (2549) ทำการศึกษาวิเคราะห์แนวโน้มปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการใช้จ่ายผ่านบัตร

เครดิต มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อปริมาณการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิต การศึกษาครั้งนี้ได้ใช้ข้อมูลทศวรรษรายไตรมาสตั้งแต่ พ.ศ. 2542 ถึง พ.ศ. 2548 ทำการวิเคราะห์โดยวิธีกำลังสองน้อยที่สุด

ผลจากการศึกษาพบว่า ปัจจัยภายนอกที่มีผลกระทบต่อปริมาณการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิต ได้แก่ อัตราเงินเฟ้อ อัตราดอกเบี้ยสำหรับบัตรเครดิต ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ โดยผลการศึกษาดังนี้ อัตราเงินเฟ้อและผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ จากผลการวิเคราะห์พบว่า เป็นไปในทิศทางเดียวกับปริมาณการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิต อัตราดอกเบี้ยสำหรับบัตรเครดิต จากผลการวิเคราะห์พบว่า เป็นไปในทิศทางตรงกันข้ามกับปริมาณการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตซึ่ง เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ดังนั้นจากผลการศึกษาในครั้งนี้ จะแสดงให้เห็นถึงทราบถึงปัจจัยต่างๆที่ส่งผลกระทบต่อปริมาณการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตและสะท้อนให้เห็นถึงอำนาจซื้อของประชาชนในประเทศได้ นอกจากนี้ยังสามารถนำมาเป็นแนวทางในการวางแผนนโยบายของภาครัฐบาลในการกำหนดหรือควบคุมพฤติกรรมกรรมการบริโภคและการออมของประชาชนในประเทศ

กัลญา เชนงหนู (2548) ทำการศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้บริโภคในการเลือกใช้บริการบัตรเครดิตบริษัท บัตรกรุงไทย จำกัด อันได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ อาชีพ การศึกษา และรายได้ต่อเดือน พฤติกรรมการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตของผู้ถือบัตรเครดิตบริษัท บัตรกรุงไทย และปัญหาของผู้ถือบัตรเครดิตบริษัท บัตรกรุงไทย ที่พบจากการใช้บัตรเครดิต โดยทำการสำรวจจากแบบสอบถามทั้งหมด 300 ฉบับ ได้รับกลับคืนจำนวน 300 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100.00

3. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

3.1 เพื่อศึกษาถึงพฤติกรรมการใช้บัตรเครดิตในสถานะเศรษฐกิจวิกฤต

3.2 เพื่อศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการใช้บัตรเครดิตในภาวะเศรษฐกิจวิกฤต

3.3 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับพฤติกรรมการใช้บัตรเครดิต

4. ระเบียบวิธีวิจัย

4.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ผู้ถือบัตรเครดิตธนาคารกรุงไทยทั้งหมด ที่อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร โดยไม่จำกัดเพศ อายุ รายได้ อาชีพ และการศึกษา กำหนดวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง โดยกำหนดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 ตัวอย่าง

4.2 เครื่องมือในการศึกษา

ได้แก่ แบบสอบถาม เรื่อง “การศึกษาพฤติกรรมการใช้บัตรเครดิตในสถานะเศรษฐกิจวิกฤตกรณีศึกษา : ลูกค้ายบัตรเครดิตธนาคารกรุงไทย”

ประกอบด้วย 3 ส่วน ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ส่วนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 6 ข้อ เป็นคำถามแบบปลายปิด (closed-ended question) ที่เลือกตอบจากตัวเลือกที่กำหนดให้ (check list answer) โดยเลือกตอบได้เพียงข้อเดียว (best answer)

ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมในการใช้บัตรเครดิตของผู้บริโภคก่อนและหลังสถานะเศรษฐกิจวิกฤต จำนวน 9 ข้อ โดยเป็นคำถามแบบปลายปิด (closed-ended question) ที่เลือกตอบจากตัวเลือกที่กำหนดให้ (checklist answer) โดยเลือกคำตอบได้เพียงข้อเดียว (best answer)

ส่วนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการใช้บัตรเครดิตของผู้บริโภคในสถานะเศรษฐกิจวิกฤตคำนึงถึงระดับความสำคัญ

แบ่งเป็นปัจจัยด้านสิทธิประโยชน์ 9 ข้อ ปัจจัยด้านบริการ 5 ข้อ และปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ 2 ข้อ

4.3 การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษานี้ สามารถแบ่งการวิเคราะห์เป็น 2 ส่วน คือ

1. การวิเคราะห์เชิงพรรณนา (descriptive analysis) เป็นสถิติพื้นฐานที่ใช้บรรยายคุณลักษณะด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ลักษณะการใช้บัตรเครดิตธนาคารกรุงไทยในสภาวะเศรษฐกิจวิกฤต ประกอบด้วย ค่าร้อยละ (Percentage) และค่าเฉลี่ย (Mean)

2. การวิเคราะห์เชิงปริมาณ (quantitative analysis) แบ่งแบบการศึกษาได้ดังนี้

1. ข้อมูลเกี่ยวกับคุณลักษณะประชากรกลุ่มตัวอย่างและปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการใช้บัตรเครดิตของผู้บริโภคในสภาวะเศรษฐกิจวิกฤต

2. การทดสอบสมมติฐานการวิจัยใช้ สถิติอนุมาน (inference statistic) โดยการทดสอบสมมติฐาน (hypothesis testing) ค่าไคสแควร์ (chi-square) เพื่อหาความสัมพันธ์ถึงปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการใช้บัตรเครดิตธนาคารกรุงไทยในสภาวะเศรษฐกิจวิกฤตที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

6. ผลการวิจัย

ตาราง 1 ระดับความสำคัญของปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรม การใช้บัตรเครดิตของผู้บริโภค

ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรม	\bar{X}	SD.	ระดับความสำคัญ
ปัจจัยด้านสิทธิประโยชน์			
1.ได้รับยกเว้นค่าธรรมเนียมแรกเข้า	4.65	0.63	มากที่สุด
2.ได้รับยกเว้นค่าธรรมเนียมรายปี	4.50	0.70	มากที่สุด
3.อัตราดอกเบี้ยต่ำ	4.95	0.41	มากที่สุด
4.ระยะเวลาปลอดหนี้เหมาะสม	3.84	0.79	มาก
5.ระยะเวลาในการชำระคืนเหมาะสม	3.82	0.88	ปานกลาง
6.สามารถเบิกถอนเงินสดจากเครื่อง ATM	4.58	0.70	มากที่สุด
7.สำรองไว้ใช้จ่ายฉุกเฉิน	4.55	0.72	มากที่สุด
8.ได้รับส่วนลดจากร้านค้าที่ใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิต	3.22	0.89	ปานกลาง
9.สิทธิประโยชน์จากการสะสมคะแนนค่าใช้จ่าย	3.08	0.97	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ยรวม	4.13		

จากตาราง พบว่า ผู้ถือบัตรเครดิตธนาคารกรุงไทยที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับปัจจัยด้านสิทธิประโยชน์ที่จะได้รับจากการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตโดยมีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ที่ 4.13 และให้ความสำคัญในเรื่องการได้รับอัตราดอกเบี้ยต่ำเป็นลำดับที่ 1 โดยมีค่าเฉลี่ย = 4.95 ความสำคัญในอันดับต่อมาคือการได้รับยกเว้นค่าธรรมเนียมแรกเข้า มีค่าเฉลี่ย = 4.65 และที่กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญน้อย

ที่สุดคือการได้รับสิทธิประโยชน์จากการสะสมคะแนนจากการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตเพื่อรับแลกของรางวัล มีค่าเฉลี่ย = 3.08

ตาราง 2 ระดับความสำคัญของปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการใช้บัตรเครดิตของผู้บริโภค

ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรม	\bar{X}	Std.	ระดับความสำคัญ
ปัจจัยทางด้านบริการ			
1.มีการส่งเสริมการขายสร้างแรงจูงใจในการใช้บัตร	3.79	0.77	มาก
2.ลดอัตราดอกเบี้ยเพื่อสร้างแรงจูงใจในการใช้บัตร	3.67	0.87	มาก
3.จุดรับชำระค่าบริการคืนสะดวกรวดเร็ว	3.63	0.73	มาก
4.การติดต่อกับศูนย์บริการลูกค้าสะดวกรวดเร็ว	3.55	0.86	มาก
5.ร้านค้าที่รับชำระด้วยบัตรเครดิตมีมากพอ	3.67	0.78	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	3.66		

จากตาราง 2 พบว่าผู้ถือบัตรเครดิตธนาคารกรุงไทยที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับปัจจัยทางด้านบริการ มีค่าเฉลี่ยรวม = 3.66 โดยให้ความสำคัญในเรื่องของการส่งเสริมการขายเพื่อสร้างแรงจูงใจในการใช้บัตรมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย = 3.79 ลำดับรองลงมาที่กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญคือ การลดอัตราดอกเบี้ยเพื่อสร้างแรงจูงใจในการใช้บัตร มีค่าเฉลี่ย = 3.67 ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ

ปริมาณร้านค้าที่รับชำระด้วยบัตรเครดิตที่มีมากพอกับปริมาณของผู้ถือบัตรเครดิต

7. อภิปรายผล

จากการศึกษาพฤติกรรมการใช้บัตรเครดิตในสถานะเศรษฐกิจวิกฤตพบว่า ในปัจจุบัน ผู้ถือบัตรเครดิตยังคงใช้บัตรเครดิตแทนเงินสดอย่างเป็นปกติเนื่องจากได้รับความสะดวกสบายจากการไม่ต้องพกพาเงินสดและได้รับสิทธิประโยชน์ตอบแทนจากการใช้จ่ายที่พึงพอใจ เพียงแต่พฤติกรรมการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตจะลดปริมาณการใช้ลงมาจากปีก่อน ซึ่งมีปริมาณการใช้อยู่ที่ 3-4 ครั้งต่อเดือน จะลดลงเหลือ 1-2 ครั้งต่อเดือน แต่ประเภทของสินค้าและบริการที่ใช้จ่ายยังคงเป็นสินค้าประเภทเดียวกัน คือ ค่าสินค้าอุปโภคและบริโภคต่างๆ ซึ่งหมายความว่า สถานะเศรษฐกิจวิกฤตมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้บัตรเครดิตในทิศทางเดียวกัน กล่าวคือ ปริมาณการใช้เพิ่มขึ้น เมื่อภาวะการเงินและเศรษฐกิจดีขึ้น และ ปริมาณการใช้ลดลง เมื่อภาวะการเงินและเศรษฐกิจลดลง

8. สรุปผลการวิจัย

จากผลการวิจัยสรุปได้ว่า

เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกันของผู้ถือบัตรเครดิตธนาคารกรุงไทยที่เป็นกลุ่มตัวอย่างกับปริมาณการใช้บัตรเครดิต ก่อนปี 2554 ด้วยการใช้สถิติทดสอบแบบไคสแควร์ พบว่า ก่อนปี 2554 เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ มีความสัมพันธ์กับปริมาณการใช้บัตรเครดิต และเมื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกันของผู้ถือบัตรเครดิตธนาคารกรุงไทยที่เป็นกลุ่มตัวอย่างกับปริมาณการใช้บัตรเครดิต ในปีปัจจุบันด้วยการใช้สถิติทดสอบแบบไคสแควร์เช่นกัน พบว่า อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ มี

ความสัมพันธ์กับปริมาณการใช้บัตรเครดิต เนื่องจากผลการทดสอบปรากฏค่า asymptotic significance น้อยกว่า 0.05 จึงทำให้ปฏิเสธสมมติฐานหลัก ส่วนเพศไม่มีความสัมพันธ์กับปริมาณการใช้บัตรเครดิต ธนาคารกรุงไทย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

9. ข้อเสนอแนะ

การศึกษาในครั้งนี้เป็นเพียงการศึกษาพฤติกรรมการใช้บัตรเครดิตในช่วงระยะเวลาการเกิดวิกฤตทางเศรษฐกิจเท่านั้น โดยใช้สถิติทดสอบแบบไคสแควร์หาค่าร้อยละ และค่าเฉลี่ยของความสัมพัทธ์ต่างๆที่ก่อให้เกิดปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการใช้บัตรเครดิต ดังนั้นผู้ที่ต้องการถือบัตรเครดิตควรพิจารณาถึงผลดีและผลเสียจากการถือบัตรเครดิตให้ถ่องแท้ รวมถึงการพิจารณาสิทธิประโยชน์ต่างๆที่จะได้รับจากการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิต อัตราดอกเบี้ย ระยะเวลาปลอดหนี้ เป็นต้น

10. กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบคุณวิทยาลัยกรุงเทพสุวรรณภูมิที่ให้การสนับสนุนเงินอุดหนุน

11. เอกสารอ้างอิง

- [1] วิรุฬห์ คุณสมบัติ, 2542. พฤติกรรมค่าใช้จ่ายของผู้ถือบัตรเครดิต: กรณีศึกษา พนักงานธนาคารกสิกรไทย จำกัด (มหาชน). วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- [2] ทศนุวรรณ แจ่มทอง, 2546. การเลือกใช้บริการเครดิต ธนาคารพาณิชย์ไทย ในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- [3] นพรัตน์ ฐิติตระกูลวงศ์, 2545. การเลือกใช้บริการเครดิตของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร.

วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

- [4] ศุภฤกษ์ ศรีเนตร์, 2540. เศรษฐศาสตร์การเงิน 2. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- [5] ศุภชาติ หิรัญณรงค์ชัย, 2546. ผลกระทบจากการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตของประชาชนที่มีต่ออัตราเงินเฟ้อ. สารนิพนธ์เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- [6] กัลญา เช่งหนู, 2548. ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้บริโภคในการเลือกใช้บริการเครดิตบริษัทบัตรเครดิตของไทย. สารนิพนธ์เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- [7] สุภัทรา ชาตวิวุฒิ, 2547. พฤติกรรมการใช้บัตรเครดิตของผู้ถือบัตรเครดิตในเขตกรุงเทพมหานคร: กรณีศึกษาบัตรเครดิตธนาคารไทยพาณิชย์. สารนิพนธ์เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- [8] มยุรี ศรีจรัส. (2549). ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิต. สารนิพนธ์เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- [9] พรเทพ สมเชื้อเวียง. (2541). ผลของบัตรเครดิตต่อการใช้จ่ายในการบริโภคของประชาชน. วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- [10] พิชยเศรษฐกิจ... นวัตกรรมใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตไตรมาสแรกหดตัว, 2554. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์วิจัยกสิกรไทย. สิ้นเชื่อบัตรเครดิตปี 2554 : พิชยเศรษฐกิจ... นวัตกรรมใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิต. (กระแสทรรศน์ ฉบับที่ 2143)
- [11] เว็บไซต์:
http://www.kasikornresearch.com/portal/site/KResearch/rsh_d/?id=19430&cid=12

การศึกษาและเปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากรในมหาวิทยาลัยธนบุรี

เกี่ยวกับการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษา

ตามเกณฑ์องค์ประกอบคุณภาพของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา องค์ประกอบ

ตามนโยบายรัฐบาล “สถานศึกษา 3ดี (3D)” และอัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัยธนบุรี

The study and comparison of staffs' opinions in the operating of education standard and quality assurance from criterions of the office of higher education commission in governmental policy

of 3D University and Thonburi University's identities

ชิธิมาวอร์ บุญมา และ วีรนุช แซ่ฉิน

มหาวิทยาลัยธนบุรี, zithimawor_bunma@hotmail.com , grade123wee@hotmail.com

บทคัดย่อ

การศึกษาและเปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากรในมหาวิทยาลัยธนบุรีเกี่ยวกับการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาตามเกณฑ์องค์ประกอบคุณภาพของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา องค์ประกอบตามนโยบายรัฐบาล “สถานศึกษา 3ดี (3D)” และอัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัยธนบุรี ใช้วิธีวิทยาการวิจัยเชิงสำรวจ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากรในมหาวิทยาลัยธนบุรีเกี่ยวกับการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา ตามเกณฑ์องค์ประกอบคุณภาพของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา องค์ประกอบตามนโยบายรัฐบาล “สถานศึกษา 3ดี (3D)” และอัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัยธนบุรี โดยมีกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหาร อาจารย์ประจำ และบุคลากรสายสนับสนุนที่ปฏิบัติงานในหน่วยงานหลักที่ทำหน้าที่จัดการศึกษาตามภารกิจหลักของมหาวิทยาลัยธนบุรี จำนวน 120 คน ผลการวิจัยพบว่า

1. ความคิดเห็นโดยรวมของบุคลากรในมหาวิทยาลัยธนบุรี เกี่ยวกับการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา อยู่ในระดับมาก ยกเว้นด้านองค์ประกอบตามนโยบายรัฐบาล “สถานศึกษา 3ดี (3D)” มีความคิดเห็นในระดับมากที่สุด แสดงให้เห็นว่าที่ผ่านมาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาในบริบทใหม่ตามความคิดเห็นของบุคลากรมหาวิทยาลัยธนบุรีนั้น พอที่จะสามารถบรรลุผลได้ เพราะไม่มีองค์ประกอบใดที่ได้ผลการดำเนินงานในระดับที่น้อย
2. บุคลากรที่มีตำแหน่งหน้าที่ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในด้านการผลิตบัณฑิตและการวิจัย สำหรับด้านด้านปรัชญา ทัศนคติ วัตถุประสงค์ และแผนดำเนินการ ด้านกิจกรรมการพัฒนานักศึกษา ด้านการบริการวิชาการแก่สังคม ด้านการทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรม ด้านการบริหารและการจัดการ ด้านการเงินและงบประมาณ ด้านระบบและกลไกการประกันคุณภาพ องค์ประกอบตามนโยบายรัฐบาล ด้านอัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัยนั้นไม่แตกต่างกัน แสดงให้เห็นว่า ตำแหน่งหน้าที่และความรับผิดชอบของบุคลากรที่ต่างกัน ไม่ได้ส่งผลต่อระดับความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษามากนัก

3. บุคลากรที่มีคณะวิชาที่สังกัดต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาไม่แตกต่างกัน ในด้านด้านปรัชญา ปณิธาน วัตถุประสงค์ และแผนดำเนินการ ด้านการผลิตบัณฑิต ด้านการบริหารงบประมาณ และการเงิน ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา ด้านองค์ประกอบตามนโยบายรัฐบาล สถานศึกษา 3ดี (3D) และด้านอัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัยธนบุรี ในขณะที่ด้านการพัฒนากิจกรรมนักศึกษา ด้านการวิจัย ด้านการบริการวิชาการแก่สังคม ด้านการทำนุบำรุงศิลปและวัฒนธรรม และด้านการบริหารและการจัดการ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แสดงให้เห็นว่าคณะวิชาที่บุคลากรสังกัดส่งผลต่อระดับความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพเป็นอย่างมาก

คำสำคัญ: ประกันคุณภาพ, ความคิดเห็นของบุคลากร

ABSTRACT

The study and comparison of staffs' opinions in the operating of education standard and quality assessment from criterions of the office of higher education commission in governmental policy of 3D University and Thonburi University's identities. This study was conducted using survey method and it was to study and compare the opinions of academic staffs' Thonburi University concerning the quality assurance procedures according to 3D university from governmental policy. A sample of 120 participants composed of administrators, academic and support staffs and the results were as follows:

1. The overall opinions of Thonburi University's staff concerning the quality assurance were in high level except for 3D university component which was assessed as highest. Thus, this result could be considered as an accomplishment of the quality assurance procedures in new context.
2. The staffs who were different in positions had a statistical significance in opinions towards the quality assurance at 0.05 – in student productivity and research but in philosophies, determinations, objectives and procedures, student development activities, social services, art and cultural preservation, administrative and management, financial and budgeted, the quality assurance systems and procedures were not statistically significant. It also indicated that the difference of status and responsibility among staffs did not affect staffs' opinions.
3. The staffs who situated in different departments had not significantly difference the opinions towards the quality assurance procedures, especially, in philosophies, determinations, objectives and action plans, student productivity financial and budgeted, the quality assurance systems and procedures were not statistically significant while student development activities, research, social services, art and cultural preservation, and administrative and management were significantly different at .05. It also displayed that department of staffs dramatically affected the opinions towards the quality assurance.

KEYWORDS: The quality assurance, The staffs' opinions

1. บทนำ

ปัจจุบันการประกันคุณภาพการศึกษาของประเทศไทย ได้ประกาศใช้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หมวด 6 มาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา มาตราที่ 45 – 47 ซึ่งกำหนดให้การศึกษาทุกระดับมีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาทั้งภายในและภายนอกหน่วยงาน และมีการพัฒนาการจัดการศึกษาให้ได้มาตรฐาน มหาวิทยาลัยชนบุรีได้ตระหนักถึงความสำคัญในเรื่องการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษา โดยพยายามปลูกจิตสำนึกให้แก่บุคลากรขององค์กรมีความตระหนักถึงการปฏิบัติงานที่มีคุณภาพ มีทัศนคติที่ดีต่อองค์กร มีความสำนึกว่างานขององค์กรเป็นงานของตนเอง ประกอบกับการที่ทบวงมหาวิทยาลัยได้ประกาศ “นโยบายและแนวปฏิบัติในการประกันคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษา” ให้กับสถาบันอุดมศึกษาได้ใช้เป็นแนวปฏิบัติ ไปเมื่อวันที่ 8 กรกฎาคม พ.ศ. 2539 โดยกำหนดให้มีองค์ประกอบในการควบคุมคุณภาพภายใน 9 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 ปรัชญา ปณิธาน วัตถุประสงค์ และแผนการดำเนินงาน องค์ประกอบที่ 2 การเรียนการสอน องค์ประกอบที่ 3 กิจกรรมการพัฒนานักศึกษา องค์ประกอบที่ 4 การวิจัย องค์ประกอบที่ 5 การบริการวิชาการ องค์ประกอบที่ 6 การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม องค์ประกอบที่ 7 การบริหารและจัดการ องค์ประกอบที่ 8 การเงินและงบประมาณ และองค์ประกอบที่ 9 ระบบและกลไกการประกันคุณภาพ และต่อมาในปีการศึกษา 2552 มหาวิทยาลัยชนบุรีได้มีการดำเนินงานตามองค์ประกอบนโยบายรัฐบาล “สถานศึกษา 3ดี (3D)” ซึ่งมีตัวชี้วัดได้แก่ ตัวบ่งชี้ที่ 99.1 การบริหารจัดการสถานศึกษา 3ดี (3D) และตัวบ่งชี้ที่ 99.2 ผลที่เกิดกับผู้เรียนตามนโยบาย 3ดี (3D) มีความรู้ เจตคติที่ดีตลอดจนเกิดพฤติกรรม และอัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัยเพิ่มเติม ซึ่งมหาวิทยาลัยชนบุรีได้

กำหนดอัตลักษณ์ไว้ว่า “บัณฑิตเป็นผู้รักการเรียนรู้ด้วยตนเอง ใช้เทคโนโลยีอย่างเชี่ยวชาญและอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น” ซึ่งมีตัวชี้วัดได้แก่ ตัวบ่งชี้ที่ 10.1 ร้อยละของอาจารย์ที่มีวุฒิครู/วุฒิการบริหารการศึกษาหรือที่ได้รับการพัฒนาความรู้ทางวิชาชีพครู ตัวบ่งชี้ที่ 10.2 ร้อยละของอาจารย์ประจำที่มีการจัดการเรียนรู้แบบ e-learning และตัวบ่งชี้ที่ 10.3 ระบบและกลไกการพัฒนา ศูนย์ ชนบุรีศึกษา เป็นผลให้มหาวิทยาลัยต้องตระหนักและให้ความสำคัญในเรื่องการประกันคุณภาพการศึกษายิ่งขึ้น เพราะการประกันคุณภาพการศึกษาถือเป็นหน้าที่ของทุกคนในมหาวิทยาลัย เพื่อให้ผู้เรียนได้รับการศึกษาที่ดีมีคุณภาพ และเป็นไปตามความต้องการของสังคมและประเทศชาติต่อไป

การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนให้มีคุณภาพเป็นเรื่องที่มีความจำเป็นอย่างยิ่ง โดยจะต้องเป็นการศึกษาที่มีคุณภาพ เพื่อให้ศักยภาพที่มีอยู่ในตัวคนได้รับการพัฒนาอย่างเต็มที่ทำให้เป็นคนที่มีรู้จักคิด วิเคราะห์ รู้จักแก้ปัญหา มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ รู้จักเรียนรู้ด้วยตนเองสามารถปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว มีจริยธรรม คุณธรรม รู้จักพึ่งตนเองและสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างมีความสุข ด้วยเหตุนี้จึงมีความจำเป็นที่จะต้องพัฒนาคุณภาพทางการศึกษาของประเทศไทย โดยจะต้องจัดให้มีการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อให้เกิดกลไกในการตรวจสอบและกระตุ้นให้หน่วยงานทางการศึกษามีการควบคุมคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา ซึ่งตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้กำหนดให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาต้องจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเปิดเผยต่อสาธารณชน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 : มาตรา 48) ให้มีการเสนอผลการประเมินคุณภาพภายนอกของ

สถานศึกษาทุกแห่งที่จัดทำอย่างน้อยหนึ่งครั้งในทุก 5 ปี ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสาธารณชน (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 : มาตรา 49) ในกรณีที่ผลการประเมินภายนอกของสถานศึกษาใดไม่ได้ตามมาตรฐานที่กำหนด ให้สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา จัดทำข้อเสนอแนะการปรับปรุงแก้ไขต่อหน่วยงานต้นสังกัด เพื่อให้สถานศึกษาปรับปรุงแก้ไขภายในระยะเวลาที่กำหนด การประกันคุณภาพการศึกษา มีความสำคัญ 3 ประการ คือ 1) ทำให้ประชาชนได้รับข้อมูลคุณภาพการศึกษาที่เชื่อถือได้ เกิดความเชื่อมั่นและสามารถตัดสินใจเลือกใช้บริการที่มีคุณภาพมาตรฐาน 2) ป้องกันการจัดการศึกษาที่ไม่มีคุณภาพ ซึ่งจะเป็นการคุ้มครองผู้บริโภคและเกิดความเสมอภาคในโอกาสที่จะได้รับการบริการการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างทั่วถึง และ 3) ทำให้ผู้รับผิดชอบในการจัดการศึกษามุ่งบริหารจัดการศึกษาสู่คุณภาพและมาตรฐานอย่างจริงจัง ซึ่งมีผลให้การศึกษามีพลังที่จะพัฒนาประชากรให้มีคุณภาพอย่างเป็นรูปธรรมและต่อเนื่อง

การประกันคุณภาพการศึกษาจึงเป็นการบริหารจัดการและการดำเนินกิจกรรมตามภารกิจปกติของสถานศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะเป็นการสร้างความมั่นใจให้ผู้รับบริการการศึกษา ทั้งยังเป็นการป้องกันการจัดการศึกษาที่ด้อยคุณภาพและสร้างสรรค์การศึกษาให้เป็นกลไกที่มีพลังในการพัฒนาประชากรให้มีคุณภาพสูงขึ้น

2. คำถามการวิจัย

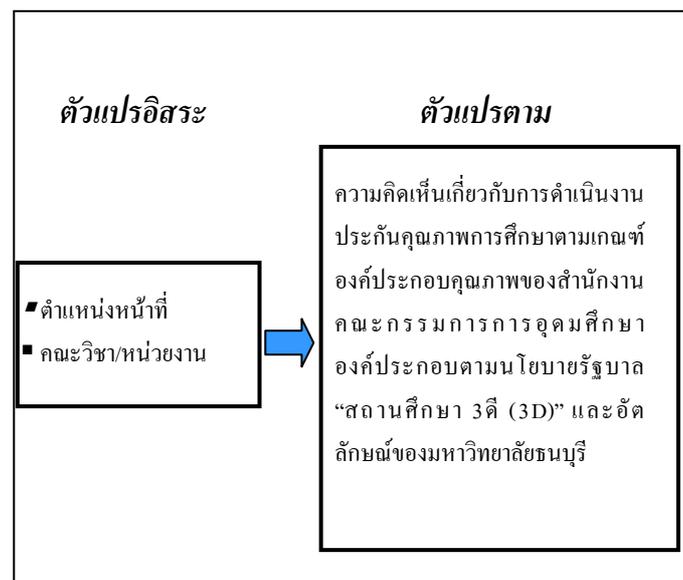
1. บุคลากรที่มีตำแหน่งหน้าที่ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาแตกต่างกันหรือไม่

2. บุคลากรที่สังกัดคณะวิชาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาแตกต่างกันหรือไม่

3. สมมุติฐานการวิจัย

1. บุคลากรที่มีตำแหน่งหน้าที่ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาแตกต่างกัน

2. บุคลากรที่สังกัดคณะวิชาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาไม่แตกต่างกัน

ภาพประกอบที่ 1 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

4. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากรในมหาวิทยาลัยธนบุรีเกี่ยวกับการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา ตามเกณฑ์องค์ประกอบคุณภาพของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา องค์ประกอบตามนโยบายรัฐบาล “สถานศึกษา 3 ดี (3D)” และ อัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัยธนบุรี “บัณฑิตเป็นผู้รักการเรียนรู้ด้วยตนเอง ใช้เทคโนโลยีอย่างเชี่ยวชาญและอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น”

5. ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรคือ ผู้บริหาร อาจารย์ประจำ และบุคลากรสายสนับสนุนที่ปฏิบัติงานในหน่วยงานหลักที่ทำหน้าที่จัดการศึกษาตามภารกิจหลักของมหาวิทยาลัยธนบุรี จำนวน 150 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ ผู้บริหาร อาจารย์ประจำ และบุคลากรสายสนับสนุนที่ปฏิบัติงานในหน่วยงานหลักที่ทำหน้าที่จัดการศึกษาตามภารกิจหลักของมหาวิทยาลัยธนบุรี จำนวน 120 คน

พื้นที่ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

มหาวิทยาลัยธนบุรี

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยคือ ตัวแปรอิสระ ได้แก่ ตำแหน่งหน้าที่และคณะวิชา และตัวแปรตาม ได้แก่ ความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาตามเกณฑ์องค์ประกอบคุณภาพของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ตามองค์ประกอบนโยบายรัฐบาล “สถานศึกษา 3ดี (3D)” และอัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัยธนบุรี

6. กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้มีการกำหนดตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม ดังแสดงในภาพประกอบที่ 1

7. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา ตามเกณฑ์องค์ประกอบคุณภาพของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา องค์ประกอบตามนโยบายรัฐบาล “สถานศึกษา 3ดี (3D)” และอัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัยธนบุรี ที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

8. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีวิทยาการวิจัยเชิงสำรวจ และใช้เครื่องมือวิจัยเป็นแบบสอบถาม ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมาโดยการวิเคราะห์จากเนื้อหา ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรที่ต้องการศึกษา ซึ่งอาศัยกรอบแนวคิดในการวิจัยมาทำการออกแบบเครื่องมือเพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามลักษณะของข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย ซึ่งได้จากเครื่องมือประเภทต่างๆ ดังนี้

1. ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามที่เป็นข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ

2. ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามที่เป็นความคิดเห็นของบุคลากรในมหาวิทยาลัยธนบุรี เกี่ยวกับการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา ตามเกณฑ์องค์ประกอบคุณภาพของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา องค์ประกอบตามนโยบายรัฐบาล “สถานศึกษา 3ดี (3D)” และอัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัยธนบุรี วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย

2.1) การเปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากรในมหาวิทยาลัยธนบุรีเกี่ยวกับการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาตามเกณฑ์องค์ประกอบคุณภาพของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา องค์ประกอบตามนโยบายรัฐบาล “สถานศึกษา 3ดี (3D)” และ อัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัยธนบุรี จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ วิเคราะห์โดยใช้สถิติทดสอบ t-test

2.2) การเปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากรในมหาวิทยาลัยธนบุรีเกี่ยวกับการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาตามเกณฑ์องค์ประกอบคุณภาพของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา องค์ประกอบตามนโยบายรัฐบาล “สถานศึกษา 3ดี (3D)” และ อัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัยธนบุรี จำแนกตามคณะวิชาที่สังกัด วิเคราะห์โดยใช้สถิติทดสอบ F-test

9. สรุปผลและอภิปรายผลการวิจัย

1. จากผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นโดยรวมของบุคลากรในมหาวิทยาลัยธนบุรี เกี่ยวกับการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา อยู่ในระดับมาก ยกเว้นด้านองค์ประกอบตามนโยบายรัฐบาล “สถานศึกษา 3ดี (3D)” มีความคิดเห็นในระดับมากที่สุด ซึ่งแสดงสรุปในตารางที่ 5.1 โดยด้านที่มีการดำเนินงานในระดับมากที่สุดถึงมากที่สุดเรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้ดังนี้ ด้านองค์ประกอบตามนโยบายรัฐบาล ด้านอัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัยธนบุรี ด้านระบบและกลไกการประกันคุณภาพ ด้านการเงินและงบประมาณ ด้านการทํานุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรม ด้านการบริหารและการจัดการ ด้านกิจกรรมการพัฒนานักศึกษา ด้านการบริการวิชาการแก่สังคม และด้านการวิจัย แสดงให้เห็นว่าที่ผ่านมามีการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาในบริบทใหม่ตามความคิดเห็นของบุคลากรมหาวิทยาลัยธนบุรีนั้น พอที่จะสามารถบรรลุผลได้ เพราะไม่มีองค์ประกอบใดที่ได้ผลการดำเนินงานในระดับที่น้อย

ตารางที่ 1 สรุปค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นของบุคลากรในมหาวิทยาลัยธนบุรี เกี่ยวกับการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา

2. จากการเปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากรที่มีตำแหน่งหน้าที่ต่างกัน พบว่า บุคลากรที่มีตำแหน่งหน้าที่ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในด้านการผลิตบัณฑิตและการวิจัย ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 1 และไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ สำหรับด้านด้านปรัชญา ปณิธาน วัตถุประสงค์ และแผนดำเนินการ ด้านกิจกรรมการพัฒนานักศึกษา ด้านการบริการวิชาการแก่สังคม ด้านการทํานุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรม ด้านการบริหาร

การดำเนินงาน	\bar{X}	การแปลผล
1. ปรัชญา ปณิธาน วัตถุประสงค์ และแผนฯ	3.43	ปานกลาง
2. การผลิตบัณฑิต	3.38	ปานกลาง
3. กิจกรรมการพัฒนานักศึกษา	3.66	มาก
4. การวิจัย	3.64	มาก
5. การบริการวิชาการแก่สังคม	3.68	มาก
6. การทํานุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรม	3.78	มาก
7. การบริหารและการจัดการ	3.72	มาก
8. การเงินและงบประมาณ	3.96	มาก
9. ระบบและกลไกการประกันคุณภาพ	4.01	มาก
10. นโยบายรัฐบาล “สถานศึกษา 3ดี”	4.60	มากที่สุด
11. อัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัย	4.08	มาก
รวม	3.81	มาก

และการจัดการ ด้านการเงินและงบประมาณ ด้านระบบและกลไกการประกันคุณภาพ ด้านองค์ประกอบตามนโยบายรัฐบาล ด้านอัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัยนั้นไม่แตกต่างกันตามหน้าที่ ทำให้สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยผลการวิจัยที่พบในครั้งนี้แสดงให้เห็นว่า ตำแหน่งหน้าที่และความรับผิดชอบของบุคลากรที่ต่างกันไม่ได้ส่งผลต่อระดับความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษามากนัก

3. จากการเปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากรที่มีคณะวิชาที่สังกัดต่างกัน พบว่า บุคลากรที่มีคณะวิชาที่สังกัดต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาไม่แตกต่างกันในด้านด้านปรัชญา ปณิธาน วัตถุประสงค์ และแผนดำเนินการ ด้านการผลิตบัณฑิต ด้านการบริหารงบประมาณและการเงิน ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา ด้านองค์ประกอบตามนโยบายรัฐบาล สถานศึกษา 3ดี (3D) และด้านอัตลักษณ์ของ

มหาวิทยาลัยชนบุรี ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ในข้อ 2 ในขณะที่ด้านการพัฒนากิจกรรมนักศึกษา ด้านการวิจัย ด้านการบริการวิชาการแก่สังคม ด้านการทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรม และด้านการบริหาร และการจัดการ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยผลการวิจัยที่พบในครั้งนี้แสดงให้เห็นว่าคณะวิชาที่บุคลากรสังกัดส่งผลต่อระดับความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพเป็นอย่างมาก

4. ด้านการวิจัย ควรมีการส่งเสริมสนับสนุนการวิจัยเพื่อนำไปใช้เพื่อการพัฒนาประเทศ มีการเผยแพร่งานวิจัยในวารสารวิชาการ ซึ่งเป็นที่ยอมรับในประเทศและหรือต่างประเทศ มีการเสาะแสวงหาทรัพยากรจากหน่วยงานภายนอกทั้งภาครัฐและภาคเอกชน และมีการติดตามประมวลผลการวิจัยของมหาวิทยาลัยไว้อย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

5. ด้านการบริการทางวิชาการแก่สังคม คณะวิชาควรจัดทำโครงการเพื่อให้บริการทางวิชาการแก่สังคมมากขึ้น มีการให้บริการวิชาและสามารถนำไปบูรณาการกับการเรียนการสอน มีการให้บริการวิชาและสามารถนำไปบูรณาการกับการวิจัย มีการให้บริการวิชาและสามารถนำไปบูรณาการกับการเรียนการสอนและการวิจัย

6. ด้านการทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรม ควรมีการกำหนดวัตถุประสงค์การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมไว้อย่างชัดเจน คณะวิชามีการกำหนดแผนงานและโครงการเพื่อทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมตามนโยบายของมหาวิทยาลัย

7. ด้านการบริหารจัดการ ควรมีการกำหนดอำนาจหน้าที่และขอบข่ายงานของบุคลากรแต่ละตำแหน่งไว้อย่างชัดเจน มีการประเมินบุคลากรและพิจารณาความดีความชอบอย่างยุติธรรมและเปิดเผย มีการจัดวางระบบข้อมูลและสารสนเทศเพื่อดำเนินงาน การวางแผนและการตัดสินใจ และการเปิดโอกาสให้

บุคลากรมีส่วนร่วมในการบริหาร มีการจัดระบบเพื่อให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการวางแผน และการตัดสินใจในภารกิจที่สำคัญของมหาวิทยาลัย

8. ด้านการเงินและงบประมาณ ควรมีการจัดทำแผนกลยุทธ์ทางการเงินที่ชัดเจน และมีการแสวงหาทรัพยากรการเงินจากแหล่งต่างๆ ที่เป็นหน่วยงานภายนอกมหาวิทยาลัย

9. ด้านระบบและกลไกการประกันคุณภาพ ควรจัดให้มีการประเมินการเปลี่ยนแปลงทัศนคติที่ดีขึ้น ต่องานการประกันคุณภาพการศึกษาของผู้มีส่วนที่เกี่ยวข้อง

10. ด้านองค์ประกอบตามนโยบายรัฐบาล “สถานศึกษา 3ดี” ควรมีการติดตามให้สถานศึกษาพัฒนาหรือมีนวัตกรรมส่งเสริมให้การดำเนินงานเป็นไปตามมาตรฐานสถานศึกษา 3ดี (3D)

11. เนื่องจากอัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัยชนบุรี มีความสอดคล้องกับปรัชญามหาวิทยาลัยที่ว่า “สร้างทุนทางปัญญา พัฒนาคุณธรรม สร้างสรรค์สังคม” ด้านอัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัยชนบุรี ควรมีการบูรณาการงานพัฒนาศูนย์ชนบุรีศึกษากับการเรียนการสอน และกิจกรรมนักศึกษา

10. ข้อเสนอแนะจากการวิจัยครั้งนี้

1. ด้านปรัชญา ปณิธาน วัตถุประสงค์ และแผนดำเนินการ ควรมีแผนการดำเนินงานที่ชัดเจนเพื่อสามารถใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานของมหาวิทยาลัย ควรจัดให้มีการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามแผนงาน/โครงการเป็นระยะๆ เพื่อปรับปรุงและพัฒนาให้สอดคล้องและทันต่อการเปลี่ยนแปลง และควรมีการวิเคราะห์บททวนและปรับปรุงหรือพัฒนาปรัชญาวิสัยทัศน์และภารกิจของมหาวิทยาลัยให้เหมาะสมอยู่เสมอ และรายงานผลต่อผู้บริหารมหาวิทยาลัยและสภามหาวิทยาลัย

2. ด้านการผลิตบัณฑิต ควรมีการประเมินหลักสูตรอย่างสม่ำเสมอ มีระบบการสรรหาและพัฒนาเพื่อธำรงไว้ ซึ่งอาจารย์ที่มีคุณวุฒิและประสบการณ์ และควรจัดให้มีระบบติดตามประเมินผลนักศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพทั้งที่ศึกษาต่อและที่เข้าทำงานแล้ว โดยในระดับคณะวิชาควรจัดให้มีการวัดและประเมินผลการเรียนอย่างเป็นระบบ และได้มาตรฐานตามหลักการวัดผลประเมินผล การจัดทำ Portfolio ของนักศึกษาด้วย

3. ด้านกิจกรรมการพัฒนานักศึกษา ควรมีการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการรักประชาธิปไตย จัดให้มีกิจกรรมเพื่อพัฒนานักศึกษาให้มีความเจริญทางด้านสติปัญญา ร่างกาย จิตใจ และสังคม การพัฒนาระบบอาจารย์ที่ปรึกษาให้มีประสิทธิภาพเกิดประโยชน์สูงสุดในการพัฒนานักศึกษาในด้านต่างๆ มีการวางแผนเพื่อจัดกิจกรรมพัฒนานักศึกษาที่เหมาะสม

เอกสารอ้างอิง

- [1] จารุวรรณ ประทุมศรี, 2546. การพัฒนารูปแบบการเพิ่มคุณภาพการจัดการศึกษาสำหรับสาขาวิชาการบริหารการศึกษา ระดับปริญญาโทบัณฑิต ในมหาวิทยาลัยของรัฐ. กรุงเทพฯ.
- [2] ทบวงมหาวิทยาลัย, 2539. ประกาศทบวงมหาวิทยาลัย เรื่องนโยบายและแนวปฏิบัติในการประกันคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษา. กรุงเทพฯ.
- [3] พนอเนื่อง สุทัศน์ ณ อยุธยา, 2549. เปรียบเทียบปรัชญาแนวคิด และกระบวนการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพของมหาวิทยาลัยราชภัฏกับสถาบันอุดมศึกษาในกลุ่ม Normal University ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนและประเทศไต้หวัน. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา.

- [4] รุ่งรัมย์ วิบูลชัย, 2545. การพัฒนาตัวบ่งชี้รวมของคุณภาพการสอนในระดับอุดมศึกษา. กรุงเทพฯ.
- [5] วารุณี ลักษณ์โชคดี, 2549. การพัฒนาตัวบ่งชี้รวมการประเมินคุณภาพสถาบันอุดมศึกษา: การวิเคราะห์ความไม่แน่นอนและความไว. กรุงเทพฯ.
- [6] สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2550. คู่มือการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาระดับอุดมศึกษา. กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์.
- [7] สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2551. คู่มือการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาระดับอุดมศึกษา. กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์.
- [8] อนุญา ทิมเกตุ, 2546. การพัฒนาตัวบ่งชี้คุณภาพของห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาของรัฐในสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย. กรุงเทพฯ.
- [9] อุทุมพร (ทองอุไทย) จามรมาน, 2543. การประกันคุณภาพระดับอุดมศึกษา. กรุงเทพฯ: ฟีนนี่พับลิชชิ่ง.
- [10] Freeman P, 1992. Quality Assurance in Training and Education. London: Kogan Page Ltd.
- [11] Harman G, 1996. Quality Assurance for Higher Education. Kangkok: UNESCO.

ความพึงพอใจที่มีต่อปัจจัยในการทำงานของประชากรในเขตลาดกระบัง

Satisfaction affecting to work factor of population in Ladkrabang area

วันทนา สุขอนุเคราะห์

คณะบริหารธุรกิจ วิทยาลัยกรุงเทพสุวรรณภูมิ

(c_heart453@hotmail.com)

บทคัดย่อ

การสร้าง ความพึงพอใจในการทำงานในด้านต่างๆ จะช่วยรักษาบุคลากรให้คงอยู่กับหน่วยงาน การบริหารทรัพยากรบุคคลที่ดีจะมีส่วนสัมพันธ์กับผลของการปฏิบัติงาน การศึกษาวิจัยเรื่องความพึงพอใจที่มีต่อปัจจัยในการทำงานของประชากรในเขตลาดกระบัง ในการทำงานจะชี้ให้เห็นถึงปัจจัยพื้นฐานต่างๆ ว่ามีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในการทำงานอย่างไร การวิจัยนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการวางแผนบริหารทรัพยากรบุคคลขององค์กรได้ในอนาคต

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1.) เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจที่ประชากรมีต่อปัจจัยในการทำงาน 2.) เพื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจที่ประชากรมีต่อปัจจัยในการทำงานจำแนกตาม อายุ เพศ ระดับการศึกษา เงินเดือน ระยะเวลาที่ปฏิบัติงาน อาชีพ ได้แก่ ประชากรในเขตลาดกระบังจำนวน 160,723 คน และได้สุ่มกลุ่มตัวอย่าง 400 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน T-test , F-test

ผลการวิจัยพบว่า 1.) ประชากรในเขตลาดกระบังมีความพึงพอใจต่อปัจจัยในการทำงานด้าน โอกาส ความก้าวหน้าในตำแหน่งงาน มากที่สุด 2.) ประชากรในเขตลาดกระบัง มีความพึงพอใจต่อปัจจัยในการทำงานด้าน ความสัมพันธ์ในการทำงานกับเพื่อนร่วมงานมากที่สุด 3.) เพศที่แตกต่างกันไม่มีผลต่อความพึงพอใจในการทำงาน 4.) อายุ อาชีพ รายได้ ระดับการศึกษาที่แตกต่างกันมีผลต่อความพึงพอใจในการทำงาน

คำสำคัญ : ความพึงพอใจ

ABSTRACT

The creation of satisfaction in work job. Will help human to remain with organization. Human resource management is good a correlation to remain with results of performance . to study research of satisfaction affecting to work factor population in ladkrabang area. In a work job will elucidate of basic factor is have remain with satisfaction. This research will have utility for planning of human in the future.

The purpose of this research 1.) To study the factor with satisfaction to work on the population 2.) Compass the level satisfaction with factor such as gender , age , education , salary , duration of the operation , status , career and work practice. By the population and sample in Latkrabang of 400 people. The tools used in this study questionnaire statistics used in the analysis is percentage , average , standard deviation , T-test and F-test.

The research results meet the incentive sample have satisfaction with factor to success on the job and receive advancement as capacity sustaining factor the sample have satisfaction with factor to relationships

with colleagues. Difference Gender not affecting satisfaction at work. Age, occupation, income, level of education affecting satisfaction at work .

KEYWORDS: Satisfaction

1) บทนำ

ทรัพยากรมนุษย์เป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าและมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการปฏิบัติงานในทุกๆประเภท การพัฒนาองค์การให้มีความเจริญก้าวหน้าขึ้นจะเกิดขึ้นได้จำเป็นต้องพึ่งพาทรัพยากรมนุษย์ที่มีประสิทธิภาพ การบริหารงานในทุกๆ ด้านจำเป็นต้องอาศัยปัจจัยพื้นฐานทางการบริหาร 4 ประการ ได้แก่ คน เงิน วัสดุ การบริหารจัดการและยังมีเงื่อนไขของเวลาเข้ามาเกี่ยวข้อง องค์การหรือหน่วยงานต่างๆ ได้มีการจัดองค์การตามหลักบริหาร โดยมีบุคลากรในองค์การทำหน้าที่เป็นกลไกหรือตัวจักรสำคัญในการบริหารประเทศที่จะนำเอารายได้ ทรัพยากรหรือวัตถุดิบ และนโยบายหรือแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาและบริหารให้เจริญก้าวหน้า สร้างความเจริญในทุกด้านที่เกี่ยวข้องได้อย่างเป็นธรรมชาติ การที่จะนำแผนหรือนโยบายของรัฐบาลไปสู่การปฏิบัติให้ประสบความสำเร็จหรือล้มเหลวความพึงพอใจที่มีต่อปัจจัยในการทำงานของประชากรในเขตลาดกระบัง ในการทำงานจะชี้ให้เห็นถึงปัจจัยจูงใจและปัจจัยพื้นฐานต่างๆ ว่ามีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในการทำงานอย่างไร ผลของการวิจัยจะเป็นประโยชน์ต่อการวางแผนบริหารทรัพยากรบุคคลขององค์กรได้ในอนาคตจึงขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ขององค์กรเป็นสำคัญการสร้าง ความพึงพอใจในการทำงาน การต้องการได้รับความชื่นชมจากผู้อื่น เป็นต้น

2.1.4 ความต้องการที่จะได้รับการยกย่อง (esteem needs) หรือ ความภาคภูมิใจในตนเอง เป็นความต้องการการได้รับการยกย่อง นับถือ และสถานะจากสังคม เช่น ความต้องการได้รับความเคารพนับถือ ความต้องการมีความรู้ความสามารถ เป็นต้น

2.1.5 ความต้องการความสำเร็จในชีวิต (self-actualization) เป็นความต้องการสูงสุดของแต่ละบุคคล เช่น ความต้องการที่จะทำทุกสิ่งทุกอย่างได้สำเร็จ ความต้องการทำทุกอย่างเพื่อตอบสนองความต้องการของตนเอง เป็นต้น

2 แนวความคิดของกิลเมอร์ (Gilmer)

Gilmer (1966, หน้า 279-283) ได้อธิบายถึง

2.2.1 ความมั่นคงปลอดภัย ซึ่งหมายถึงความมั่นคงในการทำงาน ความมั่นคงของหน่วยงาน ที่ให้ความรู้สึกไว้วางใจเชื่อถือต่อหน่วยงาน ซึ่งความรู้สึกถึงความมั่นคงปลอดภัยนี้เป็นองค์ประกอบแรกที่ทำให้เกิดความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน

2.2.2 โอกาสในการทำงาน ซึ่งพบว่า หากไม่มีโอกาสก้าวหน้าในการทำงานจะก่อให้เกิดความไม่พึงพอใจต่อการปฏิบัติงาน

2.2.3 สถานที่ทำงานและการจัดการ ได้แก่ ขนาดองค์กร ชื่อเสียง รายได้ และการประชาสัมพันธ์ให้เป็นที่รู้จักแพร่หลายขององค์กร ซึ่งเหล่านี้จะทำให้เกิดความรู้สึกมั่นคงแก่ผู้ปฏิบัติงาน

2.2.4 ค่าจ้าง/รายได้ และโอกาสในความก้าวหน้า จะมีความสัมพันธ์กับเงินซึ่ง

องค์ประกอบนี้มักจะก่อให้เกิดความไม่พอใจได้มากกว่าความพึงพอใจ

2.2.5 ลักษณะงาน หากได้ทำงานตามความถนัดหรือตามความสามารถย่อมทำให้เกิดความพึงพอใจและคนที่มีความรู้สูงจะพึงพอใจต่อองค์ประกอบนี้มาก

2.2.6 การควบคุมดูแล ผู้บังคับบัญชามีส่วนสำคัญที่จะทำให้ผู้ปฏิบัติงานมีความพึงพอใจหรือไม่พึงพอใจในการปฏิบัติงาน เนื่องจากหากมีการบังคับบัญชาไม่ดีจะทำให้เกิดการลาออกของพนักงานได้

2.2.7 ลักษณะทางสังคม องค์ประกอบนี้เป็นส่วนหนึ่งของความต้องการทางสังคมหรือการให้สังคมยอมรับ

2.2.8 การติดต่อสื่อสาร ได้แก่ การติดต่อทั้งภายในและภายนอกหน่วยงาน

2.2.9 สภาพการทำงาน ได้แก่ สภาพอุณหภูมิ แสง เสียง ห้องทำงาน ห้องสุขา ห้องอาหาร ชั่วโมงการทำงาน เป็นต้น ซึ่งองค์ประกอบเหล่านี้ถือเป็นความต้องการลำดับต้น จึงก่อให้เกิดความพึงพอใจและไม่พึงพอใจในการปฏิบัติงานได้

2.2.10 ผลประโยชน์ตอบแทน ได้แก่ เงินบำเหน็จ บำนาญ ค่ารักษาพยาบาล เงินสวัสดิการ วันหยุด วันพักผ่อนต่างๆ

2.3 แนวความคิดของมัลลินส์ (Mullins)

มัลลินส์ (Mullins) (1985, หน้า 44-49) ได้ให้ทัศนะว่าความพอใจในการทำงานเป็นแนวคิดที่ซับซ้อน และยากที่จะวัดโดยไม่เอาความคิดส่วนตัวมาปะปน ระดับของความพอใจในการทำงาน เป็นผลมา

จากตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยด้านตัวบุคคล สังคม วัฒนธรรม องค์การและปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม

2.3.1 ปัจจัยด้านตัวบุคคล ประกอบด้วย บุคลิกภาพ การศึกษาความฉลาดรอบรู้และความสามารถอายุสถานภาพสมรส และตัวงานที่ทำอยู่

2.3.2 ปัจจัยด้านสังคม ประกอบด้วย สัมพันธภาพระหว่างเพื่อนร่วมงาน การทำงานเป็น กลุ่มและบรรทัดฐานของกลุ่ม โอกาสที่จะได้ติดต่อปรึกษาหารือ ลักษณะองค์กรที่ไม่เป็นทางการ

2.3.3 ปัจจัยด้านวัฒนธรรม ประกอบด้วย ทัศนคติต่างๆ ความเชื่อค่านิยม

2.3.4 ปัจจัยด้านองค์กร ประกอบด้วยลักษณะและโครงสร้างที่เป็นทางการ นโยบายและกระบวนการบริหารงานบุคคล ลักษณะของงาน เทคโนโลยีและกระบวนการทำงานขององค์กรการชี้แนะควบคุมและภาวะผู้นำ รวมทั้งสภาพการทำงานด้วย

2.3.5 ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วย เศรษฐกิจ สังคม และอิทธิพลจากภาครัฐบาล

2.4 องค์ประกอบที่มีอิทธิพลให้เกิดความพึงพอใจในการทำงาน

2.4.1 Ghiselli and Brown (1948, p.95) ได้นำเสนอทัศนะเกี่ยวกับองค์ประกอบที่มีอิทธิพลให้ผู้ปฏิบัติงานเกิดความพึงพอใจในการทำงาน ดังนี้

2.4.1.1 ระดับอาชีพ อาชีพนั้นอยู่ในความนิยมของคนอย่างไร ถ้าอาชีพอยู่ในสถานะสูงเป็นที่นับถือของคนทั่วไปก็จะเป็นที่พึงพอใจของอาชีพนั้น

2.4.1.2 สภาพการทำงานต่างๆ อยู่ในลักษณะสะดวกสบายเหมาะสมกับการทำงาน

2.4.1.3 ระดับอายุ พบว่า บางครั้งก็มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในงาน บางครั้งก็ไม่มี ความสัมพันธ์

2.4.1.4 รายได้ ได้แก่ รายได้ประจำและรายได้พิเศษ

2.4.1.5 คุณภาพการปกครองบังคับบัญชา หมายถึงความสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้จัดการกับคนงาน การเอาใจใส่ต่อความเป็นอยู่ของคนงานย่อมมีต่อขวัญ กำลังใจและการผลิต

2.4.2 ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2544) ที่กล่าวไว้ว่า การทำงานร่วมกันในหมู่เพื่อนร่วมงาน หรือหน่วยงานเดียวกัน จำเป็นต้องมีการสร้างสัมพันธ์มิตร ต่อกัน เพื่อจะได้ทำให้งานด้วยกันได้ดี ซึ่งการสร้างสัมพันธ์ที่ดีต่อเพื่อนร่วมงานสามารถทำได้โดยให้ความ

ยกย่องชมเชย ไม่โยนความผิดให้เพื่อนร่วมงาน และใจ กว้างรับความสามารถของเพื่อนร่วมงาน

2.4.3 บรรยงค์ โตจินดา (2546) ที่กล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนร่วมงานไว้ว่า เพื่อนร่วมงานมีความสำคัญต่อการทำงาน เพราะในการทำงานต่างๆ นั้นต้องการมีการประสานงานร่วมกัน บุคคลไม่สามารถทำงานเพียงลำพังได้ เพื่อให้งานมีประสิทธิภาพ บุคลากรในองค์กรควรมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันระหว่างเพื่อนร่วมงาน

2.4.4 สังคม ลากเจริญ (2549) ที่ได้กล่าวไว้ว่า องค์ประกอบของสภาพแวดล้อมทางกายที่เหมาะสมภายในโรงเรียน ได้แก่ ความสะอาด และความมีระเบียบของสถานที่ ความร่วมรื้อนสวยงามภายในโรงเรียน บรรยากาศในการปฏิบัติงาน ต้องผ่อนคลาย แสงสว่าง

เพียงพอตามมาตรฐาน ฯลฯ ซึ่งจะเห็นได้ว่าหากมีการ จัดสภาพแวดล้อมที่ดีเอื้อต่อการเรียนการสอนหรือการทำงานได้ดียิ่งขึ้น ทำให้ผู้เรียนหรือผู้ทำงานมีสุขภาพ ภาย สุขภาพใจดี อันส่งผลถึงการมีประสิทธิภาพการ เรียนและการปฏิบัติงานต่อไป

2.4.5 บัณฑิต สุขสวิง (2552) ศึกษาเรื่อง ความ พึงพอใจในการปฏิบัติงานของผู้บริหารระดับกลาง พบว่า ผู้บริหารระดับกลางมีความพึงพอใจในการ ปฏิบัติงานด้านลักษณะงาน ด้านรายได้และสวัสดิการ ด้านโอกาสความก้าวหน้าในการทำงาน ด้านการได้รับการยอมรับนับถือ ด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน ด้านสภาพแวดล้อมในการทำงานอยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

2.4.6 ว่าที่ร.ต. กุริช คิมหันต์มาลา(2553)ศึกษา เรื่อง ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของพนักงาน บริษัท ไออาร์พีซี จำกัด (มหาชน) พบว่าพนักงานมี ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานในภาพรวมอยู่ใน ระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านได้แก่

2.4.6.1 รู้สึกว่าตนเป็นส่วนหนึ่งของ ความสำเร็จในงานซึ่งส่งผลให้มีโอกาสก้าวหน้าใน ตำแหน่งงานนั้น

2.4.6.2 คนทำงานมีความสัมพันธ์อันดี ระหว่างคนงานด้วยกันเอง

2.4.6.3 ค่าตอบแทนที่คนงานได้รับความมี เหมาะสมเพียงใดทั้งด้านเศรษฐกิจและรางวัลอื่น

2.4.6.4 สภาพแวดล้อมในการทำงาน

3) วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจที่ประชากรมีต่อปัจจัยในการทำงาน
2. เพื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจที่ประชากรมีต่อปัจจัยในการทำงานจำแนกตาม อายุ เพศ ระดับการศึกษา เงินเดือน ระยะเวลาที่ปฏิบัติงาน อาชีพ ระยะเวลาที่ปฏิบัติงานในองค์กร

4) ระเบียบวิธีวิจัย

4.1) ตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ ประชากรที่ทำงานอยู่ในเขตลาดกระบัง โดยคำนวณจากสูตรยามานะ (Yamane 1973 : 725 , อ้างถึงใน บุญธรรม กิจปริดาปริสุทธิ 2540 : 71) ดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + (Ne^2)}$$

โดยที่ n = ขนาดกลุ่มตัวอย่าง

N = ขนาดของกลุ่มประชากร

e = ค่าความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ ยอมรับให้เกิดความคลาดเคลื่อนได้ร้อยละ 5 ที่ระดับค่าความเชื่อมั่น 95 เปอร์เซนต์

$$\text{แทนค่าในสูตร } n = \frac{160,723}{1 + (160,723(0.05)^2)}$$

$$n = 400 \text{ คน}$$

ดังนั้น การวิจัยครั้งนี้ใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน

4.2) ตัวแปรที่จะศึกษา

การวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดตัวแปรที่จะศึกษาไว้ดังนี้

4.2.1 ตัวแปรอิสระ

4.2.1.1 ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ เพศ ระดับการศึกษา เงินเดือน ระยะเวลาที่ปฏิบัติงาน อาชีพ ระยะเวลาที่ปฏิบัติงานในองค์กร

4.2.1.2 ปัจจัยจูงใจ จะศึกษาเกี่ยวกับด้านความก้าวหน้าในตำแหน่งงาน ด้านค่าตอบแทนและสวัสดิการ

4.2.1.3 ปัจจัยค้ำจุน จะศึกษาเกี่ยวกับด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในหน่วยงาน และด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน

4.2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ระดับความพึงพอใจในการทำงานในด้านปัจจัยจูงใจ และปัจจัยค้ำจุนแบ่งออกเป็น 5 ระดับ คือ ระดับความพึงพอใจมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด ตามลำดับ

4.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

4.3.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยอาศัยข้อมูลจากเอกสารและงานต่างๆ ที่เกี่ยวกับความพึงพอใจต่อการปฏิบัติงานของบุคคลโดยแบบสอบถามแบ่งเนื้อหาออกเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพส่วนบุคคล ซึ่งเป็นคำถามเกี่ยวกับ อายุ เพศ ระดับการศึกษา เงินเดือน ระยะเวลาที่ปฏิบัติงาน สถานภาพสมรส อาชีพ ระยะเวลาที่ปฏิบัติงานในองค์กร สายงานที่ปฏิบัติของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบสอบถามให้เลือกตอบ

ตอนที่ 2 ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานในด้านปัจจัยจูงใจ ซึ่งจะสอบถามเกี่ยวกับความพึงพอใจต่อความก้าวหน้าในตำแหน่งงาน ด้านค่าตอบแทนและสวัสดิการความพึงพอใจต่อการปฏิบัติงานในด้านปัจจัยค้ำจุน จะสอบถามเกี่ยวกับความพึงพอใจด้าน ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในหน่วยงาน และด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน

ตอนที่ 3 ปัญหาและข้อเสนอแนะ

ค่าเฉลี่ย 3.50-4.49 หมายถึง มีความพึงพอใจระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 1.50-2.49 หมายถึง มีความพึงพอใจในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.50 หมายถึง ความพึงพอใจระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.49 หมายถึง มีความพึงพอใจในระดับน้อยที่สุด

4.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.4.1 นำแบบสอบถามตอนที่ 1 มาแจกแจง

4.4.2 นำแบบสอบถามตอนที่ 2 ให้คะแนนโดยมีเกณฑ์ดังนี้

5 คะแนน หมายถึง มีความพึงพอใจมากที่สุด

4 คะแนน หมายถึง มีความพึงพอใจมาก

3 คะแนน หมายถึง มีความพึงพอใจปานกลาง

2 คะแนน หมายถึง มีความพึงพอใจน้อย

4.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ วิเคราะห์ข้อมูลโดย หาค่าสถิติดังต่อไปนี้

4.5.1 วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ร้อยละ และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ประเภทอาชีพ	จำนวน (คน)	ร้อยละ(%)
อาชีพบริการ	80	20.00%
อาชีพข้าราชการ/เจ้าหน้าที่รัฐ/ พนักงานรัฐวิสาหกิจ/พนักงาน บริษัทเอกชน	81	20.25%
อาชีพงานฝีมือ	76	19.00%
อาชีพอิสระ	78	19.50%
อาชีพรับจ้าง	85	21.25%
รวม	400	100.00%

1 คะแนน หมายถึง มีความพึงพอใจน้อยที่สุด

4.4.3 นำแบบสอบถามตอนที่ 3 มาสรุปเนื้อหาข้อเสนอแนะ และความคิดเห็นต่างๆ ของผู้ตอบแบบสอบถาม

4.4.4 ประเมินความคิดเห็นของประชากร เกี่ยวกับความพึงพอใจต่อการปฏิบัติงาน โดยใช้เกณฑ์ประเมินค่าดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.50-5.00 หมายถึง มีความพึงพอใจระดับมากที่สุด

5) ผลการวิจัย

การศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อปัจจัยในการทำงานของประชากรในเขตลาดกระบัง ผลการวิเคราะห์ข้อมูลนำเสนอในรูปตารางดังนี้

5.1) จำนวน และค่าร้อยละ ของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอาชีพ

5.2) ผลการหาความพึงพอใจต่อการปฏิบัติงานในด้านปัจจัยเชิงใจ

ตารางที่ 1 : ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความพึงพอใจที่มีต่อการปฏิบัติงานในด้านปัจจัยจูงใจ (ด้านโอกาสความก้าวหน้าในตำแหน่งงาน)

ปัจจัยจูงใจ	\bar{X}	SD	ระดับความพึงพอใจ
ด้านโอกาสความก้าวหน้าในตำแหน่งงาน			
งานที่ท่านปฏิบัติอยู่ให้โอกาสที่จะได้รับการพัฒนาทักษะ	3.87	.817	มาก
ท่านมีโอกาสได้รับข่าวสารความรู้ใหม่ๆเพิ่มเติมจากหน่วยงาน	3.63	.768	มาก
งานที่ท่านทำอยู่ในขณะนี้ช่วยให้ท่านเกิดความภาคภูมิใจ	3.71	.782	มาก
ท่านได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบงานที่มีโอกาสเจริญก้าวหน้าสู่ตำแหน่งที่สูงขึ้น	3.46	.990	ปานกลาง
หน่วยงานของท่านสนับสนุนให้มีโอกาสได้เข้าร่วมสัมมนา ฝึกอบรม หรือ เรียนต่อในหลักสูตรต่างๆ	3.50	.896	มาก
บุคคลในหน่วยงานของท่านมีโอกาสได้รับตำแหน่งที่สูงขึ้นถ้ามีความสามารถเพียงพอ	3.42	.951	ปานกลาง
การพิจารณาเลื่อนขั้น/เลื่อนตำแหน่งเป็นไปตามความรู้ความสามารถ	3.38	.891	ปานกลาง
ท่านมีโอกาสในการกำหนดวิธีการและเป้าหมายในการทำงานกับผู้บังคับบัญชา	3.14	.965	ปานกลาง
ตำแหน่งหน้าที่ที่ท่านทำงานอยู่มีโอกาสก้าวหน้าในการทำงาน	3.14	.965	ปานกลาง
รวม	3.50	0.89	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า กลุ่มตัวอย่าง มีระดับความพึงพอใจด้านโอกาสความก้าวหน้าในตำแหน่งงานโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.50$) เรียงตามลำดับได้แก่ งานที่ท่านปฏิบัติอยู่ให้โอกาสที่จะได้รับการพัฒนาทักษะ, งานที่ท่านทำอยู่ในขณะนี้ช่วยให้ท่านเกิดความภาคภูมิใจ, ท่านมีโอกาสได้รับข่าวสารความรู้ใหม่ๆเพิ่มเติมจากหน่วยงาน, หน่วยงานของท่านสนับสนุนให้มีโอกาสได้เข้าร่วมสัมมนา ฝึกอบรม หรือเรียนต่อในหลักสูตรต่างๆ, ท่านได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบงานที่มีโอกาสเจริญก้าวหน้าสู่ตำแหน่งที่สูงขึ้น ,บุคคลในหน่วยงานของท่านมีโอกาสได้รับตำแหน่งที่สูงขึ้นถ้ามีความสามารถเพียงพอ, การพิจารณาเลื่อนขั้น/เลื่อนตำแหน่งเป็นไปตามความรู้ความสามารถ , ท่านมีโอกาสในการกำหนดวิธีการและเป้าหมายในการทำงานกับผู้บังคับบัญชา, ตำแหน่งหน้าที่ที่ท่านทำงานอยู่มีโอกาสก้าวหน้าในการทำงาน

ตารางที่ 2 : ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความพึงพอใจที่มีต่อการปฏิบัติงานในด้านปัจจัยจูงใจ (ด้านค่าตอบแทนและสวัสดิการ)

ปัจจัยจูงใจ	\bar{X}	SD	ระดับความพึงพอใจ
ด้านค่าตอบแทนและสวัสดิการ			
รายได้ที่ได้รับเหมาะสมกับปริมาณงานที่ท่านต้องปฏิบัติ	3.71	.782	มาก
ท่านได้รับเงินเดือนเหมาะสมกับลักษณะงานที่ท่านทำตามความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์	3.63	.768	มาก

โครงสร้างของสวัสดิการที่หน่วยงานของท่านกำหนดมีความเป็นธรรม	3.42	.951	ปานกลาง
รายได้ของท่านเพียงพอกับค่าใช้จ่ายในแต่ละเดือน	3.38	.891	ปานกลาง
ท่านพอใจในระบบเงินเดือนและค่าตอบแทนที่ได้รับปัจจุบัน	3.14	.965	ปานกลาง
รายได้ที่ท่านได้รับมีความเหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจในปัจจุบัน	3.08	1.049	ปานกลาง
รวม	3.40	0.90	ปานกลาง

จากตารางที่ 2 พบว่า กลุ่มตัวอย่าง มีระดับความพึงพอใจ ในด้านค่าตอบแทนและสวัสดิการ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.40$) เรียงตามลำดับได้แก่ รายได้ที่ได้รับเหมาะสมกับปริมาณ

งานที่ท่านต้องปฏิบัติ ,ท่านได้รับเงินเดือนเหมาะสมกับลักษณะงานที่ทำตามความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ , โครงสร้างของสวัสดิการที่หน่วยงานของท่านกำหนดมีความเป็นธรรม,รายได้ของท่านเพียงพอกับค่าใช้จ่ายในแต่ละเดือน,ท่านพอใจในระบบเงินเดือนและค่าตอบแทนที่ได้รับปัจจุบัน,รายได้ที่ท่านได้รับมีความเหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจในปัจจุบัน

5.3) ผลการหาความพึงพอใจต่อการปฏิบัติงานในด้านปัจจัยข้าง

ตารางที่ 3 : ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความพึงพอใจที่มีต่อการปฏิบัติงานในด้านปัจจัยข้าง (ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในหน่วยงาน)

ปัจจัยจุดใจ	\bar{X}	SD	ระดับความพึงพอใจ
ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในหน่วยงาน			
ความสำเร็จในงานของท่านส่วนใหญ่คือได้รับความร่วมมือและช่วยเหลือจากบุคคลหรือหน่วยงาน	3.99	.774	มาก
ความสัมพันธ์ระหว่างท่านและบุคคลหรือหน่วยงานเป็นไปอย่างราบรื่น	3.87	.817	มาก
บุคคลหรือหน่วยงานของท่านให้ความเป็นกันเองกับท่านทั้งในและนอกเวลางาน	3.78	.834	มาก
ท่านและบุคคลหรือหน่วยงานมีส่วนทำให้การทำงานของ ท่านมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น	3.53	1.030	มาก
ท่านสามารถประสานงานขอความร่วมมือกับบุคคลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติงานบรรลุผลสำเร็จด้วยดี	3.49	1.016	ปานกลาง
เพื่อนร่วมงานมีความเต็มใจและกระตือรือร้นที่จะปฏิบัติงานกับท่าน	3.14	.965	ปานกลาง
ในการทำงานท่านมักได้รับความช่วยเหลืออย่างจริงจังจากบุคคลหรือหน่วยงาน	3.08	1.049	ปานกลาง
รวม	3.55	0.93	มาก

จากตารางที่ 3 พบว่า กลุ่มตัวอย่าง มีระดับความพึงพอใจ ในด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในหน่วยงานโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.55$) เรียงตามลำดับ ได้แก่ ความสำเร็จในงานของท่านส่วนใหญ่คือได้รับความร่วมมือและช่วยเหลือจากบุคคลหรือหน่วยงาน, ความสัมพันธ์ระหว่างท่านและบุคคลหรือหน่วยงานเป็นไปอย่างราบรื่น, บุคคลหรือหน่วยงานของท่านให้ความเป็นกันเองกับท่านทั้งในและนอกเวลางาน, ท่านและบุคคลหรือหน่วยงานมีส่วนร่วมทำให้การทำงานของเรามีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น, ท่านสามารถประสานงานขอความร่วมมือกับบุคคลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติงานบรรลุผลสำเร็จด้วยดี, เพื่อนร่วมงานมีความเต็มใจและกระตือรือร้นที่จะปฏิบัติงานกับท่าน, ในการทำงานท่านมักได้รับความช่วยเหลืออย่างจริงจังจากบุคคลหรือหน่วยงาน

ตารางที่ 4 : ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความพึงพอใจที่มีต่อการปฏิบัติงานในด้านปัจจัยค้ำจุน (สภาพแวดล้อมในการทำงาน)

ปัจจัยด้านค้ำจุน	\bar{X}	SD	ระดับความพึงพอใจ
สภาพแวดล้อมในการทำงาน			
หน่วยงานของท่านเตรียมพร้อมในกรณีเกิดภาวะฉุกเฉินเพื่อลดความเสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุ	3.78	.834	มาก
สภาพแวดล้อมในการทำงานช่วยส่งเสริมบรรยากาศในการทำงานได้ดี	3.53	1.030	มาก
การจัดบริเวณ สถานที่	3.29	.957	ปานกลาง

ต่างๆเป็นสัดส่วน สะดวกต่อการปฏิบัติงาน			
หน่วยงานของท่านมีเครื่องมือเครื่องใช้อย่างเพียงพอกับความจำเป็น	2.91	1.048	ปานกลาง
สภาพแวดล้อมในการทำงานมีส่วนส่งเสริมให้ท่านได้รับความรู้และประสบการณ์เพิ่มขึ้น	2.83	1.006	ปานกลาง
รวม	3.27	0.98	ปานกลาง

จากตารางที่ 4 พบว่า กลุ่มตัวอย่าง มีระดับความพึงพอใจต่อการปฏิบัติงานในด้านสภาพแวดล้อมในการทำงานโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.27$) เรียงตามลำดับ ได้แก่ หน่วยงานของท่านเตรียมพร้อมในกรณีเกิดภาวะฉุกเฉินเพื่อลดความเสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุ ,สภาพแวดล้อมในการทำงานช่วยส่งเสริมบรรยากาศในการทำงานได้,การจัดบริเวณสถานที่ต่างๆเป็นสัดส่วน สะดวกต่อการปฏิบัติงาน, หน่วยงานของท่านมีเครื่องมือเครื่องใช้อย่างเพียงพอกับความจำเป็น,สภาพแวดล้อมในการทำงานมีส่วนส่งเสริมให้ท่านได้รับความรู้และประสบการณ์เพิ่มขึ้น

5.4) การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจในการทำงาน โดยจำแนกตาม เพศ , อายุ , ระดับการศึกษา , เงินเดือน , ระยะเวลาที่ปฏิบัติงาน , อาชีพ

ตารางที่ 5 การวิเคราะห์เปรียบเทียบความพึงพอใจในการทำงานจำแนกตามเพศ

ความพึงพอใจในการทำงาน	เพศชาย		เพศหญิง	
	t	Sig.	t	Sig.
ด้านโอกาสความก้าวหน้าในตำแหน่งงาน	1.320	.188	1.247	.213
ด้านค่าตอบแทนและสวัสดิการ	1.954	.085	1.289	.268
ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในหน่วยงาน	1.053	.086	1.553	.251
ด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน	1.964	.142	1.318	.100

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์จากสถิติการวิเคราะห์เปรียบเทียบตัวแปรด้วยค่า Independent (t- test) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 พบว่า เพศที่แตกต่างกันไม่มีผลต่อความพึงพอใจในด้านโอกาสความก้าวหน้าในตำแหน่งงาน,ด้านค่าตอบแทนและสวัสดิการ,ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในหน่วยงาน,ด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน

ตารางที่ 6 การวิเคราะห์เปรียบเทียบความพึงพอใจในการทำงานจำแนกตามอายุ

ความพึงพอใจในการทำงาน		F	Sig.
ด้านโอกาสความก้าวหน้าในตำแหน่งงาน	ระหว่างกลุ่ม	8.470	.000*
ด้านค่าตอบแทนและสวัสดิการ	ระหว่างกลุ่ม	2.479	.019*
ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในหน่วยงาน	ระหว่างกลุ่ม	2.406	.036*

ด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน	ระหว่างกลุ่ม	5.816	.000*

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 6 ผลการวิเคราะห์จากสถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 พบว่า อายุที่แตกต่างกันมีผลต่อความพึงพอใจในด้านโอกาสความก้าวหน้าในตำแหน่งงาน, ด้านค่าตอบแทนและสวัสดิการ, ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในหน่วยงาน, ด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน

ตารางที่ 7 การวิเคราะห์เปรียบเทียบความพึงพอใจในการทำงานจำแนกตามวุฒิการศึกษา

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 7 ผลการวิเคราะห์จากสถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 พบว่า วุฒิกการศึกษาที่แตกต่างกันมีผลต่อความพึงพอใจในด้านโอกาสความก้าวหน้าในตำแหน่งงาน, ด้านค่าตอบแทนและสวัสดิการ, ส่วนด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในหน่วยงาน, ด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน วุฒิกการศึกษาที่แตกต่างกันไม่มีผลต่อความพึงพอใจในการทำงาน

ตารางที่ 8 การวิเคราะห์เปรียบเทียบความพึงพอใจในการทำงานด้านปัจจัยจูงใจและปัจจัยค้ำจุนจำแนกตามระยะเวลาที่ปฏิบัติงาน (อายุงาน)

ความพึงพอใจในการทำงาน		F	Sig.
ด้านโอกาสความก้าวหน้าในตำแหน่งงาน	ระหว่างกลุ่ม	2.406	0.36*
ด้านค่าตอบแทนและสวัสดิการ	ระหว่างกลุ่ม	7.026	0.008*

ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในหน่วยงาน	ระหว่างกลุ่ม	2.318	.100
ด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน	ระหว่างกลุ่ม	2.053	0.86

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 8 ผลการวิเคราะห์จากสถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 พบว่า ระยะเวลาที่ปฏิบัติงาน(อายุงาน)ที่แตกต่างกันมีผลต่อความพึงพอใจในการทำงานด้านโอกาสความก้าวหน้าในตำแหน่งงาน, ด้านค่าตอบแทนและสวัสดิการส่วน

ความพึงพอใจในการทำงาน		F	Sig.
ด้านโอกาสความก้าวหน้าในตำแหน่งงาน	ระหว่างกลุ่ม	4.699	0.01*
ด้านค่าตอบแทนและสวัสดิการ	ระหว่างกลุ่ม	3.334	0.011*
ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในหน่วยงาน	ระหว่างกลุ่ม	1.964	.142
ด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน	ระหว่างกลุ่ม	0.52	.949

ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในหน่วยงาน, ด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน ระยะเวลาที่ปฏิบัติที่แตกต่างกันไม่มีผลต่อความพึงพอใจในการทำงาน

ตารางที่ 9 การวิเคราะห์เปรียบเทียบความพึงพอใจในการทำงานจำแนกตามรายได้

ความพึงพอใจในการทำงาน	F	Sig.

ด้านโอกาส ความก้าวหน้าใน ตำแหน่งงาน	ระหว่างกลุ่ม	2.080	0.036*
ด้านค่าตอบแทน และสวัสดิการ	ระหว่างกลุ่ม	2.625	0.000*
ด้านความสัมพันธ์ ระหว่างบุคคลใน หน่วยงาน	ระหว่างกลุ่ม	1.747	0.019*
ด้านสภาพแวดล้อม ในการทำงาน	ระหว่างกลุ่ม	1.964	.142

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 9 ผลการวิเคราะห์จากสถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 พบว่า รายได้ที่แตกต่างกันมีผลต่อความพึงพอใจในด้านโอกาสความก้าวหน้าในตำแหน่งงาน,ด้านค่าตอบแทนและสวัสดิการ,ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในหน่วยงาน,แต่ในด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน รายได้ไม่มีผลต่อความพึงพอใจในการทำงาน

ตารางที่ 10 การวิเคราะห์เปรียบเทียบความพึงพอใจในการทำงานจำแนกอาชีพ

ความพึงพอใจในการทำงาน		F	Sig.
ด้านโอกาส ความก้าวหน้าใน ตำแหน่งงาน	ระหว่างกลุ่ม	2.479	.019*
ด้านค่าตอบแทน และสวัสดิการ	ระหว่างกลุ่ม	2.406	.036*
ด้านความสัมพันธ์ ระหว่างบุคคลใน หน่วยงาน	ระหว่างกลุ่ม	7.026	0.008*
ด้านสภาพแวดล้อม ในการทำงาน	ระหว่างกลุ่ม	2.080	0.036*

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 10 ผลการวิเคราะห์จากสถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 พบว่า อาชีพที่แตกต่างกันมีผลต่อความพึงพอใจในด้านโอกาสความก้าวหน้าในตำแหน่งงาน,ด้านค่าตอบแทนและสวัสดิการ,ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในหน่วยงาน,ด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน

6) สรุปผลการวิจัย

จากผลการวิจัยเรื่องความพึงพอใจที่มีต่อปัจจัยในการทำงาน สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

6.1 ผลการศึกษาระดับความพึงพอใจที่มีต่อปัจจัยในการทำงานของประชากรในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงตามลำดับได้แก่ ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในหน่วยงาน, ด้านโอกาสความก้าวหน้าในตำแหน่งงาน, ด้านค่าตอบแทนและสวัสดิการ, และด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน มีระดับความพึงพอใจในการทำงานแยกเป็นรายข้อดังนี้

6.1.1 ความพึงพอใจด้านโอกาสความก้าวหน้าในตำแหน่งงานโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.50$) เรียงตามลำดับได้แก่ งานที่ท่านปฏิบัติอยู่ให้โอกาสที่จะได้รับการพัฒนาทักษะ, งานที่ท่านอยู่ในขณะนี้ช่วยให้ท่านเกิดความภาคภูมิใจ, ท่านมีโอกาสได้รับข่าวสาร ความรู้ใหม่ๆเพิ่มเติมจากหน่วยงาน, หน่วยงานของท่านสนับสนุนให้มีโอกาสได้เข้าร่วมสัมมนา ฝึกอบรมหรือเรียนต่อในหลักสูตรต่างๆ, ท่านได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบงานที่มีโอกาสเจริญก้าวหน้าสู่ตำแหน่งที่สูงขึ้น ,บุคคลในหน่วยงานของท่านมีโอกาสได้รับตำแหน่งที่สูงขึ้นถ้ามีความสามารถ

เพียงพอ, การพิจารณาเลื่อนขั้น/เลื่อนตำแหน่งเป็นไปตาม ความรู้ความสามารถ ,ท่านมีโอกาสในการกำหนดวิธีการ และเป้าหมายในการทำงานกับผู้บังคับบัญชา, ตำแหน่งหน้าที่ที่ท่านทำงานอยู่ มีโอกาสก้าวหน้าในการทำงาน

6.1.2 ความพึงพอใจ ในด้านค่าตอบแทน และสวัสดิการโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.40$) เรียงตามลำดับ ได้แก่ รายได้ที่ได้รับเหมาะสมกับ ปริมาณงานที่ท่านต้องปฏิบัติ ,ท่านได้รับเงินเดือน เหมาะสมกับ ลักษณะงาน ที่ทำตาม ความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ , โครงสร้างของ สวัสดิการที่หน่วยงานของท่านกำหนดมีความเป็น ธรรม,รายได้ของท่านเพียงพอกับค่าใช้จ่ายในแต่ละเดือน, ท่านพอใจในระบบเงินเดือนและค่าตอบแทนที่ได้รับ ปัจจุบัน,รายได้ที่ท่านได้รับมีความเหมาะสมกับสภาพ เศรษฐกิจในปัจจุบัน

6.1.3 ความพึงพอใจ ในด้านความสัมพันธ์ ระหว่างบุคคลในหน่วยงานโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.55$) เรียงตามลำดับ ได้แก่ ความสำเร็จในงาน ของท่านส่วนใหญ่คือได้รับความร่วมมือและช่วยเหลือ จากบุคคลหรือหน่วยงาน,ความสัมพันธ์ระหว่างท่าน และบุคคลหรือหน่วยงานเป็นไปอย่างราบรื่น,บุคคล หรือหน่วยงานของท่านให้ความเป็นกันเองกับท่านทั้ง ในและนอกเวลางาน,ท่านและบุคคลหรือหน่วยงานมี ส่วนทำให้การทำงานของท่านมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น, ท่านสามารถประสานงานขอความร่วมมือกับบุคคล หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติงานบรรลุผล สำเร็จด้วยดี,เพื่อนร่วมงานมีความเต็มใจและ กระตือรือร้นที่จะปฏิบัติงานกับท่าน,ในการทำงานท่าน มักได้รับความช่วยเหลืออย่างจริงจังจากบุคคลหรือ หน่วยงาน

6.1.4 ความพึงพอใจต่อการปฏิบัติงานในด้าน สภาพแวดล้อมในการทำงานโดยรวมอยู่ในระดับปาน กลาง ($\bar{X} = 3.27$) เรียงตามลำดับ ได้แก่ หน่วยงานของท่านเตรียมพร้อมในกรณีเกิดภาวะฉุกเฉินเพื่อลดความ เสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุ ,สภาพแวดล้อมในการทำงาน ช่วยส่งเสริมบรรยากาศในการทำงานได้,การจัดบริเวณ สถานที่ต่างๆเป็นสัดส่วน สะดวกต่อการปฏิบัติงาน, หน่วยงานของท่านมีเครื่องมือเครื่องใช้อย่างเพียงพอ กับความจำเป็น,สภาพแวดล้อมในการทำงานมีส่วน ส่งเสริมให้ท่านได้รับความรู้และประสบการณ์เพิ่มขึ้น

6.2 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับ ปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจในการทำงาน โดย จำแนกตามด้านปัจจัยเชิงใจ และด้านปัจจัยค่าเงิน คือ ระยะเวลาที่ปฏิบัติงาน วุฒิการศึกษา อาชีพ รายได้ เพศ อายุ สถานภาพ

6.2.1 เพศที่แตกต่างกันไม่มีผลต่อความพึง พอใจในด้าน โอกาสความก้าวหน้าในตำแหน่งงาน ,ด้านค่าตอบแทนและสวัสดิการ,ด้านความสัมพันธ์ ระหว่างบุคคลในหน่วยงาน,ด้านสภาพแวดล้อมในการ ทำงาน

6.2.2 อายุที่แตกต่างกันมีผลต่อความพึงพอใจ ในด้าน โอกาสความก้าวหน้าในตำแหน่งงาน,ด้าน ค่าตอบแทนและสวัสดิการ,ด้านความสัมพันธ์ระหว่าง บุคคลในหน่วยงาน,ด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน

6.2.3 วุฒิการศึกษาที่แตกต่างกันมีผลต่อความ พึงพอใจในด้านโอกาสความก้าวหน้าในตำแหน่งงาน ,ด้าน ค่าตอบแทนและสวัสดิการ, ส่วนด้าน ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในหน่วยงาน,ด้าน สภาพแวดล้อมในการทำงาน วุฒิการศึกษาที่แตกต่างกันไม่มีผลต่อความพึงพอใจในการทำงาน

6.2.4 ระยะเวลาที่ปฏิบัติงาน(อายุงาน)ที่แตกต่างกันมีผลต่อความพึงพอใจในการทำงานด้านโอกาสความก้าวหน้าในตำแหน่งงาน,ด้านค่าตอบแทนและสวัสดิการส่วนด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในหน่วยงาน,ด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน ระยะเวลาที่ปฏิบัติที่แตกต่างกันไม่มีผลต่อความพึงพอใจในการทำงาน

6.2.5 พบว่า รายได้ที่แตกต่างกันมีผลต่อความพึงพอใจในด้านโอกาสความก้าวหน้าในตำแหน่งงาน,ด้านค่าตอบแทนและสวัสดิการ,ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในหน่วยงาน,แต่ในด้านสภาพแวดล้อมในการทำงานรายได้ไม่มีผลต่อความพึงพอใจในการทำงาน

6.2.5 อาชีพที่แตกต่างกันมีผลต่อความพึงพอใจในด้านโอกาสความก้าวหน้าในตำแหน่งงาน,ด้านค่าตอบแทนและสวัสดิการ,ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในหน่วยงาน,ด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน

7) อภิปรายผล

ปัจจัยที่ส่งผลต่อความพึงพอใจในการทำงานมีประเด็นสำคัญที่ผู้วิจัยสามารถนำมาอภิปรายผลดังต่อไปนี้

7.1 ผลการศึกษาระดับความพึงพอใจที่มีต่อปัจจัยในการทำงานของประชากรในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงตามลำดับได้แก่ ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในหน่วยงาน, ด้านโอกาสความก้าวหน้าในตำแหน่งงาน, ด้านค่าตอบแทนและสวัสดิการ, และด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน มีระดับความพึงพอใจใน

การทำงานแยกเป็นรายข้อที่มีความพึงพอใจมากที่สุดตามลำดับดังนี้

7.1.2 ความพึงพอใจด้านโอกาสความก้าวหน้าในตำแหน่งงานโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.50$) โดยมีข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ งานที่ท่านปฏิบัติอยู่ให้โอกาสที่จะได้รับการพัฒนาทักษะ โดยทางบริษัทอาจจะเปิดโอกาสให้พนักงานสามารถนำปัญหาที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานของตนมาเสนอ และร่วมหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในหัวหน้างานที่ท่านอยู่ ซึ่งทำให้พนักงานเกิดความภาคภูมิใจในการทำงานมากขึ้น เพราะพนักงานได้มีโอกาสเป็นส่วนหนึ่งของการทำให้องค์กรมีการผลิตที่มีประสิทธิภาพและเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานของพนักงาน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ บุญมัน หนาสุภวัฒน์ (2537 , หน้า 35)ที่ว่า การปฏิบัติงานของบุคคลในองค์กรจะประสบความสำเร็จหรือไม่นั้น นอกจากที่จะต้องอาศัยความรู้ความสามารถและประสบการณ์แล้วยังต้องขึ้นอยู่กับสถานการณ์ขององค์กรนั้น ที่จะช่วยในการปฏิบัติงานประสบความสำเร็จ ซึ่งนั่นหมายถึงพนักงานจะต้องลงมือปฏิบัติทันที เพราะว่าการที่พนักงานสามารถทำงานทำงานได้ ไม่ว่าจะสถานการณ์ใดนั้น จะทำให้พนักงานนั้นประสบความสำเร็จในงานที่ท่านอยู่

7.1.2 ความพึงพอใจที่มีต่อการปฏิบัติงานในด้านความสัมพันธ์การทำงานกับเพื่อนร่วมงาน ในภาพรวมอยู่ในระดับมากโดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ ความสำเร็จในงานของท่านส่วนใหญ่คือได้รับความร่วมมือและช่วยเหลือจากบุคคลหรือหน่วยงาน ซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดของ บรรยงค์ โตจินดา (2546) ที่กล่าวถึง ความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนร่วมงานไว้ว่า เพื่อนร่วมงานมีความสำคัญต่อการทำงาน เพราะในการทำงานต่างๆ นั้นต้องการมีการประสานงานร่วมกัน บุคคลไม่สามารถทำงานเพียงลำพังได้ เพื่อให้งานมีประสิทธิภาพ บุคลากรในองค์กรควรมี

ความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันระหว่างเพื่อนร่วมงาน รวมทั้งสอดคล้องกับแนวคิดของ ปรีชาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2544) ที่กล่าวไว้ว่า การทำงานร่วมกันในหมู่เพื่อนร่วมงาน หรือหน่วยงานเดียวกัน จำเป็นต้องมีการสร้างสัมพันธ์ไมตรีต่อกัน เพื่อจะได้ทำให้งานด้วยกันได้ดี ซึ่งการสร้างสัมพันธ์ที่ดีต่อเพื่อนร่วมงานสามารถทำได้ โดยให้ความยกย่องชมเชย ไม่โยนความผิดให้เพื่อนร่วมงาน และใจกว้างรับความสามารถของเพื่อนร่วมงาน

8) ข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัย ความพึงพอใจที่ต่อปัจจัยในการทำงานในภาพรวมมากซึ่งผลการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ดังนี้

8.1 ผู้บังคับบัญชาควรคำนึงถึงระยะเวลาในการปฏิบัติงาน , รายได้ , ระดับการศึกษา , อาชีพที่แตกต่างกัน ซึ่งส่งผลต่อความพึงพอใจต่อการปฏิบัติงานที่แตกต่างกัน

8.2 อาชีพที่ไม่จำเป็นต้องใช้ฝีมือมักจะพอใจที่จะทำงานประเภทที่มีโอกาสเป็นของตัวเองบ้างเพราะโอกาสที่จะเลื่อนขั้นตำแหน่งมียาก มีความพึงพอใจในด้านหลักประกันในการทำงาน และสภาพการทำงาน

8.3 อาชีพที่จำเป็นต้องใช้ฝีมือ มักจะพอใจในงานมรดกตนเองทำ มีความพึงพอใจและต้องการเป็นตัวของตัวเองและประเภทของงานที่ทำ

8.4 อาชีพข้าราชการ/เจ้าหน้าที่รัฐ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ/พนักงานบริษัทเอกชน มีความพึงพอใจในการได้รับความก้าวหน้าในการเลื่อนตำแหน่งหรือหวังจะได้รับความสำเร็จในการทำงานมากกว่าต้องการอย่างอื่น

8.5 อาชีพบริการ มีความพึงพอใจในการได้เข้าสังคม มีโอกาสได้สังสรรค์กับกับคนจำนวนมากๆ ทำให้ทำงานแล้วมีความสุข

8.6 อาชีพรับจ้าง มีความพึงพอใจเกี่ยวกับรายได้และเงินเดือนเป็นสำคัญ

9) กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณวิทยาลัยกรุงเทพสุวรรณภูมิ ที่ได้ให้ทุนอุดหนุนการวิจัยครั้งนี้

10) เอกสารอ้างอิง

กมล ชูทรัพย์ และเสถียร เหลืองอร่าม . (2516).

หลักการ บริหาร . กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ผดุงวิทยา.

กรปรีชา วิจิตรภาพ. (2549). ความพึงพอใจของพนักงานบริษัทกรุงเทพคลังเอกสาร จำกัด และบริษัทในเครือ. สารนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ฉันทธา กริหิรัญ. (2550). การศึกษาความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของพนักงานมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ปริญญาบัตรการศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

บุญมัน ชาญสุวัฒน์ . (2537) . จิตวิทยาบริการ. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ไอเดียสโตร์.

บรรยงค์ โตจินดา (2546) . การบริหารงานบุคคล (การจัดการทรัพยากรมนุษย์) . กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์อมรรการพิมพ์.

บัณฑิต สุขสวิง (2552). ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของผู้บริหารระดับกลาง. ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2542). จิตวิทยาการบริหารงานบุคคล. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.

อารี เพชรผุด . (2530). มนุษย์สัมพันธ์ในการทำงาน. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์-เนติกุลการพิมพ์. น.32

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. (2535). เอกสารการสอนชุดวิชาองค์การและการจัดการงานบุคคล. กรุงเทพมหานคร :สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

มะลิ เพื่อกวีจิตร. (2545). ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของพนักงานในองค์กร บริษัทิมเบอร์รี่คัลคัท ประเทศไทย จำกัด. สารนิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ว่าที่ร.ต. ภูริช คิมหันต์มาลา(2553). ความพึงพอใจของการปฏิบัติงานของพนักงานบริษัท ไออาร์ พีซี จำกัด (มหาชน).ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยรามคำแหง

เสถียร เหลืองอร่าม. (2522). มนุษย์สัมพันธ์ในองค์การ. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ –มหาวิทยาลัยรามคำแหง

เสนาะ ดิเยาว์, สุปราณี ศรีนัครภูมิข และนิยะดา ชุณหวงศ์. (2526). การบริหารงานบุคคล กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

เสนาะ ดิเยาว์. (2530). การบริหารงานบุคคล (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

สังคม ลากเจริญ (2549). เอกสารประกอบการเรียนการสอน กระบวนวิชา EA 637 การจัดการอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร. รามฯคณะศึกษาศาสตร์.

คุณลักษณะของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพที่พึงประสงค์

ของสถานประกอบการ

The quality of student training in vocation or technical school

ปิยาภา พรหมทอง

สาขาการจัดการการท่องเที่ยวและการโรงแรม คณะบริหารธุรกิจ, วิทยาลัยกรุงเทพสุวรรณภูมิ

E-mail: p_promthong@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาคุณลักษณะของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพที่พึงประสงค์ของสถานประกอบการ ตามมาตรฐานผลการเรียนรู้ของคณะกรรมการอุดมศึกษา (Thai Qualification Framework - TQF) 5 ด้าน ตามหลักสูตรของวิทยาลัยกรุงเทพสุวรรณภูมิ 7 สาขาวิชา ได้แก่ สาขาอุตสาหกรรม สาขาการตลาด สาขาบัญชี สาขาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ สาขาการจัดการ สาขาการจัดการการท่องเที่ยวและโรงแรม และสาขาเทคโนโลยีสารสนเทศ

การศึกษาครั้งนี้ได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากการวิเคราะห์เชิงปริมาณ (Quantitative Research) ในรูปแบบการศึกษาเชิงสำรวจ โดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างสถานประกอบการ จำนวน 53 แห่ง และทำการวิเคราะห์ ด้วยการแปลงสภาพแนวคิดเห็นหรือตัวแปรที่ต้องการศึกษาเป็นข้อมูลเชิงปริมาณ และเพื่อทำการคำนวณหาค่าทางสถิติ แล้วสรุปผลการศึกษาในรูปแบบตารางแจกแจงความถี่ ร้อยละและค่าเฉลี่ย

จากผลการวิจัยพบว่าสถานประกอบการให้ความสำคัญด้านคุณธรรม จริยธรรมเป็นอันดับแรก รองลงมาเป็นด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ อันดับสามด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ อันดับสี่คือด้านทักษะทางปัญญาและสุดท้ายคือด้านความรู้ คำสำคัญ: นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพ, คุณลักษณะ, คุณลักษณะที่พึงประสงค์

ABSTRACT

The purposes of this study were The quality of student training in vocation or technical school. According to the Higher Learning Commission (Thai Qualification Framework - TQF) 5 of the 7 subjects.

This study collected data from the quantitative a Research. In a study exploring. By the Questionnaire. As a tool to collect data. Of an establishment of 53 locations and analyzed. With the conversion of the variables that are studied as quantitative data. And to calculate statistics. The results of the study, the frequency distribution table. Percentages and averages.

The results showed that the establishment of the importance of morality. Morality is the first second. The relationship between individual skills and responsibilities. The third skill of numerical analysis. Communication and information technology. The fourth and last was the intellectual skills and knowledge.

KEYWORDS: Students are trained professionals, Attribute, Desirable features.

1. บทนำ

จากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 หมวด 6 มาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา มาตรา 47 กำหนดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ ให้เป็นมาตรฐานการอุดมศึกษา และ ต้องเป็นไปตาม มาตรฐานผลการเรียนรู้ที่คณะกรรมการอุดมศึกษา (Thai Qualification Framework - TQF) กำหนด และต้องครอบคลุมอย่างน้อย 5 ด้าน คือ

1. ด้านคุณธรรม จริยธรรม (Ethical and moral development)
2. ด้านความรู้ (Knowledge)
3. ด้านทักษะทางปัญญา (Cognitive skill)
4. ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ (Interpersonal Skills and responsibility)
5. ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (Analytical and communication skills)

การฝึกประสบการณ์วิชาชีพเป็นส่วนหนึ่งของ กระบวนการจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษา ไม่ว่าจะ ในสาขาวิชาชีพใดก็ตาม เป็นกิจกรรมที่มุ่งเสริมให้ นักศึกษา ได้รับประสบการณ์ตรงในการทำงาน เป็นการเรียนรู้สถานการณ์และสภาพการณ์ที่เป็นจริงของ การทำงาน อีกทั้งเป็นการนำเอาความรู้ที่ได้รับ ทั้งทาง ทฤษฎีและปฏิบัติไปทดลองใช้ เพื่อที่จะออกไปดำเนิน ชีวิต และประกอบอาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพ เกิด ประสิทธิภาพต่อสังคมในที่สุด

จากที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้นจะเห็นได้ว่าการ ฝึกประสบการณ์วิชาชีพ เป็นการเปิดโอกาสให้ นักศึกษามีโอกาสปฏิบัติงานจริงในสถานประกอบการ อย่างเป็นระบบก่อนที่จะสำเร็จการศึกษาออกไป ประกอบวิชาชีพ และเป็นบัณฑิตที่มีคุณภาพตรงกับ

ความต้องการของสถานประกอบการตามกรอบ มาตรฐาน คุณวุฒิระดับอุดมศึกษาไทย (Thai Qualification Framework - TQF) ที่ผ่านมหาวิทยาลัย ได้จัดเตรียมความพร้อมให้นักศึกษาก่อนออกฝึก ประสบการณ์วิชาชีพ ทั้งในด้านเนื้อหาวิชาชีพ ด้าน เทคโนโลยี ด้านบุคลิกภาพ การวางตัว รวมทั้งจะมี อาจารย์ที่ปรึกษาตามไปให้คำปรึกษาแนะนำและ ประสานความร่วมมือกับสถานประกอบการโดยตลอด แต่ยังไม่มีการเตรียมความพร้อมนักศึกษาให้ตรงตาม ความต้องการของสถานประกอบการ ดังนั้นข้าพเจ้าจึง ได้จัดทำงานวิจัยเรื่อง คุณลักษณะของนักศึกษาฝึก ประสบการณ์วิชาชีพ ที่พึงประสงค์ ของสถาน ประกอบการขึ้น เพื่อให้ศึกษามีคุณสมบัติและมึ ความพร้อมที่ตรงตามความต้องการของสถาน ประกอบการก่อนออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพ

2. ทบทวนวรรณกรรม

คุณลักษณะ หมายถึง สิ่งที่ใช้ให้เห็นความดีหรือ พฤติกรรมที่ปรากฏให้เห็น หรือลักษณะประจำของแต่ละบุคคล ซึ่งเป็นการแสดงออกที่สามารถสังเกตและ เห็นได้ ซึ่งมีผู้ทำการศึกษาเกี่ยวกับคุณลักษณะของ นักเรียนและนักศึกษาฝึกงาน หลายท่าน เช่น ปราณี คูเจริญไพศาล (2543) ทำการวิจัยเรื่อง ความต้องการ บัณฑิตทางบริการธุรกิจขององค์กรต่างๆในเขต ภาคเหนือตอนบน จากผลการวิจัยในแง่คุณสมบัติ บัณฑิตทางบริหารธุรกิจที่เป็นที่ต้องการขององค์กร ต่างๆพบว่าบัณฑิตระดับปริญญาตรีและปริญญาโทต้อง มีความรับผิดชอบมีจริยธรรมและความซื่อสัตย์ และมี ความภักดีต่อองค์กร บัณฑิตระดับ ปริญญาตรี จำเป็นต้องมีความสามารถทางด้านคอมพิวเตอร์ และ บัณฑิตปริญญาโทจำเป็นต้องมีความสามารถด้านภาษา นอกจากนี้บัณฑิตต้องมีคุณสมบัติด้านความมีไหว พริบและปฏิภาณ รวมถึงมีบุคลิกภาพที่ดีด้วย

3. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาคุณลักษณะของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพที่พึงประสงค์ของสถานประกอบการ

4. ระเบียบวิธีวิจัย

4.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ ได้แก่ สถาน จำนวน 53 องค์การ จากจำนวนทั้งสิ้น 53 องค์การที่ นักศึกษาชั้นปีที่ 3 วิทยาลัยกรุงเทพสุวรรณภูมิ เข้ารับ การฝึกประสบการณ์วิชาชีพ โดยวิธีการเลือกสุ่มตัวอย่าง แบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling)

4.2 ตัวแปรที่ศึกษา

5.2.1 ตัวแปรอิสระ คือสาขาต่างๆที่เปิดสอน ในวิทยาลัยกรุงเทพสุวรรณภูมิ ได้แก่ สาขาบัญชี สาขาการตลาด สาขาการจัดการการท่องเที่ยวและ โรงแรม สาขาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ สาขาการจัดการ สาขา การจัดการอุตสาหกรรม สาขาเทคโนโลยีสารสนเทศ

4.2.2 ตัวแปรตาม คือ คุณลักษณะของ นักศึกษาฝึกงาน ได้แก่ ด้านการพัฒนาคุณธรรมและ จริยธรรม ด้านความรู้ ด้านทักษะปัญญา ด้านทักษะ ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และความรับผิดชอบ ด้าน การวิเคราะห์และการสื่อสาร

4.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้คือ แบบสอบถาม (Questionnaires) โดยลักษณะของ แบบสอบถามมีโครงสร้างรายละเอียดของคำถามที่ระบุ คำถามชัดเจนตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา ประกอบ ไปด้วยคำถามปลายเปิด (Open-ended Question) และคำถามปลายปิด (Close-ended Question) 3 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของสถาน ประกอบการ ประกอบด้วยประเภทสถานประกอบการ อายุสถานประกอบการ และจำนวนพนักงาน

ส่วนที่ 2 คุณลักษณะและคุณสมบัติ 5 ตามกรอบ มาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาไทย ดังนี้

1. ด้านคุณธรรม จริยธรรม (Ethical and moral development)
2. ด้านความรู้ (Knowledge)
3. ด้านทักษะทางปัญญา (Cognitive skill)
4. ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและ ความรับผิดชอบ (Interpersonal Skills and responsibility)
5. ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (Analytical and communication skills)

โดยลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วน ประมาณค่า(Rating Scale) โดยแต่ละคำถามมีคำตอบ ให้เลือก 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และ น้อยที่สุด (บุญชม ศรีสะอาด 2538 : 99) ซึ่งมี เกณฑ์แต่ละระดับดังนี้

- 5 มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ระดับมากที่สุด
- 4 มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ระดับมาก
- 3 มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ระดับปานกลาง
- 2 มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ระดับน้อย
- 1 มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ระดับน้อยที่สุด

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะ

5. ผลการวิจัย

จากการศึกษาคุณลักษณะของนักศึกษาฝึก ประสบการณ์วิชาชีพที่พึงประสงค์ของสถาน ประกอบการ พบว่า สถานประกอบการมีความ ต้องการคุณลักษณะของนักศึกษาฝึกงานในแต่ละสาขา ไม่เหมือนกันดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ยคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของ

นักศึกษาฝึกงานแต่ละคณะ

	ด้าน คุณธรรม จริยธรรม	ด้าน ความรู้	ด้านทักษะ ทาง ปัญญา	ด้านทักษะ ความสัมพันธ์ ระหว่าง บุคคลและ ความ รับผิดชอบ	ด้านทักษะ การ วิเคราะห์เชิง ตัวเลข การ สื่อสารและ การใช้ เทคโนโลยี สารสนเทศ
	\bar{X}	\bar{X}	\bar{X}	\bar{X}	\bar{X}
อุตสาหกรรม	4.83	4.50	4.87	5.00	4.92
การตลาด	4.08	3.93	3.75	3.91	3.75
บัญชี	4.53	4.15	4.40	4.46	4.80
คอมพิวเตอร์ธุรกิจ	4.26	3.90	3.83	4.15	4.04
การจัดการ	3.96	3.79	3.95	4.03	4.09
ท่องเที่ยว และ โรงแรม	4.88	3.95	4.33	5.00	3.72
สารสนเทศ	4.54	4.18	4.43	4.41	4.50
เฉลี่ยรวม	4.44	4.05	4.20	4.42	4.26

จากตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับคุณลักษณะ 5 ด้าน ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพ 7 สาขา ที่พึงประสงค์ของสถานประกอบการพบว่าสถานประกอบการให้ความสำคัญด้านคุณธรรมจริยธรรมเป็นอันดับแรก รองลงมาเป็นด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ อันดับสามด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ อันดับที่ดีที่สุดคือด้านทักษะทางปัญญาและสุดท้ายคือด้านความรู้ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

คุณลักษณะของนักศึกษาสาขาอุตสาหกรรมที่สถานประกอบการให้ความสำคัญอันดับแรก คือด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ มีค่าเฉลี่ย 5.00 อันดับที่สองคือ ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้ IT มีค่าเฉลี่ย 4.92 อันดับที่สามคือ ด้านทักษะทางปัญญา มีค่าเฉลี่ย 4.87 อันดับที่ดีที่สุดคือ ด้านคุณธรรมจริยธรรม มีค่าเฉลี่ย 4.83 และระดับที่ห้าคือด้านความรู้ มีค่าเฉลี่ย 4.50

คุณลักษณะของนักศึกษาสาขาการตลาดที่สถานประกอบการให้ความสำคัญอันดับแรก คือด้านคุณธรรมจริยธรรม มีค่าเฉลี่ย 4.08 อันดับที่สองคือ ด้านความรู้ มีค่าเฉลี่ย 3.93 อันดับที่สามคือด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ มีค่าเฉลี่ย 3.91 อันดับที่ดีที่สุดคือด้านทักษะทางปัญญาและด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้ IT สถานประกอบการพึงประสงค์ระดับเท่ากัน คือมีค่าเฉลี่ย 3.75

คุณลักษณะของนักศึกษาสาขาบัญชีที่สถานประกอบการให้ความสำคัญอันดับแรก คือด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้ IT มีค่าเฉลี่ย 4.80 อันดับที่สองคือ ด้านคุณธรรมจริยธรรม มีค่าเฉลี่ย 4.53 อันดับที่สามคือด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ มีค่าเฉลี่ย 4.46 อันดับที่ดีที่สุดคือด้านทักษะทางปัญญามีค่าเฉลี่ย 4.40 และอันดับสุดท้ายคือ ด้านความรู้ มีค่าเฉลี่ย 4.15

คุณลักษณะของนักศึกษาสาขาคอมพิวเตอร์ ที่สถานประกอบการให้ความสำคัญอันดับแรก คือด้านคุณธรรมจริยธรรม มีค่าเฉลี่ย 4.26 อันดับที่สอง คือด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบมีค่าเฉลี่ย 4.15 อันดับที่สามคือด้านด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้ IT มีค่าเฉลี่ย 4.04 อันดับที่ดีที่สุดคือด้านความรู้ มีค่าเฉลี่ย 3.90 และอันดับสุดท้ายคือ ด้านทักษะทางปัญญา มีค่าเฉลี่ย 3.83

คุณลักษณะของสาขาการจัดการ ที่สถานประกอบการให้ความสำคัญอันดับแรก คือด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้ IT มีค่าเฉลี่ย 4.09 อันดับที่สองคือ ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ มีค่าเฉลี่ย 4.03 อันดับที่สามคือด้านคุณธรรมจริยธรรม อันดับที่ดีที่สุดคือด้านทักษะทางปัญญามีค่าเฉลี่ย 3.95 และอันดับสุดท้ายคือ ด้านความรู้

คุณลักษณะของนักศึกษาสาขาการจัดการการท่องเที่ยวและโรงแรม ที่สถานประกอบการให้ความสำคัญอันดับแรก คือ ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบมีค่าเฉลี่ย 5.00 อันดับที่สองคือด้านคุณธรรมจริยธรรม มีค่าเฉลี่ย 4.88 อันดับที่สามคือด้านทักษะทางปัญญา มีค่าเฉลี่ย 4.33 อันดับที่ดีที่สุดคือด้านความรู้ มีค่าเฉลี่ย 3.95 และอันดับสุดท้ายคือด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้ IT มีค่าเฉลี่ย 3.72

คุณลักษณะของนักศึกษาสาขาเทคโนโลยีสารสนเทศ ที่สถานประกอบการให้ความสำคัญอันดับแรก คือด้านคุณธรรมจริยธรรม มีค่าเฉลี่ย 4.54 อันดับที่สองคือด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้ IT มีค่าเฉลี่ย 4.50 อันดับที่สามคือ ด้านทักษะทางปัญญา มีค่าเฉลี่ย 4.43 อันดับที่ดีที่สุดคือด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ มีค่าเฉลี่ย 4.41 และอันดับสุดท้ายคือ ด้านความรู้ มีค่าเฉลี่ย 4.18

6 อภิปรายผล

จากผลการวิจัยพบว่าสถานประกอบการให้ความสำคัญด้านคุณธรรม จริยธรรมเป็นอันดับแรก รองลงมาเป็นด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ อันดับสามด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและเทคโนโลยีสารสนเทศ อันดับที่ดีที่สุดคือด้านทักษะทางปัญญาและ

สุดท้ายคือด้านความรู้ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยเรื่องความต้องการบัณฑิตทางบริหารธุรกิจขององค์กรต่างๆ ในภาคเหนือตอนบน ของปราชญ์ คุเจริญไพศาล ในส่วนที่กล่าวถึงว่าความต้องการบัณฑิตทางบริหารธุรกิจขององค์กรต่างๆ ในเขตภาคเหนือตอนบน จากผลการวิจัยในแง่คุณสมบัติบัณฑิตทางบริหารธุรกิจที่เป็นการต้องการขององค์กรต่างๆ พบว่าบัณฑิตระดับปริญญาตรีและปริญญาโทต้องมีความรับผิดชอบมีจริยธรรมและความซื่อสัตย์ และมีความภาคภูมิใจต่อองค์กร

7. สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาพบว่าสาขาอุตสาหกรรมนั้น คุณสมบัติที่สถานประกอบการต้องการหรือพึงประสงค์มากที่สุดคือ คือด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล รองลงมาคือด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้ IT ต่อมาคือ ด้านทักษะทางปัญญา และด้านคุณธรรมจริยธรรม และสุดท้ายคือ ด้านความรู้

สาขาการตลาด คุณสมบัติที่สถานประกอบการพึงประสงค์หรือต้องการมากที่สุด คือด้านคุณธรรมจริยธรรม รองลงมาคือ ด้านความรู้ ต่อมาคือ ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ และสุดท้ายมีความพึงประสงค์เท่ากันคือ ด้านทักษะทางปัญญาและด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้ IT

สาขาบัญชี คุณสมบัติที่สถานประกอบการพึงประสงค์หรือต้องการมากที่สุด คือด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้ IT รองลงมาคือ ด้านคุณธรรมจริยธรรม ต่อมาคือด้านทักษะ ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ต่อมาคือด้านทักษะทางปัญญา และสุดท้ายคือ ด้านความรู้

สาขาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ คุณสมบัติที่สถานประกอบการพึงประสงค์หรือต้องการมากที่สุด คือด้าน

คุณธรรมจริยธรรม รองลงมา คือด้านทักษะ ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ต่อมาคือด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้ IT ต่อมาคือด้านความรู้ และสุดท้ายคือ ด้านทักษะทางปัญญา

สาขาการจัดการ คุณสมบัติที่สถานประกอบการพึงประสงค์หรือต้องการมากที่สุด คือด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้ IT รองลงมาคือ ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ต่อมาคือด้านคุณธรรมจริยธรรม ต่อมาคือด้านทักษะทางปัญญา และสุดท้ายคือ ด้านความรู้

สาขาการจัดการการท่องเที่ยวและโรงแรม คุณสมบัติที่สถานประกอบการพึงประสงค์หรือต้องการมากที่สุด คือ ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ รองลงมาคือด้านคุณธรรมจริยธรรม ต่อมาด้านทักษะทางปัญญา และต่อมาด้าน ทักษะด้านความรู้ และสุดท้ายคือด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้ IT

สาขาเทคโนโลยีสารสนเทศ คุณสมบัติที่สถานประกอบการพึงประสงค์หรือต้องการมากที่สุด คือด้านคุณธรรมจริยธรรม รองลงมาคือด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้ IT ต่อมาคือ ด้านทักษะทางปัญญา และต่อมาคือด้านทักษะ ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ และสุดท้ายคือ ด้านความรู้

8. ข้อเสนอแนะ

งานวิจัยเล่มนี้เป็นเพียงการศึกษาเฉพาะกรณีของ นักศึกษาชั้นปีที่ 3 วิทยาลัยกรุงเทพสุวรรณภูมิ เท่านั้น ซึ่งผลที่ได้ อาจจะยังไม่ครอบคลุมทั้งหมดของ จังหวัด หรือภาค ดังนั้นจึงควรมีการศึกษากลุ่มประชากรใน พื้นที่มากกว่านี้

9. กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบคุณวิทยาลัยกรุงเทพสุวรรณภูมิที่ให้การสนับสนุนเงินอุดหนุนวิจัย และพื้นที่หน้าเว็บของวิทยาลัยผ่านโปรแกรมมูเดิ้ล

10. เอกสารอ้างอิง

- [1] ปราณี คูเจริญไพศาล, 2543. ความต้องการบัณฑิตทางบริหารธุรกิจขององค์กรต่างในเขตภาคเหนือตอนบน . เชียงใหม่:
- [2] อรดา สุภทรัพย์, 2534. คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของบัณฑิตบริหารธุรกิจที่นายจ้างต้องการ. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- [3] มนัส สุวรรณ, 2541. แนวทางการทำวิจัย. เชียงใหม่: สถาบันวิจัยสังคม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่,
- [4] ชยาภรณ์ ชื่นรุ่งโรจน์, 2552. ลักษณะของบุคลากรที่เหมาะสมกับการทำงานในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว. จุลสารการท่องเที่ยว. ปีที่ 6 ฉบับที่ 2 เมษายน-มิถุนายน 2530.
- [5] สุภาวดี ล้อมหามงคล, 2539. คุณลักษณะของนักศึกษาฝึกงานที่พึงประสงค์ของธุรกิจนำเที่ยว สาขาการจัดการอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว. สถาบันราชภัฏมหาสารคาม.
- [6] ศาริณี ต้นประยูร, 2545. ความต้องการศึกษาต่อในสาขาวิชาการท่องเที่ยวและโรงแรมระดับปริญญาตรีของนักเรียนมัธยมปลายหรือเทียบเท่า ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย. คณะศิลปศาสตร์ สาขาอุตสาหกรรม การท่องเที่ยว : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ความคิดเห็นของผู้บริหารฝ่ายบุคคลในนิคมอุตสาหกรรม จังหวัดลำพูน

เกี่ยวกับปัจจัยที่มีต่อการเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานของพนักงาน

The comments of the Human Resources Management in the Industrial Estate in Lamphun Province. about the affecting factors to increase the employee performance

ดวงธิดา นำเวียง¹ ชนพล บุญปลุก²

คณะบริหารธุรกิจ/สาขาวิชาการจัดการ, ศูนย์การศึกษามหาวิทยาลัยธนบุรี

วิทยาลัยเทคโนโลยีหมู่บ้านครูภาคเหนือ,¹ ptp1800@hotmail.co,² tru_lpn@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารฝ่ายบุคคลในนิคมอุตสาหกรรม จ.ลำพูน เกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการทำงานของพนักงาน ในนิคมอุตสาหกรรม จังหวัดลำพูน กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 50 คน โดยคัดเลือกจากบริษัทผู้ผลิตสินค้าประเภทอิเล็กทรอนิกส์ อาหาร และสิ่งทอที่เป็นวิสาหกิจขนาดใหญ่ซึ่งมีจำนวนพนักงาน 200 คนขึ้นไป เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัยเป็นแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการศึกษาพบว่าสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่าผู้บริหารส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 74 มีอายุระหว่าง 45-54 ปี คิดเป็นร้อยละ 48 จบการศึกษาระดับปริญญาโทหรือสูงกว่า คิดเป็นร้อยละ 52 มีรายได้ต่อเดือนมากกว่า 50,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 64 และมีสถานภาพสมรส คิดเป็นร้อยละ 96 ความคิดเห็นของผู้บริหารฝ่ายบุคคลในนิคมอุตสาหกรรม จ.ลำพูน เกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อ ประสิทธิภาพการทำงานของพนักงานในนิคมอุตสาหกรรม จังหวัดลำพูน โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง ถึงมาก ซึ่งอยู่ในระดับที่ผู้บริหารในโรงงานอุตสาหกรรมจะต้องให้ความสำคัญกับปัจจัยในทุกๆด้าน ที่มีผลต่อการทำงานของพนักงาน เพื่อให้พนักงานเกิดแรงจูงใจ ทำงานอย่างเต็มประสิทธิภาพ และมีความจงรักภักดีในองค์กร เมื่อพิจารณา ด้านแรงจูงใจอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับดังนี้ สวัสดิการของขวัญวันเกิดพนักงาน, สวัสดิการค่าหอพัก, สวัสดิการงานเลี้ยงบริษัท, สวัสดิการรถรับส่งพนักงาน และสวัสดิการเครื่องแบบพนักงาน อยู่ในระดับปานกลาง และระดับความคิดเห็นน้อยคือ สวัสดิการด้านสำหรับครอบครัว, สวัสดิการค่าอาหาร, สวัสดิการเงินสำรองเลี้ยงชีพ, สวัสดิการค่าน้ำมัน, สวัสดิการค่ารักษาพยาบาล, สวัสดิการการประกันอุบัติเหตุ, สวัสดิการเงินโบนัส และสวัสดิการเงินเดือนตามลำดับและจากสมมติฐานความคิดเห็นของผู้บริหารฝ่ายบุคคลในนิคมอุตสาหกรรม จังหวัดลำพูน เกี่ยวกับปัจจัยที่มีต่อการเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานของพนักงาน ผู้บริหารที่มีวุฒิทางการศึกษาระดับปริญญาตรีเทียบกับผู้บริหารที่มีวุฒิทางการศึกษาระดับปริญญาโทหรือสูงกว่ามีความคิดเห็นแตกต่างกันโดยมีนัยสำคัญที่มีระดับความเชื่อมั่น 95%ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับความพอใจของผู้บริหารฝ่ายบุคคลในนิคมอุตสาหกรรม จ.ลำพูน ที่มีต่อปัจจัยในการเสริมสร้างประสิทธิภาพการทำงานของพนักงานในนิคมอุตสาหกรรม จังหวัดลำพูน โดยรวมด้านนโยบายบริษัทอยู่ในระดับปานกลางถึงมาก เมื่อพิจารณารายด้าน

พบว่า อยู่ในระดับน้อย เรียงลำดับดังนี้ ความแตกต่างของวัฒนธรรมนานาชาติ, การสร้างวัฒนธรรมในองค์กร, การสร้างทีมงานในองค์กร, พฤติกรรมของบุคคลในองค์กร และกระบวนการทำงานตามลำดับ ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับความพอใจของผู้บริหารฝ่ายบุคคลในนิคมอุตสาหกรรม จ.ลำพูน ที่มีปัจจัยในการเสริมประสิทธิภาพการทำงานของพนักงานในนิคมอุตสาหกรรม จังหวัดลำพูน โดยรวมด้านคุณภาพของ ผู้บังคับบัญชาอยู่ในระดับปานกลางถึงมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับดังนี้ มีความเป็นผู้นำ, รอบรู้, มีทักษะและประสบการณ์เกี่ยวกับงานที่ปฏิบัติ, มีคุณธรรมจริยธรรม, มีความสามารถในการพัฒนาองค์กร, จัดทำระบบบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ, มอบหมายงานได้ตรงกับความสามารถของ พนักงานสุด และมีมนุษยสัมพันธ์ตามลำดับระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับความพอใจของผู้บริหารฝ่ายบุคคลใน นิคมอุตสาหกรรม จ.ลำพูน ที่มีปัจจัยในการเสริมประสิทธิภาพการทำงานของพนักงานในนิคมอุตสาหกรรม จังหวัดลำพูน ปัจจัยภายในองค์กรและภายนอกองค์กร มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลางถึงมาก ปัจจัยที่พิจารณาประกอบด้วย ปัจจัยภายในองค์กร ได้แก่ ปัจจัยจากองค์กร ปัจจัยจากตัวพนักงาน ปัจจัย สภาพแวดล้อมในการทำงาน ส่วนปัจจัยภายนอกองค์กร ได้แก่ ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ ปัจจัยจากตลาดแรงงาน ปัจจัยจากเทคโนโลยี ปัจจัยจากลูกค้า และปัจจัยจากคู่แข่ง

ABSTRACT

The purpose of this research was to study 1) The comments of the Human Resources Management in the Industrial Estate in Lamphun Province. about the affecting factors to increase the employees performance. Numbers of samples are 50 persons. Tool used in this research is questionnaire. Statistical techniques used for data analysis are Percentage, Means, and Standard Deviation.

The study result showed that general conditions of the respondents of questionnaire mostly are male as 74%, was aged 45-54 years as 48%, finished education in Master's degree or higher 52 %, had monthly income More than 50,000 baht as 64%, and had Marital status as 96%. Opinion on satisfaction of the comments of the Human Resources Management in the Industrial Estate in Lamphun. About the factors that affect the performance of employees totally in low level. As consideration on each aspect, we found that motivation is in medium and low level, sorted as follows: birthday gifts, accommodation allowance, company party welfare, shuttle bus, and uniform of employees were in medium level. And the low level aspects in their opinion are welfare for family, food allowance, provident fund, gasoline allowance, medical expense allowance, accident insurance, bonus, and salary respectively. And assumptions of our management personnel in the Lamphun Industrial Estate on the factors affecting the performance of employees. Executive Education at the undergraduate level executive with a master's degree or higher educational level are at different level of importance with 95% confidence level. Opinion level on satisfaction of the comments of the Human Resources Management in the Industrial Estate in Lamphun. About the factors that affect the performance of employees employee towards factors reinforcing employee's working in an Industrial Estate, Lamphun Province, totally in company policy aspect, was in low level. As consideration on each sub-aspect, we found that it was in low level, sorted as follows: difference of international cultures, corporate culture building, corporate team building, behavior of peoples in the organization, and working process respectively. Opinion level on satisfaction of employee towards factors reinforcing employee's working in an Industrial Estate, Lamphun Province, totally in quality aspect of superior, was in low level. As consideration on each sub-aspect, we found that it was in low level, sorted as follows: leadership, virtue and ethics, ability to develop the organization, making of efficient management system, omniscience, skill and experience in work, assignment of job corresponding to ability of personnel, and human

relations respectively. Opinion level on satisfaction of employee towards factors reinforcing employee's working in an Industrial Estate, Lamphun Province, on internal factor and external factor of the organization, was in low level. The considered factor included internal factor, that is, factor from organization, factor from employee, factor from working environment. The external factor included factor from economy, factor from labor market, factor from technology, factor from customer, and factor from competitor.

KEYWORDS: Efficiency, Industrial Estate, Factor

1. บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

พนักงาน คือ ผู้ปฏิบัติงานทั้งกำลังและมันสมอง เพื่อความสำเร็จของผู้อื่นที่ตนเองไม่มีวันได้รับ แรงจูงใจในการทำงานจึงเป็นสิ่งจำเป็นที่จะช่วยตอบแทนสิ่งที่เขาได้ทำเพื่อบริษัทมาโดยตลอด เป็นที่ทราบกันอยู่ดีอยู่แล้วว่าพนักงานคือฟันเฟืองที่สำคัญผู้อยู่เบื้องหลังความสำเร็จทั้งหมดของการทำธุรกิจในทุกๆรูปแบบ การทำงานอย่างหนักของพวกเขาเป็นแรงผลักดันอันสำคัญที่ทำให้การดำเนินธุรกิจของบริษัทประสบความสำเร็จ การตอบแทนพนักงานที่นอกเหนือจากเงินเดือนค่าจ้างจึงเป็นสิ่งสำคัญที่ทุกบริษัทจำเป็นต้องมี แรงจูงใจในการทำงานจึงกลายเป็นคำตอบและวิธีตอบแทนพนักงานที่ดีที่สุดที่ผู้ประกอบการสามารถที่จะจัดหามาให้กับพนักงานได้ โดยแรงจูงใจในการทำงานที่สำคัญๆที่ควรจะมีเอาไว้ในบริษัท คือสวัสดิการ ซึ่งประกอบด้วย เงินเดือน/ค่าจ้าง โบนัส ค่ารักษาพยาบาล เงินประกันอุบัติเหตุ เป็นต้น

จากความสำคัญของแรงจูงใจ (สมยศ นาวิกาน, 2553:1) ได้ให้ความเห็นว่า ผู้บริหารควรปฏิบัติต่อกองงานในฐานะสิ่งมีชีวิตจิตใจ คอยดูแลสวัสดิการ เพิ่มสิ่งจูงใจ ปรับปรุงสภาพแวดล้อมในการทำงานและส่งเสริมขวัญและกำลังใจให้ได้อยู่เสมอ ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่จะสร้างความพอใจให้กับพนักงาน และสร้างความสำเร็จ

ทั้งในความต้องการของพนักงานและบรรลุเป้าหมายขององค์กรที่ได้กำหนดไว้ด้วย

องค์การธุรกิจอุตสาหกรรมจึงให้ความสนใจในเรื่องของปัจจัยที่มีผลต่อแรงจูงใจในการทำงาน ดังที่ (โทมัส และเรย์มอนด์, 1989 : 2) กล่าวว่ามิงงานวิจัยหลายชิ้นที่พบว่าพนักงานที่ได้รับแรงจูงใจในการทำงาน ซึ่งนำไปสู่การลาออก ซึ่งการที่พนักงานลาออกจะส่งผลกระทบต่อองค์กรเป็นอย่างมาก ดังที่ (เจมส์, 1991 : 3) กล่าวไว้ว่า การลาออกส่งผลให้เกิดค่าใช้จ่ายที่สูงมากสำหรับองค์กร เช่น ค่าใช้จ่ายในการสรรหา คัดเลือกฝึกอบรมพนักงานคนใหม่ ซึ่งมีค่าประมาณ 250,000 เหรียญสหรัฐ ต่อปี ต่อบริษัท และยังเกิดการสูญเสียทางอ้อมอีก นั่นคือคุณภาพการบริการลูกค้าที่ด้อยลงและประสิทธิภาพในการแข่งขันจะไม่ดีพอ หรือลดลงได้เช่นกัน

การที่จะให้คนทำงานให้กับองค์กรด้วยความกระตือรือร้น ทুমุ่ความสามารถในการทำงานนั้น จำเป็นที่จะต้องสร้างภาวะที่กระตุ้นหรือตอบสนองต่อความต้องการของบุคลากร นอกจากค่าจ้างและเงินเดือน ซึ่งเป็นผลตอบแทนโดยตรงในการปฏิบัติงาน สวัสดิการ และประโยชน์เกี่ยวๆ ในการปฏิบัติงานเป็นปัจจัยที่สำคัญ และมีอิทธิพลต่อการจูงใจ เป็นเรื่องของทัศนคติ และความรู้สึกที่ดีต่อการทำงาน เพื่อธำรงรักษาพลังของผู้เข้าร่วมงานให้อยู่ในระดับสูงตามความต้องการเพื่อเป็นปัจจัยเกื้อหนุนที่จะส่งผลไปถึงประสิทธิผลขององค์กร (เจริญ วัชรรังสี,

2541 : 4) กล่าวว่าคุณภาพของคนในองค์กรเป็นสิ่งสำคัญ เนื่องจากคนจะเป็นผู้ใช้ทรัพยากรอื่น ๆ ที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์ มีความเต็มใจทำงานตามบทบาทหน้าที่ โดยเฉพาะผู้ที่อยู่ในตำแหน่งบริหารจะต้องทำหน้าที่ที่ประสานให้ผู้นับถือปฏิบัติงาน มีปฏิสัมพันธ์กันในการปฏิบัติตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดด้วยความเต็มใจ ผู้บริหารที่ไม่มีความสามารถจะเป็นผู้ทำลายขวัญและความพึงพอใจของบุคลากร ทำให้งานด้านต่าง ๆ ขาดประสิทธิภาพในทางตรงกันข้าม หากผู้บริหารมีความสามารถจงใจให้ผู้นับถือมีความรู้ความสามารถร่วมปฏิบัติงานด้วยความเต็มใจ มีความรับผิดชอบ และมีประสิทธิภาพในการทำงาน ย่อมสร้างสรรค์งานอย่างมีประสิทธิภาพได้ตามเป้าหมาย นำความก้าวหน้ามาสู่องค์กรหรือหน่วยงาน ดังนั้น การจงใจเพื่อให้เกิดความพยายามในการปฏิบัติงานจึงน่าจะเป็นหลักการบริหารที่ดีวิธีหนึ่ง ซึ่งผู้บริหารจำเป็นต้องแสวงหาความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแรงผลักดันต่าง ๆ ที่เป็นปัจจัยจูงใจที่มีอิทธิพลต่อความต้องการในการปฏิบัติงานของบุคลากร ทั้งนี้ เพื่อสามารถเลือกที่จะนำมาใช้อย่างเหมาะสมและถูกต้องกับบุคคลและเหตุการณ์หรือเวลาที่เปลี่ยนแปลงไปในปัจจุบัน เพื่อความสำเร็จในเป้าหมายขององค์กร กล่าวโดยสรุปได้ว่าในการทำงานใด ๆ ก็ตามถ้าจะให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลนั้น นอกจากองค์กรจะต้องมีบุคลากรที่มีความสามารถและทักษะดีแล้ว บุคลากรที่อยู่ในองค์กรนั้น จะต้องได้รับการจูงใจอย่างถูกวิธีในลักษณะที่กระตุ้นให้เขาพยายามใช้ความสามารถและทักษะที่มีอยู่อย่างเต็มที่ ทั้งนี้โดยการทำหน้าที่จะต้องใช้เทคนิควิธีการในการศึกษาบุคลากรในองค์กรของตน ว่าบุคลากรเหล่านั้นมีความต้องการหรือมีความพึงพอใจในสิ่งใดจากการทำงาน

สำหรับในองค์กรธุรกิจอุตสาหกรรม บุคลากรที่ทำงานในแต่ละส่วนขององค์กรมีบทบาทสำคัญต่อความสำเร็จของธุรกิจเป็นอย่างมาก เนื่องจากผลของ

การแข่งขันทางธุรกิจมีมากขึ้น ประกอบกับมีข้อจำกัดทางด้านการโฆษณา และการส่งเสริมการขายสินค้าอุตสาหกรรม ดังนั้นการที่ธุรกิจจะประสบผลสำเร็จได้จึงต้องใช้ความร่วมมือของพนักงานในทุก ๆ คนในองค์กร

ทั้งนี้จากการแข่งขันทางธุรกิจที่มากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นในระดับประเทศ ระดับภูมิภาค จนถึงในระดับโลก องค์กรทางธุรกิจ ต่างมุ่งปรับตัวเองให้สามารถ ดำรงอยู่ในสถานะดังกล่าวได้โดยสร้างองค์การให้มีความสามารถในการแข่งขัน มีการใช้กลวิธีอันหลากหลายในการนำเอาทรัพยากรในองค์กรได้แก่ ทรัพยากรทางกายภาพ เครื่องจักรอุปกรณ์ สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ สุดท้ายคือ ทรัพยากรมนุษย์ ก็คือบุคลากรขององค์กรนั่นเอง มาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด (สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย, 2540 : 5) โดยในปัจจุบันได้รับการยอมรับแล้วว่าทรัพยากรมนุษย์ถือว่ามีค่ามากที่สุดในการวัดและ ประเมินความสำเร็จขององค์กร ซึ่งองค์กรที่แสวงหาความสำเร็จในปัจจุบันต่างมุ่งเน้นการพัฒนาในด้านสวัสดิการพนักงานเพื่อให้พนักงานมีแรงจูงใจ และขวัญกำลังใจในการทำงานจึงจำเป็นต้องมีการปรับองค์กร การบริหารบุคลากร ให้มีการยึดมั่น และรักในองค์กร ตลอดจนการช่วยพัฒนาองค์กรให้ก้าวหน้าทันการเปลี่ยนแปลงในอนาคต

ดังปัญหาที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อการเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานของพนักงานในนิคมอุตสาหกรรม ซึ่งจะใช้เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนา องค์กรในภาคอุตสาหกรรมโดยส่วนรวมของประเทศต่อไป

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

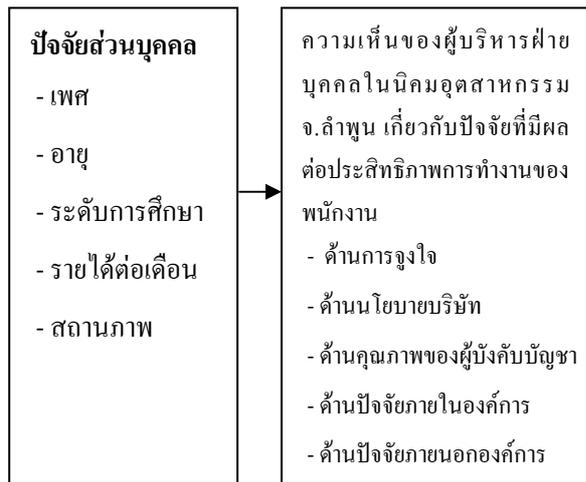
1. เพื่อศึกษาความเห็นของผู้บริหารฝ่ายบุคคลในนิคมอุตสาหกรรม จ.ลำพูน เกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อ

ประสิทธิภาพการทำงานของพนักงาน ในนิคม
อุตสาหกรรม จังหวัดลำพูน

กรอบแนวคิดการวิจัย

ตัวแปรอิสระ

ตัวแปรตาม

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ขอบเขตการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ คือ ผู้บริหารงาน
ฝ่ายบุคคล ที่ทำงานภายในนิคมอุตสาหกรรมจังหวัด
ลำพูน จำนวน 50 คน
2. ระยะเวลาในการดำเนินการวิจัย เริ่มตั้งแต่เดือน
พฤศจิกายน 2551 ถึง เดือน มีนาคม 2554
3. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ มีดังนี้
 - 3.1 ตัวแปรอิสระ คือ ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ
อายุ ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน และสถานภาพ
 - 3.2 ตัวแปรตาม คือ ความเห็นของผู้บริหารฝ่ายบุคคล
ที่มีผลต่อการเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานของพนักงาน
ในนิคมอุตสาหกรรมจังหวัดลำพูน ได้แก่ ด้านการจูงใจ
ด้านนโยบายบริษัท ด้านคุณภาพของผู้บังคับบัญชา
ด้านปัจจัยภายในองค์กร และด้านปัจจัยภายนอก
องค์กร

นิยามศัพท์เฉพาะ

ประสิทธิภาพ หมายถึง ความสามารถในการปฏิบัติงาน
ใน นิคมอุตสาหกรรมที่ก่อให้เกิดผลดี เป็น
ความสัมพันธ์ระหว่างผลลัพธ์ในแง่บวกกับสิ่งที่ทุ่มเท
ให้กับงาน เช่น ความพยายามที่ได้รับจากงานนั้น

พนักงาน หมายถึง ลูกจ้างที่ทำงานใน โรงงานนิคม
อุตสาหกรรมจังหวัดลำพูนเท่านั้น

นิคมอุตสาหกรรม หมายถึง โรงงานที่อยู่ในเขตนิคม
อุตสาหกรรมจังหวัดลำพูนเท่านั้น

ปัจจัย หมายถึง เครื่องสนับสนุน หรือเครื่องปรุงแต่งให้
เกิดสิ่งอื่นหรือผลอื่นขึ้น

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

จะเห็นว่าในมุมมองของผู้บริหารฝ่ายบุคคลในนิคม
อุตสาหกรรม จังหวัดลำพูนเกี่ยวกับปัจจัยที่มีต่อการ
เพิ่มประสิทธิภาพการทำงานของพนักงานในนิคม
อุตสาหกรรม โดยรวมอยู่ในระดับ ปานกลางถึงมาก ซึ่ง
ผู้บริหารต้องให้ความสำคัญกับปัจจัยในทุกๆ ด้าน
สำหรับความคิดเห็นของผู้บริหารฝ่ายบุคคลในนิคม
อุตสาหกรรม จังหวัดลำพูนเกี่ยวกับปัจจัยที่มีต่อการ
เพิ่มประสิทธิภาพการทำงานของพนักงานที่ให้
ความสำคัญในระดับมาก ประกอบด้วย ด้านแรงจูงใจ
ได้แก่ สวัสดิการเงินเดือนและสวัสดิการโบนัส ด้าน
คุณภาพผู้บังคับบัญชา ได้แก่ ความเป็นผู้นำและรอบรู้มี
ทักษะและประสบการณ์ ด้านปัจจัยจากองค์กร ได้แก่
ลักษณะงานที่รับผิดชอบและการประเมินผลการ
ปฏิบัติงานของผู้บังคับบัญชา ด้านปัจจัยจากตัวผู้บริหาร
ฝ่ายบุคคลได้แก่ ความสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนร่วมงาน,
ความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานและความพึง
พอใจต่อการทำงาน ดังนั้นปัจจัยต่าง ๆ ที่ผู้บริหารฝ่าย
บุคคลให้ความสำคัญในระดับมาก ควรนำมาเป็นปัจจัย
หลักในการพิจารณาการเพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน
ของพนักงาน

เอกสารอ้างอิง

- [1] เกียรติคุณ เสนาะ ดีเยาว์, 2551. หลักการบริหาร. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- [2] รังสรรค์ ประเสริฐศรี, 2548. พฤติกรรมองค์การ. กรุงเทพมหานคร : บริษัท ธรรมสาร จำกัด.
- [3] อนุพงษ์ อินฟ้าแสง, 2553. พฤติกรรมองค์การ. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธนบุรี.
- [4] กมลวรรณ รอดจ่าย, 2552. ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพโรงเรียนขนาดเล็ก. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- [5] จุไรรัตน์ บุตรสา, 2551. ปัจจัยที่มีผลต่อแรงจูงใจในการทำงานของพนักงานบริษัทเอกชน โสสมิทไคลน์ (ประเทศไทย) จำกัด. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- [6] เฉลิมรัฐ ไกรลักษณ์วราภา, 2549. ปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจในการให้บริการของศูนย์บริการสอนดำในเขตกรุงเทพมหานคร. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- [7] ชนิตา ศรีบวรวิวัฒน์, 2543. ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรศูนย์ป้องกันควบคุมโรคมะเร็ง จังหวัดชลบุรี. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ.
- [8] ประสิทธิ์ ชูแก้ว, 2548. ปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงานบริการโทรศัพท์พื้นฐานของพนักงาน บริษัท ทศท คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) ในจังหวัดภูเก็ต. ภูเก็ต : มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต.
- [9] ปิยะมาศ พรหมวงศ์, 2553. ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการทำงานของพนักงานในหน่วยงาน Shared service. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย.
- [10] รุ่งรัตน์ เหล่าศรีวิวัฒน์, 2552. ปัจจัยที่มี
- ความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในงานของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค เขต3 (ภาคเหนือ). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- [11] พิมพ์ชนก เพ็ญนาเรนทร์, 2546. ปัจจัยที่มีผลต่อความสัมพันธ์กับความผูกพันต่อองค์กรของพนักงานบริษัทรถยนต์. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยมหิดล.
- [12] วาสนา แพทยานนท์, 2545. ความพึงพอใจของผู้ใช้บริการของการท่าเรือแห่งประเทศไทย. ศึกษาเฉพาะกรณีท่าเรือแหลมฉบัง. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- [13] อัครินทร์ พาพเสวด, 2546. ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการทำงานของพนักงานบริษัทคาโอ อินดัสเตรียล (ประเทศไทย) จำกัด. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- [14] อิศริยา พจนธารี, 2554. ความพึงพอใจของผู้ปกครองและผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีต่อการจัดการศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดเลย. เลย : มหาวิทยาลัยสารคาม.

Product Placement Prominent Aspects for Ecology Car and Demographic

Profile Toward Consumer Behavioral Dimensions

Johnson Kanlayanawat¹ Prin Laksitamas²

¹DBA, Siam University, visit_visit001@hotmail.com

²DBA, Siam University, Prinsiam@gmail.com

ABSTRACT

Due to the eminent of what circumstances make product placement program success around the world. This paper aims to study the relationship between product placement prominent aspects and demographic profile and between product placement prominent aspects and consumer behavioral dimensions. The sample used in this study consists of 1,000 subjects who qualify for the campaign “tax refunds for the first time car buyer program”, the financial institution criteria for car loan approval with experience in product placement. The data were collected via a survey research using a questionnaire. The result of the survey has shown the data analysis in term of statistic term of demographic profile that gender, age, education, and income without working experience are significant differences to product placement prominent aspects. Product placement prominent aspects and demographic are not significant differences to consumer behavioral dimensions; because of value is a constant variable revealing that product placement prominent aspect in any level and in each segment of demographic effect to the high level of consumer behavioral dimensions.

KEYWORDS:Product placement, Product placement prominent, Consumer behavioral dimensions

1. Introduction

During the recent year, product placement or PPL is more important and interesting for the new marketing channel strategy concept in Thailand. As the consumer has become more fragmented; marketers constantly attempt to target the consumers in the most effective ways, in order to change in consumer behavioral dimensions effecting to purchase intention. Targeting consumers is increasingly more difficult to access, due to the overexposure, estimated more than 3,000 advertisings a day and this number is increasing (Lindström, 2008). There are several important reasons for the increase in use of product placement channel strategy as a new marketing concept in Thailand.

Mainly because of an “oversaturated and fragmented advertising landscape” (Russell, 2002), where for the marketer’s communication has become far more difficult to access and no response from the target audiences. Moreover,

the audiences become active avoidance of the advertisement by zipping and zapping away (Olney et al., 1991), passive audiences avoidance by not paying attention or ignore of the advertisements, audience fragmentation and clutter (Lawrence, 1989), as well as increasing dislike of the media messages (Alwitt & Prabhaker, 1994), then focus on the strategy of product placement channel strategy in order to increase trend in product placement into marketing practice, especially in Thailand automotive industry.

Furthermore, most people are interest with the largest purchase an automobile. Purchasing an automobile is regarded as a reflection of consumers’ needs and purchase intention. The choice of any product involves complex human behaviors, influenced by many interrelating factors concerned with the product. There are 1.6 million vehicles were produced in Thailand last year and also import and spend a lot of oil, so it knows why small and fuel efficient vehicles are important.

Thailand automotive industry targeted the year 2016, number of automobile production rank from 14 to top 10 of the world. And most requirements on the world market are passenger cars. By adopt an innovation vehicle which accommodate the needs of the growing steadily to confront the situation problem which scarce energy resource, result of the oil price has been increasing include the potential production in manufacturing of the Thailand automotive industry that can achieve toward Thailand policy and commitment that was the beginning of the Thailand government policy of energy saving standard passenger car, or ecology car (EcoCAR).

As the automobile market becomes rigidly competitive, acceptability of a new car is a critical aspect of evaluation automobile market. In a rapidly changing and competitive market environment, enterprises have become increasingly interested in target audiences' need and develop products that satisfy their demands because it will increase the enterprise's competitiveness. Constant changes in the target audiences need lead manufactures to produce new and improved designs then ecology car is made by the following policies.

2. Objectives

To study the relationship between product placement prominent aspects and demographic profile toward consumer behavioral dimensions.

3. Research Questions

3.1 What are the significant relationships between the influential variables factors?

3.2 Can product placement marketing channel strategy concept in this studying more useful and applicable for Thailand automotive industry in order to encourage domestically economic driven?

4. Literature Review

Product placement has been described and defined in several ways, by marketers and scholars, regards to the way product placement can be used and the more research done on product placement as time goes by the general definitions of product placement will change. Smith (1985) defined the product placement is

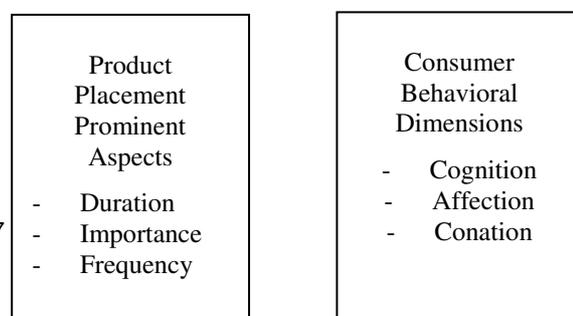
being used in three different ways which are: placing a product as an assembly in the background or actually being used; placing a corporate logo, insignia, trademark or other identifying feature; placing an advertisement, such as a television commercial in a scene as 'ambiance' in the background.

Balasubramanian (1994) described that product placement is a communication planned to influence the target audiences by placing a branded product into a specific moving picture such as movie or television program, which does not include unpaid and unplanned product placement, and finally the definition categories product placements as unobtrusive (low profiled, not showy), which is not always so when you take into consideration the different levels of product placement integration. Gupta & Gould (1997) defined that the product placement is "the practice of placing brand name products in movies as props is called product placement", this somewhat simplified definition only considers product placement as an assembly of the media background. It does not take into consideration the diversity of available intermediate for product placements, it does not educate by acknowledge the different levels of integration and since the definition requires the product placement to be in the form of a physical "prop" it also leaves out the possibility of an audio product placement. Past researches variously and diversely categorized product placement channel strategy based on various criteria factor and studied concern.

Even though there were depended on the types of products integration placement in the media, past research suggested that product placement positively affected and influenced toward consumer recall, recognition, and attitudes for the media program (Gupta & Lord, 1998 ; Brennan et al., 1999).

5. The theoretical framework

Figure 1 is the study framework shown the relatively of Product placement prominent aspects for ecology car and demographic profile toward consumer behavioral dimensions

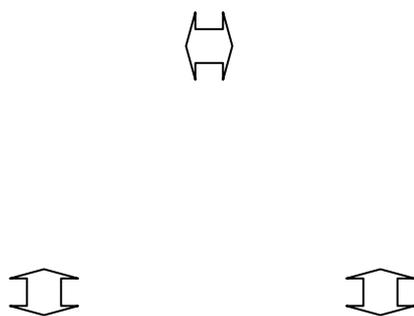

Figure 1 Product Placement Prominent Aspects for ecology car and Demographic Profile Toward Consumer Behavioral Dimensions

5.1 Product Placement Prominent Aspects

Product placement has been described as a subtle-analogue advertisement format (Andersen, 2006). By which is meant that it can be considered to be in the same category “analogue” as traditional mass-communication advertising such as television commercials. But where the more conventional forms of traditional advertisements are very clearly notice in their viewer’s intention towards the viewers the subtle-analogue category in which product placement is found the intentions are less clarity to the target audiences.

Product placement is a more implicit of marketing, since the consumer is being exposed to the product in a predicament where the target audiences is not determine to those penetrate and therefore might not realize that product placement exposed to a media that contains more or less carefully thought about product.

After having prescribed the characteristics of the product placement channel strategy marketing concept, then to determine the prominent and types of product placement by categorizing product placements into the prominent aspects along the media program.

According to Glud and Frank (2009), the product placement prominent aspects refer to its position in the media in which it is placed. These are three categories as the followings;

5.1.1 Duration

Refers to how long the placed brand or products is in focus (Anderson, 2006). A practical example to this is how many seconds does Pierce Brosnan drives BMW in the movie “James Bond 007”, while the camera captured when he was driving.

5.1.2 Importance

Product placement can be estimated by asking the question: How does product essential and significant is the relevance of the placement to the given the media? Andersen (2006) divides into three level of importance. The lowest level of importance is screen-placements, which refers to product placements that are visible but hasn’t got any relevance to the script. These are typically product as an assemble background that are meant to harmony or blend in with the story which appear in the media program. The second level of importance is the script-placement or verbal-placement, in which the product is either mentioned or talks about as a part of the storyline in the media program. The highest level of importance is plot-placements and is characterized by having the product play a role in the actual script along the story line.

5.1.3 Frequency

How often the brand or product in question is being exposed throughout the given movie, show or the like. This means that every time the camera films the judges the product is getting exposed along the media program to the viewers, resulting in a placement frequency (Andersen, 2006).

5.2 Consumer Behavioral Dimensions

Effective of product placement can measure by consumer behavioral dimensions refer to consumer cognition, affection, and conation (Glud & Frank, 2009).

5.2.1 Cognition

Product placement is congruent and integrated to the editorial will be more effectiveness result. Simple exposure of a product in the media may enhance awareness varies on a continuum ranging from recognition to recall and allows the consumer to identify the product to purchase. Cognition will referred by Hierarchy of Effect (HoE) model in term of recognition and knowledge. Cognition will be also referred by consumer decision process model in term of need

recognition and information search (Glud & Frank, 2009).

5.2.2 Affection

Affection can be referred as the consumer recognition, assessment, emotional experience, and behavior tendency toward specific things or value (Krech et al., 1962). Fishbein and Ajzen (1975) thought that the affective concern about attitude which is a predetermined stance of a continuous and either positive or negative reactions that is acquired through learning process. Kotler (2000) thought that effective refer to the product preference by a long term judgment, emotional feelings, and behavior tendency of like or dislike toward object of concept. Affective will referred in Hierarchy of Effect (HoE) model in term of preference and attitude. Cognition will also referred by consumer decision process model in term of evaluation and selection (Glud & Frank, 2009).

5.2.3 Conation

Refers to the degree to which the consumer will be stimulated by the product placement and the likelihood of purchasing a specific product as the outcome of the product placement effectiveness measurement (Glud & Frank, 2009).

6. Research Methodology

The population studied consisted of group actively work in Bangkok Metropolis who had experienced a product placement in the media. Data were collected through a survey research using a questionnaire, in line with previous research into the field of product placement effectiveness often was either based on the study of Gupta and Gould (1997) and used quasi-experiments like showing a number of video clips to a selected audience (Johnstone & Dodd, 2000; Rössler & Bacher, 2002). Pre-tests of the questionnaire were carried out with 40 subjects who had an experience of watching a product placement in the media. The preliminary questionnaire was also submitted to marketing academics.

Data were collected mainly in Bangkok metropolis during the months of January and February of 2012. The final sample consists of 1,000 subjects, salary workers who have an experience at least 6 months in permanent job, there are various occupations and ages which are at least 21 years old follow by “tax refunds for

the first time car buyer campaign” and the financial institution criteria for car loan approval.

Descriptive statistics and chi-square analysis were used to study the variables relationship.

7. Results

There are male and female respondents 500 subjects each. Mostly with age 25 – 35 years (58.23%), level of education at bachelor degree (66.74%), range of income less than 20,000 Baht (33.60%), working experience more than 2 – 4 years and more than 8 years (24.90%).

Further, the opinions of respondents of ecology car product placement are illustrated in Table 1 and 2 respectively.

Table 1 Mean and standard deviation of the product placement prominent aspects of ecology car toward consumer behavioral dimensions.

Items	Mean	Std.
1) Ecology car is placed by more often along the media program affect to your recognition.	4.22	0.68
2) In the case of product placement for ecology car with story presentation along the media program affect to your recognition.	4.21	0.72
3) Ecology car is placed by take a long time in the media program affect to your recognition.	4.13	0.74
4) You can learn about ecology car is placed by more often along the media program.	3.95	0.73
5) In the case of product placement for ecology car with speech along the media program affect to your recognition.	3.94	0.80
6) You can learn about ecology car is placed by take a long time in the media program.	3.94	0.78
7) You have preference with ecology car is placed with story presentation along the media program.	3.85	0.78
8) Ecology car is placed by more often along the media program affect to your purchase decision.	3.84	0.73

9) In the case of product placement for ecology car with visual background along the media program affect to your recognition.	3.83	0.86
10) You can gain more ecology car knowledge from frequency of placement along the media program.	3.83	0.72
11) Ecology car is placed by take a long time in the media program influence to your purchase decision.	3.79	0.71
12) You have a passion increase ecology car preference from long time placement in the media program.	3.78	0.80
13) You have preference with ecology car is placed with speech along the media program.	3.04	0.84
14) You have preference with ecology car is placed with visual background along the media program.	2.75	0.73
Total average	3.79	0.32

Research Finding: Opinion of respondents on ecology car product placement

Relationship of the Importance in product placement prominent aspects toward consumer behavioral dimensions shows us the high level ($\bar{x} = 3.79$), the frequency effect to the cognition at the highest level ($\bar{x} = 4.22$), then plot placement importance in product placement prominent aspects effect to cognition at the high level ($\bar{x} = 4.21$), then the duration also effect to the cognition at the high level ($\bar{x} = 4.13$). The consumer affection in consumer behavioral dimensions was impacted from the screen placement importance in product placement prominent aspects at the lowest level ($\bar{x} = 2.75$).

Table 2 Mean and standard deviation of the product placement prominent aspects of ecology car toward consumer behavioral dimensions in form of conation level.

Items	Mean	Std.

1) Ecology car Knowledge by placement in the media program encourages you to purchase.	4.56	0.54
2) The assessment from product placement for ecology car in the media program affect to your purchase decision.	4.49	0.51
3) The preference by product placement for ecology car in the media program encourages you to purchase.	4.49	0.52
4) The decision to purchase an ecology car depends on your emotional feelings toward product placement for ecology car in the media program.	4.48	0.51
5) The decision to purchase an ecology car depends on your knowledge about understanding toward product placement for ecology car in the media program.	4.38	0.55
6) The ranging from ecology car recognition by placement in the media program to recall and allows you to identify the ecology car to purchase.	3.65	0.70
Total average	4.34	0.22

Research Finding: Opinion of respondents on ecology car product placement

The conation outcome in term of purchase intention shown the high level ($\bar{x} = 4.34$) by the get knowledge in affection effect to the conation at the highest level ($\bar{x} = 4.56$), then appraisal in affection effect to the conation at the high level ($\bar{x} = 4.49$), the preference in affection effect to the conation at the high level ($\bar{x} = 4.49$), and recognition also effect to the conation at the high level ($\bar{x} = 3.65$). These come up to the relevant hypotheses and conclusion;

H1: There are relationships between demographic profile and product placement prominent aspects.

Chi-square values were then calculated to assess the differences between demographic profile and product placement prominent aspects.

The analysis revealed that gender, age, education, and income are significant differences to product placement prominent aspects.

Meanwhile working experience has no significant differences to product placement prominent aspects (Table 3).

Table 3 demographic profile and product placement prominent aspects

Demographic profile	Pearson Chi-Square		
	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Gender	5.198	1	0.023
Age	12.483	4	0.014
Level of Education	43.254	3	0.000
Monthly Income	11.637	4	0.020
Working Experience	6.870	4	0.143
N of Valid Cases 1,000			

H2: There are relationships between demographic profile and consumer behavioral dimensions.

The consideration of Pearson Chi-Square relation analysis revealed that sex, age, education, income and working experience are no significant differences to consumer behavioral dimensions (Table 4).

Table 4 demographic profile and consumer behavioral dimensions

Demographic profile	Pearson Chi-Square		
	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Gender	.000	1	-
Age	.000	4	-
Level of Education	.000	3	-
Monthly Income	.000	4	-
Working Experience	.000	4	-
N of Valid Cases 1,000			

No measures of association are computed for the cross tabulation of all demographic profile and consumer behavioral dimensions. At least one variable in each 2-way table upon with measures of association are computed is a constant.

H3: There are relationships between product placement prominent aspects and consumer behavioral dimensions.

The consideration of Pearson Chi-Square analysis indicated that there are no statistics are computed, the result revealed that in any level of product placement prominent aspects effect to the high level in consumer behavioral dimensions (Table 5).

Table 5 product placement prominent aspects and consumer behavioral dimensions

Product placement prominent aspects toward consumer behavioral dimensions	Pearson Chi-Square		
	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
	.000	1	-
N of Valid Cases 1,000			

No measures of association are computed for the cross tabulation of product placement prominent aspects and consumer behavioral dimension. At least one variable in each 2-way table upon with measures of association are computed is a constant.

8. Conclusion

According to the literature review, the marketing concept of product placement is to place the product in the media program where it will receive the maximum exposure to potential target audiences where for the marketer's message has become far more difficult to reach the target audiences. The marketing channel strategy will be used interchangeably with ecology car in form of the aspects of product placement prominent to reach the right target of demographic profile which related toward consumer behavioral dimensions as the measurement of product placement effectiveness.

This study has specified and created the relationship framework between the important variable factors as follow: *Product Placement*

Prominent Aspects, Consumer Behavioral Dimensions, and Demographic Profile. The findings of the study lead us to develop the marketing strategy concept for Thailand automotive industry by suggest that product placement prominent aspects (important, duration, and frequency) at any level with demographic profile (except the working experience) concern influencing toward the high level of consumer behavioral dimensions (cognitive, affection, and conative) outcome as purchase intention.

9. Recommendations

To study the new marketing concept of product placement must consider for the other influence such as content integrity, involvement, and brand equity concern. Including, the criticism concern factor such as the ethically charged products, information prohibit, and product placement regulations for the product subtle in the media.

The research could be explored and use to support the research finding by interviewing the experts who have more knowledge and experience toward the use of product placement in order to get their value feedback, recommendation, and suggestion .

To find out the influencing ratio of the variables toward product placement effectiveness, then the correlation analysis will be studied accordingly.

References

- [1] Alwitt, L., & Prabhaker, P., (1994). Identifying who dislikes television advertising: not by demographic alone, *Journal of Advertising Research*, 34(6), 17-29. In Gupta, P., Balasubramanian, S. K., & Klassen, M., (2000). Viewers' evaluation of product placements in movies: Public policy issues and managerial implications. *Journal of Current Issues and Research in Advertising*, 22 (2), 41-52.
- [2] Anderson, O. E., (2006). Product placement and other former for non-spot advertising. CBS, Tranberg Marketing Panel for Product Placement.
- [3] Balasubramanian, S. K., (1994). Beyond advertising and publicity: Hybrid messages and public policy issues. *Journal of Advertising*, 23(4), 29-46.
- [4] Brennan, I., Dubas, K. M., & Babin, L. A., (1999). The influence of product placement type and exposure time on product placement recognition. *International Journal of Advertising*, 18, 323-337.
- [5] Fishbein, M., & Ajzen, I., (1975). *Understanding attitudes and predicting social behavior.* New Jersey:
- [6] Glud, A. & Frank, C., (2009). Product placement and activation recommendations for Danish brand holding companies (Master thesis, Copenhagen Business School). Retrieved from http://studenttheses.cbs.dk/bitstream/handle/10417/1853/andreas_r_glud_og_christopher_w_franck.pdf?sequence=1
- [7] Gupta, P. B., & Gould, S. J., (1997). Consumer's perceptions on the ethics and acceptability of product placement in movies: Product category and individual differences. *Current Issues and Research in advertisement*, 37-48.
- [8] Gupta, P. B., & Lord, K. R., (1998). Product placement in movies: The effect of prominent and mode on audience recall. *Journal of Current Issues and Research in Advertising*, 20(Spring), 47-59.
- [9] Johnston, E., & Dodd, C., (2000). Placements as mediators of brand salience within a UK cinema audience. *Journal of Marketing Communications*, 6(3) 141-158.
- [10] Krech, D., Crutchfield, R. S., & Ballachey, E. L., (1962). *Individual in society*, New York, NY: McGraw Hill.
- [11] Kotler, P., (2000). *Marketing management: Analysis, planning, implementation and control.* 10th ed., Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall.
- [12] Lawrence, R., (1989). Television: The battle for attention. *Marketing and Media Decisions*, 24(2). In Gupta, P., Balasubramanian, S. K., & Klassen, M. (2000). Viewers' evaluation of product placements in movies: Public policy issues and managerial implications. *Journal of Current Issues and Research in Advertising*, 22(2), 41-52.
- [13] Lindstrom, M. (2008). *Buyology.* New York, NY: Doubleday Publishing Group.

- [14] Olney, T., Holbrook, M., & Batra, R., (1991). Consumer responses to advertising: The effects of ad content, emotions, and attitude toward the ad on viewing time. *Journal of Consumer Research*, 17(March), 440-453. In Gupta, P., Balasubramanian, S. K. & Klassen, M., (2000). Viewers' evaluation of product placements in movies: Public policy issues and managerial implications. *Journal of Current Issues and Research in Advertising*, 22(2), 41-52.
- [15] Rössler, P., & Bacher, J., (2002). Transcultural effects of product placement in movies: A comparison of placement impact in Germany and the USA. *Journal of Media Psychology*, 14(3), 98-108.
- [16] Russell, C., (2002). Investigating the effectiveness of product placements in television shows: The role of modality and plot connection congruence on brand memory and attitude. *Journal of Consumer Research*, 29(3), 306-318.
- [17] Smith, B., (1985). Casting Product for special effect. *Beverage World*, 104, 83-91.

บทบาทของญี่ปุ่นในการเปิดเสรีทางเศรษฐกิจในลาว

The Role of Japan in Economic Liberalization in Laos

กฤติยา เพ็ญพยัคฆ์¹¹คณะรัฐศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, grrr.eee.zz@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความชิ้นนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิเคราะห์บทบาทของญี่ปุ่นในการเปิดเสรีทางเศรษฐกิจในลาว ตั้งแต่ลาวเปิดเสรีทางเศรษฐกิจเมื่อปี 1986 การศึกษานี้ศึกษาในกรอบการทำงานของทุนนิยม ซึ่งเป็นการท้าทายต่อทฤษฎีความสัมพันธ์ระหว่างประเทศว่าด้วยการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน โดยจะพิจารณาว่าแต่ละประเทศอยู่ในสถานะใดของระบบทุนนิยมโลก กรณีนี้ญี่ปุ่นอยู่ในฐานะศูนย์กลางทุนนิยมในภูมิภาค ในขณะที่ลาวเป็นประเทศด้อยพัฒนาในภูมิภาค ญี่ปุ่นแสดงบทบาทโดยการให้ช่วยเหลือแก่ลาวทั้งแบบทวิภาคี และผ่านธนาคารเพื่อการพัฒนาแห่งเอเชีย (Asian Development Bank; ADB) เป็นการดึงลาวให้เข้าไปมีบทบาทในระบบทุนนิยมที่ญี่ปุ่นเป็นศูนย์กลาง โดยวางลาวไว้ในตำแหน่งตัวเชื่อมทางกายภาพระหว่างประเทศต่างๆ ในอนุภูมิภาคุ่มแม่น้ำโขง และให้เป็นแหล่งความมั่นคงทางพลังงานไม่ใช่เพียงให้แก่ประเทศลุ่มแม่น้ำโขงเท่านั้น แต่ต่อเนื่องไปยังสมาชิกดั้งเดิมของอาเซียน ทั้งนี้ก็เพื่อให้ทุนนิยมที่ขับเคลื่อนโดยญี่ปุ่นทำงานได้ดีขึ้น

คำสำคัญ: ญี่ปุ่น, การเปิดเสรีทางเศรษฐกิจ, ลาว

ABSTRACT

The objective of this article is to analyze the role of Japan in economic liberalization in Laos since Laos began economic liberalizing in 1986. This article is considered in Capitalism framework which challenges the Interdependency of international relations theory to analyze the positions of countries in the global capitalism system. In this case, Japan is the center of regional capitalism while Laos is an underdevelopment country in the region. The role of Japan in giving assistance to Laos in the form of bilateral assistance and assistance through the Asian Development Bank; (ADB) is to take Laos participate in the region capitalism system which in Japan is the center by positioning Laos in the physical link to countries in Mekong subregion and the source of energy security for Greater Mekong Subregion; (GMS) members and Southeast Asia further in order to facilitate the function of capitalism system driven by Japan.

KEYWORDS: Japan, Economic Liberalization, Laos

บทนำ

ในการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศนั้น ยังไม่มีการศึกษาในกรอบการทำงานของทุนนิยมมากเท่าใดนัก และไม่มีการมองว่าทุนนิยมจะมีพลัง

ผลักดันให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่างรัฐขึ้นมาได้ การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศส่วนใหญ่เป็นการศึกษาความสัมพันธ์แบบทวิภาคี หรือกล่าวอีกอย่างหนึ่งว่าเป็นการศึกษาความสัมพันธ์ของสองประเทศ โดยที่ไม่ได้พิจารณาถึงบริบทที่เหนือขึ้นไปอันได้แก่

บริบทในระดับภูมิภาคและระดับโลก การศึกษาความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจแบบสองฝ่ายจึงไม่สามารถให้ภาพของความสัมพันธ์ที่แท้จริงได้ บทความนี้ต้องการนำเสนอมุมมองที่แตกต่างจากงานเหล่านี้ คือ จะนำเสนอว่า ญี่ปุ่นดำเนินความสัมพันธ์ระหว่างประเทศโดยมองเป็นบูรณาการเพื่อการทำงานของทุนนิยมในภูมิภาค ความช่วยเหลือทางเศรษฐกิจของญี่ปุ่นเป็นเครื่องมือให้ญี่ปุ่นมีบทบาทในการเปิดเสรีทางเศรษฐกิจในลาวเพื่อให้ลาวเป็นส่วนหนึ่งของการเปิดเสรีทางเศรษฐกิจในภูมิภาค ซึ่งความสัมพันธ์ที่ญี่ปุ่นมีต่อลาวอยู่ในแบบแผนความสัมพันธ์ที่ญี่ปุ่นสร้างขึ้นเพื่อสร้างบูรณาการทางเศรษฐกิจในระดับภูมิภาค

กรอบทฤษฎีที่ใช้ในการศึกษา

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศในแนวทางสังคมนิยม เน้นการอธิบายปฏิสัมพันธ์ระหว่างรัฐ แต่ไม่มีการนำเสนอลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างกันระหว่างรัฐเล็กกับรัฐใหญ่ นักวิชาการที่ไปไกลกว่าแนวทางสังคมนิยมคือแนวทางทฤษฎีพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน (Interdependence) ได้แก่ โรเบิร์ต โคอเฮน และ โจเซฟ ไนย์ (Robert O. Keohane และ Joseph S. Nye) ได้กล่าวในหนังสือ Power and Interdependence [1] ว่า ในความสัมพันธ์ระหว่างรัฐนั้น นอกจากจะมีลักษณะของการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันแล้ว ยังมีการพึ่งพาที่ไม่เท่าเทียม (asymmetry dependence) [2] ของตัวแสดงต่างๆ ด้วย ตัวแสดงที่มีความต้องการพึ่งพาน้อยกว่าจะสามารถใช้ความสัมพันธ์ในการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันนี้ เป็นแหล่งอำนาจในการต่อรองในประเด็นอื่นๆ ได้อีก นั่นคือประเทศเล็กพึ่งพาประเทศใหญ่ แสดงถึงอำนาจการต่อรองของแต่ละฝ่ายในความสัมพันธ์ที่ไม่เท่าเทียมกัน

มิทเชลล์ เบร์นาร์ด (Mitchell Bernard) [3] ได้ไปไกลกว่าการมองความสัมพันธ์ที่ไม่เท่าเทียมโดยเสนอว่ามีที่มาจากการบริหารจัดการของอำนาจใหญ่

ซึ่งคือศูนย์กลางของระบบทุนนิยม ใช้ตัวแบบภูมิภาค (regional model) ภายใต้แนวทางของการวิพากษ์เศรษฐกิจการเมืองระหว่างประเทศในการอธิบายพัฒนาการเศรษฐกิจการเมืองในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และประเทศจีนในส่วนที่เป็นแผ่นดินใหญ่ไว้ด้วย โดยเขาได้เสนอว่าการพิจารณาตามแนวคิดหลักๆ ที่ใช้ในการอธิบายตัวแบบภูมิภาค ไม่สามารถอธิบายพัฒนาการเศรษฐกิจการเมืองได้ดีเพียงพอ ซึ่งแนวคิดเหล่านั้นมีประเด็นที่ขาดหายไปร่วมกันคือ การยึดรัฐเป็นศูนย์กลางในการอธิบายขาดความลึกซึ้งในมิติประวัติศาสตร์และสังคม และขาดการพิจารณาในบริบทที่มีการเปลี่ยนแปลงในระดับโลกและระดับภูมิภาค

ในการศึกษาของเบร์นาร์ดสามารถแบ่งได้เป็นสามประเด็น นั่นคือ ประเด็นแรกเป็นการศึกษาความไม่เท่าเทียม เศรษฐกิจแบบทุนนิยมที่มีอำนาจนำในการบริหารจัดการ ประเด็นที่สอง เขาใช้เศรษฐศาสตร์การเมืองระหว่างประเทศแนววิพากษ์ในการอธิบายการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้และจีนด้วย ประเด็นสุดท้ายคือการเอาทั้งสองประเด็นข้างต้นมาพิจารณาพัฒนาการทางเศรษฐกิจในภูมิภาคนี้ ซึ่งเขาได้ใช้เศรษฐศาสตร์การเมืองระหว่างประเทศมาใช้กับตัวแบบภูมิภาค

บทความชิ้นนี้ใช้แนวคิดของเบร์นาร์ด ที่ให้ความสำคัญกับเครือข่ายและระบบการผลิต ซึ่งเป็นการวิเคราะห์ในระดับภูมิภาค และเป็นการเชื่อมโยงภูมิภาคให้เข้าเป็นส่วนหนึ่งของโครงสร้างโลกาภิวัตน์ ทั้งนี้จะต้องพิจารณาในโครงสร้างสามระดับที่ก่อให้เกิดความเป็นภูมิภาค อันได้แก่โครงสร้างด้านความมั่นคงของสหรัฐอเมริกา ซึ่งถือโครงสร้างระดับโลก ประการที่สองคือรูปแบบการผลิตของญี่ปุ่น ซึ่งเป็นการผลิตแบบข้ามชาติ ถือเป็นโครงสร้างระดับภูมิภาค และประการสุดท้ายคือในระดับท้องถิ่นของประเทศต่างๆ

ซึ่งจะต้องเข้าใจประวัติศาสตร์ว่ามีการเชื่อมโยงกับกระบวนการระดับโลกอย่างไร นั่นคือต้องพิจารณาบทบาทของสหรัฐ ญี่ปุ่น และระดับท้องถิ่นนั่นคือประเทศลาวด้วย

บริบทโครงสร้างโลก

เมื่อสงครามโลกครั้งที่สองสิ้นสุดลง หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่ายุคสงครามเย็น อุดมการณ์ทางการเมืองแบบเสรีประชาธิปไตย และเศรษฐกิจแบบทุนนิยมซึ่งนำโดยสหรัฐอเมริกา เป็นความพยายามที่จะทำให้สภาพแวดล้อมระหว่างประเทศและความสัมพันธ์ระหว่างประเทศอยู่ในบรรยากาศทุนนิยม ซึ่งสหรัฐอเมริกาเป็นผู้ขับเคลื่อน

โครงสร้างอำนาจของระบบทุนนิยมโลก สหรัฐอเมริกาเป็นมหาอำนาจที่มีบทบาทสำคัญในการกำหนดระเบียบระหว่างประเทศ ซึ่งปรากฏเป็นโครงสร้างอำนาจ Pax Americana ที่มีสหรัฐอเมริกาเป็นเจ้าศูนย์กลาง สหรัฐอเมริกาได้ยึดครองญี่ปุ่นภายหลังสงครามโลกครั้งที่สอง โดยมีมาตรการลงโทษญี่ปุ่นเพื่อไม่ให้ญี่ปุ่นกลับมาบทบาทด้านการทหารได้อีก แต่เนื่องจากปัญหา dollar gap สหรัฐต้องการฟื้นฟูเศรษฐกิจของประเทศทุนนิยมอื่นๆ เพื่อรักษาไว้ซึ่งระบบทุนนิยมโลกให้ดำเนินต่อไป สหรัฐอเมริกาจึงเปลี่ยนนโยบายจากการลงโทษสู่การฟื้นฟูเศรษฐกิจญี่ปุ่นเพื่อให้ญี่ปุ่นเป็นพันธมิตรทางเศรษฐกิจและให้ญี่ปุ่นเป็นตัวแทนทุนนิยมในเอเชีย [4]

การจัดระบบใหม่ของระบบทุนนิยมโลกหลังสงครามของอเมริกาเป็นทั้งการสร้างระบบกรอบงานทางเศรษฐกิจและเป็นการสร้างระบบกรอบงานทางการเมืองและการทหารต่อญี่ปุ่นอีกด้วย ภายใต้กรอบความสัมพันธ์แบบพึ่งพิงต่ออเมริกาของญี่ปุ่นหลังสงครามนี้ ได้ส่งผลให้ญี่ปุ่นสามารถพัฒนาอุตสาหกรรมและเศรษฐกิจได้อย่างรวดเร็ว

ในกระบวนการนี้สหรัฐอเมริกาถือว่าภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เป็นบริเวณที่มีความมั่นคง แต่ยังคงต้องพัฒนา ดังนั้นภูมิภาคนี้จึงควรได้รับความช่วยเหลือในการเพิ่มผลผลิต เพื่อให้สามารถป้อนวัตถุดิบและอาหาร และเพื่อให้เป็นตลาดสินค้าอุตสาหกรรมให้แก่ญี่ปุ่น เพื่อฟื้นฟูเศรษฐกิจทุนนิยมของสหรัฐอเมริกาหลังสงครามโลกครั้งที่สอง[5]

บริบทในระดับภูมิภาค

ในส่วนนี้จะกล่าวถึงญี่ปุ่นซึ่งเป็นตัวแสดงหลักในภูมิภาค ตั้งแต่ก่อนสงครามโลกครั้งที่สอง ญี่ปุ่นเป็นประเทศที่พัฒนาอุตสาหกรรมเป็นประเทศแรกในเอเชีย และทำให้ญี่ปุ่นเป็นมหาอำนาจทางเศรษฐกิจที่มีความสำคัญที่สุดประเทศหนึ่งในโลก ดังเช่นประเทศทุนนิยมอื่นๆ ญี่ปุ่นมีบทบาทในการให้ความช่วยเหลือแก่ประเทศต่างๆ ในภูมิภาคที่มีประเทศกำลังพัฒนา หรือประเทศที่พัฒนาน้อยที่สุดทั้งในทวีปเอเชีย และทวีปแอฟริกา รวมทั้งภูมิภาคอื่นๆ อันได้แก่ ตะวันออกกลาง อเมริกาใต้ หรือแม้กระทั่งประเทศในยุโรปก็ล้วนเคยได้รับความช่วยเหลือจากญี่ปุ่นทั้งสิ้น ภูมิภาคที่ญี่ปุ่นให้ความสนใจ และให้ความช่วยเหลือมากที่สุดคือเอเชีย โดยเฉพาะอย่างยิ่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ซึ่งเป็นพื้นที่ที่ญี่ปุ่นให้ความสนใจในการเป็นฐานเศรษฐกิจของการเจริญเติบโตของอุตสาหกรรมญี่ปุ่น ซึ่งเป็นสาเหตุสำคัญของการที่ญี่ปุ่นทำสงครามเอเชียแปซิฟิก

เมื่อญี่ปุ่นพ่ายแพ้สงครามและอยู่ภายใต้การยึดครองของสหรัฐอเมริกา สหรัฐอเมริกาได้ใช้มาตรการลงโทษเพื่อไม่ให้ญี่ปุ่นกลับมาบทบาททางการเมืองได้อีก จนกระทั่งเกิด dollar gap สหรัฐต้องการฟื้นฟูเศรษฐกิจของประเทศทุนนิยมอื่นๆ เพื่อรักษาไว้ซึ่งระบบทุนนิยมโลกให้ดำเนินต่อไป สหรัฐอเมริกาจึงเปลี่ยนนโยบายจากการลงโทษสู่การฟื้นฟูเศรษฐกิจ

ญี่ปุ่นเพื่อให้ญี่ปุ่นเป็นพันธมิตรทางเศรษฐกิจและให้ญี่ปุ่นเป็นตัวแทนทุนนิยมในเอเชีย [6]

ญี่ปุ่นฟื้นตัวทางเศรษฐกิจอย่างรวดเร็ว ปัจจัยสำคัญที่เร่งให้ญี่ปุ่นมีการฟื้นตัวอย่างรวดเร็ว คือ สงครามเกาหลี ด้วยความต้องการสินค้าเพื่อสนับสนุนการทำสงครามในเกาหลีของสหรัฐฯ ทำให้สหรัฐฯ สั่งซื้อสินค้าจากญี่ปุ่นเป็นจำนวนมาก และญี่ปุ่นก็ได้เปรียบดุลการค้าเป็นอย่างมากด้วยเช่นกัน ในขณะที่สงครามเกาหลีกำลังจะจบลง ญี่ปุ่นเริ่มมองเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เพื่อแหล่งทรัพยากรและตลาดที่จะช่วยสนับสนุนการเจริญเติบโตของอุตสาหกรรมญี่ปุ่น เพื่อทดแทนการสั่งซื้อสินค้าของสหรัฐฯ ที่ลดลงในสงครามเกาหลี ในขณะที่เดียวกันญี่ปุ่นก็เริ่มโยกย้ายอุตสาหกรรมบางประเภทมาผลิตในภูมิภาคนี้

ช่วงเวลานี้สหรัฐอเมริกาได้ผลักดันให้เกิดธนาคารเพื่อการพัฒนาแห่งเอเชีย Asian Development Bank หรือ ADB ในปี 1966 ซึ่งองค์การนี้ญี่ปุ่นมีบทบาทสำคัญในการดำเนินงานขององค์การ เนื่องจากเป็นผู้ถือหุ้นจำนวนสูงที่สุดเท่ากับสหรัฐอเมริกา และยังมีประธานเป็นชาวญี่ปุ่นตั้งแต่เริ่มก่อตั้ง ตลอดจนเจ้าหน้าที่ส่วนใหญ่เป็นชาวญี่ปุ่น[7] องค์การนี้ถือเป็นเครื่องมือของญี่ปุ่นที่จะใช้ในการเข้าไปมีบทบาทในประเทศต่างๆ ในภูมิภาค โดยเฉพาะการให้ความช่วยเหลือ ซึ่ง ADB ได้ให้ความช่วยเหลือแก่ประเทศในเอเชียมาตั้งแต่เริ่มก่อตั้ง

ญี่ปุ่นได้ค้าขายกับสหรัฐอเมริกาจนได้เปรียบดุลการค้าเป็นอย่างมาก การได้เปรียบดุลการค้าจำนวนมากนี้ เป็นเหตุให้สหรัฐอเมริกาคัดค้านให้ญี่ปุ่นเพิ่มค่าเงินเยน โดยการลงนามในข้อตกลงที่โรงแรมพลาซ่า (Plaza Accord) ปี 1985 เพื่อลดการเสียเปรียบดุลการค้าของสหรัฐฯ ญี่ปุ่นได้โยกย้ายฐานการผลิตเข้าสู่ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ซึ่งเป็นการเริ่มสร้างระบบเครือข่ายการผลิต โดยที่ญี่ปุ่นเป็นผู้กำหนดการแบ่งการกันทำระหว่างประเทศในระบบการผลิตอุตสาหกรรม

ของภูมิภาคนี้ ซึ่งกลายเป็นการบูรณาการทางเศรษฐกิจที่มีญี่ปุ่นแสดงบทบาทอยู่เบื้องหลัง

การที่บริษัทเอกชนของญี่ปุ่นย้ายฐานการผลิตมาสู่เอเชียตะวันออกเฉียงใต้โดยนั้น ทำให้เห็นถึงการรวมตัวกันเป็นภูมิภาคของอาเซียนที่เกิดจากการผลักดันของทุนนิยมในภูมิภาคซึ่งญี่ปุ่นเป็นผู้ขับเคลื่อน โดยมีแรงผลักดันมาจากสหรัฐอเมริกาอีกทอดหนึ่ง แม้ว่าการรวมตัวกันเป็นอาเซียน (ASEAN) ที่ก่อตั้ง 1967 จะดูเหมือนว่าเป็นการรวมตัวทางเศรษฐกิจของภูมิภาค เนื่องจากมีการแสดงวัตถุประสงค์ว่าเป็นการรวมตัวทางเศรษฐกิจ แต่อันที่จริงแล้วการรวมตัวของอาเซียนเป็นการรวมตัวเพื่อต่อต้านภัยคอมมิวนิสต์ จึงไม่ถึงว่าเป็นการบูรณาการทางเศรษฐกิจในภูมิภาค การรวมตัวกันเป็นภูมิภาค ในแง่ของการค้าและการลงทุนระหว่างกันเด่นชัดภายหลังที่มีการเคลื่อนย้ายฐานการผลิตของญี่ปุ่นในช่วงปลาย 1980s ทำให้ตัวเลขการขยายตัวทางการค้าพุ่งสูงขึ้นทั้งในการค้าระหว่างประเทศอาเซียน (intra regional trade) การค้าระหว่างอาเซียนกับญี่ปุ่น และการค้าระหว่างอาเซียนกับตลาดโลก เนื่องจากญี่ปุ่นมีบทบาทอยู่เบื้องหลังระบบการผลิตในภูมิภาคที่ทำให้เกิดกิจกรรมทางเศรษฐกิจเหล่านี้

ญี่ปุ่นเป็นผู้กำหนดการแบ่งงานกันทำระหว่างประเทศให้แก่ภูมิภาคนี้โดยเริ่มจากการผลิตชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ก่อน และต่อมาก็เป็นการผลิตชิ้นส่วนรถยนต์ ซึ่งเป็นสายการผลิตของบริษัทที่มีความสัมพันธ์กับบริษัทแม่สัญชาติญี่ปุ่น ซึ่งกลายมาเป็นแม่แบบของระบบเครือข่ายการผลิตของอุตสาหกรรมต่างๆ ของญี่ปุ่น โดยที่ใช้จีนส่วนที่ผลิตจากเทคโนโลยีระดับสูงจากประเทศญี่ปุ่น และเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (ไต้หวัน จีน เกาหลีใต้) มาประกอบให้เป็นสินค้าขั้นสุดท้ายที่ประเทศอาเซียนที่ญี่ปุ่นเข้าไปลงทุนแล้วส่งออกไปยังสหรัฐอเมริกาและยุโรปโดยใช้โควตาของประเทศผู้ผลิตขั้นสุดท้าย ทำให้เกิดการขยายตัวทางการค้าอย่างมากมาย[8]

ระบบการผลิตของญี่ปุ่นที่เข้ามาในอาเซียน หลังจากข้อตกลงที่โรงแรมพลาซ่า ได้ก่อให้เกิดเงื่อนไขสำคัญของการร่วมมือของประเทศในภูมิภาค เกิดการไหลของเงินส่วนในประเทศอาเซียน และเกิดการขยายตัวของตลาด เป็นแรงผลักดันที่สำคัญให้เกิดข้อตกลงเขตการค้าเสรีอาเซียน (ASEAN Free Trade Agreement; AFTA) ในปี 1992 ข้อตกลงนี้สะท้อนความจำเป็นที่ชิ้นส่วนจำนวนมากจะต้องวิ่งผ่านพรมแดนของประเทศสมาชิก โดยไม่ต้องเสียภาษีศุลกากร เพื่อการประกอบเป็นสินค้าขั้นสุดท้ายและการขยายตลาดสินค้าที่ญี่ปุ่นอยู่เบื้องหลังการผลิตภายในอาเซียน เขตการค้าเสรีอาเซียน หรือ AFTA เกิดขึ้นโดยวัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของอาเซียนในฐานะที่เป็นฐานการผลิตที่สำคัญเพื่อส่งสินค้าสู่ตลาดโลก การเปิดเสรีด้านการค้าเป็นการลดต้นทุนในการผลิตภายในภูมิภาค ลดภาษีศุลกากร ทำให้อาเซียนสามารถแข่งขันได้ดีขึ้น และทำให้ตลาดผู้บริโภคสินค้าของอาเซียนใหญ่ขึ้น[9]

จากข้างต้นจะเห็นว่า การเกิดขึ้นของความร่วมมือในภูมิภาคที่มีผลต่อการค้าการลงทุนต่างๆ หรือ แม้แต่การรวมตัวกันของอาเซียนเองก็ล้วนแต่ได้รับแรงผลักดันจากการที่ญี่ปุ่นเข้ามาทำกิจกรรมทางเศรษฐกิจในภูมิภาค ก่อให้เกิดการแบ่งงานกันทำระหว่างประเทศ รวมทั้งเป็นการสร้างบรรยากาศให้เอื้ออำนวยต่อการตั้งโรงงานอุตสาหกรรมของญี่ปุ่นในภูมิภาคอีกด้วย การที่อาเซียนกลายเป็น NICs ทำให้ญี่ปุ่นมองไปที่อินโดจีน ซึ่งเป็นการขยายอาณาบริเวณของการปฏิบัติการของทุนนิยมญี่ปุ่นออกไปในบริเวณที่เคยเป็นคอมมิวนิสต์และสังคมนิยม โดยมีประเทศไทยที่ได้ประโยชน์จากนโยบายภูมิภาคนิยมสูงสุดเป็นตัวเชื่อม

ในขณะที่กลุ่มประเทศบริเวณลุ่มแม่น้ำโขงหรือกลุ่มประเทศอินโดจีนอยู่ในความขัดแย้ง ซึ่งกลายเป็นข้อจำกัดที่ระบบทุนนิยมของสหรัฐและญี่ปุ่น

ไม่สามารถเข้าไปทำงานในบริเวณนี้ได้ สหรัฐอเมริกาต้องการให้ญี่ปุ่นเข้ามาแทนที่หลังจากที่ตนได้ถอนตัวออกไปจากภูมิภาคนี้ไป โดยมอบภูมิภาคนี้ให้เป็นพื้นที่ที่เอื้อประโยชน์แก่ญี่ปุ่นและต่อสหรัฐอเมริกาด้วย ญี่ปุ่นได้มีบทบาทในการจัดการความขัดแย้งในกัมพูชา จนกระทั่งสถานการณ์คลี่คลายลง เพื่อให้ทุนนิยมของญี่ปุ่นสามารถขยายพื้นที่ผลประโยชน์จากบริเวณกลุ่มประเทศสมาชิกดั้งเดิมของอาเซียนไปสู่กลุ่มประเทศในบริเวณนี้ ต่อมาในปี 1992 ธนาคารเพื่อการพัฒนาแห่งเอเชียหรือ ADB ได้ริเริ่มโครงการความร่วมมือทางเศรษฐกิจในอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง (Greater Mekong Subregion: GMS) ขึ้นมา โดยมีวัตถุประสงค์ให้มีการเชื่อมโยงเศรษฐกิจในอนุภูมิภาคนี้เข้าไว้ด้วยกัน เพื่อรองรับการบูรณาการเข้ากับกลุ่มประเทศสมาชิกดั้งเดิมอาเซียน

ญี่ปุ่นใช้ความช่วยเหลือเป็นเครื่องมือในการสนับสนุนเครือข่ายการผลิตของญี่ปุ่นในภูมิภาคนี้ โดยที่ความช่วยเหลือที่ญี่ปุ่นให้แก่ประเทศเหล่านี้จะเป็นการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน และสาธารณูปโภค เช่น ถนน สะพาน ระบบไฟฟ้า ระบบน้ำประปา นิคมอุตสาหกรรม เพื่อให้ประเทศในภูมิภาคมีสภาพที่เอื้ออำนวยต่ออุตสาหกรรม การค้า และการลงทุนของญี่ปุ่น กล่าวคือ ในเบื้องต้น ญี่ปุ่นใช้เหตุผลของการบูรณาการทางเศรษฐกิจว่าเพื่อความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและลดความยากจน นั้นหมายความว่าจำเป็นต้องมีกิจกรรมการค้าการลงทุนที่เพิ่มมากขึ้น การที่จะเพิ่มกิจกรรมทางเศรษฐกิจเหล่านั้น จะต้องมีการสร้างพื้นฐานที่ดีเพื่อเอื้ออำนวยต่อกิจกรรมทางเศรษฐกิจ ในส่วนนี้ ญี่ปุ่นได้ให้ความช่วยเหลือในการสร้างโครงสร้างพื้นฐาน โดยเฉพาะถนนที่เป็นการเชื่อมต่อประเทศต่างๆ เข้าด้วยกันทางกายภาพ ผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นในทันทีของญี่ปุ่นก็คือการก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐานดังกล่าว เนื่องจากว่าโครงการความช่วยเหลือ

และความร่วมมือทางเทคนิคจะมากับเงื่อนไขที่เอื้อประโยชน์ให้แก่ทุนญี่ปุ่นด้วยเสมอ

ผลประโยชน์ในระยะต่อมาหลังจากมีการสร้างเครือข่ายการคมนาคมแล้วเสร็จ คือการขยายฐานอุตสาหกรรม เมื่อทั้งภูมิภาคบูรณาการทางเศรษฐกิจแล้ว ทำให้ญี่ปุ่นสามารถเลือกได้ว่าบริเวณใดมีความเหมาะสมกับทุนญี่ปุ่น ซึ่งหมายรวมถึงบริษัทต่างๆ ในประเทศท้องถิ่นที่มีความเกี่ยวข้องกับบริษัทแม่ในญี่ปุ่นด้วย เพื่อให้การเคลื่อนย้ายของทุน ญี่ปุ่นสามารถเคลื่อนย้ายไปในบริเวณที่ญี่ปุ่นได้ประโยชน์สูงสุดตามหลัก comparative advantage ซึ่งจะเอื้ออำนวยต่อการทำงานของทุนญี่ปุ่นในภูมิภาค ส่วนในระยะยาวแล้วบริเวณนี้จะกลายเป็นตลาดขนาดใหญ่เพื่อรองรับการผลิตสินค้าจากบริเวณดังกล่าว ซึ่งญี่ปุ่นมีบทบาทอยู่เบื้องหลัง ส่วนการให้ความช่วยเหลือด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของญี่ปุ่นนั้น เป็นการพัฒนาคนให้เข้ามารับใช้ระบบทุนนิยมญี่ปุ่นนั่นเอง

ในประเด็นที่ญี่ปุ่นใช้ในการให้ความช่วยเหลือและการบูรณาการเศรษฐกิจในภูมิภาคนั้น มีสองประเด็นสำคัญ คือ เพื่อความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและการลดความยากจน โดยมีความสอดคล้องกันคือเมื่อมีความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ความยากจนก็จะลดลง การที่จะบรรลุความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจได้นั้น ญี่ปุ่นเชื่อว่าจะต้องมีการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่เพิ่มมากขึ้น ดังนั้นจะต้องมีการอำนวยความสะดวกให้แก่การเคลื่อนย้ายทุน สินค้า แรงงาน เพื่อเอื้ออำนวยต่อการค้าการลงทุน โดยการสร้างเครือข่ายการคมนาคมขนส่ง ซึ่งจะก่อให้เกิดการขยายตัวของธุรกิจ ความยากจนก็จะลดลงเนื่องจากการมีรายได้เพิ่มขึ้น ญี่ปุ่นเพิ่มประเด็นความสำคัญในการช่วยเหลือคือการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เพื่อให้มนุษย์ได้พัฒนาและอยู่ในระบบทุนนิยมได้อย่างมีประสิทธิภาพ อันจะนำไปสู่การลดความยากจนที่แท้จริง ซึ่งแรงจูงใจที่อยู่เบื้องหลังประเด็นนี้คือต้องการให้คนสามารถทำงาน

สอดคล้องกับระบบทุนนิยม เมื่อความยากจนลดลงรายได้ของคนเพิ่มขึ้น ก็จะกลายเป็นตลาดให้แก่สินค้าญี่ปุ่นนั่นเอง

จากที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นว่าญี่ปุ่นมีบทบาทในการทำให้เกิดการบูรณาการทางเศรษฐกิจในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยที่เริ่มจากกลุ่มประเทศอาเซียนเดิมก่อน เมื่อญี่ปุ่นประสบความสำเร็จในการบูรณาการเศรษฐกิจของตนเอง เข้ากับเศรษฐกิจในภูมิภาคแล้ว ญี่ปุ่นต้องการขยายการบูรณาการเศรษฐกิจตนเองเข้ากับจีนตอนใต้ และประเทศกลุ่มแม่น้ำโขง ให้เชื่อมกับอาเซียนทั้งหมด ญี่ปุ่นแสดงบทบาทในภูมิภาคนี้โดยการแบ่งงานกันทำระหว่างประเทศในภูมิภาคขณะเดียวกัน ญี่ปุ่นก็ใช้ความช่วยเหลือเป็นเครื่องมือที่จะทำให้ทุนนิยมของญี่ปุ่นทำงานได้ดีขึ้นในภูมิภาค ทั้งในนามของรัฐบาลญี่ปุ่นและผ่านองค์การระหว่างประเทศนั้นคือธนาคารเพื่อการพัฒนาแห่งเอเชีย รูปแบบของความช่วยเหลือของญี่ปุ่นเป็นไปในลักษณะที่ครอบคลุมทุกด้าน กล่าวคือนับตั้งแต่ความช่วยเหลือเพื่อการสร้างโครงสร้างพื้นฐาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนของเครือข่ายการคมนาคมในภูมิภาค การสร้างเขตเศรษฐกิจพิเศษ ความช่วยเหลือเพื่อการพัฒนาด้านพลังงาน ด้านพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งเป็นการแสดงบทบาทของญี่ปุ่นต่อภูมิภาคโดยรวม ดังนั้นบทบาทของญี่ปุ่นในการเปิดเสรีทางเศรษฐกิจในลาวก็เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการดังกล่าว อันเป็นการดึงลาวให้เป็นส่วนหนึ่งของระบบทุนนิยมในภูมิภาค

ญี่ปุ่นวางลาวอยู่ในตำแหน่งของสะพานเชื่อมแผ่นดิน (land bridge) หรือให้เป็นตัวเชื่อมกับประเทศต่างๆ ในภูมิภาค อีกทั้งวางลาวอยู่ในตำแหน่งแหล่งพลังงานเพื่อประกันความมั่นคงด้านพลังงานให้แก่อนุภูมิภาคกลุ่มแม่น้ำโขง และต่อเนื่องไปยังสมาชิกดั้งเดิมของอาเซียนด้วย เห็นได้ชัดเจนจากกรอบความร่วมมือทางเศรษฐกิจในอนุภูมิภาคกลุ่มแม่น้ำโขง หรือ GMS

ซึ่งธนาคารเพื่อการพัฒนาแห่งเอเชียทำหน้าที่วางกรอบใหญ่ในการเข้าไปจัดการประเทศสมาชิกต่างๆ ในขณะที่โครงการความช่วยเหลือทุกด้านนั้น ญีปุ่นก็ได้ให้ความช่วยเหลือในนามของรัฐบาลญีปุ่นเพิ่มขึ้นด้วย

ความสำเร็จของการเชื่อมเศรษฐกิจของประเทศต่างๆ ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ที่ได้รับแรงผลักดันโดยญีปุ่นเห็นได้จากการขยายสมาชิกภาพของกลุ่มอาเซียน ไทยได้เสนอตัวเป็นตัวเชื่อมในภูมิภาค ซึ่งญีปุ่นเห็นถึงศักยภาพทางเศรษฐกิจของไทยในการเป็นฐานการผลิตของอุตสาหกรรมที่สำคัญ(โดยเฉพาะรถยนต์) ในภูมิภาค การขยายการลงทุนของไทยไปยังประเทศในอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง ก็เป็นการขยายการลงทุนของ ญีปุ่น ด้วยเช่นเดียวกัน เนื่องจากอุตสาหกรรมที่ไทยขยายไปยังประเทศเพื่อนบ้านส่วนมากเป็นอุตสาหกรรมที่ผลิตสินค้าญีปุ่น

บริบทระดับประเทศ

ในส่วนนี้จะกล่าวถึงบทบาทของญีปุ่นในการเปิดเสรีทางเศรษฐกิจของลาว ญีปุ่นได้เริ่มเข้ามามีบทบาทในลาวด้านการค้าขายผลิตภัณฑ์จากป่าไม้ตั้งแต่ที่ลาวถูกยึดครองโดยฝรั่งเศส ซึ่งเป็นกระบวนการที่ญีปุ่นหาทรัพยากรสนับสนุนการพัฒนาอุตสาหกรรมของญีปุ่น บทบาทของญีปุ่นหยุดชะงักไปชั่วคราวเมื่อหลังสงครามโลกครั้งที่สอง เนื่องจากญีปุ่นอยู่ภายใต้การยึดครองของสหรัฐอเมริกา และกลับมามีบทบาทอีกครั้งเมื่อสหรัฐอเมริกาเปลี่ยนนโยบายต่อญีปุ่นโดยหันมาสู่การฟื้นฟูเศรษฐกิจญีปุ่นเพื่อรักษาไว้ซึ่งระบบทุนนิยมโลก เมื่อเศรษฐกิจเริ่มฟื้นตัว ก็มีการลงนามในสัญญาซานฟรานซิสโก 1951 สหรัฐอเมริกาต้องการให้ ญีปุ่น ชดเชยค่าปฏิกรรมสงครามให้แก่ประเทศต่างๆ ที่ได้รับผลกระทบจากสงครามโลกครั้งที่สอง ซึ่งรวมทั้งประเทศลาวด้วย

ญีปุ่นชดเชยค่าปฏิกรรมสงครามให้แก่ลาว และให้ความช่วยเหลือแก่ลาวอย่างต่อเนื่อง แต่ยังไม่สามารถเข้าไปแสดงบทบาทในบริเวณอินโดจีนได้มากนัก เนื่องจากความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในบริเวณดังกล่าว ญีปุ่นได้มีส่วนร่วมในการจัดการความขัดแย้ง เพื่อให้บริเวณนี้สงบและมีบรรยากาศเอื้ออำนวยต่อการลงทุนของญีปุ่น โดยที่ญีปุ่นให้ความช่วยเหลือในการฟื้นฟูความเสียหายจากสงครามแก่ประเทศอินโดจีน ซึ่งความช่วยเหลือในส่วนนี้เป็นการเปิดโอกาสให้ภาคธุรกิจเอกชนของญีปุ่นเข้ามาลงทุนเป็นจำนวนมาก ความช่วยเหลือที่ญีปุ่นให้แก่ลาวคือความช่วยเหลือในการสร้างเขื่อนน้ำจึมในปี 1974-1976 สร้างสถานีผลิตกระแสไฟฟ้าน้ำลึก สร้างถนนในเวียงจันทน์ซึ่งเป็นศูนย์กลางของลาวและจะสามารถขยายการพัฒนาไปยังส่วนที่เหลือของลาวได้ [10]

ในขณะเดียวกันก็เป็นช่วงที่ญีปุ่นย้ายการผลิตอุตสาหกรรมบางชนิดมาสู่เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และญีปุ่นได้ย้ายฐานการผลิตมาสู่เอเชียตะวันออกเฉียงใต้อย่างมากมาและกลายเป็นการสร้างเครือข่ายการผลิตและระบบการแบ่งงานกันทำระหว่างประเทศในภูมิภาคภายหลังข้อตกลงพลาซ่าในปี 1985 ช่วงเวลาเดียวกันนี้ลาวได้เปลี่ยนนโยบายทางเศรษฐกิจจากระบบวางแผนจากส่วนกลางไปสู่เศรษฐกิจระบบตลาด ซึ่งส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากแผนแม่บทจากความช่วยเหลือขององค์การระหว่างประเทศคือ ADB และ UNDP[11] แสดงให้เห็นว่าการเปิดเสรีทางเศรษฐกิจของลาวมีบทบาทของ ADB ซึ่งมีญีปุ่นอยู่เบื้องหลัง

ภายหลังการเปิดเสรีทางเศรษฐกิจของลาว ญีปุ่นและ ADB ได้ให้ความช่วยเหลือต่อลาวมากขึ้น และชัดเจนยิ่งขึ้นเมื่อ 1992 ซึ่ง ADB ให้ริเริ่มโครงการความร่วมมือทางเศรษฐกิจในอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง ส่วนนี้ความช่วยเหลือจาก ADB ชัดเจนในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน โดยเฉพาะการเชื่อมโยงกันของเครือข่ายการคมนาคมทางบก นั่นคือการให้ความ

ช่วยเหลือในการพัฒนาถนนในประเทศสมาชิก รวมทั้งลาวด้วย นอกจากนี้ความช่วยเหลือด้านการสร้างถนนแล้ว ADB ยังให้ความช่วยเหลือด้านพลังงาน นั่นคือการให้ความช่วยเหลือแก่ลาวในการสร้างเขื่อนเพื่อสร้างไฟฟ้าพลังน้ำ ในส่วนนี้นำไปสู่การกำหนดสถานะของลาวในการเป็นแหล่งพลังงานของกลุ่มน้ำโขงรวมทั้งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

นอกจากนี้ยังมีโครงการความช่วยเหลือของ ADB ที่ต้องการให้ลาวสร้างเขตเศรษฐกิจพิเศษ เพื่อให้เกิดการค้าและการลงทุนเพิ่มขึ้นตามแนวเส้นทางของเครือข่ายถนนที่ได้ทำไว้ก่อนแล้วในโครงการ GMS โดยเฉพาะอย่างยิ่งความช่วยเหลือเพื่อการศึกษาความเป็นไปได้ในการสร้างเขตเศรษฐกิจพิเศษในบริเวณต่างๆ เช่น เขตเศรษฐกิจพิเศษสะหวัน-เซโน เขตสามเหลี่ยมทองคำ ฯลฯ ในขณะที่เดียวกันลาวก็มีการออกกฎหมายเพื่อส่งเสริมการลงทุน รวมทั้งมีการลงนามในข้อตกลงที่เกี่ยวกับการลงทุนกับญี่ปุ่นด้วย

ในส่วนของรัฐบาลญี่ปุ่นนั้น การให้ช่วยเหลือแก่ลาวเป็นไปในลักษณะที่สอดคล้องไปกับความช่วยเหลือของ ADB นั่นคือมีความช่วยเหลือด้านโครงสร้างพื้นฐาน คือ ให้ความช่วยเหลือในการปรับปรุงเส้นทางหมายเลข 1 และเส้นทางโดยรอบกรุงในเวียงจันทน์ รวมทั้งระบบน้ำประปา และให้ความช่วยเหลือในการสร้างเขื่อนไฟฟ้าพลังน้ำร่วมกับผู้ให้ความช่วยเหลือรายอื่นๆ ด้วย และตั้งแต่ปี 2000 เป็นต้นมา ญี่ปุ่นเริ่มหันมาให้ความสำคัญด้านการให้ความช่วยเหลือเพื่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในทั้งภูมิภาคสำหรับลาวแล้ว ได้รับความช่วยเหลือในการสร้างศูนย์พัฒนาทรัพยากรมนุษย์ หรือ Obuchi Center ในมหาวิทยาลัยแห่งชาติลาว และญี่ปุ่นยังให้ความช่วยเหลือในการพัฒนาระบบการศึกษาพื้นฐาน การแพทย์ การลดความยากจนในพื้นที่ชนบท ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งเหตุผลของการหันมาให้ความสนใจในด้านนี้มากเป็นพิเศษ ก็

เนื่องมาจากว่า ADB ได้รับความช่วยเหลือในการสร้างโครงสร้างพื้นฐานส่วนใหญ่ไว้แล้ว

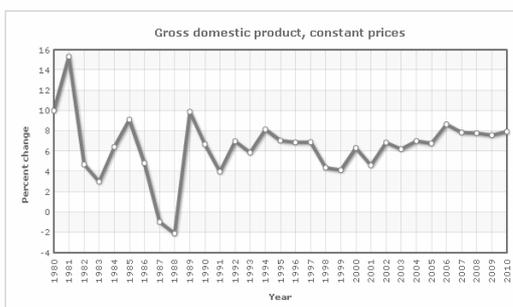
ในฐานะที่ลาวมีรายได้ของรัฐบาลส่วนใหญ่มาจากความช่วยเหลือจากภายนอก ทำให้นโยบายของรัฐบาล รวมทั้งแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติลาวสะท้อนถึงบทบาทของความช่วยเหลือจากต่างประเทศ โดยเฉพาะความช่วยเหลือจากญี่ปุ่น เนื่องจาก การเปิดเสรีทางเศรษฐกิจของมีความช่วยเหลือของญี่ปุ่นเป็นตัวขับเคลื่อน ส่งผลให้ลาวมีการปรับเปลี่ยนนโยบายให้สอดคล้องกับแผนแม่บทของความช่วยเหลือที่ได้รับ ทั้งการเปลี่ยนนโยบายทางเศรษฐกิจ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติที่วางเป้าหมายของลาวในการออกจากการเป็นประเทศที่พัฒนาน้อยที่สุดภายในปี 2020 และการเป็นแหล่งพลังงานของภูมิภาค โดยเฉพาะอย่างยิ่งเป็นแหล่งพลังงานที่จะสนับสนุนอุตสาหกรรมในประเทศไทย และเวียดนาม ที่ญี่ปุ่นมีบทบาทอยู่เบื้องหลัง ทั้งหมดนี้ล้วนได้รับอิทธิพลหรือแรงผลักดันที่มากับความช่วยเหลือทั้งสิ้น และเมื่อญี่ปุ่นได้เชื่อมลาวเข้ากับเศรษฐกิจในอนุภูมิภาคและภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ซึ่งคาดหวังให้เอื้อประโยชน์ให้แก่เครือข่ายการผลิตที่ญี่ปุ่นกำหนดการแบ่งงานกันทำในภูมิภาค โดยที่ญี่ปุ่นคาดหวังจะเปิดเส้นทางให้อนุภูมิภาคุ่มแม่น้ำโขงซึ่งมีลาวเป็นส่วนประกอบนี้ไปสู่จีนแผ่นดินใหญ่ ซึ่งเป็นตลาดที่ใหญ่ที่สุดในเอเชีย

การประเมินผลความช่วยเหลือจากญี่ปุ่นและ ADB ต่อลาว

โครงการความช่วยเหลือที่ญี่ปุ่นมีต่อลาวนั้น ญี่ปุ่นพยายามให้ความช่วยเหลือครอบคลุมทุกด้านทั้งการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน พัฒนาทรัพยากรมนุษย์ พลังงาน เกษตรและป่าไม้ การท่องเที่ยว แต่เน้นด้านโครงสร้างพื้นฐานและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์มากที่สุด ซึ่งดังได้กล่าวมาแล้วว่าประโยชน์ของญี่ปุ่นคือการเข้ามามีบทบาทในภูมิภาคทั้งหมดในฐานะ

ศูนย์กลางของทุนนิยมในภูมิภาค การที่ญี่ปุ่นดึงลาวเข้ามา มีบทบาทในการทำงานของทุนนิยมภูมิภาคก็เพื่อเป็นการขยายพื้นที่ที่ญี่ปุ่นจะได้ประโยชน์มากขึ้นสำหรับลาว อยู่ในตำแหน่งเชื่อมโยงอนุภูมิภาคเข้าด้วยกัน นั่นคือการเชื่อมโยงกันทางกายภาพและการเป็นแหล่งความมั่นคงด้านพลังงานแต่ความต้องการที่แท้จริงของญี่ปุ่นก็คือต้องการให้ไทยเป็นตัวเชื่อมโยงอาเซียนเข้ากับบริเวณลุ่มแม่น้ำโขง อย่างไรก็ตาม ลาวก็ได้เกิดการขยายตัวทางเศรษฐกิจ และกำลังทำประเทศให้เข้าสู่ความเป็นอุตสาหกรรมจากแรงผลักดันของทุนนิยมดังกล่าว จากแผนภาพที่ตามมา เป็นการแสดงรายได้ประชาชาติของลาวซึ่งสะท้อนการขยายตัวทางเศรษฐกิจของลาวด้วย ภายหลังจากที่มีการเปิดเสรีทางเศรษฐกิจในปี 1986 นั้น GDP ของลาวไม่ได้เติบโตขึ้นทันที ทั้งนี้เนื่องจากเป็นช่วงเริ่มต้นของการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางเศรษฐกิจ รายจ่ายของรัฐบาลเป็นจำนวนมากถูกใช้ไปเพื่อกระบวนการดังกล่าว ต่อมา 1992 ภายหลังจากยุค GMS จะเห็นว่า GDP ของลาวค่อนข้างมีเสถียรภาพ อัตราการเติบโตของ GDP ลาวเฉลี่ยอยู่ที่ 5-7% ต่อปี ซึ่งเป็นอัตราที่สูงมาก และ ADB ได้ประเมินถึงอัตราการเจริญเติบโตในลาวว่าในปี 2012 ลาวจะมีอัตราการเจริญเติบโตของ GDP ถึง 7.8% ดังแผนภาพที่ตามมา

รูปที่ 1 แสดง GDP ของลาวตั้งแต่ 1980-2010

ที่มา : International Monetary Fund – 2011 World

Economic Outlook

ในระหว่างปี 1986-2004 ADB มีโครงการและยุทธศาสตร์ต่างๆ สำหรับลาวซึ่งประสบความสำเร็จมากมาย เห็นได้จากรายงานของหน่วยงานการประเมินการปฏิบัติการของADB (ADB's Operations Evaluation Department (OED) รายงานนี้มีพื้นฐานการใช้กรอบการประเมิน เพื่อระบุบทเรียนที่เป็นประโยชน์ และข้อเสนอแนะให้แก่ยุทธศาสตร์และโครงการต่างๆ ที่จะเกิดขึ้นในลาวต่อไป

ในฐานะที่เป็นหนึ่งในประเทศที่ยากจนที่สุดในโลก ลาวเป็นประเทศที่พึ่งพาความช่วยเหลือจากหน่วยงานต่างๆ ถึง 85% ของรายจ่ายของรัฐบาลทั้งหมด. ในปี 1970, สี่ปีภายหลังจากเข้าเป็นสมาชิกธนาคารเพื่อการพัฒนาแห่งเอเชีย ลาวได้รับเงินกู้ก้อนแรกจาก ADB จนกระทั่งถึงปี 2004, ADB ให้การสนับสนุนทางการเงินแก่ลาว 62 โครงการ เป็นเงินกว่า 1.11 ล้านดอลลาร์เหรียญสหรัฐ รายงานการประเมินพบว่า ADB ได้อนุมัติเงินกู้จำนวน 50 โครงการ เป็นเงิน 1.05 ล้านดอลลาร์เหรียญสหรัฐ และค่าเฉลี่ยการกู้ยืมต่อปีคือ 55 ล้านดอลลาร์เหรียญสหรัฐ และยังมีความช่วยเหลือแบบให้เปล่าอีก 185 โครงการ เป็นเงิน 94.1 ล้านดอลลาร์เหรียญสหรัฐ [12] นายบรูซ เมอร์เรย์ (Bruce Murray) ผู้อำนวยการของ OED กล่าวว่า ช่วงเวลาของการรายงานการประเมินปฏิบัติการความช่วยเหลือเหมาะสม เนื่องจากปี 1986 รัฐบาลลาวได้เริ่มปฏิรูปเศรษฐกิจจากการวางแผนจากส่วนกลางไปสู่แบบกลไกตลาด[13]

โครงการและยุทธศาสตร์รายประเทศของ ADB พัฒนาเพื่อสะท้อนความจำเป็นของประเทศ ในช่วงแรกๆ วัตถุประสงค์ของยุทธศาสตร์ คือเพื่อช่วยในการเปลี่ยนรูปเศรษฐกิจไปสู่ระบบตลาด

ในปี 2001 จุดเน้นเปลี่ยนไปอยู่ที่การลดความยากจนด้วยการเน้นของการมีส่วนร่วมในชุมชน รายงานนี้แสดงถึงผลงานของ ADB ในลาวที่ประสบความสำเร็จ มีพื้นฐานบนการรวมของ 3 ระดับ ได้แก่ ภาคส่วนยุทธศาสตร์ และประเทศ

ในระดับภาคส่วน ผลงานที่ชี้ถึงความสำเร็จของโครงการต่างๆ ของ ADB พบว่ามีความเหมาะสม มีประสิทธิผล และมีผลกระทบต่อระดับภาคส่วนอย่างมีนัยยะสำคัญ โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการคมนาคมและด้านพลังงาน ที่ได้รับเงินกู้จาก ADB เป็นจำนวนประมาณครึ่งหนึ่งของเงินกู้ทั้งหมดในช่วงการประเมินนี้ ยกตัวอย่างเช่น 7% ของโครงการ ADB สร้างการขยายตัวของเครือข่ายถนนของประเทศ ผลที่เห็นชัดเจนก็คือการลดระยะเวลาการเดินทางจากเวียงจันทน์ถึงหลวงพระบางจาก 2-3 วันเหลือเพียง 8 ชั่วโมง

ในด้านภาคส่วนพลังงาน โครงการของ ADB ได้เพิ่มความสามารถในการผลิตไฟฟ้าเป็น 2,067 กิโลวัตต์ต่อชั่วโมง ต่อปีคิดเป็น 70% ของความสามารถของการผลิตไฟฟ้าทั้งประเทศ เพิ่มรายได้จากการแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศจากการส่งออกพลังงานถึง 520 ล้านดอลลาร์สหรัฐ และให้การเชื่อมต่อไฟฟ้าไปสู่มากกว่า 70,000 ครัวเรือน[14]

รายงานกล่าวว่าความสำเร็จของโครงการในประเทศโดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการคมนาคม สะท้อนถึงการเข้าไปจัดการอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ ทำให้โครงการต่างๆ ประสบความสำเร็จในการสร้างต่อจากโครงการที่ประสบความสำเร็จที่ผ่านมา

อย่างไรก็ตาม การปฏิบัติข้ามระหว่างภาคส่วนต่างๆ ยังถูกทำให้เสียรูปร่างโดยความล่าช้าบางประการงบประมาณบานปลาย และปัญหาที่เกี่ยวกับการร้องเรียนเรื่องสิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยทางสังคมในโครงการพลังงานบางโครงการ

ในระดับยุทธศาสตร์ คุณภาพเมื่อการเข้ามาของ ADB ในยุทธศาสตร์และโครงการต่างๆ ของประเทศลาวปรากฏชัดเจนเป็นส่วนเติมเต็มเนื่องจากการเชื่อมโยงขงการวางตำแหน่งให้ ADB เป็นหุ้นส่วนการพัฒนาที่สำคัญ ยกตัวอย่างเช่น ในขณะที่เงินกู้จาก ADB สู่ภาคพลังงานและภาคการขนส่ง ซึ่งเป็นภาค

ส่วนที่ ADB ได้ประโยชน์เชิงเปรียบเทียบ โครงการที่เหลือกระจายไปยังภาคส่วนอื่นๆ เพียงเล็กน้อย

ในระดับประเทศ ADB ให้ผลแก่ประเทศบนพื้นฐานของความสามารถในการจัดการ รวมทั้งความสามารถของรัฐบาล และผลกระทบระดับประเทศ ซึ่งรวมเป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษ (The Millennium Development Goals [MDGs]) เป็นบางส่วนของความน่าพอใจ แม้ว่าความก้าวหน้าจะลดความยากจนจาก 48% ใน 1990 เป็น 33% ในปี 2003 ลาวก็จะเผชิญกับอุปสรรคมากมาย เช่น รัฐบาลที่อ่อนแอ รายได้จากการเก็บภาษีภายในที่ต่ำ หนี้สาธารณะ และบรรยากาศการลงทุนที่ไม่เหมาะสม[15]

บทบาทของ ADB ในการพัฒนาประเทศก็ยังคงได้รับการสนับสนุนจากหุ้นส่วนการพัฒนาอื่นๆ และรัฐบาลลาว ที่แสดงความพอใจในกรอบของ ADB ที่ยึดผู้รับความช่วยเหลือเป็นสำคัญ และตอบสนองต่อความต้องการของประเทศลาว เพื่อความสำเร็จในการพัฒนาโครงการและยุทธศาสตร์ของประเทศ รายงานนี้เสนอว่าต้องมุ่งเน้นความเชื่อมโยงของยุทธศาสตร์และโครงการต่างๆ และให้รัฐบาลจำกัดความสามารถในการดูดซึมเงินกู้เพื่อหลีกเลี่ยงปัญหาต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง การขาดเงินทุนที่ส่งเสริมกัน และหุ้นส่วนที่เข้มแข็งขึ้น โดยการพัฒนาหุ้นส่วนเพื่อหลีกเลี่ยงผลลัพธ์ที่กระจาย

สำหรับความช่วยเหลือของญี่ปุ่นต่อลาว ทั้งในนามของรัฐบาลญี่ปุ่นและผ่านองค์กรระหว่างประเทศคือ ADB สามารถพิจารณาได้จากสถิติของกระทรวงการต่างประเทศญี่ปุ่นที่บันทึกไว้ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 1 ความช่วยเหลือของญี่ปุ่นต่อลาวประเภทเงินกู้
เงินให้เปล่า และความช่วยเหลือทางเทคนิค ปี 2005-2009
(หน่วย : ล้านเหรียญสหรัฐ)

ปี	เงินกู้	เงินให้ เปล่า	ความ ช่วยเหลือ ทางเทคนิค	รวม
2005	1.15	23.35	29.56	54.06
2006	7.85	33.24	22.96	64.05
2007	12.79	46.28	22.40	81.46
2008	9.91	32.56	23.83	66.29
2009	20.55	41.90	29.91	92.36
รวม	75.37	982.48	488.34	1,546.12

ที่มา : กระทรวงการต่างประเทศญี่ปุ่น www.mofa.go.jp

ตารางที่ 2 ความช่วยเหลือจากประเทศต่างๆ ต่อลาวสาม
อันดับแรก ปี 2004-2008 (หน่วย : ล้านเหรียญสหรัฐ)

ปี	อันดับที่ 1		อันดับที่ 2		อันดับที่ 3	
2004	ญี่ปุ่น	71.73	สวีเดน	22.17	ฝรั่งเศส	19.68
2005	ญี่ปุ่น	54.06	ฝรั่งเศส	22.42	เยอรมนี	15.04
2006	ญี่ปุ่น	64.05	สวีเดน	22.73	ฝรั่งเศส	22.91
2007	ญี่ปุ่น	81.46	ฝรั่งเศส	35.51	เยอรมนี	23.76
2008	ญี่ปุ่น	66.29	เยอรมนี	28.83	ออสเตรเลีย	28.10

ที่มา : กระทรวงการต่างประเทศญี่ปุ่น www.mofa.go.jp

ตารางที่ 3 ความช่วยเหลือจากองค์การระหว่างประเทศ
ต่างๆ ต่อลาวสามอันดับแรก ปี 2004-2008 (หน่วย : ล้าน
เหรียญสหรัฐ)

ปี	อันดับที่ 1		อันดับที่ 2		อันดับที่ 3	
2004	ADB	39.05	IDA	29.20	IFAD	9.14
2005	ADB	56.13	IDA	37.41	GEF	11.30

2006	ADB	57.93	IDA	35.41	IFAD	8.81
2007	ADB	57.06	IDA	31.66	WFP	11.62
2008	IDA	39.29	ADB	39.20	GFATM	19.24

ที่มา : กระทรวงการต่างประเทศญี่ปุ่น www.mofa.go.jp

จากตารางทั้งสามจะเห็นว่า การให้ความช่วยเหลือของญี่ปุ่นแก่ลาวมีจำนวนมาก โดยตารางแรกเป็นการแจกแจงรายละเอียดจำนวนความช่วยเหลือในแต่ละประเภท อันได้แก่เงินกู้ เงินให้เปล่า และความช่วยเหลือทางเทคนิคของญี่ปุ่นที่ให้แก่ลาว ในขณะที่ตารางที่สองแสดงถึงผลรวมของความช่วยเหลือทุกประเภทของญี่ปุ่นต่อลาว โดยเปรียบเทียบให้เห็นว่าญี่ปุ่นเป็นประเทศผู้ให้ความช่วยเหลือแก่ลาวเป็นอันดับหนึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอื่นๆ เช่น สวีเดน ฝรั่งเศส เยอรมนี และออสเตรเลีย เป็นต้น ส่วนตารางที่สาม แสดงถึงความช่วยเหลือจากองค์การระหว่างประเทศต่อลาว จะเห็นว่า ADB ที่ญี่ปุ่นมีบทบาทสำคัญในองค์การเป็นองค์การระหว่างประเทศที่ให้ความช่วยเหลือแก่ลาวเป็นอันดับหนึ่งจากปี 2004-2007 แม้ว่าในปี 2008 การให้ความช่วยเหลือของ ADB ต่อลาวจะตกลงไปอยู่ที่อันดับสอง ซึ่งเนื่องจากเป็นช่วงวิกฤตเศรษฐกิจโลก แต่โดยรวมก็ยังคงถือว่า ADB เป็นองค์การระหว่างประเทศที่ให้ความช่วยเหลือแก่ลาวมากที่สุด

ความช่วยเหลือของญี่ปุ่นในช่วงหลังยุค GMS เป็นความพยายามที่จะแสดงให้เห็นว่า ญี่ปุ่นให้ความช่วยเหลือแก่ต่างประเทศมากที่สุดในโลก พื้นที่ที่ญี่ปุ่นให้ความช่วยเหลือมากที่สุดก็คือเอเชีย และการให้ความช่วยเหลือของญี่ปุ่นนั้นมุ่งเน้นที่การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่มีความสัมพันธ์กับการค้าหรือประเด็นเศรษฐกิจ ซึ่งสอดคล้องกับการที่ญี่ปุ่นใช้ความช่วยเหลือเป็นเครื่องมือในการขับเคลื่อนทุนนิยมและก่อให้เกิดการบูรณาการทางเศรษฐกิจในภูมิภาคเอเชีย

ตะวันออกเฉียงใต้ ลาวซึ่งได้รับความช่วยเหลือจาก ญี่ปุ่นเป็นจำนวนมากที่อยู่ในกระบวนการนี้ด้วย

ผลที่เกิดขึ้นหลังจากที่ญี่ปุ่นผลักดันให้เกิด การบูรณาการทางเศรษฐกิจในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ กลับเป็นการเปิดทางให้จีนบุกลงมาหา ประโยชน์จากความเชื่อมโยงที่ญี่ปุ่นได้ริเริ่มสร้างไว้ จีนกลายเป็นประเทศที่ลงทุนเป็นอันดับหนึ่งในลาวในปี 2008 แซงหน้าเวียดนามและไทย ซึ่งเป็นทิศทางการ ลงทุนที่เพิ่มขึ้นของจีนในภูมิภาคนี้ ขณะเดียวกันจีนก็ ได้ให้ความช่วยเหลือในลักษณะคล้ายคลึงกับความ ช่วยเหลือของญี่ปุ่น ไม่ว่าจะเป็นการให้ความช่วยเหลือ ด้านโครงสร้างพื้นฐาน เช่น ถนน สะพาน รวมทั้ง โครงการขนาดใหญ่ เช่น การให้ความช่วยเหลือแก่ลาว ในการสร้างรถไฟความเร็วสูง ซึ่งจะทำให้ลาวมีรถไฟ หัวกระสุนความเร็วสูงเป็นสายแรกในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ จุดนี้จะเปลี่ยนโฉมหน้าประเทศลาวให้ต้อนรับ เศรษฐกิจแบบทุนนิยมอย่างกว้างขวางยิ่งขึ้น นอกจากนี้ จีนยังให้ความช่วยเหลือด้านการพัฒนา ทรัพยากรมนุษย์ มีการโครงการฝึกอบรมด้าน อุดมการณ์ ด้านการทหารแก่เยาวชนลาวอีกด้วย

อีกมุมหนึ่งของเพื่อนบ้านของลาว ที่จะกล่าวถึงใน ที่นี้คือไทยและเวียดนาม ซึ่งมีระดับการพัฒนาทาง เศรษฐกิจที่สูงกว่าลาว ทั้งสองประเทศได้ประโยชน์ จากการบูรณาการเศรษฐกิจในภูมิภาค โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อมีการเชื่อมต่อเครือข่ายการคมนาคมขนส่ง การมี กฎเกณฑ์อำนวยความสะดวกในการใช้เส้นทาง เหล่านั้น รวมทั้งมีเขตเศรษฐกิจพิเศษที่เกิดขึ้นเป็น จำนวนมากตามชายแดน และเส้นทางเครือข่าย คมนาคมที่โครงการ GMS ได้สร้างขึ้น ในส่วนนี้ การค้าและการลงทุนจากไทยและเวียดนามในลาว เพิ่มขึ้นเป็นอย่างมาก กล่าวคือในช่วงแรก ประเทศไทยได้ประโยชน์จากการเป็นตัวเชื่อมอนุภูมิภาคและ ภูมิภาคเข้าด้วยกัน การลงทุนในลาว ประเทศไทยเป็น อันดับหนึ่งเสมอมา ซึ่งการลงทุนของไทยส่วนหนึ่ง

สะท้อนถึงการเคลื่อนย้ายของทุนญี่ปุ่นเข้าสู่ลาว เมื่อ เวียดนามมีระดับการพัฒนาทางเศรษฐกิจที่ร้อนแรง ด้วยศักยภาพทั้งด้านทรัพยากรและแรงงานของ เวียดนามที่ดึงดูดการลงทุนจากต่างประเทศเป็นจำนวน มาก ทั้งการลงทุนภายในเวียดนาม ทั้งจากประเทศ สมาชิกในภูมิภาค ญี่ปุ่น จีน รวมทั้งประเทศตะวันตก ล้วนให้ความสนใจในความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ของเวียดนาม และจากการเจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว ของเวียดนามนี้ ทำให้ทุนจากเวียดนามเคลื่อนย้ายเข้า ลาว ซึ่งมีพรมแดนติดต่อกันและได้รับการเบิกทางจาก ความร่วมมือทางเศรษฐกิจให้ทุนสามารถเคลื่อนย้ายได้ อย่างสะดวกมากขึ้น และเวียดนามก็กลายเป็นผู้ลงทุน ในลาวเป็นอันดับหนึ่งแซงไทยในปี 2003 และถูกจีน แซงหน้าไปในปี 2008

สรุป

โดยสรุป การที่ญี่ปุ่นเข้ามามีบทบาทในการ พัฒนาลาว ในทุกภาคส่วนของลาวให้สามารถเปิดรับสู่ ทุนนิยมได้ไม่ใช่เพราะหวังให้ลาวเป็นฐานลงทุน อุตสาหกรรม (ในอนาคตอันใกล้เนื่องจาก ลาวไม่สามารถทำหน้าที่เดียวกับไทย อินโดนีเซีย หรือ เวียดนาม เนื่องจากข้อจำกัดหลายประการ อันเป็นเรื่อง ทรัพยากรมนุษย์เป็นสำคัญ) แต่ญี่ปุ่นวางตำแหน่งให้ ลาวเป็นตัวเชื่อมในทางกายภาพ เป็นland bridge ที่จะ เชื่อมประเทศต่างๆ ในภูมิภาครวมทั้งพม่าด้วย (ที่ผ่าน มาในพมามีการหยุดชะงัก เนื่องจากปัญหาการเมือง ภายใน) ในฐานะที่เป็น land bridge ที่เป็นอยู่ในขณะนี้ กิจกรรมทางเศรษฐกิจในลาวยังไม่ติดขัดเท่ากับในไทย และเวียดนาม หน้าที่ที่สองของลาวก็คือ battery of Asia มีความสำคัญในแง่ของการสร้างความมั่นคงทาง พลังงานของทั้ง GMS และต่อไปยังเอเชีย ตะวันออกเฉียงใต้ ซึ่งในส่วนนี้จะเห็นถึงบทบาทของ ทั้งธนาคารโลก เอดีบี ญี่ปุ่น ในการผลักดัน ทั้งในส่วน ของการสร้างเขื่อน และการสร้าง Power Grid หรือ

โครงการขายการขนส่งพลังงานไฟฟ้า ที่เชื่อมไทย เวียดนาม และกัมพูชาด้วย

ในกระบวนการการบูรณาการทางเศรษฐกิจ ในภูมิภาค ลาวยังไม่อยู่ในฐานะที่เป็นฐานการผลิต อุตสาหกรรมของญี่ปุ่น เนื่องจากภาคเอกชนที่มี บทบาทอยู่ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ให้ความเห็น ว่า ฐานการผลิตที่ประเทศไทยยังสามารถครอบคลุมพื้นที่ ของประเทศลาวได้ ในส่วนของเขตเศรษฐกิจพิเศษ ที่ รัฐบาลหันมาให้ความสำคัญอย่างจริงจังตรงกับแนว ทิศทางการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษของเออีบี โดยที่ในปี 2010 ลาวได้ออกกฎหมายส่งเสริมการลงทุนจาก ต่างประเทศเพื่อเอื้อต่อการเข้ามาสร้างเขตเศรษฐกิจ พิเศษในลาว โดยที่ลาวเสนอจุดแข็งว่ามีพื้นที่ที่เหมาะสม สำหรับการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษ มีการเมืองที่มี เสถียรภาพ ค่าพลังงานไฟฟ้าราคาถูก มีทางรถไฟ เชื่อมต่อกับประเทศไทย และที่เชื่อมต่อกับประเทศจีน ที่จะแล้วเสร็จในปี 2015 และจะขยายต่อไปยังเวียดนาม เพื่อดึงดูดการเข้ามาลงทุนในลาวนั่นเอง นอกจากนี้ลาว ยังเสนอว่าบริเวณที่เหมาะสมแก่การสร้างเขตเศรษฐกิจ พิเศษด้านอุตสาหกรรมการผลิตและอุตสาหกรรม การเกษตรในลาวควรเป็นพื้นที่ภาคเหนือ กลาง และ ภาคใต้ ด้านการท่องเที่ยว ซึ่งเหมาะสำหรับการลงทุน ด้านธุรกิจโรงแรม ที่พักอาศัย ร้านอาหาร ศูนย์การค้า รัฐบาลลาวแนะนำบริเวณแขวงบ่อแก้ว เวียงจันทน์ สะหวันนะเขต คำม่วน และจำปาสัก ด้านการค้าเสรี บริเวณชายแดนได้แก่บริเวณที่ติดกับจีน ไทย และ เวียดนาม และเขตเศรษฐกิจพิเศษที่จะสร้างใหม่จะ พัฒนาให้อยู่ตามทางรถไฟจากลาวไปสู่อิน ซึ่งจะทำให้ เศรษฐกิจของลาวขยายตัวและเจริญเติบโตเพิ่มมากขึ้น บทบาทของญี่ปุ่นที่สำคัญที่สุดในลาว คือการเปลี่ยน ระบบเศรษฐกิจของลาวทั้งหมด ให้ตอบรับกับทุนนิยม แล้วก็ทำหน้าที่ในการที่จะเป็นพลังขับเคลื่อน ให้ เศรษฐกิจของลาวถูกผนวกเข้ากับระบบเศรษฐกิจของ

เอเชียตะวันออกเฉียงใต้และต่อเนื่องไปยังตลาดโลก ด้วย

เอกสารอ้างอิง

- [1] Robert O. Keohane and Joseph S. Nye, 1989. Power and Interdependence, 2nd Ed., Written under the auspices of Center for International Affairs, Harvard University, USA: Harper Collins, pp.3-19.
- [2] Ibid., pp.10-11.
- [3] Mitchell Bernard, 1996. "States, social forces, and regions in historical time: Toward a critical political economy of eastern Asia," in Third World Quarterly, 17, 4, pp.649-655.
- [4] กุลลดา เกษบุญชู, 2553. หลังจากหนังสือที่ มา ช่วยชีวิต: ตามหาทฤษฎีที่สอดคล้องกับงานเชิง ประจักษ์. ใน วรศักดิ์ มัทธโนบล, รัฐคดี วิถี โลก : ที่ระลึกในโอกาสเกษียณอายุราชการ ศาสตราจารย์ ดร.ไชยวัฒน์ คำชู. กรุงเทพฯ : คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, หน้า 33-75.
- [5] เรื่องเดียวกัน.
- [6] Kullada Kesboonchoo-Mead, 1999. Globalization and ASEAN Regionalism. In Dieter Mahncke et al. ASEAN and the EU in the International Environment. Baden-Baden : Nomos Verl.-Ges.pp.205-218.
- [7] นรุตม์ เจริญศรี, 2553. บทบาทธนาคารเพื่อการ พัฒนาแห่งเอเชียกับความร่วมมือทางเศรษฐกิจ ในอนุภูมิภาคุ่มแม่น้ำโขง. วิทยานิพนธ์ ปริญญาโท สาขาวิชิต, สาขาความสัมพันธ์ ระหว่างประเทศ คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.

- [8] Kullada Kesboonchoo-Mead, 1999.
Globalization and ASEAN Regionalism. In
Dieter Mahncke et al. ASEAN and the EU in
the International Environment. Baden-Baden :
Nomos Verl.-Ges.
- [9] Ibid.
- [10] Ronald Bruce St John, 1995. Japan's Moment
in Indochina: Washington Initiative...Tokyo
Success, Asian Survey. 35: 7(June) pp.668-
681.
- [11] สุรัชย์ ศิริไกร, 2548. การพัฒนาเศรษฐกิจและ
การเมืองลาว. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ :
โครงการจัดพิมพ์คบไฟ.
- [12] Asian Development Bank. ADB's Country
Strategies and Programs for Lao PDR Rated
Successful. Available from :
[http://www.adb.org/news/adbs-country-
strategies-and-programs-lao-pdr-rated-
successful](http://www.adb.org/news/adbs-country-strategies-and-programs-lao-pdr-rated-successful) Accessed [2012 January, 12]

ความคิดเห็นของนักศึกษานิเทศศาสตร์ต่อหน้าที่ ผลกระทบ

และจรรยาบรรณของสื่อมวลชน

Communication Arts Students' opinions toward role, effect,

and ethics of the media

ญาณินี เพชรานันท์¹¹คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ yaninee.p@bu.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษานิเทศศาสตร์ต่อหน้าที่ ผลกระทบ และจรรยาบรรณของสื่อมวลชน กลุ่มตัวอย่างคือ นักศึกษาคณะนิเทศศาสตร์ชั้นปีที่ 1 ที่ลงทะเบียนเรียนในรายวิชา นศ. 101 นิเทศศาสตร์เบื้องต้น จำนวน 121 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามปลายเปิด และการวิเคราะห์ข้อมูลใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษานิเทศศาสตร์มีความคิดเห็นต่อสื่อมวลชนทั้งในแง่บวกและลบ โดยในแง่บวกนั้น นักศึกษาให้ความสำคัญด้านความหลากหลายของช่องทางและเนื้อหาที่นำเสนอ บทบาทหน้าที่ของสื่อมวลชนในการเป็นที่พึ่งของสังคม ในทางกลับกัน นักศึกษามีความคิดเห็นว่า สื่อมวลชนให้ความสำคัญกับความรวดเร็วในการนำเสนอข่าวสารและผลประโยชน์ทางธุรกิจ จนละเลยเรื่องความถูกต้อง และจรรยาบรรณ ทำให้การทำงานของสื่อข่าวส่งผลกระทบต่อผู้เกี่ยวข้องหรือสังคม อาทิ การละเมิดสิทธิส่วนตัว การรายงานข่าวคลาดเคลื่อน บิดเบือนไปจากความเป็นจริง และนำไปสู่ความขัดแย้ง ความแตกแยกในสังคม

คำสำคัญ: หน้าที่สื่อมวลชน ผลกระทบของสื่อมวลชน จรรยาบรรณสื่อมวลชน นักศึกษานิเทศศาสตร์

ABSTRACT

The research aimed to study Communication Arts students' opinions toward role, effect, and ethics of the media. Samples were 121 of first-year Communication Arts students who registered in CA 101 Introduction to Communication Arts. Open-end questions and content analysis technique were used as research methodology. The results showed both positive and negative students' opinions toward media practice. In positive opinions, students saw variety of platform and contents offered by the media, altogether with a distinctive role as audience representatives who voice out troubles occurred in the society. In contrary, students thought media looked over correctness and ethics to excel in business benefit and competition. Media practices sometimes have an effect toward people in the news and the society, such as a case of privacy, news distortion that would lead to conflict.

KEYWORDS: Media Role, Media Effect, Media ethics, Communication Arts students

บทนำ

สื่อมวลชนนับเป็นกลไกสำคัญในการถ่ายทอดข้อมูลข่าวสาร กำหนดกรอบความคิดต่างๆ ให้กับผู้รับสาร โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มเด็กยุคใหม่ ซึ่งสื่อมวลชนทำหน้าที่เป็นเบ้าหลอมที่สำคัญยิ่งกว่าครอบครัวและโรงเรียน (เกษม วัฒนชัย, 2555) นอกจากนี้ สื่อมวลชนยังมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงในหลายๆ ด้าน ทั้งความรู้ ทักษะคิด และพฤติกรรม (อัจฉรา ทองอยู่, 2550) การสะท้อนภาพเหตุการณ์ต่างๆ ของสื่อมวลชนจึงมีความสำคัญต่อการรับรู้ของผู้รับสารอย่างเห็นได้ชัด (วนัสนันท์ มะยูณู, 2548)

นักศึกษานิเทศศาสตร์ในฐานะผู้ที่ทำหน้าที่สื่อมวลชนในอนาคต จึงควรมีความรู้ ความเข้าใจ รวมทั้งตระหนักถึงหน้าที่ ผลกระทบ และจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพสื่อมวลชนที่มีต่อผู้รับสาร และสังคม ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษา “ความคิดเห็นของนักศึกษานิเทศศาสตร์ต่อหน้าที่ ผลกระทบ และจรรยาบรรณของสื่อมวลชน” เพื่อนำผลการศึกษาที่ได้ไปใช้ในการวางแผนและพัฒนาการเรียนการสอนในรายวิชานิเทศศาสตร์เบื้องต้นให้กับนักศึกษา ผู้ซึ่งในอนาคตจะต้องทำหน้าที่เป็นสื่อมวลชน ให้มีความเหมาะสมและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษานิเทศศาสตร์ต่อหน้าที่ ผลกระทบ และจรรยาบรรณของสื่อมวลชน

แนวคิดที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดเกี่ยวกับหน้าที่ของสื่อมวลชน

Infante Rancer และ Womack (1997) ได้รวบรวมแนวคิดหลักของสื่อมวลชนไว้ โดยอ้างอิงแนวคิด

ของนักวิชาการด้านสื่อสารมวลชนไว้ดังนี้

แนวคิดของ Harold D. Lasswell เสนอว่า สื่อมวลชนมีหน้าที่ดังต่อไปนี้

1. สอดส่องและรายงาน เหตุการณ์ต่างๆ ที่มีความสำคัญ และส่งผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตของคนในสังคม อาทิ การรายงานการซื้อขายในตลาดหลักทรัพย์ การรายงานสภาพการจราจร การพยากรณ์อากาศ เป็นต้น
2. ผสมผสานส่วนต่างๆ ในสังคม โดยอาศัยกระบวนการคัดเลือก ดีความ และวิพากษ์วิจารณ์ เหตุการณ์ต่างๆ ที่ถูกนำมาถ่ายทอดผ่านสื่อมวลชน
3. ถ่ายทอดมรดกทางสังคมหรือค่านิยมจากรุ่นหนึ่งไปสู่อีกรุ่นหนึ่ง โดยการถ่ายทอดดังกล่าวนั้นอาจสอดแทรกอยู่ในเนื้อหาของสื่อมวลชน อาทิ การ์ตูน Sesame Street ซึ่งเป็นรายการสำหรับเด็กที่สอดแทรกเนื้อหาเกี่ยวกับพฤติกรรมที่สุภาพ การระงับความโกรธ เป็นต้น

Infante และ คณะ (1997) ได้เสนอ แนวคิดของ Charles R. Wright เกี่ยวกับหน้าที่ของสื่อมวลชนเพิ่มเติมจากแนวคิดของ Lasswell คือ

4. การให้ความบันเทิงแก่ผู้รับสารผ่านเนื้อหาที่มีอรรถรสหลากหลาย อาทิ ความสุข ตลกขบขัน โศกเศร้า เป็นต้น ซึ่งเปิดโอกาสให้ผู้รับสารได้หลีกหนีจากสภาพความเป็นจริงในชีวิตประจำวัน บรรเทาความเครียด ความเศร้า ความเบื่อหน่าย

นอกเหนือจากนี้ McQuail (2000) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับหน้าที่ของสื่อมวลชนลำดับที่ 5 คือ หน้าที่ในการรณรงค์ให้เกิดความร่วมมือในสถานการณ์ต่างๆ ทั้งในด้านการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม

แนวคิดเกี่ยวกับผลกระทบของสื่อมวลชน

ปรมะ สตะเวทิน (2540) ได้เสนอแนวคิดเรื่องผลกระทบของสื่อมวลชน โดยอ้างอิงแนวคิดของ

Joseph T. Clapper ว่า ผลกระทบจากสื่อมวลชนนั้นขึ้นอยู่กับปัจจัยต่างๆ อาทิ การซื้อ รสนิยมด้านศิลปะ ความรู้ แฟชั่น การเลียนแบบและความรุนแรง เป็นต้น ซึ่งสามารถสรุปได้ดังนี้

1. ผลกระทบที่ไม่ใช่ผลกระทบโดยตรง แต่เป็นผลกระทบโดยอ้อม ซึ่งมีปัจจัยบางประการสกัดกั้นผลกระทบของสื่อมวลชน อาทิ ความมีใจโน้มเอียงของผู้รับสาร การเลือกรับผู้รับสาร อิทธิพลของบุคคลลักษณะทางธุรกิจของสื่อมวลชน

2. ผลกระทบของสื่อมวลชนในการเป็นผู้สนับสนุนเท่านั้น กล่าวคือ ผู้รับสารมีทัศนคติ ความคิดเห็นดั้งเดิมอยู่แล้ว สื่อมวลชนเพียงเติมสิ่งที่มีอยู่ในใจผู้รับสารให้เพิ่มขึ้น

3. ผลกระทบของสื่อมวลชนเป็นผู้เสนอหนทางในการแลกเปลี่ยนทัศนคติและพฤติกรรม กล่าวคือ ผู้รับสารมีแนวโน้มที่จะเปลี่ยนแปลงทัศนคติหรือพฤติกรรมอยู่แล้ว หากสื่อมวลชนเสนอเนื้อหาที่สอดคล้องกับทิศทางทัศนคติ พฤติกรรมที่ผู้รับสารต้องการ ผู้รับสารจะเปลี่ยนทัศนคติหรือพฤติกรรมทันที

4. ผลกระทบของสื่อมวลชนเป็นผลในลักษณะการสั่งสม หมายถึง สื่อมวลชนจะสร้างทัศนคติ และค่านิยมให้เกิดขึ้นกับผู้รับสารได้ก็ต่อเมื่อผู้รับสารได้รับสารลักษณะเดียวกัน หรือเนื้อหาในทำนองเดียวกันบ่อยครั้ง ซ้ำๆ เป็นระยะเวลาานาน

แนวคิดเกี่ยวกับจริยธรรม

สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ (2548) กำหนดจริยธรรมของผู้ประกอบวิชาชีพหนังสือพิมพ์ โดยมีแนวปฏิบัติของหนังสือพิมพ์และผู้ประกอบวิชาชีพหนังสือพิมพ์ ดังนี้

- ผู้ประกอบวิชาชีพหนังสือพิมพ์ พึงละเว้นการรับอภิสัทย์ หรือตำแหน่ง เพื่อให้กระทำการ หรือไม่กระทำการใดอันจะขัดต่อการปฏิบัติหน้าที่เพื่อให้

ประชาชนได้รับข้อมูลข่าวสารอย่างถูกต้องรอบด้าน

- การเสนอข่าวของหนังสือพิมพ์ พึงตระหนักถึงความสำคัญของข่าวต่อสาธารณชนและไม่เสนอข่าวในทำนองชวนเชื่อในเรื่องที่ไม่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณชน

- การได้มาซึ่งข่าวสาร หนังสือพิมพ์พึงใช้วิธีที่สุภาพและซื่อสัตย์

- ในการแสดงความคิดเห็น หนังสือพิมพ์พึงกระทำโดยบริสุทธิ์ใจ และไม่มีพันธกรณีอื่นใด นอกจากมุ่งปฏิบัติหน้าที่เพื่อสาธารณชน โดยไม่ยอมให้อิทธิพลอื่นใดมาครอบงำความคิดเห็น

- หนังสือพิมพ์ พึงละเว้นการล่วงละเมิดสิทธิส่วนบุคคล เว้นแต่กรณีเพื่อประโยชน์สาธารณะ

- หนังสือพิมพ์พึงใช้ความระมัดระวังอย่างรอบคอบ ให้ประกาศโฆษณาทั้งหลายอยู่ภายในขอบเขตของศีลธรรมและวัฒนธรรม หนังสือพิมพ์พึงระมัดระวังที่จะไม่เป็นเครื่องมือในการเผยแพร่ประกาศโฆษณาที่น่าสงสัยว่าจะเป็นภัยแก่สังคมหรือสาธารณชน

- หนังสือพิมพ์พึงหลีกเลี่ยงการเผยแพร่ประกาศโฆษณาที่มีเหตุให้น่าเชื่อว่าเจ้าของประกาศโฆษณานั้น เจตนาจะทำให้ผู้อ่านหลงเชื่อในสิ่งซึ่งมลาย

- ภาษาที่ใช้ในหนังสือพิมพ์พึงหลีกเลี่ยงคำที่ไม่สุภาพหรือมีความหมายเหยียดหยาม

สภาวิชาชีพข่าววิทยุและโทรทัศน์ไทย (2553) กำหนดแนวปฏิบัติของผู้ประกอบวิชาชีพข่าววิทยุและโทรทัศน์ ดังต่อไปนี้

- การได้มา หรือการนำเสนอหรือการเผยแพร่ข่าวสาร และข้อมูลที่เกี่ยวข้อง พึงใช้วิธีการที่สุภาพ ซื่อสัตย์ หลีกเลี่ยงการใช้ถ้อยคำที่ไม่สุภาพ หรือมีความหมายที่ดูถูกเหยียดหยามผู้อื่น

- พึงไม่รับตำแหน่งหน้าที่ หรือประโยชน์อื่นใด เพื่อกระทำการหรือละเว้นกระทำการใด ๆ อันขัดต่อการปฏิบัติหน้าที่เพื่อให้ประชาชนได้รับข่าวสารและ

ข้อมูลที่เกี่ยวข้องที่ถูกต้องครบถ้วน หรือเพื่อให้บุคคลใด ๆ ได้รับประโยชน์ที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย

สุกัญญา ตีระวนิช (2544) เสนอแนวคิดหลักจริยธรรมสำหรับสื่อมวลชนไว้ว่า จริยธรรมเปรียบเสมือนแนวทางที่สื่อมวลชนใช้ในการพิจารณา ตัดสินว่าสิ่งที่กระทำนั้นมีความเหมาะสมหรือไม่ ทั้งนี้ ข้อบกพร่องที่สื่อมวลชนโดยเฉพาะในภาคเอกชนถูกวิพากษ์วิจารณ์มีดังนี้

1. การช่วยตัวเอง เนื่องจากสื่อมวลชนคำนึงถึงผลประโยชน์ตนเองเป็นหลัก การทำงานของสื่อมวลชนจึงมุ่งเป็นการค้ามากกว่าการนำเสนอข่าวสาร
2. การหลอกลวงตัวเอง สื่อมวลชนหลอกลวงตัวเองว่าการให้ข่าวสารที่เปรียบเสมือนเป็นสินค้านั้นคือสิ่งที่ประชาชนต้องการ โดยไม่ได้มองว่าความต้องการของคนส่วนใหญ่นั้นอาจไม่ใช่สิ่งที่ถูกต้อง
3. การไม่พิจารณาตัวเอง สื่อมวลชนละเลยที่จะพิจารณาความถูกต้อง เหมาะสมในการทำงานของตนเอง
4. การไม่ปรับปรุงตนเอง สื่อมวลชนควรปรับปรุงตนเองให้มีความรู้ ภูมิปัญญา และประสบการณ์ที่จะถ่ายทอดให้กับผู้รับสาร

ระเบียบวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ นักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ จำนวน 2,634 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ ซึ่งลงทะเบียนเรียนวิชานิเทศศาสตร์เบื้องต้น ในภาคเรียนที่ 2/2554 จำนวน 121 คน โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามปลายเปิด แบ่งออกเป็น 4 ประเด็น ได้แก่ 1) ด้านภาพรวมการทำงานของสื่อมวลชน 2) ด้านการนำเสนอข่าวของสื่อมวลชน 3) ด้านผลกระทบจากการทำงานของสื่อมวลชน และ 4) ด้านจรรยาบรรณของสื่อมวลชน

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยการตั้งคำถามเพื่อทราบความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อสื่อมวลชน ในช่วงท้ายคาบเรียน วิชา นศ. 101 นิเทศศาสตร์ เบื้องต้น ทุกสัปดาห์ โดยกำหนดคำถามให้ครอบคลุม 4 ประเด็นข้างต้น

การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยแบ่งการนำเสนอผลการวิจัยออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ 1) ภาพรวมการทำงานของสื่อมวลชน 2) การนำเสนอข่าวของสื่อมวลชน 3) ผลกระทบจากการทำงานของสื่อมวลชน และ 4) จรรยาบรรณของสื่อมวลชน ดังต่อไปนี้

ด้านภาพรวมของสื่อมวลชน

ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษานิเทศศาสตร์มีความคิดเห็นว่า สื่อมวลชนมีบทบาทสำคัญต่อชีวิตของคนในสังคม ในแง่ของการเป็นผู้ให้ข้อมูลข่าวสาร ทั้งที่เป็นการรายงานข่าว การรายงานเหตุการณ์ที่สำคัญ การรายงานสภาพการจราจร การรายงานสภาพอากาศ ไปจนถึงการให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิต อีกทั้งยังเป็นสิ่งที่พึ่งให้กับสังคม เป็นศูนย์กลางในการประสานขอความช่วยเหลือของผู้ยากไร้ ประสพภัย หรือผู้ได้รับความไม่เป็นธรรมจากเหตุการณ์ต่างๆ สื่อมวลชนในปัจจุบันมีความหลากหลาย ทั้งในแง่

ช่องทางการนำเสนอ ซึ่งมีทั้งที่นำเสนอผ่านสื่อสิ่งพิมพ์ อันได้แก่ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร การนำเสนอผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ อาทิ วิทยุ โทรทัศน์ รวมไปถึงการนำเสนอเนื้อหาผ่านทางเครือข่ายอินเทอร์เน็ต และในแง่ลักษณะของเนื้อหา ดังที่ว่า

“สื่อมวลชนในปัจจุบันมีบทบาทต่อสังคมเป็นอย่างมาก ไม่ว่าจะเป็นความช่วยเหลือ หรือ การประชาสัมพันธ์ขอความช่วยเหลือจากภาครัฐและเอกชน เจาะลึก เกาะติดข่าวสาร หาความจริงจากแหล่งข่าว ช่วยเหลือตามหาผู้ยากไร้ จนเสมือนเป็นตัวแทนของประชาชนทั่วไปช่วยดูแลซึ่งกันและกัน” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1)

“สื่อมวลชนเป็นสื่อที่มีการแพร่ข่าวสารมากมายหลายประเภท เช่น โทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร ฯลฯ ถือว่าเป็นสมัยใหม่ที่มีการสื่อสารที่ชัดเจน ฐเร็ว ทันใจ และเป็นสิ่งที่เราต้องเจอในชีวิตประจำวัน” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2)

ในขณะที่อีกแง่มุมหนึ่งพบว่า สื่อมวลชนนำเสนอข้อมูลไม่ตรงความจริง ขาดความน่าเชื่อถือ โดยมุ่งหวังผลทางธุรกิจมากกว่ามุ่งหวังประโยชน์ต่อสังคม นำไปสู่ความเข้าใจคลาดเคลื่อน อีกทั้งยังละเมิดสิทธิส่วนบุคคล ไม่เคารพแหล่งข่าว สื่อมวลชนมุ่งที่จะนำเสนอข้อมูลออกไป โดยไม่คำนึงถึงเรื่องสิทธิส่วนบุคคล หรือผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากการละเมิดสิทธิดังกล่าว สื่อมวลชนขาดความเป็นกลาง เลือกรายงาน ซึ่งกรณีเช่นนี้จะนำไปสู่ความเข้าใจที่ผิด เนื่องจากผู้รับสารขาดข้อมูลข้อเท็จจริงที่เพียงพอแล้ว ยังอาจนำไปสู่ความแตกแยกในสังคมอีกด้วย ดังที่ว่า

“พาดหัวข่าวเกินจากความจริงที่เป็น เสนอข่าวแต่เรื่องเดิมๆ บ่อย จนรู้สึกน่าเบื่อเพราะไม่ได้มีความคืบหน้าจากเดิมมากเท่าไร บางทีก็มีข่าว แต่ก็รับนำเสนอทั้งที่รู้ไม่จริง” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4)

“บางสื่อได้มีการเสนอข้อมูลและบ่งบอกถึงแนวทางของตนทางการเมือง เลยทำให้การนำเสนอข้อมูลแก่ประชาชนไม่ครบถ้วน ทำให้ประชาชนรู้ข่าวสารไม่ครบ สื่อมวลชนไทยยังขาดความเป็นกลาง เห็นแก่ส่วนตัว และใช้อำนาจสื่อในทางธุรกิจ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 5)

ด้านการนำเสนอข่าวของสื่อมวลชน

ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษานิเทศศาสตร์มีความคิดเห็นว่า สื่อมวลชนนำเสนอข่าวแบบไร้รสนิยม กล่าวคือ เน้นการรายงานข่าวที่จะเพิ่มยอดขาย แต่ไม่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อผู้รับสาร นำเสนอข่าวในเชิงล่อแหลม เช่น เรื่องเพศ ภาพหลุด หรือ ยาเสพติด ซึ่งเป็นการสร้างแบบอย่างที่ไม่ดีต่อเยาวชน นอกจากนี้ สื่อมวลชนเน้นความรวดเร็วในการนำเสนอข่าว เน้นการแข่งขัน จนมองข้ามความถูกต้องของข้อมูล ขาดการกลั่นกรองข้อมูล ทำให้รายงานข่าวผิดพลาด อีกทั้ง สื่อมวลชนบางสำนักยังนำเสนอข่าวแบบบิดเบือนความเป็นจริง หรือเกินความเป็นจริงพาดหัวข่าวรุนแรงเพื่อกระตุ้นความสนใจหรือเพิ่มยอดขาย ดังที่ว่า

“สื่อมวลชนบางสื่อเอาแต่ขายข่าว ไม่สนว่าจะเป็นเรื่องจริงหรือไม่ แต่ต้องการขายข่าว ไม่สนใจจิตใจของผู้เป็นข่าว” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 6)

“สื่อมวลชนนั้นส่วนใหญ่นำเสนอแต่ข่าวที่ไม่ดี เป็นเรื่องที่ทำให้ผู้เดือดร้อนกันไปหมด แล้วข่าวก็ยังไม่มีการกลั่นกรองให้ดีกว่าก่อนจะนำมาเสนอ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 7)

ในทางกลับกัน พบว่า นักศึกษานิเทศศาสตร์มีความคิดเห็นว่า สื่อมวลชนทำหน้าที่ได้ดี เพราะสื่อมวลชนไม่เพียงแต่รายงานข่าวที่ถูกต้องด้วยความฉับไวเท่านั้น แต่ยังเป็นสิ่งที่พึ่งให้กับประชาชน นำเสนอข่าวอย่างเจาะลึก ลงพื้นที่เหตุการณ์จริง ทำให้ประชาชน

สามารถติดตามข่าวสารจากสถานการณ์จริงได้ทุก ชั่วโมง นอกจากความรวดเร็วและสามารถเป็นที่พึ่งได้แล้ว สื่อมวลชนมีความหลากหลายในการนำเสนอ ข่าวสาร ช่วยดึงดูดความสนใจของผู้บริโภคสื่ออีกด้วย ดังที่ว่า

“การนำเสนอข่าวของสื่อมวลชนในยุคนี้ มีความตื่นตัว รวดเร็ว ครอบคลุมมากขึ้น ในฐานะผู้บริโภคข่าวก็รู้สึกที่เราได้รับข่าวสารที่รวดเร็วทันใจ ส่งผลให้ประชาชนมีส่วนร่วมกับสังคมมากขึ้น มีการลงพื้นที่มากขึ้น การลงพื้นที่นี้ก็ส่งผลให้ผู้บริโภคเห็นภาพสถานการณ์จริงที่ชัดเจน” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 8)

“มีความหลากหลายในการเสนอข่าว รูปแบบการนำเสนอให้แนวคิดที่น่าสนใจ ให้ความรู้สึกน่าอ่านแก่ผู้อ่าน” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 9)

ด้านผลกระทบจากการทำงานของสื่อมวลชน

ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษานิเทศศาสตร์มีความคิดเห็นว่า การรายงานข่าวที่ไม่เป็นจริง บิดเบือนนำไปสู่ความเข้าใจผิด ความแตกแยก ดังที่ว่า

“รายงานข่าวบิดเบือน บางครั้งทำให้คนเชื่อแบบผิดๆ มีผลทำให้กระทบต่อคนดู หรือรายงานข่าวเกินความจริง รายงานข่าวเวอร์ ทั้งๆ ที่จริงไม่ได้มีอะไรมาก” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 10)

ในทางกลับกัน พบว่านักศึกษานิเทศศาสตร์มีความเห็นว่า การทำหน้าที่ของสื่อมวลชนเปรียบเสมือนการเตือนภัยให้กับสังคม นักศึกษาให้ความเห็นว่า การทำงานของสื่อมวลชนนั้น ช่วยให้ผู้คนในสังคมได้รับข้อมูลข่าวสารที่กว้างขวาง และสามารถนำข้อมูลเหล่านั้นมาประกอบใช้ในการดำเนินชีวิตได้ ดังที่ว่า

“สื่อมวลชนเปรียบเสมือนโทรโข่ง คอยบอกข่าวสารบ้านเมืองให้กับประชาชน ไม่ว่าจะร้ายหรือดี

สื่อมวลชนก็จะเสนอข่าวให้สังคมได้รับรู้ ฉะนั้นประชาชนถ้าขาดสื่อมวลชนไป ก็จะไม่ได้รับรู้ข่าวสารที่ถูกต้อง และหากมีเหตุร้าย ถ้าไม่มีสื่อมวลชน ประชาชนก็จะไม่ได้รับทราบเหตุๆ นั้นเลย ในบางสถานการณ์หากไม่มีสื่อมวลชนก็จะทำให้การแก้ไขปัญหา ทำได้แบบไม่ทันท่วงที” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 11)

นักศึกษานิเทศศาสตร์ยังให้ความเห็นอีกว่า การทำหน้าที่ของสื่อมวลชนนำไปสู่พฤติกรรม การเลียนแบบในทางอ้อม นักศึกษามีความคิดเห็นว่า การนำเสนอข่าวสาร สารบันเทิงในรูปแบบต่างๆ อาทิ ข่าวและภาพข่าวที่นำเสนอความรุนแรง ละคร รายการที่มีฉากความรุนแรง นักแสดงแต่งกายไม่เหมาะสม หรือ พฤติกรรมการใช้ชีวิตที่ไม่ถูกต้องนำไปสู่พฤติกรรม การเลียนแบบ โดยเฉพาะในกลุ่ม ผู้รับสื่อที่เป็นวัยรุ่น ในทางกลับกัน หากสื่อมวลชนนำเสนอเรื่องราวที่ดี เป็นประโยชน์ ก็ย่อมเป็นแบบอย่างให้ผู้รับสื่อปฏิบัติตามเช่นกัน

“มีอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิตของเยาวชน เช่น การจับจ่ายใช้สอย” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 12)

“มีผลกระทบทางการสื่อสาร เช่น ความรุนแรง ช่มชู้ แต่งกายโป๊ การดื่มเหล้า จากตบตีกัน ส่งผลให้เยาวชนไทยอยากทำตาม ทำให้เกิดผลกระทบหลายๆ อย่าง” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 13)

ด้านจรรยาบรรณของสื่อมวลชน

ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษานิเทศศาสตร์มีความคิดเห็นว่าสื่อมวลชนให้ความสำคัญกับเรื่องจริยธรรม จรรยาบรรณน้อย มุ่งแต่ประโยชน์ส่วนตน ประโยชน์ขององค์กรในเชิงธุรกิจมากกว่า และไม่เคารพสิทธิส่วนบุคคล การตั้งคำถามบางคำถามขาดการไตร่ตรอง หรือไม่ให้เกิดผู้ถูกสัมภาษณ์

“คิดแต่ที่จะขายข่าวโดยที่ไม่คำนึงถึงว่าบาง

ข่าวเป็นข่าวที่ไม่ค่อยดีแล้วนำเสนอไป ทำให้ผู้อื่นก่อนข้างได้รับความเสียหาย แต่คนที่ขายข่าวได้รับผลประโยชน์” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 14)

“สื่อในปัจจุบันค่อนข้างจะขาดส่วนนี้ไปเยอะ ส่วนใหญ่จะเป็นข่าวเกี่ยวกับบุคคลที่มีชื่อเสียงมากกว่า เพราะบางคำถามก็ขาดการไตร่ตรอง จนกลายเป็นลวงเกินชีวิตส่วนตัวของผู้ถูกสัมภาษณ์มากเกินไป” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 15)

อภิปรายผล

จากผลการวิจัย พบว่า นักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนวิชา นศ. 101 นิเทศศาสตร์เบื้องต้น มีความคิดเห็นต่อสื่อมวลชนในปัจจุบันทั้งในทิศทางที่เป็นบวกและทิศทางที่เป็นลบ กล่าวคือ ในทิศทางที่เป็นบวกนั้น นักศึกษาส่วนใหญ่มีความเห็นว่าสื่อมวลชนได้แสดงให้เห็นถึงบทบาทในการเป็นที่พึ่งที่สำคัญของประชาชนผู้รับสาร โดยสื่อมวลชนไม่เพียงทำหน้าที่ในการนำเสนอข่าวสาร แต่ยังทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางในการประสานความร่วมมือ นอกจากนี้ สื่อมวลชนในปัจจุบันยังมีความหลากหลายทั้งในด้านช่องทางการสื่อสารกับผู้รับสาร และลักษณะของเนื้อหาที่นำมาเสนอ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับหน้าที่ของสื่อมวลชนของ Infante และ คณะ (1997) และ McQuail (2000)

ในทางกลับกัน นักศึกษามีความคิดเห็นว่า ยังมีสื่อมวลชนส่วนหนึ่งที่ทำหน้าที่โดยขาดความรับผิดชอบ ขาดจรรยาบรรณบางประการ อาทิ นำเสนอข่าวไม่เป็นกลาง บิดเบือนข้อมูลข้อเท็จจริง ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ วนัสนันท์ มะญู (2548) ซึ่งพบว่า สื่อมวลชนนำเสนอข่าวเกินไปจากความเป็นจริง นำไปสู่การให้ข้อมูล และการสร้างความเข้าใจที่คลาดเคลื่อน ทั้งนี้ การกระทำดังกล่าว นั้น ขัดต่อหลักการด้านจริยธรรมที่กำหนดไว้โดยสภาการหนังสือพิมพ์ (2548) และสภาวิชาชีพข่าว

วิทยุและโทรทัศน์ไทย (2553) ด้วย นอกจากนี้ นักศึกษามีความคิดเห็นว่าสื่อมวลชนยังมีการนำเสนอข่าว ภาพ เนื้อหาที่ไม่เหมาะสมที่อาจนำไปสู่พฤติกรรมเลียนแบบได้ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ อัจฉรา ทองอยู่ (2550) พบว่า โทรทัศน์มีผลต่อกลุ่มวัยรุ่นในด้านการเลียนแบบ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเลียนแบบเรื่องการแต่งกายและพฤติกรรมต่างๆ

แต่อย่างไรก็ดี จากผลการวิจัยนี้ พบข้อจำกัดดังเช่นที่ Hanson (2002) และ Reinardy และ Moore (2007) พบว่า ความเห็นของนักศึกษาต่อประเด็นด้านจริยธรรมนั้น เป็นความเห็นในมุมมองของผู้บริโภคมากกว่าที่จะเป็นมุมมองของนักวิชาชีพ ทั้งนี้ อาจจะเป็นเพราะนักศึกษายังมีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องจริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพไม่มากพอ ประกอบกับยังขาดประสบการณ์ทางวิชาชีพที่จะทำให้นักศึกษามองเห็นสภาพการณ์ที่แท้จริง

สรุปผล

จากการศึกษาสามารถสรุปความคิดเห็นของนักศึกษานิเทศศาสตร์ต่อหน้าที่ ผลกระทบและจริยธรรมสื่อมวลชนได้ 4 ประเด็นดังนี้

1. ด้านภาพรวมของสื่อมวลชน พบว่า นักศึกษามีความเห็นต่อภาพรวมทั้งด้านบวกและด้านลบ โดยในด้านบวกนั้น นักศึกษาให้ความคิดเห็นว่าสื่อมวลชนในปัจจุบันทำหน้าที่ได้ดี มีช่องทางและรูปแบบการนำเสนอเนื้อหาที่หลากหลาย ในขณะที่ด้านลบพบว่า นักศึกษามีความคิดเห็นว่า สื่อมวลชนรายงานเกินความจริง ละเมิดสิทธิของผู้อื่น และขาดความเป็นกลาง

2. ด้านการนำเสนอข่าวของสื่อมวลชน พบว่านักศึกษามีความเห็นทั้งด้านบวกและด้านลบ โดยด้านบวกนั้น นักศึกษามีความคิดเห็นว่า สื่อมวลชนสามารถรายงานได้รวดเร็ว จับใจ และ

ยังได้แสดงบทบาทอื่นนอกเหนือจากการนำเสนอข่าวเพียงอย่างเดียว ในด้านลบนั้น นักศึกษาอีกส่วนหนึ่งมีความเห็นว่า สื่อมวลชนมุ่งแต่ผลประโยชน์ทางธุรกิจขององค์กร ทำให้ละเลยการตรวจสอบข้อมูลข้อเท็จจริงก่อนนำเสนอข่าว รวมทั้งเลือกนำเสนอเนื้อหาที่ดึงดูดความสนใจมากกว่าเน้นให้ประโยชน์หรือแง่คิดต่อผู้บริโภค

3. ด้านผลกระทบจากการทำงานของสื่อมวลชนพบว่า นักศึกษามีความคิดเห็นว่า การทำงานของสื่อมวลชนนำไปสู่การดำเนินชีวิตอย่างรอบคอบ ผู้บริโภคสามารถข้อมูลไปในการตัดสินใจในชีวิตประจำวันได้ ในขณะที่อีกส่วนหนึ่งกลับมองเห็นว่า สื่อมวลชนในปัจจุบันทำหน้าที่โดยมุ่งแต่ผลประโยชน์มากกว่าคำนึงถึงผู้รับสาร ทำให้เกิดการผลิตเนื้อหาสาระที่ไม่เหมาะสม นำไปสู่พฤติกรรมเลียนแบบ อีกทั้งยังมีการรายงานข่าวที่ไม่ตรงความเป็นจริง นำไปสู่ความแตกแยกในสังคม

4. ด้านจรรยาบรรณของสื่อมวลชนพบว่า นักศึกษามีความคิดเห็นว่าสื่อมวลชนทำหน้าที่ได้เป็นอย่างดี มีคุณธรรม จรรยาบรรณ ในขณะที่นักศึกษาส่วนหนึ่งกลับเห็นว่า การที่สื่อมวลชนมุ่งแต่ประโยชน์ทางธุรกิจนั้น นำไปสู่การนำเสนอข่าวสารที่ขาดจรรยาบรรณ รวมไปถึงการละเมิดสิทธิ์ส่วนบุคคล เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลข่าวสารที่ต้องการ

ข้อเสนอแนะ

1. ควรมีการสอดแทรกจรรยาบรรณวิชาชีพในทุกรายวิชาที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ศึกษานิเทศศาสตร์เกิดความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับจรรยาบรรณวิชาชีพสื่อมวลชน นอกจากนี้ ควรเชิญนักวิชาชีพสื่อมวลชนมาถ่ายทอดประสบการณ์ เพื่อสะท้อนภาพจรรยาบรรณสื่อมวลชนในมิติของนักวิชาชีพด้วย

2. ควรมีการทำวิจัยต่อเนื่องกับกลุ่ม

นักศึกษากลุ่มเดิมในแต่ละชั้นปี เพื่อเปรียบเทียบว่า การเรียนในชั้นปีที่สูงขึ้น จะมีผลต่อความคิดเห็นหรือมุมมองต่อการทำงานของสื่อมวลชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านจรรยาบรรณสื่อมวลชนที่แตกต่างไปจากเดิมหรือไม่ อย่างไร

กิตติกรรมประกาศ

ผู้เขียนขอขอบคุณนักศึกษานิเทศศาสตร์ ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยกรุงเทพ ที่ลงทะเบียนเรียนวิชานศ. 101 นิเทศศาสตร์เบื้องต้น ที่ได้ให้ข้อมูลอันเป็นประโยชน์ต่อการวิจัยในครั้งนี้ และขอขอบคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุบผา เมฆศรีทองคำ ที่กรุณาให้คำแนะนำในการดำเนินการทุกขั้นตอน จนกระทั่งผลงานชิ้นนี้สำเร็จลุล่วง

เอกสารอ้างอิง

- [1] เกษม วัฒนชัย. (2555). คนสร้างข่าว จริยธรรมสร้างคน. *จุลสารราชดำเนิน*. 22 (มกราคม 2555), 42-43
- [2] ปรมะ สตะเวทิน. (2540) *หลักนิเทศศาสตร์*. กรุงเทพมหานคร: ภาพพิมพ์.
- [3] วันสนันท์ มะยูนุ. (2548) *ทัศนคติของชาวมุสลิมที่มีต่อการนำเสนอข่าวของสื่อมวลชนกรณีศึกษาสถานการณ์ความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้* (วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต).
- [4] สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ. (2548) *ข้อบังคับว่าด้วยจริยธรรมแห่งวิชาชีพหนังสือพิมพ์*. สืบค้นเมื่อ 1 มีนาคม พ.ศ. 2555, จาก http://www.presscouncil.or.th/index.php?option=com_content&view=article&id=4&Itemid=100072
- [5] สภาวิชาชีพข่าววิทยุและโทรทัศน์ไทย. (2553) *ข้อบังคับสภาวิชาชีพข่าวฯ ว่าด้วยจริยธรรม*

แห่งวิชาชีพข่าววิทยุและโทรทัศน์ พ.ศ.2553.
สืบค้นเมื่อ 1 มีนาคม พ.ศ. 2555. จาก
http://www.newsbroadcastingcouncil.or.th/?page_id=142

- [6] สุกัญญา ตีระวนิช. (2544) แนวความคิดทั่วไปเกี่ยวกับจริยธรรมของสื่อมวลชน. *กฎหมายและจริยธรรมสื่อสารมวลชน*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
- [7] อัจฉรา ทองอยู่. (2550). *การเปิดรับสื่อโทรทัศน์กับวัฒนธรรมการแต่งกายของวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานคร*. (วิทยานิพนธ์วารสารศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์)
- [8] Hanson, G. (2002). Learning journalism ethics: The classroom versus the real world. *Journal of Mass Media Ethics*. 17 (3): 235-247
- [9] Infante, D.A., Rancer, A.S., & Womack, D.F. (1997). *Building Communication Theory*. IL,USA: Waveland Press, Inc.
- [10] McQuail, D. (2000). *McQuail's Mass Communication Theory* 4th ed. Oxford: Sage Publications.
- [11] Reinardy, S. & Moore, J. (2007). When do journalists learn about ethics? An examination of introductory and graduating students' ethical perceptions. *Journalism & Mass Communication Educator*. 62(2): 161-175

การบูรณาการความรู้ผู้เรียนสู่กระบวนการออกแบบปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์
และคอมพิวเตอร์ด้วยการสอดแทรกการจำลองสถานะการปฏิสัมพันธ์

Learner Knowledge Integration to the Process of human and computer interaction

Design Via State Transition Diagram

สินีภคณีย์ จรุงนศารทูล (Ms. Sineepknan Charoonsaratul)¹

¹อาจารย์สาขาเทคโนโลยีสารสนเทศ, คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยธนบุรี,

29 เพชรเกษม 110 แขวงหนองค้างพูล เขตหนองแขม กรุงเทพฯ 10160 โทร 08-9497-9175

Email Address : junensn@hotmail.com

บทคัดย่อ

บทความนี้เป็นตัวอย่างรูปแบบและแนวทางการบูรณาการความรู้ผู้เรียนสู่กระบวนการออกแบบปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์และคอมพิวเตอร์ด้วยการสอดแทรกการจำลองสถานะการปฏิสัมพันธ์ ซึ่งสามารถสะท้อนถึงระดับการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ให้มีความหลากหลาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเรียนการสอนในปัจจุบันมีรูปแบบที่หลากหลาย ที่สำคัญมีจุดมุ่งหมายหลักที่จะเน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในชั้นเรียนให้มากที่สุด หรือเน้นการจัดการเรียนรู้แบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับเนื้อหาในวิชาปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์และคอมพิวเตอร์ จะเกี่ยวกับเรื่องกระบวนการในการออกแบบ เน้นในเรื่องการออกแบบกระบวนการทำงาน สถานะการทำงาน สิ่งป้อนเข้า และผลลัพธ์ที่ได้จากกระบวนการทำงานในแต่ละสถานะ ในการดำเนินการบูรณาการความรู้ผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้มองเห็นภาพและเข้าใจกระบวนการออกแบบได้ดียิ่งขึ้นตลอดจนผู้เรียนได้ใช้ประโยชน์จากสิ่งที่ผู้เรียนรู้ ผู้ดำเนินการได้นำหลักการของเทคโนโลยีแบบจำลองการเปลี่ยนแปลงสถานะ (State Transition Diagram) มาใช้จำลองสถานการณ์ปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์และคอมพิวเตอร์เพื่อเป็นยุทธวิธีเอื้อโอกาสให้ผู้เรียนได้บูรณาการความรู้ของตนทั้งภายในกลุ่มเรียนและระหว่างกลุ่มเรียน

คำสำคัญ: ปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์และคอมพิวเตอร์ กระบวนการออกแบบส่วนประสานกับผู้ใช้ แผนภาพการเปลี่ยนสถานะของปฏิสัมพันธ์ การบูรณาการความรู้

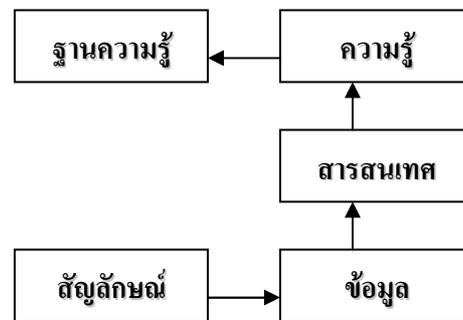
ABSTRACT

This article is the model and the learner knowledge integration about the process of designing the human and computer interaction ,by using state transition diagram simulation of interaction, which can reflect the level of the variety of learning process development. Especially, nowadays the learning have a variety styles. The main aim is to focus on student participation in class as much as possible ,or child center learning. For the content of the humans and computers interaction subject, relating about the process of design, focuses on the process design, state status , input and Output from each stae. In this project, to offer students to visualize and understand the design better as well as to take advancetage from what they know, which has adopt the State Transition Diagram Technology to simulate human and computer interaction; for a strategy to facilitate opportunity for students to integrate their knowledge, both within team and between classes.

KEYWORDS:HCI, the process of design , interaction state transition diagram, Knowledge integration

1. บทนำ

ความรู้(Knowledge) เป็นทรัพยากรเพียงอย่างเดียวที่ยังใช้ยังมีเพิ่ม ทุกวันนี้ สภาพแวดล้อมด้านความรู้ มีความซับซ้อนมากกว่าที่เคยเป็นมา ทั้งนี้เนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญ 3 ประการ กล่าวคือ อัตราการเกิดความรู้ใหม่ ความรู้แตกแขนงแยกย่อยออกมา และความรู้ไหลแบบไร้พรมแดน (globalization) ซึ่งการที่ความรู้เพิ่มปริมาณมากขึ้น ก็นำไปสู่ความรู้เฉพาะมากขึ้น(ดร.ชินภัทร ภูมิรัตน, 2554) ความรู้มีความเกี่ยวข้องกับข้อมูลและสารสนเทศ ซึ่งความรู้กับข้อมูลและสารสนเทศ มีความแตกต่างกัน ดังรูปที่ 1 ทั้งนี้แต่ละคนอาจเข้าใจความหมายของความรู้ต่างกัน ซึ่งในวงการวิชาการและในวงการธุรกิจ มักจะมีการกำหนดศัพท์เฉพาะของแต่ละวงการให้สอดคล้องกัน ซึ่งความรู้แต่ละแขนง แต่ละด้าน บางองค์กรอาจมีการจัดการและการบูรณาการความรู้เป็นฐานความรู้

รูปที่ 1 แนวคิดเกี่ยวกับฐานความรู้

ในการจัดการความรู้ผู้เรียน ประกอบด้วยกระบวนการจัดการความรู้ 9 กระบวนการ กล่าวคือ

- 1) กำหนดว่าความรู้ใดเป็นความรู้ที่มีความสำคัญและจำเป็นต้องใช้
- 2) ความรู้ที่จะจัดเก็บจะนำไปใช้ในด้านใดบ้าง
- 3) กำหนดวิธีการในการเข้าถึงความรู้ที่ได้ทำการจัดเก็บไว้ ซึ่งในส่วนนี้ต้องอาศัยเทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการจัดการ
- 4) วิเคราะห์และกำหนดเครื่องมือและ/หรือเทคโนโลยีที่จะในการจัดการความรู้
- 5) กำหนดภาษาที่ใช้ในการจัดการความรู้ ควรเป็นภาษาที่สามารถเข้าใจได้ง่าย

- 6) การสร้างความรู้เสมือน คือ การสร้างแหล่งความรู้ให้สามารถเข้าใช้ได้ทุกที่ทุกเวลา
- 7) สร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ให้เกิดขึ้น
- 8) วัตถุประสงค์ที่รับจากการสร้าง ระบบการจัดการความรู้
- 9) มีความกระตือรือร้นในการพัฒนาความรู้ขององค์กรอยู่เสมอ เพื่อให้มีความรู้ใหม่ๆ ในการพัฒนางานการเรียนการสอน

การบูรณาการความรู้ผู้เรียนสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนสำหรับกระบวนการออกแบบปฏิสัมพันธ์นั้น ได้อัญเชิญ

หลักการ ในการทำงานของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ 6 ประการ ดังต่อไปนี้ มาถือเป็นแนวทาง (ศ.ดร. จิระ หงส์ดารมภ์, 2554)
 ทั้งนี้ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงเป็นตัวอย่างขององค์กรแห่งการเรียนรู้(Learning Organization) และเศรษฐกิจพอเพียง

- 1) คิด Macro ทำ Micro
- 2) ทำเป็นขั้นเป็นตอน
- 3) ทำเรื่องยากให้เป็นเรื่องง่าย
- 4) ทำอะไรให้นึกถึงภูมิสังคมของพื้นที่นั้นๆ
- 5) การสื่อสาร การประสานงาน และการบูรณาการ (Communication, Coordination, Integration)
- 6) ทำอะไรต้องมีผู้เป็นเจ้าของ

การบูรณาการความรู้ผู้เรียน จะถือหลัก

“ความสำคัญไม่ได้อยู่ที่ผู้เรียนรู้อะไร แต่อยู่ที่ผู้เรียนใช้ประโยชน์จากสิ่งที่ผู้เรียนรู้อะไรไม่”

ซึ่งสิ่งมีชีวิตมีความสามารถในการวิวัฒนาการตัวเองให้ดีขึ้น องค์กรทางการศึกษาที่เช่นเดียวกัน สามารถเติบโตและ

สร้างชีวิตชีวา (revitalize) ให้แก่ตนเองโดยใช้ความรู้ที่สังเคราะห์ขึ้นมา โดยผ่านกระบวนการแลกเปลี่ยนหรือส่งผ่านความรู้ให้แกกัน แนวโน้มการเรียนของผู้เรียนมีโอกาสได้พบปะเพื่อแลกเปลี่ยนความเห็นกับผู้ร่วมเรียนเพื่อหาทางปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอน (ดร.ชินภัทร ภูมิรัตน, 2554)

ทั้งนี้ ผู้เรียนควรมี วัฒนธรรมการเรียนรู้(learning culture) กล่าวคือ การมีอุปนิสัยใฝ่รู้ คิดเป็น วิเคราะห์ เป็น และกระตือรือร้นตลอดเวลา

ส่วนการพัฒนาที่ยั่งยืน เป็นลักษณะการพัฒนาที่เป็นบูรณาการ (integrated) คือทำให้เกิดเป็นองค์รวม (holistic) หมายความว่าองค์ประกอบทั้งหลายที่เกี่ยวข้องจะต้องมาประสานกันครบองค์ และมีลักษณะอีกอย่างหนึ่งคือ มีดุลยภาพ (balanced) (ประยูทธ ปยุตโต, 2539: 62-63)

สำหรับคุณลักษณะของการ “บูรณาการความรู้” จะประกอบด้วยคุณลักษณะที่สำคัญ 3 ประการ ดังนี้ (ดร.ชินภัทร ภูมิรัตน, 2554)

1) เป็นพื้นฐานของการบริหารจัดการในทุกขั้นตอนของการปฏิบัติ การเรียนการสอน ไม่ว่าจะองค์กรนั้นจะอยู่ในสถาบัน ภาคอุตสาหกรรมหรือภาคประกอบการใด ๆ ขนาดเล็กหรือใหญ่ และหากจะให้ประสบความสำเร็จแล้ว จะต้องใช้ประโยชน์จากสติปัญญาของผู้เกี่ยวข้องทุกระดับ เพื่อให้งานสำเร็จ

2) เป็นแนวคิดที่เน้นภาคปฏิบัติเป็นสำคัญ ไม่ใช่แนวคิดเชิงปรัชญา

3) มีความหมายมากกว่าการนำความรู้มาจัดหมวดหมู่คล้ายกับห้องสมุด หรือนำความรู้ที่กระจุกกระจายในสมองมาบรรจุลงในดิสก์ เพราะการจัดการความรู้ที่กระจุกกระจายให้เป็นระเบียบ ไม่ได้ช่วยให้สามารถดำเนินไปสู่เป้าหมายได้

ดังนั้น กระบวนการบูรณาการความรู้ จึงเล็งไปที่องค์ความรู้ที่จะช่วยให้งานประสบความสำเร็จ

“ความรู้” เป็น ข้อมูลหรือสภาวะของการรู้จักสิ่งใดสิ่งหนึ่งจากประสบการณ์หรือการเรียนรู้

“การบูรณาการ” เป็น การก่อตัวหรือดึงส่วนย่อยเข้ามาเป็นส่วนเดียวกับส่วนใหญ่ เกิดเป็นเอกภาพ

ความรู้ผู้เรียนในการบูรณาการครั้งนี้ เป็นหัวข้อกระบวนการออกแบบปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์และคอมพิวเตอร์ ซึ่งเป็นกระบวนการออกแบบส่วนประสานกับผู้ใช้ อันประกอบด้วย

- 1) การวิเคราะห์ผู้ใช้ การทำความเข้าใจเกี่ยวกับผู้ใช้ระบบ
- 2) การสร้างต้นแบบส่วนประสาน (Prototyping)
- 3) การประเมินส่วนประสาน (Evaluation)

การบูรณาการความรู้ผู้เรียนสู่กระบวนการออกแบบปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์และคอมพิวเตอร์ โครงการจะดำเนินการตามเนื้อหาขั้นตอนของกระบวนการออกแบบปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์และคอมพิวเตอร์ (The process of interaction design) และเสริม

แทรกการจำลองสถานะการปฏิสัมพันธ์โดยใช้แบบจำลองสถานะการปฏิสัมพันธ์ (Interaction State Transition Diagram Model)

แบบจำลองสถานะการปฏิสัมพันธ์ (The interaction state transition model)

-: เป็นการสร้างคำอธิบายสำหรับปฏิบัติการอย่างเป็นทางการของการปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้ใช้กับระบบบนพื้นฐานตามแผนภาพของแบบจำลองการเปลี่ยนแปลงสถานะ

(AI Wasserman - Software Engineering, IEEE Transactions on, 1985)

-: รูปแบบสัญลักษณ์

: สถานะปฏิสัมพันธ์(state)

: สิ่งป้อนเข้า และ/หรือ ผลลัพธ์ที่ได้

จากกระบวนการทำงานในแต่ละ

สถานะ (input or output condition)

2. วัตถุประสงค์ของการบูรณาการ

- 1) เพื่อบูรณาการความรู้ผู้เรียนในการออกแบบกระบวนการเชื่อมต่อระหว่างมนุษย์และคอมพิวเตอร์ ด้วยการสอดแทรกการจำลองสถานะการปฏิสัมพันธ์โดยใช้แบบจำลองสถานะการปฏิสัมพันธ์ (State Transition Diagram Model)
- 2) เพื่อให้ผู้เรียนได้ใช้ประโยชน์จากสิ่งที่ผู้เรียนรู้ และใช้ประโยชน์จากสติปัญญาของผู้เรียนที่เกี่ยวข้องทุกระดับในการบูรณาการความรู้ผู้เรียน
- 3) เพื่อให้ผู้เรียนได้มองเห็นภาพและเข้าใจกระบวนการออกแบบได้ดียิ่งขึ้น
- 4) เพื่อเป็นยุทธวิธีเอื้อโอกาสให้ผู้เรียนได้บูรณาการความรู้ของตนทั้งภายในกลุ่มเรียนและระหว่างกลุ่มเรียน
- 5) เพื่อให้ผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้การแก้ปัญหาในสถานการณ์ใกล้เคียงของจริงมากที่สุด

3. ขอบเขตการบูรณาการ

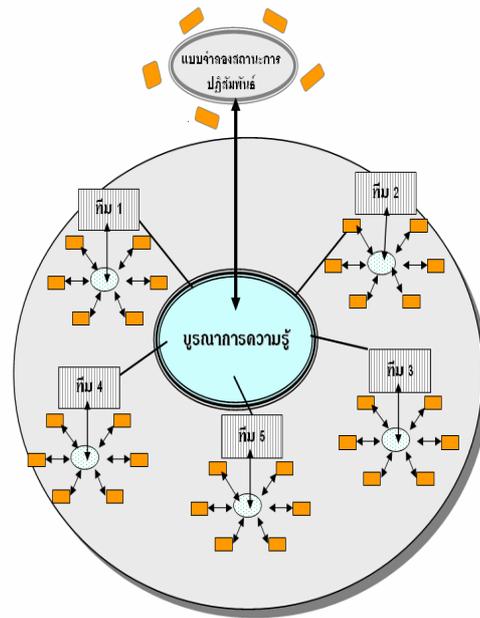
- 1) ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับกระบวนการในการออกแบบการเชื่อมต่อระหว่างมนุษย์และคอมพิวเตอร์
- 2) ออกแบบขั้นตอนการเปลี่ยนสถานะของปฏิสัมพันธ์โดยใช้

State Transition Diagram

- 3) ทดสอบเส้นทางเดิน(path)ในกระบวนการทำงานตามรูปแบบที่ออกแบบไว้ในข้อ 2)
- 4) จัดทำแบบสอบถามและประเมินการใช้งาน
- 5) สรุปผลการบูรณาการ

4. กลุ่มตัวอย่าง

ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่าง แบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Random Sampling) แจกแบบสอบถามกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักศึกษาคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สาขาเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยธนบุรี ที่เรียนวิชาปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์และคอมพิวเตอร์ ในปีการศึกษา 2554

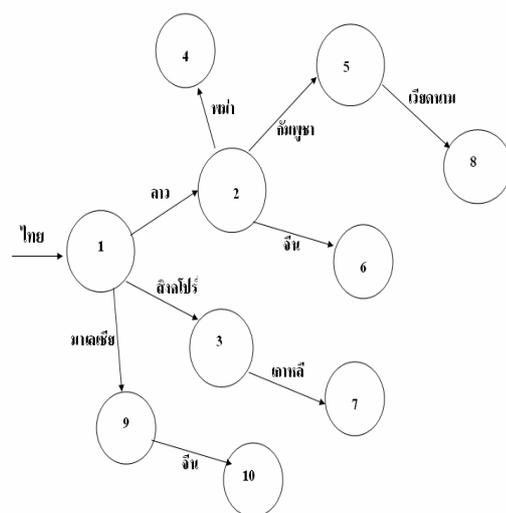
รูปที่ 2 การบูรณาการความรู้ผู้เรียนของโครงการ

5. สถานที่และระยะเวลาดำเนินโครงการ

ห้องเรียนมหาวิทยาลัยธนบุรี ปีภาคการศึกษา 2554 (โดยประมาณและเพื่อการขยายผลโครงการปีการศึกษาต่อไป)

6. การบูรณาการความรู้ผู้เรียนของโครงการ

ผู้เรียนจะจัดแบ่งกันเป็น 5 กลุ่มเรียน ภายในแต่ละกลุ่มจะระดมสมองแสดงความคิดเห็นช่วยกัน ใช้ State Transition Diagram ออกแบบการปฏิสัมพันธ์ของงานที่ได้รับมอบหมายสรุปเป็นแผนผังการเปลี่ยนสถานะของการปฏิสัมพันธ์ แล้วทุกกลุ่มนำเสนอและร่วมกันแสดงความคิดเห็น โครงการมีการบูรณาการดัง รูปที่ 2 และตัวอย่างแบบจำลองการเปลี่ยนสถานะปฏิสัมพันธ์ที่เป็นผลการบูรณาการจาก 5 แผนผังการเปลี่ยนสถานะการปฏิสัมพันธ์ ของ 5 กลุ่มเรียน ดังรูปที่ 3

รูปที่ 3 แบบจำลองการเปลี่ยนสถานะปฏิสัมพันธ์ (กรณี รถไฟฟ้า BTS OF ASEAN)

เอกสารอ้างอิง

7. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- 1) มีการบูรณาการความรู้ผู้เรียนสู่กระบวนการออกแบบปฏิสัมพันธ์
- 2) ผู้สอนสามารถนำสถานการณ์จำลองขั้นตอนในการออกแบบกระบวนการเชื่อมต่อระหว่างมนุษย์และคอมพิวเตอร์โดยใช้ State Transition Diagram ไปใช้ประกอบการเรียนการสอนในชั้นเรียนหรือนอกชั้นเรียนได้
- 3) ผู้เรียนได้ใช้ประโยชน์จากสิ่งที่ผู้เรียนรู้ และใช้ประโยชน์จากสติปัญญาของผู้เรียนที่เกี่ยวข้องทุกระดับในการบูรณาการความรู้ผู้เรียน
- 4) ผู้เรียนได้มองเห็นภาพและเข้าใจกระบวนการออกแบบได้ดียิ่งขึ้น
- 5) ผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้การแก้ปัญหาในสถานการณ์ใกล้เคียงของจริงมากที่สุด

8. บทสรุปผลการดำเนินงาน

ผลการวิเคราะห์แนวทางการบูรณาการความรู้ผู้เรียนสู่กระบวนการออกแบบปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์และคอมพิวเตอร์ด้วยการสอดแทรกการจำลองสถานการณ์ ปฏิสัมพันธ์ โดยพิจารณาจากคำตอบในการสำรวจความคิดเห็นผู้เรียน พบว่าต่างมีความคิดเห็นสอดคล้องกัน โดยเห็นว่าการบูรณาการความรู้เป็นปัจจัยเพิ่มศักยภาพ เช่น ด้านสนับสนุนบรรยากาศของการทำงาน การเรียนเป็นทีม(ร้อยละ80) ด้านปรับปรุงกระบวนการทำงานการเรียนและลดความซ้ำซ้อน(ร้อยละ77) ด้านปรับวิธีการทำงานการเรียนโดยใช้เทคโนโลยี(ร้อยละ78) และด้านทำลายกำแพงกันระหว่างทีม กลุ่ม และฝ่ายต่างๆ(ร้อยละ85)

- [1] ดร.ชินภัทร ภูมิรัตน, การจัดการความรู้ในการศึกษา, 2554
- [2] ดร.ชินภัทร ภูมิรัตน, การพัฒนาอย่างยั่งยืน (SUSTAINABLE DEVELOPMENT), <http://aster.spu.ac.th/>
- [3] ศ.ดร. จีระ หงส์ลดารมภ์, นวัตกรรมจัดการ , 2554
- [4] Gregory D. abowd, Russell Beale , **Human-Computer Interaction**, Third Edition, Aland dix, Janet Finlay,
- [5] ผศ.ดร.ไพบุลย์ เกียรติโกมล, **Educational Psychology For Multimedia Technology**, 2545.

ความตระหนัก ทักษะคิดต่อคุณค่าการมีจิตอาสาและความพึงพอใจของชุมชนใน
อำเภอคลองหลวงและอำเภอเมืองในจังหวัดปทุมธานีที่ร่วมโครงการ
“ห้องเรียนชีวิตจิตอาสา”: กรณีศึกษา คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ

Awareness, Attitude toward Volunteer Spirits Amongst Community in Amphoe Klong Luang and
Amphoe Muang in Pathumthani Province, and their Satisfaction towards the Benefits of “Volunteer
Spirits Learning Library” Project:

A Case Study of School of Communication Arts, Bangkok University

พัชรารัตน์ เกษะประกกร

คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ, Email address: pacharaporn.i@bu.ac.th

บทคัดย่อ

วิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความตระหนักและทัศนคติต่อคุณค่าการมีจิตอาสาของชุมชนในอำเภอคลองหลวงและอำเภอเมืองจังหวัดปทุมธานีหลังร่วมโครงการ “ห้องเรียนชีวิตจิตอาสา” จัดโดย คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ และเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความตระหนักและทัศนคติต่อคุณค่าการมีจิตอาสากับความพึงพอใจในประโยชน์ของโครงการดังกล่าวและบทบาทของมหาวิทยาลัยกรุงเทพในการชี้นำและร่วมแก้ไขปัญหาชุมชน โดยใช้เครื่องมือแบบสอบถามเพื่อสำรวจความตระหนัก ทัศนคติและความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 399 คน และนำข้อมูลมาวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และทดสอบสมมติฐานด้วย T-Test และ One-Way ANOVA ซึ่งกำหนดค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทั้งนี้ ผลการวิจัยเชิงสำรวจในครั้งนี้จะนำมาสรุปผลลัพธ์ของกิจกรรมการบริการวิชาการแก่สังคมในแผนการบูรณาการวิชาการแก่สังคมของคณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ ปีการศึกษา 2554

ผลการวิจัยสรุปได้ว่า (1) ชุมชนในอำเภอคลองหลวงและในอำเภอเมืองจังหวัดปทุมธานีที่มีเพศแตกต่างกัน จะมีความตระหนักเกี่ยวกับการมีจิตอาสาไม่แตกต่างกัน (2) ชุมชนในอำเภอคลองหลวงและในอำเภอเมืองจังหวัดปทุมธานีที่มีเพศแตกต่างกัน จะมีทัศนคติต่อคุณค่าของการมีจิตอาสาไม่แตกต่างกัน (3) ชุมชนในอำเภอคลองหลวงและในอำเภอเมืองจังหวัดปทุมธานีที่มีทัศนคติต่อคุณค่าของการมีจิตอาสาแตกต่างกัน จะมีความพึงพอใจในประโยชน์ของโครงการ “ห้องเรียนชีวิตจิตอาสา” แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (4) ชุมชนในอำเภอคลองหลวงและในอำเภอเมืองจังหวัดปทุมธานีที่มีทัศนคติต่อคุณค่าของการมีจิตอาสาแตกต่างกัน จะมีความพึงพอใจในบทบาทของมหาวิทยาลัยกรุงเทพในการชี้นำและร่วมแก้ไขปัญหาชุมชนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (5) ความตระหนักของชุมชนในอำเภอเมืองจังหวัดปทุมธานีเกี่ยวกับการมีจิตอาสา มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับทัศนคติต่อคุณค่าของการมีจิตอาสาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และ (6) ทัศนคติของชุมชนต่อของการมีจิตอาสา มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับความพึงพอใจในประโยชน์ของโครงการ “ห้องเรียนชีวิตจิตอาสา” อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

คำสำคัญ: ความตระหนัก, ทัศนคติต่อคุณค่าของการมีจิตอาสาเพื่อชุมชน, ความพึงพอใจต่อประโยชน์ของโครงการจิตอาสา, คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ

ABSTRACT

The objectives of this research are to examine the community's awareness, attitude toward the value of volunteer spirits after participated in "Volunteer Spirits Learning Library" Project and to investigate their relationships with the satisfaction towards the benefits of the project as assessed by community in Amphoe Klong Luang and Amphoe Muang in Pathumthani province, which is one of the initiatives of the Academic Services Integration Plan, organized by the School of Communication Arts, Bangkok University in the Academic Year 2011. Structured questionnaires were being responded by 399 community members who have participated in the "Volunteer Spirits Learning Library" Project. The means and standard deviation of the data were tabulated and analyzed with T-test, and One-Way ANOVA with the Significance level of 0.05.

The findings revealed the following results: (1) Gender differences amongst community in Amphoe Klong Luang and Amphoe Muang in Prathumthani Province have no significant effect on the community's awareness toward the volunteer spirits; (2) Gender differences amongst community in Amphoe Klong Luang and Amphoe Muang in Prathumthani Province have no significant effect on the community's attitude toward the value of volunteer spirits; (3) Community with differences in attitude towards the value of volunteer spirits will have a significant difference in their satisfaction towards the benefits of the "Volunteer Spirits Learning Library" Project; (4) Community with differences in attitude towards the value of volunteer spirits will have a significant difference in their satisfaction toward the role of the university in identifying and solving social problems; (5) Community's awareness on the volunteer spirits is positively correlated significantly with their attitude toward the value of volunteer spirits; (6) Community's attitude towards the value of volunteer spirits is positively correlated significantly with the benefits of the "Volunteer Spirits Learning Library" Project.

KEYWORDS: Awareness, Attitude toward Volunteer Spirits, Satisfaction toward Benefits of "Volunteer Spirits Learning Library" Program, School of Communication Arts, Bangkok University

1. บทนำและที่มาของปัญหา

ปัญหาชุมชนส่วนใหญ่เกิดจากการที่คนในชุมชนขาดภูมิคุ้มกันด้านการมีจิตอาสา จึงเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้คนในชุมชนไม่สามารถปรับตัวให้สอดคล้องกับทางเทคโนโลยี วัฒนธรรม และสังคมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ปล่อยให้อารมณ์อยู่เหนือเหตุผล ปล่อยให้ความโลภอยู่เหนือความถูกต้อง เห็นผิดเป็นชอบ และมีค่านิยมที่ผิดคิดว่าการรักษาผลประโยชน์ส่วนตนเหนือประโยชน์ของส่วนรวมเป็นเรื่องที่ดีควรกระทำ และคิดว่าการแก่งแย่งมีคุณค่ามากกว่าการแบ่งปัน โดยค่านิยมดังกล่าวถือเป็นมะเร็งร้ายที่ครอบงำชุมชนและเป็นที่มาของค่านิยมด้านวัตถุนิยมที่ทำลายภูมิคุ้มกันที่ดีของชุมชนแห่งการเกื้อกูลและพึ่งพากันและกันภายในชุมชน อันเป็นต้นทุนทาง

สังคมที่ควรแก่การบ่มเพาะและพัฒนาให้ถูกต้องตามกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันของคนในชุมชน

การบ่มเพาะให้คนในชุมชนมีความตระหนักรู้และมีทัศนคติที่ดีต่อคุณค่าของการมีจิตอาสาด้วยกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างสถาบันการศึกษาและชุมชนผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ ถือเป็นกลยุทธ์ในการพัฒนาคนในชุมชนให้เกิดภูมิคุ้มกันที่ดีด้านจิตอาสา ซึ่งถือเป็นคุณลักษณะที่สำคัญยิ่งของคนที่มีคุณธรรมและจริยธรรม พร้อมเป็นผู้ให้แก่ชุมชนไม่ว่าจะเป็นการให้สิ่งของ การเสียสละบริจาคเงิน ให้ความช่วยเหลือด้วยกำลังร่างกาย แรงสมองและความรู้

การเรียนรู้ร่วมกันระหว่างสถาบันการศึกษาและคนในชุมชนในด้านจิตอาสายังเป็นการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนให้บทบาทชี้นำและร่วมแก้ไขปัญหามุมมอง และสร้างเครือข่ายของชุมชนจิต

อาสาให้มีจำนวนมากขึ้นในแต่ละชุมชนเพื่อร่วมกัน
แก้ไขปัญหาและพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน อันเป็น
แนวทางในการสร้างความเข้าใจและสร้างแนวร่วมกับ
ชุมชนทุกระดับอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล
ซึ่งการสร้างเครือข่ายในการรณรงค์ปลูกฝังการมีจิต
อาสาควรเริ่มตั้งแต่ภายในครอบครัว และเชื่อมโยงไปสู่
โรงเรียนและสถาบันอุดมศึกษาอย่างครบวงจร เพื่อให้
ทำให้คนในชุมชนตระหนักถึงความจำเป็นและหน้าที่
ของตนในการเสียสละเพื่อส่วนรวม พร้อมทั้งมีส่วน
ร่วมในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในสังคมให้ดีขึ้น
เพื่อประโยชน์สุขของส่วนรวม

ด้วยตระหนักถึงบทบาทของสถาบันอุดมศึกษา
ในการบริการวิชาการแก่สังคมที่มีพันธกิจในการ
พัฒนาคนให้มีจริยธรรมและมีคุณธรรม คณะนิเทศ
ศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ จึงได้กำหนดจัดโครงการ
“ห้องเรียนชีวิตจิตอาสา” เพื่อสร้างความตระหนักและ
ทัศนคติที่ดีของชุมชนต่อคุณค่าของการมีจิตอาสาด้วย
หลักการด้านการประชาสัมพันธ์ในการร่วมแก้ไข
ปัญหาของชุมชนด้วยแนวคิดเกี่ยวกับการมีจิตอาสา
โดยได้ร่วมกับชุมชนท้องถิ่นจาก 6 พื้นที่โดยรอบ
มหาวิทยาลัยกรุงเทพ ซึ่งอยู่ในจังหวัดปทุมธานี อัน
ได้แก่ (1) ชุมชนในเขตเทศบาลเมืองท่าโขลง อำเภอก
คลองหลวง (2) ชุมชนในเขตเทศบาลเมืองคลองหลวง
อำเภอกคลองหลวง (3) ชุมชนในตำบลคลองสี่ อำเภอก
คลองหลวง (4) ชุมชนในตำบลบางพูด อำเภอเมือง
(5) ชุมชนในตำบลสามโคก อำเภอสามโคก และชุมชน
ในตำบลเชียงรากน้อย อำเภอสามโคก ในปีการศึกษา
2554 ซึ่งได้ดำเนินการระหว่างเดือนมิถุนายน 2554 ถึง
เดือนกันยายน 2554 ณ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ วิทยาเขต
รังสิต โดยในโครงการดังกล่าวมีการเสวนาร่วมกัน
ระหว่างคณาจารย์ คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัย
กรุงเทพกับแกนนำผู้นำชุมชนทั้ง 6 ชุมชน และมีการ
แลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ในเกี่ยวกับกลยุทธ์

การประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างความตระหนัก และ
เสริมสร้างทัศนคติที่ดีต่อคุณค่าของการมีจิตอาสาและ
ความพึงพอใจของชุมชนเป้าหมาย โดยเป้าหมายของ
โครงการเพื่อพัฒนาภูมิคุ้มกันของคนในชุมชนด้านจิต
สาธารณะและจิตอาสา เพื่อสร้างความพร้อมของคนใน
ชุมชนในการปรับตัวเข้าการเปลี่ยนแปลงทาง
เทคโนโลยี วัฒนธรรมและสังคม โดยการเชื่อมโยงและ
สร้างเครือข่ายคนในชุมชนให้เกิดความตระหนัก และมี
ทัศนคติที่ดีต่อคุณค่าของการมีจิตอาสาผ่านกิจกรรมใน
โครงการดังกล่าว

ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาความ
ตระหนัก ทัศนคติต่อคุณค่าของการมีจิตอาสา และ
ความพึงพอใจของชุมชนในอำเภอกคลองหลวงและ
อำเภอกเมืองในจังหวัดปทุมธานีเป็นอย่างไร หลังร่วม
“ห้องเรียนชีวิตจิตอาสา” และศึกษาว่าความตระหนัก
และทัศนคติมีความสัมพันธ์อย่างไรกับความพึงพอใจ
ในประโยชน์ของโครงการ โดยผลการวิจัยสามารถ
นำไปใช้ในการวางแผนการบริการวิชาการแก่สังคม
ของสถาบันอุดมศึกษาทั้งภาครัฐและเอกชนอื่น ๆ โดย
มุ่งศึกษาผลลัพธ์ของกิจกรรมการบริการวิชาการ
ดังกล่าวในด้านความตระหนัก ทัศนคติและความพึง
พอใจต่อประโยชน์ของกิจกรรม รวมทั้งความพึงพอใจ
ต่อบทบาทของสถาบันการศึกษาในการชี้แนะและร่วม
แก้ไขปัญหาแก่ชุมชนและสังคมในสายตาของชุมชน
โดยกำหนดปัญหาคำถามวิจัยดังนี้

1. ชุมชนในอำเภอกคลองหลวงและอำเภอกเมืองใน
จังหวัดปทุมธานีที่มีคุณลักษณะทางประชากรแตกต่าง
กันด้านเพศ จะมีความตระหนักแตกต่างเกี่ยวกับการมีจิต
อาสาเพื่อชุมชนหรือไม่หลังเข้าร่วมโครงการ
“ห้องเรียนชีวิตจิตอาสา”

2. ชุมชนในอำเภอกคลองหลวงและอำเภอกเมืองใน
จังหวัดปทุมธานีที่มีคุณลักษณะทางประชากรแตกต่าง
กันด้านเพศจะมีทัศนคติต่อคุณค่าของการมีจิตอาสา

แตกต่างกันหรือไม่ หลังเข้าร่วมโครงการ “ห้องเรียนชีวิตจิตอาสา”

3. ชุมชนในอำเภอคลองหลวงและอำเภอเมืองในจังหวัดปทุมธานีที่มีทัศนคติต่อคุณค่าของการมีจิตอาสาแตกต่างกัน จะมีความพึงพอใจต่อประโยชน์ของโครงการหรือไม่ หลังเข้าร่วมโครงการ “ห้องเรียนชีวิตจิตอาสา”

4. ชุมชนในอำเภอคลองหลวงและอำเภอเมืองในจังหวัดปทุมธานีที่มีทัศนคติต่อคุณค่าของการมีจิตอาสาแตกต่างกัน จะมีความพึงพอใจในบทบาทของมหาวิทยาลัยกรุงเทพในการชี้แนะและร่วมแก้ไขปัญหานวความคิดเกี่ยวกับการมีจิตสาธารณะ (*Public Mind*) และจิตอาสา (*Volunteer Spirits*)

จิตสาธารณะและจิตอาสาต่างเป็นภูมิคุ้มกันที่สำคัญในการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้คนในชุมชน มีคำกล่าวที่ว่า “คนที่มีจิตสาธารณะจะเป็นคนที่ตระหนักถึงการมีจิตอาสาและเห็นคุณค่าของการเป็นผู้ให้เหนือการเป็นผู้รับ” โดยจิตสาธารณะและจิตอาสาควรมีการบ่มเพาะและสั่งสอนเริ่มต้นในระดับครอบครัว โรงเรียน มหาวิทยาลัย ชุมชนและสังคมตามลำดับ โดยพจนานุกรมราชบัณฑิตยสถาน (2554) ได้นิยามความหมายถึง “จิตสาธารณะ” ว่าประกอบด้วย จิต กับ สาธารณะ โดยจิต หมายถึง ใจ หรือสิ่งที่ทำหน้าที่คิดนึก และรู้ และสาธารณะ หมายถึง ทั่วไป เพื่อประชาชนทั่วไป ดังนั้นจิตสาธารณะจึงหมายถึงสำนึกหรือความคิดที่จะทำสิ่งที่เป็นประโยชน์ให้แก่สังคมหรือคนทั่วไป

อารีนา เลิศแสนพร (2554) ได้นิยามจิตสาธารณะ (*Public mind*) ว่าหมายถึงจิตสำนึกเพื่อส่วนรวม เพราะคำว่า “สาธารณะ” คือ สิ่งที่มีได้เป็นของผู้หนึ่งผู้ใด จิตสาธารณะจึงเป็นความรู้สึกถึงการเป็นเจ้าของในสิ่งที่เป็นสาธารณะ ในสิทธิและหน้าที่ที่จะดูแล และบำรุงรักษาส่วนรวมกัน เช่น การช่วยกันดูแล

ชุมชนหรือไม่ หลังเข้าร่วมโครงการ “ห้องเรียนชีวิตจิตอาสา”

5. ความตระหนักของชุมชนในอำเภอคลองหลวงและอำเภอเมืองในจังหวัดปทุมธานีเกี่ยวกับการมีจิตอาสาจะมีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อคุณค่าของการมีจิตอาสาเพื่อชุมชนหรือไม่หลังเข้าร่วมโครงการ “ห้องเรียนชีวิตจิตอาสา”

6. ทัศนคติของชุมชนในอำเภอคลองหลวงและอำเภอเมืองในจังหวัดปทุมธานีต่อคุณค่าของการมีจิตอาสาจะมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจต่อประโยชน์ของโครงการ “ห้องเรียนชีวิตจิตอาสา” หรือไม่ รักษาสิ่งแวดล้อม โดยการไม่ทิ้งขยะลงในแหล่งน้ำ การดูแลรักษาสาธารณะสมบัติ เช่น โทรศัพท์สาธารณะ หลอดไฟที่ให้แสงสว่างตามถนนหนทาง แม้แต่การประหยัดน้ำประปา หรือไฟฟ้าที่เป็นของส่วนรวม โดยให้เกิดประโยชน์คุ้มค่าตลอดจนช่วยดูแลรักษาให้ความช่วยเหลือผู้ตกทุกข์ได้ยาก หรือผู้ที่ร้องขอความช่วยเหลือเท่าที่จะทำได้ ตลอดจนร่วมมือกระทำเพื่อช่วยกันแก้ปัญหา แต่ต้องไม่ขัดต่อกฎหมาย เพื่อรักษาประโยชน์ส่วนรวม นอกจากนี้ จิตสาธารณะยังมีความหมายครอบคลุมดังต่อไปนี้

1. จิตสาธารณะคือ จิตสำนึกเพื่อส่วนรวม โดยจิตสำนึก ในพจนานุกรม ราชบัณฑิตยสถาน 2538 ได้ให้ความหมายไว้ว่า เป็นภาวะที่จิตตื่นและรู้สึกตัว สามารถตอบสนองสิ่งเร้าจากประสาทสัมผัสทั้ง 5 คือ รูป รส กลิ่น เสียง และสัมผัสได้ การตระหนักรู้ และคำนึงถึงส่วนรวมร่วมกัน การคำนึงถึงผู้อื่นที่ร่วมสัมพันธ์ เป็นกลุ่มเดียวกัน

2. จิตสาธารณะ คือจิตอาสา ที่แสดงออกมาในรูปของพฤติกรรมที่เกิดขึ้นด้วยความสมัครใจเพื่อส่วนรวม โดยการแสดงออกด้วยการอาสาไม่มีใครบังคับ

3. จิตสาธารณะ คือ การสำนึกสาธารณะ ซึ่งหมายถึงการที่บุคคลตระหนักรู้และคำนึงถึงประโยชน์

สุขของส่วนรวมและสังคม เห็นคุณค่าของการเอาใจใส่
ดูแลรักษาสิ่งต่างๆ ที่เป็นของส่วนรวม

4. จิตสาธารณะคือ จิตบริการที่เกี่ยวกับการคิด
และการปฏิบัติในการให้ความช่วยเหลือผู้อื่น เป็นการ
ประพฤติปฏิบัติที่มุ่งความสุขของผู้อื่นที่ตั้งอยู่บน
พื้นฐานของความตั้งใจดีและเจตนาดี

5. จิตสาธารณะคือจิตสำนึกทางสังคมที่สำนักงาน
คณะกรรมการวิจัยแห่งชาติได้อธิบายว่าเป็นการรู้จักเอา
ใจใส่เป็นธุระและเข้าร่วมในเรื่องของส่วนรวมที่เป็น
ประโยชน์ต่อประเทศชาติ มีความสำนึกและยึดมั่นใน
ระบบคุณธรรมและจริยธรรมที่ค้ำจุน ละเอียดต่อสิ่งผิด
เน้นความเรียบร้อย ประหยัด และมีความสมดุลระหว่าง
มนุษย์กับธรรมชาติ

นอกจากนั้นแล้ว พระไพศาล วิสาโล ได้ให้คำ
นิยามของคำว่า “จิตอาสา” (Volunteer spirits) ไว้ใน
หนังสือ เมื่อดอกไม้บานสะพรั่งทั้งแผ่นดินว่า “จิตอาสา
คือจิตที่พร้อมจะสละเวลาแรงกายและสติปัญญา เพื่อ
สาธารณประโยชน์ เป็นจิตที่ไม่นิ่งดูเฉยเมื่อพบเห็น
ปัญหาหรือความทุกข์ยากที่เกิดขึ้นกับผู้คน เป็นจิตที่มี
ความสุขเมื่อได้ทำความดีและเห็นน้ำตาเปลี่ยนเป็น
รอยยิ้ม เป็นจิตที่เปี่ยมด้วย “บุญ” คือความสงบเย็นและ
พลังแห่งความดี” กล่าวได้ว่า จิตอาสาหรือแห่งการ
เสียสละเปรียบเสมือนยาวิเศษ ที่ช่วยลดอาการของโรค
เห็นแก่ตัว อีกทั้งยังช่วยลดทอนตัวตนหรืออัตตาของ
คนเราลงได้เป็นอย่างดี (โรงพยาบาลวชิระภูเก็ต, 2554)

ดังนั้น การมีจิตอาสาจึงเป็นปัจจัยที่สะท้อน
ภาวะจิตของบุคคลที่ความมุ่งมั่นและพร้อมจะช่วยเหลือ
ผู้อื่นให้พ้นจากความทุกข์ เพราะบุคคลที่มีจิตอาสาจะ
ตระหนักถึงประโยชน์ส่วนรวมเหนือประโยชน์ส่วน
ตน และเห็นถึงคุณค่าของการมีส่วนร่วมเป็น
อาสาสมัครเสียสละทรัพยากรส่วนตัวให้ผู้อื่นที่
เดือนร้อนเพื่อปลดความทุกข์ให้ผู้อื่นด้วยความสมัครใจ
และความสุจริต อนึ่ง การปลูกฝังการมีจิตอาสาใน

จิตใจของบุคคลจำเป็นต้องผ่านกระบวนการเรียนรู้จาก
ประสบการณ์ในครอบครัว โรงเรียน มหาวิทยาลัย
ชุมชน สังคม เพื่อให้บุคคลให้ตระหนักถึงคุณค่าของ
การมีจิตอาสา

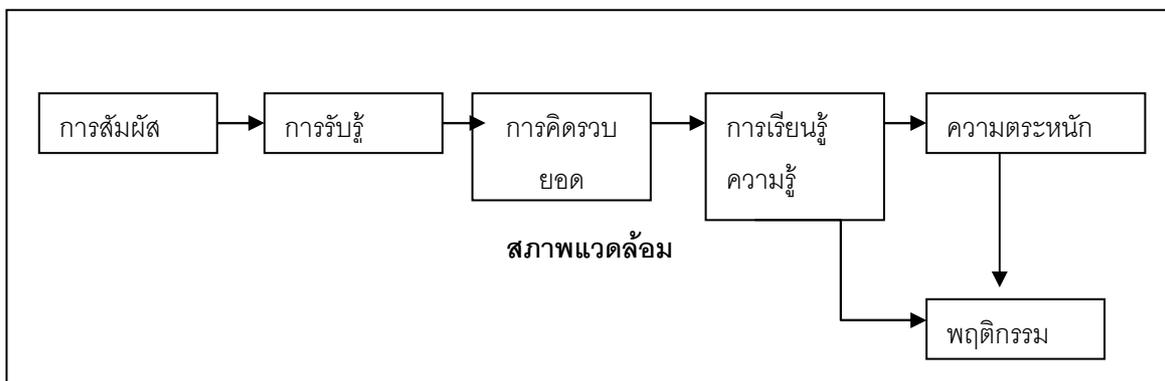
ความหมายและแนวคิดเกี่ยวกับความตระหนัก (Awareness)

กู๊ด (Good, 1973 อ้างถึงในวาสนา สายเสมา,
2548) ได้ให้ความหมายของความตระหนักว่า ความ
ตระหนัก หมายถึง การกระทำที่แสดงว่า จำได้ การรับรู้
การมีความรู้ หรือมีความสำนึก (Consciousness) ซึ่ง
Nelson (ขวัญ สวงนเสริมศรี 2529 : 16 อ้างถึงใน
วาสนา สายเสมา, 2548) กล่าวถึงองค์ประกอบของ
ความสำนึกว่าประกอบด้วย (1) ส่วนที่เกี่ยวกับความรู้
ความเข้าใจ (2) ส่วนที่เกี่ยวกับความรู้สึก และ (3) ส่วน
ที่เกี่ยวกับความต้องการหรือเจตนาธรรม ซึ่งในส่วนนี้จะ
นำไปสู่การมีพฤติกรรมต่าง ๆ กันไป

มนัส สุวรรณ (2532, อ้างถึงใน สุกัทศิริ
พรสุรัตน์ 2543 : 8 และ อ้างถึงในวาสนา สายเสมา,
2548) ได้ให้ความหมายว่า ความตระหนักในเรื่อง
ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมไว้ว่าหมายรวมถึง 4
ประเด็นที่สำคัญ อันได้แก่ (1) ความรู้ / ซาบซึ่งใน
ประเด็นนี้เน้นถึงความเข้าใจอย่างถ่องแท้ในเรื่องที่
สนใจ (2) มีความรัก / ความห่วงใยและรู้สึกซาบซึ่ง
ว่า เป็นสิ่งที่ถูก เป็นสิ่งที่ดีเป็นประโยชน์ต่อตนและ
ส่วนรวม (3) มีความวิตกหรือห่วงใยว่าจะมีผลกระทบ
ต่อความเป็นอยู่ของตนเองและสังคม และ (4) ทำจริง
หรือการปฏิบัติจริง การรู้จริง มีความรักหรือรู้สึกห่วง
ใย หรือมีความวิตกห่วงใยในทรัพยากรธรรมชาติและ
สิ่งแวดล้อม การทำจริงหรือปฏิบัติจริงนี้ไม่ได้เน้น
แบบสุดขั้วในลักษณะการบังคับว่าต้องทำ แต่มีข้อ
แม้ว่าทำจริงหรือปฏิบัติจริงในกรณีที่ได้หรือเป็นไปได้

วาสนา สายเสมา (2548) เสนอแบบจำลอง ขั้นตอนและกระบวนการเกิดความตระหนักโดยอธิบายว่าความตระหนักเป็นความสำนึก เป็นความรู้ตัว หรือเป็นความเข้าใจของบุคคลที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ ที่บุคคลสัมผัสและรับรู้จากสิ่งแวดล้อม ดังนั้นความตระหนักจะเกิดขึ้นได้เมื่อบุคคลได้รับการสัมผัสจากสิ่งเร้าใน

สภาพแวดล้อมเกิดการรับรู้ (Perception) ขึ้นและนำไปสู่การเกิดความคิดรวบยอด การเรียนรู้ และความตระหนัก ตามลำดับ การเรียนรู้และความตระหนักจะนำไปสู่ความพร้อมที่จะแสดงการกระทำหรือแสดงพฤติกรรมต่อไป โดยขั้นตอนและกระบวนการเกิดความตระหนักสามารถแสดงได้ดังแผนภูมิที่ 1

แผนภูมิที่ 1 ขั้นตอนและกระบวนการเกิดความตระหนัก

ที่มา : สุชิน สงวนบุญศิริ, 2532. ความรู้และความตระหนักเกี่ยวกับกฎหมายสิ่งแวดล้อมของเจ้าหน้าที่ตำรวจในภาคตะวันตก. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสิ่งแวดล้อมศึกษาบัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยมหิดล.

แนวคิด ที่มาและปัจจัยที่เปลี่ยนแปลงทัศนคติ (Concepts, Sources, and Factors for Attitude Formation)

สุรพงษ์ โสธนะเสถียร (2533) ได้นิยามทัศนคติว่าเป็นดัชนีชี้ว่าบุคคลนั้นคิดและรู้สึกอย่างไรกับคนรอบข้าง วัตถุหรือสิ่งแวดล้อม ตลอดจนสถานการณ์ต่าง ๆ ที่อยู่รอบตนเอง และเสนอว่าทัศนคติเป็นปัจจัยที่แสดงความพร้อมของบุคคลที่จะตอบสนองต่อสิ่งเร้า โดยบุคคลจะประเมินว่าชอบหรือไม่ชอบ ต่อประเด็นหนึ่ง ๆ ผ่านการสื่อสารภายในบุคคลและการสื่อสารระหว่างบุคคลหลังเกิดการรับรู้

ซึ่งส่งผลต่อพฤติกรรมของบุคคลต่อไปในอนาคต โดยสุรพงษ์ โสธนะเสถียร ยังได้ให้ข้อสังเกตว่าทัศนคติจะมีลักษณะอย่างไร ขึ้นอยู่กับสิ่งแวดล้อม โดยอาจแสดงออกในพฤติกรรม คือ ลักษณะชอบหรือพึงพอใจ ซึ่งทำให้ผู้อื่นเกิดความรักใคร่ อยากใกล้ชิดสิ่งนั้น ๆ หรืออีกลักษณะหนึ่ง แสดงออก ในรูปความไม่พอใจเกลียดชัง ไม่อยากใกล้ชิดสิ่งนั้น

นักวิชาการต่างประเทศ นิวคอมบ์ (Newcomb, 1854) ยังเสนอว่าทัศนคติของคนยังมีผลต่อความคิดของบุคคลต่อบุคคลหรือสถาบันอื่น ๆ เนื่องจากทัศนคติเป็นความรู้สึก และความคิดเห็นที่บุคคลมีต่อ

สิ่งของ บุคคล สถานการณ์ สถาบัน และข้อเสนอใด ๆ ในทางที่จะยอมรับ หรือปฏิเสธ ซึ่งมีผลทำให้บุคคลพร้อมที่จะแสดงปฏิกิริยาตอบสนองด้วยพฤติกรรมอย่างเดียวกันตลอด โดยทัศนคติสามารถจำแนกเป็น 3 ลักษณะคือ (1) ทัศนคติทางเชิงบวก เป็นทัศนคติที่ชักนำให้บุคคลแสดงออก มีความรู้สึก หรืออารมณ์จากสภาพจิตใจได้ตอบในด้านดีต่อบุคคลอื่น หรือเรื่องราวใดเรื่องราวหนึ่ง (2) ทัศนคติทางลบ หรือไม่ดี คือทัศนคติ ที่สร้างความรู้สึกเป็นไปในทางเสื่อมเสีย ไม่ได้รับความเชื่อถือ หรือไว้วางใจ อาจมีความเคลือบแคลงระแวงสงสัย รวมทั้งเกลียดชังต่อบุคคลใดบุคคลหนึ่ง เรื่องราว หรือปัญหาใดปัญหาหนึ่ง และ (3) ทัศนคติที่บุคคลไม่แสดงความคิดเห็นในเรื่องราวหรือปัญหาใดปัญหาหนึ่ง หรือต่อบุคคล หน่วยงาน สถาบันองค์กร และอื่น ๆ โดยสิ้นเชิง ทั้งนี้ ทัศนคติทั้ง 3 ประเภทนี้ บุคคลอาจจะมีเพียงประการเดียวหรือหลายประการก็ได้ ขึ้นอยู่กับความมั่นคงในความรู้สึกนึกคิด ความเชื่อ หรือค่านิยมอื่น ๆ ที่มีต่อบุคคล สิ่งของ การกระทำ หรือสถานการณ์

ประภาเพ็ญ สุวรรณ (2520) กล่าวถึง การเกิดทัศนคติว่าเกิดจากการเรียนรู้จาก แหล่งที่มาต่าง ๆ อันได้แก่ (1) ประสบการณ์เฉพาะอย่าง เมื่อบุคคลมีประสบการณ์เฉพาะอย่างต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดในทางที่ดีหรือไม่ดี จะทำให้เขาเกิดทัศนคติต่อสิ่งนั้นไปในทางที่ดีหรือไม่ดี จะทำให้เกิด ทัศนคติ ต่อสิ่งนั้น ไปในทิศทางที่เขาเคยมีประสบการณ์มาก่อน (2) การติดต่อสื่อสารจากบุคคลอื่น จะทำให้เกิดทัศนคติจากการรับรู้ข่าวสารต่าง ๆ จากผู้อื่นได้ เช่น เด็กที่ได้รับการสั่งสอนจากผู้ใหญ่จะเกิดทัศนคติต่อการกระทำต่างๆ ตามที่เคยรับรู้มา (3) สิ่งที่เป็นแบบอย่าง การเลียนแบบผู้อื่นทำให้เกิดทัศนคติขึ้นได้ และ (4) ความเกี่ยวข้องกับสถาบันทัศนคติหลายด้านของบุคคลเกิดขึ้น

เนื่องจากความเกี่ยวข้องกับสถาบัน เช่น ครอบครัว โรงเรียน หรือหน่วยงาน เป็นต้น

ประภาเพ็ญ สุวรรณ (2520) กล่าวว่า ทัศนคติก่อตัวเกิดขึ้นมา และเปลี่ยนแปลงไป เนื่องจากปัจจัยหลายประการ อันได้แก่ (1) การจูงใจทางร่างกาย ทัศนคติจะเกิดขึ้นเมื่อบุคคลใดบุคคลหนึ่งกำลังดำเนินการตอบสนองตามความต้องการหรือแรงผลักดันทางร่างกายตัวบุคคลจะสร้างทัศนคติที่ดีต่อบุคคลหรือสิ่งของ ที่สามารถช่วยให้เขามีโอกาสตอบสนองความต้องการของตนได้ (2) ข่าวสารข้อมูลทัศนคติจะมีพื้นฐานมาจากชนิดและขนาดของข่าวสารที่ได้รับรวมทั้งลักษณะของแหล่งที่มาของข่าวสาร ด้วยกลไกของการเลือกเฟ้นในการมองเห็นและเข้าใจปัญหาต่างๆ ข่าวสารข้อมูลบางส่วนที่เข้ามาสู่บุคคลนั้น จะทำใ้บุคคลนั้นเก็บไปคิด และสร้างเป็นทัศนคติ ขึ้นมาได้ (3) การเข้าเกี่ยวข้องกับกลุ่มทัศนคติต่อบางประเด็นอาจมาจากกลุ่มต่างๆ ที่บุคคลเกี่ยวข้องกับอยู่ ทั้งโดยทางตรง และทางอ้อม เช่น ครอบครัว วัด กลุ่มเพื่อนร่วมงาน กลุ่มกีฬา กลุ่มสังคมต่าง ๆ โดยกลุ่มเหล่านี้ ไม่เพียงแต่เป็นแหล่งรวมของค่านิยมต่าง ๆ แต่ยังมีถ่ายทอดข้อมูลให้แก่บุคคลในกลุ่ม ซึ่งทำให้สามารถสร้างทัศนคติขึ้นได้ โดยเฉพาะครอบครัวและกลุ่มเพื่อนร่วมงาน เป็นกลุ่มที่สำคัญที่สุดที่จะเป็นแหล่งสร้างทัศนคติให้แก่บุคคลได้ (4) ประสบการณ์ของคนที่มีต่อวัตถุสิ่งของย่อมเป็นส่วนสำคัญ ที่จะทำให้บุคคลต่าง ๆ ตีค่าสิ่งที่เขาได้มีประสบการณ์มา จนกลายเป็นทัศนคติได้ และ (5) ลักษณะท่าทางหลายประการต่างก็มีส่วนทางอ้อมที่สำคัญในการสร้างทัศนคติให้กับตัวบุคคล ปัจจัยต่างๆ ของการก่อตัวของทัศนคติเท่าที่กล่าวมาข้างต้นนั้น ในความเป็นจริงยังไม่มีการเรียงลำดับตามความสำคัญแต่อย่างใดเลย ทั้งนี้เพราะแต่ละปัจจัยต่างก็มีความสำคัญต่อการก่อตัวของ ทัศนคติ มากหรือน้อย ย่อมสุด

แล้วแต่ว่าการพิจารณาสร้างทัศนคติต่อสิ่งดังกล่าวจะเกี่ยวข้องกับปัจจัยใดมากที่สุด

ความหมายและแนวคิดเกี่ยวกับความพึงพอใจ

ภณิกา ชัยปัญญา (2541) ได้ให้ความหมายของความพึงพอใจว่า หมายถึงสิ่งใดก็ตามที่สามารถลดความตึงเครียดของมนุษย์ให้น้อยลง และความตึงเครียดนี้เป็นผลจากความต้องการของมนุษย์ เมื่อมนุษย์มีความต้องการมากก็เกิดปฏิกิริยาเรียกร้อง เมื่อใดความต้องการได้รับการตอบสนองความตึงเครียดก็จะน้อยลงหรือหมดไป ทำให้เกิดความพึงพอใจ และ วิรุฬ พรรณเทวี (2542) ได้ให้ความหมายว่า ความพึงพอใจเป็นความรู้สึกภายในจิตใจของมนุษย์ที่ไม่เหมือนกันขึ้นอยู่กับแต่ละบุคคลว่าจะคาดหวังกับสิ่งหนึ่งสิ่งใดอย่างไร ถ้าคาดหวังหรือมีความตั้งใจมากและได้รับการตอบสนองด้วยดีจะมีความพึงพอใจมาก แต่ในทางตรงกันข้ามอาจผิดหวังหรือไม่พึงพอใจเป็นอย่างยิ่งเมื่อไม่ได้รับการตอบสนองตามที่คาดหวังไว้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสิ่งที่ตั้งใจไว้ว่าจะมีมากหรือน้อย

สมพงษ์ เกษมสิน (2526) ได้กล่าวถึงแรงจูงใจของ Maslow ว่า A.H. Maslow ได้เสนอทฤษฎีเกี่ยวกับการจูงใจ ซึ่งเป็นที่ยอมรับกันแพร่หลาย และได้ตั้งสมมุติฐานเกี่ยวกับพฤติกรรมของมนุษย์ไว้ดังนี้ (1) มนุษย์มีความต้องการอยู่เสมอและไม่มีวันสิ้นสุด ความต้องการใดที่ได้รับการตอบสนองแล้ว ความต้องการอย่างอื่นจะเข้ามาแทนที่ขบวนการนี้ไม่มีที่สิ้นสุดตั้งแต่เกิดจนตาย (2) ความต้องการที่ได้รับการตอบสนองแล้วจะไม่ใช่สิ่งจูงใจของพฤติกรรมอีกต่อไป แต่ความต้องการที่ยังไม่ได้รับการตอบสนองเท่านั้นที่เป็นสิ่งจูงใจของพฤติกรรม (3) ความต้องการของมนุษย์มี

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาความแตกต่างด้านเพศของชุมชนที่มีต่อความตระหนักของชุมชนในอำเภอคลองหลวง

ลำดับขึ้นตามความสำคัญ กล่าวคือ เมื่อความต้องการในระดับต่ำได้รับการตอบสนองแล้วความต้องการในระดับสูงก็จะเรียกร้องให้มีการตอบสนอง

ภณิกา ชัยปัญญา (2541) กล่าวว่า การวัดความพึงพอใจนั้นสามารถทำได้หลายวิธี ดังนี้ (1) การใช้แบบสอบถาม เพื่อต้องการทราบความคิดเห็นซึ่งสามารถกระทำได้ในลักษณะกำหนดคำตอบให้เลือกหรือตอบคำถามอิสระ คำถามดังกล่าวอาจถามความพึงพอใจในด้านต่าง ๆ (2) การสัมภาษณ์ เป็นวิธีการวัดความพึงพอใจทางตรงซึ่งต้องอาศัยเทคนิคและวิธีการที่ดีจะได้ข้อมูลที่เป็นจริง (3) การสังเกต เป็นวิธีวัดความพึงพอใจโดยการสังเกตพฤติกรรมของบุคคลเป้าหมายไม่ว่าจะแสดงออกจากการพูดจา กริยา ท่าทาง วิธีนี้ต้องอาศัยการกระทำอย่างจริงจัง และสังเกตอย่างมีระเบียบแบบแผน

จากแนวคิดดังกล่าวข้างต้นพอจะสรุปได้ว่า “ความพึงพอใจ” เป็นการแสดงความรู้สึกดีใจยินดีของเฉพาะบุคคลในการตอบสนองความต้องการในส่วนที่ขาดหายไป ซึ่งเป็นผลมาจากปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยปัจจัยเหล่านั้นสามารถสนองความต้องการของบุคคลทั้งทางร่างกาย และ จิตใจได้เหมาะสมและเป็นการแสดงออกทางพฤติกรรมของบุคคลที่จะเลือกปฏิบัติในกิจกรรมนั้นๆ

และอำเภอเมืองในจังหวัดปทุมธานีเกี่ยวกับกรณีจิตอาสา หลังเข้าร่วมโครงการ “ห้องเรียนชีวิตจิตอาสา”

2.2 เพื่อศึกษาความแตกต่างด้านเพศที่มีต่อ

ทัศนคติของชุมชนในอำเภอคลองหลวงและอำเภอเมือง
ในจังหวัดปทุมธานีด้านคุณค่าของการมีจิตอาสา หลัง
เข้าร่วมโครงการ “ห้องเรียนชีวิตจิตอาสา”

2.3 เพื่อศึกษาทัศนคติของชุมชนในอำเภอคลอง
หลวงและอำเภอเมืองในจังหวัดปทุมธานีต่อคุณค่า
ของการมีจิตอาสาที่มีต่อความพึงพอใจในประโยชน์
ของโครงการ หลังเข้าร่วมโครงการ “ห้องเรียนชีวิตจิต
อาสา”

2.4 เพื่อศึกษาทัศนคติของชุมชนในอำเภอคลอง
หลวงและอำเภอเมืองในจังหวัดปทุมธานีต่อคุณค่าของ
การมีจิตอาสาที่มีต่อความพึงพอใจในบทบาทของ

3. สมมติฐานการวิจัย

3.1 ชุมชนในอำเภอคลองหลวงและอำเภอ
เมืองในจังหวัดปทุมธานีที่มีคุณลักษณะทางประชากร
แตกต่างกันในด้านเพศจะมีความตระหนักของ
ประชาชนเกี่ยวกับการมีจิตอาสาเพื่อชุมชนแตกต่างกัน
หลังเข้าร่วมโครงการ “ห้องเรียนชีวิตจิตอาสา”

3.2 ชุมชนในอำเภอคลองหลวงและอำเภอ
เมืองในปทุมธานีที่มีคุณลักษณะทางประชากรแตกต่าง
กันในด้านเพศจะมีทัศนคติต่อคุณค่าของการมีจิตอาสา
เพื่อชุมชนแตกต่างกัน หลังเข้าร่วมโครงการ “ห้องเรียน
ชีวิตจิตอาสา”

3.3. ชุมชนในอำเภอคลองหลวงและอำเภอ
เมืองจังหวัดปทุมธานีที่มีทัศนคติต่อคุณค่าของการมีจิต
อาสาแตกต่างกันจะมีความพึงพอใจในประโยชน์ของ
โครงการแตกต่างกัน หลังเข้าร่วมโครงการ “ห้องเรียน
ชีวิตจิตอาสา”

4. ระเบียบวิธีวิจัย

4.1 กลุ่มประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในวิจัยนี้ คือประชากรในอำเภอ
คลองหลวงจำนวน 70,735 คน และประชากรใน

มหาวิทยาลัยกรุงเทพฯในด้านการชี้แนะและร่วมแก้ไข
ปัญหาชุมชน หลังเข้าร่วมโครงการ “ห้องเรียนชีวิตจิต
อาสา”

2.5 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความ
ตระหนักของชุมชนเกี่ยวกับการมีจิตอาสากับทัศนคติต่อ
คุณค่าของการมีจิตอาสา

2.6 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติของ
ชุมชนต่อคุณค่าของการมีจิตอาสากับความพึงพอใจใน
ประโยชน์โครงการ “ห้องเรียนชีวิตจิตอาสา”

3.4 ชุมชนในอำเภอคลองหลวงและอำเภอ
เมืองในจังหวัดปทุมธานีที่มีทัศนคติต่อคุณค่าของการมี
จิตอาสาแตกต่างกันจะมีความพึงพอใจในบทบาทของ
มหาวิทยาลัยกรุงเทพฯในการชี้แนะและร่วมแก้ไขปัญหา
ชุมชนแตกต่างกัน หลังเข้าร่วมโครงการ “ห้องเรียน
ชีวิตจิตอาสา”

3.5 ความตระหนักของชุมชนในอำเภอคลอง
หลวงและอำเภอเมืองในจังหวัดปทุมธานีที่มีเกี่ยวกับการมี
จิตอาสาจะมีความสัมพันธ์ในทางบวกกับทัศนคติต่อ
คุณค่าของการมีจิตอาสาของชุมชน

3.6 ทัศนคติของชุมชนต่อคุณค่าของการมีจิต
อาสาจะมีความสัมพันธ์ในทางบวกกับความพึงพอใจ
ในประโยชน์ของโครงการ “ห้องเรียนชีวิตจิตอาสา”

อำเภอปทุมธานี จำนวน 117,083 รวมเป็น 187,818
คน ซึ่งอาศัยอยู่โดยรอบมหาวิทยาลัยกรุงเทพฯ จังหวัด
ปทุมธานี เมื่อสิ้นเมื่อเดือน มกราคม 2547 (สำนักสถิติ
จังหวัดปทุมธานี, 2547) โดยกลุ่มตัวอย่างของวิจัยเป็น
แกนนำและชุมชนที่ร่วมโครงการ “ห้องเรียนชีวิตจิต

อาสา” ตามแผนการบูรณาการวิชาการแก่สังคมของ
คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ ปีการศึกษา
2554 ดังนี้

- แกนนำในเขตเทศบาลเมืองท่าโขลง อำเภอคลองหลวง
- แกนนำและคนในพื้นที่ชุมชนในเขตเทศบาลเมืองคลองหลวง อำเภอ
คลองหลวง
- แกนนำและคนในพื้นที่ชุมชนในตำบลคลองสี่ อำเภอคลองหลวง
- แกนนำและคนในพื้นที่ชุมชนในตำบลบางพูด อำเภอเมือง
- แกนนำและคนในพื้นที่ชุมชนในตำบลเชียงรากน้อย อำเภอสามโคก
- แกนนำและคนในพื้นที่ชุมชนในตำบลสามโคก อำเภอสามโคก
- เยาวชนนักเรียนและนักศึกษาที่อาศัยในอำเภอคลองหลวงและอำ
เภอปทุมธานี

การคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างใช้สูตรของ
ทาโร ยามานะ (Yamane) โดยกำหนดความคลาดเคลื่อน
ของกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 5 ได้ ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง
อย่างต่ำคือ 399 ตัวอย่าง

การเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ กำหนดวิธีการ
คัดเลือกแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Sampling)
โดยเริ่มต้นด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะ
เจาะจง (Purposive Sampling) โดยได้กำหนดกลุ่ม
ตัวอย่างชุมชนทั้ง 6 ชุมชน ที่อาศัยเฉพาะในอำเภอ
คลองหลวงและอำเภอเมืองปทุมธานีเท่านั้นตาม
แผนการบูรณาการวิชาการแก่สังคมของมหาวิทาลัย
กรุงเทพ ปีการศึกษา 2554 และได้ทำการสำรวจความ
พึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างที่ร่วมโครงการ “ห้องเรียน
ชีวิตจิตอาสา” ด้วยวิธีการสุ่มแบบบังเอิญ (Accidental
Sampling) ความตระหนัก ทักษะคิดและความพึงพอใจ
ของแกนนำและชุมชนที่เข้าร่วมโครงการ “ห้องเรียน
ชีวิตจิตอาสา” ซึ่งได้ลงพื้นที่เสวนากับแกนนำในทุก
ชุมชนดังกล่าว เพื่อสร้างความตระหนักและทักษะคิดที่ดี
ต่อคุณค่าของการมีจิตอาสาในจังหวัดปทุมธานีระหว่าง
เดือนมิถุนายน ถึงเดือนสิงหาคม พ.ศ. 2554 และได้
ดำเนินจัดกิจกรรมในวันศุกร์ที่ 23 กันยายน และวัน
เสาร์ที่ 24 กันยายน พ.ศ. 2554 เวลา 10.00 - 16.00 น.
ณ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ วิทยาเขตรังสิต โดยโครงการนี้

เป็นโครงการต่อเนื่องในด้านการบริการวิชาการแก่
สังคมตามนโยบายการบูรณาการบริการวิชาการแก่
สังคมของคณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ ทั้งนี้
การวิจัยได้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บ
รวบรวมข้อมูลในลักษณะที่ให้กลุ่มตัวอย่างตอบด้วย
ตนเอง (Self-administrated Questionnaires) และกลุ่ม
ตัวอย่างต้องมีความเต็มใจให้ข้อมูล

4.2 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้คือแบบสอบ
ถามซึ่งประกอบด้วย 3 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 คำถาม
เกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ กลุ่มชุมชน
สื่อประชาสัมพันธ์โครงการที่เข้าถึง จำนวน 4 ข้อ (ข้อ
ที่ 1-4) ส่วนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับการตระหนักและ
ทัศนคติต่อคุณค่าของการมีจิตอาสา โดยแบ่งเป็นวัด
ความตระหนักจำนวน 8 ข้อ และวัดทัศนคติต่อคุณค่า
ของการมีจิตอาสาจำนวน 7 รวม 15 (ข้อที่ 1-15) ส่วนที่
3 คำถามเกี่ยวกับการประเมินความพึงพอใจต่อ
ประโยชน์ของโครงการ ตลอดจนขั้นตอนการ
ให้บริการของโครงการ แบ่งเป็นการวัดความพึงพอใจ
ต่อประโยชน์ของโครงการ จำนวน 5 ข้อ (ข้อที่ 16-20)
และการวัดความพึงพอใจต่อขั้นตอนการดำเนินงาน
จำนวน 5 ข้อ (ข้อที่ 21-25) รวมทั้ง 10 ข้อ ทั้งนี้ลักษณะ
คำถามในส่วนที่ 1 จะเป็นข้อมูลส่วนตัวในลักษณะนาม
บัญญัติ ส่วนที่ 2 เป็นลักษณะคำถามที่ใช้มาตรวัด
ประมาณค่า 5 ระดับของไลเคิร์ต (1 = ไม่เห็นด้วยมาก
ที่สุด และ 5 = เห็นด้วยมากที่สุด) และส่วนที่ 3 เป็น
ลักษณะคำถามที่ใช้มาตรวัดประมาณค่า 5 ระดับของไล
เคิร์ต (1 = ไม่พึงพอใจมากที่สุด และ 5 = พึงพอใจมาก
ที่สุด) แบบสอบถามที่สร้างขึ้นได้ทดลองแจกจำนวน
30 ชุดเพื่อทำการทดสอบความเชื่อมั่นของ
แบบสอบถาม โดยการวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นรายด้าน
ใช้สัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคค่าสัมประสิทธิ์
แอลฟาของ ครอนบาคของแบบสอบถามมากกว่า 0.70

ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้ในด้านที่วัดความตระหนัก
ทัศนคติต่อคุณค่าของการมีจิตอาสาและความพึงพอใจ

4.3 การวิเคราะห์สถิติ

- (1) การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา
- (2) (Descriptive Statistics) ได้แก่ ข้อมูลส่วนตัว
วิเคราะห์ด้วยค่า ร้อยละ ข้อมูลด้านความตระหนัก
ทัศนคติต่อคุณค่าของการมีจิตอาสาและความพึงพอใจ
ต่อประโยชน์ของโครงการโดยการวิเคราะห์ด้วย
ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

5. ผลการวิจัย

จากจำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม 399 คน
ผู้ตอบแบบสอบถามเพศชายมีจำนวน 126 คน (31.6%)
และเพศหญิงมีจำนวน 272 (68.4%) ส่วนใหญ่มีอายุ
ระหว่าง 18 ถึง 24 ปี จำนวน 352 (88.2%) การศึกษาใน
ระดับปริญญาตรี (90.0 %) และมีอาชีพนักเรียน/
นักศึกษาจำนวน 258 คน (88.2%) บุคลากร
มหาวิทยาลัยกรุงเทพ จำนวน 3 คน (0.8%) สมาชิก
ชมรมผู้สูงอายุและกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร 24 คน (6%)
และชุมชนคลองสี่ จำนวน 19 คน (4.9%)

5.1 ชุมชนในอำเภอคลองหลวงและปทุมธานี
ที่ร่วมโครงการ “ห้องเรียนชีวิตจิตอาสา” มีความ
ตระหนักเกี่ยวกับการมีจิตอาสาเฉลี่ยในระดับมากที่สุด
($\bar{X} = 4.34$) มีทัศนคติต่อคุณค่าของการมีจิตอาสาเฉลี่ย
ในเชิงบวก ($\bar{X} = 3.91$) และมีความพึงพอใจต่อ
ประโยชน์ของโครงการเฉลี่ยในระดับมากที่สุด ($\bar{X} =$
4.27) และมีความพึงพอใจต่อบทบาทของมหาวิทยาลัย

- (2) การทดสอบสมมติฐาน
สมมติฐานข้อที่ 1-2 ใช้การวิเคราะห์ความแตกต่างของ
ค่าเฉลี่ยระหว่างกลุ่ม ได้แก่ t-test และ One-Way
ANOVA โดยมีระดับการยอมรับหรือปฏิเสธสมมติฐาน
ที่ระดับ 0.05
สมมติฐานข้อที่ 3-4 ใช้การวิเคราะห์ความแตกต่างของ
ค่าเฉลี่ยระหว่างกลุ่ม ได้แก่ t-Test และ One-Way
ANOVA โดยมีระดับการยอมรับหรือปฏิเสธสมมติฐาน
ที่ระดับ 0.05
สมมติฐานข้อที่ 5-6 ใช้การวิเคราะห์สัมประสิทธิ์
สหสัมพันธ์ (Pearson Correlation) โดยมีระดับการ
ยอมรับหรือปฏิเสธสมมติฐานที่ระดับ 0.05

ในการชี้แนะและร่วมกันแก้ไขปัญหาสังคมเฉลี่ยใน
ระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.24$) โดยเมื่อวิเคราะห์แยกตาม
เพศสามารถผลได้ดังนี้ (1) เพศหญิงมีค่าเฉลี่ยของความ
ความตระหนักเกี่ยวกับการมีจิตอาสา ($\bar{X} = 4.35$) สูง
กว่าเพศชาย ($\bar{X} = 4.31$) โดยทั้งเพศชายและเพศหญิงมี
ความตระหนักอยู่ระดับมากที่สุด (2) เพศหญิงมีค่าเฉลี่ย
ของทัศนคติต่อคุณค่าของการมีจิตอาสา ($\bar{X} = 3.92$) สูง
กว่าเพศชาย ($\bar{X} = 3.89$) โดยทั้งเพศชายและเพศหญิงมี
ทัศนคติในทางบวก (3) เพศหญิงมีค่าเฉลี่ยของความพึง
พอใจ ($\bar{X} = 4.29$) ต่อประโยชน์ของโครงการ
“ห้องเรียนชีวิตจิตอาสา” สูงกว่าเพศชาย ($\bar{X} = 4.24$)
โดยทั้งเพศชายและเพศหญิงมีความพึงพอใจมากที่สุด
ต่อประโยชน์ของโครงการ (4) เพศหญิงมีค่าเฉลี่ยของ
ความพึงพอใจ ($\bar{X} = 4.23$) ต่อประโยชน์ของโครงการ
“ห้องเรียนชีวิตจิตอาสา” สูงกว่าเพศชาย ($\bar{X} = 4.19$)
โดยเพศชายมีความพึงพอใจในระดับมากแต่เพศหญิงมี
ความพึงพอใจในระดับมากที่สุด (5) เพศหญิงมีค่าเฉลี่ย
ของความพึงพอใจ ($\bar{X} = 4.26$) ต่อบทบาทของ

มหาวิทยาลัยกรุงเทพในการชี้แนะและร่วมแก้ไขปัญหาชุมชน) สูงกว่าเพศชาย ($\bar{X}=4.22$) ซึ่งทั้งเพศชายและเพศหญิงมีความพึงพอใจมากที่สุดต่อบทบาทของบทบาทของมหาวิทยาลัยกรุงเทพในการชี้แนะและร่วมแก้ไขปัญหาชุมชน “ห้องเรียนชีวิตจิตอาสา”

5.2 ผลทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานข้อที่ 1 ชุมชนในอำเภอคลองหลวงและปทุมธานีที่มีคุณลักษณะทางประชากรแตกต่างกันด้านเพศจะมีความตระหนักของประชาชนเกี่ยวกับการมีจิตอาสาแตกต่างกัน หลังเข้าร่วมโครงการ “ห้องเรียนชีวิตจิตอาสา” การทดสอบสมมติฐานโดยใช้ค่า t-test พบว่า ชุมชนที่มีเพศแตกต่างกัน จะมีความตระหนักเกี่ยวกับการมีจิตอาสาไม่แตกต่างกัน หลังเข้าร่วมโครงการ “ห้องเรียนชีวิตจิตอาสา” ซึ่งผลการวิเคราะห์ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ ($t_{(397)} = -0.96; p > .05$) จึงไม่ยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ กล่าวคือ ชุมชนในอำเภอคลองหลวงและในอำเภอเมืองจังหวัดปทุมธานีที่มีเพศแตกต่างกัน จะมีความตระหนักเกี่ยวกับการมีจิตอาสาเพื่อชุมชนไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานข้อที่ 2 ชุมชนในอำเภอคลองหลวงและอำเภอเมืองปทุมธานีที่มีคุณลักษณะทางประชากรแตกต่างกันด้านเพศจะมีทัศนคติต่อคุณค่าของการมีจิตอาสาแตกต่างกัน หลังเข้าร่วมโครงการ “ห้องเรียนชีวิตจิตอาสา” การทดสอบสมมติฐานโดยใช้ค่า t-test พบว่า ชุมชนที่มีเพศแตกต่างกัน จะมีทัศนคติเกี่ยวกับการมีจิตอาสาเพื่อชุมชนไม่แตกต่างกัน หลังเข้าร่วมโครงการ “ห้องเรียนชีวิตจิตอาสา” ซึ่งผลการวิเคราะห์ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ ($t_{(397)} = -.81; p > .05$) จึงไม่ยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ กล่าวคือ ชุมชนใน

อำเภอคลองหลวงและในอำเภอเมืองจังหวัดปทุมธานีที่มีเพศแตกต่างกัน จะมีทัศนคติเกี่ยวกับการมีจิตอาสาเพื่อชุมชนไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานข้อที่ 3 ชุมชนในอำเภอคลองหลวงและอำเภอเมืองปทุมธานีที่มีทัศนคติต่อคุณค่าของการมีจิตอาสาแตกต่างกันจะมีความพึงพอใจในประโยชน์ของโครงการแตกต่างกัน หลังเข้าร่วมโครงการ “ห้องเรียนชีวิตจิตอาสา” ผลการวิเคราะห์แปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) พบว่า ชุมชนที่มีทัศนคติต่อคุณค่าของการมีจิตอาสาเพื่อชุมชนแตกต่างกัน จะมีความพึงพอใจในประโยชน์ของโครงการ “ห้องเรียนชีวิตจิตอาสา” แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ($F_{(22,374)} = 6.50; p < .05$)

สมมติฐานข้อที่ 4 ชุมชนในอำเภอคลองหลวงและอำเภอเมืองในจังหวัดปทุมธานีที่มีทัศนคติต่อคุณค่าของการมีจิตอาสาแตกต่างกันจะมีความพึงพอใจในบทบาทของมหาวิทยาลัยกรุงเทพในการชี้แนะและร่วมแก้ไขปัญหาชุมชนแตกต่างกัน หลังเข้าร่วมโครงการ “ห้องเรียนชีวิตจิตอาสา” ผลการวิเคราะห์แปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) พบว่า ชุมชนที่มีทัศนคติต่อคุณค่าของการมีจิตอาสาเพื่อชุมชนแตกต่างกัน จะมีความพึงพอใจในบทบาทของมหาวิทยาลัยกรุงเทพในการชี้แนะและร่วมแก้ไขปัญหาสังคมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ($F_{(22,370)} = 3.37; p < .05$)

สมมติฐานข้อที่ 5 ความตระหนักของชุมชนในอำเภอคลองหลวงและอำเภอเมืองในจังหวัดปทุมธานีที่มีเกี่ยวกับการมีจิตอาสาจะมีความสัมพันธ์ในทางบวกกับทัศนคติต่อคุณค่าของการมีจิตอาสา ผลการวิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์แบบเพียร์สันพบว่า ความตระหนักของชุมชนเกี่ยวกับการมีจิตอาสา

ความสัมพันธ์ในทางบวกกับทัศนคติของชุมชนต่อคุณค่าของการมีจิตอาสาเพื่อชุมชนอย่างมีนัยสำคัญ ($t=0.505$; $p < .05$)

สมมติฐานข้อที่ 6 ทัศนคติของชุมชนต่อคุณค่าของการมีจิตอาสาจะมีความสัมพันธ์ในทางบวกกับความพึงพอใจในประโยชน์ของโครงการ “ห้องเรียนชีวิตจิตอาสา” ผลการวิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์แบบเพียร์สันพบว่า ทัศนคติของชุมชนต่อคุณค่าของการมีจิตอาสา มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับความพึงพอใจในประโยชน์ของโครงการ “ห้องเรียนชีวิตจิตอาสา” อย่างมีนัยสำคัญ ($t=0.431$; $p < .05$) โดยเมื่อวิเคราะห์เป็นรายข้อ พบว่า ทัศนคติของชุมชนต่อคุณค่าของการมีจิตอาสา มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับประโยชน์ด้านการนำความรู้ที่ได้จากโครงการไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตอย่างมีนัยสำคัญ ($t=0.306$; $p < .05$) ด้านนำความรู้ที่เคยศึกษามาประยุกต์ใช้ในการจัดกิจกรรมในอนาคตอย่างมีนัยสำคัญ ($t=0.286$; $p < .05$) ด้านบทบาทของสถาบันในการชี้นำสังคมและร่วมแก้ไขปัญหาสังคมผ่านกิจกรรมครั้งอย่างมีนัยสำคัญ ($t=0.320$; $p < .05$) ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการพบปะสังสรรค์กันระหว่างท่านกับชาวมหาวิทยาลัยกรุงเทพและหรือชุมชนในอำเภอคลองหลวงและปทุมธานีอย่างมีนัยสำคัญ ($t=0.356$; $p < .05$) และด้านประโยชน์โดยรวมที่ได้รับจากโครงการ “ห้องเรียนชีวิตจิตอาสา” อย่างมีนัยสำคัญ ($t=0.290$; $p < .05$)

6. อภิปรายผล

6.1 ผลการทดสอบสมมติฐานที่ 1 และสมมติฐานที่ 2 ซึ่งชี้ให้เห็นว่าทั้งเพศหญิงและเพศชายต่างมีความตระหนักเกี่ยวกับการมีจิตอาสาในระดับมากที่สุด และทั้งเพศชายและเพศหญิงต่างมีทัศนคติต่อคุณค่าของการมีจิตอาสาในทางบวกโดยมีค่าเฉลี่ยที่ใกล้เคียงกันมาก ผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่าปัจจุบัน

เพศหญิงและเพศชายต่างมีจิตสำนึกเพื่อส่วนรวมและคำนึงถึงผู้อื่นในที่ร่วมสัมพันธ์เป็นกลุ่มเดียวกันมากขึ้น รวมทั้งรู้สึกตื่นตัวในการแสดงออกพฤติกรรมที่จะช่วยเหลือคนอื่นที่มีทุกข์ในสังคมไม่แตกต่างกัน โดยเพศหญิงและเพศชายมีความตื่นตัวที่จะแสดงออกพฤติกรรมในการเสียสละทรัพย์ส่วนตัวให้ผู้คนหรือให้ความช่วยเหลือด้วยกำลังร่างกาย แรงสมองและความรู้ไม่แตกต่างกัน สาเหตุเป็นเพราะปัจจุบันทั้งเพศชายและเพศหญิงในชุมชนในอำเภอคลองหลวงและในอำเภอเมืองจังหวัดปทุมธานีอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ไม่แตกต่างกัน มีบทบาทหน้าที่ไม่แตกต่างกัน ซึ่งต่างจากวัฒนธรรมในอดีตซึ่งเพศชายเป็นผู้หาเลี้ยงครอบครัวหลัก ส่วนเพศหญิงมักอยู่กับบ้านดูแลครัวเรือนและไม่ได้มีบทบาทเป็นผู้หาเลี้ยงครอบครัว แต่ในปัจจุบันทั้งเพศชายและเพศหญิงต่างมีบทบาทต้องหาเลี้ยงชีพเพื่อความอยู่รอดของครอบครัว ดังนั้นทั้งเพศหญิงและเพศชายต่างมีหน้าที่หลักต้องช่วยเหลือกันเกื้อกูลกันและกันในการสร้างรายได้เพื่อจุนเจือครอบครัวตนเองในการดำรงชีวิตชีวิต เพราะสภาพทางเศรษฐกิจและวัฒนธรรมได้เปลี่ยนแปลงไป ทำให้ค่านิยมการพึ่งพาอาศัยกันและกันระหว่างเพศชายและเพศหญิงภายในครอบครัวกลายเป็นบรรทัดฐานของสังคมไทยในการปรับตัวของคนในชุมชนด้านจิตอาสาให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันได้และสามารถปรับตัวให้เข้าการเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมที่มีการแข่งขันอย่างรุนแรงภายในชุมชนเช่นเดียวกัน อีกทั้งสภาพแวดล้อมที่ดำรงอยู่ระหว่างเพศหญิงและเพศชายในปัจจุบันไม่แตกต่างกันจึงทำให้มีความต้องการคล้าย ๆ กัน มีโอกาสรับรู้ข้อมูลข่าวสารในชุมชนได้เท่า ๆ กัน ผ่านสื่อต่าง ๆ ที่แวดล้อมตนเอง จึงมักเกิดความตระหนักถึงประเด็นในสังคมในลักษณะเดียวกัน และใส่ใจถึงความดำรงอยู่ของตนเองและส่วนรวมใน

ทิศทางเดียวกัน ดังนั้น ผลการวิจัยพอจะสรุปได้ว่าทั้งเพศหญิงและเพศชายต่างมีสำนึกที่จะแสดงออกพฤติกรรมในการช่วยเหลือผู้อื่นที่เดือดร้อนที่อยู่ชุมชนในระดับเดียวกันคือ “มากที่สุด” เพราะชุมชนทั้งเพศหญิงและเพศชายต่างมีรับรู้ข้อมูลข่าวสารภายในชุมชนและมีประสบการณ์ที่ไม่แตกต่างกันมาก จึงทำให้ชุมชนทั้งเพศชายและเพศหญิงมีความตระหนักถึงความทุกข์ของส่วนรวมอาจจะขยายผลไปสู่ความทุกข์ของตนเองได้เช่นกัน หากต่างฝ่ายเห็นแก่ตัวขาดจิตอาสาในการช่วยเหลือซึ่งกันและกันในยามทุกข์ ก็จะมีผลทำให้ความทุกข์นั้นยิ่งทวีความรุนแรงมากขึ้น เพราะความสุขสงบของชุมชนเป็นที่มาของความสุขสงบของคนในชุมชน

นอกจากนั้น ผลการวิจัยได้เสนอว่าหากเพศหญิงและเพศชายอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ได้มีการกิจกรรมที่ตอกย้ำคุณค่าของการมีจิตอาสาแบบเดียวกันตามแบบจำลองการเกิดความตระหนัก ชุมชนทั้งเพศหญิงและเพศชายสามารถรับรู้เหตุการณ์ต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัวจากสภาพแวดล้อม กิครวมยอด เรียนรู้ความรู้และเกิดความตระหนักเกี่ยวกับจิตอาสาได้ไม่แตกต่างกัน อันจะมีผลต่อทิศทางของทัศนคติต่อชุมชนว่าจะ เป็นบวกหรือลบต่อคุณค่าของการมีจิตอาสา ดังนั้น ผลการวิจัยนี้เสนอว่าความตระหนักและทัศนคติต่อคุณค่าของจิตอาสาเกิดจากความแตกต่างด้านปัจจัยสภาพแวดล้อมไม่ใช่เกิดจากความแตกต่างด้านเพศซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับที่มาและปัจจัยที่เปลี่ยนแปลงทัศนคติของสรุพงษ์ ไชยระเศติย (2533)

6.2 ผลการทดสอบสมมติฐานที่ 3 และสมมติฐานที่ 4 สรุปว่าชุมชนในอำเภอคลองหลวงและในอำเภอเมืองจังหวัดปทุมธานีมีทัศนคติต่อคุณค่าของการมีจิตอาสาเฉลี่ยในเชิงบวก และมีความพึงพอใจต่อประโยชน์ของโครงการเฉลี่ยในระดับมากที่สุด

โดยผลการศึกษายืนยันว่าทัศนคติเป็นดัชนีชี้วัดว่าบุคคลนั้นคิดและมีความรู้เกี่ยวกับคนรอบข้าง ประเด็นหรือเหตุการณ์ที่อยู่รอบตนเอง โดยชุมชนต่างมีความพร้อมที่จะตอบสนองทำงานด้านจิตอาสา โดยชุมชนจะประเมินว่าเห็นด้วยต่อประเด็นด้านการมีจิตอาสาภายในชุมชนผ่านการสื่อสารระหว่างบุคคลและเรียนรู้ร่วมกันกับคนในชุมชนและสถาบันการศึกษา หลังเข้าร่วมโครงการ “ห้องเรียนชีวิตจิตอาสา” ทัศนคติดังกล่าวที่เกิดขึ้นนี้ยังมีผลต่อความรู้สึกของชุมชนว่ารู้สึกพอใจและยอมรับในบทบาทของมหาวิทยาลัยกรุงเทพในการชี้นำและร่วมแก้ไขปัญหาในชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของประภาเพ็ญ สุวรรณ (2520) ที่เสนอว่าทัศนคติเกิดจากการเรียนรู้ได้จากสถาบัน เช่น มหาวิทยาลัย อีกทั้งสามารถเปลี่ยนแปลงขึ้นอยู่กับประสบการณ์ที่ได้รับ นอกจากนั้นแล้ว เพราะชุมชนมีทัศนคติในทางบวกต่อคุณค่าของจิตอาสาจึงทำให้เกิดรู้สึกพึงพอใจต่อประโยชน์ของโครงการว่าสอดคล้องความต้องการของชุมชน หรือเห็นว่าเป็นสิ่งที่ชุมชนรู้สึกห่วงใยว่าเป็นประเด็นในชุมชนอยู่ จึงทำให้ชุมชนมีความพึงพอใจต่อประโยชน์ของโครงการในระดับมากที่สุด

6.3 ผลการทดสอบสมมติฐานที่ 5 และสมมติฐานที่ 6 เสนอว่ายิ่งชุมชนมีความตระหนักเกี่ยวกับการมีจิตอาสมากเท่าไร ชุมชนก็จะยิ่งมีทัศนคติต่อคุณค่าของการมีจิตอาสมากขึ้น และยิ่งชุมชนมีทัศนคติของชุมชนต่อคุณค่าของการมีจิตอาสมากเท่าไร ก็ยิ่งทำให้ชุมชนมีความพึงพอใจต่อประโยชน์ ในด้านต่างๆ มากขึ้น โดยกลุ่มตัวอย่างมีความตระหนักเกี่ยวกับการมีจิตอาสาเฉลี่ยในระดับมากที่สุด มีทัศนคติต่อคุณค่าของการมีจิตอาสาเฉลี่ยในเชิงบวกและมีความพึงพอใจต่อประโยชน์ของโครงการเฉลี่ยในระดับมากที่สุด ซึ่งชี้ให้เห็นว่าโครงการ

“ห้องเรียนชีวิตจิตอาสา” สามารถต่อยอดและสร้างความตื่นตัวในชุมชนในประโยชน์ของการมีจิตอาสา กลุ่มตัวอย่างมีความตระหนักว่าการมีจิตอาสาเป็นการแสดงออกซึ่งพฤติกรรมในการทำประโยชน์เพื่อส่วนรวมเป็นสิ่งที่ดีงาม เนื่องจากชุมชนเห็นว่าจิตอาสาเป็นสิ่งที่กลุ่มตัวอย่างรู้สึกเห็นคุณค่าเพราะรู้สึกห่วงใยและควรรักษาให้อยู่คู่วิถีของชุมชน ผลการวิจัยยังค้นพบว่ากลุ่มตัวอย่างที่เห็นด้วยกับการมีจิตอาสา จะมีความพึงพอใจต่อประโยชน์อย่างมีนัยสำคัญ เนื่องจากโครงการตอบสนองความต้องการที่กลุ่มตัวอย่างเห็นว่ามีความสำคัญต่อการดำรงอยู่ของตนเองและชุมชน และเมื่อวิเคราะห์เป็นรายชื่อ ผลการวิจัยพบว่ายิ่งชุมชนมีทัศนคติของชุมชนต่อคุณค่าของการมีจิตอาสา มีความสัมพันธ์ในทางบวกเท่าไร ก็ยิ่งทำให้ชุมชนมีความพึงพอใจต่อประโยชน์ในด้านต่างๆ มากขึ้น อันได้ การนำความรู้ที่ได้จากโครงการ ไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต การนำความรู้ที่เคยศึกษามาประยุกต์ใช้ในการจัดกิจกรรมในอนาคต บทบาทของสถาบันในการชี้นำสังคมและร่วมแก้ไขปัญหาสังคมผ่านกิจกรรมครั้งนี้ ประโยชน์ที่ได้รับจากการพบปะสังสรรค์กันระหว่างท่านกับชาวมหาวิทยาลัยกรุงเทพและหรือชุมชนในอำเภอคลองหลวงและปทุมธานี

7. สรุปผลและข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัยในครั้งนี้สรุปว่าความตระหนักและทัศนคติต่อคุณค่าของการมีจิตอาสาของชุมชนในอำเภอคลองหลวงและในอำเภอเมืองจังหวัดปทุมธานีเกิดจากประสบการณ์และสิ่งแวดล้อมที่รับรู้หลังเข้าร่วมโครงการดังกล่าว การมีจิตอาสาเป็นสิ่งที่ชุมชนในอำเภอคลองหลวงและในอำเภอเมืองจังหวัดปทุมธานีมีความตระหนัก รู้สึกตื่นตัวและมีทัศนคติในทางบวกต่อ

8. เอกสารอ้างอิง

คุณค่าเกี่ยวกับการมีจิตอาสาว่าควรรักษาให้อยู่คู่วิถีของชุมชน จึงทำให้ชุมชนรู้สึกมีความพึงพอใจต่อประโยชน์ของโครงการ “ห้องเรียนชีวิตจิตอาสา” เพราะสอดคล้องกับความต้องการของชุมชนเอง และสามารถตอบสนองปัญหาของชุมชนอย่างยั่งยืน จากผลการวิจัยในครั้งนี้แสดงให้เห็นว่าชุมชนตระหนักถึงภูมิคุ้มกันด้านการมีจิตอาสาว่า เป็นสิ่งที่ จะสร้างการพึ่งพาอาศัยกันและกันรวมทั้งความสามัคคีของคนในชุมชน อีกทั้งรู้สึกตื่นตัวในการดูแลรักษาคุณค่าของการมีจิตอาสาไว้เพื่อให้ชุมชนสามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมทางวัฒนธรรมและสังคมชุมชนที่เปลี่ยนแปลงซึ่งมีค่านิยมวัตถุเข้ามาครอบงำการดำรงชีวิตของชุมชน ดังนั้น โรงเรียนและสถาบันอุดมศึกษาจึงควรกำหนดนโยบายและวางแผนการประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างภูมิคุ้มกันด้านจิตอาสาแก่คนในชุมชนอย่างจริงจังและเข้าถึงชุมชนภายในอำเภอคลองหลวงและในอำเภอเมืองจังหวัดปทุมธานีทุกระดับ เริ่มตั้งแต่ในระดับครอบครัว โรงเรียน มหาวิทยาลัย องค์กรและสังคมโดยรวม โดยกำหนดเป็นวิสัยทัศน์และนโยบายหลักของภาครัฐและภาคเอกชน เพราะการสร้างชุมชนที่มีจิตอาสาเป็นการสร้างภูมิคุ้มกันให้ชุมชนมีความเข้มแข็ง เห็นคุณค่าคนอื่น และพึ่งพาอาศัยกันและกัน และที่สำคัญที่สุดผลวิจัยในครั้งนี้แสดงให้เห็นประจักษ์แล้วว่าชุมชนในอำเภอคลองหลวงและในอำเภอเมืองจังหวัดปทุมธานีมีความตระหนักและเห็นถึงคุณค่าของการมีจิตอาสา เพราะคนในชุมชนคาดหวังอยากให้เห็นชุมชนของตนเองมีการแบ่งปันกันและกันและคิดว่าเป็นหน้าที่ของคนในชุมชนที่ควรมีจิตอาสา เพราะจะนำพาแต่ความสุขสงบมาสู่ทุกคนในชุมชนอย่างยั่งยืน

- [1] ประภาเพ็ญ สุวรรณ. (2520). ทศนคติ : การวัด การเปลี่ยนแปลง และพฤติกรรมอนามัย. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ พีระพรีนา.
- [2] ภนิตา ชัยปัญญา, 2541. ความพึงพอใจของ เกษตรกรต่อกิจกรรมไร่นาสวนภายใต้ โครงการปรับโครงสร้างและระบบการผลิต เกษตรของจังหวัดเชียงราย. การค้นคว้าแบบ อิสระปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (เกษตรศาสตร์) สาขาส่งเสริมเกษตร, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- [3] มิชิตา จำปาเทศรอดสุทธิ, 11 ธันวาคม 2551. โรงพยาบาลวชิระภูเก็ต.
<http://www.vachiraphuket.go.th/www/volunteer/?name=knowledge&file=readknowledge&id=4>
- [4] วาสนา สายเสมา, 2548. พฤติกรรมป้องกัน อุบัติเหตุในการขับขี่จักรยานยนต์รับจ้าง ใน อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม. นครปฐม : มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- [5] ศรีนยา จิตชัยโกคา, 2545. การเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทศนคติ และการยอมรับนโยบายจัด ระเบียบสังคมของประชาชนในเขต กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาธรรมหา บัณฑิต, จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.
- [6] สุรพงษ์ โสธนะเสถียร. (2533). การสื่อสารกับ สังคม. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- [7] สมพงษ์ เกษมสิน. (2526). การบริหารบุคคล แผนใหม่(พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: ไทย วัฒนาพานิช.
- [8] อารีนา เลิศแสนพ, 26 เมษายน 2554. คณะสังคม สังเคราะห์ศาสตร์และสวัสดิการสังคม มหาวิทยาลัย หัวเฉียว. <http://swhcu.net/km/mk-articles/sw-km/184-public-mind.html>

การจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

กรณีศึกษา โรงเรียนมูลนิธิอาซิซสถาน จังหวัดปัตตานี

Science Learning Management on Foundation Education Curriculum B.E. 2551

Case Study of Azizstan Foundation School Changwat Pattani

ชานูรี เมาะบุลา¹ ณัฐวิทย์ พจนตันติ² ชิดชนก เจริญชาวี³¹ศษ.ม (วิทยาศาสตร์ศึกษา) มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, nur_fittri@hotmail.com²ศษ.ด. (วิทยาศาสตร์ศึกษา) ผู้ช่วยศาสตราจารย์, ภาควิชาการศึกษา, E-mail: pnathavi@bunga.pn.psu.ac.th³Ph.D. (Research Design and Statistics), รองศาสตราจารย์, ภาควิชาประเมินผลและวิจัยการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานและกระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของสถานศึกษาโรงเรียนมูลนิธิอาซิซสถาน จังหวัดปัตตานี และศึกษาการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในด้านการเตรียมความพร้อมในการจัดทำหลักสูตร จุดประสงค์ของหลักสูตร เนื้อหาสาระ การจัดการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน การวัดผลและประเมินผล ที่ส่งผลต่อการเรียนรู้วิชาวิทยาศาสตร์ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ และออกแบบการวิจัยแบบกรณีศึกษา เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม การบันทึกภาคสนาม การสัมภาษณ์แบบเป็นทางการ การสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก และการวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสาร มีการบันทึกเทป การจดบันทึก และการสังเกต กลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ครูวิทยาศาสตร์ หัวหน้าหมวดวิทยาศาสตร์ ผู้บริหารโรงเรียน ตรวจสอบข้อมูลโดยใช้วิธีการตรวจสอบแบบสามเส้า นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์เนื้อหา แล้วสรุปบรรยายเชิงอุปนัย ผลการวิจัยพบว่า

1. โรงเรียนมูลนิธิอาซิซสถาน เป็นโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามขนาดใหญ่ ก่อตั้งในที่ดินสาธารณกุศล ประชาชนนับถือศาสนาอิสลาม 100 % พื้นที่โดยรอบบริเวณโรงเรียนเป็นสวนยาง และสวนผลไม้ สภาพครอบครัวมีความเข้มแข็ง ชุมชนมีความผูกพันและมีความสัมพันธ์ที่ดี ให้ความร่วมมือกับโรงเรียนในเรื่องแรงงาน เพื่อการพัฒนาอาคารและบริเวณ ตลอดจนกิจกรรมที่โรงเรียนจัดขึ้น

2. แนวทางในการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ของโรงเรียนมูลนิธิอาซิซสถาน มีขั้นตอนในการดำเนินการ 4 ขั้นตอน คือ 1) การเตรียมความพร้อมในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา มีการสร้างความตระหนักและความเข้าใจในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้บุคลากร มีการประสานงานกับหน่วยงานภายนอกและผู้เชี่ยวชาญ เพื่ออบรมให้ความรู้ในการจัดทำหลักสูตร มีการจัดสรรงบประมาณในการจัดทำหลักสูตร ด้านข้อมูลสารสนเทศ มีการศึกษาสภาพบริบทและความต้องการของชุมชน สถานศึกษา ครูผู้สอน และนักเรียน ก่อนที่จะจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ส่วนด้านการประชาสัมพันธ์ มีการประชาสัมพันธ์การเปลี่ยนแปลงหลักสูตร โดยการจัดทำเอกสารเผยแพร่ความรู้ 2) ข้อมูลการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา มีการจัดทำเอกสารหลักสูตร ทำแผนการจัดการเรียนรู้ การจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล 3) การวางแผนการใช้หลักสูตร มีการจัดสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน

และสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ 4) การดำเนินการใช้หลักสูตร มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด

3. ในการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ครูมีการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยมีองค์ประกอบในกิจกรรมการสอน ทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านจุดประสงค์ของหลักสูตร ครูกำหนดจุดประสงค์ของหลักสูตรจากมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัดสาระการเรียนรู้แกนกลางกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์เพื่อนำมาวิเคราะห์เป็นคำอธิบายรายวิชาและจุดประสงค์การเรียนรู้รายวิชาวิทยาศาสตร์ 2) ด้านเนื้อหาสาระ เนื้อหาที่ครูนำมาจัดสอนมีความสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ มีเหมาะสมกับสภาพความพร้อมและความรู้พื้นฐานของนักเรียน 3) ด้านการจัดการเรียนการสอน ครูมีการเตรียมการสอนก่อนเข้าสอนทุกครั้ง โดยการศึกษาหาความรู้จากคู่มือครู หนังสือเรียน และแผนการจัดการเรียนรู้เพื่อเป็นแนวทางในการสอน วิธีสอนที่ใช้คือ การบรรยาย การปฏิบัติการทดลอง สร้างบรรยากาศในชั้นเรียนเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความสนใจ 4) ด้านสื่อการเรียนการสอน ที่ครูจัดทำขึ้นเพื่อใช้เองคือ ใบความรู้ ใบงาน และรูปภาพต่างๆ ตัวอย่างของจริง โดยทำการศึกษาจากคู่มือประกอบการสอน เว็บไซต์ต่างๆ และวัสดุที่หาได้ง่ายในท้องถิ่น 5) ด้านการวัดผลและประเมินผล ครูวัดและประเมินผลผู้เรียนด้วยวิธีที่หลากหลายจากแบบทดสอบที่สร้างขึ้นเอง เพื่อประเมินความรู้พื้นฐานของนักเรียน ปรับปรุงการเรียนการสอนและตัดสินผลการเรียน ภายหลังจากใช้หลักสูตร นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น และบรรลุผลตามมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัดที่หลักสูตรได้กำหนดไว้

คำสำคัญ : การจัดการเรียนรู้, การจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์, การศึกษาขั้นพื้นฐาน, หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน, โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม

ABSTRACT

The purposes of this research were to study the basic information and management processes of the Foundation Education Curriculum B.E. 2551 of Azizstan Foundation School, Changwat Pattani and to study the science learning management of the Foundation Education Curriculum B.E. 2551 in terms of preparing for developing the curriculum, objectives of the curriculum, contents, learning management, instructional materials, evaluation and assessment affecting the learning of science of the students at the lower secondary level. The research methodology employed was qualitative research based on a case study and gathering of data by means of non-participatory observations, field notes, formal interviews, informal interviews, in-depth interviews, documentary studies, audiotapes, notes, and observations. The samples consisted of Mattayomsuksa I students, science teachers, head of science teachers, and school administrators. A triangulation method was used in checking the data. Content analysis and the inductive method were employed in data analysis. The findings revealed the following:

1. Azizstan Foundation School is a large Islamic private school located in a public area. All of the people involved with the school were Islamic. The school is surrounded by rubber and fruit plants. The family status of the people was very strong. The community had a strong relationship with the school and they were keen to participate on developing the buildings and surroundings of the school, as well as the school's activities.

2. The guidelines of the school curriculum management of Azizstan Foundation School consisted of four steps. The first step is preparing to develop the school curriculum. School personnel should recognize and thoroughly understand how to develop a school curriculum. There should be coordination between outside organizations and experts to train the school personnel on how to develop a school curriculum. The budget for developing the school curriculum should also be prepared. Additionally, the context and needs of the community, school, teachers, and students should be studied. Public relations should also be prepared to inform everyone involved about the changing of the curriculum by producing an information document. Secondly, to develop the school curriculum, the curriculum document, learning plans, learning management, evaluations, and assessments should be prepared. Thirdly, to plan the curriculum implementation, the school environment and atmosphere must be prepared to serve the students' learning. Lastly, to implement the curriculum, learning activities consistent with the learning standards and indicators should be prepared.

3. In the management of science learning management, teachers have managed science learning on the Foundation Education Curriculum B.E. 2551 covering 5 aspects of teaching activities: 1) curriculum objectives – teachers should specify curriculum objectives based on the science learning standards/ indicators to analyze as the subject's descriptions and objectives, 2) contents – the contents should be consistent with science learning standards/ indicators suitable for the readiness and background of the students, 3) learning management – the teachers should prepare for teaching every time before coming the class by searching for the related information from teacher's manuals, books, and learning plans and they should teach by lecture and experiment to encourage the interest of the students, 4) instructional materials – teachers should prepare their own teaching materials such as knowledge sheets, work sheets, pictures and samples by studying from teacher's manuals, websites, and local materials, and 5) evaluation and assessment – teachers can evaluate and assess the students by various methods such as using a developed test to evaluate the background knowledge of the students, to improve teaching, and to assess learning results.

KEYWORDS : learning management, science learning management, Foundation Education, Foundation Education Curriculum , Islamic Private School .

บทนำ

จากที่กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ให้เป็นหลักสูตรแกนกลางของประเทศ โดยกำหนดจุดหมาย และมาตรฐานการเรียนรู้เป็นเป้าหมายและกรอบทิศทางในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีคุณภาพชีวิตที่ดีและมีขีดความสามารถในการแข่งขันในเวทีระดับโลก (กระทรวงศึกษาธิการ, 2544) พร้อมกันนี้ได้ปรับกระบวนการพัฒนาหลักสูตรให้มีความสอดคล้องกับเจตนารมณ์แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ที่มุ่งเน้นการกระจายอำนาจทางการศึกษาให้ท้องถิ่นและสถานศึกษาได้มีบทบาทและมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพ และความต้องการของท้องถิ่น (สำนักนายกรัฐมนตรี, 2542) แต่จากการติดตามประเมินผลการใช้หลักสูตรในช่วงระยะ 6 ปีที่ผ่านมา พบว่า หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 มีจุดดีหลายประการ แต่อย่างไรก็ตาม ผลการศึกษาดังกล่าวยังได้สะท้อนให้เห็นถึงประเด็นที่เป็นปัญหาและความไม่ชัดเจนของหลักสูตรหลายประการทั้งในส่วนของเอกสารหลักสูตร กระบวนการนำหลักสูตรสู่การปฏิบัติ และผลผลิตที่เกิดจากการใช้หลักสูตร จากข้อค้นพบดังกล่าวจึงทำให้เกิดการทบทวนหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 เพื่อนำไปสู่การพัฒนาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่มีความเหมาะสม ชัดเจน ทั้งเป้าหมายของหลักสูตรในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน และกระบวนการนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติในระดับเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา โดยได้มีการกำหนดวิสัยทัศน์ จุดหมาย สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึง

ประสงค์ มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดที่ชัดเจน เพื่อใช้เป็นทิศทางในการจัดทำหลักสูตร การเรียนการสอนในแต่ละระดับ นอกจากนั้นได้กำหนดโครงสร้าง เวลาเรียนขั้นต่ำของแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ในแต่ละชั้นปีไว้ในหลักสูตรแกนกลาง และเปิดโอกาสให้สถานศึกษาเพิ่มเติมเวลาเรียนได้ตามความพร้อมและมีความชัดเจนต่อการนำไปปฏิบัติ โดยมีการจัดทำเอกสารหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สำหรับท้องถิ่นและสถานศึกษาได้นำไปใช้เป็นกรอบและทิศทางในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา และจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาเด็กและเยาวชนไทยทุกคนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานให้มีคุณภาพด้านความรู้ และทักษะที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิตในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลง และแสวงหาความรู้เพื่อพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

ในส่วนของกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์เป็นกลุ่มสาระที่สถานศึกษาต้องใช้เป็นหลักในการจัดการเรียนการสอนเพื่อสร้างพื้นฐานการคิดและเป็นกลุยุทธ์ในการแก้ปัญหาและวิกฤติของชาติ สถานศึกษาต้องตระหนักในความสำคัญของวิทยาศาสตร์ เพราะวิทยาศาสตร์เกี่ยวข้องกับชีวิตทุกคนทั้งในการดำรงชีวิตประจำวันและในอาชีพต่างๆ ความรู้ทางวิทยาศาสตร์ช่วยให้เกิดการพัฒนาเทคโนโลยีอย่างมาก วิทยาศาสตร์ทำให้คนได้พัฒนาวิธีคิด ทั้งความคิดที่เป็นเหตุเป็นผล คิดสร้างสรรค์ คิดวิเคราะห์วิจารณ์ มีทักษะที่สำคัญในการค้นคว้าหาความรู้มีความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ สามารถตัดสินใจโดยใช้ข้อมูลที่หลากหลายและประจักษ์พยานที่ตรวจสอบได้ วิทยาศาสตร์เป็นวัฒนธรรมของโลกสมัยใหม่ซึ่งเป็นสังคมแห่งความรู้ (Knowledge Based Society) ทุกคนจึงจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาให้รู้วิทยาศาสตร์ (Scientific Literacy for All) เพื่อที่จะมีความรู้ความเข้าใจโลก ธรรมชาติและเทคโนโลยีที่มนุษย์สร้างสรรค์ขึ้นและนำความรู้ไปใช้อย่างมีเหตุผล สร้างสรรค์มีคุณธรรม (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2544)

แต่จากการจัดการศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งเป็นพื้นที่ที่ประชาชนส่วนใหญ่ยึดมั่นในการดำรงชีวิตตามวิถีอิสลามที่มีเอกลักษณ์เฉพาะ ชาวไทยมุสลิมในพื้นที่นี้เห็นความสำคัญในการพัฒนาบุตรหลานให้มีความรู้และสามารถปฏิบัติตนตามหลักศาสนาอิสลาม นิยมส่งบุตรหลานเข้าศึกษาในสถานศึกษาที่มีการสอนเกี่ยวกับหลักการทางศาสนา เช่น โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจะได้รับความนิยมจากประชาชนในพื้นที่ แต่เมื่อพิจารณาด้านคุณภาพ โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามทั้งประเภทมาตรา 15 (1) และมาตรา 15 (2) ส่วนใหญ่อยู่ในระดับที่ควรปรับปรุง และยังคงประสบปัญหาในภาพรวมด้านต่างๆ จากการวิจัยเกี่ยวกับการประเมินคุณภาพการศึกษาจากหลายหน่วยงาน พบว่า ความรู้ความสามารถ โดยเฉพาะวิชาพื้นฐาน คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ และสังคมศึกษาทั้งระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาอยู่ในระดับต่ำกว่าเกณฑ์ (กองวิจัย การศึกษากระทรวงศึกษาธิการ, 2540 : 22) และจากผลการทดสอบมาตรฐานระดับชาติ ช่วงชั้นที่ 3 O-NET (Ordinary National Educational Test) ปี 2551 พบว่าคะแนนรวมค่าเฉลี่ยจากทุกโรงเรียนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้แก่ ปัตตานี ยะลาและนราธิวาส อยู่ในขั้นต่ำ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปัตตานี เขต 1, 2552 : 2) และจากรายงานผลการประเมินคุณภาพทางการศึกษาดังกล่าวจะเห็นได้ว่า คุณภาพทางการศึกษาในทุกรายวิชาของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับพอใช้ และต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่ควรจะเป็น วิชาวิทยาศาสตร์ก็เป็นอีกรายวิชาหนึ่งที่ยังไม่ประสบความสำเร็จในทางการศึกษา ดังนั้นจึงควรสนับสนุนและพยายามให้นักเรียนได้ตระหนักเห็นถึงความสำคัญ หรือเล็งเห็นประโยชน์ที่จะได้รับจากการเรียนวิทยาศาสตร์มากที่สุด ด้วยปัญหาและแนวคิดต่างๆ ที่กล่าวมา ชี้ให้เห็นว่าการจัดการเรียนรู้จะ

ส่งผลกระทบต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์ของนักเรียน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานและการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนมูลนิธิอาซิซสถาน จังหวัดปัตตานี
2. เพื่อศึกษาการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในโรงเรียนมูลนิธิอาซิซสถาน จังหวัดปัตตานี

ขอบเขตของการวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยใช้โรงเรียนมูลนิธิอาซิซสถาน จังหวัดปัตตานี เป็นกรณีศึกษา (Case Studies)
2. กลุ่มที่ศึกษา ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนจำนวน 1 คน หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์จำนวน 1 คน ครูวิทยาศาสตร์ จำนวน 2 คน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้จากการสุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน
3. ตัวแปรที่ศึกษา
 - 3.1 ขั้นตอนการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาด้านการเตรียมความพร้อมในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา การวางแผนดำเนินการใช้หลักสูตร การดำเนินการบริหารหลักสูตร
 - 3.2 การจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์พุทธศักราช 2551 ด้านจุดประสงค์ของหลักสูตร เนื้อหาสาระ กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล
 - 3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูลใช้วิธีการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม การสัมภาษณ์แบบเป็นทางการ การสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก และการวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสาร

3.4 ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ภาคเรียน

ที่ 2 ปีการศึกษา 2552

นิยามศัพท์เฉพาะ

การศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยกำหนดความหมายของศัพท์บางคำไว้เฉพาะดังนี้

1. การจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ หมายถึง การดำเนินการต่างๆ ของครูในการนำหลักสูตรสถานศึกษาไปสู่การปฏิบัติ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรและพัฒนาระบวนการคิดของนักเรียนให้เกิดคุณสมบัติพึงประสงค์ตามหลักสูตรวิชาวิทยาศาสตร์ ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ตามองค์ประกอบในกิจกรรมการสอนทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ ด้านจุดประสงค์ของหลักสูตร เนื้อหาสาระ การจัดการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน การวัดผลและประเมินผล ดังรายละเอียดต่อไปนี้
 1. จุดประสงค์ของหลักสูตร หมายถึง สิ่งที่หลักสูตรวิชาวิทยาศาสตร์ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นต้องการให้เกิดขึ้นแก่ผู้เรียนเมื่อผ่านกระบวนการเรียนการสอนแล้ว
 2. เนื้อหาสาระ หมายถึง มวลประสบการณ์เกี่ยวกับวิชาวิทยาศาสตร์ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ที่ครูควรจัดให้แก่ผู้เรียน
 3. การจัดการเรียนการสอน หมายถึง กระบวนการจัดประสบการณ์ที่ผู้สอนจัดขึ้นเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามจุดประสงค์ของหลักสูตรวิชาวิทยาศาสตร์ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น
 4. สื่อการเรียนการสอน หมายถึง เครื่องมือของครูผู้สอนที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาวิทยาศาสตร์ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้แก่ผู้เรียน

5. การวัดผลและประเมินผล หมายถึง กระบวนการตรวจสอบการสอนของครูผู้สอน และ การเรียนของนักเรียนที่จะบ่งชี้ว่าการเรียนการสอนมีผลสัมฤทธิ์เพียงใด ตามจุดประสงค์หลักสูตรวิชา วิทยาศาสตร์ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

การบริหารจัดการหลักสูตร หมายถึง การตัดสินใจดำเนินการด้านหลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ระดับช่วงชั้นที่ 3 โดยอาศัยความร่วมมือจากผู้บริหาร โรงเรียน หัวหน้ากลุ่ม สาระวิทยาศาสตร์ ครูวิทยาศาสตร์ และคณะกรรมการ สถานศึกษา (ตัวแทนผู้ปกครอง) ในด้านการเตรียม ความพร้อมของสถานศึกษาการจัดทำ หลักสูตร สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน การวางแผนดำ เนินการและ การบริหารหลักสูตร

2. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 หมายถึง หลักสูตรการศึกษาที่จัดทำ ขึ้นสำหรับท้องถิ่นและสถานศึกษาได้นำไปใช้เป็น กรอบและทิศทางในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา และจัดการเรียนการสอน เพื่อที่สถานศึกษาจะได้ กำหนดเป็นแนวทางในการพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ความสามารถ และสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความ ต้องการของท้องถิ่น

3. โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม 15 (1) หมายถึง หมายถึง สถานศึกษาเอกชนที่แปรสภาพและ พัฒนามาจากสถานศึกษาที่เรียกว่า “ปอเนาะ” และ ได้รับการปรับปรุงเป็น โรงเรียนราษฎร์สอนศาสนา อิสลามตามโครงการปรับปรุงปอเนาะเป็น โรงเรียน เอกชนสอนศาสนาอิสลามตามมาตรา 15 (1) แห่ง พระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พุทธศักราช 2525 เป็น โรงเรียนที่ทำการสอนทั้งวิชาศาสนาและวิชาสามัญ หรือวิชาชีพควบคู่กันไป ในที่นี้ได้แก่ โรงเรียนมูลนิธิ อาชีวะสถาน

4. โรงเรียนพร้อมใช้หลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 หมายถึง โรงเรียนมูลนิธิอาชีวะสถาน อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัด ปัตตานี ที่มีการเปิดสอนวิชาศาสนาและวิชาสามัญ ควบคู่กันในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษา ตอนปลาย ตามที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดให้เป็น โรงเรียนที่มีความพร้อมในการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ตาม แนวน หลั ก สุ ต ร แก น ก ล า ง ก า ร ส ึก ข า ขั น พื น ฐา น พุ ท ธ ศั ก ร า ข 2 5 5 1 ดั ง แ ต่ ป ี ก ร ส ึก ข า 2 5 5 2 เป็น ต้นไป

5. ปัญหาการใช้หลักสูตร หมายถึง ข้อขัดข้อง ในการปฏิบัติงานของสถานศึกษาในด้านต่างๆ ที่ เกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้น พื้นฐาน กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์

วิธีการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษา การจัดการเรียนรู้ วิทยาศาสตร์ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้น พื้นฐาน พุทธศักราช 2551 : กรณีศึกษาโรงเรียนมูลนิธิ อาชีวะสถาน จังหวัดปัตตานี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา การจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ตาม หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในด้านการเตรียมความพร้อมในการจัดทำ หลักสูตร จุดประสงค์ของหลักสูตร เนื้อหาสาระ การ จัดการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน การวัดผล และประเมินผล ที่ส่งผลต่อการเรียนรู้วิชาวิทยาศาสตร์ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิง คุณภาพ (Qualitative Research) และออกแบบการวิจัย แบบกรณีศึกษา (Case Study) ซึ่งเป็นการศึกษา ปรากฏการณ์จากสภาพแวดล้อมตามความเป็นจริงอย่าง เจาะลึกในหลายแง่หลายมุม เพื่อที่จะได้เข้าใจใน ปรากฏการณ์นั้นได้อย่างลึกซึ้ง จนสามารถนำข้อมูล เหล่านั้นมาตีความหาข้อสรุปได้ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ใน

การวิจัยครั้งนี้ได้แก่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ครู วิทยาศาสตร์ หัวหน้าหมวดวิทยาศาสตร์ ผู้บริหาร โรงเรียน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แนวการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ การสัมภาษณ์ผู้บริหาร โรงเรียน หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ครูวิทยาศาสตร์ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 แนวการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครูวิทยาศาสตร์ และแบบบันทึกภาคสนาม

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยใช้วิธีการในการรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1.1 การศึกษาสภาพทั่วไปของโรงเรียนที่เป็นกรณีศึกษา เช่น ที่ตั้ง สภาพแวดล้อม จำนวนอาคารเรียน จำนวนห้องเรียน แผนผังโรงเรียน องค์ประกอบด้านผู้บริหาร องค์ประกอบด้านครูผู้สอน องค์ประกอบด้านผู้เรียน และองค์ประกอบด้านการเรียน

1.2 การเก็บข้อมูลเฉพาะบริบทที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และการเตรียมความพร้อมในการใช้หลักสูตรของสถานศึกษา มีวิธีการดังนี้

1.2.1 การสัมภาษณ์แบบเป็นทางการ (Formal Interview) เกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมในการจัดทำหลักสูตรของสถานศึกษา จากผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 3 คน หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ จำนวน 1 คน และครูวิทยาศาสตร์ จำนวน 4 คน

1.2.2 การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (Indepth Interview) ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 3 คน หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ จำนวน 1 คน ครู

วิทยาศาสตร์ จำนวน 4 คน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 30 คน

1.2.3 การสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ (Informal Interview) เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์จากนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 30 คน

1.2.4 การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม (Non-Participant Observation) เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครูวิทยาศาสตร์ ในการเตรียมการของผู้สอน การดำเนินการจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล

1.2.5 ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสาร (Document Analysis) เกี่ยวกับแผนการดำเนินงานการเตรียมความพร้อมในการจัดทำหลักสูตรของสถานศึกษาและการจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์จากแผนการดำเนินการสอนของครูวิทยาศาสตร์

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสังเกตและการสัมภาษณ์เป็นหลัก ควบคู่กับการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร ซึ่งใช้วิธีการวิเคราะห์ดังต่อไปนี้

1.1 การวิเคราะห์ข้อมูลแบบอุปนัย (Analytic Induction) ทำได้โดยการตีความและสร้างข้อสรุปจากข้อมูลต่าง ๆ ที่รวบรวมมาได้ในสนามวิจัย เมื่อผู้วิจัยได้ข้อมูลมาแล้วจึงนำมาวิเคราะห์หาคำความหมาย ความคล้ายคลึง ความแตกต่าง อาจจะเป็นรูปแบบซึ่งเป็นข้อสมมติฐานชั่วคราวย่อย ๆ หลายสมมติฐาน และจากนั้นจะเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐานจนสามารถหาหลักฐานยืนยันได้ชัดเจนจากข้อสรุปย่อย ๆ ไปสู่ข้อสรุปใหญ่ไปเรื่อย ๆ โดยจำแนกข้อมูลตามความเหมาะสมของข้อมูล

1.2 การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เป็นวิธีวิเคราะห์ที่ใช้สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้

จากเอกสาร เช่น คุณภาพทางการศึกษาจากผลการทดสอบมาตรฐานระดับชาติ ช่วงชั้นที่ 3 ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ สภาพทั่วไปของโรงเรียน การดำเนินการของโรงเรียนในการใช้หลักสูตรสถานศึกษา แผนการสอน เป็นต้น

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

1. การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนมูลนิธิอาชีวะสถาน มีขั้นตอนในการดำเนินการ 4 ขั้นตอน ดังนี้

1) การเตรียมความพร้อมในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา มีการสร้างความตระหนักและความเข้าใจแก่นบุคลากรในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา สนับสนุนให้เข้าร่วมรับทราบตามสาขาที่ตนเองสอน โดยจะพิจารณาจากความเหมาะสมตรงกับสาขาและวิชาที่สอน มีการประสานงานกับหน่วยงานภายนอกและผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตร เช่น เขตพื้นที่การศึกษาเขต 2 ปัตตานี มาอบรมให้ความรู้เชิงปฏิบัติทางด้านหลักสูตร ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (2552 : 61-62) ว่าการพัฒนาบุคลากร จะมีความสำคัญมากต่อการพัฒนาหลักสูตรและใช้หลักสูตร ซึ่งในที่สุดจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ซึ่งการพัฒนาบุคลากรตามแผน อาจดำเนินการได้ในหลายลักษณะ เช่น การประชุมสัมมนา การอบรมเชิงปฏิบัติการ การศึกษาดูงาน โดยเฉพาะการเน้นการพัฒนาครูผู้สอนซึ่งเป็นตัวจักรสำคัญที่สุดในการนำหลักสูตรไปใช้ ทั้งนี้โรงเรียนยังมีการจัดสรรงบประมาณเพื่อใช้ในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ที่มาจากเงินอุดหนุนโรงเรียนทั้งหมด รวมทั้งงบประมาณเพื่อใช้ในการพัฒนาบุคลากร งบประมาณในการสนับสนุนการจัดการเรียน

การสอน การพัฒนาสื่อวัตกรรมการ แหล่งเรียนรู้ ห้องปฏิบัติการต่าง ๆ ตามความต้องการของแต่ละกลุ่มสาระอย่างเพียงพอ สอดคล้องกับแนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (2552 : 62) ว่าควรมีการส่งเสริมสนับสนุนให้มีสื่อวัสดุอุปกรณ์และเอกสารต่างๆ อย่างพอเพียง เป็นปัจจุบันและสอดคล้องกับความต้องการ ให้มีห้องเรียน สถานที่เรียน และห้องพิเศษต่างๆ อย่างเพียงพอ เช่น ห้องปฏิบัติการทางวิทยาศาสตร์ ห้องเรียนคอมพิวเตอร์ โรงฝึกงาน ห้องสมุด แหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย ส่วนด้านข้อมูลสารสนเทศ มีการศึกษาสภาพบริบทและความต้องการของชุมชน สถานศึกษา ครูผู้สอน และนักเรียน ก่อนที่จะจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา มีการประชาสัมพันธ์การเปลี่ยนแปลงหลักสูตร โดยการจัดทำเอกสารเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานให้แก่บุคลากรภายในโรงเรียนทราบ พร้อมทั้งได้จัดทำเอกสารสาระการเรียนรู้แกนกลางของกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่มสาระในแต่ละระดับชั้นเพื่อนำไปใช้เป็นกรอบและทิศทางการจัดการเรียนการสอน มีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์หลักสูตรสถานศึกษาให้ผู้ปกครอง ชุมชน และท้องถิ่นทราบ โดยผ่านทางตัวแทนผู้ปกครองที่เป็นคณะกรรมการบริหารสถานศึกษา และประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครองทราบในวันปฐมนิเทศนักเรียนใหม่ แต่ไม่ได้มีการแจ้งให้ผู้ปกครองทราบเป็นลายลักษณ์อักษร

2) มีการจัดทำเอกสารหลักสูตรสถานศึกษา โดยยึดตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 โดยวิเคราะห์ข้อมูลจากหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กรอบหลักสูตรท้องถิ่น ความต้องการของชุมชน สถานศึกษา ครูและนักเรียน นอกจากนี้ยังได้จัดทำโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษาโดยพิจารณาจากเวลาและเงื่อนไขที่

หลักสูตรแกนกลางได้กำหนดไว้ แล้วปรับโครงสร้างเวลาให้สอดคล้องคลึงกับจุดเน้นของโรงเรียนคือ เป็นโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม การกำหนดเวลาเรียนในโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษาจึงมากกว่าที่หลักสูตรได้กำหนด โดยเพิ่มเวลาเรียนในรายวิชาเพิ่มเติมซึ่งเป็นรายวิชาศาสนาให้มากกว่าที่หลักสูตรแกนกลางได้กำหนด ส่วนรายวิชาพื้นฐานได้ยึดโครงสร้างเวลาตามที่แกนกลางได้กำหนด ผู้ที่มีส่วนร่วมในการกำหนดโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษาคือ ฝ่ายวิชาการและผู้บริหาร โรงเรียน ส่วนหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้และครูผู้สอนจะมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ ปัญหาที่พบในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนมุสลิมอิซาฮิสสถานคือในปีการศึกษาแรกที่โรงเรียนได้เริ่มใช้หลักสูตรเอกสารหลักสูตรสถานศึกษาที่โรงเรียนจัดทำขึ้นยังไม่สมบูรณ์ในบางองค์ประกอบ โดยขาดในส่วนของคำอธิบายรายวิชาในบางกลุ่มสาระ ด้านการจัดทำแผนการเรียนรู้

นอกจากนี้ครูยังมีการวางแผนการจัดการเรียนรู้โดยการวิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษา เพื่อใช้ในการกำหนดโครงสร้างรายวิชา และออกแบบหน่วยการเรียนรู้ที่ประกอบด้วยมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัดที่ยึดมาจากหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มีการจัดการเรียนการสอนด้วยรูปแบบหลากหลายวิธีโดยจะคำนึงจากความรู้พื้นฐานสภาพความพร้อมและความสนใจของนักเรียน มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในชั้นเรียนจากกิจกรรมที่ครูจัดให้และสามารถนำความรู้ ความเข้าใจที่ได้รับไปปรับใช้กับการดำรงชีวิตประจำวัน ให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมที่ทางโรงเรียนจัดขึ้น มีการดำเนินการวัดและประเมินผลผู้เรียนระดับชั้นเรียนควบคู่ไปกับกระบวนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้วิธีการ

วัดและประเมินผลหลากหลาย ใช้วิธีการประเมินผลก่อนเรียนเพื่อตรวจสอบความพร้อมด้านต่างๆ ของผู้เรียน เช่น การถามตอบ มีการประเมินผลระหว่างการจัดการเรียนรู้เพื่อตรวจสอบพัฒนาการของผู้เรียนตามมาตรฐานการเรียนรู้ สมรรถนะที่สำคัญและคุณลักษณะอันพึงประสงค์โดยใช้แบบทดสอบ แบบสังเกต การตรวจใบงาน ตรวจบันทึกผลการทดลอง ทักษะในการปฏิบัติ การประเมินผลหลังเรียนเพื่อตรวจสอบความสำเร็จของผู้เรียนตามมาตรฐานการเรียนรู้ ส่วนปัญหาด้านการวัดและประเมินผล คือครูส่วนใหญ่ยังไม่เข้าใจแนวทางการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เนื่องจากครูไม่ได้รับเอกสารแนวปฏิบัติการวัดและประเมินผล จึงทำให้ครูขาดแนวทางและวิธีการในการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่ถูกต้อง

3) การวางแผนการใช้หลักสูตร มีการจัดสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนและสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ มีการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียน วางแผนการจัดการเรียนรู้โดยการศึกษาและทำความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มีการจัดทำคำอธิบายรายวิชาแล้วนำมาวิเคราะห์เป็นหน่วยการเรียนรู้ จัดทำแผนการเรียนรู้ มีการสนับสนุนการจัดทำหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่นและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม นอกจากนี้ทางโรงเรียนได้จัดทำหลักสูตรท้องถิ่นในชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่เรียนโปรแกรมสายอาชีพ โดยจะจัดการเรียนการสอนที่คู่ขนาน มีการการพัฒนาสื่อการเรียนการสอน

4) การดำเนินการใช้หลักสูตร มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัด เลือกใช้กิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายใช้กิจกรรมที่ให้นักเรียนเป็นผู้สืบค้น ลงมือปฏิบัติจริง

มีการกระตุ้นความสนใจของนักเรียน วัดและประเมินผลโดยใช้แนวปฏิบัติตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เป็นกรอบ และนำผลที่ได้จากการวัดและประเมินผล มาปรับปรุงแก้ไข การเรียนรู้ของผู้เรียนและการสอนของครู โดยใช้วิธีการและเครื่องมือที่หลากหลาย

2. การจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในโรงเรียนมูลนิธิอาซิซสถาน จังหวัดปัตตานี มีดังนี้

1) ด้านจุดประสงค์ของหลักสูตร ครูกำหนดจุดประสงค์ของหลักสูตรจากมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัดสาระการเรียนรู้แกนกลางกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์เพื่อนำมาวิเคราะห์เป็นคำอธิบายรายวิชาและจุดประสงค์การเรียนรู้รายวิชาวิทยาศาสตร์ของภาคเรียนที่ 1 และภาคเรียนที่ 2 ซึ่งเป็นกรอบในการกำหนดสิ่งที่ผู้เรียนจะต้องรู้ ได้รับและปฏิบัติได้ รวมไปถึงจนถึงการเกิดสมรรถนะและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยครูจะนำไปสอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ผ่านกิจกรรมต่างๆที่ทางโรงเรียนได้จัดขึ้น

2. ด้านเนื้อหาสาระ เนื้อหาที่ครูนำมาจัดสอนสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ เพื่อให้ผู้เรียนได้บรรลุตามมาตรฐานที่ได้กำหนดไว้ สอดคล้องกับเวลาเรียนที่กำหนดไว้ในหลักสูตรสถานศึกษาในแต่ละชั้นเรียน มีการเรียงลำดับเนื้อหาจากง่ายไปยากที่เหมาะสมกับผู้เรียนมากยิ่งขึ้น และพบว่านักเรียนส่วนใหญ่เข้าใจในเนื้อหาวิทยาศาสตร์ที่ครูสอน เนื่องจากครูผู้สอนจะอธิบายอย่างละเอียดจนนักเรียนเข้าใจ สอนอย่างผ่อนคลายไม่ให้นักเรียนเกิดความตึงเครียด และสอดคล้องกับความรู้พื้นฐานของนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงาน

ของ วิชัย ประสิทธิ์ วุฒิเวช (2542 : 98-99) ว่า การกำหนดเนื้อหาสาระจำเป็นต้องพิจารณาว่าสิ่งนั้นจะต้องมีความสำคัญต่อการเรียนรู้ (Significance) ความสนใจของผู้เรียน (Interest) และสอดคล้องกับวุฒิภาวะในการเรียนรู้และประสบการณ์ของผู้เรียน

3. ด้านการจัดการเรียนการสอน ครูมีการเตรียมการสอนก่อนเข้าสอนทุกครั้ง โดยการศึกษาหาความรู้จากคู่มือครู หนังสือเรียน และแผนการจัดการเรียนรู้เพื่อเป็นแนวทางในการสอน ส่วนกิจกรรมการเรียนรู้ครูจะเลือกรูปแบบการสอนที่หลากหลาย ซึ่งกิจกรรมการเรียนรู้ที่ครูใช้บ่อย เช่น การบรรยาย กิจกรรมที่ให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติ การปฏิบัติการทดลองโดยใช้กระบวนการกลุ่ม การสืบค้นข้อมูลจากแหล่งเรียนรู้ต่างๆ ในการทำรายงาน กิจกรรมที่นักเรียนได้แสดงออก เช่น การซักถามและตอบคำถาม โดยครูจะเป็นผู้พิจารณาตามความยากง่ายของเนื้อและเวลา ซึ่งสอดคล้องกับงานของ พงศ์ศักดิ์ แป้นแก้ว (2535 : 13) ที่ได้ให้กล่าวเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์ว่า ครูควรฝึกให้นักเรียนมีโอกาสใช้วิธีการทางวิทยาศาสตร์เพื่อก่อให้เกิดการคิดเป็น ทำเป็น และแก้ปัญหาเป็น มีเจตคติทางวิทยาศาสตร์ด้วยกระบวนการเรียนการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ที่ประกอบด้วยกิจกรรมการทดลอง และการอภิปรายซักถามระหว่างครูและนักเรียน แต่ด้วยความที่เป็นโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม เวลาเรียนของนักเรียนส่วนหนึ่งจะถูกจัดสรรสำหรับเรียนวิชาศาสนา จึงทำให้นักเรียนมีเวลาเรียนจำกัด เป็นเหตุให้ครูผู้สอนเล็งการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ต้องใช้เวลาในการสืบค้นมากขึ้น ซึ่งจะส่งผลให้การจัดการเรียนการสอนที่เหลืออยู่ดำเนินได้ช้าและเสียเวลาในการสอน แต่จะให้นักเรียนสืบค้นในกรณีที่เป็นเรื่องไม่ยากและใช้เวลาในการสืบค้นไม่นาน

ในกิจกรรมการทดลองครูจะเตรียมตัวก่อนเข้าสอน โดยการทำความเข้าใจเกี่ยวกับขั้นตอน วิธีการทดลองทุกครั้ง เตรียมวัสดุอุปกรณ์ สารเคมี ก่อนปฏิบัติการทดลองครูผู้สอนจะอธิบายขั้นตอนการทดลอง วิธีการทดลอง แนะนำวิธีการใช้อุปกรณ์ต่างๆ แล้วให้นักเรียนเป็นผู้ปฏิบัติการทดลองเอง ครูเป็นเพียงผู้ชี้แนะและสังเกตผลการทดลองของนักเรียน ซึ่งเป็น การฝึกวิธีการทางวิทยาศาสตร์ให้นักเรียนคิด และแก้ปัญหาเป็น

4. ด้านสื่อการเรียนการสอน ครูเลือกใช้สื่อการเรียนรู้อะไรและแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย สัมพันธ์กับมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด กิจกรรมการเรียนการสอน โดยสื่อการเรียนรู้อะไรที่ครูจัดทำขึ้นเพื่อใช้เองคือ ใบความรู้ ใบงาน และรูปภาพต่างๆ ตัวอย่างของจริงโดย ทำการศึกษาจากคู่มือประกอบการสอน เว็บไซต์ต่างๆ และวัสดุที่หาได้ง่ายในท้องถิ่น ภายในโรงเรียนมีแหล่งเรียนรู้ที่ช่วยสนับสนุนการจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ เช่น มีห้องวิทยาศาสตร์ที่แยกออกมาจากห้องเรียนอย่างเป็นสัดส่วน ภายในประกอบไปด้วยอุปกรณ์การทดลองทางวิทยาศาสตร์ที่ครบครัน มีสวนนกให้นักเรียนได้ศึกษาเกี่ยวกับเรื่องสัตว์ มีสวนพฤกษศาสตร์ให้ได้ศึกษาเกี่ยวกับเรื่องพืช มีหนังสือทางด้านวิทยาศาสตร์ที่จะช่วยให้นักเรียนสามารถศึกษาค้นคว้าได้ตามความสนใจ ซึ่งสอดคล้องกับกรมวิชาการ (2546 : 249) ที่ได้เสนอแนวทางการพัฒนาสื่อการเรียนรู้อะไรว่า สื่อการเรียนการสอนมีหลากหลายประเภททั้งที่เป็นสื่อของจริง สื่อสิ่งพิมพ์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ และสื่อมัลติมีเดีย สื่อการเรียนการสอนที่มีคุณภาพจะช่วยส่งเสริมกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ ติดตาม บทเรียนและสร้างความรู้ความเข้าใจได้อย่างมีประสิทธิภาพ

5. ด้านการวัดและประเมินผล ครูผู้สอนวัดและประเมินผลผู้เรียนด้วยวิธีการหลากหลาย เหมาะสม

และสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด กระบวนการจัดการเรียนรู้ เนื้อหาสาระ และสภาพความพร้อมของนักเรียนแต่ละชั้นเรียน ครูมีการวัดและประเมินผลผู้เรียนก่อนเรียนจากแบบทดสอบที่สร้างขึ้นเองเพื่อต้องการทราบความรู้พื้นฐานของผู้เรียนเกี่ยวกับเรื่องที่กำลังจะเรียนและเพื่อวัดสภาพความพร้อมของผู้เรียนเพื่อนำไปสู่การวางแผนการจัดการเรียนการสอน มีการวัดและประเมินผลผู้เรียนระหว่างเรียนและหลังเรียนเพื่อวัดความรู้ของนักเรียนจากเรื่องที่เรียนมา และนำผลการวัดและประเมินผลไปปรับปรุงการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับสภาพของผู้เรียน และตัดสินผลการเรียน ซึ่งสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (2551 : 28-30) ว่าการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนต้องอยู่บนหลักการพื้นฐานสองประการคือการประเมินเพื่อพัฒนาผู้เรียนและเพื่อตัดสินผลการเรียน ในการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนให้ประสบผลสำเร็จนั้น ผู้เรียนจะต้องได้รับการพัฒนาและประเมินตามตัวชี้วัดเพื่อให้บรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้ สะท้อนสมรรถนะสำคัญ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ภายหลังจากใช้หลักสูตร นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น และบรรลุผลตามมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัดที่หลักสูตรได้กำหนดไว้

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับสถานศึกษา

1.1) โรงเรียนควรวางวิธีการสร้างความรู้ในเรื่องการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาแก่ครูผู้สอนในโรงเรียนให้มากกว่าเดิม เพื่อให้ครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร ซึ่งจะส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้ในระดับชั้นเรียน

1.2) โรงเรียนควรวางวิธีการสร้างความตระหนักให้ครูเห็นความสำคัญในการจัดทำหลักสูตร

สถานศึกษา เน้นการสอนให้ตรงตามที่หลักสูตรได้กำหนด ให้ครูได้เรียนรู้สิ่งใหม่ๆ และศึกษาหาความรู้ใหม่ๆเพิ่มเติม

1.3) โรงเรียนควรหาวิธีการสร้างความรู้ความเข้าใจแก่ครูผู้สอนในการวัดและประเมินผลการอ่านคิดวิเคราะห์ และเขียน การประเมินสมรรถนะและคุณลักษณะอันพึงประสงค์

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1) ควรมีการศึกษาผลของการใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามต่อไปในอนาคต

2.2) ควรศึกษาเจาะลึกในส่วนของจัดการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับครูผู้สอนและผู้เรียนเป็นกรณีศึกษา เพื่อนำไปปรับปรุงการใช้หลักสูตรต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- [1] กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2544. แนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรของสถานศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ.
- [2] กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2545. เอกสารประกอบหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 คู่มือการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา.
- [3] กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2546. กรอบความคิด และแนวทางการประเมินผลด้วย ทางเลือกใหม่. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา.
- [4] กระทรวงศึกษาธิการ, 2551. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์ การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- [5] กิตติมา บุญชู. 2543. การศึกษาสมรรถภาพครูวิทยาศาสตร์ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดกรม

สามัญศึกษา เขตการศึกษา 6. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาการศึกษาวิทยาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย, สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.

[6] วิชัย ประสิทธิ์วุฒิเวชช์, 2542. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาที่ท้องถิ่น. กรุงเทพฯ : เซ็นเตอร์ดีคิฟเวอรี่.

[7] พงศ์ศักดิ์ แป้นแก้ว, 2535. การจัดการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์ของครูวิทยาศาสตร์ดีเด่น ระดับประถมศึกษา. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (สำเนา)

● มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

6/999 ซ.พหลโยธิน 52 ถ.พหลโยธิน แขวงคลองถนน เขตสายไหม กรุงเทพฯ 10220

Tel : 0-2972-7200 Fax : 0-2972-7751

www.northbkk.ac.th

● มหาวิทยาลัยธนบุรี

29 เพชรเกษม 110 แขวงหนองค้างพสุ เขตหนองแขม กทม 10160

Tel : 0-2809-0823-27 Fax : 0-2809-0829

www.thonburi-u.ac.th

● วิทยาลัยกรุงเทพสุวรรณภูมิ

89 ประชาพัฒนา ต.ทับยาว อ.ลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร 10520

Tel : 0-2172-9623-6 Fax : 0-2172-9620

www.bsc.ac.th

● วิทยาลัยเซาธ์อีสท์บางกอก

290 สรรพาวุธ แขวงบางนา เขตบางนา กทม 1026

Tel : 0-2744-7356-68 Fax : 0-2398-1356

www.southeast.ac.th

● วิทยาลัยราชพฤกษ์

9 หมู่ 1 นครอินทร์ ตำบลบางขุน อำเภอบางกรวย นนทบุรี 1113

Tel : 0-2432-6161-5 Fax : 0-2632-6107

www.rc.ac.th

● มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น

เลขที่ 120 ถ.มทิดล ต.ทวาย เมือง จ.เชียงใหม่ 50100

Tel : 053-201 800 Fax : 0-5320-1810

www.feu.ac.th

มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ
NORTH BANGKOK UNIVERSITY

● วิทยาเขตสะพานใหม่

6/999 ซ.พหลโยธิน 52 ถ.พหลโยธิน แขวงคลองถนน เขตสายไหม กรุงเทพฯ 10220

Tel. 0-2972-7200 Fax. 0-2972-7751

● วิทยาเขตรังสิต

59 ถ.รังสิต-นครนายก (คลอง 3) อ.ธัญบุรี จ.ปทุมธานี 12130

Tel. 0-2533-1000 Fax. 0-2533-1020

www.northbkk.ac.th